

The background of the entire page is a collage of stylized, high-contrast faces in shades of green and white. The faces are depicted in profile or three-quarter view, with large, expressive eyes and simplified features. Some faces are looking towards the left, while others look towards the right. The overall effect is a sense of multiple perspectives and conversation.

Esa Nieminen

Kesät avautuivat keskusteluille

SUOMIAREENA JA MUUT SUOMALAISET KESKUSTELUTAPAHTUMAT

KESÄT AVAUTUIVAT KESKUSTELUILLE
SuomiAreena ja muut suomalaiset
keskustelutapahtumat

Esa Nieminen

KESÄT AVAUTUIVAT KESKUSTELUILLE

SuomiAreena ja muut suomalaiset
keskustelutapahtumat

KAKS — KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

Kunnallissalan kehittämissäätiön erillisjulkaisu
© Pole-Kuntatieto Oy ja kirjoittajat

Kieliasun tarkistus: Sirpa Ovaskainen
Kansi: Minna Ruusinen

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2025

ISBN 978-952-349-144-1 (nid)
ISBN 978-952-349-145-8 (pdf)

Sisällys

1	JOHDANTO	9
2	KOLMANNESTA MAAILMASTA JAZZKLUBIEN HÄMYYN – SUOMALAISTEN KESKUSTELUJEN HISTORIAA	15
2.1	Jyväskylän Kesä ennen ja nyt	15
2.2	Vaasan Kesä – yhteiskunnalliset kesät 1968–1984	23
2.3	Pori Jazz 1970–2000 – liituroitajia ja demareita	27
3	SUOMIAREENA SYNNYTTI KESÄKESKUSTELUT PORIIN	33
3.1	Eduskunta toi SuomiAreenaan uskottavuuden – tapahtuman alkuvaiheet 2004–2006	33
3.2	Kasvun ja hallitun kaaoksen vuodet 2006–2019	40
3.3	MTV:n johdon vetämä SuomiAreena 2021–2024	78
3.4	SuomiAreenasta osakeyhtiö	86
3.5	SuomiAreena goes eri messuille ja muihin tapahtumiin	86
3.6	Ideat, jotka eivät toteutuneet SuomiAreenassa	88
3.7	SuomiAreenassa mukana eduskunta, Pori Jazz ja Satakunnan Kansa	90
3.8	SuomiAreenan merkitys valtakunnallisesti	99
3.9	Näin SuomiAreena rakennettiin	101
3.10	TalviAreena 2009–2019	115
3.11	MetropoliAreena 2009–2012 ja 2023–	117
4	MUSIIKKIJUHLIEN YHTEYTEEN RAKENNETUT KESKUSTELUTILAISUDET	125
4.1	Päämajasymposium Mikkelissä	125
4.2	Saimaa Summit 2009–2017	129
4.3	Komiat Pirot Etelä-Pohjanmaalla 2013–2015	133
4.4	Pielisen Savotta 2015–2024	136

4.5	Talk Helsinki	139
4.6	Frontline Forum Savonlinnassa ja Helsingissä	142
4.7	Yritysfoorumi Porissa	144
5	URHEILUTAPAHTUMIEN YHTEYTEEN RAKENNETUT KESKUSTELUTILAISUUDET	147
5.1	Suomi100 Forum 2014–2017	147
5.2	Tulevaisuustapahtuma Aurora 2021–2024	150
5.3	Vuokatin Huippu-urheiluviikko	153
6	TIEDOTUSVÄLINEIDEN JÄRJESTÄMÄT KESKUSTELUT	158
6.1	SuomiForum Lahdessa 2005–2009	158
6.2	Yle Forum 2015–2017	160
6.3	HS 360 astetta Sanomatalossa 2015–2016	162
6.4	Asiaa torilta! Tampereella 2015–2017	164
6.5	Hyvin sanottu -keskustelufestivaali	166
7	MAAKUNNALLISET JA KUNNALLISET KESKUSTELUTAPAHTUMAT	170
7.1	Nivala Areena	170
7.2	SuuliAreena Isojoella	172
7.3	Kontula-Areena Helsingissä	174
7.4	Pyhtäältä Pöydältä	176
7.5	Kaakkois-Suomi Areena	178
7.6	Pielavesi Areena	180
7.7	Kristiinankaupungin Yhteiskuntapäivät	182
7.8	Suomi puhuu Keuruulla	184
8	KUTSUVIERASTILAISUUDET	186
8.1	Kyröön Käräjät 2018 ja 2020	186
8.2	Itä-Suomi foorumi	188
8.3	Naantali 24H	191
8.4	Pienten ponnistus Toivakassa	194
9	ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikkaan ERIKOISTUNEET KESKUSTELUTILAISUUDET	196
9.1	Eurooppa-foorumi	196
9.2	Turvallisuuskonferenssi Kouvolassa	202
9.3	Kotkaniemi-foorumi	205

9.4	Helsinki Security Forum	208
9.5	Runni-keskustelut turvallisuuden lähteillä	210
10	TASAVALLAN PRESIDENTTIENTIEN KESKUSTELUTAPAHTUMAT	213
10.1	Presidenttifoorummi – Tarja Halonen	213
10.2	Kultaranta-keskustelut – Sauli Niinistö	217
10.3	Kultaranta-keskustelut – Alexander Stubb	221
11	YMPÄRISTÖ- JA LUONNONSUOJELUTAPAHTUMAT	223
11.1	Maamme rikkaudet Rovaniemellä, Savonlinnassa ja Outokummussa	223
11.2	Itämeri puhuu Helsingissä	226
11.3	IlmastoAreena lissä	228
12	KESÄFESTIVAALEILLA JÄRJESTETYT KULTTUURIKESKUSTELUT	232
12.1	Maailma kylässä Helsingissä	232
12.2	Työväen Musiikkitapahtuma Valkeakoskella	235
12.3	Flow talks Helsingissä	239
12.4	Kihveli Soikoon! Hankasalmella 1999, 2018 ja 2022–2023	242
12.5	Sodankylän elokuvajuhlat	244
12.6	Kaustisen kansanmusiikkijuhlat	246
12.7	Kotkan Meripäivät	249
13	ASIAANTUNTIJAKESKUSTELUT KUTSUVIERAILLE	251
13.1	Koli Forum 2009–2023	251
13.2	Saaristomerén huippukokous 2019–2023	255
13.3	Puijo Summit	257
13.4	Tampere Conversations	259
14	TALOUS- JA MUUT KESKUSTELUT	262
14.1	Anders Chydenius -seminaarit Kokkolassa 1994, 2009–	262
14.2	Taloudenpuolustuskurssit Helsingissä 2015–2023	265
14.3	Wasa Future Festival	268
14.4	Helsinki puhuu Espan lavalla 2020–2024	271
14.5	Maaseutuparlamentti – valtakunnallinen tapahtuma	273
14.6	Kirkon juhlat 2024	277
14.7	Europarlamentaarikko Li Anderssonin Käännösfestivaali 2025	280

15	TOTEUTUMATTOMAT TAPAHTUMAT	283
15.1	Naantaliin ja Tampereelle suunnitellut tapahtumat	283
15.2	IdeaSuomi 2016	285
16	ARVIOITA KESKUSTELUTAPAHTUMISTA	287
16.1	SuomiAreena vaikuttanut parinkymmenen tapahtuman syntyy	287
16.2	Keskustelut musiikin, urheilun ja kesätapahtumien kylkeen	291
16.3	Yhteiskunnalliset keskustelut jakoivat mediaa	292
16.4	MTV:n työntekijät kysyttyjä keskustelutapahtumissa	296
16.5	Viestintätoimistot tapahtumissa – Poriin syntyi ”varjoSuomiAreena”	298
16.6	Onko reseptiä hyvän tapahtuman järjestämiseen?	301
16.6.1	Suomi on paneelien luvattu maa	302
16.6.2	Miten valita keskustelijat tapahtumiin?	305
16.6.3	Pohdi yllättävien keskustelupaikkojen valintaa!	306
16.6.4	Ratkaiseeko raha tapahtuman onnistumisen?	308
16.6.5	Mitä tilaisuuksilla haetaan?	309
16.7	Mikä on keskustelujen tulevaisuus?	310
17	LIITTEET	312
17.1	Kaksi karttaa keskustelutapahtumista: tapahtumat vuonna 2024–2025 ja 2000-luvulla päättyneet keskustelut	312
17.2	Tapahtumat aikajanalla	314
17.3	TOP 20 -keskustelijat kaikissa yhteiskunnallisissa tapahtumissa 2006–2025	316
17.4	TOP 30 -keskustelijat SuomiAreenassa 2006–2024**	318
18	LÄHTEET	320

1 Johdanto

Suomessa yhteiskunnallinen keskustelu kävi voimakkaana 1960-luvun loppupuolella. Suuret ikäluokat tekivät isänmurhaa sota-aikaan, rauhanaate ja Vietnamin sota nostivat kulttuuriradikaalit keskustelun kärkeen. Television merkitys viestinnänvälityksessä kasvoi, ja sanan säilä leiskui niin Jyväskylän kuin Vaasankin Kesässä.

1970-luvun alussa aatteellinen taisto siirtyi yliopistoihin ja kouluihin. Vastakkain olivat vähemmistökommunistien johtama yleisdemokraattinen rintama (mukana sosiaalidemokraatti- ja keskustanuoret) sekä kokoomuksen nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen porvaririntama. Niin ylioppilaskuntien kuin kouluneuvostojenkin vaaleissa porvaririntama pärjasi parhaiten. 1970-luvun puolivälin jälkeen laajaa julkisuuttakin saaneet opiskelijoiden ja koululaisien taistot olivat ohi.

Valtakunnan politiikassa kuului Tamminiemen ääni. Vahvimmillaan tämä näkyi vuonna 1975, jolloin Urho Kekkonen komensi Ylen tv-kamerat paikalle ja ”runttasi” kansalaisten silmien edessä hallituksen väkisin kasaan. Ainoa kansalaiskeskustelu käytiin EEC-sopimuksesta vuonna 1973, jolloin osa sosiaalidemokraateista ja kansandemokraatit nousivat vastustamaan sopimusta.

1970-luvulta aina 1990-luvun puoliväliin keskustelut käytiin puolueissa, puoluelehdissä ja eduskunnassa. Jos halusi äänensä kuuluviin, oli liityttävä puolueeseen ja osallistuttava puolueyhdistyksen ja puoluepiirin kokouksiin. Puolueilla oli 1980-luvun alussa 600 000 jäsentä: keskustalla 300 000, SDP:llä 100 000 ja kokoomuksellakin 72 000.

Samaan aikaan puoluelehdet olivat vahvimmillaan. 35 puoluelehdestä keskustalla oli 14 äänenkannattajaa, joista kymmenen oli alueensa ykköslehtiä Kymenlaaksosta koko keskiseen Suomeen. SDP:llä puoluelehtiä oli 14 ja SKDL:llä/vasemmistoliitollakin viisi. Lehdet kävivät keskustelua toistensa kanssa, ja oman lehden pääkirjoituksissa ja kolumneissa hehkutettiin oman puolueen erinomaisuutta. Jotkut antoivat lehdissä jopa selkeitä äänestys-

ohjeita siitä, ketä tulisi äänestää vaaleissa. Suurimmilla puolueilla oli myös omat uutistoimistonsa.

Kansalaisaktivismi alkoi Forssan Koijärveltä vuonna 1979. Siellä luontoaktivistit pyrkivät estämään merkittävänä lintualueena pidetyn järven kuivattamisen. Lopputuloksena järvi säästyi kuivatukselta, ja Suomeen perustettiin vuonna 1983 ympäristöministeriö. Lisäksi 1980-luvulla olivat vahvasti esillä kehitysmaa-asiat muun muassa Prosenttiliikkeen ansiosta.

Paikallisradiotoiminta alkoi vuonna 1985. Paikallisradioita perustettiin 18, joista ensimmäinen oli Nivala-seuran omistama Radio Lakeus. Radio-kanavat nähtiin mahdollisuutena laajentaa yhteiskunnallista keskustelua sekä käsitellä paikallisia asioita. Kymmenen vuoden kuluttua kanavat olivat keskittyneet harvoille ketjuille ja myöhemmin ulkomaiseen omistukseen. Radio Lakeus lopetti kuitenkin jo neljän toimintavuotensa jälkeen, joten toiveet kansalaiskeskustelusta eivät toteutuneet.

Ainoa todella laaja julkinen kansalaiskeskustelu käytiin maamme Euroopan unionin jäsenyydestä 1990-luvulla. EU-jäsenyyttä puolustivat kokoomus, RKP, SDP sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöt. Vastustajia oli keskustapuolueen enemmistö, Suomen Maaseudun Puolue ja Suomen Kristillinen liitto. Vasemmistoliitto ja vihreät olivat jakautuneet kahtia.

EU-jäsenyyden vastustajat perustivat vuonna 1991 Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskuksen jakaakseen kriittistä tietoa EU:sta sekä edistääkseen kansalaiskeskustelua. Järjestöön liittyi kansalaisliikkeiden ja eri puolueiden aktiiveja. Jäsenyyden puolustajat puolestaan perustivat Eurooppalainen Suomi-järjestön vuonna 1993. Se avasi kampanjatoimiston ja 17 maakunnallista toimikuntaa lisätäkseen kansalaiskeskustelua jäsenyydestä. Pitkälti keskustelua käytiin kuitenkin tiedotusvälineissä.

Vuosituhanneen vaihteessa puolueiden jäsenkato lisääntyi, ja samaan aikaan viimeisetkin puolueiden pää-äänenkannattajat muuttuivat sitoutumattomiksi – kuka enemmän ja kuka vähemmän. Vuonna 2008 jäsenmäärät olivat vähentyneet puoleen verrattuna 1980-luvun alkuun, ja vuonna 2024 jäsenmäärät ovat enää kolmasosa huippuvuosista.

Puolueet itse vauhdittivat äänenkannattajiensa määrän alasajoa, kun aiemmin lehtien saama tuki yhdistettiin puolueiden viestintätukeen eli vaali-ilmoitteluun. SDP:n viimeinen sanomalehtimuotoinen äänenkannattaja, porilainen Uusi Aika, lopetettiin vuonna 2019. Nykyään vanhat perinteiset

äänenkannattajat ilmestyvät aikakauslehtinä kerran tai pari kertaa kuukaudessa, ja kokoomuksen Nykypäivää lukuun ottamatta kaikki ilmestyvät verkkojulkaisuina.

Poliittiseen keskusteluun syntyi tyhjiö, mutta tarve keskustella ei kadonnut mihinkään. Puuttui vain foorumi, jossa keskustelua voisi käydä. Tähän ”tyhjään tilaan” kaupallinen televisioyhtiö MTV ja Porin kaupunki perustivat vuonna 2006 SuomiAreenan, kaikille avoimen keskustelutapahtuman. Sen kymmenissä ja sadoissa keskusteluissa puhuttiin monenlaisista ajankohtaisista ja ihmisille arkisista asioista. Keskusteluja käytiin pihoilla, toreilla ja kapakoissa, ja järjestäjinä oli erilaisia kansalaisjärjestöjä, työmarkkinatahoja, ministeriöitä ja puolueitakin. SuomiAreenan myötä kesät aukesivat keskusteluille ympäri Suomen. Nykyisin Suomessa järjestetään vuosittain yli 40 keskustelutapahtumaa 40 paikkakunnalla.

2000-luvun kansalaisaktivismi on liittynyt luonnon- ja ympäristönsuojeluun. Metsähakkuita on estetty ja häiritty niin Helsingissä kuin Lapissa. Ydinvoimaa on vastustettu Eura- ja Pyhäjoen leireillä. Elokapina-liike puolestaan on pyrkinyt vähentämään ilmasto- ja ympäristökriisiä ja estänyt useasti liikenteen kulkemisen istumalla Helsingin keskustan kaduilla. Syyskuussa 2024 liike ja ruotsalainen Återställ Vätmarker töhrivät punavärillä eduskuntatalon seiniä, pylväitä ja portaita.

Kansalaisten aktiivisuus ilmenee myös eduskunnalle jätettyjen kansalaisaloitteiden määrässä. Yli 50 000 kansalaisen allekirjoittamia aloitteita on jätetty kymmenen vuoden aikana yhteensä 79. Niistä sellaisenaan tai muutettuna on hyväksytty seitsemän aloitetta. Viimeisin hyväksytty aloite on vuodelta 2020. Se liittyi suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseen ja susivahinkojen estämiseen.

Perinteisen median rinnalle ja sen ohikin on noussut kymmenessä vuodessa sosiaalinen media. Facebookissa, X:ssä, Instagramissa, WhatsAppissa ja ties missä jokainen meistä – joko omalla nimellään, nimettömänä tai valetilillä – voi laukoa mielipiteitään ilman sensuuria. Voi puhua totta tai valehdella, voi maalittaa toista henkilöä ja tehdä lähes mitä vain. Tämä on johtanut samanmielisten ryhmien koheesion kasvuun ja samalla vastakkainasettelun lisääntymiseen. Useimpien mielestä asiallinen keskustelu näillä uusilla alustoilla on mahdotonta. Yli puolet suomalaisista käyttää sosiaalisesta mediasta WhatsAppia (89 %), Facebookia (80 %), YouTubea (77 %) ja Insta-

gramia (58 %). Poliitikkojen eniten suosimaa X:ää käyttää 28 prosenttia suomalaisista.

Ajatus yhteiskunnallisia keskusteluja käsittelevän kirjan kirjoittamisesta syntyi Seinäjoen torilla kahvikeskustelussa Jussi Lähteen kanssa kesällä 2023. Olin itse ideoinut SuomiAreenan ja toiminut sen tuottajana kymmenen vuotta. Lähde puolestaan oli osallistunut tapahtumaan vuodesta 2010 lähtien vuosittain. Arvioimme, että keskusteluja olisi vajaa kolmisenkymmentä. Toisin kävi: keskusteluja löytyikin 64. Niistä yksi oli loppunut 1970- ja 1980-lukujen taitteessa ja kahdet valmiit suunnitelmat/ohjelmat jäivät toteutumatta.

Tässä kirjassa esitellään keskustelutapahtumia, joihin on ollut vapaa pääsy. Keskusteluteemojen kirjo on ollut laaja. Aiheet ovat ulottuneet politiikasta urheiluun, kunnista kulttuuriin, ulkopoliitikasta talouteen.

Olen ottanut mukaan myös kutsuvieras- ja muita tapahtumia, joita on voinut seurata suorien striimien tai myöhemmin tallenteiden kautta. Mukana ovat myös sellaiset kulttuuritapahtumat, joissa on käyty yhteiskunnallisia keskusteluja. Kirjaan on koottu tietooni tulleet tapahtumat aikavälillä 1.9.2023–17.4.2025.

Mikä sitten selittää yhteiskunnallisten keskustelutapahtumien suosion? Uudenlaiset keskustelut, uudet keskustelupaikat, monipuoliset keskustelijat ja poliittisen leiman välttäminen vetävät ihmisiä (kesä)keskusteluihin. Monet kunnat pyrkivät tilaisuuksilla lisäämään myös yhteisöllisyyttä, vahvistamaan omaa elinvoimaansa ja ehkäisemään kielteisten väestöennusteiden toteutumista. Ainoastaan Porin SuomiAreenalla on myös selkeää taloudellista hyötyä kaupungille yhdessä Pori Jazzin kanssa.

Iloinen yllätys oli tapahtumien syntyhistoria. Tapahtumat ovat saaneet alkunsa yhden tai muutaman ihmisen ideasta: milloin pitkän illanvieron päätteeksi, milloin saunan lauteilla, juoksulenkillä tai torikahvilla. Tapahtumat eivät ole syntyneet kunnanhallituksissa, järjestöpalavereissa tai konsulttien pöydillä. Muutama poikkeus kuitenkin vahvistaa säännön. Idea Vaasan Kesästä syntyi vuonna 1967 kaupungin kulttuurilautakunnassa ja Nivala Areena, Pielavesi Areena ja Kaakkois-Suomi Areena kuntien virkamiehistöissä.

Olen kerännyt tiedot kirjassa esitellyistä tapahtumista järjestäjille lähetetyllä kyselyllä, joka sisälsi parikymmentä kysymystä. Lisätietoja kokosin haastatteluilla, tapahtumien verkkosivuilta, opinnäytetöistä, kirjoista, sanomalehtien arkistoista sekä Kansallisarkistosta ja Vaasan kaupungin-arkistosta.

Kaikille avoimien tilaisuuksien ohella mukana ovat sellaiset kutsuvieras-tilaisuudet, joita on pystynyt seuraamaan suorana tai tallenteena myöhemmin. Mukana ovat myös sellaiset musiikki- ja kulttuurifestivaalit, joiden osana on ollut yhteiskunnallista keskustelua.

Olen haastatellut tätä kirjaa varten yli kahtasataa henkilöä. Heidän kertomuksensa tapahtumista näkyvät kirjan sivuilla, ja heidät on mainittu kirjan lopussa olevassa lähdeluettelossa. Lisäksi mukana on yli 80 muuta lähdettä.

Olen kirjoittanut tietooni tulleista tapahtumista, ja ehkä joitakin jäi uupumaan. Pahoitteluni etukäteen. Tapahtumien yksityiskohdissa voi tarkistus-tenkin jälkeen olla pieniä virheitä, ja joidenkin tapahtumien historioista järjestäjillä voi olla eriäviä näkemyksiä.

Suomalaisten hienoista saavutuksista on kerrottu vuonna 2007 julkaistussa Läpimurtoja-kirjassa. Esko Aho kertoo kirjassaan Hetki lyö: Näköaloja kriisiaikojen päättämiseen (2024), kuinka Sitrassa syntyi aikoinaan ajatus tehdä kirja tunnustusta ansaitsevista suomalaisista läpimurroista. ”Päätimme, että jokaisen takaa täytyi löytyä kasvot, yksittäinen henkilö tai ryhmä, jonka nimiin saavutus oli laitettavissa. Kokosimme kirjoittajaringin, joka tuotti 90 mainiota tarinaa”, kuvaa Aho Sitran julkaisun syntyä. Tämän kirjan tavoitteet ovat samat: nostaa esiin henkilöt ja tarinat, jotka ovat synnyttäneet meille uuden keskustelukulttuurin.

Tämä kirja pyrkii olemaan yhtä aikaa historiakuvaus yhteiskunnallisista tapahtumista ja niihin johtaneista syistä sekä eräänlainen käsikirja kaikille niille, jotka suunnittelevat keskustelutapahtuman järjestämistä.

Kiitän Kunnallisan kehittämissäätiön asiamiestä Antti Mykkästä ja hänen seuraajaansa, toimitusjohtaja Jenni Airaksista kärsivällisyydestä kirjan valmistumisen osalta. Iso kiitos säätiön tutkimuspäällikkö Sami Borgille käsikirjoituksen sisältöön ja tekstiin tekemistä korjauksista ja lämmin kiitos Sirpa Ovaskaiselle koko kirjan kieliasun kuntoon saattamisesta, jossa totesi on riittänyt työtä. Kiitos kuvaaja Aki Blombergille ja SuomiAreenassa

tuottajana toimineelle Heikki Piuholalle tapahtuman televisiointiin liittyvistä tiedoista. Ylen eläkkeelle jääneen uutis- ja ajankohtaistoimituksen päällikkö Jouko Jokisen sparraus ja tuki olivat loppuvaiheessa merkittäviä. Entinen työtoverini Maarit Kattilakoski Suomen Yrittäjistä puolestaan teki tapahtumista upeat Suomen kartat, jotka löytyvät kirjan liitteistä.

Suurin kiitos kuuluu kuitenkin niille kahdellesadalle henkilölle, joita olen vaivannut monesti pyytäessäni tietoja tapahtumista.

Toivotan vilkkaita keskustelukeskiä jatkossakin!

Seinäjoella 28. huhtikuuta 2025

Esa Nieminen

2 Kolmannesta maailmasta jazzklubien hämyyn – suomalaisten keskustelujen historiaa

2.1 Jyväskylän Kesä ennen ja nyt

Jyväskylän Kesä: yhteiskunnallisten keskustelujen alku Suomessa

Suuttumus tai kiukku on harvoin hyvä lähtökohta jonkin uuden luomiselle. Perimätiedon mukaan säveltäjä Seppo Nummi kiukustui säveltäjä, akateemikko Yrjö Kilpiseen, kun tämä ei kelpuuttanut Nummen lauluja Savonlinnan musiikkipäivien päätöskonserttiin vuonna 1955. Samaisena kesänä Nummi, professori Päivö Oksala ja musiikkitieteilijä Timo Mäkinen koontuivat Oksalan mökille Korpilahdelle saunomaan. Lauteilla syntyi ajatus Jyväskylän ensimmäisistä musiikkipäivistä kesälle 1956.

Jyväskylän korkeakoulun kesälukukaudella soivat klassinen ja kamari-musiikki sekä järjestettiin musiikkipedagoginen luentosarja.

Neljä vuotta myöhemmin vuonna 1960 paikalliset taideseurat, korkeakoulu ja Jyväskylän kaupunki yhdistivät kuvataide- ja musiikkipäivät useamman taidelajin kulttuuripäiviksi. Jyväskylää hallitsivat akateemisuus, kansallisuus ja sivistyksen korostaminen 1960-luvun alussa. Muutosta oli kuitenkin tulossa: vuonna 1961 elektronisen musiikin pioneeri Karlzheinz Stockhausen villitsi nuoria säveltäjiä ja ohjelmaan tuli myös kirjallisuus muun muassa Pentti Saarikosken myötä.

Kulttuuriradikalismi ja yhteiskunnallisten keskustelujen alku vuonna 1966

Vuonna 1966 Jyväskylän Kesässä tapahtui iso muutos, kun Helsingin taide-teollisen oppilaitoksen opiskelijat järjestivät Visuaalisen varieteen fallos-

patsaineen ja M.A. Numminen veteli jenkkää ulkosynnyttimistä. Sisätiloissa järjestettiin suutelumaraton. Vanhaa perinnettä ärsytettiin kaikin keinoin.

Yhteiskunnallinen keskustelu nousi vahvasti julkisuuteen tempausten lisäksi. Arkkitehti Tapio Peräinen ja Suomen UNESCO-toimikunnan pääsihteeri olivat vierailleet Jyväskylässä vuonna 1964 Unescon vapaa-ajan näyttelyssä. Unesco (YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö) oli aloittanut vuonna 1957 kymmenvuotisen projektin idän ja lännen välisen yhteisymmärryksen lisäämiseksi kulttuurisuhteita parantamalla. Jyväskylässä tämä ilmeni vuoden 1966 Kesässä itä-länsi-keskusteluna ja voimakkaana kansainvälistymisenä. Tapahtumassa kuultiin yksi kansainvälinen ja yksi suomalainen puheenvuoro. Esillä olivat muun muassa idän design, Intian pantomiimi, uskonto Virossa ja media Japanissa. Puhujat olivat tohtoreita ja professoreita. Tapahtuma kesti lähes kaksi viikkoa, ja kävijöitä oli 40 000.

Itä- ja länsidialogeissa korostettiin Suomen puolueettomuutta, ja juhlien suojelijana toimi tasavallan presidentti Urho Kekkonen puolisoineen. Tästä lähtien Kesän voi sanoa olleen valtiovallan epävirallisessa suojeluksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Jyväskylän kaupunki kattoivat yli puolet kuluista, ja kolmasosa kertyi lipputuloista ja yritystuista. Samana vuonna vasemmisto oli voittanut eduskuntaenemmistön ja Arvo Salon Lapualaisooppera nosti tunteita. Otto Donnerin, Christian Schwindtin ja Atte Blomin perustama levy-yhtiö Love Records tarjosi estradin muun muassa yhteiskunnalliselle musiikille ja vaihtoehtoiselle rockille. Eri medioiden kulttuuri-toimittajat syöksyivät Jyväskylään, ja Kesä sai sivukaupalla julkisuutta koko Suomessa.

Kesän sekatyömiehenä toimineen Mikko Pyhälän mukaan Kesän merkitystä kuvaa, että Euroopan sosialistiset maat maksoivat osallistujaryhmienensä matkat itse. Lisäksi monet neuvostoliittolaiset taiteilijat, kuten Oleg Kagan ja Grigori Sokolov, pääsivät ensi kertaa matkustamaan kotimaansa rajojen ulkopuolelle.

Vuonna 1967 ohjelmassa oli Pohjoismainen luonnonsuojelukonferenssi, josta alkoi Pentti Linkolan nousu julkisuuteen. Toinen pääseminaari koski tekniikan ja humanismin suhdetta. Myös suomalaisen taidepolitiikan 50-vuotista taivalta ruodittiin viikon verran.

Ideologiset kysymykset vahvemmin esille – teemoina Afrikka ja Latalainen Amerikka vuosina 1968–1969

Jyväskylän Kesän organisaatiossa juhlia pitkään vetänyt Seppo Nummi siirtyi perustamaan Finland Festivalia vuonna 1968, ja ohjelmasihteeriksi nousi Olli Alho vuotta aiemmin. Yhteiskunnallisena pääteemana oli uusi afrikalainen yhteiskunta.

Neokolonialismista alustivat valtiotieteiden ylioppilaat Erkki Tuomioja ja Ilkka-Christian Björklund sekä toimittaja Johan Bonsdorff. Elokuvia kolmannesta maailmasta, porvarillisesta elämäntavasta sekä natsismin analyysistä esitettiin yhdeksän päivän ajan ja Keski-Suomen museossa järjestettiin Afrikka-näyttely.

Nigeriasta omaksi valtioksi irtaantumaan pyrkinyt Biafra nousi kansainvälisen median Afrikkaa koskevaksi isoksi uutiseksi vuonna 1968. Nälkää näkevien lasten hätä sai aikaan isot keräykset niin meillä kuin maailmallaakin. Jyväskylässä Biafraa muistettiin julkilausumalla. Myös Sambian presidentti Kenneth Kaundan vierailu nosti Afrikka-keskustelun merkitystä.

Vuosi 1969 lienee Jyväskylän Kesän poliittisesti eniten ristiriitoja herättänyt vuosi. Peruskoulu-uudistuksen yhteyteen tarkoitettu suuri kasvatuskongressi kaatui taloudellisiin vaikeuksiin ja ideologisiin riitoihin. Latina-

Sambian presidentti Kenneth Kaunda puhumassa Jyväskylän Kesässä 1968.

laista Amerikkaa käsittelevän päätapahtuman järjestämiseen haettiin neuvoa jopa ulkoministeri Ahti Karjalaiselta. Hänet valittiin asiaa valmistelevalle neuvottelukunnan puheenjohtajaksi. Ohjelmaa rakentamassa oli Tricont-liike, jonka toimintaa luonnehti ”kolmasmaailmalainen” ja anti-imperialistinen lähtökohta. Samaan aikaan Tricont oli vahvasti mukana Vaasan Kesän ohjelman laadinnassa. Vaasan Kesän teemana oli kolmas maailma.

Latinalaisen Amerikan konferenssia voi pitää vahvempana yhteiskunnallisena keskusteluna verrattuna itä-länsi- ja Afrikka-keskusteluihin. Puhujina olivat muun muassa Chilessä presidentti Salvador Allienden hallinnon neuvonantajana toiminut marxilainen professori Andre Gunder Funk, englantilaisen New Left Review -lehden päätoimittaja Perry Andersson sekä Kuuban valtion edustaja, joka puhui kulttuuripolitiikasta ja vallankumouksesta. Vastapuolen tunnetuin puhuja oli Kennedyn neuvonantajana toiminut Arthur Schlesinger Jr.

Ensi kertaa keskusteluihin yhdistettiin myös teatteria. Tästä vastasi Kalle Holmbergin ohjaama teatteriproduktio Saaren vangit. Teatteriesitys oli Holmbergin mukaan vastaus Helsingin Sanomissa julkaistulle Kari Suomalaisen pilapiirrokselle. Suomalaisen mukaan Latinalaisen Amerikan ongelma oli siestää viettävien laiskuus. Esitystä olivat tekemässä Vaasan Kesässä vuonna 1968 esiintyneet kulttuuriradikalismin tunnetut nimet Kaj Chydenius, Kaisa Korhonen, Kristiina Halkola, Kai Frank, Jukka Sipilä, Tuula Nyman, Tarmo Manni ja Esko Salminen. Esitys vietiin myös rakennustyömaalle, mutta rakennusmiehiä ei esitys kiinnostanut. Siellä tuumattiinkin: ”Herrojen kakarat mellastavat.”

Saaren vangit teki teatteriesitystään merkittävämmän LP-levyn, jonka tunnetuimmat kappaleet olivat Lautanen Guatemalan verta sekä Laulu 20 perheestä.

Erimielisyydet Kesän hallituksen ja ohjelmajohtaja Olli Alhon välillä johtivat Alhon irtisanomiseen. Lähes 300 yhteiskunnallista vaikuttajaa (muun muassa Matti Kekkonen, Arvo Salo, Jörn Donner, Eino S. Repo ja Paavo Lipponen) vaati Alhon erottamisen jälkeen ”kansanrintamahallitusta” Jyväskylän Kesälle – turhaan. Kaksi viikkoa erottamisen jälkeen presidentti Urho Kekkonen lähetti Alholle myllykirjeen. Siinä hän onnitteli onnistuneesta ja ”totuudenmukaisesta” festivaalista. Vielä syksyllä 1969 esitti uusvasemmiston

Rauno Setälä Kesän 1970 ohjelmasuunnittelussa tapahtumaa ”tietyn tietotason” hallitsevien ihmisten keskustelufoorumiksi. Tavoite ei toteutunut. Tiedostavan festivaalin aika oli ohi.

Samana vuonna Jyväskylän vasemmistolaiset kunnallis- ja sivistysjärjestöt sekä ammatillinen paikallisjärjestö perustivat Työväentapahtuma Jyväskylän Talven.

Luonnonsuojelu 1970-luvun alun pääteemana

Jyväskylän Kesän pääsihteeri Hannu Halisen mukaan vuosi 1970 oli eurooppalaisen ympäristöheräämisen vuosi. Ihmisen ympäristö -teeman mukaan puhuttiin globaalista luonnonsuojelusta, saastumisesta, luontoon rakentamisesta sekä vastuusta. Esimerkkinä käytettiin Äänekosken Metsäliiton tehtaiden aiheuttamaa ympäristön pilaamista. Globaalista luonnonsuojelusta oli puhumassa kolme professoria Ruotsista ja Sveitsistä.

Toisena pääteemana oli Eurooppa: Euroopan turvallisuus, taloudellinen integraatio sekä yliopiston kriisi ja nuoriso.

Kesän muutos näkyi myös kulttuuriohjelmassa. Kalle Holmbergin kantaaottava Saaren vangit oli vaihtunut Tampereen Popteatterin Hairiin, ja musiikkiohjelma oli laajentunut bluesiin sekä poppiin (Kirka, Tasavallan Presidentti).

Jyväskylän Kesän historian kallein tapahtuma järjestettiin vuonna 1971. Ympäristön tulevaisuudesta oli puhumassa 34 alustajaa 14:stä eri maasta. Pääministeri Teuvo Aura tarjosi ulkomaisille vieraille lounaan Kirkkonummella sijaitsevassa Hvitträskissä, ja sen jälkeen heidät kuljetettiin kolmella bussilla pitkin Päijänteen rantoja Jyväskylään.

Alustuksissa käsiteltiin biosfääriä, ilmakehän tarkkailua, hyönteismyrkkyjä ja globaaleja hallitusten vastuita ympäristöstä. Pääsihteeri Halisen mukaan englantilainen kustantaja painatti alustuksista kirjan ja seminaarin materiaalia hyödynnettiin YK:n ensimmäisessä Habitat-konferenssissa Tukholmassa vuonna 1972.

1970-luvun alussa Kesää johti kokoomuksen kansanedustaja Pentti Sillantausta tasapuolisuuden hengessä. Kaija ja Markku Valkosen kirjassa Yhtä juhlaa – Finland Festivals todetaan, että porvarit pitivät tapahtumaa vasemmistolaisena, vasemmistolaiset porvarillisena ja lehdistö oikealta vasemmalle pystyyn kuolleen.

Ympäristöasioiden jälkeen Kesä palasi kotimaan kamaralle, ja vuonna 1972 puhuttiin alueellisesta eriarvoisuudesta ja vuonna 1974 lakoista. Työmarkkinajohtajat olivat jopa yleisön tentittävinä. Vuonna 1975 keskusteltiin jäsenkirjojen merkityksestä virkanimityksissä, politiikasta talouselämässä sekä puolueiden vallasta Suomessa.

Poliitikoista mukana olivat Juuso Häikiö (Kok.), Paavo Väyrynen (Kesk.) ja Kalevi Kivistö (SKDL).

Ohjelmallisena uutuuksena olivat väittelyt vuosina 1975 ja 1976. Lavalla oli kolme henkilöä: väittäjä, vastaväittäjä ja puheenjohtaja. Väittelyaiheina olivat kansanterveyslain toteutus, puolustuslaitoksen tarpeellisuus ja sosiaaliturva.

Viimeinen ”vanhan ajan” Kesän kongressi järjestettiin teemalla ”Teollisuus ja yhteiskunta” vuonna 1978. Puhujina olivat tuon ajan kovat valtakunnan nimet: Nesteen pääjohtaja Uolevi Raade, kansanedustaja Erkki Tuomioja, kauppa- ja teollisuusministeriön kansliapäällikkö Bror Wahlroos, toimittaja Esko Seppänen, Suomen Työnantajain tiedotusjohtaja Ari Valjakka, yritysjohtaja ja elinkeinoelämän järjestövaikuttaja Heikki Tavela, valtakunnansovittelija Keijo Liinamaa (1965–1971 ja 1979–1980) ja STTK:n puheenjohtaja Jorma Reini. Tämä oli myös viimeinen vuosi, jolloin tasavallan presidentti Urho Kekkonen toimi Kesän suojelijana.

Yhteiskunnalliset keskustelut loppuvat 1980-luvulla

1980-luvulle siirryttäessä Kesän yhteiskunnalliset keskustelut loppuivat. Kuin Kekkosen perintönä tasavallan presidentti Mauno Koivisto aloitti Kesän suojelijana vuonna 1982 ja toimi siinä aina vuoteen 1989 saakka. Sen jälkeen yhdelläkään tasavallan presidentillä ei ole ollut kytkentää Jyväskylän Kesään.

1990-luvulla järjestettiin Houkutuksen ja pelon Islam -seminaari (1996). Kävijämäärät olivat pudonneet 15 000:een. Samana vuonna taloudellisista ongelmista kärsineet Jyväskylän Kesä ja Jyväskylän Talvi yhdistyivät Jyväskylän Festivaalit ry:ksi.

Jyväskylän Kesä oli eittämättä suomalaisen kulttuurikesän ykköstopah-tuma 1960-luvulta lähtien. Vuodesta 1966 vuoteen 1971 sen pääpaino ja julkisuus olivat yhteiskunnallisissa keskustelussa. Mutta millaisia nuo keskustelut olivat? Päätapahtumat olivat jopa yli viikon kestäviä kongresseja –

aamusta iltaan -seminaareja, alustuksia ja esitelmiä. Ne olivat asiantuntijoiden, yleensä yliopistoväen, toisilleen pitämiä. Kesän ohjelmiin oli erikseen merkitty tilat, joissa voitiin käydä alustusten ja/tai paneelien jälkeisiä keskusteluja. Sitä, mikä oli keskustelujen merkitys, ei nykyään enää kukaan muista.

Yllättävänä voi pitää, että kulttuuriradikalismi tuli Jyväskylään Vaasan eli Vaasan Kesän myötä. Vaasassa ohjelman rakensivat Helsingin kulttuuripiirit, kun taas Jyväskylässä ohjelma oli omissa käsissä.

Kesä rakennettiin tiukasti Kesän hallituksen johdolla, mutta merkittäviä ohjelmia varten perustettiin erilliset toimikunnat. Nämä valmistelivat yhtä ohjelmatapahtumaa lähes vuoden verran. Keskimäärin toimikuntiin osallistui kymmenkunta henkilöä. Toimikuntien esitysten pohjalta Kesän hallitus lopullisesti siunasi pääteemojen ohjelmat. Vastaavaa mallia ei ole käytetty missään yhteiskunnallisessa tapahtumassa Suomessa Jyväskylän jälkeen.

Vuoteen 1971 Kesää johtivat hallituksen puheenjohtaja ja pääsihteeri. Sen jälkeen korkein hallinnon henkilö oli toimistopäällikkö, vuodesta 1982 lähtien toiminnanjohtaja. Käytännössä nämä ratkaisut merkitsivät Kesän päättävällän siirtymistä Jyväskylän Kesän hallitukselle ja työvaliokunnalle.

2010-luvulla Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Keskisuomalainen, Keski-Suomen liitto ja Keski-Suomen ELY-keskus ovat järjestäneet vuosittain yhden alustus- tai keskustelutilaisuuden.

Puheohjelmat palaavat Kesään 2020-luvulla

Yhteiskunnallinen keskustelu palasi Kesään 2021 Puheohjelma-nimikkeellä. Viikon aiheina olivat ekologinen jälleenrakennus, ympäristöahdistus, talouskasvusta irtautuminen ja ekologinen kompensaatio. Puheohjelman toteutti Kesän kanssa yhteistyössä Jyväskylän yliopiston resurssiviisaus-yhteisö JYU.Wisdom.

Vuonna 2021 palattiin myös 1970-luvun suuriin ilmastokeskusteluihin. Keynote-puheenvuoron donitsitaloustieteestä piti Oxfordin yliopiston taloustieteilijä Kate Raworth. Tunnetuimmat kotimaiset keskustelijat olivat Sitran Mari Pantsar, taloustieteilijä Sixten Korkman, ilmastoahdistuksen asiantuntija Panu Pihkala ja ilmastoaktivisti Ellen Ojala. Ympäristöaiheista puhuttiin viikon ajan pari tuntia päivässä yhdessätoista eri tapahtumassa.

Vuonna 2022 puhuttiin liikunnasta, ekokriisistä ja muuttoliikkeistä, vuonna 2023 muutoksesta ja filosofiasta sekä 2024 empatiasta. Puheohjelmia on ollut vuosittain 10–20 kappaletta. Koko Kesän ohjelmasta ovat vastanneet JYU.Well, JYU.Wisdom, JYU.Edu ja Jyväskylän yliopisto, avausseminaarin osalta myös kaupunki ja Keski-Suomalainen. Keskustelijat ovat lähes kaikki tiedemaailmasta: tutkijoita, tohtoreita ja muita asiantuntijoita.

Vuosina 2022 ja 2023 järjestettiin Jyväskylän Kesässä Päijänne Foorumi, jossa keskusteltiin biotaloudesta sekä Päijänteelle suunnitellusta Suomen kolmannesta biosfäärialueesta. Aiemmin näitä on toteutettu Pohjois-Karjalassa ja Saaristomerellä. Mukana keskustelussa olivat muun muassa ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo sekä alustaja Unescon biosfääriohjelmasta (2022). Foorumit keräsivät paikan päälle muutamia kymmeniä kuulijoita.

Samaan aikaan Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen rantakunnat Jyväskylän yliopiston Wisdom-tiedeyhteisön vetovastuulla valmistelivat Unescolle hakemuksen Päijänteen saamiseksi Unescon ohjelmaan. MTK-Keski-Suomen vastustuksen vuoksi kunnat luopuivat biosfäärihakemuksesta, ja tämän jälkeen JYU.Wisdom luopui Päijänne Foorumin järjestämisestä vuosina 2024 ja 2025. JYU.Wisdomin johtaja Janne Kotiahon mukaan on turha järjestää keskustelua hankkeesta, jonka kunnat ovat ensin aloittaneet ja sitten yhden etujärjestön vastustuksen vuoksi siitä luopuneet.

Päijänne Foorumia olivat aiemmin järjestäneet Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen silloiset seutukaavaliitot ja nykyiset maakuntaliitot vuodesta 1988 aina 2010-luvulle saakka. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa yksikönpäällikkönä työskennelleen Päivi Halisen mukaan aloite foorumiin tuli ympäristöministeriöltä. Ministeriön aloitteesta laadittiin elinkeinopoliittinen kehittämisprojekti Päijänteen kehittämiseksi valtakunnallisesti merkittävänä retkeilyn, virkistykseen ja matkailun alueena. Vuorovuosin foorumi järjestettiin Jyväskylässä ja Lahdessa, joskus muualakin. Kyse oli kuntien ja alueviranomaisten asiantuntijaseminaareista.

Puheohjelmat palauttanut Kesän festivaalijohtaja Kyösti Ylikulju toteaa: ”Puheohjelman ideana on toteuttaa ratkaisukeskeisiä keskusteluja ääripäiden väittelyjen sijaan sekä huolehtia päivän taiteelliselle ohjelmalle vastinpari keskusteluista.” Onpa lapio kädessä muutettu myös kampusalueen nurmikoita niityiksi.

Vuodesta 2021 lähtien puheohjelmat on striimattu videoina festivaalin verkkosivuilla, ja vuodelta 2024 ne ovat nähtävissä Yle Areenassa. Kaikki keskustelut on järjestetty Jyväskylän yliopiston kampusalueella.

Jyväskylän Kesä on ainoa keskustelutapahtuma Suomessa, joka järjestettiin myös koronapandemiavuosina 2020 ja 2021.

2.2 Vaasan Kesä – yhteiskunnalliset kesät 1968–1984

Vaasan Kesä -festivaali syntyi hyvin poikkeuksellisella tavalla. Aloitteen teki kaupungin kulttuurilautakunta vuonna 1967. Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus valitsi toimikunnan valmistelemaan kesätapahtumaa kaupunginjohtaja Lauri Järventaan johdolla. Tapahtumaviikon käytännön järjestelyihin valittiin sihteeriksi Yleisradion Vaasan-toimituksen ohjelmapäällikkö Heikki Hissa.

Vaasan tapahtuman esikuvina olivat Jyväskylän Kesä ja Savonlinnan Oopperajuhlat – musiikkia, taidetta ja näytelmiä mutta myös seminaareja.

Aloitutus Itämeren Kesänä 1968

Vaasan Kesä alkoi vuonna 1968, tuolloin nimellä Itämeren Kesä. Järjestäjäjoukko oli hyvin sekalainen, ja siihen kuului Yleisradio, Suomen Teiniliitto ja Helsingin Ylioppilasteatteri. Kesäkuun 24.–30. päivinä järjestetyllä viikolla näkyi vahvasti Ylioppilasteatterin vaikutus.

Pohjatyon Vaasan Kesälle teki Teiniliitto. Se tarjosi teatteriaktiivien karsittamista jäsenilleen. Jo kesällä 1963 oli järjestetty ensimmäinen teinien valtakunnallinen teatterikurssi Vaasassa. Seuraavana vuonna perustettiin Suomen Teiniteatterien liitto, joka toimi Teiniliiton alajaostona. Kurseja järjestettiin siitä eteenpäin vuosittain Vaasassa ohjaajina Kaisa Korhonen ja Kaj Chydenius. Niinpä vuoden 1968 Itämeren Kesässä teatteri oli esillä päivittäin: teatteria teineille, teatterimusiikkia, kabareeteatteria, ylioppilasteattereiden tavoitteita ja asemaa, poliittisia näytelmiä kirjailijan näkökulmasta sekä elokuvan ja politiikan suhteita.

Seminaarien keskustelijat olivat kaikki 60-luvun kulttuuriradikalismin etujoukoista Helsingistä: Kaj Chydenius, Arvo Salo, Claes Engström, Ralf Långbacka, Kaisa Korhonen, Jukka Sipilä, Eija-Elina Bergholm ja Kalle Holmberg. Teatterista poliittisena laitoksena alusti Käthe Rülicke-Weiler

Itä-Saksasta, ja itäsaksalainen Mackleburgin kaupunginteatteri järjesti Bertol Brecht -illan Wasa Teaternissa. Näytelmiä esittivät lisäksi Uumajan, Os-
lon ja Varsovan yliopiston lääketieteellisten tiedekuntien ylioppilasteatterit.

Ajasta kertoo sekin, että kirkko ja politiikka -paneelikeskusteluun ei kut-
suttu evankelis-luterilaisen kirkon edustajaa, vaan mukana oli punapappi-
na myöhemmin tunnettu Terho Pursiainen. Hän toimi SKDL:n kansanedus-
tajana vuosina 1970–1972 ja 1979–1987.

Ohjelmistossa oli myös pohjoismaisen laulelmakilpailun loppukilpailu,
kansainvälinen tenniskisa ja Vaasa Open Cup -purjehduskilpailut.

Vaasan Kesää 1969 suunniteltiin Vanhan Kellarissa Helsingissä

Lehtitietojen mukaan Itämeren Kesä ei kiinnostanut suurta yleisöä. Lienee-
kö se ollut yhtenä syynä siihen, että kesätahtuman nimi vaihdettiin Vaa-
san Kesäksi jo seuraavana vuonna.

Vaasan kaupungin kulttuurilautakunnan kutsumana Helsingin Vanhan
Kellariin kokoontui kymmenkunta yhteisöä ideoimaan Kesää marraskuun
puolivälissä 1968. Edelliskesästä mukana olivat Suomen Teiniteatteriliitto,
Suomen Ylioppilasteatteriliitto ja Suomen Teiniliitto ja uusina Nuorison Tie-
dotuskeskus, Suomen YK-liitto, Opiskelijain YK-liitto ja Goethe-instituutti.
Kokouksen sihteerinä toimi Leena Nuotio Ylioppilasteatteriliitosta.

Pääteemaksi oli valittu ”Kolmas maailma”. Ideariihessä tiedettiin jo Jyväskylän Kesän 1969 pääteema Latinalainen Amerikka ja Vaasan Kesän suunniteltiin toimivan ikään kuin alustajana Jyväskylän tapahtumalle. Tapahtuma järjestettiin 14.–19.6.

Viikon tilaisuuksia suunniteltiin puistoihin, kaduille ja työpaikoille. Asian-
tuntijaseminaarien lisäksi suunniteltiin yleisölle avoimien tilaisuuksien
alkamista vasta klo 17. Tavoitteena oli saada paikalle yleisöä työpäivän
jälkeen.

Vaasan kaupunginarkistosta löytyneiden Vaasan Kesän valmistelumate-
riaalien ja pöytäkirjojen perusteella Kesän suunnittelussa ei näkynyt vaasa-
laisten tahojen kädenjälki. Tosin kaupungin kulttuurilautakunta kuitenkin
hyväksyi Kesän ohjelman.

Kuusipäiväisen Vaasan Kesän budjetti oli 65 000 markkaa (nykyrahassa
yli 109 000 euroa). Siitä valtio ja Vaasan kaupunki maksoivat kumpikin lä-
hes puolet.

Kolmatta maailmaa käsiteltiin pohjoismaisten YK-liittojen kuusipäiväisessä YK-seminaarissa, Suomen Teini- ja ylioppilasteatteriliiton kuusipäiväisessä koulutusseminaarissa sekä Tricontin kaksipäiväisessä seminaarissa. Tricont oli kehitysmaatietoutta edistänyt ryhmä, ja se edusti puolueisiin sitoutumatonta uusvasemmistolaisista ajattelua, jossa kehitysongelmien syyksi nimettiin kansainvälinen kapitalismi. Myös radio- ja televisio-toimittajat saivat Vaasan Kesässä kolmannen maailman asioihin liittyvää koulutusta.

YK-liittojen seminaarissa afrikkalaisesta sosialismista alusti valtiotieteen ylioppilas Erkki Tuomioja ja kolmannen maailman problematiikasta Suomen YK-liiton puheenjohtaja Ulf Sundqvist. Vapautusliikkeistä olivat puhumassa toimittaja Johan Bonsdorff ja Etelä-Afrikan vapautusliikkeen edustaja Nickey Jambo. YK-liittojen tapahtumaan osallistui noin 60 osanottajaa eri Pohjoismaista.

Tricontin teltassa pidetyssä seminaarissa imperialismien teoriasta puhui New Left Review -lehden päätoimittaja Perry Anderson.

Teiniteatteriliitto järjesti Vaasan kauppatorilla ”Riiston markkinat”. Myyntikojuissa oli luita, siankorvia, pullotettua liejuvettä ja ammusten hylsyjä. Lisäksi teatterilaiset esiintyivät kerjäläisinä kaduilla ja torilla aiheuttaen maakuntalehti Vaasan mukaan lähinnä hämmennystä Vaasaan saapuneissa ruotsalaisissa turisteissa.

Elokuvateatterissa esiteltiin kuubalaista elokuvaa, ja kansainvälisestä teatteriesityksestä vastasi itäsalainen Maxim Gorki -teatteri Berliinistä.

Vaasan Kesässä oli yli 30 tapahtumaa ja kävijöitä yli 6 500. Useimmat tilaisuudet olivat maksuttomia, mutta eivät kaikki. Jo keväällä 1969 Vaasan koulujen teinikunnat vetosivat järjestäjiin lipun hintojen alentamiseksi. Vetoisuus tuotti tulosta. Opiskelijat saivat 12 markan kausilipun, ja sillä pääsi sisään kaikkiin Vaasan Kesän tapahtumiin.

Maakunnan ykköslehti Vaasan päätoimittaja-kolumnisti Ilmari Laukkonen arvosteli Kesän tapahtumaa kovin sanoin: ”Kun nyt jo toisen kerran Vaasan kulttuuripäivistä on tehty vasemmistolaisen propagandan levittämistilaisuus ja hylätty tasapuolisuus, on kaupungin hallintoelinten puututtava lujin ottein asiaan.” (Helapää, 27.6.1969.)

Ja kuin vastauksena tälle kritiikille Vaasan Kesää varten perustettiin loka-kuun lopulla yhdistys nimeltään Vaasan Viikko ry. Siihen liittyi noin 50 eri-

laista järjestöä ja tahoja. Samalla kulttuurilautakunnan järjestämät Kesät päättyivät.

Ohjelmistoltaan Vaasan Kesän ”Kolmas maailma” oli kuin kopio Jyväskylän Kesän vuoden 1968 ohjelmasta, jonka pääteemana oli Latinalainen Amerikka. Vaasan ohjelma oli sisällöltään radikaalimpi, Jyväskylän akateemisempi.

Kesästä jäi historiaan Suomen ensimmäiset pop-yhtyeiden mestaruuskilpailut

Vaasan Kesä ja Yleisradio järjestivät 17.6.1968 Vaasan Urheilutalolla pop-yhtyeiden mestaruuskilpailut. Kilpailuun oli osallistunut kevään mittaan viitisenkymmentä amatöörikokoonpanoa, joista kuusi parasta pääsi loppukilpailuun. Näistä Helsingistä olivat Insence ja Upsound, Kokkolasta Raimons, Haukiputaalta Porkkanas Unlimited, Lappeenrannasta Kopet ja Jyväskylästä Silvery. Voittajaksi selviytyi Kopet.

Mestaruus tai loppukilpailupaikka ei nostanut yhtäkään näistä yhtyeistä huipulle, ja levyttämään pääsi vain Raimons. Sen sijaan Insencessä soittaneet Remu Aaltonen ja Cisse Häkkinen tulivat tunnetuiksi myöhemmin Hurriganesista ja Kopetissa soittanut Paavo ”Pave” Maijanen omasta soolourastaan 1970-luvulla.

Kisan juonsivat Ylellä Carl-Erik ”Pikku-Calle” Lindholm ja Heikki ”Hector” Harma. Kisa veti paikalle vain parisataa nuorta. Olisiko pääsylipun hinnalla ollut siihen vaikutusta?

Pop-yhtyeiden SM-kisoja järjestettiin sitten vuodesta 1970 aina vuoteen 2002 saakka joka vuosi. Viimeiset kisat järjestettiin vuosina 2012 ja 2013.

Kesä muuttui hiljalleen lastenkulttuuripainotteiseksi 1970-luvulla

Uuden järjestäjän myötä vuoden 1970 Vaasan Kesässä puhuttiin kasvatuksesta ja mielenterveydestä pääpainon ollessa lastenkulttuurissa. Yhteiskunnallisimmaksi mielletyn keskustelun järjestivät Vaasan Kesä, Vaasan kesäyliopisto ja Vaasan kauppakorkeakoulu teemalla ”Saastumisongelma Itämeren piirissä”. Keskustelijat olivat alan erityisasiantuntijoita. Luonnon-suojelu- tai ministeriöväkeä ei puhujien joukoissa ollut.

Vuoden 1972 tapahtumassa keskusteltiin tiedostavasta musiikista yhtenä alustajana Gerry Wolff Itä-Saksasta. Lisäksi Agit Prop ja Oraskuoro esiin-

tyivät muun muassa Vaasan keskuskorttelissa sekä työpaikoilla. Puolueiden edustajat puolestaan esittelivät omia taidepoliittisia ohjelmiaan kaupungintalon kongressisalissa. Kesän avajaisiin kaupungintalon juhlasaliin paikalle saapui kaksi vierasta.

Viimeisin Vaasan Kesän yhteiskunnallinen keskustelu on vuodelta 1976. Tuolloin järjestettiin vesiensuojeluseminaari, jonka pääpuhuja Ilppo Kangas sisäministeriön vesiensuojeluosastolta kertoi Itämeren suojelun kansainvälisestä merkityksestä. Paneelikeskustelussa olivat mukana yritysten edustajat, Pohjanmaan kalastusyhdistys ja alueella tunnettu limnologi Pentti Savola. Tilaisuus kesti peräti kuusi tuntia.

Vaasan Kesän merkitys väheni 1970-luvun loppupuolella, ja vuodesta 1982 lähtien Kesä toimi kansainvälisenä nukketheaterifestivaalina 1990-luvun alkuun saakka.

2.3 Pori Jazz 1970–2000 – liituroitamielisiä ja demareita

Jazzmusiikki nousi Porissa esiin ensi kerran jo 1920-luvulla. Björneborgs Tidning esitteli tämän uuden musiikkilajin lukijoilleen vuonna 1921. Lehden mukaan jazz oli kuin kaikkien suurkaupunkien melusaaste pinottuna yhteen kasaan.

Elokuussa 1928 Satakunnan Kansassa puolestaan julkaistiin pakina otsikolla Jazzraivo. Kirjoittajan mukaan porilaiset nuoret olivat joutuneet jazzkuumeen valtaan, joka sai heidät ”kihnaamaan” tuntikaupalla paikallisissa, kirkuvilla värivaloilla koristelluissa jazzkahviloissa. Pakinoitsija jatkoi: ”Kun tätä menoa jatkuu joitakin aikoja, saamme nähdä kaduilla liikkuvan joukon veltoja ja hajamielisiä jazzin uhreja, jotka eivät pysty muuta tekemään kuin maleksimaan tanssipaikoissa.” Hän ehdottikin jazziltamien rajoittamista kahteen viikkoon sekä jazzkahviloiden verottamista kovalla kädellä. Edellä olevat tiedot 1920-luvulta löytyvät toimittaja Kimmo Lehdon kirjoituksista ”Porissa jylläsi jazzraivo 90 vuotta sitten” Satakunnan Kansassa 12.7.2018.

Sitten jazz painui unholaan vuosikymmeniksi.

Tuskin kukaan olisi arvannut, että Porin lyseon jazzkerhosta alkanut innostus 1960-luvun alussa johtaisi lopulta yhden maamme tunnetuimman festivaalin perustamiseen. Kipinä syttyi Porin elokuvateatteri Jaarlissa esite-

tystä Jazz on a Summer's Day -elokuvasta, joka oli tehty Yhdysvalloissa vuoden 1958 Newportin jazzfestivaaleilla. Newportissa oli vettä, nurmikkoa sekä purjehdusta. Jazzin yksi perustaja Risto Ennekari kertoo: ”Myös Porissa oli konserttialueeksi soveltuva puistomainen Kirjurinluoto ja sen ympärillä vettä (Kokemäenjoki), samat elementit kuin elokuvassa.”

Pori Jazz 66 ry -nimisen yhdistyksen perustivat Porissa ja Helsingissä opiskelevat jazzin harrastajat, lehtimiehet ja muusikot keväällä 1966.

Perustamisasiakirjan allekirjoittivat porilainen kirjoittaja- ja näyttelijä-yhdistys Manuscript 63 sekä Helsingin yliopiston Satakuntalainen osakunta huhtikuussa 1966. Yhdistyksen ensimmäisen puheenjohtajan Tapani Kontulan mukaan 1960-luvulla huhuttiin, että Hankoon suunniteltiin jazz-tapahtumaa, mutta porilaiset ehtivät ensin.

Ajankohdaksi valikoitui heinäkuun puoliväli rukouslauantain vuoksi. Tällöin ei saanut järjestää tansseja, joten muusikot olivat vapaita koko viikonlopun, kertoi Kontula Ylen haastattelussa 2015.

Alun perin Kontulan mukaan suunnitelmissa oli myös muuta kulttuuria, maalaustaidetta, teatteria ja jazzbalettia. Varojen puutteessa näistä luovuttiin. Mallia lieene otettu Jyväskylän Kesän silloisista ohjelmista. Ensimmäinen Jazz keräsi 600 kuulijaa ja käteen jäi 49 markkaa, ilmenee Risto Ennekarin Pori Jazz: kolme vuosikymmentä improvisointia -kirjasta.

Lopullisesti tapahtuma löi itsensä läpi vuonna 1968, jolloin myös Porin kaupunki otti jazzjuhlat mukaan tulevien vuosien talousarvioonsa. Kaupungin ja Jazzin kumppanuus vahvistui, kun vuonna 1970 Porin kaupunginjohtajaksi valittiin musiikin ystävänä tunnettu Heikki Koski. Näin hän kuvaa rooliaan: ”Nautin jazzfestivaalien konserttiohjelmasta, hoidin kaupungin vastaanotot ja vieraat sekä yritin saada jazzfestivaalien kannalta tärkeät kaupunginpäätökset aikaan. Viimeksi mainittu tehtävä ei ollut helppo: päättäjät olivat vanhempaa ikäpolvea kuin jazzfestivaalien järjestäjät ja suhtautuivat epäillen siihen, miten jazzfestivaalit vaikuttaisivat Porin katukuvaan ja maineeseen. Jokainen pyyntö katsottiin suurennuslasin läpi.”

Pari vuotta myöhemmin pääkonsertin avasi opetusministeri, kirjailija Pentti Holappa (sd.). Ennekarin kirjassa todetaan: ”Holappa kiinnitti huomiota jazzmusiikin rooliin alistettujen ja syrjäytettyjen edistyksellisenä musiikkina. Hän muistutti, että jazzihmiset varsin usein liittyivät yhteiskuntaa vastustaviin voimiin.”

Alkuvuosina Porin ongelmana oli sama kuin 50 vuotta myöhemminkin – majoitustilojen puute. 1970-luvulla kaupungissa oli kolmesataa hotelli-huonetta. Ensi kertaa Helsingistä tuli jazzjuna Poriin vuonna 1971.

Heikki Kosken ja hänen ystävänsä Seppo Lindblomin ansiosta Jazzeista tuli myös sosiaalidemokraattien kesäkokoonntumistilaisuus. Heidän seurueeseensa kuuluivat Kalelat, Kaskealat, Korpiiset, Marjatta Leppänen ja Calle Öhman sekä joskus myös Torstilat ja Romanukset. Hyvä suhdeverkosto näkyi myös jazzin konserteissa. Yhdysvaltain Suomen suurlähettiläs Mark Austad toi Poriin U.S. Army Big Bandin vuonna 1975.

Kosken jälkeen Porin kaupunginjohtajaksi valittiin Martti Sinisalmi (sd.), joka jatkoi vahvaa yhteydenpitoa Jazzin ja kaupungin välillä. Sinisalmi johdatti Poria vuodet 1975–2004.

Vuonna 1978 Jazzeille saatiin myös tanssitaidetta. Baletin Kaiku päätanssijana esiintyi muuan Jorma Uotinen. Kymmenen vuotta aiemmin hän oli ryhtynyt tanssimaan kesken jazzkonsertin.

Superjameissa liituroitajamiehet ja demarit, sitten konsertteihin presidentit

Vuonna 1979 Jyrki Kangas palasi Pori Jazzin toiminnanjohtajaksi ja etsi ensimmäiset valtakunnalliset yhteistyökumppanit Jazzille. Ne olivat Osuuspankki, Vakuutusyhtiö Pohjola ja Hellas Piano. Samana vuonna alkoivat Jyrki Kankaan ideoimat superjamit. Risto Ennekarin kirjan mukaan ”Yhterint liituroitajameissa” nähtiin talouselämän, politiikan ja musiikin tunnettuja nimiä sekä naisten- ja iltapäivälehdet. Pori Jazzin tiedottaja Mikko Peltoalan mukaan ensimmäisissä jameissa oli 120 osallistujaa, muun muassa Maire Gullichsen.

Aarne Seppälän kirjassa ”Kun kuvia ei kumarreta – oh jazz – Pori Jazz 1966–1987” on puolestaan lainaus Kauppalehdestä 15.7.1985: ”Jetset jammasi. Olihan meitä siellä Manusta lähtien melkein 500 liituroitajatasen superjammailijaa Porin legendaarisella Cotton Clubilla. [– –] Osanottajaluettelo muistutti jälleen lähinnä Keskuskauppakamarin vuosikokousta muutamalla valtiollan suojelijalla vahvistettuna.”

Matti Saaren kirjassa ”Kari Kairamo – kohtalona Nokia” kerrotaan Nokian pääjohtaja Kari Kairamon vierailusta Jazzeilla yhdessä STS-pankin pääjohtaja Ulf Sundqvistin kanssa 1987. ”Kerran seurue poistuu yöjameista

suoraan nuotiolle Yyterin rantahietikolle. Iloinen seurue tekee hiekalle nuotion. Avataan mukana olevat eväät. Uffe (Ulf Sundqvist) käy välillä soittamassa kitaraa naapurinuotiolla. Kukaan ei tunnista häntä.” Paikalle saapunut Ilta-Sanomien juorutoimittaja ei tunnistanut Kairamoa, yhtä vuori-neuvosta eikä Sundqvistia, ja mukana ollut Ilta-Sanomien päätoimittaja Lauri Helve ohjasi oman toimittajansa toiselle nuotiolle. Näin lehti menetti etusivun jutun.

Kulttuuriministeri Kaarina Suonio (sd.) puolestaan kuulutti vuonna 1982 lavalle swingin kuninkaan Benny Goodmanin. Jazzin avajaispuheenvuorossaan Suonio ehti luvata, että Sibelius-Akatemiassa alkaa jazzin opetus.”[Pari vuotta myöhemmin] pääministeri Kalevi Sorsa meni konsertin jälkeen tapaamaan Miles Davisia, ja toimittaja Heli Kokon ottama kuva kaksikosta julkaistiin yksinoikeudella paikallisessa demarilehdessä Uudessa Ajassa”, kertoo Ennekari kirjassaan.

Demarien kesäjuhlan kruunasi seuraavana vuonna presidentti Mauno Koiviston saapuminen Jazzeille kuuntelemaan kitaristi Steve Ray Vaughania. Ajatuksen vierailusta oli esittänyt Koivistolle edelliskesänä Heikki Koski Pirkko ja Markku Työläjärven kesäpaikassa Pyhärannassa.

”Saatuani ilmoituksen soitin Jyrki Kankaalle, joka ryhtyi ideoimaan jazz-ohjelmaamme, sitä miten siirtyisimme Kirjurinluotoon ja mihin konsertteihin presidenttipari osallistuisi. Kangas käytti hyväkseen tietoa käynnin epävirallisuudesta ja jätti (ilmeisen mielellään) Porin kaupungin edustajat ohjelman ulkopuolelle”, kuvaa Heikki Koski Koiviston tuloa sähköpostissaan kesällä 2024.

Pori Jazzien toimistossa työskennellyt Mikko Peltola totesi: ”Toiminnanjohtaja Jyrki Kangas pohti sunnuntai-iltana, että mitä tekisimme päästäksemme otsikoihin. Kangas otti yhteyttä presidentin adjutanttiin Juhani Kaskealaan, joka veikin ehdotuksen maanantaiaamuna presidentin viikkopala-veriin. Ja vihreää valoa tuli.”

Peltola lähetettiin sitten keikkapäivänä pyytämään Vaughania risteilylle presidentti Koiviston kanssa. ”Why me”, sanoi kitaristi Peltolalle kysyen, minkä musiikkiliiton presidentistä oli kyse. (Yhdysvalloissa muusikoilla on lukuisia musiikkijärjestöjä, joilla jokaisella on oma presidenttinsä.) Peltolan kertoessa, että kyse oli koko Suomen presidentistä, Vaughan ilmoitti tulevana: ”Oh yeah.”

Heikki Kosken mukaan Stevie Ray Vaughan kertoi myöhemmin ajatuksistaan Uuden Suomen toimittajalle Maarit Niiniluodolle: ”En tiedä, oliko presidentti Koivisto Gary Cooperin näköinen, mietin sitä kovasti. Hänellä oli käsi polvella kämmen auki, niin on vain kitaristeilla ja pyssymiehillä. Arvelin hänen osaavan soittaa kitaraa.”

Kesällä 1986 Koski kuuli suunnitelmista saada Kirjurinluodossa konsertoinut Oscar Peterson esiintymään Kultarannassa. ”Suunnitelma kariutui virallisesti Petersonin aikatauluun, mutta todellisuudessa kuitenkin siihen, ettei Petersonille oikein kai auennut kutsun merkitys”, kertoo Koski.

Vuonna 2017 valmistuneessa dokumenttielokuvassa Mr. Pori Jazz pitkään toiminnanjohtajana toiminut Jyrki Kangas piti Koiviston käyntiä käännte-tekeväenä. ”Koivisto sai siitä valtavasti julkista palautetta – hänen imagonsa pehmeni huomattavasti. Hän astui niin kuin meidän tavallisten tasollemme, ja se oli erittäin hyvä juttu ja toi myönteistä julkisuutta. Ja Ahtisaari teki samaa ja totta kai Tarja Halonen, joka oli täällä käynyt 30–40 vuotta. Halonen totesi, että tähän on erittäin hyvää presidentin profilille olla tämänöisissä olosuhteissa, joka ei ole kriittistä poliittisesti, ei ole rasismia. Sillä tavalla sitten Pori Jazzista tuli osa tätä pressakulttuuria”, kuvasi Kangas presidenttien ja Pori Jazzin suhdetta.

Valtakunnan poliitikkojen rooli Pori Jazzissa

Myös poliitikot ovat olleet keskeisessä roolissa Pori Jazzin talouteen liittyvissä asioissa. Vuonna 1979 Jazz joutui ensimmäisenä kulttuurifestivaalina lähdeveron piiriin. Vero määrättiin niiden maksujen perusteella, jotka suoritettiin ulkomaisille agenteille ja konserttitoimistoille. Seitsemän vuoden oikeustaistelun jälkeen silloinen veroministeri, tunnettu Porin-kävijä Pekka Vennamo (SMP) lupasi valtion budjettiin määrärahan. Sillä maksettiin muun muassa porilaisten lähdeverot.

Ahkera Porin-kävijä, valtiovarainministeri Erkki Liikanen puolestaan asetti vuonna 1989 työryhmän pohtimaan Jazzin hallintoa ja rahoitusvaihtoehtoja. Hänen ajatustensa mukaisesti Jazz jaettiin Pori Jazz Oy:hyn, joka hoitaa festivaalin tarvitsemat järjestelyt ja taloudellisen toiminnan, sekä Pori Jazz 66 ry:hyn, joka puolestaan hoitaa festivaalin musiikin tuottamisen. Kustannukset katetaan sponsori- ja pääsylipputulolla.

Liikanen kutsuttiin vielä vuonna 1992 EU-suurlähettiläänä Pori Jazzin hallintoneuvoston jäseneksi samoin kuin neljän puolueen satakuntaiset kansanedustajat. Hallintoneuvostoa johti tuolloin Porin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Ilona Wessman (sd.).

Porvaripuolueidenkin päättäjiä nähtiin Porissa, vaan harvemmin Jazzeilla. Pääministeri Harri Holkeri kävi vihkimässä Tahkoluodon syväsataman vuonna 1987 ja liikenneministeri Ilkka Kanerva puolestaan Porin ohitus-tien sillan vuotta myöhemmin. Ainoastaan kokoomuksen puheenjohtaja, Nakkilasta kotoisin oleva Ilkka Suominen vieraili Jazzeilla seurueineen 1980-luvun loppupuolella. Pääministeri Esko Aho osallistui ainakin Porin kaupungin vastaanotolle vuonna 1992. Samana vuonna kulttuuriministeri Tytti Isohookana-Asunmaa lupasi valtiolta apua Pori Jazzin tappioiden maksamiseksi saman verran kuin Porin kaupunki eli 2,6 miljoonaa markkaa. Ministerin lupaus jäi lunastamatta. Samaan aikaan hän hoiti Savonlinnan Oopperajuhlille ylimääräisen kolmen miljoonan markan avustuksen.

Lähimpänä tulevaa SuomiAreenaa Porissa oltiin 1994, kun EU-komissaa-ri Erkki Liikanen toi Poriin komission puheenjohtaja Jacques Delorsin epäviralliselle kesäretkelle. Presidentti Martti Ahtisaaren kanssa tehdyn joki-risteilyn ohella hän osallistui työmarkkinaseminaariin Porin teatterissa sekä suomalaisen kulttuuriväen tapaamiseen pyöreän pöydän ääressä. Mukana olivat filosofi Esa Saarinen ja kansanedustaja Jörn Donner.

Viestintätoimisto Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner, joka toimi muun muassa SDP:n puoluesihteerinä vuosina 2010–2012, totesi tähän kirjaan antamassaan haastattelussa helmikuussa 2024 seuraavaa: ”Porissa olivat Jazzien aikaan jo poliitikot ja musiikki vuosikymmenet. Vain puhe uupui. Sen hoiti sitten SuomiAreena tullessaan kaupunkiin 2006.”

Pori Jazzin vuosikymmenten tausta huomioiden oli luontevaa, että SuomiAreena tuli juuri Poriin. Itse toimin idean isänä, mutta minulla ei ollut tietoa Pori Jazzin aiemmista vuosikymmenistä. Omat kokemukseni perustuivat Pori Jazz -festivaaleilla käynteihin. Ensimmäisen kerran olin paikalla vuonna 1998, jolloin Phil Collins Band veti Lokki-lavalla järjestettyyn konserttiin 30 000 kuulijaa.

3 SuomiAreena synnytti kesäkeskustelut Poriin

3.1 Eduskunta toi SuomiAreenaan uskottavuuden – tapahtuman alkuvaiheet 2004–2006

Tapahtuman synty

Oma käsitykseni on, että hiljainen uutiskesä synnytti SuomiAreenan. Toimin kesällä MTV:n uutisissa uutispäällikkönä. Kunnan uutisista oli pula: kansanedustajat olivat pitkillä kesälomillaan eikä maailmaltakaan tullut uutisia. Silloin muistin lukeneeni jostain Ruotsissa järjestettävästä Poliitiikka- viikosta nimeltään Almedalsveckan. Etsin siitä tietoja ja vakuutuin sen sopivuudesta Suomeen, toki omana kansallisena versiona, ei kopiona.

Esitin idean MTV Uutisten päätoimittaja Merja Ylä-Anttilalle heti kesän jälkeen. Ylä-Anttila oli sattumoisin lukenut Almedalenista kesän aikana jostain aikakausilehdestä. ”Yleensä uutisissa kerrotaan, mitä jossain on tapahtunut. Tässä halusimme nostaa itse esiin keskustelun aiheita ja saada kansalaiset keskustelemaan uudella tavalla. Se oli MTV:n julkisen palvelun eetos”, kuvaa Merja Ylä-Anttila median paluuta myös omille juurilleen.

Lähtökohtana oli viedä tapahtuma jonkin jo olemassa olevan tapahtuman yhteyteen. Mutta minkä ja minne päin Suomea? Perekdyin Finland Festivalin kesätarjontaan: kärjistetysti sanottuna Savonlinnan Oopperajuhlat oli liian elitistinen, Kuhmon Kamarimusiikki liian kaukana ja Seinäjoen Tango-markkinat liian junttimainen. Jäljelle siilautui Pori Jazz: moderni musiikkitarjonta, tapahtuman vahva profiili ja sopiva etäisyys pääkaupunkiseudulta ja muualtakin Suomesta.

Hanketta vauhditti tieto eduskunnan tulevista satavuotisjuhlista vuonna 2006. Marraskuussa 2004 tapasin pitkäaikaisen tuttavani, eduskunnan viestintäpäällikkö Marjo Timosen, jolle esitin ehdotuksen yhteiskunnallisesta kesätapahtumasta. Tavoitteena oli saada eduskunta aloitukseen mukaan.

Yhteys Poriin ja silloiseen kaupungin tiedottajaan Tapio Furuholmiin syntyi samoihin aikoihin. Tunsin ”Furkan” jo aiemmin tehdessäni juttuja Porista. Hänen kauttaan Porin kaupunki lähti mukaan.

Paavo Lipposen johdolla eduskunta mukaan SuomiAreenaan

Eduskunnassa puolestaan oli nimetty huhtikuussa 2004 puhemies Paavo Lipposen johtama yhdentoista kansanedustajan juhloimikunta valmistelemaan eduskunnan satavuotisjuhlia. Kesäkuussa toimikunta kaavaili osaksi juhlia kansainvälistä tapahtumaa, johon haettaisiin huipputason kansainvälinen puhuja.

Eduskunnan tiedotuspäällikkö Marjo Timonen esitteli huhtikuussa 2005 Lipposen toimikunnalle eduskunnan satavuotisjuhlien keskustelun jalkauttamista kesäiseen Suomeen parin kolmen päivän ajaksi. Paikkana olisi Pori ja järjestäjätahoina eduskunta, MTV3 ja Pori/Pori Jazz. Tämän työryhmä hyväksyi.

Kesäkuussa 2005 hyväksyttiin lopullisesti mukaan lähtö SuomiAreenaan. Samalla juhloimikunta piti tarkoituksenmukaisena osallistua johonkin toiseen vastaavan kaltaiseen tapahtumaan. Mitään tietoa tällaisesta keskustelusta tai päätöksestä en ole kuitenkaan löytänyt.

Eduskunnassa keväällä 2005 laadittuun muistioon kirjattiin myös, että MTV3 ja Porin kaupunki hakevat rahoitusta EU:n komissiolta EU-tilaisuutta varten. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

”Porin kesä 2006 -työnimellä oleva tapahtuma olisi pari–kolmepäiväinen samaan aikaan Pori Jazzin kanssa. Ensimmäisen päivän päätapahtuma olisi puolueiden puheenjohtajien lähtölaukaus vuoden 2007 juhlaaaleihin. Näin saatiin kaikki eduskuntapuolueet mukaan SuomiAreenaan. Toiseksi päiväksi suunniteltiin Suomen tulevaisuutta koskevan selvityksen julkistamista”, kirjattiin toimikunnan pöytäkirjaan.

Juhannusviikolla vuonna 2005 eduskunnassa järjestettiin puhemies Paavo Lipposen johdolla tiedotustilaisuus ensimmäisestä SuomiAreenasta. MTV3:sta mukana olivat toimitusjohtaja Pekka Karhuvaara ja päätoimittaja Merja Ylä-Anttila sekä Porin kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen. Tapahtuman julkistaminen jo vuosi ennen aloittamista nosti sen puheenaiheeksi ja helpotti muiden keskustelijatahojen saamista mukaan.

Merja Ylä-Anttila toteaa: ”Olihan se aika epäpyhä allianssi, että kaupallinen mediayhtiö, Porin kaupunki ja eduskunta olivat yhdessä miettimässä

uuden tapahtuman rakentamista. Se oli mahtavaa ennakkoluulottomuutta kaikilta.”

”MTV:lle tapahtuma loi uskottavuutta, jos ei suoraan euroja kvartaalitalouskassaan kilahtanutkaan”, arvioi Ylä-Anttila SuomiAreenan merkitystä koko MTV:lle.

Valmistelun aikana Porin Kesä oli vaihtunut SuomiAreenaksi. Nimen keksimme kahdestaan Ylä-Anttilan kanssa. Nimi syntyi omassa palaverissa, ja se alkoi fläppitaululla näyttää hyvältä. Kielioppisääntöjä uhmaava nimi herätti kovasti kritiikkiä toimituksissa. Osa kirjoitti sen järjestäjien valitsemalla tavalla, osa Suomi-Areena-nimellä. Kiistely nimen oikeinkirjoituksesta piti sitä otsikoissa – aivan kuten olimme ennakoineetkin.

Vastustusta MTV:ssä, muu media epäileväinen ja Turku yritti mukaan eduskunnan satavuotisjuhliin

MTV Uutisten johtoryhmässä SuomiAreenasta ei oltu yksimielisiä. Ulkomaan uutisoinnista vastannut uutispäällikkö Tero Kekki suhtautui hankkeeseen varsin skeptisesti: ”En oikein uskonut ideaan enkä sen vetovoimaan. Vanhana helsinkiläisenä pidin myös Poria varsinaisena periferiana. Kaupungissa on lentokenttä, johon kukaan ei halua lentää, ja rautatieasema, jonne pääsee junalla vain Tampereen kautta.”

”Ja toinen syy, miksi en siitä innostunut, oli se, että pelkäsin SuomiAreenaan uppoavan uutisten budjetista vuosi vuodelta isomman siivun ja että se olisi poissa omasta ulkomaantoimintojen budjetista. Hyvin itsekäs syy.”

”Mutta ei mennyt kuin pari vuotta, niin myönsin auliisti, että olin väärässä. Tapahtuma oli huikean kiinnostava, ja Porissa varsinkin Jazzien aikaan siinä oli todellista vetovoimaa”, muistelee Tero Kekki tapahtumasta käytyä keskustelua uutisissa. Päätoimittaja Ylä-Anttila kertoo osan uutistoimituksen vastustuksesta liittyneen pelkoon, miten uutisia tehdään toimituksesta, kun osa on Porissa töissä tajuamatta sitä, että Poristahan tulee uutisia. Lähes parikymmentä vuotta myöhemmin MTV Uutisten nykyinen päätoimittaja Tomi Einonen kertoo: ”Illan Seitsemän uutisista, Kymmenen uutisista ja Huomenta Suomesta noin puolet on tullut SuomiAreenasta. Silloin Helsingin päässä on ollut vähän pienempi miehitys.”

Ylä-Anttila haki puolestaan tukea hankkeelle MTV:n ulkopuolelta. Hän otti asian esiin Alma Median sisällä niin sanotussa peräpukamaklubissa

vuodenvaihteessa 2004/2005. Kyse oli päätoimittajien epävirallisesta tapaa-
misesta, jossa olivat mukana Aamulehden Matti Apunen, Satakunnan Kan-
san Jouko Jokinen, Kauppalehden Hannu Leinonen sekä Iltalehden Petri
Hakala. Tällä kertaa mukana oli myös Alma Median toimitusjohtaja Juho
Lipsanen.

”Merja kysyi, olisiko keskustelutilaisuudelle tarvetta, missä se pitäisi jär-
jestää ja miten. Kaikkien mielestä tarvetta olisi, ja itse sanoin, että Porissa
ja kaikille avoimena. Keskustelun jälkeen Merja sai kaikilta tuen SuomiAreen-
nan tekemiselle”, muistelee Jouko Jokinen klubin ravintola Elitessä pidettyä
kokousta.

MTV:ssä hankkeen hyväksyi lopullisesti toimitusjohtaja Pekka Karhuvaara.
”Kun siitä puhuttiin yhtiössä, Karhuvaaran Pekka sanoi, että hänen ansion-
sa SuomiAreenassa on se, ettei hän sanonut sille ei, kun kävimme Esan kans-
sa sitä esittämässä”, kertoo Ylä-Anttila. ”Se olisi toki ollut perinteisesti Yleis-
radion tyyppiselle yritykselle kuuluvaa, ei kaupalliselle medialle.”

Tapahtuman julkistaminen nousi otsikoihin muissa medioissa. Kauppa-
lehden Tukholman-kirjeenvaihtaja Auli Mauno ei ollut vakuuttunut, että
Almedahlin tapainen keskustelutapahtuma istuisi suomalaiseen poliittiseen
kulttuuriin. Hufvudstadsbladetissa puolestaan vähäteltiin Porin ”kokeilua”
ja ehdotettiin Visbyn kopiota Hankoon tai Naantaliin. Osa vaikenä tapah-
tumasta kokonaan. Kauppalehden päätoimittaja Hannu Leinonen joutui
omassa johtoryhmässään selittämään, miksi sinne pitää lähettää toimittaja:
”Onko siinä mitään järkeä!”

Samoihin aikoihin keväällä 2005 Turussa pohdittiin yhteiskunnallisen
keskustelufoorumin tekemistä Almedalsveckanin tyyliin. Kaupungin yhteys-
johtaja Mikko Lohikoski soitti hankkeesta eduskunnan viestintäpäällikkö
Marjo Timoselle. ”Olisit soittanut aikaisemmin. Olemme sopineet tapahtu-
masta jo MTV3:n kanssa”, kertoi Marjo Timonen Lohikoskelle.

Pienestä eli muutamasta kuukaudesta oli ehkä kiinni, että tapahtuma oli-
si syntynyt Turkuun. Kymmenen vuotta myöhemmin kaupunkiin sitten syn-
tyi Eurooppa-foorumi Turun kaupungin ja yliopiston yhteistyönä.

Eduskunnassa innostuttiin SuomiAreenasta

Heinäkuussa 2005 lähti seitsenhenkinen joukko Gotlantiin tutustumaan
Almedalsveckaniin. Siihen kuuluivat lisäksi eduskunnasta tiedotuspäällikkö

Marjo Timonen, apulaistiedotuspäällikkö Rainer Hindsberg ja eduskuntasihteeri Maija-Leena Paavola, Porista kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen ja tiedotuspäällikkö Tapio Furuholm sekä MTV:stä Merja Ylä-Anttila.

Almedalsveckanin runkona olivat puoluepäivät. Ryhmä linjasi tutustumismatkalla, että Porissa pyritään monipuolisempiin foorumeihin, joissa eri näkemykset kohtaavat ja tarjolla on muutakin kuin puoluepolitiikkaa.

Eduskunnalla oli Areenassa sen ensimmäisenä vuonna 2006 kolme tilaisuutta: EU:n tulevaisuutta koskeva keskustelu, puolueiden puheenjohtajien kesäkohtaaminen sekä tulevaisuusvaliokunnan julkistama kirja demokratian tulevaisuudesta. Eduskunnasta tapahtumaan osallistui 80 kansanedustajaa.

Ensimmäinen tapahtuma oli kaksipäiväinen, tilaisuuksia yli 30 ja niitä seurasi noin 3 000 kuulijaa. Eniten väkeä keräsi EU:n komission puheenjohtaja Jose Manuel Barroson johdolla käyty EU:n tulevaisuutta koskeva keskustelu, johon osallistui yli 500 ihmistä. Barroson vierailu antoi ensimmäiselle SuomiAreenalle vahvan aloituksen. Hänen vierailunsa aikana käytiin myös Villa Maireassa tärkeitä keskusteluja, joihin Paavo Lipposen ja Barroson lisäksi osallistuivat pääministeri Matti Vanhanen ja komissaari Olli Rehn.

Marjo Timonen muistelee: ”Kansanedustajat olivat innostuneita siitä, että eduskunta on mukana käynnistämässä SuomiAreenaa. Soraääniä ei kuulunut. Puhemies Lipposen lisäksi aktiivisia olivat varapuhemies Ilkka Kanerva ja satakuntalainen kansanedustaja Juha Korkea-aho.”

”Myöhemminä vuosina syntyi suorastaan kilpailu siitä, mitkä valiokunnat pääsevät SuomiAreenaan. Niinpä tehtiin vuorottelusysteemi, ja puhemies-neuvosto päätti kunakin vuonna Poriin lähtevät valiokunnat. Moni valiokunta yhdisti SuomiAreenaan maakuntamatkan, joten Satakunta ja Varsinais-Suomi hyötyivät näinkin SuomiAreenasta”, kertoo Timonen.

Hänen mukaansa SuomiAreena sopi hyvin myös eduskunnan viestinnän uudistamiseen, jonka tavoitteena oli maailman avoimin parlamentti.

Tapahtumaa tehtiin suurella intohimolla

Merja Ylä-Anttila ei ollut uskoa, että pieni MTV:n uutistoimitus olisi saanut aikaan sellaista, mitä hänen lähimmät työtoverinsa Porissa tekivät: ”Aina meilläkin Esan kanssa säkenöi ja kipinöitäkin lenteli, mutta SuomiAreenan

tekemiseen oli ihmisillä intohimoinen suhde. Vaatimustaso nousi kaiken aikaa, eikä se ollut mitään kello 9–17 duunia.”

Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen pelkäsi alkuvuosina tapahtuman liian nopeaa kasvua. ”Parhaimmillaan Esan ja Furkan (Porin tuottaja Tapio Furuholm) yhteistyö oli hyvää, ja olitte erittäin toimiva pari – kumpikin aika määrätietoisia herroja viemään tahtojansa läpi”, toteaa Jokinen kohteliaasti.

Satakunnan Viikon päätoimittaja Kim Huovinlahti kertoo: ”Tapahtuma sai myös kasvot tuottaja Niemisestä aika pitkälti. Meillä oli Porissa toinenkin tapahtuma, joka pitkään toimi kasvojen varassa – Pori Jazz ja Jyrki Kangas. Kasvot antavat uskottavuutta. Tiedät, kenen kanssa asioit, ja samalla se kertoo myös vahvasta sitoutumisesta, että annat kasvosi jollekin tapahtumalle.”

SuomiAreenan työntekijöiden toimistoa tapahtuman aikaan pyöritti Kaija Laurila, joka oli siviilissä kaupungin ICT-suunnittelija. Hän toteaa 60–70 hengen työntekijäporukan yhteen hiileen puhaltamisen olleen hienoa: ”Ideoita syntyi jatkuvasti, toinen toistaan sparrasi vähän lisää ja välillä ne hipoi pilviä, mutta sitten noukittiin ne helmet”, muistelee tapahtumaviikon ”äiti” Kaija Laurila.

Intohimosta kertoo sekin, että niin päätoimittaja Ylä-Anttilan kuin kuvauksesta vastanneen Aki Blombergin pojat olivat talkootöissä Porissa. Samoin Kaija Laurilan kolme tytärtä ja monta muuta.

Järjestäjät haettiin kasvotusten ja tapahtuma rakennettiin omin voimin sekä talkoilla

SuomiAreenan malli oli yksinkertainen. MTV ja Porin kaupunki huolehtivat tilat, äänentoiston, tilaisuuksiin paikkavastaavat, mainonnan, medialle toimintatilat ja tv-taltioinnit. Mukaan lähteneiden järjestöjen tehtävä oli miettiä keskusteluaiheet ja keskustelijat yhdessä SuomiAreenan tuottajan kanssa sekä kattaa heistä aiheutuneet kustannukset ja järjestää heille majoitus.

Ensimmäiseen SuomiAreenaan hain järjestäjiä tapaamalla heitä pitkin syksyä 2005 ja kevättä 2006. Ensimmäisinä mukaan ilmoittautuivat Työeläkevakuuttajat Tela, Lakimiesliitto, Folktinget, Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto ja eduskunnan karaokekerho.

SuomiAreenan markkinointi ja mainonta päätettiin tehdä omin voimin ilman mainos- tai markkinointitoimistojen apua. MTV3 Uutisten graafikko

Petri Pystynen suunnitteli punavalkoisen logon, ja samaa logoa hyödyntäen teetettiin isoja ilmapalloja. Niillä merkittiin kaikki keskustelupaikat. Suomi-Areenan työntekijät saivat punaiset lyhythihaiset T-paidat, hupparit ja olkalaukut, jotka erottuivat hyvin Porin keskustakuvassa.

”Nimessä oli hirveän tärkeää, että siinä näkyivät Maikkarin värit, mutta itse logossa kytkentää ei ollut, vaan tapahtuma oli neutraali. Me tavallaan loimme SuomiAreenan, jonka mediakumppani oli MTV”, kuvaa Ylä-Anttila tapahtuman brändin rakentamista.

Tilaisuudet sijoittuivat Porin ydinkeskustaan kävelymatkan etäisyydelle toisistaan. Vuonna 2006 tilaisuuksista valtaosa oli kahden ravintolan terassilla, yhden ravintolalaivan kannella sekä Porin teatterin tiloissa. Jokaisella ulkoilmatilaisuudella oli varapaikka sisätiloissa sateen yllättäessä.

Tapahtumaa valmisti 23 henkilöä, joista Porin kaupungilta oli 15, MTV:ltä neljä sekä eduskunnasta ja Pori Jazzista kaksi henkilöä. Tuolloin tuottajat (minä MTV:stä ja Porin tuottaja Tapio Furuholm) tekivät vielä osapäiväisesti SuomiAreenaa. Kaikki muut tekivät sitä oman toimensa ohella (eduskunta ja Pori Jazz), ja valtaosa porilaisista oli vapaaehtoisia kaupungin eri yksiköistä. Kenelläkään ei ollut aiempaa kokemusta vastaavan kokoisen tapahtuman järjestämisestä. Tästä huolimatta emme turvautuneet tapahtumatuottajien palveluksien ostamiseen.

Porissa epäuskoa, pelkoa ja riemua

”Muistan vieläkin sen johtoryhmän kokouksen, kun tiedotuspäällikkö Tapio Furuholm toi esille ylimääräisenä asiana, että Porilta on tiedusteltu, että MTV ja eduskunta tulisivat järjestämään kansallisen keskustelutilaisuuden ja televisiointi on iso osa tapahtumaa... Katsottiin häneen, että onkohan ollut rankkakin viikonloppu... Meni muutama minuutti, että mitähän se Furuholm oikein höpisee, mutta hän vakuutti esittämänsä olevan aivan totta. Saman tien päätettiin lähteä siihen mukaan, mutta ensi reaktio oli, että onkohan hän tullut juovuksissa töihin”, kertoo apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannus Areenan alkuhetkistä Porin kaupungintalolla.

SuomiAreenan tulo Poriin herätti kaksijakoisia tunteita kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkosessa. ”Minua pelotti se, että kun tunsin ruotsalaista yhteiskuntaa ja tiesin heidän innokkuutensa keskusteluihin, niin pelkäsin, ettei se sovi tähän suomalaiseen mentaliteettiin. Minut yllätti se, kuinka

myönteisesti ja hyvin se otettiin vastaan”, kuvaa Aino-Maija Luukkonen ensi-ajatuksiaan.

Kaupungin päättäjät ottivat Areenan innolla vastaan. ”Se oli suhteellisen pieni se summa, mikä siihen laitettiin. Kaikki ymmärsivät MTV:n tuoman näkyvyyden merkityksen. Sitä ei olisi saanut isolla rahallakaan”, kertoo Luukkonen. Ylä-Anttila korostaa kaupunginjohtaja Luukkosen sitoutumista tapahtumaan. Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen toteaaakin: ”Aino-Maija on ollut kova tuki, ja kun Aino-Maija sanoo, niin kaupunki tekee.”

Porin kaupungin kehittämispäällikkönä tuolloin toimineen Timo Aron mukaan asiasta ei kaupungin hallinnossa puhuttu juuri mitään. Hänen mukaansa se johtui kaupunginjohtajan johtamistavasta. ”Siinä ei ehkä ymmärretty sitä, kuinka merkittävästä ja isosta asiasta oli kyse. SuomiAreenan merkitystä ja arvoa ei nähty alkuvaiheessa. Oli hyvinkin odottavainen tunnelma”, muistelee Aro.

Porissa päätoimittajana jo viisi vuotta ollut Jouko Jokinen yllättyi porilaisten myönteisyydestä tapahtumaan. ”Olin jo tottunut siihen, että kaikki uudet ideat yleensä ammuttiin alas. Jotenkin omituisesti niin päättäjät kuin kansakin osti Areenan idean kummallisen helposti. Asenne oli satakuntalaisille täysin poikkeuksellinen”, ihmettelee Jokinen vieläkin tapahtuman saamaa vastaanottoa.

3.2 Kasvun ja hallitun kaaoksen vuodet 2006–2019

2006: Kaksi päivää, 28 keskustelua, 115 keskustelijaa ja 3 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppanina eduskunta. Pääpuhujana EU:n komission puheenjohtaja Jose Manuel Barroso.

Tapahtuman historian ensimmäinen tilaisuus järjestettiin Porin torilla. MTV:n toimittaja Kari Lumikeron kanssa bensiinin hinnasta olivat keskustelemassa kansanedustaja Timo Kalli, ST1:n toimitusjohtaja Juha Kokko ja kuljetusyrittäjä, toimitusjohtaja Kalevi Huhtala. Näin Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen kuvaa tunnelmiaan minulle: ”Tulimme yhdessä kansasi Valtakadulta ja kumpaaakin jännitti, että onkohan siellä torilla ketään. Aihe oli aika ’varma’, mutta myös tylsä ja ajankohta keskellä päivää. Kun käännyimme torille, molemmat taisimme huokaista helpotuksesta. Torille oli

kerääntynyt vajaa sata ihmistä. Ja keskustelu oli kiinnostava ja rento. Tuon hetken jälkeen en kertaakaan epäillyt SuomiAreenan ideaa ja onnistumista.”

Ajatus bensakeskustelusta oli hänen ja niin tuore, ettei se ehtinyt edes ohjelmalehtiseen. Seuraavan päivän Satakunnan Kansan etusivun pääotsikkona olikin ”Kankaanpäässä tankataan Suomen halvinta bensaa”.

Satakunnan Kansan politiikan toimittaja Juha Ståhle muistelee: ”Alkanutta hulinaviikkoa voi luonnehtia eliitin performanssiksi, jossa herrat tulevat niin lähelle tavallista kansaa, että hirvittää... 70 kansanedustajaa on rantautumassa yhtenä hurjana joukkona jazz-kadulle kuuntelemaan kansan murheita tunnin ajan torstaina klo 14:stä alkaen.” (Satakunnan Kansa 20.7.2006.)

Lehdessä SuomiAreenasta kirjoitettiin kahtena päivänä yhteensä yhdeksän sivua juttujen vaihdellessa EU-komission puheenjohtaja Barroson Lähi-idän näkemyksistä bensiinin hintaan Suomessa, rasismiin, lasten ja nuorten ylipainoon sekä eduskunnan karaokekerhon lauluiltaan. Nuoria yritettiin houkutella Mikojan-Pekkonen-duolla Jazzkadun Radio Nova Stagella – huonolla menestyksellä.

Keskusteluille varattiin aikaa tunti ja vartti. Tämä idea syntyi eduskunnan, MTV:n ja Porin kaupungin edustajien vieraillessa Almedalsveckanilla. ”Olimme seuraamassa keskustelua, jossa oli mukana toinen valtiovarainministeri Ulla-Maj Wideroos. Tilaisuus oli yli kaksituntinen, ja lämmin sää sai väen hikoilemaan kuumassa teltassa. Tuolloin päädyttiin tuntiin ja varttiin ja silmä jatkettiin yli kymmenen vuotta.”

Lisäksi tyyliin sopi hyvin, että tapahtumassa oli kaksi mielenosoitusta komission puheenjohtaja Barroson tilaisuuden aikana. Parikymmentä Puna-juuret ry:n jäsentä vaati rauhaa Lähi-itään, ja Satakunnan Vasemmistonuoret vaativat EU:n perustuslain uudistamista. Tavoite täyttyi – kuva ja nimi oli seuraavan päivän lehdessä.

Tiina Salminen (nyk. Lehtonen) kirjoittaa pro gradussaan seuraavasti: ”Kesän 2006 järjestäjätahot lähtivät mukaan uuteen tapahtumaan pääasias-
sa Esa Niemisen suhteiden avulla” (Hallittu kaaos – SuomiAreena-tapahtuman kasvu vuosina 2006–2012, syyskuu 2013, Turun yliopisto).

Lehtonen kirjoittaa: ”Tieto tapahtumasta levisi alkuvuosina suusta suuhun -menetelmällä. Lisäksi tapahtuman suosion takana ovat olleet tuottaja Esa Niemisen suhteet ja kontaktit eri organisaatioihin. Tuottaja Tapio Furuholmin kontaktit avittivat tapahtumatietoisuuden leviämistä Porissa.”

Porin kaupungin, eduskunnan ja MTV3:n SuomiAreena-vastaanotolla Nokian entisen toimitusjohtajan Kalle Isokallion perustama talousvaikuttajien Ättopojat viihdytti vieraita laulamalla Lenin-sedästä ja Ho Chi Minhistä, ja oli mukana valkoisiakin lauluja. Tästä eteenpäin musiikki oli olennainen osa tapahtumaa.

SuomiAreenan yhteydessä järjestettiin myös jalkapalloturnaus. Pori All Stars -joukkueessa kärkipelaajana pelannut Olli Rehn kertoi, että myös EU:n komission puheenjohtaja Jose Manuel Barroso olisi halunnut osallistua peliin. Näytösottelussa maalinteossa kunnostautunut Rehn kertoi Ilta-Sanomille: ”Pelipaita ja nappulakengät oli jo ehditty järjestää. Barroso ei kuitenkaan päässyt pelaamaan, koska hänen piti olla yhteydessä pääministereihin. Viimeksi olimme yhtä aikaa pelikentällä kaksi kuukautta sitten.” (Ilta-Sanomat 21.7.2006).

”Porin kaupungille SuomiAreena on erinomainen asia. Jazzien kylkeen syntyi uusi tapahtuma, joka tuo fiksua tapahtumatarjontaa omalle väelle ja vieraille, kansallista näkyvyyttä ja ison joukon vaikuttajia Poriin”, tiivistä päätoimittaja Jouko Jokinen tapahtuman merkityksen Porille.

2007: Kolme päivää, 46 tilaisuutta, yli 150 keskustelijaa ja 4 400 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina Suomen Pankki, Suomen 90-vuotisjuhlatoimikunta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Ammatillinen Keskusjärjestö SAK. Pääpuhujat Euroopan keskuspankin pääjohtaja Jean-Claude Trichet.

Onnistunut avaus vuonna 2006 lisäsi mielenkiintoa SuomiAreenaa kohtaan.

Ensimmäisestä kesästä oli opittu, että keskustelujen lisäksi tarvitaan muutakin ohjelmaa. Tarjolla oli myös golfia, YK-liiton ihmisoikeuspeliä sekä Radio Novan kolme ilmaiskonserttia Jazzkadulla. Tästä eteenpäin SuomiAreenaa voinee kutsua yhteiskunnalliseksi tavarataloksi.

Suomen Pankilla oli peräti kolme tilaisuutta, joista kaksi oli kutsuvieras-tilaisuuksia. Päävieraana heillä oli Euroopan keskuspankin pääjohtaja Jean-Claude Trichet, joka vieraili myös Pori Jazzin pääkonsertissa. Sää oli vuoden-aikaan hyytävä ja vettä tuli. Pankin tilaisuus oli Antinkatu 2:n sisäpihalle pystytetyssä teltassa. Muistelen, että tuolloin lähdimme kauppoille. Ostimme Porin keskustan kaupat tyhjiksi vilteistä, jotka veimme niin puhujien kuin kuulijoiden lämmikkeeksi.

Kauppalehden silloinen päätoimittaja Hannu Leinonen puolestaan sai vuorineuvos Tauno Matomäen johtaman herrojen piirin – Satakunta on

monta -järjestön – aloittamaan talouskeskustelut Porissa. ”Se oli hyväntahtoisuutta, että lähtivät Poriin tapahtumaan, josta ei tiedetty mitään. Ei heistä kukaan siellä majoittunut, vaan heidät vietiin mökille, Noormarkkuun tai muualle päivän päätteeksi”, kuvaa Leinonen yritysjohtajien saamisen vaikeutta.

Tapahtuman alkuvuosina SuomiAreenaan osallistui merkittäviä päättäjiä ja johtajia elinkeinoelämästä, yritysmaailmasta ja talouspolitiikasta: professori Bengt Holmström, EVA:n silloinen toimitusjohtaja Sixten Korkman, Nokian hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila, Outokummun Juha Rantanen, Varman Matti Vuoria, Koneen hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin ja toimitusjohtaja Matti Alahuhta, Metsäteollisuuden Anne Brunila, valtiosihteeri Raimo Sailas ja Suomen Pankin pääjohtajat Erkki Liikanen ja Olli Rehn esimerkkeinä.

Hannu Leinosen mukaan alkuvuosien osallistujissa oli enemmän talouselämän eturivin päättäjiä kuin myöhempinä vuosina. ”Johtuisiko sitten siitä, että uutuus viehättää ja osallistuja-/puhujalistakin oli vähän enemmän käsinkudottu kesäjuhla kuin ammattipuhujien yhteinen keikka”, arvioi Leinonen.

Hänen mukaansa suurin este osallistumiselle oli ajankohta. ”Perheelle pyhitetty kesäloma tai joillakin harvoilla pörssiyhtiöiden johtajilla puolivuotistuloksen julkaiseminen ja siihen liittyvät ’hiljaiset ajat’ olivat syitä SuomiAreenasta poisjäänteihin.”

Oman selvitykseni mukaan vuosina 2006–2018 keskusteluihin osallistui puhujina lähes 900 talous- ja yrityselämän johtajaa. Aiemmat pää- ja toimitusjohtajat vaihtuivat varatoimitusjohtajiksi, kehitys-, rahoitus- ja henkilöstöjohtajiksi sekä yrittäjiksi. Suuret yritykset vaihtuivat keskisuuriin ja pieniin yrityksiin sekä uusiin luovan alan yhtiöihin.

Vuonna 2013 keskusteluihin osallistuivat vielä Suomen Pankin entinen pääjohtaja Sirkka Hämäläinen, Nokian Kai Öistämö, Etlan Vesa Vihriälä, Soneran Robert Andersson ja EK:n hallituksen puheenjohtaja Ilpo Kokkila. Talouden kovien nimien vaihe kesti vuodet 2006–2013.

”Yleisarvioni mukaan alkuvuosina SuomiAreenan arvostus oli korkeammalla kuin nyt, kun siellä juoksee talouselämän puolelta se sama seminaari-reiskojen väki, joka on äänessä kesät talvet täällä Helsingissä”, kertoo Hannu Leinonen perehdyttyään selvitykseeni talouselämän johtajien osallistumisesta SuomiAreenaan.

Ensimmäisen kerran tilaisuuksia järjestettiin myös Porin ulkopuolella, Sulo A. Savon kotipihalla Reposaaressa. Parikymmentä kilometriä keskustasta puhuttiin tuulivoimasta ja Ulvilan kirkossa uskonnosta ja vihasta. Keskustelu suomalaisia koskevasta uhasta vietiin pelastuslaitoksen kalustohalliin.

Tapahtumalle luotiin myös uusi slogan – Keskustelun uusi soundi. Tällä haluttiin viitata uudenlaisiin keskusteluihin sekä myös Pori Jazziin.

Porissa oltiin huolissaan tapahtuman pysymisestä kaupungissa

Areenan alkuvuosina Porissa iloittiin tapahtumasta, mutta samaan aikaan pelättiin sen siirtymistä muualle. Ensimmäisen tapahtuman jälkeen Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen nosti huolen esiin kolumnissaan.

”SuomiAreena kannattaisi kaikin keinoin omia Poriin. Suurimmat hyötyjät ovat Porin ja maakunnan edunvalvonta sekä Pori Jazz. Ainakin Turku on vilkuillut tapahtumaa jo himokkaasti”, kirjoitti Jokinen heinäkuun lopulla 2006.

MTV sopi Porin kaupungin kanssa aina järjestetyn tapahtuman jälkeen jatkosta. Yleensä sopimukset olivat kaksi–kolmevuotisia. Mutta epäily oli yhä olemassa, ja Porin asemasta kysyttiin säännöllisesti päättäjiltä. Näin kommentoi kansanedustaja Ilkka Kanerva: ”SuomiAreenalla ei ole merkitystä vain Porille ja Satakunnalle, vaan koko Suomelle. Tapahtuma puhuttaa, kokoaa ja luo uutta. Tapahtuma on syntynyt Poriin, ja siellä se pitää pitää. Ei sitä ulkopuolelta pidä horjuttaa, vaan vahvasti tukea.” (Satakunnan Kansa 11.7.2011.)

Porin asema nousi esille vielä kymmenen vuotta myöhemmin. Media-vaikuttaja Jussi Lähteen mukaan kukaan ei osta Porilta käytettyä SuomiAreenaa (Satakunnan Kansa 29.6.2023).

Kaksi miestä jakoi hotellihuoneita

Tapahtuma yllätti myös hotellit. Kaupungin suurin hotelli Vaakuna raivasi myyntipäällikkö Kelpo Aholan johdolla tulijoille tilaa, kun muut lähtivät mukaan vasta parin vuoden päästä. Jouduimmekin Aholan kanssa kaksistaan ratkomaan, ketkä saavat huoneita – keiden piti päästä lähelle keskustaa ja keitä sitten siirrettiin muualle. Alussa oli periaate kymmenen huonetta järjestöä kohden. Tästä kahden miehen hotelliryhmästä eivät tienneet edes esimieheni MTV:ssä. Porin Seudun Matkailu hoiti vuodesta 2007 lähtien valtaosan majoitusvarauksista.

2008: Neljä päivää, 65 tilaisuutta, yli 250 keskustelijaa ja lähes 8 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina Raha-automaattiyhdistys ja 450-vuotisjuhliaan viettänyt Porin kaupunki. Päätapauhtuma Porin kaupungin ilmaiskonsertti Kirjurinluodolla.

Vuonna 2008 tapauhtuma laajeni nelipäiväiseksi. Keskustelu- ja tapauhtuma-paikkoja oli jo 18.

EU-komissaari Olli Rehnille Areena oli kuin luotu. ”Minulle se oli (komissaarina) tärkeä, luonteva ja kustannustehokas tapau pitää yhteyttä suomalaiseseen yhteiskuntaan niin kansalaisiin kuin päättäjiin ja politiikan, työmarkkinoiden ja yrityselaämän johtoon, koska siihen aikaan kaikki kävivät siellä.” Myös Jazz veti eurooppalaisia päättäjiä tapauhtumaan. ”Muistan hyvin, kun komissaari Joaquín Almunia ja hänen kabinettipäällikkönsä Gerassimos Thomaksen kanssa istuttiin yleisössä ja kuunneltiin Carlos Santanan konserttia, ja se oli meille molemmille hieno hetki, koska olimme pitkäaikaisia Santana-faneja”, kertoo Rehn.

Perinteisten keskustelujen ohella muun ohjelman määrä kasvoi. Eduskunnan puhemies Sauli Niinistö rullaluisteli pikaluistelijahuippujemme kanssa Porin stadionin ympäristössä, ja lisäksi oli sekä kuluttajasuunnistus-

SuomiAreenan infopistettä Porin kävelykadulla pyörittivät Marianne Kotiranta, Katri Ojala ja Tiina Salminen vuonna 2008. Kuvaaja: Marko Mikkola.

ta keskustassa että kaupunkisuunnistusta Kirjurinluodossa. Eetunaukion (kävelykadun keskusaukio) päivystyspisteellä ihmiset pääsivät esittämään lääkäreille, ministereille ja kenraaleille mieltä askarruttavia kysymyksiä.

Kansalaissodasta keskustelivat kirjailijat Kjell Westö ja Antti Tuuri, sekä viikon päätteeksi yleisöä laulattivat muusikot Mikko Perkoila ja Jukka Kuoppamäki punaisilla ja valkoisilla lauluilla.

Eniten yleisöä keräsi Porin kaupungin järjestämä suuri viihdekonsertti Kirjurinluodossa Pori Jazzin alkamista edeltävänä päivänä. Lavalla esiintyi pelkästään Porista kotoisin olevia artisteja, kuten Dingo, Eino Gröhn, Olli Lindholm, Danny, Jorma Uotinen, Mari Rantasila ja Pori Jazz All Stars. Ilmaistapahtumaan osallistui yli 40 000 henkeä.

SuomiAreenassa esiintynyt sata musiikkiartistia

Musiikki oli vahvasti läsnä SuomiAreenassa joka vuosi. Tänä päivänä mikä tahansa iskelmä-, pop- tai jopa kotimaisen rockin kesäfestivaali olisi tyytyväinen niihin esiintyjiin, jotka ovat esiintyneet SuomiAreenassa.

Artistivieraita koskevan selvitykseni mukaan vuosina 2006–2023 Areenassa on esiintynyt sata musiikkiartistia. Heistä kaksi kolmasosaa oli mukana musiikkiesiintyjinä, kuten Michael Monroe, Olavi Uusivirta, Diandra, Suvi Teräsniska ja Tuure Kilpeläinen.

Keskusteluihin osallistuivat esimerkiksi Ellinoora, Pelle Miljoona, Maija Vilkkumaa, Tuomari Nurmio, Dingon Pertti ”Nipa” Neumann, Henrik Otto Donner sekä Apulanta-yhtyeen Toni Wirtanen ja Sipe Santapukki.

Apulannan Toni Wirtanen tilytti Porin tapahtumia oikein kunnolla Ylen uutisissa (17.7.2015). ”Jazzareilla ei olla koskaan käyty eikä tullakaan. SuomiAreenakin on vain tietyllä tavalla pöhöttyneiden kulttuurielitistien kokoontumisajo”, pudotteli Wirtanen. Rumpali Sipe Santapukki puolestaan antoi tunnustusta SuomiAreenalle samaisessa Ylen jutussa. ”Siellä on paljon ihmisiä, joilla on mahdollisuus päättää yhteisistä asioista. Kai tapahtuman idea on antaa täkyjä sinne ja tänne, ja jos joku niistä tarttuu matkaan ja muodostuu päätökseksi, niin sehän on vain hyvä”, kommentoi Santapukki.

Poliittisten laulujen lauluillan järjestänyt Manifeston Ilari Marzano puolestaan totesi, ettei Anssi Kelalla ollut oikein mitään käsitystä, millaiseen tilaisuuteen oli tulossa, ja tämä oli arvellut paikalla olevan liuta keskenään juttelevia pukutyyppejä. ”Homma osoittautui kuitenkin aivan toisenlaiseksi, kun

paikalla olikin Anssin tuotantoa tunteva yleisö ja illan kruunasi Punatähtien kanssa vedetty yhteinen biisi”, muistelee Marzano vuotta 2015.

Cafe SuomiAreena ja pyhät lupaukset

SuomiAreenan kasvaessa vuosi vuodelta heräsivät huolet, miten tapahtumalle kävisi. Satakunnan Kansan pääkirjoituksessa todettiin, ettei SuomiAreena voisi enää paisua laajemmaksi. ”Neljä päivää on epäkaupallisilla periaatteilla toimiville järjestäjille jo hurja puristus.” Seuraus: tapahtuma jatkoi kasvamistaan.

Porin tuottaja Tapio Furuholm puolestaan totesi Satakunnan Kansan haastattelussa: ”SuomiAreenan ja Pori Jazzin pitää kyetä paljon konkreettisempaan toisiaan hyödyntävään yhteistyöhön – on parantamisen varaa tosi paljon.” Seuraus: mitään yhteistyön lisäystä ei tapahtunut.

Kesästä 2008 lähtien Satakunnan Kansa vahvisti uutisointiaan tapahtumasta. Se julkaisi Areenan aikana sivuillaan päivän ohjelmat sekä tapahtumien paikkakartan. Tapahtuman aikana lehti julkaisi 40 uutisjuttua.

MTV puolestaan lähetti peräti 52 SuomiAreenan tv-mainosta kanavallaan heinäkuun alusta tapahtuman alkuun saakka.

Helmikuussa 2008 SuomiAreenan yhteyteen perustettiin TalviAreena. Sen tarkoituksena oli muistuttaa tulevia järjestäjiä ja kansanedustajia kesän tapahtumasta. TalviAreena järjestettiin ensin Satakunta-talossa Helsingissä. Puhujina olivat pääministeri Matti Vanhanen, Metsäteollisuuden toimitusjohtaja Anne Brunila, entinen pääministeri Paavo Lipponen ja kirjailija Jarkko Tontti. Vuodesta 2009 lähtien tapahtuma järjestettiin yhteistyössä eduskunnan perustuslakivaliokunnan kanssa, ja paikkana oli eduskunnan uusi auditorio. TalviAreena keräsi vuosittain runsaat sata osallistujaa.

Kauppalehden päätoimittaja Hannu Leinosen mukaan ensimmäisten vuosien keskustelut olivat ratkaisevia. ”Jos ne olisivat epäonnistuneet, jos SuomiAreenalle ei olisi tullut yleisöä eikä mediahuomiota, tapahtuma olisi loppunut aika äkkiä.”

Niin MTV Uutisten kuin Helsingin Sanomien päätoimittajana olleen, nykyisin S-ryhmän viestinnästä vastaavan Päivi Anttikosken mukaan poikkeuksellista SuomiAreenassa on, että se tehtiin isosti – ei järjestetty yhden ilta-päivän keskustelua eikä mietitty kellonaikaa, milloin ihmiset töistään ehtivät. ”Lähdettiin tekemään heti isoa tapahtumaa ja uskon, että se on luonut

rohkeutta muillekin järjestää tapahtumia, kun kerran MTV:kin lähti tekemään usean päivän tapahtumaa”, arvioi Anttikoski Areenan vaikutusta.

2008 syntyi myös yhä käytössä oleva Cafe SuomiAreena. Porin seudun Viro-seuran tilaisuudessa oli puhujana entinen Latvian suurlähettiläs Anna Žigure. Tilaisuuden jälkeen Porin kaupungin yhteyspäällikkö Ulla Keskinen huomasi, etteivät järjestäjät oikein tienneet, miten puhujien kanssa pitäisi toimia – pitäisikö tarjota kahvia, ruokaa vai jotain muuta. Tämän jälkeen apulaiskaupunginjohtajan sihteeri Ritva Kuusisto järjesti kaupungintalolle Cafe SuomiAreenan, johon järjestäjät voivat tuoda puhujiaan tilaisuuksiensa jälkeen. Tarjolla oli pientä suolaista ja makeaa sekä virvokkeita. Paikalla oli aina joku kaupunginhallituksen jäsenistä isäntänä seurustelemassa sekä kertomassa ja lobbaamassa Porin tulevista hankkeista. Vuosien saatossa Cafe SuomiAreenassa on vierailut useita satoja Areenan keskustelijoita.

SuomiAreena pyrki yhteistyöhön myös Porin kesäteatterin kanssa. Kesäteatterin esitykset ajoittuivat kuitenkin kesäkuun puolivälistä heinäkuun alkuun, eivätkä näyttelijöiden sopimukset mahdollistaneet esityksiä SuomiAreenan ajankohtana.

2009: Neljä päivää, 77 tilaisuutta, lähes 320 keskustelijaa ja 11 500 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina ulkoministeriö ja Suomen Kulttuurirahasto. Päätapahtuma Kansalaistorin avaaminen.

Neljäs vuosi 2009 oli presidentti Martti Ahtisaaren ja ulkoministeriön. Suomen brändistä olivat keskustelemassa presidentin kanssa Nokian hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila ja kirjailija Kjell Westö. Tilaisuuden päähuomion varasti taustabannerin magneettien irtoaminen ja sen seurauksena bannerin putoaminen osittain Ahtisaaren päälle.

Iltaapäivälehdille tämä oli kova uutinen. Iltalehti otsikoi ”Mainoskyltti murjoi. Turma keskeytti Ahtisaaren puheen” ja Ilta-Sanomat puolestaan ”Ahtisaari Porissa. Tuulenpuuska kumautti pahvilla” (16.7.2009).

Porin tuottaja Tapio Furuholm kommentoi tapahtumaa Iltalehdelle tyyneästi: ”Minkäänlaista vaaratilannetta siinä ei ollut. Kulissi on samanlainen, jonka edessä jalkapallovalmentajat antavat haastatteluja.” (Iltalehti 16.7.2009.)

Ulkoministeriön viestintä- ja kulttuuriosastopäällikkö Petri Tuomi-Nikulan mukaan hänellä oli ollut SuomiAreenaan meno mielessä useamman vuoden ajan. ”Ulkoministeriöllä oli voimakas halu kertoa itsestään suomalaisille,

ja kun Alexander Stubb tuli ulkoministeriksi, hän oli valmis kuin lukkari so-
taan”, kertoo Tuomi-Nikula. Kansainvälisten vieraiden saamisessa ei ollut vai-
keuksia. Apuna oli myös Helsingin Sanomien päätoimittaja Janne Virkkunen.
Hän toimi tuolloin kansainvälisen lehdistöinstituutin puheenjohtajana.

Tuomi-Nikulan mukaan tapahtuma ei ollut ministeriölle kallis. ”Olisiko
ollut jotain 40 000 euron paikkeilla, jos nyt hatusta vetäisin jonkin summan”,
muistelee Tuomi-Nikula.

Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen korosti pääkirjoitukses-
saan tapahtuman ainutlaatuisuutta. ”Kuinka monessa maassa tavallinen kan-
salainen voi kävellä ilman turvatarkastuksia keskustelutilaisuuteen, jossa
puhuvat Nobel-palkittu presidentti, Nokian ja Shellin pomo sekä kolme
ulkoministeriä”, hehkutti Jokinen SuomiAreenaa (19.7.2009).

Ulkoministeriö puolestaan esitteli toimintaansa yli kymmenen hengen
voimin kävelykadulla ja kolme ulkoministeriä – Alexander Stubb, Paavo
Väyrynen ja Erkki Tuomioja – keskustelivat ulkopoliittisesta linjastamme.
Palvelualojen Ammattiliitto PAM puolestaan toi työelämäkeskusteluun elä-
vöittämään teatteriryhmä Stella Polariksen. Tämä oli ensimmäinen kerta,
kun perinteistä paneelikeskustelua rytmittivät näyttelijöiden pikkusketsit.
Ensimmäistä kertaa myös Yleisradio / Satakunnan Radio oli keskustelu-
järjestäjänä.

Kansalaistori kävelykadulle ja tilaisuuksia maakuntaan

Keskustelujen lisäksi Porin kävelykadulle avattiin Kansalaistori, joissa 31 eri
järjestöä pääsivät esittelemään toimintaansa kolmen päivän ajan. Järjestöil-
le telttapaikat ja teltat olivat maksuttomia. Samaisella kävelykadulla ihmiset
pääsivät puhumaan suunsa puhtaaksi ulkopoliitiikasta, taloudesta ja urhei-
lusta Satakunnan Kansan teltalla kolmen päivän ajan.

Keskustelut laajenivat merkittävästi maakuntaan muun muassa Raumal-
le, Kankaanpähän, Kokemäelle ja Huittisiin. Laura Aimolan opinnäytetyön
mukaan Porin kaupungin viestintätiimi toimitti seitsemälle paikallislehdel-
le valmiiksi tuotettuja juttuja muokkausosoikeudella (Laura Aimola: Suomi-
Areenan julkisuuskuva kesällä 2009, Satakunnan ammattikorkeakoulun
opinnäytetyö 2010). Tapahtumat keräsivätkin runsaasti kuulijoita. Satakunta-
liiton maakuntajohtaja Pertti Rajala kertoo: ”Maakuntaan meno oli tuotta-
ja Esa Niemisen idea ja liitto tuki sitä vahvasti.”

Satakuntaliiton taloudellisella tuella liitto sai oman lavan ”Puu villan puistoon”. Liitto nosti esiin ympäristöteemoja, kulttuurista sekä aluekehityksen teemoja. ”Vuosittainen yleisömenestys oli Satakunnan kansanedustajat lauteilla vuodesta 2012 lähtien, jossa maakunnan kansanedustajat olivat yleisön tentattavina”, muistelee Rajala. ”Yhteistyö SuomiAreenan kanssa väheni ja oikeastaan loppui, kun sinä et enää ollut tuottajana. Syytä tähän en tiedä. Millaista se oli seuraajieni aikana, sitäkään en tiedä”, kertoo Rajala.

Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen kirjoitti lehdessään: ”Tapahtuma lähestyy tilaa, jossa yhteiskunnallinen vaikuttaja huolestuu, jos hän ei saa kutsua Poriin. Tänä vuonna SuomiAreena ylitti kunnolla valtakunnallisen uutiskynnyksen. Alkuvuosina MTV:n kilpailijat hieman karastivat tapahtumaa, mutta nyt sen painoarvo on jo niin iso, että keskustelujen uutisointi menee hyvin läpi.” (SK 19.7.2009.)

Laura Aimolan opinnäytetyön mukaan heinäkuussa 2009 SuomiAreenasta kirjoitettiin 177 uutista eri lehdissä. Niistä lähes puolet julkaistiin Satakunnan Kansassa (73), Kainuun Sanomissa 12, Iltalehdessä 11, Turun Sanomissa kymmenen ja Helsingin Sanomissakin seitsemän juttua.

Mutta vaikeuksiakin riitti. Ylen toimittaja Arto Nyberg soitti minulle ja kertoi, että häntä oli pyydetty juontajaksi SuomiAreenaan, mutta hänen esimiehensä olikin kieltänyt lähdön. Nyberg kysyi, voinko tehdä asialle jotain. Soitin Ylen toimitusjohtaja Mikael Jungnerille, ja hän pyysi minua kertomaan Nybergille, että Poriin vaan. Sittenmin Jungnerista tuli tapahtuman historian yksi aktiivisimmista kävijöistä.

Uutena tilaisuutena aloitettiin kapakkaväittely Ravintola Kirjakaupassa. Näistä myöhäisillan keskusteluista tulikin erittäin suosittuja.

Kirjakauppa-ilmio

Sattumalla ja sijainnilla oli vaikutusta siihen, että pieni satapaikkainen Ravintola Kirjakauppa nousi yhdeksi SuomiAreenan keskipisteeksi. Ravinto-loitsija Lauri Turtola muistelee minun tulleen sisään ja kysyneen: ”Voiko täällä järjestää keskusteluja?” Turtola kertoo: ”Ensimmäisen järjesti viestintätoimisto Neuvosto Kimmo Collanderin johdolla Kekkosesta 2009. Väkeä oli niin paljon, ettemme pystyneet myymään mitään. Kukaan ei päässyt tiskille. Osa istui ja makasi lattialla. SuomiAreena-keskustelun maanantaipäivän

myynti saattoi olla kuitenkin kaksinkertainen pikkujoulukauden lauantain myyntiin verrattuna.”

Seuraavaksi MTV:n ja Porin SuomiAreenan organisaatiot ostivat väelleen aamiaiset ja lounaat kyseisestä ravintolasta ja viettivät myös ilta-aikaa siellä. Ravintola oli auki 20 tuntia vuorokaudessa.

Lopullisesti Helsingin Sanomat nosti – tietämättään – ravintolan kaikkien tietoisuuteen. Toimittaja Anssi Miettinen teki vuonna 2012 viiden sivun reportaasin SuomiAreenasta otsikolla Suuri käyntikortin metsästys. Jutussaan toimittaja vieraili yhdessä mediavaikuttaja Jussi Lähteen kanssa usein ravintola Kirjakaupassa. ”Iltayhdeksältä astuin ravintola Kirjakauppaan, jossa vasemmistonuorten Li Andersson, demariministeri Krista Kiurun erityisavustaja Esa Suominen ja tohtori Jukka Koivisto keskustelivat poliittisten päätösten valmistelusta. Keskustelu oli ilahduttavan reipasta”, kuvasi Miettinen Kirjakaupan tunnelmaa. Toimittaja mainitsi usean sivun jutussaan Kirjakaupan kolmasti – ja se riitti.

”Seuraavana vuonna sokka aukesi kokonaan ravintoloitsijan näkökulmasta. Jonoja oli pitkin viikkoa”, kertoo Turtola. Kirjakaupasta tuli SuomiAreenan keskipiste. Kaupunkiin tulevat ja siellä olevat kerääntyivät sinne pitkin päivää ja iltaa. ”Lopulta avasimme jo SuomiAreenaa edeltävänä sunnuntai-nakin MTV:n väen sitä vaatiessa”, muistelee Turtola.

Turtolan mukaan Helsingin Sanomien juttu suututti muut ravintoloitsijat: ”Minulta kysyttiin, olenko maksanut Helsingin Sanomille tuosta jutusta ja että miksei ollut mainittu muita ravintoloita.” Hänen mukaansa muut pyrkivät kopioimaan Kirjakaupan mallia siinä kuitenkin onnistumatta.

”Eihän meillä olisi saanut koskaan olla sellaisia väkimääriä sisällä eikä terassilla. Vietiin kaiuttimet ulos ja terassia laajennettiin jo kadulle. Kukaan porilainenkaan ei pahoittanut mieltänsä – kaikki annettiin anteeksi, kun kyse oli SuomiAreenasta”, kertoo Turtola.

Ravintoloitsija toimi myös vahtimestarina. ”Yksi järjestyksenvalvoja vinkasi, että sisään pyrkivien jonossa on pääministeri. Kiersin takakautta hänen luokseen ja kysyin, haluaako hän sisälle. Pääministeri Matti Vanhanen katsoi ympärilleen ja totesi, että hän jää tänne ulos, ettei tule sanomista jonon ohittamisesta”, paljastaa Turtola.

Turtola tutustui myös moneen poliitikkoon, muun muassa Pekka Haavisto. Turtola jatkaa: ”Hän piipahti meillä vähän väliä kahvilla tai teellä.

Sitten yhtenä torstaina hän kertoi syödessään, että hän lähtee kaupungista. Kiitti henkilökuntaa ja poistui. Muutaman tunnin päästä hän tuli uudestaan ja ilmoitti jäävänsä Jazzeille ja tuli taas seuraavanakin päivänä.”

Areena pyrki vakiinnuttamaan asemaansa myös perustamalla valtuuskunnan. Sen oli määrä kokoontua kerran vuodessa, ja tarkoituksena oli kehittää ja vahvistaa tapahtumaa. Siihen nimettiin muun muassa ulkoministeri Alexander Stubb, SDP:n puheenjohtaja Jutta Urpilainen, vihreiden puheenjohtaja Anni Sinnemäki, piispa Kari Mäkinen ja Amnestyn toiminnanjohtaja Frank Johansson. Tällaisten vanhan ajan valtuuskuntien aika oli kuitenkin ajanut ohi. Niinpä tätä valtuuskuntaa ei kutsuttu koolle kertaakaan.

Vuoden 2009 TalviAreenan jälkeen SuomiAreena rekisteröitiin tavaramerkiksi. ”Yhteisellä illallisella pohdittiin, miten taattaisiin tapahtuman pysyminen MTV:n ja Porin yhteisenä. Silloin MTV:n toimitusjohtaja Pekka Karhuvaara keksi, että rekisteröidään SuomiAreena-niminen tavaramerkki. Ja tämä oli voimassa aina yhtiöittämiseen 2024 saakka”, kertoo silloinen Porin apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannus.

Pääkaupunkiseudulla SuomiAreena yhdessä Lehtiyhtymän lehtien ja pääkaupunkiseudun yrittäjäjärjestöjen kanssa aloitti MetropoliaAreenan. Sen tarkoituksena oli nostaa metropolipolitiikka hallituksen agendalle. Tapah-tumia järjestettiin seuraavan neljän vuoden aikana pääkaupunkiseudun suu- rissa kauppakeskuksissa, Lahdessa ja Metropolijunassa Helsingin ja Lahden välillä. Ne keräsivät useita tuhansia kuulijoita.

Näin jälkeenpäin silloinen MTV Uutisten päätoimittaja Merja Ylä-Anttila toteaa kohteliaasti: ”Ehkä sitä portfoliota lavennettiin liikaa.”

2010: Viisi päivää, 91 tilaisuutta, 400 keskustelijaa ja 18 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppanit olivat puolustusministeriö ja Puolustusvoimat sekä Tietotekniikan keskusliitto FiCom ry jäsenyhtymineen. Pääpuhujana tietotoimisto Al-Jazeeran pääjohtaja Wadah Khanfar.

Viides SuomiAreena järjestettiin kesällä 2010 ja laajeni jo viisipäiväiseksi. Ensimmäistä kertaa tapahtuman etkot järjestettiin Tampereella Tammelan torilla, kun europarlamentaarikot Liisa Jaakonsaari, Sirpa Pietikäinen, Mitro Repo ja Timo Soini keskustelivat EU:n tulevaisuudesta. Tapahtuma keräsi torille satoja kuulijoita, ja sen järjestivät SuomiAreenan lisäksi Aamulehti, Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto ja Pori Jazz (musiikki-

esitys). Tästä aina vuoteen 2015 saakka Areena teki ”varaslähdön” Tampereella europarlamentaarikkojen keskusteluilla. SuomiAreenan tuottajan vaihduttua tilaisuudet Tampereella lopetettiin vuoden 2015 jälkeen.

Tuolloin jo Aamulehden päätoimittajana toiminut Jouko Jokinen olisi halunnut puolestaan avauksen Tampereella jatkuvan. ”Kyllä se markkinointitoimenpiteenä toimi – SuomiAreena oli aika tunnettu brändi jo siihen aikaan. Ihan hyvin olisi voinut jatkaa yhdellä päivällä.”

Kansainvälisten vieraiden linjaa jatkoi Porissa Al-Jazeeran pääjohtaja Wadah Khanfar. Hän keskusteli median roolista sodassa ja rauhassa presidentti Martti Ahtisaaren ja ulkoministeri Alexander Stubbin kanssa. Hänen tulonsa toi vieraita Qatarista eikä ilman vaikeuksia.

Toimittaja Rita Tainola avasi Porin lentokentän Qatarin vieraille

Suomi–Qatar seuran puheenjohtaja Rita Tainola kertoo: ”Vieraillessaan Dohassa, Qatarissa, ulkoministeri Alexander Stubb kutsui Qatarin kruununperijän Tamin bin Hamad Al Thanin vierailulle Suomeen, SuomiAreenaan. Tämän ollessa estynyt Suomeen tuli kansainvälisiä suhteita hoitava ministeri Khaled Al-Attayah.”

Al-Attayah halusi tulla tilaisuuteen, jossa ulkoministeriön pääpuhujana oli Al-Jazeeran pääjohtaja Wadah Khanfar. Qatarista tuli kuitenkin tieto Rita Tainolalle, ettei Porin lentokenttä ollut auki Al-Attayahin tuloaikaan. Tainola itse oli samaan aikaan Turussa tasavallan presidentti Tarja Halosen matkalla, koska Dmitri Medvedev oli vierailulla Suomessa. ”Soitin sieltä luke-mattomia puheluja saadakseni kentän auki. Lopulta kenttä avattiin keski-
viikkona 21.7. klo 22 jälkeen, jotta Qatarin ministeriä kuljettava Gulfstream-kone pääsi laskeutumaan Poriin”, kertoo Tainola. Kentältä ministeri kuljettiin Noormarkkuun Villa Maireaan, jossa hän kävi lyhyen keskustelun presidentti Martti Ahtisaaren kanssa. ”Molemmat miehet yöpyivät Villa Maireassa. Kentän avaamisen, varovaisen arvion mukaan 200 000 euroa, maksoi Qatarin valtio”, kertoo Tainola.

Mikä sitten lieneekään ollut kentän avaamisen todellinen hinta, se on arvoitus, mutta ehkäpä se oli halvempi kuin Tainolan mainitsema.

Torstaina ministeri oli hetken paikalla ulkoministeriön tilaisuudessa ennen poistumistaan Helsinkiin. Tainola kertoo: ”Perjantaina hän lähti Helsingistä avustajansa kanssa. Häntä oli tullut hakemaan Qatar Airwaysin businessflight-

lento-yhtiön Airbus, johon ministeri ja hänen avustajansa astuivat Helsingin lentoasemalla. Näin SuomiAreena sai tuulahduksen korkeantason kansainvälisestä toiminnasta, josta tapahtuman järjestäjät eivät tienneet mitään.”

Kesän merkittävin uutuuksia oli Raatihuoneen puistoon rakennettu iso Purjelava, joka vihittiin käyttöön puolueiden puheenjohtajien tv-tentillä. Tämän mahdollisti Satakuntaliitto, joka antoi Areenalle hankerahaa yli 100 000 euroa kolmeksi vuodeksi. Purjeen tv-tentti oli Areenassa viimeinen, johon kaikki puolueiden puheenjohtajat osallistuivat. Aiemmat olivat vuosina 2006 ja 2008.

Keskustan puheenjohtajana tuolloin toimineen Mari Kiviniemen mukaan usein puheenjohtajat jossain määrin yhteisymmärryksessä ovat siirtäneet vastuun varapuheenjohtajille. ”Lähestyvät vaalit ovat kuitenkin olleet poikkeus. Näin oli myös vuonna 2010, koska tapahtumassa oli puoluejohdon tentti ja eduskuntavaalit olivat lähestymässä”, muistelee Kiviniemi.

Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskuksen johtaja Markku Jokisipilä toteaa: ”Jos puolueet olisivat pitäneet Areenaa aivan keskeisenä foorumina, olisi puheenjohtaja tietysti pakotettu paikalle tai hän olisi itse katsonut läsnäolonsa välttämättömäksi.”

Viimeisimmistä pääministereistä Sanna Marin ja Petteri Orpo ovat useimmiten jättäneet tv-tentit väliin.

Suomen Tietotoimisto STT:n vastaava päätoimittaja Minna Holopainen pitää puheenjohtajatenttiä SuomiAreenan merkittävimpänä tapahtumana. ”Se oli se yksittäinen syy, miksi tapahtuma löi läpi kaikissa medioissa, etenkin alkuaikoina, kun sinne saatiin kaikki puheenjohtajat”, toteaa Holopainen.

Viestintätoimisto Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner pitää puolueiden avausten puuttumista myös ehkä kulttuurisena juttuna: ”SuomiAreena on hengeltään lämminhenkinen pikemmin kuin haastava, ja voi olla, että se luo sellaista tunnelmaa, etteivät poliitikot tule sinne niinkään riitelemään keskenään, vaan juttelemaan, miettimään ja varsinkin niiden tilaisuuksien ympärillä puhumaan aika vapautuneestikin toistensa kanssa.”

Eduskunnan valiokuntakokous kävelykadulla

SuomiAreenassa tehtiin myös eduskunnan historiaa. Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta järjesti Eetunaukiolla, kävelykadulla, julkisen valiokunnan kokouksen. Keskustelun kohteena oli terveydenhuoltolaki. Kokoukseen osallistui 15 valiokunnan jäsentä sekä yksi varajäsen.

Valiokunnan silloisen puheenjohtajan kansanedustaja Inkeri Kerolan mukaan aloite julkisen kokouksen pitämisestä tuli valiokuntaneuvos Eila Mäkipäältä, joka on syntynyt Porista. ”Häneltä oli kysytty, voisiko valiokunta harkita tätä. Lämpenimme molemmat ajatukselle ja veimme sen valiokuntaan. Joitain epäilyjä siellä esitettiin muun muassa turvallisuuteen liittyen, mutta yksimielisesti päätimme lähteä Poriin”, muistelee Kerola.

Kokouksessa olivat kuultavina asiantuntijoina hallitusneuvos Riitta-Maija Jouttimäki, sosiaali- ja terveysministeriö; johtajaylilääkäri Olli Wanne, Satakunnan sairaanhoitopiiri; toiminnanjohtaja Riitta Särkelä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto; puheenjohtaja Jaana Laitinen-Pesola, Tehy; ja professori Matti Rimpelä. Kerolan mukaan asiantuntijat puhuivat hyvin kansanläheisesti eli siis ymmärsivät hyvin kokouksen poikkeuksellisuuden.

Puolitoistatuntista kokousta seurasi 300 kuulijaa. ”Kokous oli erittäin onnistunut, miellyttävä, yleisö tuli kysymyksineen siihen hyvin mukaan ja saimme tosi paljon kiitosta sen järjestämisestä”, muistelee Kerola.

Tiettävästi tämän jälkeen yksikään valiokunta ei ole järjestänyt kansalaisille avointa kokousta.

Vuotta aiemmin aloitetut maakuntatapahtumat saivat jatkoa Porin ja Rauman kaupungin veljellisellä yhteenotolla Rauman Kanaalinmutkassa. Usean sadan katsojan edessä puhuttiin huumorista, murteista, satamista, kaupunkien imagoista, jopa kaupunkien mahdollisesta yhdistymisestä sekä tietysti jääkiekosta.

Yöistunto apulaiskaupunginjohtajan kotona

Kun menee lujaa, ideoita sinkoilee. Tällainen oli tausta-ajatus idealleni järjestää ex tempore yökeskustelu apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannuksen kotona.

”Tehtiin kutsuja – tule SuomiAreenan yöistuntoon, ja siinä oli ohje soittaa tulosta. Kutsuja jaettiin muutamissa Areenan keskustelutilaisuuksissa. Meille tuli kymmenkunta henkilöä, suurin osa oli haastettu mukaan. Se oli hauska tilaisuus, tarjottiin lasi viiniä ja keskusteltiin tunnin verran. Se olisi vaatinut suuremman valmistelun, mutta tulipahan kokeiltua”, muistelee Kari Hannus.

Kesän yleisömenestys oli Luvian Laitakarin satamassa järjestetty Itämerikeskustelu. Presidentti Tarja Halosen ohella mukana oli muun muassa Baltic Sea Action Groupin hallituksen puheenjohtaja Ilkka Herlin. Keskustelun jälkeen kaljaasi Ihana laskettiin vesille. Laivaa olivat rakentaneet

vapaaehtoiset yli neljän vuoden ajan. Vesillelaskua seurasi noin 4 000 hengen yleisö.

Kevättalvella 2010 Porin kaupunki ja Ravintola Kirjakauppa aloittivat PoriAreenan, jossa oli tarkoitus keskustella Satakuntaan ja Poriin liittyvistä asioista. Ensimmäisenä aiheena oli ”Repeääkö Satakunta lopullisesti?”. Tämä talvinen keskustelu järjestettiin kolme kertaa, mutta paikallisin voimin käyty keskustelu ei kiinnostanut yleisöä riittävästi.

2011: Viisi päivää, 94 tilaisuutta, 391 keskustelijaa ja 21 000 kuulijaa.
Pääyhteistyökumppanina sosiaali- ja terveysministeriö.
Pääpuhujana YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moon.

Vuoden 2011 tapahtuma muistetaan YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moonin vierailusta SuomiAreenassa. Pääsihteerin kanssa keskustelivat tasavallan presidentti Tarja Halonen sekä Nokian ja Shellin hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila teemasta ”We have a Dream called Global Sustainability”.

Miten oli mahdollista saada YK:n pääsihteeri Poriin? SuomiAreena ei tällaiseen olisi koskaan kyennyt, vaan Ban Ki-Moonin toi presidentti Tarja Halonen. He olivat tunteneet toisensa jo vuodesta 2008 lähtien.

Presidentti Halonen kertoo: ”Kysyin häneltä, milloin hän pitää lomaa, ja sitten kutsuin hänet puolisonsa kanssa Kultarantaan neljäksi päiväksi. Ensimmäisenä päivänä olimme SuomiAreenassa ja muiden vierailujen ohella keskustelimme ajankohtaisista kysymyksistä muun muassa kestävästä kehityksen toimintaohjelmasta, josta käytettiin nimeä Agenda 2030.”

Presidentti Martti Ahtisaari puolestaan keskusteli arabikevään tapahtumista egyptiläisen aktivistin Esraa Abdel Fattahin ja ulkoministeri Erkki Tuomiojan kanssa. Kesä 2011 muistetaankin kahden presidentin kesänä.

Porin kaupunginvaltuusto jatkoi eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan linjaa järjestämällä avoimen kaupunginvaltuuston kokouksen. Se keräsi satoja kuulijoita.

Poliitikoille Areena avasi kaksi uudenlaista tilaisuutta. Kaksi ministeriä – Krista Kiuru ja Paula Risikko – sekä viisi kansanedustajaa pääsivät lausumaan suosikkirunoilijansa runon sekä yhteisesityksenä Aleksis Kiven Seitsemän veljestä täpötäydelle Jazzkadun lavan yleisölle. Kolme kansanedustajaa puolestaan pääsi hiillostamaan neljää lehden päätoimittajaa sekä MTV3 Uutisten vastaavaa päätoimittajaa Merja Ylä-Anttilaa.

YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moonin vierailu Poriin tasavallan presidentti Tarja Halosen vieraana sai aikaan yleisöryntäyksen Promenadikeskuksen edustalle. Kuva: Tasavallan presidentin kanslia.

Ja kun kerran oltiin jo etkoilla Tampereella, niin pitihän tilaisuus järjestää myös Turussa. Syykin oli selvä: Turku oli yksi kyseisen vuoden kulttuuri-pääkaupungeista. Aurajoen rannalla keskusteltiin Itämeren tilasta ympäristöministeri Paula Lehtomäen johdolla.

Maakuntatilaisuuksia jatkettiin Nakkilassa, Merikarvialla ja Kokemäellä. Maakuntatapahtumissa tehtiin uusi ”piiriennätys”. Kokemäellä Tommi Anttilan pihamaalle ahtautui monta sataa ihmistä kuuntelemaan keskustelua ”Tappaako markkinaehtoisuus suomalaisen maatalouden?”. Keskustelijoina olivat alan istuva ministeri Jari Koskinen sekä entinen ministeri, kaupungin ”oma poika” Juha Korkea-aho, MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila sekä Luontoliiton pääsihteeri Leo Stranius.

Ensimmäistä kertaa yleisö pääsi myös vastaamaan Porissa käyttäjäkyselyyn. Kyselyyn osallistui runsaat 300 henkilöä. Tapahtuma sai kouluarvosanaksi 8,65. Vastaajista 58 prosenttia antoi arvosanaksi yhdeksän tai yli. Kiitosta tuli tapahtuman monipuolisuudesta ja ajankohtaisuudesta. Eniten toivottiin yleisön huomioimista.

MTV lisäsi SuomiAreenaan liittyviä televisiolähetyskiänsä peräti kymmenellä tunnilla lähettäessään Huomenta Suomi -lähetykset Porin kävely-

kadulta maanantaista perjantaihin klo 7.55–10.00. Radio Nova raportoi tapahtumasta tiistaista perjantaihin.

Elokuussa 2011 Porissa järjestetty rockfestivaali Sonisphere vaikutti merkittävästi vuoden 2012 Areenaan. Musiikkifestivaalille iski syöksyvirtaus, joka lennätti teltoja, muutti festivaalin sisältöä ja aiheutti yhden ihmisen kuoleman.

Tiina Salmisen opinnäytetyössä SuomiAreenan kasvu 2006–2012 kerrotaan, miten Porin kaupungin rakennusvalvonta velvoitti edelliskesän tapahtuman vuoksi Kansalaistorin teltoissa käyttämään 250 kilon telttapainoja. ”SuomiAreena teetätti yhteensä 10 000 kiloa betonipainoja, sillä kannettava muodossa olevia betonipainoja ei yksinkertaisesti löytynyt kaupungista”, kertoo Salminen.

Viranomaiset vaativat myös koko tapahtumaa koskevan pelastus- ja turvallisuussuunnitelman tekemistä sekä järjestyksenvalvojien määrän lisäämistä. Vaatimukset johtuivat Utøyan saarella Norjassa sosiaalidemokratian nuorten kesäleirille tehdystä terrori-iskusta, jossa kuoli 69 ihmistä.

Tavanomainenkin keskustelu voi yllättää järjestäjän myönteisesti. STTK järjesti Eurooppa-aiheisen keskustelun, jossa keskustelijana oli muun muassa Nokian johtaja Esko Aho. ”Tilaisuuden käynnistyessä havaitsimme suoranaisten mediaryntäyksen, joka ihmetytti meitä. Kiinnostukselle löytyi selitys tilaisuuden päätyttyä. Lahden hiihtodopingoikeudenkäyntien ratkaisu oli julkaistu samana aamuna, ja kaikki mediat halusivat haastatella Ahoa, jonka he tavoittivat tilaisuudestamme”, kertoo STTK:n puheenjohtaja Antti Palola.

2012: Viisi päivää, 98 tilaisuutta + 63 vartin mittaista tapahtumaa torilavalla, 425 keskustelijaa ja 20 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina sisäasiainministeriö sekä Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Pääpuhujana rauhannobelisti Tawakkol Karman Jemenistä.

Kirkosta eroamisten määrä kasvoi voimakkaasti vuonna 2011. Ajoin juhannusviikolla 2011 Turkuun tapaamaan piispoja Kari Mäkistä ja Kaarlo Kallialaa. Kysyin heiltä, onko kirkon pakko olla aina altavastaaajana vai kannattaisiko heidän lähetä mukaan SuomiAreenaan puolustamaan itseään. Se reissu kannatti, sillä kirkko lähti vahvasti mukaan kesällä 2012.

Kun torilta ei löytynyt telttapaikkaa, kirkko kuljetti soutuvenettä pitkin kävelykatua ja sai valtaisan huomion. Kirkko teki myös rohkean avauksen

aloittamalla kirjailijapappi Jaakko Heinimäen ja kirjailija Kaisa Raittilan johdolla Virsiä ja viiniä -illan Raatihuoneen juhlasalissa.

”Virsiä ja viiniä -iltoja paheksuttiin joissain kirkollisissa piireissä kovastikin ja debattia käytiin kirkollisen Kotimaa-lehden verkkosivuilla”, kertoo Jaakko Heinimäki iltojen tultua julki.

Paikka oli tupaten täynnä ensimmäisestä kerrasta lähtien. ”Virsiä toivovat kansalaiset saivat halutessaan kertoa, miksi haluavat kyseisen virren laulettavaksi, ja kuulimme illoissa useita pieniä puhuttelevia tarinoita rokkibändien roudarien iltalauluista sota-ajan muistoihin ja lapsuuden väärin kuultuihin laulunsanoihin”, kertoo Heinimäki yleisön toiveista. Myös kirkon keskustelujen otsikot olivat puhuttelevia: ”Milloin maailmasta tuli synnitön” ja ”Jumala armahtaa – yhteiskunta ei!”

Viikon kansainvälinen huippuvieras oli jemeniläinen rauhannobelisti Tawakkol Karman. Hän keskusteli teemalla ”Women Building Peace” yhdessä presidentti Tarja Halosen sekä ministeri Heidi Hautalan ja ministeri Erkki Tuomiojan kanssa.

Folktinget toi suomenruotsalaiset Areenaan

Folktingetin (ruotsinkielisen väestön kielellisiä oikeuksia ajava yhteistyöelin) mukaan lähdön Areenaan sai aikaan Erik Rosenlew, Svenska Kulturfonden i Björneborgin puheenjohtaja. ”Alun perin ensimmäiseen tapahtumaan piti tulla presidentti Matti Ahtisaaren, mutta hänelle tuli este. Päätimme kuitenkin järjestää keskustelun, kunnes tuottaja Esa Nieminen kehotti meitä luomaan isomman kokonaisuuden”, kertoo Folktingetin silloinen pääsihteeri Markus Österlund.

Vuonna 2012 Folktinget sitten järjesti neljä keskustelua, joista kaksi toteutui SuomiAreenan ohjelman ulkopuolella. Kansalaistorin paviljongissa oli 12 pienempää tapahtumaa, ja seitsemän jazzkonserttia järjestettiin yhteistyössä Pori Jazzin kanssa.

SuomiAreenan ulkopuoliset keskustelut järjestettiin aina Mikaelsgårdenissa, Svenska Kulturfonden i Björneborgin omissa tiloissa.

Alkuvuosina (2012, 2013 ja 2014) keskusteluja oli Areenassa kolme, sen jälkeen enimmäkseen yksi. Aiheet vaihtelivat pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta monikielisyys- ja maahanmuutosta demokratiaan ja turvallisuuspolitiikasta rakkauteen ja hyvinvointiin. Folktingetin vuosikertomusten mukaan kuulijoita oli vuosittain 50–80.

SuomiAreena järjesti Folktingetille Kansalaistorin näkyvimman paikan, ja heidän paviljongistaan tulikin koko torin suosituin pistäytymispaikka. Siellä Senja opetti pikaruotsia (2012), annettiin kielikylpyjä (2014), valmistettiin ruokaa (2017), pelattiin bingoa ja muita pelejä (2019). Kävijöille jaettiin ruotsinkielisiä päivälehtiä, smoothieta, chipsejä ja kalamausteita.

Itse arvioisin, että Folktingetin Cafe Svensk Finland Kansalaistorilla oli heille merkittävämpi kuin yksikään keskustelu.

Vuodesta 2016 lähtien Folktinget kutsui paviljonkiinsa vuosittain useita suomenruotsalaisia järjestöjä, muun muassa Marthaförbundetin, Hana-saaren kulttuurikeskuksen, Finlands Svenska Idrottn, Pohjola-Nordenin ja Natur och Miljön. Kukin sai yhtenä päivänä esitellä siellä toimintaansa.

Markus Österlundin mukaan Folktinget laajensi SuomiAreenaan tulollaan perinteisiä toimintatapojaan. ”Siihen mennessä Folktinget oli tehnyt enemmän lobbaustyötä – perehtynyt lakiluonnoksiin ja käynyt eduskunnassa kuultavana valiokunnissa. SuomiAreenassa pääsimme tapaamaan ihmisiä, tutustuttamaan heidät ruotsin kieleen ja saimme Kansalaistorin paviljongille runsaasti tavallisia ihmisiä”, kertoo Österlund. Aiemmin järjestö oli

Folktingets paviljong på SuomiAreena var mycket välbesökt. Temat i paviljongen år 2014 var cirkus. Cirkustemat belyste på ett humoristiskt sätt den turbulenta diskussionen om svenskan i Finland. Foto: Folktinget.

näkynyt ruotsinkielisille vuosittain järjestetyissä Svenska dagen -tapahtumissa marraskuussa.

Harva tietää, että Folktinget järjesti Pori Jazzin ohjelmistoon vuosittain myös kolme ilmaiskonserttia. Kaksi niistä järjestettiin Suomalaisen Klubin – Svenska Klubbenin ulkotiloissa ja yksi lastenkonsertti Pori Kids Jazz -tapahtumissa. Konserteissa esitettiin ruotsinkielistä jazzia (Emma Salokoski, Sam Huber vuonna 2012) kuten myös lasten tapahtumassa.

”Meidän budjettimme liikkui 100 000 euron paikkeilla, ja toimistosta Porissa oli 6–7 henkilöä töissä. Ja kun mukaan lasketaan mukana olleet ruotsinkieliset järjestö, niin parhaimmillaan parikymmentä henkilöä”, kertoo Österlund.

Hän kertoo työuraltaan Folktingetistä kaksi kohokohtaa. ”Ensin oli kansalliskielistrategian eteneminen ja siinä yhteistyö presidentti Ahtisaaren kanssa, ja toinen tärkeä asia oli SuomiAreena”, kertoo Österlund.

SuomiAreena-viikolla käytiin Ruotsi–Suomi-talousmaaottelua, suurta verokeskustelua sekä lukuisia kuntia koskevia keskusteluja. Keskusteluja elävöittämään tuotiin niin viestiseinät kuin kännykkä-äänestyksetkin.

Satakunnan Kansa siirsi toimituksensa tapahtumaviikon ajaksi Porin kävelykadulle. Tämä lienee sanomalehtien historiassa ainutlaatuinen tempaus.

Päiväkirjastani löytyy vuodelta 2013 tieto, jonka mukaan minulla oli ollut SuomiAreenaan liittyviä tapaamisia 69 kappaletta 22.8.–22.12.2012 ja 41 tapaamista 1.1.–31.3.2013. Tämä tarkoitti keskimäärin tapaamista vähintään joka toinen päivä seitsemän kuukauden aikana. Kohtaamiset kasvokkain järjestäjätahojen kanssa olivat tehokkain ja nopein tapa kertoa SuomiAreenasta ja käydä läpi järjestäjien senhetkisiä suunnitelmia sekä sparrata heitä.

2013: 125 tilaisuutta ja 59 kolmen vartin torilavakeskustelua, 486 keskustelijaa ja 23 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina eduskunta, Suomen Punainen Risti ja Sonera. Pää tapahtuma Punaisen Ristin 400 hengen pakolaisleiri Porin keskustassa.

Areenan historian näyttävin tapahtuma oli vuonna 2013 Porin Liisantorille Suomen Punaisen Ristin rakentama 90 teltan pakolaisleiri sekä Kauppatorille tuotu evakuointisairaala. Iltaisin pakolaisleirillä järjestettyihin keskusteluihin osallistui satoja ihmisiä, ja vetonaulana oli kuljetettava seitsenvaiheinen vedenpuhdistamo.

Suomen Punainen Risti teki vuosittaisen katastrofiharjoituksensa SuomiAreenassa. Liisantorin leirillä oli 400 vuodepaikkaa täynnä majoittujia koko viikon vuonna 2013. Kuva: Antti Stolt, Punainen Risti.

Punaisen Ristin viestintäjohtaja Hannu-Pekka Laiho muistelee: ”Idea pakolaisleiristä syntyi Kalle Löövin (Suomen Punaisen Ristin kansainvälisen avun johtaja) ja minun keskusteluistani alkuvuonna 2012. Kansainvälisen Punaisen Ristin 150-vuotisjuhlavuodeksi pitäisi jotain isoa järjestää. Kesän 2012 lehdistötilaisuudessa Porissa menin sitten lupaamaan pakolaisleirin rakentamisen. Lupaukseni kuultuaan pääsihteerimme Kristiina Kumpula kauhistui.”

Hänen mukaansa leiriä oli rakentamassa noin 150 henkeä, reilu sata vapaaehtoista ja loput SPR:n henkilökuntaa. ”Heille se oli normaali vuosittainen katastrofiharjoitus. Teltat ja muut rakenteet tulivat SPR:n valmiusvarastosta Tampereelta. 400 vuodepaikkaa oli täynnä koko viikon ajan, ja yöpyjien joukossa oli muutama kansanedustaja sekä valtion virastojen ja laitosten johtoa”, kuvaa Laiho leiriä.

Vasta jälkeenpäin Laiho sai kuulla leirillä vierailleelta Kansainvälisen Punaisen Ristin pääjohtaja Yves Daccordilta, että leiri oli suurin tapahtuma, jonka kansallinen Punainen Risti järjesti järjestön juhlavuoden kunniaksi.

SuomiAreenan alusta saakka tapahtumassa on aina ollut uusia, yllättäviäkin tapahtumia. Yksi sellainen oli höyryjuna, kuntajunaksi ristitty juna Raumalta Poriin. Se pysähtyi Vuojoen, Kokemäen ja Harjavallan asemilla, joissa oli keskustelua sekä musiikkiesityksiä. Tämä oli jälleen yksi tapa yrittää yhdistää Satakunnan maakuntaa. Lehtitietojen mukaan väkeä asemilla oli runsaasti.

Haistakaa paska koko valtiovalta – poliittisten laulujen ilta

Musiikki kuului olennaisena osana SuomiAreenaan alusta lähtien. Sen esittämisen yksi päämääristä oli viihteen tarjoaminen ilta-aikoihin, kun Pori Jazz ei vielä ollut alkanut. Lauluillat toivat Poriin silloisen viestintäyrityksensä Fipra Finlandin kanssa Ilari Marzano ja Ukko Metsola. He olivat käyneet Almedalsveckanilla 2010 ja osallistuneet siellä silloisen Ruotsin kumpanuustoimistonsa järjestämään Politisk allsång -iltatilaisuuteen. Siellä laulettiin poliittisia lauluja niin vasemmalta kuin oikealta.

”Matkan jälkeen päätimme toteuttaa jotain vastaavaa, toki kotimaisena versiona. Halusimme mukaan Punatähdet, sillä tunsimme toisemme jo opiskeluvuosilta lähtien Helsingin yliopiston valtiotieteellisestä tiedekunnasta. Kävimme eduskunnasta pyytämässä mukaan suomalaisen poliittisen laulun pioneerin Mikko Alatalon, ja se oli siinä”, kertoo Ilari Marzano.

Aloitukset olivat sadan hengen opiskelijatalo Saikussa, ja kolmen eri esiintymiskapakan kautta Punatähdet päätyivät lopulta soittamaan kaupungin suurimpaan ravintolaan Punaiseen Kukkoon. Ja vierailijakaarti oli komea: alkuvuosina Mikko Alatalo, sen jälkeen Anssi Kela, Eini, Maija Vilkkumaa, Samuli Putro, Happonradio-trio ja Paleface. Taustalaulajina ovat esiintyneet nykyinen Metsäteollisuuden toimitusjohtaja Paula Lehtomäki, europarlamentaarikko/kansanedustaja Miapetra Kumpula-Natri ja Ylen uutis- ja ajankohtais-toimituksen päätoimittajana työskennellyt Riikka Räisänen.

Lauluillat olivat aluksi torstaisin, kunnes Bob Dylanin keikka Pori Jazzella vuonna 2014 siirsi laulut keskiviikkoon. Marzanon mukaan on hauskaa, että poliittisten laulujen grand old manilla Bob Dylanilla oli rooli, joka osoitautui sitten myöhemmin loistavaksi muutokseksi lauluillalle.

”Yleisö on ollut yhteislaulatuksissa kypillä mukana. SuomiAreenan yleisö on meille täydellinen match. Hauskaa, kun yleisössä saattaa olla esimerkiksi viisi istuvaa ministeriä, komissaari, europarlamentaarikko ja nippu

isojen työmarkkinajärjestöjen nokkaihmissiä, ylempiä virkamiehiä ja yritysjohtajia unohtamatta”, kuvaa Punatähdet-yhtyeen päälaulusolisti Aatos Punanen alias viestintävaikuttaja Jan Erola.

Erolan mukaan SuomiAreena teki Kekkosen ajan vasemmistonostalgiaa ja savolaisuutta yhdistävästä kokoonpanosta tunnetun, ja kysyntää on riittänyt sen jälkeen erityisesti työmarkkinaosapuolten juhlissa. Yhtye esiintyy harvakseltaan, Erolan mukaan kuusi keikkaa vuodessa.

Charter-lento eduskunnasta Poriin ja takaisin

Ongelmia kesän ohjelmistoon aiheutti eduskunta, joka keskusteli Espanjalle annettavasta EU-tuesta koko SuomiAreena-viikon. Jouduin ostamaan Satakunnan Kansan rahoitustuella charter-lennon Helsingistä Poriin torstai-illaksi sekä paluun perjantaiaamuksi. Periaate oli, ettei yhtäkään SuomiAreenan tilaisuutta peruta eduskunnan takia. Lennolle lähtivät ministerit Ville Niinistö (Vihr.) ja Merja Kyllönen (Vas.), SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja Miapetra Kumpula-Natri sekä kansanedustajat Lenita Toivakka (Kok.), Antti Kaikkonen (Kesk.), Juho Eerola (PS) ja Sauli Ahvenjärvi (KD).

Kansanedustajat vaihtoivat vaatteitaan paikallisen grillin takahuoneessa ennen kuin nousivat 800-henkisen yleisön eteen Eetunaukiolle.

Yllätykseksi kaikki sujui hyvin, kunnes tuli aamu. Edustajat haettiin hotellilta klo 8.30, ja lento lähti aikataulun mukaisesti. Huokaisin helpotuksesta, kunnes Miapetra Kumpula-Natri soitti Helsingistä, ettei luvattua bussia näkynyt. Äänestys oli alkamassa klo 10.00. Tuskanhikeä pusersi, kunnes Miapetra sanoi, että tuolta se bussi näkyy tulevan. Jälkikäteen jäin miettimään, millaiset otsikot edustajien Porin-visiitistä olisivat voineet olla – tyyliin MTV:n SuomiAreena aiheutti kansanedustajien poisjäännin eduskunnan äänestyksestä.

Lokakuussa SuomiAreena sai kutsun Saksaan, 50 kilometriä Berliinistä lounaaseen sijaitsevaan 400 asukkaan Paretzin kylään. Siellä Helga Breuningerin säätiö järjesti ensimmäisen Politik Festival -tapahtuman Saksassa. Olin toimittaja Kari Lumikeron kanssa kertomassa SuomiAreenan kokemuksista keskustelussa, jossa oli mukana myös Almedalsveckanin edustaja. Kaksipäiväinen ohjelma oli kuin kopio meiltä ja Almedalenista, mutta näin, ettei se tule saamaan jatkoa. Pieni kylä, pula majoituspaikoista (vertaa Poriin!) ja järjestäjänä vain säätiö. Ei ihme, että se ei saanut jatkoa, eikä sitä ole tullut Saksaan vielä.

Viisi vuotta myöhemmin tuottaja Mari Haavisto oli mukana, kun kahdeksan Pohjoismaiden ja Baltian maiden keskustelutapahtumaa perustivat yhteisen Democracy Festival -verkoston.

Kaksi kaupungin vahvaa brändiä yhdistivät voimansa talvikauden ajaksi. SuomiAreenan mainokset näkyivät ensimmäistä kertaa Porin Ässien jääkiekkoujoukkueen pelipaidoissa. Oma selvitykseni Porin näkyvyydestä MTV Uutisissa vuosina 1997–2012 vahvistaa Porin brändien merkityksen: SuomiAreena 74 uutista ja sähköttä (vuodesta 2006 lähtien), Porin Ässät 41 ja Pori Jazz 30 uutista ja sähköttä. Koko ajankohtana saatiin uutisia Porista 280 kappaletta.

2014: 135 tilaisuutta, noin 700 keskustelijaa ja 30 302 kuulijaa. Pääyhteistyökumppanina ympäristöministeriö. Areenan historian suurin uutinen arkkipiispa Kari Mäkinen anteeksipyyntö seksuaalivähemmistöiltä.

Vuoden 2014 SuomiAreenan uutuutena olivat keskustelut Pori Jazzin alueella Porin kesäteatterin lavalla. Pori Jazzin silloinen toimitusjohtaja Juha Miikkulainen oli valmis yhteistyöhön, ja Jazzin alueella järjestettiin kolme keskustelua. Keskusteltiin taiteesta, kirjallisuudesta ja siitä, voiko taiteella pelastaa maailmaa. Keskustelijoina olivat muun muassa presidentti Tarja Halonen, akateemikko Outi Heiskanen, kirjailijat Jörn Donner, Sofi Oksanen, Juha Itkonen ja Katja Kettu sekä kuvataiteilija Jani Leinonen sekä juontajana Turun kirjamessujen ohjelmapäällikkö Jenni Haukio.

Keskustelut sijoitettiin Pori Jazzin päälavan ohjelman taukoihin, ja ne keräsivät kesäteatterin katsomon 200 paikkaa täyteen. Tamperelainen Grafiikkapaja Himmelblau toi lavan edustalle taidetta yleisön katseltavaksi.

Pori Jazzin tiedottaja Mikko Peltola sanoo tapahtuman saaneen Pori Jazzissa hyvän vastaanoton. Sitä kuorrutti tietysti Porin oma Jenni Haukio, jonka puoliso, presidentti Sauli Niinistö istui katsomossa. ”Me teimme ensi kertaa sen, mistä Flow-festivaali muutama vuosi myöhemmin otti koppia – kulttuurikeskusteluja musiikkitapahtuman sisällä. Harmi, että se loppui”, toteaa Peltola.

Itse taisin tehdä ison virheen tämän tapahtuman jälkeen. Minua harmitti, että noihin keskusteluihin pääsy edellytti Pori Jazzin pääsylipun ostamista. Hirttäydyin siihen, että Areenan tilaisuuksiin pitää päästä ilmaiseksi. Tein valtavan virheen. Yhteistyötä Pori Jazzin kanssa olisi ehdottomasti pitänyt jatkaa ja hakea uusiakin muotoja. Se momentum meni ohi typeryyteni vuoksi.

Kirkon anteeksipyyntö seksuaalivähemmistöiltä

Kesä 2014 jää historiaan SuomiAreenan isoimmasta avauksesta. Sen järjesti arkkipiispa Kari Mäkinen pyytämällä anteeksi kirkon asennetta seksuaalivähemmistöjä kohtaan. ”Tiesin, että liikun herkällä alueella, ja aavistin, että jokin reaktio tulee, mutta en osannut ennakoida sen volyymia. Palautetta tuli tietysti sekä myönteistä että kielteistä, enemmän kyllä myönteistä ja todella koskettavaa”, muistelee Kari Mäkinen. Kaksi vuotta myöhemmin Mäkinen ilmoitti tapahtumassa, että hän kannattaa homoparien vihkimistä.

Kirjailijapastori Jaakko Heinimäen mukaan SuomiAreenan kirkollisissa tapahtumissa kirkko näytti enemmän itseltään kuin viestimissä yleensä. ”Noissa tapahtumissa ei keskustelua käyty kirkon äänekkään konservatiivisen vähemmistön ehdoilla eikä pelkästään kirkollisen establishmentin kesken”, summaa hän kirkon roolia tapahtumassa.

Krimin tapahtumat nostivat keskusteluun niin Euroopan turvallisuuspolitiikan kuin puolustuspolitiikkamme. Ulkoministeriö järjesti nuorille päivän kestäväen kesäkoulun omien asiantuntijoidensa johdolla, ja MTV järjesti suuren sananvapauskeskustelun presidentti Martti Ahtisaaren johdolla.

Eduskunnan ympäristövaliokunta vietiin dyynitalkoihin Yyteriin, ja liikuntatapahtumat kasvoivat merkittävästi: oli golf-turnausta, lasten olympialaisia, leikkimistä Tukikummi-säätiön hyväksi sekä yrittäjänäisten ja naiskansanedustajien lentopalloa.

Ympäristöministeriön ilmastonmuutoskeskusteluun osallistui Maailmanpankin varapresidentti Rachel Kyte. Hänen jälkeensä Areenassa puhuneet kansainväliset nimet ovat olleet suurlähettiläitä ja tilaisuuksien järjestäjät eri maiden suurlähetystöjä.

Kesän tempauksen järjesti Julkis- ja yksityisalojen ammattiliitto Jytyn puheenjohtaja Maija Pihlajamäki. Hän päätti kävellä Helsingistä Poriin osoittaakseen omalla esimerkillään, että kävely on hyvää liikuntaa ja kävellä voi missä vain. 235 kilometrin matka kesti kymmenen päivää. Joka toisen päivän hän käveli yksin, ja joka toisena päivänä mukana oli työnantaja ja omaa jäsenistöä. Matkalla hän tapasi myös kuntajohtajia aamukahvilla, ja keskusteluaiheena oli, miten kunta tukee työntekijöidensä jaksamista ja liikuntaa. ”Päivittäiset matkat olivat 20–30 kilometriä, ja mukana oli huoltoauto. Yöpyminen oli hotelleissa”, muistelee Pihlajamäki Porin torille keskusteluun päättynyttä matkaansa.

Uutuutena oli viikon mittainen Avaa oves, Pori! -tapahtumasarja. Eri kaupunginosissa oli tarjolla villiyrityskävelyjä, kierrätystä sekä taidenäyttelyjä.

Ensimmäistä kertaa jokin ulkopuolinen taho pyrki hyötymään SuomiAreenasta. Kesän 2014 Satakunnan Kansan etusivun alareunassa oli maksettu ilmoitus otsikolla SuomiPorina – puhetta terveydestä. Tilaisuuden järjestäjänä oli Suomen Luontaisterveyden Liitto ry, joka pyrki Areenan viitan suojassa esittelemään omia näkemyksiään. Tätä tapahtui parin seuraavan vuoden ajan, kunnes Porinat loppuivat.

Viestintätoimistoista ensimmäinen, Miltton, tuli tapahtumaan ja järjesti vuosittain ison oman vastaanottonsa Porin keskustassa sisäpihalla, ja sen heille hoiti talossa asunut Satakunnan Kansan artikkelipäällikkö Tapio Vallin. Viestintätoimistot eivät järjestäneet omia tapahtumiaan, vaan olivat tekemässä niitä asiakkailleen. Tapahtuman maksullisuuden myötä toimistojen merkitys SuomiAreenan ohjelmistossa väheni. Ne keskittyivät järjestämään omia aamiais-, lounas- ja muita tapahtumia eri sidosryhmille.

MTV:n johto vieraili Tampereella, aiheena SuomiAreena

MTV:n toimitusjohtaja Heikki Rotko ja MTV Uutisten päätoimittaja Merja Ylä-Anttila kävivät Tampereella 2014 keskustelemassa SuomiAreenasta Tampereen kaupungin kanssa. Aloite vierailuun tuli MTV:ltä. ”Meitä lähestyttiin, koska Tampereen potentiaali suurille tapahtumille nähtiin suurena ja majoituskapasiteetti oli suurempi”, arvioi Tampereen silloinen pormestari Anna-Kaisa Ikonen MTV:n yhteydenottoa.

”SuomiAreena on hieno konsepti ja kiinnostava, mutta samalla pohdimme, ettei siirto olisi aivan ongelmaton, koska tunnistimme, että tapahtumalla oli niin suuri merkitys Porille”, kertoo Ikonen perusteluista, miksi Tampere ei lähtenyt kisaamaan tapahtumasta. Kaupunki oli ollut tyytyväinen SuomiAreenan ennakkotapahtumiin ilman, että se heikensi Porin tapahtumaa. ”Sitä en tiedä, miksi ennakkotapahtuma ei myöhemmin jatkunut Tampereella”, toteaa Ikonen.

Aamulehden silloisen päätoimittajan Jouko Jokisen mukaan SuomiAreenan siirtyminen olisi tullut kaupungille hyvään vaiheeseen. ”Tampereella keskustelupaikat olivat kunnossa, olisi pitänyt vain järjestää iltaohjelmaa. Jos se olisi toteutunut, SuomiAreena olisi toisen näköinen ja paljon makempi”, arvioi Jokinen jälkeenpäin.

SuomiAreena sai sivuroolin Ryhmäteatterin näytelmässä

Ohjaaja Susanna Kuparinen oli tuonut Ryhmäteatteriin jo aiemmin dokumenttiteatterin, ja se tapahtui ensimmäistä kertaa Suomessa. Näyttämöllä esitetyt kommentit perustuivat muun muassa eduskunnan pöytäkirjoihin, poliisikuulustelupöytäkirjoihin ja median uutisiin.

SuomiAreena sai osan Kuparisen Eduskunta II – satiiri veljeskuntien Suomesta -näytelmään. Näytelmä kertoi työeläkejärjestelmän uudistamisesta. SuomiAreena pääsi teatterilavalle Talouselämä-lehden järjestämästä keskustelusta otsikolla ”Kriisistä yritys oppii”, ja suorat sitaatit käydyistä keskusteluista liittyivät Finnairin saamaan, pörssin kurinpitolautakunnan yhtiölle antamaan varoitukseen hyvän hallintotavan rikkomisesta. Kuparisen näytelmässä kritiikki kohdistui ministeri Christoffer Taxelliin, joka esityksessä ja SuomiAreenassa käydyssä keskustelussa vetoaa olevansa yksityishenkilö eikä enää vastuussa Finnairin hallitusneuvoston jäsenyydestä. (Tähdennän, että tämä on vain lyhyt yhteenveto Susanna Kuparisen toimittamasta Eduskunta II -satiirin käsikirjoituksesta.)

Toimittajat Susanna Kuparinen ja Jari Hanska tekivät kesällä lisäksi Portti-kielto Poriin -dokumenttisarjan, jonka Yleisradio julkaisi helmikuussa 2015. Viidessä kuuden minuutin mittaisessa sarjassa toimittajat haastattelivat politiikan ja talouden eliittiä SuomiAreenassa.

Kohu nousi, kun toimittajat piinasivat Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikasta ja OP-Pohjolan pääjohtaja Reijo Karhista jankuttamalla heille kysymyksiään useaan otteeseen. Reijo Karhinen otti yhteyttä toimittajien menettelytavoista Yleisradioon, mikä aiheutti skismaa Ylen sisällä toimittajien epäeettisiksi moitituista työtavoista. Yleisradio, Suomen Elokuväsäätiö ja Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus maksoivat sarjasta tekijöille 50 000 euroa.

**Vuosi 2015: 160 tilaisuutta, 800 keskustelijaa ja 58 000 kuulijaa.
Pääyhteistyökumppanina opetus- ja kulttuuriministeriö sekä DNA.**

Kansainväliset asiat olivat vahvasti esillä vuonna 2015. Laulaja Ismo Alangon johdolla europarlamentaarikot arvioivat Suomen 20-vuotista taivalta EU:ssa, ja ulkoministeriön johdolla järjestettiin koko päivän kestävä kehitysyhteistyötä koskeva tapahtuma.

Porin Raatihuoneen puistoon pystytetty Purje-lava oli SuomiAreenan pääkeskustelupaikka 2010-luvulla. Kuva: Porin kaupunki / MTV Oy.

Ensi kertaa puolueet saivat oman tunnin, ”puoluepäivän”, valitsemiensa aiheiden käsittelyyn. Kevyempääkin ohjelmaa oli tarjolla, kuten eläkedisco sekä Suomen Tekstiili & Muoti ry:n järjestämä kotimaisen muodin catwalk Purje-lavalla.

Viimeiset maakunnassa järjestetyt tilaisuudet järjestettiin Siikaisissa, Kankaanpäässä, Raumalla, Huittisissa ja Ulvilassa. Satakuntaliiton silloisen maakuntajohtajan Pertti Rajalan mielestä olisi ollut erinomainen asia, jos keskustelut maakunnan eri osissa olisivat jatkuneet. ”Tuskin niiden loppumisessa yksin oli kyse rahasta”, aprikoi Rajala.

Myös Jouko Jokisen mukaan maakunnassa olisi pitänyt jatkaa. ”Kun tietää Porin ja maakunnan välisen juovan, niin tämä oli ollut tosi tärkeätä. Olin muutamissa tilaisuuksissa maakunnassa, ja niissä oli hyvä tunnelma. Se oli sopivan kotikutoista, oltiin jossain kunnantalon pihalla, Martat tarjosi kahvit ja ihmisiä tuli katsomaan – heitä, jotka eivät koskaan lähtisi Poriin kuuntelemaan yhtään tilaisuutta. Se oli teko”, sanoo Jokinen.

DNA aloitti isot musiikkikonsertit Raatihuoneen puistossa

Eniten yleisöä kesällä keräsi DNA:n BumtsiBum! -show, joka lähetettiin suorana myös SuomiAreena TV:ssä. Lavalla esiintyivät Virve Rosti, Diandra, Veeti Kallio ja Visa Luttinen sekä juontaja Marco Bjurström. Tapahtuman alkaessa väkeä ei enää mahtunut alueelle MTV Uutisten mukaan (15.7.2015).

DNA kokeili ensin perinteisellä keskustelulla, mutta se ei onnistunut. DNA:n viestintäpäällikkö Vilhelmiina Wahlbäckin mukaan ajatuksena oli tehdä asioita Porissa isommin ja ottaa haltuun tapahtuma mieleen jäävällä tavalla. ”Konsertit olivat superonnistuminen. Pori Jazz oli hyvä kombo meille. Se toimi meille apuna, kun kutsuimme sidosryhmiä omaan tilaisuuteemme, niin voimme jatkaa iltaa vielä Jazzeilla. Se oli nerokas yhdistelmä – SuomiAreena ja Pori Jazz”, kertoo Wahlbäck.

DNA toi kutsuvierastilaisuutensa 200–300 yritysasiakasta ja sijoitti konsertteihin vuosittain 100 000–200 000 euroa. Tapahtumasta tuli myös valtakunnallinen MTV:n lähetettyä konsertit jälkilähetyksenä viikonvaiheessa.

DNA jatkoi konserttejaan viiden vuoden ajan. Eniten katsojia – 8 500 henkeä – se keräsi vuonna 2018. Wahlbäckin mukaan DNA:n edustajilla oli Porissa pinkit työpaidat päällä yhtiön johtoryhmästä alkaen. ”Se oli kiva viikko. Kaikki tykkäsivät olla siellä, ja kaikki olivat sitoutuneita tekemään työtä. Me olimme myös sen alueen tietoliikenneyhteysien toimittaja vanhan Satakunnan Puhelimen historiasta johtuen”, kuvaa Wahlbäck väkensä tuntoja.

Vuonna 2019 DNA päätti lopettaa huipulla, ja toisena syynä vetäytymiseen oli MTV:n siirtyminen ruotsalaisen Telian omistukseen. Wahlbäckin mukaan yhtiössä on pohdittu uudelleentuloa Areenaan, mutta kun yhdistelmä SuomiAreena ja Pori Jazz ei enää toimi, yhtiö ei ole lähtenyt Poriin.

MTV lähetti pääkanavalla 22 tuntia ohjelmaa viikon aikana, ja omalla SuomiAreena TV -kanavalla tuli ohjelmaa viitenä päivänä klo 7–22. Vuonna 2015 MTV:n uutistuotanto siirrettiin Mediahub Helsinki -nimiselle yhtiölle, joka oli ensin MTV:n tytäryhtiö ja vuotta myöhemmin Bonnier Broadcastingin tytäryhtiö. Vuonna 2019 Mediahub ja MTV yhdistyivät.

**Kesä 2016: 170 tilaisuutta, 950 keskustelijaa ja 74 000 kuulijaa.
Pääyhteistyökumppaneina työ- ja elinkeinoministeriö, SOSTE,
Raha-automaattiyhdistys ja DNA.**

Vuonna 2016 keskustelut keskitettiin ensimmäistä kertaa kuudelle päälavalle sekä uudelle Laiv@lavalle. Siellä järjestettiin viikon mittaan #kesäkoodarifestarit, kuuden tunnin tubettajien tiistai, startupien päivä sekä robotiikan ja some-päivä. Tämä oli ensimmäinen iso yritys saada nuorempaa väkeä tapahtumaan. Viikon aikana järjestettiin suuret ruoka-, hoiva- ja verokeskustelut.

Viikon kansainvälisenä vieraana oli Maltan pääministeri Joseph Muscat.

Areena sai myös kokonaan uuden lavan. ”SuomiAreena-ranta syntyi niin, että kun Pori Jazz siirsi Jazzkatunsa Kirjurinluodon puolelle ja kun kaupunki etsi uusia tiloja SuomiAreenalle, silloin tarjoutui mahdollisuus järjestää rannalle tapahtumia”, kuvaa SuomiAreenan vastaava tuottaja Mari Haavisto. Rantalava annettiin koko päivän ajaksi yhdelle taholle, joka kokosi sitten useita järjestäjiä sekä keskusteluja.

Liikuntatapahtumiin tulivat uutena Porin Pesäkarhujen järjestämä superpesiksen hyväntekeväisyysottelu, kutsuvieraille järjestetty tennisturnaus, maa-uimalassa järjestetty uintitempaus, avoimet ovet golf-kentälle sekä Suomi-Areena-ravit.

Ensi kertaa yleisölle tarjottiin hengen ravinnon ohella myös muutakin. MTV tarjosi Huomenta Suomen aikana yleisölle pullakahvit, ja SuomiAreenan avajaisbileissä DNA tarjosi sadalle ensimmäiselle lasin kuohuvaa.

Eniten yleisöä keräsi aviomiehensä murhasta syytetyn ja syytteistä vapautetun Annelin Auerin esiintyminen. Hän oli kertomassa uudesta kirjastaan. SuomiAreenan vastaavan tuottaja Mari Haavisto kertoo, että ehdotus Auerin mukaantulosta saatiin kirjan kustantajalta (Yle 13.7.2016). Satakunnan Kansan päätoimittaja Tomi Lähdeniemen mukaan Auerin tuominen yleisön eteen oli ylilyönti (SK 16.7.2016). Koko SuomiAreenan järjestämisessä tapahtui muutos, joka ei suurelle yleisölle näkynyt. MTV ulkoisti tapahtumatuotannon Mediahub Oy -nimiselle yhtiölle. Sen oli tarkoitus saada MTV:n ohella muita asiakkaita, ja sen johdossa aloitti SuomiAreenan tuottaja Mari Haavisto.

SuomiAreenan osalta tämä tarkoitti sitä, että Mediahub järjesti itse tapahtuman ja MTV Uutiset tuli tekemään muutaman oman ohjelmansa ja uutisoimaan tapahtumasta. Käytännössä muutos oli näennäinen, sillä samat ihmiset, nyt vain eri organisaatioissa, tekivät tapahtumaa. Tämä oli kuitenkin ensimmäinen askel SuomiAreenan liukumisesta pois MTV Uutisilta.

**Kesä 2017: 170 tilaisuutta, 950 keskustelijaa ja 74 000 kuulijaa.
Päähysteistyökumppanit Suomen evankelis-luterilainen kirkko,
Suomi 100 -hanke ja DNA.**

Kesällä 2017 tapahtui SuomiAreenassa ensimmäinen iso muutos. Tapahtuma muuttui järjestäjille maksulliseksi. Tunnin keskustelun hinta oli 1 100 euroa järjestölle tai muulle yhteiskunnalliselle toimijalle ja yrityksille 2 900

euroa. Kansalaistorin telttapaikan hinta yrityksille oli 6 900 euroa. Stipendejä eli ilmaisia paikkoja jaettiin kolmasosalle järjestäjistä, esimerkiksi eduskunnalle.

Satakunnan Kansan toimittaja Juha Ståhlen mukaan maksullisuutta oli käsitelty eduskunnan puhemiesneuvostossa (SK 13.7.2016). Seurauksena oli se, että eduskunta sai stipendin eli oikeuden osallistua maksutta SuomiAreenaan.

Maksullisuus oli MTV:n mukaan pakon sanelema juttu. Vuonna 2015 MTV irtisanoi 82 työntekijää ja 18 lähti muilla järjestelyillä. Samassa yhteydessä loppui myös oma työsuhteeni MTV:ssä, kaksi viikkoa ennen vuoden 2015 tapahtumaa.

Päätoimittaja Merja Ylä-Anttilan mukaan SuomiAreena oli toimitusjohtaja Pekka Karhuväärän siipien suojassa, mutta kun MTV:n huonommat ajat eli yt-neuvottelut ja säästöt alkoivat, jouduttiin ota tai jätä -tilanteeseen. ”Oli riski, voimmeko jatkaa SuomiAreenan tekemistä tai että sitä olisi tarjottu jollekin muulle, kuten Ylelle. Minusta sitä maksullisuutta kannatti kokeilla”, toteaa Ylä-Anttila.

Tuottaja Mari Haavistolle maksullisuudesta kerrottiin jo vuonna 2016 hänen aloittaessaan tapahtuman tuottajana.

Yleisradion silloinen uutis- ja ajankohtaistoiminnan päällikkö Jouko Jokinen totesi syksyllä 2023: ”Sen ymmärrän, että joku osuus ehkä olisi voinut olla maksullinen, mutta tässä ratkaisussa vesittyi tietty idea. Tulee tunne, että tänne pääsee rahalla. Ei se ainakaan vienyt tapahtumaa parempaan suuntaan. Ei ollut kyllä hyvä juttu.”

Haaviston mukaan hinta asetettiin niin pieneksi kuin kyettiin, jotta saatiin hinta kattamaan niitä kuluja, joita SuomiAreenasta koitui. ”Meidän hinnoitamme peruslavapaikasta oli puolet ja jopa kolmasosa siitä, mitä tapahtuma vastaavassa sisartapahtumassa maksoi Ruotsissa, Tanskassa ja muualla”, kertoo Haavisto. Hinnat johtivat pienten kansalaisjärjestöjen ja viestintätoimistojen järjestämien tilaisuuksien vähenemiseen.

Samaan aikaan SuomiAreena halusi yhdistää erityyppisiä tahoja järjestää tilaisuuksia. Syynä oli halukkaiden tulijoiden iso määrä. Haaviston mukaan olisi julkinen taho, yritys, järjestö ja vielä jokin vielä pienempi kansalaisjärjestö yhdessä tilaisuuden järjestäjänä. ”Tuo yhdistelmä tekisi tilaisuuden halvemmaksi, kun tilaisuudesta otettiin vain yksi hinta, ja monesti yritys maksoi kaikki kulut.”

Uusi hanke herätti heti vastustusta. Satakunnan Kansan pääkirjoituksessa (SK 18.7.2018) kerrottiin, etteivät järjestöt maksusta huolimatta voi itseenäisesti päättää edes keskustelun teemasta. ”Esimerkiksi JHL halusi järjestää sote-keskustelun kuntien palkansaajajärjestöjen kanssa, mutta joutuikin tilaisuuteen, jossa puhuttiin häikäpönttöautoista ja biobusseista. SuomiAreena tekee kustakin yksittäisestä keskustelutilaisuudesta tarjouksen, ja jos se ei sovi, niin sitten ei sovi”, kirjoitti Harri Aalto pääkirjoituksessaan.

Maksullisuuden ohella kritiikkiä tuli keskustelujen särmättömyydestä. Tuottaja Mari Haavisto järjesti sparraustreffejä järjestäjille. ”Olen istunut Fazerin kahvilassa monta päivää puolen tunnin sloteissa, ja ne, jotka halusivat, saivat tulla sparraamaan omasta tilaisuudestaan”, kuvaa Haavisto.

Media oli kuitenkin entistä kriittisempi keskustelujen sisältöön. Satakunnan Kansan kolumnisti Juha Ståhlen mukaan Areena oli saanut kahdet kasvot. ”Rahvaalle on tarjolla limittäin, lomittain ja päällekkäin hajuttomia ja turhan usein mauttomia teflonkeskusteluja, joissa on hyvin harvoin särmiä, säröä ja rosoa. Kukaan ei haasta ketään. Onneksi sentään eliitti pääsee nauttimaan toistensa unohtumattomasta seurasta.” (SK 23.7.2018.)

Suomen Kuvalehden digituottaja Tuomas Pulus puolestaan kommentoi, että mikäli SuomiAreena on suomalaisen julkisen keskustelun näyteikkuna, kuva on huolestuttava. ”Jos yhteiskunnallinen eliitti ei halua lähteä rohkeaan, uusia näkökulmia avaavaan debattiin edes sille varatussa viikon mittaisessa tilassa, niin koska sitten? Sillä kuten kaikki tietävät, yleisötapahtumien ulkopuolella järjestetään se suljetumpi Areena. Siellä minglataan, tavataan tuttuja ja luodaan uusia suhteita. Suunnitellaan bisnestä, politiikkaa ja tulevia uutisia. Ja rentoudutaan. Pidetään hauskaa. Juodaan sitä (ilmaista) viinaa.” (Suomen Kuvalehti 14.7.2017.)

Areenalle syntyi myös uusi lava. Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksen opiskelijat saivat sadan tunnin haasteen suunnitella lava Stora Enson LVL-viilupuumateriaaleista. Tuloksena syntyi Aika-lava Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi.

Kesän uutuuksia olivat tapahtuman mobiilisovellus, lapsiparkki sekä Teemu Muurimäen suunnittelema vaatemallisto SuomiAreenalle. Kirkon ja Suomi 100 -hankkeen Muutosterassi oli puolestaan auki yötä päivää Kansalaistorilla.

Keski-Porin kirkossa aloitettiin piispojen iltahetket vuonna 2017. Kirkkohallituksen kansliapäällikkö Pekka Huokunan mukaan iltahetkien idea oli

lainattu Ruotsin kirkolta, joka järjesti Visbyn tuomiokirkossa vastaavalla konseptilla tilaisuuksia Almedalenin viikolla. Kirkon kulut SuomiAreena-viikoilta ovat olleet keskimäärin 13 000 euroa, ja lisäksi tulevat matka- ja muut kulut vuodessa, kertoo Huokuna.

Yritykset tulivat entistä näkyvämmiin SuomiAreenaan: mainoksilla käsi-ohjelmaan ja Teemu Muurimäen vaatemallistolla. Ensi kertaa Kansalaistorin näytteilleasettajat saivat paikat joko aikavälille maanantai–keskiviikko tai torstai–perjantai.

Suurimmat yleisömagneetit olivat jälleen DNA:n viihdekonsertti sekä tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelutunti uudella MTV-lavalla Porin torilla. Järjestäjän ilmoituksen mukaan torilla oli 5 000 kuulijaa.

Ensimmäistä kertaa SuomiAreena sai kritiikkiä myös Porissa. Ylen uutisten mukaan (13.7.2017) SuomiAreena esti sadan taiteilijan yhteisnäyttelyn Porin keskustassa. Kaupunki oli hyväksynyt jo paikan puistoalueelta, mutta MTV olisi halunnut maksun tämän julkisen tilan käytöstä. Järjestäjä Porin kulttuurisäätiöyhdistys piti tapahtunutta sananvapauden rajoittamisena.

**Kesä 2018: 200 tilaisuutta, tuhat keskustelijaa ja 67 000 kuulijaa.
Pääyhteistyökumppanit Veikkaus, Puolustusvoimat ja DNA.**

Puolueiden tapahtumaan kohdistamaan kritiikkiin SuomiAreena vastasi järjestämällä eri puolueille tunnin Arvopuheet, jossa kukin puolue voi esitellä yleisölle arvopohjaansa. Jo aiemmin järjestetyt puolueiden omat puoluepäivät eivät olleet onnistuneet, ainakaan median mielestä. Näin Satakunnan Kansan toimittaja Juha Ståhle (14.7.2017): ”Puolueet olivat jättäneet aivot kokonaan Helsingin saunakabinetteihin, sillä Raatihuoneen puoluepäivät olivat kuin isoja tupailtoja tai pelkkää jäsenhuttua. Juontajat ja panelistit olivat samasta leiristä.”

Valtaosin puoluepäivissä esiintyivät vain puolueiden omat poliitikot. Kaksi poikkeusta löytyy: keskusta kutsui Timo Soinin omaan tilaisuuteensa saaden median heti paikalle ja kokoomus kutsui muutaman asiantuntijan.

Toinen uutuuksia oli Englannista tuttu Speakers’ Corner, jossa jokainen voi esittää näkemyksiään mistä tahansa asiasta kolmen minuutin ajan. Pori Jazzin Jyrki Kangas käytti puheenvuoron puhtaan meren puolesta ja Fortumin Poriin suunnittelemaa tuhkanpesulaitosta vastaan.

Suomen Asianajajaliitto järjesti Eetunaukion lavalla avoimen oikeudenkäynnin otsikolla ”Exä vai nyxä? – kunnes toisin todistetaan”. Ylintä lainvaltaa edusti valtakunnan syyttäjä Raija Toiviainen ja esimerkkejä elävästä elämästä puolestaan Stella Polariksen näyttelijät.

Kansainvälisyyden häivähdyksen toi tapahtumaan venäläinen tv-tuotantoryhmä Top World Studio, joka oli kierrellyt viikon paikallisen ELY-keskuksen vieraana pitkin Satakuntaa. Retki päättyi SuomiAreenaan. Satakunnan Kansan Ville Hammarberg kysyi lehden kolumnissaan: ”Saas nähdä järjestävätkö omaa vapaata keskustelufoorumia – Moskova Areenaa?” (SK 22.7.2018).

Kymmenen vuoden tauon jälkeen SuomiAreenassa järjestettiin mielenosoitus. Asialla olivat paikalliset Vasemmistoliiton nuoret, jotka olivat suivaantuneet siitä, ettei työttömyyttä koskevassa keskustelussa ollut yhtään työtöntä. Lounais-Suomen yhteenliittymän keskustelussa olivat mukana entinen pääministeri Esko Aho, kansanedustajat Lauri Ihalainen ja Juhana Vartiainen sekä Baronan liiketoiminnanjohtaja Minna Vanhala-Rauhanen.

Tapahtuman ympäristötempaus nähtiin Yyterissä. Sadat ihmiset osallistuivat Puhtaan meren puolesta ry:n tempaukseen, jossa vastustettiin Mäntyluodon tuhkankäsittelylaitosta.

Puolustusvoimain järjestämää taistelunäytöstä seurasi yli 2 000 ihmistä.

Helsingin Sanomat nosti SuomiAreenan tulot julkisuuteen

Ensimmäisen ja tiettävästi tähän mennessä ainoan selvityksen SuomiAreenan keräämistä tuloista teki Helsingin Sanomat heinäkuussa 2018. Lehti arvioi tuloja osallistujien määrän sekä nettilähetysten eli striimauksen määrän perusteella. Mukaan oli laskettu myös kansalaistoripaikkojen maksut.

”Laskelman mukaan SuomiAreena tuottaa Mediahub Helsinki Oy:lle (MTV:n tytäryhtiö) tuloja selvästi yli 500 000 euroa, mihin yhtiö lisää arvonnäkövero. Kannattavinta ovat nettilähetykset yli 200 000 euroa.” (HS 19.7.2018.) Samassa jutussa Areenan vastaava tuottaja Mari Haavisto sanoo, että SuomiAreena ”on kannattava”.

Kuuden vuoden kuluessa hinnat ovat jopa kolminkertaistuneet. SuomiAreenan verkkosivujen tietojen mukaan lava-ajan (45 min) hinta on nyt yhteiskunnallisilta tahoilta 3 500 euroa (1 100 euroa vuonna 2018) ja yrityksiltä 6 000 euroa, SuomiAreenan tuottamaan keskusteluun 1–2 puhujan

saaminen maksaa yhteiskunnallisilta tahoilta 8 000 euroa ja yrityksiltä 10 000 euroa sekä koko päivän lava-aika (klo 10–18 tai klo 10–20) yhteisöiltä 30 000 euroa ja yrityksiltä 40 000 euroa.

Helsingin Sanomien jutussa haastateltu Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Jorma Malinen sanoo havainneensa, että aiempina vuosina tapahtumaan osallistui ”pilvin pimein” pieniäkin ammattiliittoja, mutta hintojen nousu on karkottanut ne.

STTK:n puheenjohtaja Antti Palolan mielestä maksullisuus on muuttanut tapahtuman luonnetta ja tapahtuma on viime vuosina muuttunut yhteiskunnallisesta keskustelutilaisuudesta enemmän ”markkinatapahtumaksi”, jossa ison osan saa maksavien yritysten oman toiminnan esittely ja mainostaminen.

”Tapahtumasta on tullut eräänlainen ’aikuisten kesäleiri’, jossa samanhenkiset kohtaavat ja trahteraavat toinen toisilleen. Yleisön määrä on vilkkaiden alkuvuosien jälkeen romahtanut”, arvioi Palola tapahtumaa talvella 2025.

Malisen ja Palolan kommentit pitivät paikkansa. Koko 2010-luvun tapahtumaan osallistui vuosittain 10–11 ammatti- tai työmarkkinajärjestöä. Vuoden 2021 jälkeen niitä on ollut vain kahdesta kolmeen vuosittain.

Samana kesänä Helsingin Sanomat selvitti julkisten organisaatioiden, ministeriöiden ja virastojen kustannuksia, joita SuomiAreenaan osallistumisesta aiheutuu. Selvityksessä oli 19 eri tahon kulut, joiden yhteissumma lähenteli 600 000 euroa, kertoi lehden selvitys. Eniten rahaa sijoittivat Veikkaus ja Puolustusvoimat, kumpikin yli 100 000 euroa. Hotellimajoitukseen julkisilta tahoilta kului noin 140 000 euroa.

Kesä 2019: Tilaisuuksia noin 200, noin tuhat puhujaa ja 73 000 kuulijaa. Pääyhteistyökumppaneina OAJ, Business-Finland, DNA, LähiTapiola ja Tieto Oyj. Päätaphtuma OAJ:n Pop up -koulu.

Yhden pääkumppanin, opettajien ammattijärjestö OAJ:n Pop up -kouluu voinee pitää kesän 2019 päätapahtumana. OAJ:n silloinen puheenjohtaja Olli Luukkainen kertoo:

”Alkuidea tuli minulta, koska löysin sitä koskevan pyynnön sähköpostistani, kun SuomiAreenasta vastannut erityisasiantuntijamme Riitta Silvonen kertoi, että MTV tarjoaa meille pääyhteistyökumppanuutta. Suunnittelu-ryhmään tuli neljä muuta, ja sillä lähdettiin Poriin.”

OAJ järjesti koulunsa Porin lyseolla. Kävijöille oli tarjolla ajosimulaattori ja pakohuone sekä tutustumista eri oppiaineisiin ja tämän päivän opetusteknologiaan ja -tapoihin. Kouluruokailu oli keskeinen osa tapahtumaa. ”Uunimakkara-aterioita oli varattu noin 500, ja hinta oli 1,80 euroa”, sanoo Luukkainen.

OAJ järjesti samana Pop up -koulupäivänä myös koululauluillan. Yleisöäänestyksen perusteella laulukirjaan valittiin 15 kappaletta. Eetunaukion lavalla solistina oli Diandra ja säestäjänä Jukka Nykänen. ”Paikalla oli myös Porista kaksi musiikkiluokkaa ala-asteelta opettajineen. Paikalla oli yli 700 laulajaa, ja lauluvihot loppuivat kesken”, kuvailee Luukkainen laulun voimaa.

OAJ huolehti myös näkyvyydestään. Porilta Pop up -koululle laitettiin katuhihin askellusmainokset ja ”tapahtumaan omalle väelle tehtyjä OAJ-bändipaitoja yritettiin ostaa jopa 200 eurolla”, kertoo Luukkainen. OAJ:lta oli tapahtumaa tekemässä yli 70 työntekijää, valtaosin Satakunnasta.

Ilmastoteoista käydyssä OAJ:n järjestämässä keskustelussa presidentti Tarja Halonen näki nykyisten nuorten ilmastoaktiivisuudessa merkkejä 1960-luvun nuorisoliikehdinnästä (SK 19.7.2019).

Kesän uutuuksia oli lasten keskustelu unelmista, haaveista, koulutuksesta ja rahasta. Porin kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkainen oli jo vuonna 2016 esittänyt lapsille omaa SuomiAreenaa. ”Meillä on Pori Jazz Kids, tehdään SuomiAreena lapsille ja nuorille. Tämä tuli mieleeni Latviassa Lampakeskustelutapahtumassa. Lampa on SuomiAreenaan verrattava keskustelu, jossa kuulijakunta oli nuorempaa kuin SuomiAreenassa”, perusteli Luukkainen ideaansa Satakunnan Kansassa (10.7.2016).

Tämä oli viimeinen vuosi, kun SuomiAreenaa järjesti MTV:n uutiset tai Mediahub Oy.

2020: Ajankohta 13.-17.7., mutta koronapandemian vuoksi tapahtuma peruttiin. Pääyhteistyökumppaneina olisivat olleet Itsenäisyyden juhluvuoden lastensuojelusäätiö Itla ja Plan International Suomi.

Tapahtuma peruttiin maaliskuussa koronapandemian vuoksi. Tapahtumaviikolla MTV esitti tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelutunnin Naantalien Kultarannasta sekä puolueiden puheenjohtajatentin Helsingin Allas Sea Poolin lavalta.

3.3 MTV:n johdon vetämä SuomiAreena 2021–2024

Koronavuosien aikana SuomiAreenan järjestämisessä tapahtui muutos. Vuodesta 2006 lähtien tapahtumaa oli MTV:ssä tehnyt uutistoimitus. Nyt sen tekeminen siirtyi MTV:n johdon alaisuuteen, ja ensi kertaa tapahtuman tuottaja ei tullut uutisista.

2021: Tilaisuuksia 119, keskustelijamäärä noin 600, kuulijamäärästä ei tietoa järjestäjältä. Pääyhteistyökumppanit Metsähallitus, Telia ja Tietoevry. Tapahtuma järjestettiin hybridinä Helsingissä (Allas Sea Pool ja MTV:n studiot) sekä Porissa MTV-lavalta Eetunaukiolta.

Suurin mielenkiinto kohdistui tapahtuman jakamiseen kahteen kaupunkiin ja vielä MTV:n studioon.

Porissa järjestettiin 28 tilaisuutta, Allas Sea Poolilla 43 ja MTV-studiolla 48 tilaisuutta (ei yleisöä). Porin tilaisuudet järjestettiin satakuntalaisille keskustelijoille ja Helsingin puolestaan pääkaupunkiseudulta tuleville vieraille. Vasta kesäkuun puolivälissä varmistui, että tilaisuuksiin voi ylipäättään ottaa yleisöä.

Uutena tuottajana aloitti Johanna Tonttila. Hän oli ensimmäinen tuottaja, jolla ei ollut journalistista taustaa. Samaan aikaan MTV:n johtoryhmässä SuomiAreenan strategisesta kehittämisestä vastaamaan nimitettiin Emmi Vainionpää, Director, Head of CEO Office & Distribution sekä SuomiAreena goes -tapahtumille tuottajaksi Tiina Nummenmaa.

Miksi piti järjestää? Miksi kahdessa paikassa? Oliko MTV:llä mietinnässä tapahtuman hivuttaminen Helsinkiin? Miksi tapahtumasta ei kerrottu yleisölukuja? Muun muassa näihin kysymyksiin pyysin haastattelua MTV:n toimitusjohtaja Johannes Leppäseltä. Hän ei vastannut.

Porissa maakuntalehti Satakunnan Kansa reagoi välittömästi Areenan mahdolliseen siirtymiseen, edes puolittain Helsinkiin. Päätoimittaja Tomi Lähdeniemen johtopäätös oli selvä. ”Yksi puuttui Helsingistä ja sen mukana yleisö. Ei tapahtuma Porissakaan mikään täysosuma ollut. Tyhjiä penkkirivejä oli nähtävissä monessa keskustelussa.”

Tuottaja Johanna Tonttila myönsikin Satakunnan Kansassa Porin olevan SuomiAreenan koti (SK 15.7.2021). Samassa lehdessä Helsingissä vieraillut kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen totesi: ”Helsingin yleisössä oli paljon tapahtumajärjestäjien omaa väkeä.”

Tapahtumassa keskusteltiin ilmastonmuutoksesta, luontokadosta, nuorten sosiaalisen median käyttämisestä ja sisällöstä, Helsingin ja Tallinnan kaksoiskaupungista, ase- ja maanpuolustusvelvollisuudesta ja satavuotiaan Lotta Svärd -järjestön työstä.

Perinteistä Kansalaistoria ei järjestetty koronatilanteen luoman epävarmuuden vuoksi lainkaan.

Puolueiden puheenjohtajalentistä uupuivat SDP:n, kokoomuksen ja keskustan puheenjohtajat Sanna Marin, Petteri Orpo ja Katri Kulmuni, vaikka tilaisuus järjestettiin Helsingissä.

Keskustelujen pituudet oli lyhennetty tuntiin vuonna 2018, ja nyt niitä lyhennettiin 45 minuuttiin. Tällä ratkaisulla tapahtumaan saatiin sopimaan enemmän tilaisuuksia ja samalla MTV sai tapahtumasta enemmän rahaa.

**2022: Tilaisuuksia 235, keskustelijoita 1 064 ja 32 500 kuulijaa.
Päyhteistyökumppaneina Tietoevry, Savonia-ammattikorkeakoulu ja viestintätoimisto Tekir.**

Ensi kertaa vuoden 2019 jälkeen tapahtuma järjestettiin kokonaan Porissa. Tuottaja Johanna Tonttilan kertoo: ”Pyysimme järjestäjiksi hakevia ilmoittamaan tekoja, jotka vievät yhteiskuntaa eteenpäin. Ehdotusten perusteella keskustelijoiden järjestäjät valittiin.”

Valitut teemakokonaisuudet (yhdeksän kappaletta) sijoitettiin samalle päivälle ja samoille lavoille. Uutena kumppanina tuli mukaan Tekir, Harri Saukkomaan johtama viestintätoimistoyritys. Se keskittyi sisältöjen kehittämiseen.

Uutuutena oli Kirjurinluodon väittelylava, jossa järjestettiin seitsemän väittelyä.

Satakunnan Kansa oletti heinäkuussa pääkirjoituksessaan, että Porissa puhutaan Venäjästä ja Venäjän aloittamasta sodasta Ukrainassa. Lehden mukaan siitä ei puhuttu tarpeeksi. Tapahtuman ohjelman mukaan ainoan Venäjää koskevan keskustelun järjesti Suomi–Venäjä-seura. Satakunnan Kansan mukaan Ulkopoliittisen instituutin johtaja Mika Aaltolan neljä esiintymistä keräsi sankat yleisöt.

Porin Kuninkaanhaan koulun edellisen lukuvuoden 11 yhdeksännenluokkalaista nuorta järjestivät ensimmäisen Nuori Areena -tapahtuman. Keskustelijoina oli urheilijoita ja some-vaikuttajia. Keskusteluaiheet vaihtelivat soimesta, koulutuksesta, rahan käytöstä aina tulevaisuuden suunnitelmiin.

SuomiAreenan kesien 2021 ja 2022 ohjelmaa ei löydy verkosta, eikä niistä tehty käsiohjelmaa. Tämä ohjelmien puute sai arvostelua yleisöltä. SuomiAreenan käsiohjelmia oli painettu ensi vuodesta 2006 lähtien aina vuoteen 2019. Käsiohjelmien teosta vastasi Porin graafinen suunnittelija Heli Koskela (2010–2017). Enimmillään niitä painettiin 20 000 kappaletta vuosina 2016 ja 2017. Koskelan mukaan käsiohjelma oli työläs, sillä ohjelma- ja henkilömuutoksia tuli viime hetkiin saakka, mutta aina saatiin kaikki painoon ajoissa.

Tuottaja Johanna Tonttila lopetti käsiohjelmien teon vuonna 2022. Hänen mukaansa lopettaminen oli ympäristövalinta, koska ohjelmia päätyi suuria määriä roskikseen. ”Lisäksi käsiohjelmasta olisi mahdotonta saada ajan-kohtainen”, arvioi Tonttila Satakunnan Kansassa (SK 14.7.2022). SuomiAreenan Porin tekijät päättivät kuitenkin tehdä ”köyhän miehen” käsiohjelmat vuosina 2023 ja 2024.

**2023: 250 tilaisuutta, 1 200 keskustelijaa ja 45 000 kuulijaa.
Päähysteistyökumppani Tietoevry, Tekir ja SOK.**

Puoluejohtajat ja muut johtavat poliitikot olivat jo vuosikymmenen moittineet Areenan ajankohtaa. He halusivat pitää kesälomansa heinäkuun puolivälissä eivätkä matkustaa Poriin. Tähän arvosteluun SuomiAreena vastasi tekemällä historiansa suurimman muutoksen – tapahtuma siirrettiin irti Pori Jazzista kesäkuun viimeiselle viikolle. Samalla tapahtuma lyheni neljään päivään.

MTV Uutisten vastaava päätoimittaja Tomi Einonen seisoo ajankohdan muutoksen takana: ”Se on poliitikoille, kansalaisjärjestöille ja yrityksille hyvä. Lisäksi se on pelkästään meille MTV:n uutisissa helpompi operoida kesäkuun viimeisellä viikolla, ja sen jälkeen väki pääsee lomalle.”

Porissa hotellit ja ravintolayrittäjät pitivät ratkaisua hyvänä. ”Tuli toinen joului”, oli yleinen toteamus yrittäjiltä. Tämän vahvasti päätoimittaja Tomi Lähdeniemi. ”Areenaviikon siirron hyötyjiin kuuluu porilainen elinkeinoelämä. Aiemman yhden superviikon sijaan kesään kuuluu kaksi kohokohtaa”, arvioi päätoimittaja Satakunnan Kansassa (1.7.2023). Satakunnan Viikon päätoimittaja Kim Huovinlahden mukaan ajatus kahdesta joulusta ei ihan täysin onnistunut: ”Tapahtuman kannalta näkisin, että

SuomiAreena olisi vahvempi, jos se olisi Pori Jazzin yhteydessä samaan aikaan.”

Katugallupissa ajankohdan vaihdosta keuhuttiin. ”Kesäkuu on parempi. Liikkeellä on eri porukkaa kuin jatsien aikaan. Emme varmaan tulisi paikalle, jos tapahtumat olisivat päällekkäin”, totesi ylöjärveläinen Riihimäen pariskunta (SK 28.6.2023). Lehden kolumnisti Sakari Muurinen kuitenkin muistutti, ettei ajankohta osunut järjestäjien kannalta nappiin. ”Kansanedustajat on määrätty Helsinkiin, jossa eduskunta käsittelee vielä hallitusohjelmaa”, totesi Muurinen. Ja samoin kävi vuonna 2024, jolloin iso osa kansanedustajista perui tulonsa eduskuntatyön vuoksi.

Kritiikkiä tuli sen sijaan monilta keskeisiltä päättäjiltä.

”Minusta se yhdistelmä, että oli Jazz illalla ja päivällä asiallista keskustelua, niin se oli aivan loistava yhdistelmä ainakin omalta osaltani. Pidän jazzista, ja kun olen tämmöinen yhteiskunta-aktivisti, niin se oli aivan loistava yhdistelmä. Olen sen takia pahoillani, että nyt tuli ryppy rakkauteen. Seuraan uteliaasti, että kantaako SuomiAreena yksinään – se on yksi kysymys”, toteaa kahtenatoista vuotena SuomiAreenassa puhumassa ollut presidentti Tarja Halonen.

Yksi ahkerimmista SuomiAreena-kävijöistä on ollut nykyinen Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn. Hän on tyytymätön ratkaisuun. ”Minusta se oli – mitähän adjektiivia käyttäisi – surkea ratkaisu ja ainakin osaltani vähentänyt mielenkiintoa osallistua SuomiAreenalle. Minua pitää vielä tuo futisturnaus kiinni tapahtumassa.”

Viestintätoimisto Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungnerin mukaan uuden ajankohdan vuoksi kuulijoina oli enemmän paikallisia ihmisiä. ”Se ei ole pelkästään huono asia, koska kun porukkaa oli vähemmän, niin se teki tapahtumasta hyvällä tavalla intiimimmän. Selkeästi tämä SuomiAreena oli erilainen kuin ne isot Areenat ennen koronaa”, arvioi Jungner.

Uutuutena olivat kolmelle taholle myönnettyt koko päivän kestävät tapahtumat: Lääketeollisuudella ja Pohjoisranta BCW:llä oli yhdeksän perättäistä tilaisuutta samassa paikassa sekä Suomen Sovittelufoorumilla viisi.

Eniten yleisöä, yli tuhat kuulijaa, veti Krista Kiuru roast – mukana myös Joonas Nordman, Antto Terras, Janne Porkka ja Kai Tanner.

Ensi kertaa tapahtuma kärsi rajusta ukkosmyrskystä, jonka vuoksi tilaisuuksia siirrettiin sisätiloihin.

SuomiAreenan jalkapalloturnaus – tapahtuman yksi legendoista

Futistapahtuma juontaa juurensa jo 1990-luvulta, jolloin Jazzin aikaan pelattiin Porin kaupungin sisäinen jalkapalloturnaus. ”Olin mukana -97, jolloin vastakkain olivat Porin Ässien A-juniorien suomenmestaruusjoukkue ja Musta Syyskuu -niminen joukkue, jossa oli jonkinlainen poliittinen lataus mukana. Kyllä kaikki lähti liikkeelle Furuholmien klaanista”, kuvaa Olli Rehn ensimmäisiä pelejään. Palloliiton toiminnassa hän tutustui Palloliiton kehityspäällikkö Esa Furuholmiin. Ja Esan veli Tapio puolestaan oli pelannut pitkään ja toimi Areenan aikana Porin tuottajana.

Rehnin mukaan Palloliiton Satakunnan piiri kutsui eduskunnan urheilukerhon mukaan vuonna 2009. Silloin Rehnin joukkueessa pelasivat muun muassa Martti Kuusela ja Tavastian johtaja Juhani Merimaa.

Alkuvuosina vastakkain olivat FC Olli Rehnin, eduskunnan sekä raittius- ja urheiluseura Zoomin joukkueet. 2010-luvun loppupuolella mukaan tulivat vielä Icehearts ja Päätoimittajayhdistyksen joukkue. Vuodesta riippuen Rehn pelasi joko eduskunnan tai FC Olli Rehn All Starsissa. ”Kokosin joukkueeni Helsingin Pallokentän sosiaalipalloilijoista ja Brysselin United-jengistä”, kertoo Rehn.

Olli Rehnin All Stars on pelannut eduskunnan, urheiluseura Zoomin, MTV:n ja Päätoimittajayhdistyksen joukkueita vastaan SuomiAreenassa. Kuva: Joonas Salli, Satakunnan Kansa.

Kentällä nähtiin iso määrä julkisuuden henkilöitä: laulajat Sakari Kuosmanen ja Kojo, ohjaajat Aku Louhimies ja Claes Olsson, toimittaja Arto Nyberg, Atik Ismail, Arvi Lind, näyttelijät Jukka Rasila ja Kari-Pekka Toivonen sekä kansanedustajista Antti Kaikkonen, Antti Lindtman, Mika Lintilä, Ville Niinistö, Jukka Gustafsson ja ainoana naisena Mari-Leena Talvitie.

Pelit kestivät 2,5–3 tuntia, jonka jälkeen joukkueet siirtyivät saunomaan ihan Kirjurinluodon viereen. ”Saunan vieressä olevassa paljussa vilvoiteltiin kylpypyyhkeet päällä ihmisten kävellessä ohitse Kirjurin konserttiin”, kuvaa Rehn.

Tiukat pelit ratkesivat yleensä yhden pelaajan ylivoimaisuuteen. Vuonna 2023 Olli Rehnin joukkue voitti kansanedustaja Timo Furuholmin ansiosta, ja samana vuonna Päätoimittajayhdistyksen joukkue voitti eduskunnan. ”Onneksi meidän keskinäisen pelimme aikana kansanedustaja Timo Furuholm (oli Veikkausliigassa Interin pelaaja) oli paneelissa. Ehdimme mennä 3–0 johtoon, kunnes Furuholm ehti peliin viimeiseksi vartiksi ja järjesti yhden maalin. Jos hän olisi ollut koko pelin, PTY olisi hävinnyt”, kuvaa PTY:n kapteeni Antti Oksanen Furuholmin merkitystä.

”Kyllä futispeti ja Areena on yksi kesän kohokohta. Puolittain vitsaillaan, että paneelit ovat vain valmistautumista siihen futisturnaukseen. Päivä on 12 tunnin mittainen, kun viimeiset jälkipelit kestävät puolille öin. Samalla on päässyt tutustumaan henkilöihin aivan eri tavalla kuin Helsingin muodollisissa tilaisuuksissa. Eipä enää tänä päivänä tulee ministerin kanssa istuttua saunan lauteilla – tuolla se tapahtuu, ja pelaaminen on tosi vahva yhteinen nimittäjä”, kuvaa Oksanen turnauksen merkitystä myös ammatillisesti.

Olli Rehn toteaa: ”Joko Porin kaupunki tai järjestäjä yritti päästä futisturnauksesta eroon vuosina 2022 ja -23. Pelaajaporukka lähetti minulle sähköposteja, että eikö olekaan turnausta, ja sitten Porin kaupunki päätti olla mukana niissä järjestelyissä.” Antti Oksanen puolestaan muistelee, että turnausta yritettiin siirtää torstailta tiistaille. ”Olli Rehn sanoi, että tämä on aina ollut torstaina, ja joukkueiden väännöllä saatiin pelit takaisin torstaille.”

Kesän 2023 Areena sai melkoista kritiikkiä niin mediavaikuttaja Jussi Läheteeltä kuin Satakunnan Kansan pääkirjoituksen tehneeltä Ville Hammarbergilta. ”SuomiAreenan ongelmana on valitettavasti ollut laatu. Keskustelajat ovat maksettuja. Keskustelujen sisältöjä ei tuoteta, vaan maksaja on

saanut vapaat kädet valita keskustelijat. Toisin kuin alkuaikojen tapahtumissa, keskustelut jäävät useimmiten maidonhaaleiksi”, arvioi Hammarberg (SK 24.9.2023).

Jussi Lähde puolestaan toteaa: ”Tapahtuma oli aiemmin verkostoitumaan oppivan Suomen rippikoulu ja Prometheus-leiri, aiempien sukupolvien Tik-Tok. Nyt siitä on tullut järjestötoiminnan maatalousnäyttely.” Hän kuvailee kaupallisuuden vahvistumista tapahtumassa: ”MTV:n osalta tässä näkyy businesslogiikan muutos. Journalistisesta otteesta on siirrytty siihen, että myydään enemmänkin ehkä aikapaikkoja.” Hän on pohtinut myös, olisiko lomalta paluun aika ollut SuomiAreenalle luontevampi. (SK 30.6.2023.)

MTV yritti myydä SuomiAreenan – tuloksetta

Luotettavilta tahoilta saamieni tietojen mukaan MTV yritti myydä SuomiAreenan vuosien 2022–2023 aikana. Minulle kerrotun mukaan hintapyyntö oli seitsennumeroinen, eli puhuttiin yli miljoonasta eurosta. Käytännössä Suomessa on tämänkaltaisille hankkeille kaksi potentiaalista ostajaa, Sanoma Oyj (Helsingin Sanomat) tai Yleisradio. Kauppoja ei kuitenkaan syntynyt.

Pyysin MTV:n toimitusjohtaja Johannes Leppäselältä haastattelua kysyäkseni SuomiAreenan myynnistä, mutta en saanut mitään vastausta.

Samaan aikaan SuomiAreena haki verkkosivuillaan yhteistyökumppaneita tapahtuman muillekin osa-alueille. Viestintäalan piireissä huhuttiin viestintäyhtiö Milttonin tulosta yhteistyökumppaniksi, mutta huhut jäivät huiluksi.

2024: 220 tilaisuutta, yli tuhat keskustelijaa ja järjestäjän mukaan 50 000 kuulijaa.

Kullakin päivällä oli omat teemansa, viikon mittaan kaikkiaan 13 erilaista: oli päivän mittainen vetyareena, jossa yhdeksässä tilaisuudessa keskusteltiin vedyn merkityksestä teollisuudellemme ja vihreään siirtymiseen.

Uutuutena oli kansainvälinen katutaidefestivaali HOP! fest, joka ilahdutti kaduilla kulkevaa väkeä katusirkuksellaan ja akrobatiaesityksillään. Festivaalin järjesti porilainen Rakastajat-teatteri.

Järjestäjän mukaan kävijöitä oli 50 000, vaikka monien paikalla olleiden mielestä väkeä oli selvästi aiempaa vähemmän.

Porin kaupungin mukaan kävijämäärätieto on saatu digitaalisilla kävijä-laskureilla, jotka mittasivat kännyköiden mobiilidataa. Ylen uutisissa kerrottiin: ”Näin saatiin tietoa, kuinka moni ihminen seurasi SuomiAreenan keskusteluja paikan päällä kännykkä mukaan vähintään 15 minuutin ajan.” (Yle 29.6.2024.)

Aiemmin tilaisuuksien paikkavastaavat olivat keränneet tiedot kävijämäärästä laskemalla tilaisuuksiin osallistuneet henkilöt. Isompien tilaisuuksien osalta luvut perustuivat arvioihin. Tarkat kävijämäärät saa ainoastaan niistä tilaisuuksista, joiden sisäänpääsyyn vaaditaan lippu. Tiina Salminen toteaa pro gradu -työssään, että luonnollisesti yleisömäärä ilmoitetaan mieluummin hieman yläkanttiin kuin vähätellään yleisön määrää. Tämän vuoksi lukuja on syytä tarkastella kriittisesti. Tämä koskee erityisesti vuoden 2024 kävijämäärää.

Tapahtuman hiipuminen näkyi Kansalaistorin telttöjen määrässä. Parhaimmillaan vuosina 2017 ja 2018 telttöjä oli 61, ja nyt niitä oli 40. Sama trendi näkyi tapahtumapaikkojen määrässä: eniten niitä oli vuosina 2010 (23 paikkaa) ja 2015 (22 paikkaa). Vuonna 2024 paikkoja oli enää kahdeksan.

Useiden järjestöjen ja organisaatioiden viestintävastaavat kävivät lyhyen keskustelun Areenan tulevaisuudesta kesän 2024 jälkeen. Keskustelun aloitti Facebookissa sähköjakeluyhtiö Carunan yhteiskuntasuhdejohtaja Sanna Rauhansalo. Hän esitti tilaisuuden järjestämistä vähintään joka toinen vuosi jossain muualla kuin Porissa, esimerkiksi Kuopiossa, Jyväskylässä, Lappeenrannassa tai Oulussa. Hänen mukaansa yleisöjoukko voisi laajentua ja näkökulmat uudistua.

Esitys sai tukea monelta vaikuttajalta, kuten Finanssialan viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Tuomo Yli-Huttulalta, viestinnän ammattilainen Sallamaari Muhoselta ja keskustan eduskuntaryhmän pääsihteeri Anna-Mari Vimparilta. Runsaan kolmenkymmenen henkilön keskustelu laantui nopeasti kesän vieton alle.

Satakuntaliiton eläkkeelle jäänyt maakuntajohtaja Pertti Rajala esittää rohkeimman ajatuksen tapahtumasta: ”Pohdin mielessäni, olisiko laajempi järjestäjäpohja niin median kuin muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa pitänyt tapahtuman selkeästi paremmin yhteiskunnallisena keskustelutapahtumana. En tiedä.”

3.4 SuomiAreenasta osakeyhtiö

Kun pari vuotta kestäneet myyntiyritykset ja/tai uusien yhteistyökumppanien saaminen eivät tuottaneet tulosta, SuomiAreenasta tehtiin osakeyhtiö. Sen omistajat ovat MTV ja Porin kaupunki tasaosuuksilla. Kumpikin sijoitti tapahtumaan puoli miljoonaa euroa. Uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin viestintätoimisto Pohjoisranta BCW:stä Antti Lehtinen ja tuottajaksi (Helsinki) viestintäyhtiö Milttonista Jeremias Kontio. Porissa ei yhtiön tiedotteen mukaan ole enää omaa tuottajaa.

Uuden yhtiön verkkosivujen mukaan tapahtumaan on perustettu eduskuntapuolueiden puoluesihteeireistä koottu ohjausryhmä. Se pyrkii osaltaan palauttamaan poliittisen keskustelun tapahtuman ytimeen, kerrotaan tiedotteessa.

Kesän 2025 yksi pääpuhujista on Venäjän opposition ja vastarintaliikkeen keulakuva Julia Navalnaja. Toimitusjohtaja Antti Lehtisen mukaan SuomiAreena haluaa olla jatkossa poliittisempi, kansainvälisempi, ajankohtaisempi ja kuratoidumpi keskustelutapahtuma. Navalnajan saaminen on osa tätä uudistusta. ”Jatkossa osa keskusteluista käydään englanniksi ja myös ruotsiksi, ja se on keino antaa ääni Suomessa asuville ulkomaalaisille kovan tason asiantuntijoille”, kertoo Lehtinen lehden haastattelussa. (SK 10.2.2025.)

Vuoden 2025 pääteemana on kasvu.

3.5 SuomiAreena goes eri messuille ja muihin tapahtumiin

Vuosien mittaan SuomiAreena on osallistunut lukuisiin tapahtumiin useissa kaupungeissa. Alussa tapahtuma oli osa Satakunnan esittäytymistä pääkaupunkiseudulla ja 2010-luvun puolivälistä lähtien SuomiAreena oli mukana muissa valtakunnallisissa messutapahtumissa. Keskeisenä tavoitteena oli hankkia julkisuutta uudelle tapahtumalle ja houkutella väkeä Poriin. Keskusteluissa oli mukana joka paikassa valtakunnan ykkösnimiä.

Porin seudun matkailua aikoinaan markkinoineen yhtiön Maisan mukana SuomiAreena oli vuodesta 2007 lähtien valtakunnallisilla matkamessuilla Helsingissä. Jaossa oli esitteitä, ja näkyvyyttä haettiin roll-upeilla. Vuonna 2013 järjestettiin matkailuaiheinen keskustelu Messukeskuksen kokoustiloissa.

SuomiAreena osallistui 2009 myös valtakunnallisille mediapäiville Helsingissä. Ensimmäisenä päivänä keskusteltiin teemalla Kekkoesta Ruusu-seen poliittisen journalismin murroksesta Suomessa. Lavalla olivat muun muassa kansanedustaja Ilkka Kanerva, Helsingin Sanomien toimittaja Jaakko Hautamäki ja tutkija Mari K. Niemi. Tilaisuus keräsi sata kuulijaa. Seuraavana päivänä ”Show & Tell” -osiossa tapahtumaa ja sen konseptia esiteltiin vartin verran.

Kesäkuun 2009 alussa Satakunta maakuntana esittäytyi Senaatintorilla kolmen päivän ajan. SuomiAreena tuotti tapahtumaan kolme keskustelua. Ensimmäisessä lavalla olivat euroehdokkaat Risto E.J. Penttilä, Anneli Jäätteenmäki, Arto Bryggare, Heidi Hautala ja Timo Soini. Toisena päivänä MTV:n järjestämässä puheenjohtajatentissä olivat Matti Vanhanen, Jyrki Katainen ja Jutta Urpilainen, ja viimeisenä päivänä kirjailijat Anja Snellman ja Tommy Tabermann puhuivat mielipidevaikuttamisesta.

Turun Kirjamessujen ja Pori Jazzin kanssa SuomiAreena aloitti yhteistyön luovien sisältöjen jakamiseksi tapahtumien välillä. Vuonna 2014 yhteistyö alkoi Kirjamessujen kanssa. Ohjelmajohtajana työskennellyt Jenni Haukio juonsi Kuoleeko kirja -keskustelun SuomiAreenassa, Pori Jazzin alueella. Keskustelussa olivat mukana kirjailijat Sofi Oksanen ja Jörn Donner.

Saman vuoden lokakuussa SuomiAreena goes Kirjamessuille Turkuun. Kahden päivän aikana päätoimittaja Merja Ylä-Anttila juonsi ajankohtaiskeskusteluja muun muassa äidinkielen asemasta. Pori Jazz puolestaan julkaisi samaisilla messuilla 50-vuotisjuhlateoksensa.

Vuonna 2015 SuomiAreena jatkoi messuilla toimittaja Kari Lumikeron juontamilla keskusteluilla ”Suomesta on moneksi” ja ”Suomi on ruotsalainen”. Viimeinen SuomiAreena goes Kirjamessut -tapahtuma järjestettiin maahanmuutosta vuonna 2016. Samana kesänä Kirjamessut järjesti SuomiAreenassa tilaisuuden, jossa olivat mukana runoilijat Heli Laaksonen ja Elina Wallin.

Valtakunnallisten asuntomessujen kanssa SuomiAreena aloitti yhteistyön vuonna 2015. Tuolloin Vantaan Mikkolan kaupunginosassa järjestettiin osana messuja SuomiAreena goes Lähiöfestivaalit, jossa keskusteltiin lähiöiden tulevaisuudesta. Seuraavilla Asuntomessuilla Porissa vuonna 2018 messualueella järjestettiin kuukauden aikana kolme keskustelua. Samaan aikaan SuomiAreenan Purje-lavalla Porin keskustassa oli jokaisena päivänä Asumisen tunti -keskustelut.

Viimeinen SuomiAreena goes Asuntomessut -tapahtuma järjestettiin Kouvolan Asuntomessujen yhteydessä vuonna 2019.

Vuonna 2022 MTV järjesti SuomiAreena goes Media -tapahtuman, joka oli tarkoitettu tv- ja mediaväelle. Helsingin Pasilan kauppakeskus Mall of Triplassa oli 50 keskustelijaa: tutut tv-kasvot, tuotantoyhtiöiden ja tv-yhtiöiden johtajat, näyttelijät, käsikirjoittajat, päätoimittajat ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Kuusituntinen tapahtuma oli katsottavissa MTV-palvelussa, ja tapahtumaan oli vapaa pääsy (MTV:n tiedote 28.4.2022).

3.6 Ideat, jotka eivät toteutuneet SuomiAreenassa

SuomiAreenan toteutuneiden ohjelmien lisäksi keskusteluissa eri tahojen kanssa oli paljon suunnitelmia keskusteluista ja muista tapahtumista, jotka eivät syystä tai toisesta toteutuneet. Kävin läpi omat päivämuistioni vuosilta 2006–2015. Niistä löytyi parikymmentä kunnianhimoista tapahtumaihiota. Ne antavat kuvan niistä ideoista, jotka liittyivät tapahtuman ensimmäiseen vuosikymmeneen.

Seuraavassa päiväkirjamerkintöjäni:

- 27.4.2007 Itämeri-keskustelu (vuodelle 2008): Nord Stream -kaasuputki-yhtiön johtokunnan puheenjohtaja, entinen Saksan liittokansleri Gerhard Schröder, Ruotsin pääministeri Fredrik Reinfeldt, Latvian presidentti Valdis Zatlers, kansanedustaja Ilkka Kanerva. Yhteystiedot: Sebastian Sass ja Tapio Pekkola Nord Streamista.
- 24.9.2008 STM:n ja OPM:n yhteistyössä luotava kansallinen herätysliike – Nuorissa tulevaisuus. Tausta Jokelan ja Kauhajoen ampumistapauksissa. Kolme tilaisuutta: Korpilampi-tyyppinen seminaari, EU-komissaari puhumassa Provinssirockissa ja päätös SuomiAreenassa.
- 23.10.2008 Prinsessa Victorian kutsu (yksityinen), pe 15.7.2009 SA ja Pori Jazz, taistelunäytös Oravaisissa. Kari Lumikero tekee pohjat. Yhteys hovin päätiedottaja Nina Eldh.
- 17.11.2008 30 vuotta Kojärvestä – 100 päättäjän arviot ympäristön tilasta 2040. Keskustelu Suomen Luonnonsuojeluliitto / Matti Nieminen.
- 12.1.2009 Presidentti Martti Ahtisaaren puhe rauhasta suomalaisille pe 17.7.2009 Porin Raatihuoneen puistossa.

- 15.8.2011 Korkeimman hallinto-oikeuden suullinen käsittely kävelykadulla. Keskustelu KHO:n viestintäpäällikkö Teuvo Arolaisen kanssa.
- 11.9.2011 Mediavaikuttaja Jussi Lähden ideat: KirjaAreena 2013 – puoluejohtajat mielikirjojensa parissa tai puoluejohtajat mielimusiikkinsa parissa – soittavat omia levyjään apunaan DJ.
- 6.10.2011 Maan hallituksen kokous Senaatintorilla (2012) aiheena budjettiriihi. Pääministeri Jyrki Kataisen valtiosihteeri Veli-Pekka Nummikoski selvittää oikeuskanslerin kanssa muodollisuudet ja kabinetin kannat sekä turvapuolen. Jatkokeskustelu 1.11. mukana Jussi Kekkonen.
- 3.11.2011 Tapaaminen Suomi–Venäjä-seuran kanssa: Duuman ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Konstantin Kosatshov, Venäjän aluekehitysministeri Maxim Travnikov, Erkki Tuomioja, presidentti Tarja Halonen, Ulkopoliittisen instituutin Arkadi Moses, KONEen Venäjän maajohtaja Maaret Heiskari.
- 13.6.2012 Keskustelu ympäristöministeriössä: Tempaukset Poriin 2013 Birdlife – Pertti Salolainen, Greenpeacen alus Mäntyluotoon, Porin kaupunginvaltuusto havainnoimaan ympäristöään, nuorten ympäristöpäivät, Big Jump -hyppytahtuma Kirjurinluodossa.
- 27.6.2012 Sauna-seura järjestää ”saunaseminaareja” SA:lla – sauna lämmin 3–4 päivänä, juontajina MTV:n Heikki Piihola ja mediavaikuttaja Jussi Lähde.
- 14.9.2012 Metsäteollisuus suunnittelee kesälaivaa teemalla ”Suomi on saari” Kotkasta Poriin.
- 13.12.2012 YK:n entisen pääsihteerin Kofi Annanin kirjan julkistus SA:lla. Yhteys Bonnier Booksin viestintäjohtaja Maria Romantschuk.
- 22.5.2013 ”Mieletön elokuva” -elokuvan ulkoilmanäytös.
- 17.9.2013 Rock ’n roll politiikkaan – ulkopoliittikka kuuluu kaikille: Jyrki 69Eyes ja Atlantti-seuran Terhi Suominen, Cheek, kansanedustaja Timo Heinonen, Paleface, kansanedustaja Silvia Modig.
- 9.9.2014 Hanasaaren kulttuurikeskus: Nordic Case Competition – suomalaisia, ruotsalaisia ja norjalaisia opiskelijoita suunnittelemaan Porin kaupunkiin jokin konkreettinen uudistus.
- 23.9.2014 Kulturkontakt Nord: islantilainen laulaja, näyttelijä Björk Pori Jazziin ja samalla SuomiAreenalle tekemään jotain lastenohjelmaa.

- 23.10.2014 SOK:n Olli-Pekka Koljosen kanssa taidetta Abc-asemille ja keskusteluja Prismaan - Ässälava.
- 16.12.2014 ”Mad Pride” Poriin 2017 – avohuoltopotilaat jne. marssille kaupungin keskustaan. Ajatus Helsingin Diakonissalaitoksen Matti Mäkeläiseltä.
- 17.4.2015 MTK 100 vuotta 2017 – Liisantorille eläimiä, herkkuja Suomesta, karhunveistoa-keskustelut päivittäin.

3.7 SuomiAreenassa mukana eduskunta, Pori Jazz ja Satakunnan Kansa

SuomiAreenan aloituksen mahdollisti eduskunnan vahva myötävaikutus tapahtumaan. Silloinen puhemies Paavo Lipponen sitoutti kaikki eduskuntaryhmät mukaan, ja vuonna 2006 paikalla oli peräti 70 kansanedustajaa. Heistä 25 osallistui keskusteluihin. Tämän jälkeen kansanedustajien osallistuminen on vaihdellut vuosittain 23:n (2007) ja 69:n (2010) edustajan välillä.

Ministereitä on tapahtumaan osallistunut vuosittain vähintään viisi, enimmillään yksitoista.

Yksi aktiivisimmista kansanedustajista on ollut Paula Risikko (Kok.). Näin hän kuvaa ensi kokemuksiaan SuomiAreenasta vuodelta 2007. ”En kauheasti tiennyt siitä mitään, mutta siinä oli alusta alkaen jokin vetovoima – flow. Olin peruspalveluministerinä, ja teimme siellä ulostulon toimeentulotuen käsittelystä seitsemässä vuorokaudessa. Valtiosihteeri Ilkka Oksala sanoi, että tämä on paikka, jossa kannattaa kertoa uutinen.”

Risikko on osallistunut tapahtumaan 14 vuotena ja käyttänyt siellä 50 puheenvuoroa. Se on kolmanneksi eniten Li Anderssonin ja Sirpa Pietikäisen jälkeen. ”Olihan se alkuun aikamoista seikkailua. Kartan kanssa kiersit, eikä minulla ollut mitään hajua Porista. Tukka putkella painoin paikasta toiseen miettien, olenkohan oikeassa paikassa”, kuvaa Risikko puhujan päivää tapahtumassa.

Mutta miksi Risikko on ollut niin kysytty keskustelijä? ”Uskallan sanoa mielipiteeni ja olen rohkea keskustelijä”, hän arvioi. Samat kriteerit täyttyvät Anderssonin ja Pietikäisen kohdalla.

Li Andersson (Vas.) on osallistunut SuomiAreenaan yhdeksän kertaa vuodesta 2013 lähtien ja osallistunut 64 keskusteluun. Ennätys oli vuonna 2018,

jolloin hän oli mukana 12 keskustelussa – aiheina muun muassa sote, Venäjä, ihmiskauppa ja sosiaaliturva.

”Minulle SuomiAreena on ollut paikka, missä olen ollut valmis käymään keskusteluja eri näkemystä omaavien ihmisten kanssa eri kysymyksistä. En usko, että esiintymisilläni olisi kuitenkaan ollut vaikutusta esimerkiksi eurovaaleissa saamiini äänimääriin”, sanoo Li Andersson.

Hän pitää SuomiAreenaa ainoana Suomessa, sillä tapahtumassa käydään poliittista keskustelua irti vaaleista ja se mahdollistaa myös erilaisten aiheiden käsittelyn.

”Olen pitänyt hyvänä myös sitä, että siellä on paljon tavallisia ihmisiä kuuntelemassa keskusteluja. Ruotsin Almedalen on elitistisempi, ja siellä on paljon tavallisilta ihmisiltä suljettuja tilaisuuksia. Huono puoli puolestaan on siinä, että tapahtuman hinnat eivät ole mahdollistaneet kansalaisjärjestöjen osallistumista ja ovat johtaneet moniäänisyyden vähenemiseen”, arvioi Andersson tapahtumaa.

Yksi mieleenpainuvimmista kokemuksista Anderssonilla on ollut puolueiden puheenjohtajatentti kuumana hellepäivänä, jonka lämpöä lisäsivät vielä televisioinnin vaatimat valot. ”Muistan, kuinka miehillä valui hiki ja paidat olivat märkinä. Minulla oli mekko päällä, ja hiki valui jalkoja pitkin. Minusta tuntui, ettei yksikään puheenjohtaja pystynyt keskittymään siihen, mitä sanovat. Keskityttiin siihen, että jotenkin selviää tuosta koettelemuksesta”, muistelee Andersson. Kyseessä lienee vuoden 2018 puheenjohtajatentti.

Eduskunnan valiokunnista kymmenen on vuosien saatossa järjestänyt tilaisuuden Porissa. Tulevaisuusvaliokunnalla on ollut eniten, peräti seitsemän, tilaisuutta vuosina 2009–2019. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on ollut paikalla kahdesti, ja ensimmäinen oli julkinen kokous Eetunaukion kävelykadulla.

Kerran paikalla ovat olleet suuri valiokunta (2006), puolustusvaliokunta (2008), sivistysvaliokunta (2013), ympäristövaliokunta (2014), työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (2016), liikenne- ja viestintävaliokunta (2017) ja hallintovaliokunta (2018).

Vuoden 2020 jälkeen eduskunnan valiokuntia ei ole SuomiAreenassa nähty. Samaan aikaan ajoittuu TalviAreenan loppuminen eduskunnan Pikku-parlamentissa.

Eniten julkisuutta ovat saaneet Satakunnasta valitut kansanedustajat. Satakuntaliitto on järjestänyt vuodesta 2012 lähtien tapahtuman nimeltä ”Kansan-

edustajat lauteilla – kansa kysyy ja edustajat vastaavat”. Se on kerännyt joka vuosi useita satoja kuulijoita.

Nämä ja muut keskustelut ovat kuitenkin edustajille pieni osa SuomiAreenassa tehtävää työtä. ”Se näkymätön puoli, palaverit ja tapaamiset, on tärkeämpi kuin paneelit. Tämä on hyvä paikka tavata muita päättäjiä, virkamiehiä, etujärjestöjen ihmisiä ja muita”, toteaa raumalainen kansanedustaja Matias Marttinen (Kok.). (SK 14.7.2019.)

Eduskunnan tietopalvelun mukaan vuosina 2006–2025 eduskunnassa on istunut 581 eri kansanedustajaa. Heistä 341 on osallistunut SuomiAreenaan. TOP 30 -luettelo eli eniten Areenassa puhuneet keskustelijat löytyvät kirjan liitetiedoista.

Paula Risikon mukaan SuomiAreena on hyvä paikka kansanedustajille oppia, mitä tarkoittaa olla kansan parissa. ”Ihmiset voivat tulla kysymään keskellä katuja. Minulle SuomiAreena on ollut täydennyskoulutuspaikka. Tähän saakka puolueet ja edustajat ovat keskustelleet vaalipaneelissa ja eduskunnassa. Tämä on uusi rennompi tapa kuunnella muiden mielipiteitä, ja mikä tärkeintä, yleisössä on kaikenikäisiä”, kuvaa Risikko tapahtuman merkitystä. Nykyisen europarlamentaarikko Li Anderssonin kommentit ovat hyvin samansuuntaiset.

Pori Jazz mustasukkainen SuomiAreenasta

SuomiAreenan tulosta Poriin kerrottiin Jazzille etukäteen. Tieto ei heitä ilahduttanut. Oman tietoni mukaan Pori Jazzin toimitusjohtaja Katja Leppäkoski soitti tiukan puhelun majoituksesta vastaavalle Porin Seudun Matkailulle (MAISA) vaatien, ettei huoneita saa antaa SuomiAreenalle.

Vuonna 2008 Jazz puolestaan poisti Metsäteollisuuden tilaisuusesitteitä jakaneet kaksi promootiotyttöä tapahtumapaikan edessä olevalta kadulta. Alue kuului Jazzille, ja siltä olisi pitänyt pyytää lupaa esitteiden jakamiseen.

Laatimani neuvottelumuiston (4.3.2008) mukaan samaan aikaan kuitenkin Jazzin ja SuomiAreenan neuvottelussa sovittiin muun muassa, että Pori Jazz antaa lippualennuksia SuomiAreenan järjestäjätahoille (5–35 euroa/lippu) sekä sopii Puolustusvoimain Show Bandin esiintymisestä Radio Nova Staggella. Tämä esimerkki kertoo, että arjen asioissa tehtiin markkinointiin ja tapahtumien järjestämiseen liittyvää yhteistyötä.

Silloisen kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkosen mukaan Pori Jazz koki Areenan kilpailijaksi, mitä se ei suinkaan ollut. ”Päinvastoin siitä olisi voinut saada enemmän synergiaa, eikä se suhtautuminen ole muuttunut paremmaksi näiden kaikkien vuosien varrella”, toteaa Luukkonen.

”Vielä 2018 Pori Jazzin silloinen toimitusjohtaja Mika Ranne kävi kaupungintalolla esittämässä, että SuomiAreena pitäisi siirtää toiseen ajan-kohtaan”, kertoo läsnä ollut SuomiAreenan Porin tuottaja Kristian Vainio.

Vuosikymmenet Jazzin tiedottajana toimineen Mikko Peltolan mukaan SuomiAreena oli alussa hämmästyksen ja ihmettelyn aihe eikä sitä nähty sen paremmin uhkana kuin mahdollisuutenakaan. ”Jossain vaiheessa nämä arjen ongelmat, alkuvaiheessa majoituksesta ja loppuvaiheessa siitä mustasukkaisuudesta, kun SuomiAreenan laajentuessa se ajoi ensin rinnalle ja myöhemmin ohi. Siitä tuli lievä mustasukkaisuus”, kuvaa Peltola Jazzin suhtautumista.

Mitä tuumi Areenasta Jyrki Kangas, Mr. Pori Jazz?

”Jos nyt joutuisin hänen puolestaan sanomaan, mitä mieltä hän SuomiAreenasta oli, niin siinä oli oleellisesti enemmän plussaa kuin jotain miinusta. Hän salaa ehkä tapahtumaa ihailikin. Ja mitä minä ja muut Pori Jazzin vetäjät äimisteltiin, niin miten nopeasti se kasvoi. Se vauhti oli hurja. Kyllä hän sitä ihaili ja oli vähän hämmästynyt, että pojat tulivat oikein rytinällä tänne Poriin”, arvioi Mikko Peltola.

Itse tapasin Jyrki Kankaan (1944–2020) useasti, mutta keskustelut koskivat aina käytännön asioita. Hän ei arvostellut tai kehunut tapahtumaa, mutta seurasi suurella mielenkiinnolla tekemistämme. Kangas oli yksi Pori Jazzin perustajista ja toimi sen taiteellisena johtajana vuoteen 2009 saakka.

Eniten SuomiAreenaa vastustivat kulloisetkin Pori Jazz ry:n hallitukset sekä muutamat toimitusjohtajat lukuun ottamatta Juha Mikkulaista (2014–2015). Vanhana toimittajana ja nuorisoaktiivina Mikko Peltola oli SuomiAreenasta Jazzin sisällä eniten innostunut. Hän toimikin 2006 lähtien Jazzin yhteyshenkilönä tapahtumaan. SuomiAreenan Porin tuottajana toimineen Kristian Vainion valinta Pori Jazzin toimitusjohtajaksi 2021 palautti tapahtumien välit lopullisesti normaaleiksi.

Mikko Peltola perusteli Pori Jazzille yhteistyötä Areenan kanssa media-näkyvyyden kasvamisella. ”Pori Jazzin vahva asema mediassa, jopa media-

herruus aina 70-luvulta vuosituhannen vaihteeseen saakka alkoi vähentyä. Ja kun samaan aikaan festivaalikentässä vahvistuivat Flow, Ruisrock, Provinssi ja muut, niin yhdessä SuomiAreenan kanssa olisimme saaneet mediahuomiota enemmän kuin yksin”, perusteli Peltola yhteistyötä.

Kunnon keskusteluja yhteistyöstä Areenan ja Jazzin kanssa ei koskaan käyty. Mielestäni myös MTV:n ja Porin kaupungin on katsottava tässä asiassa peiliin. Kumpikin tapahtuma teki omiaan. Avaukset ja sen yritykset jäivät uupumaan myös SuomiAreenan puolelta.

Jazzilla ja SuomiAreenalla runsaasti yhteistyötä

Tapahtumien arjessa näillä kahdella tapahtumalla oli paljonkin yhteistyötä, jota ei suuri yleisö aina huomannut.

Pori Jazz järjesti vuosina 2009–2015 ja vielä 2019 keskustelun SuomiAreenassa. Se oli sijoitettu jazzväkeä ajatellen perjantaihin. Yhteistyökumppaneina olivat WSOY, Teosto ja Arkadia-seura (kansanedustajien perustama kulttuuriseura). Aiheet vaihtelivat kirjallisuudesta, festivaalien tulevaisuudesta kulttuurikritiikkiin sekä musiikin ja rahan suhteeseen. Jazzissa tilaisuudet järjesti Mikko Peltola.

Vuonna 2014 SuomiAreena järjesti ensimmäisen ja ainoan kerran keskusteluja Pori Jazzin konserttialueella. Keskustelijat olivat ykköskaartia: muun muassa Jenni Haukio, Sofi Oksanen, Jörn Donner ja Outi Heiskanen. ”Meillä Jazeissa siitä pidettiin, katsomot olivat täynnä ja mukana oli muun muassa presidentti Niinistö. Me teimme ensi kertaa sen, mitä Flow-festivaali teki muutama vuosi myöhemmin – järjestimme kulttuurikeskustelun festivaalialueella. Olimme pioneereja, mutta hukkasimme sen jutun”, toteaa Mikko Peltola.

Sittemmin Jazzin keskustelut Areenassa ovat loppuneet.

Tammelantorilla Tampereella SuomiAreena järjesti tapahtuman etkot vuodesta 2010 lähtien yhdessä Pori Jazzin kanssa. Muina järjestäjinä toimivat Aamulehti ja Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto. Lauantaisin järjestetyssä tilaisuudessa Jazz huolehti musiikista, ja kumpikin taho jakoi materiaalia seuraavan viikon tapahtumistaan.

Vuonna 2012 Jazz ja SuomiAreena järjestivät Helsingin musiikkitalossa tilaisuuden medialle, poliitikoille ja yhteistyökumppaneille. Siellä esiteltiin tulevan kesät ohjelmat musiikkiesityksen kera. ”Saimme jonkin verran

mediahuomiota, mitä haimme, mutta ehkä se taisi maksaa liikaa, kun emme järjestäneet sitä sen jälkeen”, muistelee Mikko Peltola. Lyylin lysteiksi kutsuttu tapahtuma keräsi lähes 60 osallistujaa.

Kummankin ohjelmalehtisissä oli tapahtumien mainokset, ja SuomiAreena sai myös omat mainoksensa Porin ulosmenoteiden varsilla oleviin mainos-tauluihin.

”Kyllä minä väitän, että aika paljon näistä meidän yhteisistä hankkeistamme perustuu minun ja sinun välisiin keskusteluihin. Me nyt vaan tultiin keskenämme hyvin toimeen”, toteaa Peltola minulle.

Jazzin kansainvälisiä artisteja yritettiin SuomiAreena-keskusteluihin

Yhdessä yritettiin myös saada maailmanluokan esiintyjä SuomiAreenan keskustelulavalle.

Vuonna 2007 Pori Jazzilla esiintyi laulaja ja entinen Brasilian kulttuuriministeri Gilberto Gil. Niin itselläni kuin Peltolalla syntyi ajatus saada Gil päivällä SuomiAreenan keskusteluun ennen illan keikkaa. ”Olimme hänen kiertueorganisaatioonsa yhteydessä, mutta Gilin esikunta vastasi hänen olevan lomalla eikä hän sekoita ministeriyttään tähän”, kertoo Peltola.

Seuraavana vuonna Jazzissa esiintyi The Boomtown Rats -yhtyeestä tunnettu Bob Geldof. Musiikkiakin enemmän hänet tunnetaan vuonna 1985 järjestetyistä jättiläismäisistä Live Aid -konserteista, joissa kerättiin rahaa Etiopian hyväksi. Vuonna 2005 hyväntekeväisyyskonsertit jatkuivat Live 8 -konserteilla.

”Yritimme Bob Geldofia myös SuomiAreenaan keskustelemaan, mutta epäselväksi jäi, menikö viestimme hänelle koskaan perille vai kaatuiko se kiertuelogistiikkaan. Tämän jälkeen vastaavia kumpaankin tapahtumaan sopivia nimiä ei Jazzin esiintyjien joukossa ole ollut”, sanoo Peltola.

Peltolan mukaan silloin, kun ihmiset tulevat keskenään hyvin toimeen, se tuottaa kaikenlaista hyvää. ”Kun muistelee ensimmäistä kymmentä vuotta (vuodesta 2006 alkaen), niin minä, sinä, Jouko Jokinen (Satakunnan Kanssa), Matti Apunen (Aamulehti), Radio Pori ja Yle Satakunnan Radio olimme hyvissä väleissä ja teimme yhteistyötä – se ei ollut mitään virkamiestyötä, vaan olimme aktiivisia. Kaikesta paistoi ikääntyvien miesten poikamainen innostus”, kuvaa Mikko Peltola omalta osaltaan SuomiAreenan menestyksen syitä.

Satakunnan Kansalla keskeinen rooli SuomiAreenan menestyksessä

MTV tapahtuman toisena järjestäjänä huolehti omalta osaltaan tapahtuman näkyvyydestä kanavillaan. Yhtä merkittävä rooli oli myös paikallisesti maakuntalehti Satakunnan Kansalla.

Yksi syy oli se, että niin MTV kuin Satakunnan Kansa kuuluivat vielä 2004 samaan Alma Media -konserniin. Satakunnan Kansalta tulikin vahva tuki MTV:lle SuomiAreenan aloittamiseksi.

”Mietin, että kyllä tästä lehti hyötyy – saamme kirjoitettavaa, saadaan viilää kaupunkiin. Se oli syöttö suoraan lehden lapaan. Maakuntalehden tehtävä on tukea tällaisia tapahtumia. Oli helppo myydä asia omalle toimitukselle”, muistaa lehden silloinen päätoimittaja Jouko Jokinen.

Heti aloitusvuonna kahden päivän tapahtumasta uutisoitiin yhdeksän sivun ja isojen etusivujuttujen verran. Ja alusta alkaen lehden pääkirjoituksissa suhtauduttiin tapahtumaan erittäin myönteisesti.

Kävin itse läpi kaikki Satakunnan Kansan sivut SuomiAreena-ajoilta vuodesta 2006 lähtien tähän päivään saakka. Keskimäärin lehdessä oli juttuja kolmesta neljään sivua kunakin päivänä. Esimerkiksi 2008 lehti uhrasi tapahtumaan viiden päivän aikana 17,5 sivua, pääkirjoituksen sekä alakerta-

Taulukko 1.

Satakunnan Kansan vuosittainen SuomiAreena-uutisointi 2006–2024

Vuosi/vuodet	Sivumäärä päivittäin	Huomioitavaa
2006	3,5–6	
2007–2011	2–5	Kartta ja ohjelma; Puhu suusi puhtaaksi! 2011 Huomioitsijat
2012–2016	6–14	2012 Toimitus Eetunaukiolle; eniten sivuja 17.7.2015; 2016 Huomioitsijat ja ohjelma viimeistä kertaa
2018–2019	4–7	Kevyet aiheet tulevat: SuomiAreena-muoti; SuomiAreena-drinkki Aperol Spritz
2021	1–2	
2022–2024	2–6	Henkilöjutut, cocktail-tilaisuudet ja kuva-aukeamat; tapahtumauutisia 1–2

kommentin. Uskallan väittää lehden tuen SuomiAreenalle olevan aivan omaa luokkaansa verrattuna muiden tapahtumien kotipaikkakuntien medioilta saamaan tukeen.

Lehden SuomiAreena-uutisointi lisääntyi samassa tahdissa kuin tapahtuma laajeni. Eniten tapahtumasta kirjoitettiin vuonna 2015: peräti kahdeksana päivänä 5–15 sivua päivittäin.

Päätoimittaja Tomi Lähdeniemen mukaan SuomiAreenasta uutisoimiseen ei riittänyt enää tavallinen toimitustyö, vaan sisältöä mietittiin uudestaan. ”Meillä oli joka vuosi tietty sapluuna, miten SuomiAreenasta uutisoidaan, mutta tapahtuma vei toimittajat mukanaan. ’Hei, mä teenkin tästä’ – ja sivuja tuli lisää”, kuvaa Lähdeniemi sivumäärien kasvua.

Lehti myös uudisti toimintatapojaan matkan varrella tavoilla, jotka olivat uusia koko lehtimaailmassa. Vuosina 2011–2016 lehti valitsi lukijoistaan parikymmentä henkilöä huomioitsijoiksi ja kirjoittamaan SuomiAreenan tapahtumista omista näkökulmistaan. Seuraavaksi lehti siirsi osan toimitustaan Porin kävelykadulle vuonna 2012. Tämä oli jatkumoa eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden (2010) ja Porin kaupunginvaltuuston (2011) kadulla pitämille kokouksille.

”Toimituksen siirto Eetunaukiolle lähti omasta kokemuksesta. Kaupungissa tapahtuu paljon, mutta minä jökötän uutispääallikkonä täällä toimituksessa. Se lähti vähän puolihuumorilla heitetystä ideasta, mutta siihen kannusti uuden tekeminen”, kertoo Lähdeniemi.

Hänen mukaansa huomioitsijoiden valitsemiseen päädyttiin, kun huomattiin, etteivät omat rahkeet enää riittäneet tapahtumasta uutisointiin. Samalla se oli uudenlaista kansalaiskeskustelua.

Suurimman tukensa Satakunnan Kansa antoi tapahtumalle vuosina 2012–2016. Tuolloin lehdessä julkaistiin viikon alussa kartta SuomiAreenakeskusteluista ja päivittäin kaikkien keskustelujen tiedot. Sen jälkeen lehti valitsi kullekin päivälle omat tärppinsä – suositukset keskusteluista, joihin kannattaisi osallistua.

2010-luvun lopulla lehden SuomiAreena-uutisointi alkoi vähentyä. Lähdeniemen mukaan uutisarvo ei ollut alkuvuosien taholla ja huomattiin, ettei suuri panostus näkynyt verkossa. ”Aloimme korostamaan tarinoita, henkilökuvia ja kuvien käyttöä. Cocktail-uutisointi oli suoraa seurausta tästä – näytimme, ketkä olivat paikalla ja miten siellä juhlittiin. Kuvien kautta saatiin

tunnelmat välitettyä ja ne olivat suosittuja”, kuvaa Lähdeniemi uutisoinnin muutosta.

STT:n vastaavan päätoimittaja Minna Holopaisen mukaan paneelikeskusteluista ei enää tehdä juttuja. ”Se ei ole lukijaystävällisintä, että toimittaja selittää paneelin puheenvuoroja. Striimaus hoitaa sen paremmin. Eikä medialla ole enää resursseja kuunnella paneeleja, josko sieltä tulisi joku uutinen. Uutinen on helpompi tehdä kotitoimituksesta”, kuvaa Holopainen median murrosta.

Hänen mukaansa SuomiAreena kasvoi uutisorganisaation kannalta liiankin isoksi.

”Vetonaulat hajosivat niin monelle päivälle, että oli vaikea päättää, milloin siellä olisi syytä olla”, kuvaa Holopainen STT:n näkökulmaa tapahtumaan.

Kevyestä linjasta esimerkkeinä olivat SuomiAreena-drinkin valitseminen ja se, millaista muotia Areenassa nähtiin ja mitä kaikkea Kansalaistorilla oli ihmisille jaossa – ämpäreistä alkaen. Sivunkokoiset henkilökuvat yleistyivät 2020-luvulla.

Satakunnan Kansassa havaittiin myös muutokset SuomiAreenan organisaatiossa. ”Tuottajat vaihtuivat tiheästi, ja huomasin hiljaisen tiedon katkeamisen. Osa ei ymmärtänyt meidän rooliamme täällä.”

Vuodesta 2010 lähtien eri järjestäjätahot ovat mainostaneet omia tilaisuuksiaan Satakunnan Kansassa. Mainostajien joukossa ovat olleet muun muassa eduskunta, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Finanssialan Keskusliitto ja puolueet. Vuosikymmenen lopulla näkyi myös Porin Pesäkarhujen pesisottelumainoksia. Keskimäärin lehdessä on ollut mainoksia kahden kolmen sivun verran.

Satakunnan Kansalla oli eräänlainen kaksoisrooli SuomiAreenan suhteen. Se oli tapahtuman suurin tukija ja samaan aikaan myös kova arvostelija. Sen pääkirjoituksissa ja kolumneissa arvosteltiin SuomiAreenaa suorasukaisesti. Kritiikkiä tuli keskustelujen latteudesta, nuorten unohtamisesta, kunnianhimon puutteesta ja loppuvaiheessa kansainvälisyyden unohtamisesta.

Pori Jazz sai Satakunnan Kansassa silti selkeästi enemmän palstatilaa kuin SuomiAreena. Esimerkiksi vuonna 2019 Jazz oli esillä kuuden päivän aikana 60 sivulla ja vastaavasti SuomiAreena vajaalla 30 sivulla. Tilaa sai myös uusi rock-tapahtuma Porispere, pitkälti toistakymmentä sivua. Vastaavaa tukea oman kaupungin tapahtumille on tuskin antanut yksikään media.

3.8 SuomiAreenan merkitys valtakunnallisesti

SuomiAreena on järjestetty tähän mennessä 19 kertaa. Tapahtumassa on järjestetty yli 2 500 tilaisuutta. Keskustelijoita on ollut lähes 9 500 sekä kuulijoita varovaisesti arvioiden 550 000–600 000. Näillä mittareilla voinee sanoa tapahtuman onnistuneen.

Entä mikä on ollut SuomiAreenan ja Pori Jazzin taloudellinen merkitys Porille ja Satakunnalle? Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa ”Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2021” todetaan kyseisten tapahtumien vaikutuksen aluetalouteen olevan vuositasolla noin 40–50 miljoonaa euroa. Siihen suhteutettuna Porin kaupungin budjetissa SuomiAreenalle varattu 270 000 euron tuki tuntuu vähäiseltä.

Miten tapahtuma on näkynyt julkisuudessa? Sain luvan käydä STT:n Mediapankissa etsimässä tietoa siitä, kuinka paljon uutisjuttuja kaikista tässä kirjassa käsiteltävästä 64 keskustelutapahtumasta on tehty. Kirjoitusasunsa vuoksi SuomiAreenasta löytyi tietoja kolmella eri tavalla kirjoitetulla nimellä, mutta yleiskuva tuli selväksi.

Ajanjaksolla 2006–2025 STT:llä oli 253 uutista 12:sta eri yhteiskunnallisesta tapahtumasta.

SuomiAreenasta oli julkaistu uutinen 148 kertaa – 59 prosenttia kaikista STT:n uutisoimista yhteiskunnallisista keskusteluista. Selkeä kakkonen oli tasavallan presidentti Sauli Niinistön Kultaranta-keskustelut (58 kertaa eli lähes neljännes kaikista uutisista). Kahdeksan kertaa oli uutinen Saimaa Summitista ja Helsinki Security Forumista, seitsemän kertaa Mikkelin Päämajasymposiumista ja kuusi kertaa Alexander Stubbin Kultaranta-keskusteluista sekä Turun Eurooppa-foorumista. Presidentti Halosen Presidentti-foorumi oli noteerattu viisi kertaa sekä Kotkaniemi-foorumi, Koli Forum, Li Anderssonin Käännösfestivaali ja Anders Chydenius -seminaarit yhdestä kolmeen kertaan.

Uutisoinnin painopiste on selvästi ollut ulko- ja turvallisuuspoliittisissa tapahtumissa. SuomiAreenan uutiskirjo on ulottunut kansainvälisistä aiheista kotimaan politiikkaan ja hyvin useille yhteiskunnan eri sektoreille.

Sponsoroinnin ja viestinnän tutkimusyritys Sponsor Insight on tutkinut vuosittain suomalaisten kiinnostusta erilaisia tapahtumia kohtaan. Tutkimuksessa on vertailtu yhteensä 23 tapahtumagenreä ja 68 kotimaista kulttuuri-, musiikki- ja kaupunkitapahtumaa. Musiikkifestivaalit, kuten Ruisrock, Pori

Jazz, Tammerfest, Suomipop-festivaali ja Provinssi, olivat 18–44-vuotiaiden keskuudessa suosituimmat vuoden 2024 mittauksessa.

Täysi-ikäisessä väestössä kiinnostavimpiin tapahtumiin sijoittuivat myös UMK – Uuden Musiikin kilpailu, Helsingin Taiteiden Yö, Kotkan Meripäivät sekä SuomiAreena, Savonlinnan Oopperajuhlat ja Tuomaan Markkinat Helsingissä.

Vastaava kysely tehtiin vuonna 2018, jolloin SuomiAreena oli 45–59-vuotiaiden keskuudessa viiden suosituimman joukossa Pori Jazzin, Ruisrockin ja Kotkan Meripäivien ohella. Tutkimusyritys Sponsor Insightin vuosittain tehdyissä kyselyissä yksikään muu yhteiskunnallinen tapahtuma ei ole saanut mainintoja.

Vuosien mittaan tekemiäni havaintojen perusteella SuomiAreena mainitaan ainakin 27 kirjan sivuilla. Maininta, kommentti ja/tai kuva löytyy esimerkiksi entisten pääministerien Paavo Lipposelta, Juha Sipilästä, Antti Rinneestä ja Sanna Marinista kirjoitetuissa kirjoissa. Sama koskee Tarja Halosen, Erkki Liikasen, Anu Vehviläisen ja Ilkka Kanervan kirjoja.

SuomiAreenan 18 vuoden aikana tapahtuma on kasvanut kahdesta viiteen päivään ja viime vuosina neljään päivään. Tilaisuuksien ja puhujien määrät ovat monikertaistuneet ja yleisömäärät kolmin–nelinkertaistuneet. Järjestäjiltä perittävät maksut ovat tuoneet MTV:n kassaan useita satojatuhsia euroja, ellei enemmänkin.

Yhdessä asiassa tapahtuma on omasta mielestäni epäonnistunut. Tapahtumaa tehdään aivan yhtä pienellä porukalla kuin 2006. Kokopäiväisesti tapahtumaa tekee pari–kolme henkilöä, ja se on aivan liian vähän. Saman huomion on tehnyt Satakunnan Kansan päätoimittaja Tomi Lähdeniemi: ”Kyllä Porin kaupunki on laittanut rahaa tapahtumaan, mutta se ei ole näkynyt henkilöstön resurssoinnissa. On säästetty täysin väärästä päästä.”

Porin entinen kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen toteaa, ettei hänellä ole sellaista mielikuvaa, että olisi keskusteltu budjetin lisäämisestä tai vakinaisen väen lisäämisestä. ”Olen ihan vakuuttunut siitä, että jos sellainen esitys olisi tehty, niin se olisi mennyt läpi, koska sillä oli niin suuri imagolinen merkitys kaupungille”, toteaa Luukkonen nyt jälkikäteen. Henkilöstön määrän lisäämisestä ei keskusteltu sen paremmin MTV:ssä tai näiden tahojen keskinäisissä keskusteluissakaan.

Onnistuiko SuomiAreena alkuperäisessä tavoitteessaan nostattaa yhteiskunnallista keskustelua uudella tavalla? Kyllä ja ei.

Omasta mielestäni SuomiAreena onnistui tuomaan keskustelut lähelle ihmisiä: kaduille, pihoihin, ulkoilmaan ja pois saleista. Yksi päätavoitteista oli tuoda keskustelijat kuulijoiden iholle kesäisen leppoisaan ilmapiiriin. Kun tapahtuma on kerännyt kymmeniätuhansia kävijöitä vuosittain, voinee olla enemmän kuin tyytyväinen. Jos joku olisi kertonut minulle alkumetreillä, että olemme Suomessa kuuden suosituimman tapahtuman joukossa 17 vuoden kuluttua, en olisi uskonut sitä.

Siinäkin onnistuttiin, että keskustelujen järjestäjinä oli iso joukko kansalais- ja muita järjestöjä. Alusta alkaen pyrittiin siihen, että pienetkin tahot saisivat äänensä kuuluviin. Minusta onnistuimme siinä etenkin MTV Uutisten järjestäjävastuun aikana.

Vuonna 2007 SuomiAreena lanseerasi itsensä ”Keskustelun uudeksi soundiksi”. Onnistuiko tapahtuma siinä? Mukaan tulevilta tahoilta, kuten puolueilta, toivottiin, että ne toisivat uusia avauksia ja laventaisivat keskustelua. Näin ei valitettavasti käynyt. Pikemminkin puoluejohdot jättivät Porin heinäkuussa väliin. Yritysjohdajat olivat tehneet samoin jo 2010-luvun alusta lähtien. SuomiAreenalla oli iso yleisö, mutta turhan monesta keskustelusta puuttui särmää ja mielipiteiden haastamista, eikä yleisön annettu tarpeeksi kysyä ja kommentoida keskustelijoiden mielipiteitä.

3.9 Näin SuomiAreena rakennettiin

Vahtimestari, päätoimittajan sihteeri, viestinnän harjoittelija, ICT-suunnittelija, tiedotuspäällikkö – näillä titteleillä työskennelleet henkilöt aloittivat SuomiAreenan tekemisen vuonna 2006. Yhtä lukuun ottamatta kaikki vieläpä työskentelivät oman toimensa ohella. Yhdelläkään heistä ei ollut kokemusta eikä koulutusta tapahtumatuotantoon, ohjelmien rakentamiseen tai logistiikkaan. He tulivat MTV:stä, Porin kaupungin eri organisaatioista, jalkapalloseura Musan Salamasta ja syrjäytyneistä nuorista, mutta kaikkia yhdisti uuden luomisen into.

Itse tapahtumaa järjestin oman uutispäällikkötyöni ohella vuodet 2004–2008. Vasta kolmantena vuonna pääsin tekemään SuomiAreenaa kokopäiväisesti. MTV:n toinen työntekijä, myös oto., oli päätoimittaja Merja Ylä-

Anttilan kulloinenkin sihteeri. Ensin Reetta Lahtiranta, sitten Jaana Holopainen ja viimeksi Anna Stranden vuoden 2016 alkuun saakka.

Päätoimittajan sihteerit tulivat mukaan, kun uutistoimituksesta ei voinut ketään siihen irrottaa.

Tapahtuman toisen järjestäjän Porin kaupungin osalta tilanne oli hyvin samanlainen. Tuottajavastuun sai kaupungin tiedotuspäällikkö Tapio Furuholm, ja muut kolme työntekijää olivat kaupungin viestinnän kesäharjoittelijoita: Tiina Salminen, Marianne Kotiranta ja Virpi Laiho.

Työnjako MTV:n ja Porin kaupungin kesken oli selvä. MTV rakentaa ohjelman ja huolehtii tv-taltioinneista, Pori vastaa puolestaan tapahtumapaikoista: niiden varaamisesta, kaikesta tapahtumaan liittyvän infrastruktuurin rakentamisesta sekä tapahtumiin töihin tulevien henkilöiden rekrytoinnista.

Tämä oli lähtökohtatilanne keväällä 2006.

Tarina alkaa Antinkatu 6:sta, ja musiikkineuvos Ilkka ”Danny” Lipsasen kotitalosta. Tiedotuspäällikkö Furuholm keksi järjestää kaupungin ICT-yksikön tilat SuomiAreenan toimistoksi ja samalla sen päällikön Kaija Laurilan SuomiAreenan ”toimistopäälliköksi”.

”Maaliskuussa 2006 Tapio Furuholm tuli minulle kertomaan, että tähän koulutusluokkaan tulisi sellainen pieni tapahtuma ja minusta tulisi toimiston vetäjä”, kuvaa ICT-suunnittelija Kaija Laurila rekrytointiaan SuomiAreenaan.

”Siellä luokassa pidettiin ensin Areenan tekijöiden omat palaverit aloitusvuonna. Vuonna 2007 siitä tuli median työhuone ja MTV:n väki siirtyi kakkoskerrokseen. Medialle hankittiin tietokoneet ja niihin tunnukset. MTV:n pääkuvaaja Aki Blomberg kuvausporukoineen käytti kakkoskerrosta juttujen tekoon, ja keittiössä tehtiin haastatteluja”, kuvaa Laurila työtiloja.

Mediaa palveltiin ensin kahvitarjoilulla ja sitten voileivillä. ”Aluksi leivät tuotiin kaupungintalon keittiöltä sadan metrin päästä, sitten päätin, että teemme leivät itse. Meillä oli apulaisia alkaen omista työstäni muihin koululaisiin. Katsoin yhden viikon laskelman. Teimme 575 voileipää”, sanoo Laurila.

Koska talossa oli muitakin kaupungin toimistoja, piti ovet sulkea iltaisin. Laurilan mukaan ovelle jätettiin lappu, johon merkittyyn numeroon soittamalla joku tuli avaamaan oven. Porin kaupungin työntekijöillä oli vuoroilat päivystämiseen. Myöhemmin he hankkivat iltavahdin, joka oli paikalla klo 22–23 saakka, koska toimittajat tekivät töitä iltamyöhään.

Tilojen jäätyä pieniksi SuomiAreenan toimisto siirtyi kadun toiselle puolelle opiskelijatalo Saikkuun vuonna 2010. Sinne pysyttiin järjestämään myös työntekijöiden ruokailutila. Samaan aikaan toimittajat siirtyivät tekemään juttunsa muualle – enää ei ollut tarvetta WiFi-verkolle.

Vuodesta 2016 lähtien toimisto on ollut Porin Nuorisotalolla, korttelin päässä torilta.

”Se viikko oli kuin partioleiri. Aamulla nouset ja suoraan Antinkadulle ja illalla nukkumaan väsyneenä, mutta onnellisena ja seuraavana päivänä sama uusiksi. Ei sillä viikolla ehtinyt tehdä mitään muuta”, kertoo Laurila.

Hänen mukaansa SuomiAreenaan mukaan pääsy oli hänen työelämänsä parhaita juttuja. ”Se oli äärimmäisen innostavaa. Sen porukan yhteen hiileen puhaltaminen oli hienoa. Ideoita syntyi jatkuvasti, ja ne ratkottiin saman tien. Ei ollut aikaa pohdiskeluihin”, kuvaa Kaija Laurila kokemuksiaan.

Vapaaehtoisista nuorista paikkavastaavat

”Alussa soitin kaupungin eri virastojen esimiehille ja kyselin nuoria töihin. Myöhemmin laitettiin oppilaitosten seinille ilmoituksia. Joukossa oli paljon nuoria, jotka saivat ensimmäisen työkokemuksensa SuomiAreenassa. Haastattelin aina heidät kaikki. Parhaimmillaan heitä oli kahdeksankymmentä”, kuvaa Kaija Laurila esihenkilörooliaan.

Jokaisessa keskustelupaikassa paikkavastaavat toimivat pareittain. He auttoivat ja opastivat järjestäjiä sekä keräsivät tapahtumien kävijämäärät. Jokaisella oli SuomiAreenan T-paita ja/tai huppari ja olkalaukku täynnä ohjelmia. ”Jos tuli jokin ongelma, he soittivat toimistolle, josta lähdettiin ratkomaan tilannetta”, kertoo Laurila.

Kaikki keskustelupaikat merkittiin isoilla SuomiAreena-ilmapalloilla. Jalkapalloseura Musan Salamasta palkattiin kaksi ”ilmapallopoikaa”. He merkitsivät palloilla keskustelupaikat joka aamu. ”Kyllä me pienellä rekvisiitalla mentiin ja samoin työntekijämäärällä. Henkilökuntaa olisi pitänyt olla enemmän, mutta kun ei tiennyt eikä oikein uskaltanut pyytää lisää väkeä”, kertoo Laurila. Sama tilanne oli MTV:llä.

Tiina Salmisen pro gradu -tutkielma SuomiAreenasta (2013) jakoi henkilöstön suunnitteluryhmään ja toteuttajaryhmään. Suunnitteluryhmään kuului itseni lisäksi tuottajana Tapio Furuholm sekä muutama henkilö

Porin kaupungilta ja MTV:ltä – yhteensä 5–10 henkilöä. Toteuttajaryhmässä olivat puolestaan Porista paikkavastaavat ja MTV:ltä toimittajat ja kuvaajat.

Vuonna 2007 Porista oli tapahtumassa töissä 24 ja MTV:stä 23 henkilöä sekä 30 henkilön tuotantotiimi. Majoituksen hoito siirtyi Porin Seudun Matkailulle eli MAISAlle, jossa siitä on vastannut Eija Joensuu.

Alusta lähtien niin Satakunnan ammattikorkeakoulun kuin Porin seudun kehittämiskeskus POSEKin väkeä tuli mukaan tekemään tapahtumaa.

Tapahtuman kasvun myötä työntekijämäärä kasvoi. Paikkavastaavien määrä kasvoi vuosien saatossa jopa 70–80 henkilöön. ”Idea vapaaehtoisten rekrytoinnista on kopioitu suoraan Pori Jazzilta”, kertoo Salminen opinnäytetyössään. Kaija Laurilan mukaan vapaaehtoisten rekry keksittiin kaupungin omassa organisaatiossa.

SuomiAreena-viikon päiväohjelma tekijöille oli vuosia melko samanlainen. Seuraavassa kuvaan yhden päivän ohjelmaa omasta kalenteristani: Klo 8.30 tapaan Satakunnan Kansan uutispäällikön, jonka kanssa käydään mahdolliset ohjelmamuutokset, ja uutisvinkit; klo 9.00 paikkavastaavien kokoontuminen ja päivän läpikäynti. Samaan aikaan olen radio Porin haastattelussa; klo 9.30 MTV:n tv-ryhmä käy läpi päivän töitä ja Helsingin toiveita; klo 10.00 koko SA:n tekijöitä koskeva aamukokous ja klo 11 olen Yle Satakunnan radiossa kertomassa päivästä. Lopun päivää asioita hoidettiin puhelimella ja tapaamisilla.

Vuodet 2006–2011 tapahtumaa tekivät suunnitteluryhmässä samat henkilöt niin MTV:ssä kuin Porissakin.

Ensimmäiset muutokset suunnitteluryhmään tehtiin vuosina 2011 ja 2012. Itse jäin MTV:ssä vuoden 2011 alusta vuorotteluvapaalle, ja puoleksi vuodeksi vt. tuottajaksi tuli MTV:n uutissuunnittelupäällikkö Heli Uusimaa. Porissa Tapio Furuholm jäi pois vuonna 2011, ja hänen tilalleen tuli Porin seudun kehittämiskeskus POSEKin toimitusjohtaja ja kaupungin elinkeinojohtaja Kristian Vainio.

Tunteella ja innolla – ei strategialla

Alkuvuosina työntekijöiden roolit hakivat uomiaan. Tiina Salmisen pro graduksa Kristian Vainio kuvaa SuomiAreenan organisaatiota organisoitumatomaksi organisaatioksi: ”Mukautuva organisaatio osoittautui tapahtuman

vahvuudeksi, sillä organisaatiossa pystyttiin nopeisiin ratkaisuihin ja työntekijät olivat hyvin sitoutuneita tapahtuman järjestelyihin.”

Salmisen gradun mukaan tapahtuman vahvuudeksi voisi luokitella sen uudistumiskyvyn.

Uusi tapahtuma tuotti alussa ongelmia Porin kaupungissa. Apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannuksen mukaan eri hallintokunnat laskuttivat toisiaan SuomiAreenan töistä: lipun salkoon nostamisesta lähti lasku, Purje-lavan rakentamisen alle jääneistä kukista tuli lasku puutarhatoimistolta ja Porin Teatterilta (säätio) tuli 5 000 euron lasku tilojen vuokrasta. ”Areenan merkitystä ei tajuttu eikä sitä ollut budjetoitu erikseen. Teimme budjettilisäyksen, joka korvamerkittiin tapahtumalle. Näin saatiin laskujen lähettely loppumaan. Pari kolme vuotta siihen meni”, kuvaa Hannus sekamelskaa kaupungin sisällä.

Kahden eri organisaation kahdessa eri kaupungissa työskentely olisi voinut aiheuttaa muitakin isoja ongelmia, mutta näiltä vältyttiin. SuomiAreenan väki kokoontui 6–12 kertaa vuodessa yhteen, ja tuottajat sekä tapahtumakoordinaattorit olivat tiiviisti yhteydessä toisiinsa.

Mutta hankauksiakin tuli. Salmisen gradun mukaan SuomiAreenan verkkosivujen teossa vuonna 2008 porilaisille ei annettu pääsyä MTV:n järjestelmään ja tapahtuman Facebook-sivujen ja viestintäsuunnitelman teko venyi vuoteen 2010.

Viestinnän järjestäminen tuotti puolestaan ongelmia vuonna 2014: MTV:n markkinointiviestinnän tiedottaja tiedotti vain MTV:n muutamasta tapahtumasta, ja Porin silloinen viestintäjohtaja puolestaan ei osallistunut viestintään lainkaan. SuomiAreenan organisaatio joutuikin palkkaamaan Satakuntaliitolta saamallaan tuella ulkopuolisen viestijän!

MTV:ssä alkavat organisaatiomuutokset kahden vuoden välein

Tapahtuman kova kasvu johti MTV:ssä tapahtumayksikön perustamiseen vuonna 2014. Sen vetäjäksi tuli toimituspäällikkö Jussi Eronen. Yksikön pääpaino oli tv-taltiointien ja tarvittavan työvoiman huolehtimisessa SuomiAreena-viikolle. Ensimmäisen vuoden seitsemän tunnin tv-taltioinnit olivat kasvaneet jo kolminkertaisiksi.

Näiden lisäksi SuomiAreenalle perustettiin oma tv-kanava DNA:n kaapeli- ja antenniverkkoon. Sieltä lähetettiin ohjelmaa joka tapahtumapäivä klo 7–22.

Myös Radio Nova tuli vahvasti Poriin. Vuonna 2013 aamuisin klo 8–9 olivat äänessä Tuomas Enbuske ja Aki Linnanahde, ja uutisjuttuja tuli ulos 85 kertaa viiden päivän aikana.

Kahden vuoden kuluttua vuonna 2016 MTV siirsi uutiset, Huomenta Suomen ja SuomiAreenan Mediahub Oy -nimiseen yhtiöön, joka oli Bonnierin tytäryhtiö. Mediahubin sisältöjohtajaksi tuli Mari Haavisto. Hän toimi samalla SuomiAreenan vastaavana tuottajana.

Minun jälkeeni tuottajina ovat toimineet Asta Kujala (2015–2016), Mari Haavisto (2016–2019) ja Johanna Tuuri (2020). Kaksi jälkimmäistä tulivat uutisten politiikan toimituksesta.

Tapahtumatuottajaksi tuli Leea Ollikainen, ja joka vuosi yhtiössä työskenteli korkeakouluharjoittelija. Ollikainen keskittyi vuodesta 2018 eteenpäin SuomiAreenan ohjelman rakentamiseen.

Jos MTV:ssä vaihtuivat henkilöt, Porin kaupunki jatkoi koko 2010-luvun lopun tutuilla nimillä. Kristian Vainion jälkeen vuonna 2018 tuottajaksi tuli Tiina Lehtonen. Hän oli toiminut SuomiAreenan eri tehtävissä Porissa vuodesta 2008 lähtien. Lehtosen jälkeen tuottajana jatkoi Jenni Åman vuoden 2024 loppuun saakka. Kaupungin yhteyspäällikkö Ulla Keskinen oli ollut mukana alusta saakka.

Porin 2020-luvun tuottaja Jenni Åman työskenteli SuomiAreenan läheisyydessä jo vuodesta 2016 lähtien. Tapahtumakoordinaattoriksi hän sai rinnalleen Viivi Roosin.

Yhteydenpito Jenni Åmanin ja SuomiAreenan tuottajan Johanna Tonttilan välillä toimi perinteiseen tapaan. ”Hänen kanssaan puhun puhelimesta useamman kerran viikossa. Säännöllisiä viikkopalavereita näin alkusyksyisin oli heidän kanssaan noin kaksi kertaa kuussa ja muita sitten tarpeen mukaan. Keväällä viikkopalavereita oli ainakin kerran viikossa ja muita eri aiheisiin liittyviä sitten lisäksi”, kuvaa Åman 2020-luvun SuomiAreenan rakentamista.

Tuottaja työskentelee valtaosin puhelimesta ja tietokoneella. Hän ei välttämättä näe koko viikon aikana yhtään keskustelijaa. Åmanille kävi kuitenkin hauska sattuma.

”Yhtenä kesänä poliisi määräsi tyhjentämään Raatihuoneen viereiset parkkipaikat autoista ennen konsertin alkua. Yritimme myös vahtia, ettei uusia autoja enää aja tyhjiin ruutuihin. Viitoitin yhtä mustaa autoa pois, mutta

eihän kuski minua totellut. Apukuski nousi autoista ja vilautti minulle Supon merkkiä ja ilmoitti, että me muuten pysäköimme tähän. Samassa takapenkiltä nousi presidentti Halonen puolisonsa kanssa. Siinä vaiheessa pokka piti, ojensin käteni ja toivotin presidentin tervetulleeksi SuomiAreenaan ja lähdin saattamaan häntä kohti lavaa. Varmaan tilanne näytti hie- man koomiselta, mutta pääsinpä kuitenkin ensimmäisen kerran elämässä- ni kättelemään presidenttiä!” muistelee Jenni Åman.

Majoitusongelmat ikuinen murheenkryyni

Majoituksen järjestämisestä uhkasi tulla ja osin tulikin SuomiAreenan suurin ongelma. Ensimmäisenä huoneita lupasi Hotelli Vaakunan asiakas- johtaja Kelpo Ahola. Hänen mukaansa omassakin talossa tuli moitteita siitä, että SuomiAreenalle annetaan huoneita, kunnes pikkuhiljaa ymmär- rettiin tapahtuman merkitys meillekin. ”Ensimmäistä vuotta valmistelles- sa yksi hotellinjohtaja soitti, että oletko mennyt antamaan SuomiAreenal- le huoneita. Me emme ainakaan anna”, kuvaa Ahola muidenkin vastus- tusta.

Kaksi vuotta kului ennen kuin kaikki hotellit saatiin yhteiseen tapaami- seen huoneiden saamiseksi. Aholan mukaan huoneiden hinnasta käytiin keskusteluja kaupungintalollakin ja hintaa saatiin vähän laskettua median- kin paineesta. Päätöstä helpotti tieto SuomiAreenan alkamisesta jatkossa jo maanantaisin.

Vuonna 2009 yhden hengen huoneen hinta oli 120 eurosta ylöspäin ja kahden hengen huone alkaen 328 euroa. ”Vuoden 2008 tietojen mukaan SuomiAreenalle varattiin 696 hotellihuonetta ja parikymmentä yksityis- majoitusta. Se oli hieman yli puolet Porin hotellihuonekapasiteetista. Loput menivät Pori Jazzin artisteille ja yleisölle.” (Tiina Salmisen pro gradu.)

Alkuvuosista lähtien SuomiAreena pyrki saamaan Porin YH-asunnoilta (kaupunkikonserniin kuuluva yhtiö) opiskelija-asuntoja tapahtumien käyt- töön. Tämä ei koskaan toteutunut. Syyksi kerrottiin, että opiskelija-asunnot oli vuokrattu heille puoleen hintaan ilman, että ne olivat kenenkään käytös- sä. Sen sijaan Savonlinnassa opiskelija-asunnot otettiin vierailijoiden käyt- töön Oopperajuhlien ajaksi.

Majoituspula oli mediassa esillä joka vuosi. Helsingin Sanomien (21.7.2013) mukaan mediavaikuttaja Jussi Lähde majoittui saunatiloihin sijoitetuilla

ilmapatjoilla ystäviensä kanssa, ja Satakunnan Kansan (16.7.2015) mukaan hän yöpyi henkilöautossaan vastalauseena hotellihinnoille. Vuonna 2015 hotellihuoneen hinta oli maanantain ja tiistain väliseltä yöltä 250 euroa ja tiistain ja keskiviikon väliseltä yöltä 390 euroa, jolloin SuomiAreenalle oli varattu 787 huonetta.

Visit Porissa (entisessä Porin Seudun Matkailussa) majoituksista vastanneen Eija Joensuun mukaan keskustan majoituskohteet olivat aina täynnä. ”Vapaata oli aina Harjavallassa, Noormarkussa ja joskus jopa Yterissä. Ne olivat kuitenkin liian kaukana, kun ihmiset halusivat olla keskustassa yömyöhään”, kertoo Joensuu. SuomiAreena- ja Jazzviikolla hotellivieraat viipyivät Porissa keskimäärin 3,3 vuorokautta Porin Seudun Matkailun keräämien tietojen mukaan.

Visit Porin tietojen mukaan yksityismajoitusta oli vuonna 2023 jo 152 asunnossa ja samalla Airbnb-majoitus on kasvanut huomattavasti. 2020-luvulla SuomiAreenan siirryttyä kesäkuun viimeiselle viikolle huonevaraus-ten määrä putosi puoleen 2010-luvun määrästä.

Majoitukseen haettiin ratkaisuja Hollannista ja makuukapseleista

Tuottaja Kristian Vainio sai järjestettyä muutamana vuonna lentoja Helsingistä, mutta asiakkaita ei kiinnostanut päiväpyrähdykset Porissa. Seuraavaksi hän perehtyi Sonisphere-festivaalin (2010) käyttämään laivaan (Helsinki–Tallinna–Pori), joka osoittautui liian kalliiksi. ”Viking Linella seisoivat Ahvenanmaalla yksi heidän laivoistaan, mutta senkin liikkeelle saaminen osoittautui liian kalliiksi. Hollannissa oli puolestaan 150-paikkaisia jokilaivoja, mutta niillä ei voinut lähteä merelle”, kertoo majoituspalvelustensa lopputuloksista Vainio.

Porin YH-asunnoilla oli siis satoja opiskelija-asuntoja, mutta niitä ei koskaan saatu kesän tapahtumien käyttöön. Opiskelijat saivat varata niitä itselleen puoleen hintaan, vaikka eivät niitä käyttäneetkään.

Vuonna 2018 Pop Up hostelli Restelissä oli tarjolla 47 makuukapselia hintaan 38 euroa/yö entisissä koulun tiloissa, ja samana vuonna tarjolla oli vielä Pop Up Hotelli Pori.

Eija Joensuun mukaan huonehinnoissa on ollut joka vuosi hienoista nousua ja hintataso oli aivan sama SuomiAreena-viikolla vuonna 2023, kun SuomiAreena oli samalla viikolla Pori Jazzin kanssa.

Kansalaistori – neljän hengen kökkäporukan aikaansaannos

Minun ja Tapio Furuholmin eli tapahtuman tuottajien aloitteesta Porin kävelykadulle pystytettiin Kansalaistori vuodesta 2009 alkaen. Furuholm pyysi vastuuhenkilöksi torin rakentamiseen vanhan futiskaverinsa Musan Salamasta, Satakunnan ammattikorkeakoulun vahtimestari Harri Vihtilän.

Kukin järjestäjä sai teltan, pöydän ja kaksi tuolia, sähköt ja 4 x 4 -metrisen tilan esitelläkseen toimintaansa. Vihtilä huolehti tuolit ja pöydän SAMK:sta. Ensimmäisenä vuonna telttoja oli 31 ja suurimmillaan yli 60 kappaletta 2010-luvun lopulla.

Kerran Kansalaistori oli jäädä avaamatta kaupungin rakennusvalvonnan määräysten vuoksi. Elokuussa 2010 Sonispheressa tapahtuneen rajuilman seurauksena SuomiAreenan turvavaatimukset tiukentuivat.

”Kaksi tuntia ennen Kansalaistorin avaamista sain soiton tuottaja Furuholmin kautta kaupungin rakennusvalvonnalta, ettei toria avata, ellei teltoilla ole tarpeeksi painoja. Kysyin Pentti Kokolta, onko meillä tarpeeksi ruuveja ja porakoneita, joilla saataisiin teltat kytkettyä toisiinsa. No eihän meillä ollut. Soitin kuitenkin rakennusvalvontaan ilmoittaen, että meillä on tarvikkeet valmiina, jos se riittää. Sieltä ilmoitettiin sen riittävän ja että he tulevat tarkastamaan teltat iltapäivällä. Sitten lähdettiin nopeasti ostoksille ja töihin. Näin saatiin kansalaistori avattua”, kuvaa Harri Vihtilä kekseliäisyyttään.

Vuoden 2014 Porin Jazzin alueella järjestettyyn tilaisuuteen Vihtilä huolehti esiintyjille merikontin kesäteatterin lavan taakse. Hänen mukaansa niin Jenni Haukio kuin Sofi Oksanenkin kehuivat taukopaikkaa – oli sähkö ja juokseva vesi. Televisiointia varten Vihtilä porukkansa kanssa peitti kesäteatterin mainokset tummalla kankaalla, joka oli SAMKin logoja täynnä. ”Pyysin MTV:n väkeä etukäteen hyväksymään kankaan. Kukaan ei tullut, ja tv-lähetyksen tuottaja Heikki Piuholan moitti Vihtilää SAMKin mainostamisesta”, muistelee Vihtilä.

Kansalaistorin purkamisen Vihtilä teki aina kahdestaan veljensä kanssa.

Vihtilän jäädessä syrjään logistiikkavastaavaksi tuli Jan Kaski vuonna 2012. Hänen mukaansa Kansalaistorin rakentamisen aikoihin työpäivät venyivät helposti yhteen kahteen asti yöllä. ”Joka päivä kertyi kymmeniä tuhansia askelia, ja se oli pienten tulipalojen sammuttamista kaikki päivät”, kertoo Jan

Kaski. Torin rakentamisen ohella töitä riitti tapahtumapaikoilla, ajoesteiden suunnittelemisessa, penkkien kantelussa ja erilaisten kankaiden kiinnittelyssä.

”Parin vuoden jälkeen sain apumiehen yhdestä kesätyöntekijästä. Yhtenä vuonna kymmenkunta syrjäytynyttä nuorta oli töissä, ja Musan Salaman Futsal’n naisten liigajoukkue kantamassa penkkejä ja betonipainoja”, kertoo Kaski alati vaihtuvista työporukoistaan.

Ikimuistoisin työkokemus Kaskelle tuli vuonna 2012, jolloin Porin kaupungin rakennusvalvonta vaati irtopainot jokaiseen telttaan. ”Kaupungin työllisyyspalveluilta tilattiin 35 kilon betonipainoja 330 kappaletta. Työllisyyspalveluista tuli väkeä tuomaan niitä torille, mutta kun perjantaina piti tori purkaa, niin olin yksin kantamassa yhteensä 10 000 kiloa painoja pois. Apuna piti olla kolme ranskalaista opiskelijapoikaa, mutta he häipyvät muualle. Useita tunteja siinä meni, ja loppuillasta piti vahtia ravintolasta tulevia miehiä, jotka halusivat kanniskella painoja pitkin kävelykatua”, kertoo Kaski.

Samana vuonna Areenalle tuli oma turvallisuusvastaava, ja järjestyksenvalvojia piti palkata yli 50, kun aiemmin oli selvitty muutamilla henkilöillä.

Eniten aikaa Kasken mukaan kului kuitenkin aluehallintoviraston, poliisin ja kaupungin rakennusvalvonnan kanssa neuvotteluissa järjestämisehtojen kiristyessä vuosi vuodelta.

Kansalaistoria ja erityisesti lapsia ilahduttamaan MTV toi Aulis-pöllön ja Porin kaupunki Viksu Mustavariksen vuodesta 2013 lähtien.

Kun tuli ongelma, miten käsiohjelmaa kannattaisi jakaa ympäri kaupunkia, ratkaisu löytyi maitokärkyistä. ”Kysyimme puistotoimelta, olisiko heillä ylimääräisiä maitokärkyjä. Kärkyt löytyivät, ruosteiset ja kulahtaneet. Muutaman päivän jälkeen kärkyjä työntäneiden kädet ja vaatteet olivat ruostetahroja täynnä. Otin kärkyt kotiin, hioin ja maalasin ne Suomi-Areenan punaiseksi. Mieheni kunnosti renkaat ja kärryn pohjalla olleen puisen lavetin. Kärkyt olivat käytössä monta vuotta tämän jälkeen”, kertoo kaupungin graafinen suunnittelija Heli Koskela. Kiitokseksi hän sai moitteet yksiköstään, kun oli ostanut ilman lupaa kymppin arvoisen maali-purkin!

Vuodesta 2022 lähtien Kansalaistorista on vastannut Janne Suomela yhdessä Nuorten työpajan 10–15 henkilön kanssa.

Keskustelujen juontajat pääosin MTV:n uutistoimituksesta

Keskustelutilaisuuden johtava henkilö on juontaja. Hän rytmittää tilaisuutta, lopettaa jaarittelut, huolehtii aikataulusta ja tarvittaessa tivaa vastauksia yleisölle.

Tapahtuman alkuvuosina tilaisuuksia juonsivat pääosin tilaisuuksien järjestäjien, kuten Telan, Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimiston tai STTK:n, oma väki. Palkatut toimittajajuontajat olivat harvinaisia. Tapahtuman kasvaessa 2010-luvun puolivälissä useat järjestöt siirtyivät toimittajajuontajiin.

Ensimmäinen tv:stä tuttu juontaja oli heti ensimmäisenä vuonna 2006 Kirsi Alm MTV:stä. Hän tunsu ylpeyttä päästessään juontamaan synnyinseudullaan. ”Juontokeikoistani saamat palkkiotkaan eivät päättä huimanneet alkuvuosina. Nykyään SuomiAreena-viikko on minulle myös taloudellisesti kannattava juttu. Kiinnostus yhteiskunnalliseen keskusteluun on kuitenkin suurin syy, että vuosi toisensa perään suuntaan Poriin”, kertoo Kirsi Alm-Siira tähän mennessä 14-vuotisesta juontourastaan.

Vuosien saatossa eniten on käytetty MTV:n uutisankkureita tai muita toimittajia. Kävin läpi kaikki SuomiAreena-vuodet juontajien osalta. Tässä TOP6: Kirsi Alm-Siira 70 juontoa, Nina Rahkola ja Peter Nyman 42 juontoa, Jaakko Loikkanen 37, Tuomas Enbuske 35 ja Riku Rantala 32 juontoa. Heistä MTV:n ulkopuolelta olivat juontaja/toimittaja Tuomas Enbuske ja Ylen tv-ohjelmista tutuksi tullut juontaja/kirjailija Riku Rantala. Kymmenen suosituinta ovat kaikki tv:stä tuttuja.

Eniten juontokeikkoja yhden viikon aikana kertyi Kirsi Alm-Siiralle ja Jaakko Loikkaselle, peräti 19. Alm-Siiran mukaan yhden juontokeikan valmistelu vaatii ”helpoimmillaankin” yhden kokonaisen työpäivän. ”Ikinä en koe olevani minkään firman tai tahon edustaja, eikä minua voi pakottaa keskustelemaan jonkun äänitorvena. Kerran olen tämän vuoksi kieltäytynyt SuomiAreena-juonnosta”, kertoo Alm-Siira omasta juontajan etiikastaan.

Hänen juontopalkkionsa vaihtelevat keikalta 1 000–1 800 euroon valmistelun työmäärästä riippuen.

Mitä sitten hyvältä juontajalta vaaditaan? Alm-Siiran mukaan asia on oltava hallussa ja yllättävissäkin käänteissä pitää olla reagointikykyä sekä vähän luovuuttakin. ”Joskus tapahtuman käsikirjoitus on niin valmis, että pidän järjestäjän kanssa tunnin parin palaverin ja perehdyn omalla ajalla

taustoihin. Joskus olen mukana jo keskustelijoiden valinnassa”, kuvaa Alm-Siira keskusteluihin valmistautumistaan.

SuomiAreena MTV:n tv-tuotannolle valtava haaste

SuomiAreena on pysynyt tapahtumana puitteiltaan ja sisällöltään hyvin samanlaisena lähes parikymmentä vuotta. Sen sijaan keskustelujen televisioinneissa on tapahtunut melkoinen muutos.

Aiemmin MTV:n uutislähetykset, aamuohjelmat, tv:n vaalitentit sekä ajan-kohtais- ja keskusteluohjelmat tuotettiin turvallisista studio- ja työtiloista ensin MTV:n Pasilan ja myöhemmin Vallilan studioista. Siirtyminen Poriin vaati runsaasti ennakkovalmistelua. ”Oli ennakkosuunnittelupäiviä niin uutistuotannon, tekniikan kuin ulkotuotantojen teknisen henkilökunnan kanssa. Meidän oli varmistettava ja testattava lukuisia tapahtumapaikkoja ja siirtoyhteyksiä koko päivän kestäviä lähetystyksiä varten. Yleisön vapaa pääsy seuraamaan näitä ohjelmia ja tapahtumia vaati sellaisia paikkoja, joihin pystyttiin rakentamaan hyvä äänentoisto ja istumapaikkoja yleisölle”, kuvaa tuottajana toiminut Heikki Piuhola. Hänen ohellaan tuottajina ovat toimineet muun muassa Jussi Eronen ja Hanna Takala.

Ulkona tehtävät lähetykset aiheuttivat yllätyksiä lähes joka vuosi. Näin kuvaa Heikki Piuhola ravintola Buccon kesäterassilla tehtyä keskustelua, johon osallistui muun muassa presidentti Tarja Halonen vuonna 2008:

”Edeltävänä iltana piipahdimme kuvaajien kanssa varmistamassa ulkotuotantorekan ja kaapelivetojen paikkoja, kun samalla ymmärsimme, että pitkänomaisella terassilla yleisö ei juuri keskustelijoita näkisi neljän kookkaan studiokameran takaa. Seurasi pikainen puhelu paikallisen rautakaupan vetäjälle, ja auringon jo painuessa mailleen rautakaupan kuorma-auto purki terassin kupeeseen 80 eurolavaa sekä tuhdin nipun filmivanerilevyjä. Sovimme varhaisesta herätyksestä päätoimittaja Merja Ylä-Anttilan sihteerin miehen Juha Leppäsen kanssa ja rakensimme aamun tunteina Buccon terassille omastakin mielestämme kohtuullisen tyylikkään ja tukevan esiintymislavan. Urakan kruunasi tietenkin ravintoloitsijan henkilökohtaisesti terassille kiikuttama aamiaistarjotin tuoreine mansikoineen.”

Lähetysten ohjelmasiirroista Helsinkiin vastasi monet vuodet MTV:n järjestelmänsinöörinä toiminut Jukka ”Julle” Turkki. Erikoislähetysten ja Huomenta Suomen ohjaajana toimi puolestaan Jesse Ristilä.

Tv-ohjelmien tuottajat ovat vastanneet kanavalle tulleista puheenjohtajateisteistä, tasavallan presidentin haastattelutunneista sekä muutamista muista pääkanavalle tehdyistä lähetyksistä.

Areenan erikoisohjelmien inserttien, uutisjuttujen ja -suorien kuvaaminen ja editointi olivat puolestaan alusta alkaen freelancer-kuvaaja Aki Blombergin vastuulla. Vuodesta 2008 lähtien Blombergin ENG-kuvaajiin ja editoijiin kuului kymmenen vuotta sama tiimi: Timo Varila, Risto Vuorela, Tapio Yliaho sekä vuodet 2015–2019 Ville Ristolainen ja Markku Suoniemi.

Valokuvaajina ovat puolestaan toimineet muun muassa Marko Mikkola, Eetu Henttonen, Heli Koskela ja Jan Virtanen Porista ja MTV:n puolelta Ville Malja ja Jan Blomberg.

Upouusista välineistä huolimatta saattoi materiaalin toimittamiselle Helsinkiin tulla yllättäviä esteitä. ”Olin toimittaja Nina Rahkolan kanssa tekevässä illan erikoislähetykseen viime hetken haastatteluja kaupungin vastaanotolla Porin taidemuseolta. Materiaalin piti siirtyä torille ulkolähetyksautoon mobiiliverkkoa hyödyntävällä reppulähettimellä. Väkeä oli paljon itse tilaisuudessa ja myös viereisellä Jazzkadulla, joten kännykkäliikennettä oli runsaasti eikä reppulinkki toiminutkaan. Ei muuta kuin kameran levyke taskuun ja pikaspurtti lähetyksautolle, ja ehtihän ne haastattelut lähetykseen”, kuvaa Aki Blomberg yhtä vuosien monista pikajuoksuistaan.

Tämäkään väki ei vielä riittänyt taltioimaan kaikkia tapahtumia. Niinpä MTV teki sopimuksen Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa muista kuvauksista. Alussa SAMKista tuli kaksi kahden hengen kuvausryhmää ja kuvatoimittaja ja 2010-luvulla jo neljä kuvausryhmää sekä kaksi stillokuvaajaa. MTV:n ja SAMKin väliseen sopimukseen kuului vielä kahden tapahtumalavan rakentaminen. MTV antoi SAMKille ”vaihtokaupassa” alueellista tv-mainosaikaa 24 000 euron arvosta vuosittain.

”Enimmillään SAMKin opiskelijoita oli jopa 30 henkilöä. Jos tuo kaikki työ olisi ostettu kaupallisilta palveluntarjoajilta, olisi moni asia jäänyt tekemättä budjetin rajallisuuden vuoksi”, kuvaa Aki Blomberg oppilaitosyhteisön merkitystä tuotannoille. Samaan aikaan SAMKin opiskelijoiden rakentama sähköauto oli vuonna 2013 koko viikon tapahtuman käytössä.

Tapahtuman kasvaessa lisääntyivät myös tv-lähetykset. Kun vuonna 2006 tapahtumasta tehtiin ohjelmaa muutama tunti, vuonna 2024 MTV3-kanavalle, Katsomoon sekä SuomiAreenan ja MTV:n verkkosivuille ohjelmaa

tuotettiin jo satoja tunteja. Tällöin lähes kaikki tapahtumien keskustelutkin välitettiin suorana.

Myös lähetysten sisällöissä on tapahtunut vuosien mittaan muutoksia. Blombergin mukaan suorat osuudet ovat lisääntyneet ja insertit vähentyneet. ”Alkuvuosina uutisjutut sovittiin jopa useita viikkoja etukäteen tekijäresurssien vähäisyyden vuoksi. Tänäpä päätökset taltioinneista tehdään Helsingin aamukokouksissa, ja nekin päätökset muuttuvat usein päivän aikana”, kuvaa Aki Blomberg uutispäivien tekoon tullutta muutosta.

Myös MTV:n omien työntekijöiden määrä kasvoi ensimmäisen vuoden 30 työntekijästä yli 70:een 2010-luvun puoliväliin mennessä.

Lähetysten määrän kasvaessa tapahtui myös tv-tekniikassa valtava muutos.

”Vuonna 2006 minkä tahansa suoran osuuden tekemiseen televisioon tarvittiin satelliittiauto. Nyt nuo hoituvat kiinteillä kuituyhteyksillä tai helpoimmillaan mobiiliverkkoa hyödyntävillä LiveU-lähettimillä, niin kutsutuilla reppulinkeillä tai jopa pelkällä kännykällä HD-tasoisena. Tuolloin, vajaa 20 vuotta sitten, keskustelua tallennettiin nauhoille ja siirrettiin katsottavaksi SuomiAreenan ja MTV:n verkkosivuille melko pitkällä viiveellä. Nyt lähes kaikki tapahtuman keskustelut näkyvät verkossa suorina lähetyksinä ja saman tien myös tallenteina”, kuvaa Blomberg muutosta.

Tapahtuman historian aikana kaikki lähetykset on saatu ulos milloin työporukan kekseliäisyyden, joustavuuden ja jonkinlaisen riskirajalla toimimisen ansiosta. Pahin läheltä piti -tilanne oli vuonna 2011, ja kuinka ollakaan kyseessä oli Jorma Ollilan isännöimä YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moonin ja tasavallan presidentti Tarja Halosen keskustelu ja sen suora tv-lähetys.

”Kaikista protokolla- ja turvajärjestelyistä selvittiin kunnialla, mutta tv-ulkotuotantoauton ja Promenadi-keskuksen tekniikan yhteensovittamisessa oli ongelmia eikä keskustelijoiden saliaäntä saatu yleisölle kuuluviin. Tuotantoautossa olimme valmiina aloittamaan tv-lähetyksen ajallaan, kun seurassimme monitoreista teknikkojen hermostunutta juoksentelua esiintymislavalla salin kaapeleita tutkien. Kiirehdin takaisin saliin ja selitin niin pääsihteerille kuin presidentille, mistä oli kysymys ja että tv-ohjelman takia meidän on aloitettava suora lähetys välittömästi. Saliyleisölle kerrottiin niin kuuluvasti kuin pystyttiin, millaisesta teknisestä ongelmasta on kysymys, ja toivottiin heiltä kärsivällisyyttä yrittää kuulla lavalla käytävää keskustelua.

Presidentti Halonen oli tietenkin pääsihteerin vierailun emäntänä syystäkin ärtynyt näistä käytännön ongelmista ja sanoi minulle, että 'näin sitten mennään, mutta haluaisinpa olla huomenna kuulemassa, kun tätä asiaa selvitetään teknikkojen ja heidän esimiehensä välillä'. Saliääni ja sitä myötä keskustelijoiden puheet saatiin yleisölle kuuluviin onneksi noin kymmenen – mutta varsin pitkän – minuutin kuluttua”, kuvaa lähetyksen tuottaja Heikki Piuhola tv-uransa hikiempiä hetkiä.

3.10 TalviAreena 2009–2019

SuomiAreenan järjestäjien bonus tulevan kesän järjestäjille

Miten seuraavan kesän järjestäjätahot saataisiin heräämään ja kiinnostumaan keskellä talvea järjestettävästä SuomiAreenasta? Ei sähköposteja, ei tiedotteita, ei tapaamisia (aika ei riitä) – kutsutaan väki koolle eikä mihinkä tahansa paikkaan, vaan eduskuntaan!

Vuonna 2007 SuomiAreenan jälkeen kiinnostus tapahtumaa kohtaan kasvoi. Samalla lisääntyi meihin järjestäjiin kohdistunut paine. Halusimme TalviAreenalla viestiä, että talvella on hyvä kokoontua ennen kesän ohjelman valmistusta. Eri järjestöt tapaavat toisiaan, ja samalla SuomiAreena tulee tunnetuksi kansanedustajien keskuudessa.

Porista TalviAreenaan osallistui kaksi bussilastillista väkeä: kaupungin ja alueen päättäjiä sekä SuomiAreenan valmisteluissa mukana olleita.

Ensimmäisessä TalviAreenassa 12.2.2008 Satakuntatalossa puhuivat pääministeri Matti Vanhanen, Metsäteollisuuden toimitusjohtaja Anne Brunila, entinen pääministeri Paavo Lipponen ja kirjailija Jarkko Tontti. Saliin kerääntyi 80 henkilöä.

Seuraava TalviAreena siirtyi eduskunnan Pikkuparlamenttiin. Pääpuhujana oli Euroopan parlamentin puhemies Hans-Gert Göttering. Muina keskustelijoina olivat EU-komissaari Olli Rehn, puhemies Sauli Niinistö, ulkoministeri Alexander Stubb ja kansanedustaja Eero Heinäluoma.

Vuosina 2010–2012 keskusteltiin suomalaisen demokratian tilasta, vaalikoneista ja sosiaalisesta mediasta. Puhujakaarti vaihteli puhemies Sauli Niinistöstä oikeusministeri Tuija Braxiin ja Kallio-liikkeen aktiiviin Erkki Perälään.

Vuonna 2013 puhuttiin, miten Suomi saadaan nousuun, ja keskustelijoina olivat puhemies Eero Heinäluoma, Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Antti Rinne ja kaksintaistelussa elinkeinoministeri Jan Vapaavuori ja keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä.

Vuonna 2014 puhuttiin arktisesta alueesta. Keskustelijajoukossa olivat entinen kansanedustaja Esko-Juhani Tennilä, Rukakeskus Oy:n johtaja Miia Porkkala, Kaivannaisteollisuus ry:n toimitusjohtaja Pekka Suomela ja Suomen Luonnonsuojeluliiton toimitusjohtaja Eero Yrjö-Koskinen.

2015 teemalla ”Kaunis kauhea kulttuuri” kerääntyi saliin 200 osallistujaa. Eduskunnan Arkadia-seuran (kansanedustajista muodostunut kulttuuri-seura) kanssa järjestetyssä tapahtumassa Kansallisteatterin pääjohtajan Mika Myllyahon kanssa keskusteli puhemies Eero Heinäluoma.

Viimeinen TalviAreena järjestettiin 25.2.2020. MTV uutisoi tapahtuman uutisissaan joka vuosi.

Koronapandemian jälkeen SuomiAreena siirtyi uutisista MTV:n johdolle, minkä seurauksena TalviAreenan järjestäminen lopetettiin. SuomiAreenan tuottaja Johanna Tonttilan mukaan aika oli ajanut tämän tapahtuman ohi.

Porin kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkosen mukaan siitä tuli ”vähän väsähtänyt” tapahtuma, jossa kansanedustajienkin määrä väheni vuosi vuodelta. ”Olisiko se voinut olla jossain muualla Helsingissä paikassa, jossa ihmiset liikkuvat. TalviAreena oli hyvä eikä ollut hyvä asia, että se kokonaan lopetettiin. Sitä olisi pitänyt miettiä uudelleen”, arvioi Luukkonen jälkikäteen.

TALVIAREENA – SUOMIAREENAN PIKKUVELI

- **JÄRJESTÄJÄT:** SuomiAreena (MTV Uutiset ja Porin kaupunki) ja eduskunnan perustuslakivaliokunta.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuodesta 2008 vuoteen 2019.
- **AJANKOHTA:** Helmikuun puolivälistä helmikuun loppuun eri vuosina.
- **TEEMAT:** Vuosittain vaihtelevat teemat, jotka koskivat taloutta, ulkopoliittikkaa, arktista aluetta, demokratiaa, työn riittävyyttä, nuorten tulevaisuutta, väittelyn ja puhumisen taitoa.
- **TAVOITE:** TalviAreena muistutti SuomiAreenan järjestäjiä tulevasta kesästä ja sen ohjelmaan valmistautumisesta. Samanlaisena muistutuksena se toimi kansanedustajille.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** SuomiAreenan keskeisten henkilöiden ja eduskunnan keskenään sopima.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Eduskunta

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Euroopan parlamentin puhemies Hans-Gert Göttering, pääministeri Matti Vanhanen, eduskunnan puhemiehet Sauli Niinistö, Eero Heinäluoma, Maria Lohela ja Paula Risikko; EU-komissaari Olli Rehn, entinen pääministeri Paavo Lipponen sekä toistakymmentä ministeriä ja kansanedustajaa; UPL:n johtaja Teija Tiilikainen, Rovion Peter Vesterbacka, Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Antti Rinne, WWF Suomen pääsihteeri Liisa Rohweder, Kansallisteatterin pääjohtaja Mika Myllyaho, Nokian hallituksen puheenjohtaja Risto Siilasmaa.
 - **PAIKKA:** 2008 Satakunta-talo, Helsinki. Sen jälkeen eduskunnan Pikkuparlamentti.
 - **MUSIIKKI:** Ei. Pieni cocktail-tilaisuus tapahtuman jälkeen.
 - **YLEISÖ:** Kansanedustajia, SuomiAreenan aiempien ja tulevien järjestäjätahojen väkeä.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei maksua.
 - **BUDJETTI:** Muutama tuhat euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** SuomiAreenan toinen järjestäjä MTV Uutiset.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** TalviAreena loppui koronapandemiaan sekä MTV:n johdon päätökseen, että tapahtumasta oli aika ajanut ohi.
-

3.11 MetropoliAreena 2009–2012 ja 2023–

MetropoliAreena: SuomiAreenan jalanjäljissä tapahtuma pääkaupunkiseudulle

Voimakas elinkeinorakenteen muutos sekä siihen liittyvä maassa- ja maasta-muutto synnyttivät meille aluepolitiikan. 1950-luvun lopulta 1980-luvulle alueiden eroja pyrittiin tasoittamaan keskustan/Maalaisliiton ja sosiaali-demokraattien hallituskausilla – perustettiin muun muassa uusia yliopistoja ja rakennettiin kasarmeja. 2000-luvun puolivälissä päättäjien huomioon nousi ensi kertaa suurten kaupunkien tilanne: maankäyttö, liikenne ja segregatio. Matti Vanhasen II hallituksen (2007–2011) ohjelmaan kirjattiin metropolipolitiikka eli maan kansainvälisen kilpailukyvyyn parantaminen.

SuomiAreenan menestyksen siivittämänä kolme ”yksityishenkilöä” – Lehtiyhtymän Vantaan Sanomien päätoimittaja Risto Hietanen, Helsingin Yrittäjien toimitusjohtaja Anssi Kujala ja minä SuomiAreenan tuottajana – halusivat julkista keskustelua metropolipolitiikasta. Syyskuussa 2009 järjestetty uusi MetropoliAreena seurasi Porissa järjestetyn SuomiAreenan jalanjalkia: tavalliset ihmiset pääsivät seuraamaan kauppakeskuksiin sijoitettuja keskustelutilaisuuksia ilman pääsymaksua, ja kevennyksenä oli vielä viihdettä tarjolla.

MetropoliAreenan tekijät ja julkisuus olivat alusta alkaen vahvat. Mukaan olivat SuomiAreenassa onnistunut MTV3 Uutiset, Helsingin Sanomien haastaja alueen kunnissa Suomen Lehtiyhtymä sekä alueen yrittäjäjärjestöt.

Tapahtumat vietiin kauppakeskuksiin

Tapahtumat vietiin kauppakeskuksiin, joihin puolueilla ei ollut aiemmin ollut pääsyä. Näin metropolikeskustelujen myötä myös puolueet pääsivät sisään ständeineen keskustelemaan ihmisten kanssa.

Ohjelmissa oli tunnettujen henkilöiden näkemyksiä metropolista, erilaisia keskusteluja, musiikkia ja jopa tanssia. Tapahtumissa ääneen pääsi lähes 50 henkilöä.

Vuonna 2009 Helsingin Lasipalatsin aukion tapahtumaan oli kutsuttu kaikkien 14 kunnan valtuutetut. Heistä puolet oli paikalla, ja heitä äänestettiin pienten väittelyjen jälkeen. ”Metropolivaltuutetut äänestivät kyllä joukkoliikenteen laajentamiselle ja sanoivat ei niin kuntien yhdistämiselle kuin maahanmuuttajien keskittämiseksi tiettyihin kaupunginosiin”, kerrotaan MetropoliAreenan julkaisussa vuodelta 2010.

Lehtiyhtymän lehdet kysyivät lukijoiltaan eli alueen asukailta ongelmista (vastauksia yli 1 300) ja yrittäjäjärjestöt puolestaan alueen valtuutetuilta sekä yrittäjäjärjestöjen päättäjiltä näkemyksiä metropolipolitiikan sisällöstä.

Poliitikkojen ohella näkemyksiään esittivät kirjailijat Lasse Lehtinen ja Jari Tervo sekä muusikko Jyrki Linnankivi The 69 Eyes -yhtyeestä. Keskusteluja rytmitti esityksillään laulaja Jippu.

Tapahtumassa alue- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi esitti, että hallitus antaisi eduskunnalle selonteon hallitusohjelmaan kirjatusta metropolipolitiikasta vielä vaalikauden loppuun mennessä. Näin myös tapahtui. Kiviniemen esitys nosti tapahtuman valtakunnalliseksi.

Ensimmäistä tapahtumaa Narinkkatorilla seurasi useita satoja ihmisiä.

Helsingin Narinkkatorin jälkeen oli selvää, ettei tapahtumaa voinut jatkaa kolmikon voimin. Kullakin oli hoidettavanaan omat työnsä. Ensimmäiseksi projektipäälliköksi valittiin Arttu Laasonen, joka ryhtyi rakentamaan tapahtumaa vuositasolla eteenpäin.

Seuraava päätapahtuma järjestettiin Vantaan kauppakeskus Jumbon keskusaukiolla lokakuussa 2010. Kolmen tunnin aikana keskusteltiin liikenteestä, sairaanhoidosta ja tulevista eduskuntavaaleistakin. Lehtiyhtymän lehtien lukijat olivat lähettäneet toistatuhatta kysymystä, joihin olivat vastaa-
massa Vantaan, Espoon ja Porvoon kaupunginjohtajat sekä Helsingin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja.

Omista metropolikokemuksistaan olivat kertomassa kirjailija Riikka Pulkkinen, laulaja Maarit Hurmerinta, pianisti Lenni-Kalle Taipale sekä rokkari Andy McCoy, joka esitti haastattelussaan: ”Kaikenlaiset rajat ovat aivan turhia, Espoo ja Vantaa voitaisiin aivan hyvin liittää Helsinkiin. Ja Sipoosta puolet Helsinkiin ja puolet Porvooseen.”

Tapahtumaa kävi seuraamassa tuhatkunta ihmistä.

MetropoliAreenan kolmas iso tapahtuma järjestettiin Espoossa kauppakeskus Sellon keskusauiokiolla. Pääministeri Jyrki Katainen oli Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan edustajien tentissä, kansanedustajat debatoivat lyhyissä pariväittelyissä ja nuoret kansanedustajat ottivat mittaa toisistaan pelaamalla keskustelupelikorteilla. Yleisö puolestaan pääsi kysymään kunta-päättäjiltä vanhustenhoidosta, palveluista ja liikenteestä.

Keskustelujen välissä Vesterinen yhtyeineen viihdytti väkeä, ja Espoon kaupunki tarjosi kahvit Sellon kirjastossa. Runsas kolmituntinen keräsi paikalle toistatuhatta ihmistä.

Aiempaan malliin suhteestaan metropoliin olivat kertomassa vaatesuunnittelija Tiia Vanhatapio, musiikkivaikuttaja ja liikemies Juhani Merimaa sekä kirjailija Leena Lehtolainen.

Oma juna Helsingistä Lahden kautta Keravalle

Viimeinen tapahtuma järjestettiin junassa Helsinki–Lahti-välillä, sen jälkeen Lahden kaupungintalon sisäpihalla sekä lopuksi Keravan asemalla. Oman junan saamista Helsinki–Lahti-välille normaalina arkipäivänä voitaneen pitää uskomattomana saavutuksena. VR antoi junan maksutta tapahtuman käyttöön, ja matkalle kutsuttiin 240 päättäjää ja vaikuttajaa.

Junassa järjestettiin keskusteluja kuntavaaleista, uudesta yrittäjyydestä ja tietenkin Metropolin liikenne- ja ratkaisista. Matkalla mukana olivat eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma, kirjailija Juha Itkonen, VR:n pääjohtaja Mikael Aro sekä Helsingin ja Espoon elinkeinojohtajat.

Lahdessa kaupunki oli järjestänyt matkan varrelle asemalta kaupungintalolle puutarhajuhlat, jossa esiintyi eri taiteilijoita. Kaupungintalon pihalla käytiin keskusteluja samoista aiheista kuin junassakin, nyt lahtelaisten päättäjien kesken kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran johdolla. Mukana olivat myös europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen ja Liikenneviraston pääjohtaja Juhani Tervala.

Lahdesta juna saapui Keravalle, jossa oli koko päivän ajan järjestetty ohjelmaa: Huomenta Suomi suorana, aamukahvit klo 7–9, päivätanssit sekä KUUMA-kuntien (Järvenpää, Kerava, Tuusula) päättäjien keskustelua. Asemalta MTV lähetti suorana puolueiden puheenjohtajien puolitoistatuntisen keskustelun, ja ilta päättyi Palefacen & Räjätävän Nyrkin keikkaan.

Junamatkalla huomioitiin pääkaupunkiseudun jälkeen Uudenmaan kuntia sekä Lahtea. Millään muulla tavalla kuin junalla tämä ei olisi ollut mahdollista. Tapahtumaa seurasi noin 4 000 ihmistä ja MTV:n kanavilla lähetettyjä ohjelmia (Huomenta Suomi, vaalitentti, uutisjutut) yli 1,1 miljoonaa katsojaa.

Keskusteluja, kyselyjä ja pieniä tapahtumia ympäri vuoden

Isojen keskustelutilaisuuksien ohella MetropoliAreena julkaisi useita kyselyjä. Lehtiyhtymä kysyi lukijoiltaan, mitä parannettavaa alueella oli kahtena perättäisenä vuonna 2009 ja 2010. Yrittäjäjärjestöt puolestaan kysivät samaan aikaan alueen lähes 500 kunnallisvaltuutetulta ja lähes 1 500:lta omien yrittäjäjärjestöjensä jäseniltä, mitä metropolipolitiikan pitäisi olla. MetropoliAreena puolestaan tilasi kuntalaisgallupin Taloustutkimukselta vuonna 2010. Otos oli tuhat henkilöä 22 kunnan alueelta.

On poikkeuksellista, että keskustelujärjestäjä hankkii uutta, tuoretta tietoa käytettäväksi niin keskusteluihin kuin myös päätöksentekijöille. Eri asia on, hyödynnettiinkö tuota tietoa päättäjien keskuudessa.

MetropoliAreena osallistui ensimmäisenä vuonna Uudenmaan liiton perinteiselle risteilylle marraskuun lopussa. Laivalla oli Video Hyde Park, jossa lähes 70 vaikuttajaa lähetti terveisensä maan hallitukselle.

Myös Kuntamarkkinoilla MetropoliAreena järjesti tilaisuuden vuosina 2010 ja 2011. Ensimmäisessä olivat hallituksen metropolitiikasta kertomassa ja keskustelemassa hallinto- ja kuntaministeri Tapani Tölli sekä oikeusministeri Tuija Brax ja vuotta myöhemmin puolestaan kansanedustajat Jyrki Kasvi ja Kimmo Tiilikainen.

Toukokuussa 2010 Vantaan Flamingossa järjestettiin Nuorten Metropoli-tapahtuma yhdessä Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry:n kanssa. Toista sataa nuorta tenttasi kaupunkien johtoa. Yksi heidän toiveistaan oli nuorten omien kesämessujen järjestäminen, jossa jaettaisiin tietoa työpaikoista, kesäopinnoista ja muista aktiviteeteistä. Järvenpään kaupunginvaltuuston

puheenjohtaja Tapio Bergholm lupasi Järvenpään järjestävän messut, ja näin myös tapahtui vuoden 2012 alussa.

Toukokuussa 2012 järjestettiin Elokuvasäätiön tiloissa keskustelu luovien alojen merkityksestä metropolille. Keskustelemassa olivat muun muassa kulttuuriministeri Paavo Arhinmäki ja Iron Sky -elokuvasta tunnetuksi tulut ohjaaja Timo Vuorensola.

Neljän vuoden aikana MetropoliAreena järjesti parikymmentä tapahtumaa, joihin osallistui arviolta 8 000 henkilöä.

Tapahtuman perustajat MTV3 ja Lehtiyhtymä Oy maksoivat vuosittain 12 000 euroa ja alueen neljä yrittäjäjärjestöä yhteensä 16 000 euroa MetropoliAreenalle. Merkittävästi tapahtumaa tuki myös Uudenmaan liitto.

MTV3 ja Lehtiyhtymän ilmaisjakelulehdet puolestaan takasivat tapahtumille ison julkisuuden. Keskustelu metropolipolitiikasta nousi ainakin hetkellisesti suuren yleisön tietoisuuteen.

MetropoliAreenan rakentamisesta vastasivat projektipäällikköinä Arttu Laasonen (2010–2011), Johanna Sumuvuori (2011) ja Ville Hulkkonen (2011–2012). Heidän työpaikkansa sijaitsi Helsingin Yrittäjien toimistossa.

MetropoliAreenalla oli oma ohjausryhmä, johon kuuluivat Lehtiyhtymän (Risto Hietanen), MTV3:n (Esa Nieminen), Helsingin Yrittäjien (kulloinenkin toimitusjohtaja), Uudenmaan Liiton (Olli-Pekka Hatanpää), Uudenmaan Yrittäjien, Espoon ja Vantaan kaupunkien edustajat, YTV:n sekä Helsingin kaupungin tiedotuskeskuksen edustaja. Tällä järjestelyllä kaikki taustatहत olivat suunnittelemassa tapahtumia.

MetropoliAreenan loppu

Miksi MetropoliAreena sitten loppui? Metropolijunan jälkeen Uudenmaan, Espoon ja Vantaan yrittäjäjärjestöt päättivät lopettaa tapahtuman rahoittamisen. Näiden järjestöjen johto katsoi, ettei tapahtumalla ollut merkitystä tavalliselle yrittäjälle. Vain Helsingin Yrittäjät koki tapahtuman vaikuttamistoimet tärkeänä. Kun samaan aikaan Areenan tekemiseen vahvasti vaikuttanut Anssi Kujala siirtyi Helsingin Yrittäjistä Suomen Yrittäjiin, jäivät yrittäjät syrjään.

Uudenmaan liitto olisi halunnut jatkaa tapahtumaa vuodelle 2013 ja kaavaili MetropoliAreenalle kolmesta neljään tilaisuutta ”Uusimaa-viikolle”. 22.10.2012 tekemäni muistion mukaan suunnitelmissa oli vielä Metropoli-

laiva syys–lokakuulle 2013. Se olisi korvannut Uudenmaan liiton perinteisen risteilyn ja pyrkinyt saamaan laivalle peräti 900 henkilöä.

Oliko MetropoliAreenalla merkitystä?

Tapahtumaa rakentamassa olleen Vantaan Sanomien päätoimittaja Risto Hietanen toteaa: ”MetropoliAreenan yhteydessä ja osin sen tuomana julkisuutena kuntapoliitikot tutustuivat toisiinsa – usein ensimmäistä kertaa – ja joutuivat ottamaan myönteistä kantaa kaupunkien välisen yhteistyön kehittämiseen. Johtavat kuntapoliitikot ovat myöhemmin myöntäneet, että MetropoliAreenan tapahtumat ja niiden synnyttämät keskustelut osaltaan hälvensivät poliittista kyräilyä pääkaupunkiseudun kaupunkien välillä.”

Hallinto- ja kuntaministerinä 2007–2010 toimineen Mari Kiviniemen mukaan metropolipolitiikan merkitystä ei tuolloin ymmärretty. ”Tapahtumalla oli varmaan oma paikkansa, mutta ei kuitenkaan sellaista tilausta, että siitä olisi vahvasti innostuttu. Omassa puolueessani keskustassa vain harvat innostuivat siitä, ja innostujia oli aika vähän muissakin puolueissa. Espoo, Vantaa ja muu Uusimaa pitivät sitä osin Helsingin hankkeena”, arvioi Kiviniemi tapahtumaa vuonna 2025.

Uusi MetropoliAreena aloittaa 2023

MetropoliAreenan rekisteröity nimi vapautui 2022, ja sen hyödynsi Helsingin seudun kauppakamarin toimitusjohtaja Pia Pakarinen. Hän sai uuteen MetropoliAreenaan mukaansa ”vanhoista tekijöistä” Etelä-Suomen Median (aiempi Lehtiyhtymä), Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit sekä Uudenmaan liiton. MTV ei enää lähtenyt mukaan. Pakarisella itsellään oli kokemusta MetropoliAreenasta vuodelta 2012, jolloin hän toimi Helsingin Yrittäjien toimitusjohtajana.

Tavoite oli sama kuin aiemminkin eli tehdä Helsingin seudusta Itämeren alueen kilpailukykyisin ja kiinnostavin metropolialue.

Uusi MetropoliAreena on järjestänyt kolme tilaisuutta vuoden 2023 alusta alkaen, ja ne on järjestetty ennen eduskunta- ja europarlamenttivaaleja. Teemoina ovat olleet metropolipolitiikan saaminen hallitusohjelmaan, alueen työvoimapula ja jengiytyminen. Keskusteluissa on ollut mukana kymmenkunta Helsingin ja Uudenmaan alueen kansanedustajaa. Kaikki tilaisuudet on pidetty Helsingin Pasilan Mall of Tripla -kauppakeskuksessa.

Tapahtumiin on ollut vapaa pääsy, ja ne ovat keränneet kukin noin sata kuulijaa.

Parin tunnin tapahtuman on striimannut kauppakamarin mediatiimi. Tapahtumien budjetti on ollut 20 000–30 000 euroa.

Tapahtuman rakenne on ollut aina sama: vuorollaan joku kaupunginjohtajista esittää jonkin haasteen, johon poliitikkopaneeli vastaa, ja lopuksi haastaja kommentoi poliitikkojen vastauksia. Ohjelman sisällöstä vastaa kauppakamarin vaikuttamistyön vastaava johtaja Markku Lahtinen yhdessä Uudenmaan liiton sekä kaupunkien viestintävastaavien kanssa.

Mari Kiviniemi toteaa: ”Hyvä osoitus siitä, miksi metropolipolitiikan toteuttaminen on vaikeaa, näkyy hyvinvointialueissa. Helsinki, Vantaa ja Espoo eivät mahdu samaan alueeseen. Sinänsä tarvetta metropolipolitiikalle on.”

METROPOLIAREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** MTV3 Uutiset; Helsingin, Espoon, Vantaan ja Uudenmaan Yrittäjät ja Suomen Lehtiyhtymä Oy (Helsingin Uutiset, Länsiväylä, Vantaan Sanomat) vuosina 2009–2012. Helsingin seudun Kauppakamari, Etelä-Suomen Media, Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit sekä Uudenmaan liitto vuodesta 2023 alkaen.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** 2009–2012 ja 2023–.
- **AJANKOHTA:** Pää tapahtumat syys–lokakuussa, muut eri aikoina vuodesta (2009–2012). Vuodesta 2023 alkaen maaliskuussa.
- **TEEMAT:** Asuminen, liikenne, maahanmuuttajat, kaupunkien yhteistyö, nuorten asema, alueen kansainvälinen kilpailukyky, alueen merkityksen korostaminen maan hallituksen politiikassa.
- **TAVOITE:** Pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien nostaminen kansainvälisesti kilpailukykyiseksi metropolialueeksi sekä sen asukkaiden talouden ja viihtyvyyden parantaminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Esa Nieminen (MTV3), Anssi Kujala (Helsingin Yrittäjät), Risto Hietanen (Suomen Lehtiyhtymä) ja Tatu Rauhamäki (2012, Uudenmaan liitto) sekä yhteistyökumppanien ehdotukset vuosina 2009–2012. Helsingin seudun kauppakamarin vaikuttamistyön vastaava johtaja Markku Lahtinen yhdessä Uudenmaan liiton ja kaupunkien viestintävastaavien kanssa (2023–).
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Uudenmaan liitto, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (2009–2012).
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Asuntoministeri Jan Vapaavuori, hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi, pääministeri Matti Vanhanen, kirjailijat Lasse Lehtinen ja Jari Tervo, muusikko Jyrki Linnankivi The 69 Eyes -yhtyeestä (2009); hallinto- ja kuntaministeri Tapani Tölli, valtiovarainministeri Jyrki Katainen, Eurooppa- ja maahanmuuttoministeri Astrid Thors, puhemies Eero Heinäluoma, kirjailija Riikka Pulkkinen, muusikot Lenni-Kalle

Taipale, Maarit Hurmerinta ja Andy McCoy (2010); pääministeri Jyrki Katainen, peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson, Espoon kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä (2011); muusikko Paleface (2012); pääkaupunkiseudun kansanedustajia (2023-).

- **PAIKKA:** 2009 Lasipalatsin aukio, Helsinki; 2010 kauppakeskus Jumbo, Vantaa; 2011 kauppakeskus Sello, Espoo ja 2012 oma juna Helsinki–Lahti-välillä, Lahden kaupungintalon sisäpiha, Keravan asema. Lisäksi pienempiä Balderin salissa, Elokuvasäätien tiloissa ja Vanhalla ylioppilastalolla Helsingissä sekä nuorten tilaisuus Vantaan Flamingossa. Vuodesta 2023 Mall of Tripla -keskus Helsingissä ja kauppakeskus LUNDI Porvoossa (2025).
 - **MUSIIKKI:** Jippu (2009), DJ Salsa (2010), Vesterinen yhtyeineen (2011), Paleface (2012).
 - **KESTO:** Kolmen tunnin tapahtumia kauppakeskuksissa, vuonna 2012 kahdeksan tuntia junassa, Lahdessa ja Keravan asemalla. Pienemmät tapahtumat 1,5–2 tuntia. Uudella MetropoliAreenalla pari tuntia.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy neljään päätapahtumaan ja pienemmät kutsuvierastilaisuuksia (2009–2012). Uudessa tapahtumassa vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Useita kymmeniätuhansia euroja vuosittain. Uudella MetropoliAreenalla 20 000–30 000 euroa vuosittain.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** MTV3 Uutiset ja Suomen Lehtiyhtymä itse myös tapahtuman järjestäjinä (2009–2012). Etelä-Suomen Media vuodesta 2023 alkaen.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuma loppui kolmen yrittäjäjärjestön – Uudenmaan, Espoon ja Vantaan yrittäjien – lopetettua rahoituksensa Areenan järjestämiseen. Uusi MetropoliAreena jatkuu vuosittain.
 - **VERKKOSIVUT:** metropolipolitiikka.fi
-

4 Musiikkijuhlien yhteyteen rakennetut keskustelutilaisudet

4.1 Päämajasymposium Mikkeliissä

Keskustelu tukemaan Mikkelin Musiikkijuhlia

”Tapahtuman idea syntyi pitkällä joululounaalla vuonna 2007. Tertin ravintolassa istuin minä ja Mikkelin seudun elinkeinoyhtiön toimitusjohtaja Kyösti Ylijoki. Seuraavina päivinä hankkeeseen vihittiin Olli Rehn, Etelä-Savon maakuntajohtaja Matti Viialainen ja kaupunginjohtaja Kimmo Nikander.” Näin kuvaa tapahtuman syntyä silloinen Länsi-Savo-lehden päätoimittaja Tapio Honkamaa.

Valtakunnallista medianäkyvyyttäideoijat lähtivät hakemaan Yleisradiosta. ”Soitin Atte Jääskeläiselle (kesällä 2008 Ylen uutis- ja ajankohtais-toiminnan päällikkö) ja kutsuimme itsemme kylään. Sovimme siltä istumalta, että juontaja tulee Ylen uutisista ja että Yle saa päätöspuheenvuoron”, kertoo matkaan osallistunut Honkamaa. Näin syntyi Päämajasymposium vuodelle 2008. Yle on pysynyt matkassa mukana alusta asti.

Mutta oli siinä tuuriakin. Vuonna 1992 perustetussa Mikkelin Musiikkijuhlissa oli jo aiemmin mietitty, että juhliin olisi hyvä saada jokin oheistapahtuma. Musiikkijuhlien hallituksen puheenjohtaja Jukka Tikan mukaan puhuttiin ja haettiin idänkauppaan liittyvää tapahtumaa. Syystä tai toisesta sitä ei löytynyt. Tikka ei suostu avaamaan asiaa enempää.

Tikka oli harmaa eminenssi tapahtuman syntymässä: yhtä aikaa Musiikkijuhlien hallituksen puheenjohtaja ja Länsi-Savo-lehden hallituksen puheenjohtaja. Joku voisi sanoa, että Päämajasymposium syntyi pienessä kaveriporukassa.

Tapahtuma ajoitettiin Mikkelin Musiikkijuhlien yhteyteen. Vuodesta 1993 alkaen Musiikkijuhlien ohjelmasta vastasi pietarilaisen Mariinski-teatterin pääjohtaja, kapellimestari Valeri Gergijev. Päämajasymposium järjestettiin

samaan aikaan Musiikkijuhlien kanssa. Venäjän hyökättyä Ukrainaan Musiikkijuhlat lopetti yhteistyön Mariinski-teatterin kanssa. Vuoteen 2026 saakka ohjelmasta vastaa Lontoon Philharmonia-orkesteri. Orkesterin myötä vaihtui myös Musiikkijuhlien ajankohta heinäkuun alusta elokuun alkuun. Samalla siirtyi myös Päämajasymposium.

Heti alusta alkaen Symposiumiin kutsuttiin pääkaupunkiseudulta vieraita puolisoineen, joille on tarjottu kahvit, lounas sekä konserttiliput saman päivän Musiikkijuhlien konserttiin. Tapahtumaan on ollut vapaa pääsy, ja 700-paikkainen Martti Talvela -sali on ollut vuosittain aina täynnä.

Symposiumin toteuttamisvastuu on ollut maakuntaliitolla ja ohjelman rakentamisen päävastuu kulloisellakin maakuntajohtajalla, viimeksi Pentti Mäkisellä. Symposiumissa ei ole käytetty media- tai viestintätoimistoa.

Kolmen ja puolen tunnin mittaisen ohjelman runko on pysynyt samana alusta alkaen. Se alkaa Mannerheim-luennon nimellä kulkevalla avausluennolla, sen jälkeen on kaksi paneelia sekä usein musiikkiesitys, josta on vastannut Musiikkijuhlat. Yleisöllä on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä puhujille.

Yle on striimannut tapahtuman Yle Areenaan sekä huolehtinut tapahtuman uutisoinnista kuten myös Länsi-Savo-lehti. Ensimmäiseen tapahtumaan saatiin pääpuhujaksi EU-komission varapuheenjohtaja Siim Kallas, keskustan sisarpuolueen puheenjohtaja Virosta. Kansainvälisiä puhujia ei tapahtumaan ole jatkossa pyydetty, koska se olisi vaatinut tulkkauksen järjestämistä.

Vuoden 2024 keskusteluteemat olivat Suomen rooli Natossa ja Euroopan unionissa sekä kansalaisyhteiskunnan kriisinsietokyky ja valmius. Mannerheim-luennon piti Viron kansainvälisen puolustustutkimuskeskuksen varajohtaja Kristi Raik, ja kriisinsietopaneeliin osallistuivat muun muassa Huoltovarmuuskeskuksen toimitusjohtaja Janne Känkänen ja maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö Pekka Pesonen.

Päämajasymposiumia ideoineen Tapio Honkamaan (Länsi-Savon päätoimittaja 2006–2013) mukaan tapahtumasta voisi tehdä kaksi-kolmi-päiväisen ja aihepiiriä voisi laajentaa ulko- ja turvallisuuspolitiikan ulkopuolellekin.

Ajatus laajentumisesta on osin jo toteutunut, kun Suomen Pankki järjesti ensimmäisen kerran kansainvälisen talousseminaarin päivää ennen Päämajasymposiumia vuonna 2022. Tilaisuus pidettiin Sodan ja rauhan keskus Muistissa. Vuosina 2023 ja 2024 talousseminaarit järjestettiin Konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa. Vuonna 2024 tilaisuuden avasi Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn ja pääalustajana toimi Turun yliopiston erikoistutkija Jenni Karimäki Konsensus-Suomesta.

Itä-Suomi Unioni ry puolestaan järjesti 3.8.2023 yhteistyössä Musiikkijuhlien kanssa Venäjä-aiheisen kirjailijatapaamisen Konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa. Tilaisuudessa toimi haastattelijana Suomen Pankin entinen pääjohtaja Erkki Liikanen, ja haastateltavina olivat professori Jukka Korpela ja kenraali evp. Ari Puheloinen. Tilaisuuteen oli vapaa pääsy. Liikasen vetämät kirjallisuusillat järjestetään perinteisesti lokakuussa.

Kesällä 2023 Mikkeliäsi oli siis todellisuudessa kolmipäiväinen keskustelutapahtuma. Ensin Suomen Pankin talousseminari, sen jälkeen Itä-Suomi Unionin kirjallisuuskeskustelu ja viimeksi 14 kertaa järjestetty Pää-

Mikkelin Päämajasymposiumissa keskusteltiin Suomen poliittisesta turvallisuudesta Martti Talvela -salissa. Saliin mahtuu 700 henkilöä. Kuva: Esa Huuhko, Yle.

majasymposium. Seuraavana vuonna tapahtuma oli kaksipäiväinen, sillä kirjallisuus oli jäänyt pois. Mikkelin keskusteluketjua voikin pitää Porin SuomiAreenan jälkeen Suomen toiseksi mittavimpana keskustelutapahtumana. Kaikissa näissä tapahtumissa ovat olleet vahvasti mukana Olli Rehn ja Erkki Liikanen.

PÄÄMAJASYMPOSIUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Etelä-Savon maakuntaliitto, Mikkelin kaupunki, Yleisradio, Länsi-Savo-lehti, Mikkelin musiikkijuhlat sekä Sodan ja rauhan keskus Muisti (vuodesta 2022 alkaen).
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran vuonna 2008, ja se on Suomen toiseksi vanhin edelleen järjestettävä yhteiskunnallinen keskustelutapahtuma (koronavuosina ei järjestetty).
 - **AJANKOHTA:** Vuosina 2008–2022 heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Vuodesta 2023 lähtien elokuun alussa.
 - **TEEMAT:** Ulko- ja turvallisuuspolitiikka.
 - **TAVOITE:** Päämajakaupungin brändin nostaminen ja Mikkelin Musiikkijuhlien tukeminen.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Etelä-Savon maakuntaliitto ja Mikkelin kaupunki. Mikkelin tapahtumien luomiseen ja sisältöön ovat vaikuttaneet kaksi EU-komissaarina, Suomen Pankin pääjohtajana sekä ministerinä ja kansanedustajana toiminutta konkaria: Erkki Liikanen ja Olli Rehn.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Maakuntalehti Länsi-Savo, Mikkelin Musiikkijuhlat, Sodan ja rauhan keskus Muisti, Maavoimien esikunta ja Yleisradio.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Presidentti Sauli Niinistö, Olli Rehn ja Erkki Liikanen, EU-komissaari Siim Kallas, puolustusministeri Antti Häkkinen, Koneen pääjohtaja Antti Herlin, ministeri Elisabeth Rehn, Puolustusvoimain komentaja Juhani Kaskeala, kirjailija Jörn Donner, Osuuspankki-ryhmän pääjohtaja Reijo Karhinen, Viron kansainvälisen puolustustutkimuskeskuksen varajohtaja Kristi Raik ja Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen johtaja Teija Tiilikainen.
 - **PAIKKA:** Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli, Martti Talvela -sali.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 10 000 euroa, jonka maksavat puoliksi Etelä-Savon maakuntaliitto ja Mikkelin kaupunki.
 - **MUU OHEISOHJELMA:** Mikkelin Musiikkijuhlien konsertti, johon tarjotaan kutsuvieraille osallistumismahdollisuus. Vuodesta 2022 alkaen Suomen Pankin järjestämä talouspoliittinen seminaari Päämajasymposiumia edeltävänä päivänä.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Yleisradio ja Länsi-Suomi-lehti.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Pohdinnassa tapahtuman ajallinen laajentaminen.
 - **FAKTAT MIKKELISTÄ:** Kaupunki on Etelä-Savon maakuntakeskus, joka sijaitsee Saimaan luoteisrannalla. Kaupungissa on runsaat 52 000 asukasta. Kaupunki tunnetaan kolmen sodan päämajakaupunkina, ja se on samalla Suomen toiseksi suurin mökkikunta: mökkejä yli 10 500.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.esavo.fi
-

4.2 Saimaa Summit 2009–2017

Kolme yritystä houkutella Oopperajuhlien vieraita keskusteluihin

Saimaa Summitin perusta on luotu Etelä-Savon kauppakamarin seminaareissa, joita järjestettiin Savonlinnan Oopperajuhlien aikaan. Idean Summitista sai toimitusjohtaja Taneli (nykyisin Magnus) Tuomaala juoksulenkillä vuonna 2007.

Hänen mukaansa tapahtuma oli tarkoitus järjestää jo vuoden 2008 Savonlinnan balettijuhlien yhteyteen, mutta se toteutui kesällä 2009 Oopperajuhlien aikaan. Tuomaalan työnantajan Savonlinnasali Oy:n osakkaita olivat tuolloin Savonlinnan kaupunki, Savonlinnan Kylpylaitos Oy ja Savonlinnan Oopperajuhlat. Yksi syy Summitin syntyyn oli se, että Oopperajuhlat vähensivät esityksiään Savonlinnasalissa ja sali tarvitsi uusia tulonlähteitä.

Kesällä 2009 Oopperajuhlat kestivät kolme viikkoa ja Summit järjesti kolme yhden päivän keskustelua viikon välein: Media & Yhteiskunta, Ympäristö & Teknologia ja Elämys & Talous. Tavoitteena oli tarjota oopperaan tuleville osallistumismahdollisuus kesäiseen business-seminaariin.

Keskustelujen aattona tiistaisin järjestettiin Saimaa Summit Sport -tapahtumia: golfia, suunnistusta ja seikkailukisaa. Nämä olivat avoimia kaikille foorumiosallistujien ohella. Foorumin jälkeen järjestettiin After Summit jazz & buffet -tapahtumat. Artisteina esiintyivät muun muassa Fredi, Johanna Försti, Sami Pitkämä & Lenni-Kalle Taipale Band sekä Iiro Rantalan trio.

Osallistumismaksu yhteen foorumiin oli 390 euroa. 450 eurolla sai kokousosallistumisen, foorumipäivän oopperalipun ja After Summit Jazz & Buffet -lipun.

Tapahtumalla oli toistakymmentä yritystukijaa, muun muassa Mercedes-Benz, Uusi Suomi, Itä- ja Länsi-Savo-lehdet, Finnish Business & Society, WWF ja Etelä-Savon kauppakamari.

Tuomaala kertoo: ”Kyllä meillä sisäpiirissä puhuttiin pidemmän tähtäimen tavoitteena ja hieman huumorilla Suomen Davosista.” Tapahtumasta kaavailtiin kansainvälistä jo vuodeksi 2010. Mikkelin ammattikorkeakoululta oppilastyönä tilatussa kehittämiskyselyssä (2009) toivottiin kansainvälisiä puhujia. Kyselyn tekijät pitivät mahdollisena saada Summitista SuomiAreenan kaltainen iso ja merkittävä tapahtuma, kunhan perusasiat – järjestelyt,

markkinointi ja mediasuhteet – saataisiin kuntoon. Summitin uhkana nähtiin SuomiAreenan saama iso mediahuomio.

Ensimmäiseen Summittiin osallistui Tuomaalan mukaan noin sata henkilöä seminaaripäivää kohti. Avausvuoden jälkeen Tuomaala siirtyi töihin Helsinkiin.

Tuomaalan lähdön jälkeen tapahtuman järjestäjäksi tuli kuntayhtymä. Vantajana jatkoi Savonlinnasalin uusi toimitusjohtaja Reko Tammi. Hänen mukaansa Summit olisi tarvinnut isomman järjestäjäorganisaation, pitkäaikaisen strategian ja kunnon alkuhoiduksen menestyäkseen.

Ongelmia oli myös yhteiskumppanien hankkimisessa. ”Olin Fortumin pääkonttorilla tapaamassa Fortumin yhteiskuntasuhdejohtajaa, ja he ilmoittivat olevansa kiinnostuneita Summitista. Hän kysyi, pystynkö lupaamaan, että paikalla on 50–60 kansanedustajaa. Heille olisi tärkeää, että pääsisivät vaikuttamaan pääomistajansa edustajiin tämmöisessä ympäristössä. Jos olisin vastannut, että kyllä se järjestyy, niin olisimme saaneet ison potin rahaa tapahtuman toteuttamiseen ja sisältöön, mutta olisin siinä kyllä valehdellut”, kertoo Tammi Fortumin ehdoista. Kumppanuus jäi toteutumatta.

Toisena tapahtumavuotena pääsylipun hinta oli sadan euron luokkaa, muistelee Tammi. Silloin alkoivat myös tapahtuman tavaramerkiksi tulleet Venäjäkeskustelut. Esimerkiksi vuoden 2011 Summitin pääpuhujana oli Venäjän talouskehitysministeriön alueiden strategisen kehittämisen osaston johtaja Evgeni Kataev. Puhetta oli myös metsäteollisuudesta, matkailusta ja hyvinvointipalveluista. Seuraavana vuonna puhuttiin Microsoft-teknologiasta ja pilvipalveluiden mahdollisuuksista Suomi–Venäjä-yhteistyössä. Tapahtuman pääsymaksu putosi 50 euroon. Vuodesta 2013 lähtien Summit on ollut maksuton.

Venäjä oli ja on ollut vahvasti esillä kolmesta syystä. Savonlinna, Parikkala sekä Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan maakuntaliitot ajoivat tilapäisen Parikkalan raja-aseman kansainvälistämistä vuonna 2013. Suomen Yrittäjien puheenjohtajana sekä Savonlinnan Yrityspalvelujen hallituksen puheenjohtajana toiminut Jarkko Wuorinen puolestaan rakensi yhteistyötä Venäjän pienten ja keskisuurten yritysten järjestön OPORAn kanssa. Tältä pohjalta syntyivät Saimaa Summit – Venäjä nyt -tapahtumat vuodesta 2010 alkaen. Vuoden 2015 Summitin avajaisissa Wuorinen esitti Saimaan vapaakauppa-alueen jatkokehittelyä. Tukea hän sai Länsi-Savo-lehden haastattelussa savonlinnalais-syntyiseltä kansanedustajalta Elina Lepomäeltä (nykyinen Valtonen).

Vuonna 2013 järjestäminen siirtyi Savonlinnan Yrityspalvelut Oy:lle. Vuosina 2014 ja 2015 projektipäällikkönä toiminut Jyrki Karvinen pyrki saamaan tuolloin MTV:n Summitin yhteistyökumppaniksi. Vastasin Suomi-Areenan tuottajana Karviselle, että MTV keskittyy tuottamaan vain Suomi-Areenaa. Karvisen jälkeen vetovastuu siirtyi Yrityspalvelujen hallituksen puheenjohtaja Jarkko Wuoriselle.

Vuonna 2016 puhuttiin uuden teknologian mahdollisuuksista terveydenhuollolle ja ympäristölle sekä Saimaan alueen kehittämisestä. Pääpuhujana toimi Yhdysvaltain Suomen entinen suurlähettiläs Bruce Oreck, ja yleisössä olivat delegaatiot Venäjältä, Valko-Venäjältä ja Kiinasta. Viimeinen Summit järjestettiin taas kaksipäiväisenä. Pääpuhujina olivat Kiinan kansantasavallan suurlähettiläs Chen Li, Pietarin ulkosuhteiden komitean puheenjohtaja Andrei Minin ja Venäjän duuman jäsen Vladimir Katenev.

Vuosina 2015 ja 2016 järjestettiin tapahtumaa seuraavan päivän aamupäivänä maksulliset Business-Summitit.

Vuosittain tapahtumaan on osallistunut Jarkko Wuorisen mukaan parisataa henkilöä. Projektipäällikkönä toiminut Jyrki Karvinen totesi Savonmaa-lehdelle kesällä 2015, ettei Summit ollut kovinkaan paljoa kiinnostanut paikallisia ihmisiä eikä yrityksiä.

Summitin yhteydessä on järjestetty useana vuonna oheistapahtumia. Oopperaesitysten lisäksi 2011 oli kauppalaivaristeily, 2015 oli Ajatuspaja Liberan työpaja, suomalais-venäläinen historiaseminaari sekä suomalaisten ja venäläisten kauppakamarien konferenssi, 2016 terveystmatkailufoorumi ja Etelä-Savon tiedeseura ry:n järjestämä yliopistoseminaari.

Vuosina 2013 ja 2014 tapahtuman budjetti oli 60 000–80 000 euroa, ja se nousi 2015 noin 100 000 euroon. Rahat nousivatkin Savonlinnan kaupungin päättäjien keskusteluaiheeksi touko–kesäkuussa 2016. Kaupungin hallitus päätti rajoittaa tapahtuman nettosummaksi 20 000 euroa vuodesta 2017 lähtien ja päätti sen, ettei esiintyjille ja luennoitsijoille makseta palkkioita. Käytännössä nämä päätökset vauhdittivat tapahtuman loppumista.

Itä-Savon Uusyrityskeskuksen toimitusjohtaja Katja Remeksen mukaan tapahtuman rahoitti Savonlinnan kaupunki elinkeinoyhtiönsä kautta. EU-rahaa saatiin maakuntaliitolta vuosina 2012 ja 2016, jolloin summa oli 60 000 euroa.

Vuoden 2017 Summitin jälkeen Savonlinnan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Hanna Kosonen ilmoitti tapahtuman jatkuvan seuraavanakin vuonna. Remeksen mukaan tapahtuman järjestäjän Savonlinnan Yrityspalvelut Oy:n toiminta siirtyi liikkeenluovutuksella Savonlinnan kaupungille, joka ei sitten enää jatkanut tapahtuman järjestämistä. ”Lisäksi Savonlinnasalin pääkäyttäjäksi vaihtui Savonlinnan teatteri, minkä jälkeen salin käyttäminen muihin tarkoituksiin tuli kohtuuttoman hankalaksi,” sanoo Remes. Viimeinen Summit järjestettiin Savonlinnan Casinolla.

Jarkko Wuorisen mukaan Savonlinnan Yritystilojen toimitusjohtaja Heikki Kokki ja hänen puolisonsa Ivanna pyrkivät saamaan terveydenhoitoalan yrityksiä vuodesta 2016 lähtien Summittiin useiksi vuosiksi. Näin tapahtuma olisi painottunut terveydenhoitosektorille. Savonlinnan kaupungin uskon loppuminen tapahtumaan kuitenkin lopetti uusien tahojen etsimisen.

Itä-Savon päätoimittajana vuosina 2008–2010 toimineen Tuomo Yli-Huttulan mukaan Saimaa Summit ei koskaan lähtenyt kunnolla kantamaan. ”Paljon oli uhoa, että pitää näyttää SuomiAreenalle, mutta luonteeltaan Saimaa Summit oli keskikesän keskikokoinen ja keskitason seminaari, johon yritettiin haalia oopperan vetämänä osallistujia politiikan, yrityselämän, hallinnon ja median keskuudesta”, arvioi Yli-Huttula tapahtumaa.

Kuuden vuoden tauon jälkeen Savonlinnassa alkoi uusi tapahtuma Frontline Forum kesällä 2023. Tapahtuman järjesti Stamenio.io-niminen Iiro Jussilan johtama yhtiö. Tuon kesän jälkeen yritys siirsi tapahtumansa Helsinkiin.

SAIMAA SUMMIT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Savonlinnasali Oy (2009–2010), Savonlinnan seudun kuntayhtymä (2011–2013) ja Savonlinnan Yrityspalvelut Oy, SYKE (2014–2017).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuodesta 2009 vuoteen 2017.
- **AJANKOHTA:** Aloitusvuonna 2009 kolme tilaisuutta heinäkuussa viikon välein, 2010 yksipäiväisenä heinäkuun puolivälissä, 2011 ja 2012 yksipäiväisenä elokuun puolivälissä, 2013 elokuun alussa yksipäiväisenä, 2015 kaksi ja puoli päivää heinäkuun lopussa, 2016 yksipäiväisenä heinäkuun lopussa ja 2017 kaksipäiväisenä heinäkuun puolivälissä.
- **TEEMAT:** Vuosittain vaihtuvat: media, ympäristö, talous, Saimaan matkailu, Venäjä, Kiina, kansainvälinen terveysturismi. Venäjä vahvasti esillä.
- **ESIKUVA:** SuomiAreena.

- **OHJELMASISÄLTÖ:** Savonlinnasalin osalta Taneli Tuomaala, kuntayhtymässä Reko Tammi ja Yrityspalveluissa hallituksen puheenjohtaja Jarkko Wuorinen, toimitusjohtaja Marjukka Aarnio, yrityspalvelupäällikkö Juha Turtiainen sekä projektipäällikkö Jyrki Karvinen (2014–2015).
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Pohjoismaiden investointipankin pääjohtaja Johnny Åkerholm, valtiosihteeri Raimo Sailas (2010), Karjalan tasavallan apulaistalouskehitysministeri Dmitry Kislov, EK:n johtaja Leena Mörttinen sekä SAK:n ja OAJ:n puheenjohtajat Lauri Lyly ja Olli Luukkainen (2013); Venäjän federaation kaupallinen edustaja Valery Shlyamin, Yhdysvaltain Suomen entinen suurlähettiläs Bruce Oreck, tuottaja Marko Röhr, Maailman ilmatieteen järjestö WMO:n pääjohtaja Petteri Taalas sekä delegaatiot Venäjältä, Valko-Venäjältä ja Kiinasta (2016); Kiinan suurlähettiläs Chen Li, ministeri Mauri Pekkarinen (2017).
- **PAIKKA:** Savonlinnasali (2009–2016), kauppatori (2013) ja Savonlinnan Casino (2017).
- **YLEISÖ:** Aloitustalolla 2009 pääsymaksu 390 euroa/päivä. 50–100 euroa vuosina 2010–2011. Vapaa pääsy vuodesta 2013 lähtien, ilmoittautuminen vaadittiin.
- **MUSIIKKI/VASTAAVA:** Golf-kisa, suunnistus ja seikkailukisa (2009), After Summit jazz & buffet – Olli Ahvenlahti, Sami Pitkämä ja Iiro Rantala (2009).
- **BUDJETTI:** Vaihteli vuosittain 60 000 eurosta ja 100 000 euroon vuodesta 2013 eteenpäin.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Saimaa Summit loppui 2017. Uusi Frontline Forum -keskustelutapahtuma järjesti yhden tapahtuman kesällä 2023 myös Savonlinnan Oopperajuhlien yhteydessä.
- **FAKTAT SAVONLINNASTA:** Savonlinna sijaitsee Etelä-Savon maakunnassa, ja sen asukasluku on 32 085 henkeä. Vesistöjen osuus kaupungin pinta-alasta on noin 38 prosenttia. Savonlinna tunnetaan parhaiten oopperajuhlitaan. Esityspaikkana Olavinlinna, jonka päälinnan rakennustyöt aloitettiin vuonna 1475. Ensimmäiset oopperajuhlat pidettiin vuonna 1912. Uudet oopperajuhlat käynnistyivät vuonna 1967. Nykyisin tapahtuma on kuukauden mittainen ja kerää noin 65 000–70 000 kävijää, joista kymmenen prosenttia on ulkomaalaisia. Matkailun osalta tunnetuimmat kohteet ovat Punkaharju ja Kerimäellä oleva maailman suurin puukirkko.

4.3 Komiat Pirot Etelä-Pohjanmaalla 2013–2015

Yritys rakentaa pohjalaan SuomiAreena, vetäjät puuttuivat

”Etelä-Pohjanmaan tulevaisuus puhuttaa – Poliitiikan ja elinkeinoelämän vaikuttajat kokoontuvat kesällä Ilmajoelle”, otsikoi Ilkka-lehti ennakkojuttunsa uudesta keskustelutilaisuudesta ”Komiat Pirot” kesäkuussa 2013.

SuomiAreenan tuottajana minulta kysyttiin usein, ettenkö voisi järjestää jotain vastaavaa omaan kotimaakuntaani. Yksi sitkeimmistä kysyjistä oli entinen toimittajakollega Toive Tynjälä. Hän oli vahvasti mukana Ilmajoen Musiikkijuhlien talkooporukassa. Ja sitten järjestettiin Komiat Pirot:

iltapäivällä vahvaa asiaa ja illalla oopperaa. Ohjelmaa suunnittelemassa oli lisäksi eduskunnan viestintäjohtaja Marjo Timonen.

Ilmajoen Musiikkijuhlien vuoden 2013 toimintakertomuksen mukaan uuden keskustelutilaisuuden aloitus suunniteltiin nimenomaan Kekkonen-oopperan kantaesityspäivään. Yleisöä ilmaistapahtumassa oli noin 500 henkeä. Minua tituleerataan tapahtuman ideaisäksi. Parituntisen keskustelutilaisuuden jälkeen kirjailija Lasse Lehtinen pohjusti uutta Kekkos-oopperaa. Tilaisuuden alkamisajankohta suunniteltiin Helsingistä saapuvan junan aika-
tauluun sopivaksi. Oopperaan tulijoita olikin runsaasti yleisössä.

Kesällä 2014 Komiat Pirot järjestettiin Seinäjoella Tangomarkkinoiden avajaispäivänä 9. heinäkuuta. Toimittaja Susanne Päivärinnan juontamassa tilaisuudessa teemana oli pohjalainen yrittäjäyys. Keskustelijoina olivat taiteilija Soile Yli-Mäyry, Lennoil Oy:n toimitusjohtaja Pirjo Pystykoski-Sopanen, Duudson Activity Parkin toimitusjohtaja Jani Karvonen ja Suomen Yrittäjien puheenjohtaja Mikko Simonlinna. Paikkana oli Tangokadulla sijaitseva teltta ja tilaisuuden järjestäjänä Seinäjoen kaupunki. Tangomarkkinat ei tiedottanut tapahtumasta, ja se hukkui Tangokadun melskeeseen.

Vuorotteluperiaatteen mukaisesti kesällä 2015 palattiin Ilmajoelle. Pirot järjestettiin Ooppera-areenalla. Teemana oli kulttuurin kiinnostavuus ja tarve. Pohjalaistaustaisina keskustelijoina olivat arkkitehti Rainer Mahlamäki, kirjailija Antti Tuuri sekä näyttelijät Natalil Lintala ja Laura Jurkka. Sisällöntuottajana ja juontajana toimi Ylen sisältöjohtaja, Ilmajoelta kotoisin oleva Riitta Pihlajamäki. Musiikista vastasi Ilmajoen Musiikkijuhlien Lapsi- ja nuorisokuoro solistinaan Annina Lehtiniemi. Järjestelyistä vastasi yksin Musiikkijuhlat.

Vuoden 2015 jälkeen tapahtuma hiipui. Maakunnallisista järjestöistä ja kunnista ei löytynyt vetäjää.

Musiikkijuhlat jatkoi Riitta Pihlajamäen johdolla tilaisuuksien järjestämistä yksin tulevina vuosina. Vuonna 2017 Ooppera-areenalla oli kirjailijatapaaminen, jossa Laila Hirvisaari ja Eve Hietamies kertoivat Mannerheim-oopperan kirjoitustyöstä.

Vuonna 2022 keskusteltiin teemalla ”Kuka tarvitsee kulttuuria”. Vieraina olivat Jukka Haapalainen, kirjailija Paula Nivukoski, Sanna Karimäki-Nuutinen ja kansanedustaja Pasi Kivisaari Seinäjoelta. Vuonna 2023 tilaisuus järjestettiin toukokuun lopussa Seinäjoen valtuustosalissa. Teemassa ”Nainen,

yrittäjä, johtaja” oli kytkös kesän Armi-oopperaan. Keskustelijoina toimivat Armi-oopperan pääsolisti Lilli Paasikivi, kuvataiteilija Liisa Seppälä, myyntijohtaja Eeva Perttula Atea Finlandista ja pääsihteeri Terhi Heinilä Naisjärjestöjen Keskusliitosta.

Kaikki Musiikkijuhlien keskustelut vuodesta 2015 lähtien on juossut kasaan sekä juontanut Riitta Pihlajamäki. Hän on toiminut jo useita vuosia Ilmajoen Musiikkijuhlien hallituksen puheenjohtajana.

KOMIAT PIROT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Ilmajoen kunta, Ilmajoen Musiikkijuhlat, Seinäjoen kaupunki, Tangomarkkinat, Etelä-Pohjanmaan kauppakamari, Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät, MTK Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Ilkka Oyj.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran Ilmajoella 2013 ja sitten Seinäjoella 2014. Sen jälkeen Ilmajoen Musiikkijuhlien yksin järjestämiä keskusteluja oopperanäytösten alussa. Nimi ”Komit Piro” juontanee vuoteen 2012, jolloin Etelä-Pohjanmaa maakuntana esittäytyi Senaatintorilla Helsingissä. Ohjelmassa oli musiikkia, muuta kulttuuria sekä ruoka- ja matkailuyritysten esittäytymistä. Teemana oli ”Pikkuusen häjymmät pirot”. Yhteiskunnallisia keskusteluja ei Helsingissä järjestetty.
- **AJANKOHTA:** Ilmajoella 7.6.2013, Seinäjoella 9.7.2014 ja sen jälkeen Ilmajoella kesäkuun alussa.
- **TEEMAT:** Etelä-Pohjanmaan maakunnan tulevaisuuden pohtiminen.
- **ESIKUVA:** SuomiAreena.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Maakuntatason järjestäjäporukka SuomiAreenan tuottaja Esa Niemisen johdolla 2013, Seinäjoen kaupunki (Into Seinäjoki) 2014.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma, Valtion teollisuus-sijoituksen hallituksen puheenjohtaja Jukka Alho, Porin kaupungin kehittämisspäällikkö Timo Aro, Ilkan päätoimittaja Satu Takala, muusikko-tuottaja Osku Ketola ja MTK:n Etelä-Pohjanmaan johtokunnan puheenjohtaja Johanna Kankaanpää sekä kirjailija Lasse Lehtinen (2013); taiteilija Soile Yli-Mäyry ja Lennoil Oy:n toimitusjohtaja Pirjo Pystykoski-Sopanen (2014); kirjailija Antti Tuuri, näyttelijät Natalil Lintala ja Laura Jurkka (2015).
- **PAIKKA:** Ilmajoki-halli 2013, Seinäjoella teltta Tangomarkkinoilla 2014, Ilmajoella Ooppera-areena vuodesta 2015 lähtien.
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
- **MUSIIKKI:** Tangokuningas Marko Maunukselan esitykset, junioripainijat molskilla (2013).
- **BUDJETTI:** Ei tiedossa.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Ilkka-lehti ja Ilmajoki-lehti tekivät ennakkoainontaa ja uutisoivat tapahtumasta 2013.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuman piti vuorotella Ilmajoen ja Seinäjoen kesken: Ilmajoella Musiikkijuhlien ja Seinäjoella Tangomarkkinoiden yhteydessä. Tapahtuma hiipui mitä ilmeisimmin siksi, ettei vetäjiä löytynyt. Ilmajoen Musiikkijuhlat on jatkanut kulttuurikeskusteluja Musiikkijuhlien Ooppera-areenalla ennen esityksiä.

■ FAKTAT ILMAJOESTA JA SEINÄJOESTA:

Ilmajoki on runsaan 12 000 asukkaan kunta Kyrönjoen varrella. Kyrönjoki on osa suomalaista kansallismaisemaa, lakeutta. Tunnetuin tapahtuma on ooppera- ja musiikkifestivaali Ilmajoen Musiikkijuhlat. Siellä esitettäviä oopperoita on kutsuttu kansanoopperoiksi.

67 000 asukkaan **Seinäjoki** tunnetaan tapahtuma- ja urheilukaupunkina. Tunnettuja musiikkitapahtumia ovat Provinssi, Vauhtiajot ja Seinäjoen Tangomarkkinat.

Urheilupuolelta Seinäjoen Jalkapallokerho, pesäpallossa Seinäjoen Maila-Jussit ja salibandyssä Seinäjoen Peliveljet. Kaupungin keskustaa hallitsee Aaltokeskus: Lakeuden Risti, kaupungintalo, pääkirjasto ja kaupunginteatteri. Kaupunki on usean vuoden ajan ollut yrittäjyyden ykköskaupunki koko maassa.

4.4 Pielisen Savotta 2015–2024

Kotiseurakkaus ja Vaskiviikko = Pielisen Savotta

”Entiset lieksalaiset Pekka Heikkinen ja Pentti Kotoaro tapasivat Töölöntorin kahvilateltalla Helsingissä kesällä 2014. Puheissa nousivat esiin Lieksan asiat, etenkin tiedotusvälineiden jutut lieksalaisten asenteista maahanmuuttajia kohtaan. Tuumasta toimeen: loppuvuodesta 2014 kutsuttiin entisiä lieksalaisia avoimeen kokoukseen. Paikalle tuli lähes 30 osanottajaa. Kevättalvella 2015 perustettiin Pielisen Savotta ry ja heinäkuussa pidettiin ensimmäinen tilaisuus teemalla Mihin menet Venäjä?” Näin kuvailee Savotan syntyä sen hallituksen jäsen Tarja Virmala.

Tapahtuman esikuva oli Porin SuomiAreena. Aloitus päätettiin tehdä yhden keskustelun pilotilla. Ensimmäinen Savotta järjestettiin juuri Lieksan Vaskiviikon kynnyksellä heinäkuun lopussa. Virmalan mukaan Vaskiviikko vetää kaupunkiin entisiä lieksalaisia ja muita lomailijoita taaten tapahtumalle vahvemman yleisöpohjan.

Tapahtuma syntyi Savotan hallituksen jäsenten talkootyöllä. Paikan päällä tehtiin työt omalla kustannuksella ja keskustelijoille maksettiin matka- ja majoituskustannukset. Keskustelijoille ja Savotan hallituksen jäsenille Lieksan kaupunki on tarjonnut illallisen.

Vuodesta 2019 lähtien tukijoiksi saatiin muutamia merkittäviä pohjoiskarjalaisia yrityksiä ja yhteisöjä. Tukisummat ovat vaihdelleet 1 000–2 000 euroon. Tapahtuma on saanut myös Leader-rahaa vuosina 2021–2023. Kokonaiskustannukset ovat olleet noin 10 000–12 000 euroa vuodessa.

Ohjelmasta on vastannut alusta lähtien Pielisen Savotta ry:n hallitus. Pieni paikallinen mainostoimisto tekee visualisointeja ja tuottaa materiaaleja. Lisäksi Savotan hallituksesta löytyy omasta takaa osaamista. Esimerkiksi Tarja Virmala työskentelee Markkinointiviestinnän Toimistojen Liiton MTL:n toimitusjohtajana.

Vuodesta 2016 aina vuoteen 2023 tapahtuma on ollut kaksipäiväinen. Viimeisenä vuonna 2024 tapahtuma oli yksipäiväinen.

Tapahtuma on tarkoitettu entisille ja nykyisille lieksalaisille, lomalaisille ja matkailijoille. Virmalan mukaan viime vuosina viestintää on kohdistettu nuorisoon. Ja tulosta on syntynyt: kesän 2023 turvallisuuskeskusteluun osallistui 500 ihmistä ja toisen päivän tekoälykeskusteluun 150 kuulijaa. Tapahtuma on striimattu YouTube-kanavalle vuodesta 2021 lähtien ja esitetty myös paikalliskanavalla Vaskiradiossa. Näillä on tavoitettu yli 2 000 hengen yleisö. Paikallinen Lieksan lehti on tukenut tapahtumaa edullisella ilmoituspakettilla ja ennakkouutisoinnilla.

”Joihinkin keskusteluihin (Digi-Savotta 2012) on liitetty musiikkiesityksiä, ja tilaratkaisuista riippuen on yleisölle ollut tarjolla kahvia ja/tai virvokkeita”, kertoo Virmala.

Pielisen Savotta keräsi ennätysyleisön vuonna 2023, jolloin tapahtumaa seurasi paikan päällä tai verkossa 1 300 ihmistä. Kuva: Marja Mölsä.

Hänellä on yksi neuvo kotikunnan ulkopuolelta tuleville tapahtumajärjestäjille. ”Kun paikkakunnalta muualle muuttaneet henkilöt ryhtyvät auttamaan entistä kotiseutuaan, se täytyy tehdä herkin tuntosarvin, paikallisia päättäjiä ja yleisöä kuunnellen ja kunnioittaen. Muuten syntyy herkäs-ti tunne, että Helsingissä viisastuneet tulevat synnyinseudulle jääneitä henkilöitä opettamaan ja opastamaan”, kertoo Virmala.

Lieksan kaupunginjohtajana (2015–2023) toiminut Jarkko Määttänen us-koo tapahtuman jatkuvan vapaaehtoistoimin. ”En oikein usko, että tapah-tumaa voitaisiin lähteä onnistuneesti viemään eteenpäin ammattimaisena tapahtumana. Siihen eivät paikkakunnan ja alueen taloudelliset voimavarat ole riittäviä”, arvioi Määttänen.

Pielisen Savotta ry päätti kuitenkin lopettaa tapahtuman alkuvuodesta 2025. ”Ei löytynyt uusia voimia hallitukseen, ja pitkään työelämästä poissa olleiden verkostot vähenivät. Me kymmenen vuotta hallituksessa olleet vä-sähdimme”, sanoo Tarja Virmala.

”Yhdistys haki vielä uutta tukea Savotta molemmin puolin Pielistä -hank-keeseen, jolla aioimme laajentaa tapahtumaa Kolille ja Juukaan. Kun emme saaneet tähän rahoitusta, päätimme pistää pillit pussiin. Savotta olisi kai-vannut uudistamista”, kertoo Virmala lopettamispäätöksen syistä.

PIELISEN SAVOTTA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Etelä-Suomessa asuvat, Lieksassa syntyneet yksityishenkilöt perustetun yhdistyksen kautta.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Järjestettiin ensi kerran vuonna 2015 ja viimeisen kerran vuonna 2024.
- **AJANKOHTA:** Heinäkuun loppupuoli, Lieksan Vaskiviikkoja edeltävät päivät.
- **TEEMAT:** Kunakin vuonna kolme teemaa. Ne ovat käsitelleet maakuntaa, taloutta, kirjallisuutta, hyvää elämää, bioenergiaa, sotea, turvallisuutta, Lieksan houkuttelevuutta, maahanmuuttoa, koulutusta ja turvallisuuspolitiikkaa. Vuonna 2024 oli yksi teema: Olemmeko turvassa?
- **TAVOITE:** Valtakunnallisesti kiinnostavista asioista keskustelun tuominen paikalliselle tasolle, Lieksan näkyvyyden lisääminen sekä yleisön tuominen Lieksan Vaskiviikoille.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Pielisen Savotta ry:n seitsenhenkkinen hallitus rakentaa ohjelman. Kaupunginjohtaja ja kansalaisopiston rehtori ovat olleet sisältövalmistelussa mukana.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Kakkonen-yhtiöt, Pohjois-Karjalan kauppakamari, Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Lieksan kaupunki, OP Pohjois-Karjala, Tilitoimisto Tasetti Oy sekä EU:n maaseuturahasto, Leader Vaara-Karjala, Maaseutu 2020.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Helsingin yliopiston Venäjän-tutkimuksen professori Timo Vihavainen (2015); kirjailija Juha Hurme, Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen, LähiTapiolan toimitusjohtaja Erkki Moisander ja Porin kaupungin kehittämisspäälikkö Timo Aro (2016); Kansanterveyslaitoksen entinen pääjohtaja Jussi Huttunen, yhdistetyn hiihdon päävalmentaja Petter Kukkonen (2017); vuorineuvos Reijo Karhinen, toimitusjohtaja Mikael Jungner, Pohjois-Karjalan rajavartioston komentaja Vesa Blomqvist (2018); kansanedustaja Lauri Ihalainen, Suomen Pankin entinen varapuheenjohtaja Seppo Honkapohja (2019); Ulkopoliittisen instituutin johtaja Mika Aaltola, valtiovarainministeriön budjettipäälikkö Mika Niemelä, Ensto Oy:n hallituksen puheenjohtaja Marjo Miettinen (2023).
 - **PAIKKA:** Ensi vuodet Kulman juhlasali ja vuonna 2022 Brahean koulukampus Lieksassa.
 - **MUSIIKKI:** Musiikkiesityksiä Lieksan Vaskiviikkojen esiintyiltä.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 10 000–12 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Lieksan Lehti.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Järjestäjä Pielisen Savotta ry lopetti toimintansa helmikuussa 2025.
 - **FAKTAT LIEKSASTA:** Lieksa on runsaan 10 000 asukkaan kaupunki Pielisen rannalla Pohjois-Karjalassa. Lieksa tunnetaan parhaiten Kolin kansallispuistosta. Siellä vieraili vuonna 2022 yli 250 000 ihmistä. Kulttuurin saralla heinäkuun lopussa on järjestetty Pohjoismaiden suurin vaskimusiikkifestivaali jo vuodesta 1980 lähtien.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.pielisensavotta.fi
-

4.5 Talk Helsinki

Aloitus Juhlaviikoilla, sitten Messukeskukseen

Talk Helsingin pohjustus syntyi kesällä 2022, jolloin silloinen MTV:n Huomenta Suomen juontaja Nina Rahkola irtisanoutui yhtiöstä. Tuolloin hän aloitti Ilmaston muuttajat -dokumenttisarjan teon MTV:n alihankkijana toimeelle Nouhau-yhtiölle. Viisiosaisen dokumenttisarjan esittäminen alkoi keväällä 2023 Yleisradion TV1-kanavalla. Tunnin mittaisissa lähetyksissä käytiin läpi ilmastonmuutosta yritysten ratkaisujen kannalta.

SuomiAreenassa Nina Rahkola on toiminut juontajana vuodesta 2016 lähtien, ensin MTV:n työntekijänä, nykyisin oman yrityksensä kautta. Rahkolan puoliso Niklas Ehrnrooth työskentelee puolestaan yli 40 asiantuntijan tapahtumatoimisto Lataamo Groupissa. Yrityksen kädenjälki näkyy Talk Helsingin mainonnassa.

Nina Rahkolan ja Niklas Ehrnroothin ideasta syntyi Talk Helsinki. Tapahtuman rakentaminen alkoi maaliskuussa 2023, ja viidessä kuukaudessa

tapahtuma oli pystyssä. LinkedIn-päivityksessään Ehrnrooth kiittää Lataa-moa sekä kumppaneita Helsingin tapahtumasäätiötä, Helsingin Sanomia sekä Jenny ja Antti Wihurin rahastoa.

Helsingin Tokoinrannassa Huvila-teltassa 16. elokuuta klo 11–22 järjestetty festivaali oli sisällöltään pitkälti Ilmaston muuttajat -dokumenttisarjan näköinen. Tapahtuman yli 40 puhujan joukosta löytyi edustaja kustakin tapahtumaa tukeneesta tahosta Jenny ja Antti Wihurin rahastoa lukuun ottamatta. Tapahtuman rahoittajat olivat hyvin esillä myös vuonna 2024.

Rahkolan mukaan tapahtumaa seurasi ensimmäisenä vuonna paikan päällä noin 4 000 ihmistä ja Helsingin Sanomien striimien välityksellä yli 150 000 ihmistä.

Tapahtuman ajankohdaksi valikoitui elokuun puoliväli, joka oli päivän varaslähtö Helsingin Juhlaviikoille. Ajankohdalla haluttiin lisäksi välttää päällekkäisyyttä SuomiAreenan kanssa. Paikka oli jo valmiina. Nina Rahkolan mukaan elinehtona oli ihmisten vapaa pääsy tilaisuuteen. SuomiAreenan juontokokemukset taustanaan Rahkola halusi tapahtumaan taukoja, rytmin vaihtelua ja irtioton paneelikeskusteluista. Päivään oli sisällytetty myös tanssia ja teatteria.

Vuoden 2024 ohjelma oli jo perinteinen: keynote-puheenvuoroja ja paneelikeskusteluja. Tapahtuma oli lyhentynyt kahdeksaan tuntiin aiemman 11 tunnin sijasta.

Rahkolan mukaan he halusivat myös, ettei Talk Helsinki edustanut mitään isoa uutismediaa. Mediajulkisuuteen (27:ssä eri mediassa) Talk Helsinki nousi ensimmäisellä presidenttiehdokkaiden tentillä. Mukana oli neljä ehdokkuutensa julkistanutta presidentinvaalin 2024 ehdokasta: Haavisto, Rehn, Halla-aho ja Aaltola.

Talk Helsinki teki tapahtumansa yksi kerrallaan. Rahkolan mukaan tapahtuman järjestäminen on start up -toimintaa. ”Huvilateltan keskustelut osoittivat, että yhteiskunnalliselle keskustelulle on sijaa pääkaupunkiseudulla. Pidän jopa outona, ettei niitä ole ollut aiemmin”, toteaa Rahkola.

Keväällä 2024 Autotuojat ja -teollisuus ry:n toimitusjohtaja Tero Kallio ehdotti Talk Helsingin tuloa vuoden 2025 Automessujen yhteyteen. Kyseessä oli Autotuojien satavuotisjuhla ja koronapandemian jälkeen ensimmäiset automessut. Maaliskuun 2025 kaksipäiväisessä keskustelutapahtumassa oli 11 keskustelua ja yli 30 keskustelijaa.

Kallion mukaan järjestö halusi juhlan kunniaksi jotakin muuta kuin perinteisen kahden tunnin seminaariin.

”Yritimme saada mukaan General Motorsin pääjohtaja Mary Barran, jolla on suomalaiset sukujuuret. Valitettavasti tapahtuma ei sopinut hänen aikatauluunsa”, kertoo Tero Kallio yrityksestä saada korkean profilin keskustelija tapahtumaan.

Autokeskusteluihin osallistui keskimäärin 50–200 kuulijaa. Kolmipäiväisillä automessuilla oli 21 000 kävijää.

TALK HELSINKI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pariskunta Nina Rahkola ja Niklas Ehrnrooth, TALK HKI Oy:n omistajat.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2023.
- **AJANKOHTA:** Elokuun puoliväli Helsingin Juhlaviikkojen alussa yhden päivän aikana (2023–2024), maaliskuussa kaksipäiväisenä automessujen yhteydessä (2025).
- **TEEMAT:** Ilmastoteemat laajasti käsiteltynä: liikenne, energia, ruoka, kaupunkien rakentaminen, turvallisuus ja some (2023); ympäristö, Venäjä–USA, liikkumattomuus, työssä jaksaminen (2024); kaikki autoiluun liittyvä (2025).
- **TAVOITE:** Nostaa ilmasto- ja ympäristöasiat vahvasti esille (2023–2024); autoiluun liittyvät asiat: onnettomuudet, sähköautot, autoilu ilmastokriisin aikakaudella.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen, Helsingin yliopiston ympäristömuutoksen professori Atte Korhola, Rakennusteollisuuden toimitusjohtaja Aleksi Randell, Spondan toimitusjohtaja Christian Hohenthal, ST1:n perustaja Mika Anttonen, näyttelijä Jasper Pääkkönen ja Ilmastoteatteri sekä presidenttiehdokkaat Pekka Haavisto, Olli Rehn, Jussi Halla-aho ja Mika Aaltola (2023), entiset komissaarit Jyrki Katainen, Olli Rehn ja Erkki Liikanen, Ilmatieteen laitoksen pääjohtaja Petteri Taalas, näyttelijä Armi Toivanen, Ukrainan asevoimien joukkueenjohtaja Oksana Rubaniak, Patrian toimitusjohtaja Esa Rautalinko ja ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen, Olympiakomitean puheenjohtaja Jan Vapaavuori (2024); moottoriurheilija Emma Kimiläinen, Euro NCAP:n pääsihteeri Michiel van Ratingen, rallin maailmanmestari Marcus Grönholm, entinen F1-kuljettaja Heikki Kovalainen (2025).
- **TAPAHTUMAN TUKIJAT:** Jenny ja Antti Wihurin rahasto, K-ryhmä, Valio, United Bankers, Sponda, Parmaco, ArtSense, Rakennusteollisuus, eniferBio, Helsingin Tapahtumasäätiö, Woodio, Autotuoajat ja -teollisuus (2023); Helsingin kaupunki, Huoltovarmuuskeskus, Sähkötekniikan kaupan liitto ja Lataamo (2023–2024); EVA, Aava, Patria, Ilta-Sanomat, Elisa (2014).
- **OHJELMAN SISÄLTÖ:** Nina Rahkola. Vuonna 2025 yhdessä Autotuoajat ja -teollisuus ry:n kanssa.
- **PAIKKA:** Helsingin Juhlaviikkojen teltta Kaisaniemessä (2023–2024), Helsingin Messukeskus (2025).
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy. Vuonna 2025 automessuille 23 euron pääsymaksu.
- **OSALLISTUMISMAKSU:** Yritysten rahoitusosuudesta ei tietoa (2023–2024).

- **MUSIIKKI:** Ei musiikkia, tanssija Stella Siira sekä Ilmastoteatterin 1 tunnin 45 minuutin esitys (2023).
 - **BUDJETTI:** Vaihtelee vuosittain. Helsingin kaupungilta 25 000 euroa vuonna 2024.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Helsingin Sanomat yksi tapahtuman mahdollistajista (2023–2024).
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.talkhelsinki.fi
-

4.6 Frontline Forum Savonlinnassa ja Helsingissä

Oopperajuhlilta Helsingin kautta Chicagoon!

Savonlinnan Oopperajuhlat on maamme tunnetuin kulttuurifestivaali maailmalla. Ei ihme, että sen yhteyteen on haluttu keskusteluja ja muutakin oheisohjelmaa. Ensimmäinen yritys, Saimaa Summit vuosina 2009–2017, kaatui Savonlinnan kaupungin päättäjien kiistoihin. Kuusi vuotta myöhemmin professori Iiro Jussila ja yhtiökumppani Matti Tammisto halusivat synnyttää yksityisen Stamen.io-yrityksensä myötä uuden tapahtuman, Frontline Forumin.

Ensimmäinen tapahtuma 2023 oli yksipäiväinen, yksikielinen ja vahvasti ilmastonmuutokseen keskittynyt. Oopperajuhlien kanssa sovittiin, että tapahtuma sijoitetaan aina yhden oopperan yhteyteen. Ooppera ratkaisi ensimmäisen vuoden ajankohdan. Tapahtuman piti jatkua 2024 edelleen Savonlinnassa, mutta Iiro Jussilan mukaan lippuja oli myyty hyvin vähän. Koska potentiaalinen yleisö olisi tullut lähinnä pääkaupunkiseudulta, tapahtuma siirrettiin Helsinkiin. Myös taloudellisen tuen puute niin Savonlinnan kaupungilta kuin alueen yrityksiltä myötävaikutti siirtoon.

Frontline Forum on profiloimassa itseään ilmastonmuutos- ja demokratia-tapahtumaksi. Valitut keskustelijat eivät ole poliitikkoja, vaan eri alojen asiantuntijoita. Ensimmäisenä vuonna 2023 tapahtumaan osallistui 60 henkilöä. Se oli maksuton, mutta vaati ennakkoilmoittautumisen. Vuonna 2024 osallistujia oli 130 päivälippujen hinnan vaihdellessa 250 euron molemmin puolin.

Forumissa on alustuksia, parikeskusteluja ja paneeleita, mutta ei musiikkia. Tapahtumaa ei ole striimattu.

Forumien budjetti oli ensimmäisenä vuonna Jussilan mukaan muutamia kymmeniätuhansia euroja. Siitä puolet rahoittivat sponsorit ja toisen puolen järjestäjä Stamen.ion taustayhteisöt. Vuonna 2024 budjetti oli 50 000 euroa, joka katettiin järjestäjän mukaan lipputulolla ja oman yritysryhmän tuella.

Vuonna 2024 tapahtuman ensimmäisenä päivänä puhuttiin ilmastonmuutoksesta sekä ilmastonsietokyvyn innovaatioista keynote-puhuja, ilmastoaktivisti Niklas Kaskealan johdolla. Toisena päivänä teemana oli ”Yritysjohtajat vapaan yhteiskunnan rakentajina”. Pääpuhujana oli Thinkers50-listalla oleva yhdysvaltalainen, WorldBlun perustaja Traci Fenton.

Iiro Jussilan mukaan ensimmäinen vuosi tuotti tappiota. Frontline Forum hakeekin verkkosivuillaan yrityskumppaneita. Tukipaketin hinta vaihtelee tuhannesta kymmeneentuhanteen euroon.

Forum järjestää yhdessä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa vuonna 2025 kansainvälisen hyvinvointitaloutta koskevan tapahtuman, joka on maksuton. Yhtiöllä on lisäksi suunnitteilla vuodelle 2026 Mikkeliin kolmi-päiväinen miehittämättömään ilmailuun ja sähköistymiseen liittyvä tapahtuma sekä syyskuussa Chicagoon kolmipäiväinen tapahtuma yhdessä Chicagon yliopiston Discovery Partners Instituten kanssa.

Kun Frontline Forum poistui kaupungista, Savonlinnan Oopperajuhlat järjesti yhdessä CMI – Martti Ahtisaari Peace Foundationin kanssa 6.7.2024 keskustelun ”Sound of Peace – Geopolitics at the Opera”. CMI:n ja ulko-ministeriön edustajien lisäksi 14 maan suurlähettiläät keskustelivat rauhas-ta. Keskustelun avasi entinen Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon pää-sihteerin Pierre Vimont.

Tapahtumalla oli kahdeksan yhteistyökumppania: Järvisydän, Matka-Kosonen, Rauhalinna, Spahotel Casino, Suomen kansallismuseo, Olavinlinna, Osuuskauppa Suur-Savo ja Vip Cruises.

Keskustelun tiedotteessa Savonlinnan Oopperajuhlien taiteellinen johtaja Ville Matvejeff toteaa, että Oopperajuhlat haluaa olla mukana Sound of Peace -tapahtuman kaltaisten keskustelujen mahdollistamisessa. ”Yöttömän yön oopperaesitys Saimaalla viimeistelee merkitykselliset päätökset ja keskustelut”, sanoo Matvejeff Oopperajuhlien tiedotteessa.

FRONTLINE FORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Stamen.io toteuttajakumppaneinaan Savonlinnan Oopperajuhlat ja Creative Code (2023), Stamen.io (2024).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2023 Savonlinnassa, 2024 Helsingissä.
- **AJANKOHTA:** 14.7.2023 (Savonlinna), 1.–2.8.2024 (Helsinki).
- **TEEMAT:** Ilmastonmuutos ja sen torjuntaan liittyvät mahdollisuudet uudelle liiketoiminnalle (2023), ilmastonmuutos ja demokratian tila (2024).

- **TAVOITE:** Tapahtuma on suunnattu yritysjohtajille, asiantuntijoille, virkamiehille, poliitikoille, aktivisteille ja medialle.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Ohjelman sisällön suunnittelusta vastaa liro Jussila, tapahtumayhtiö Stamen.ion toimitusjohtaja.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Savonlinnan kaupunki, Toyota Financial Services, Lumme Energia, Etelä-Savon kauppakamari, Etelä-Savon maakuntaliitto, Valoe, Set Europe, Andritz, Riitek Oy, XAMK, Savonlinnan seudun Yrittäjät, Savonlinnan seudun MTK, Itä-Savon Uusyrityskeskus ja Euroopan unionin aluekehitysrahasto. Capital Six (= liro Jussilan perheen yritysryhmä) vuonna 2023 ja 2024.
 - **PAIKKA:** Savonlinnan Kongressisali (2023), Sofia Helsinki (2024).
 - **MUSIIKKI:** Vuonna 2023 tapahtuma sijoitettiin Savonlinnan Oopperajuhlien Romeo & Julia -oopperan kanssa samalle päivälle.
 - **YLEISÖ:** Kesällä 2023 tapahtuma oli maksuton. Mukaan pääsi ilmoittautumalla. 2024 pääsylippu tapahtumaan maksoi päivästä riippuen keskimäärin 250 euroa.
 - **BUDJETTI:** Järjestäjän ilmoituksen mukaan vuonna 2023 muutamia kymmeniätuhansia euroja. Puolet sponsoreilta ja puolet järjestäjän taustayhteisöltä. Vuonna 2024 budjetti oli 50 000 euroa ja pääsylipun hinta keskimäärin 250 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei mediakumppania.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuma oli tarkoitus järjestää vuonna 2024 Savonlinnassa, mutta se siirrettiin toukokuussa Helsinkiin. 2025 Helsingissä ja 2026 suunnitteilla Mikkeliin ja Chicagoon.
 - **FAKTAT SAVONLINNASTA:** Savonlinna sijaitsee Etelä-Savon maakunnassa, ja sen asukasluku on noin 32 000. Kaupunki tunnetaan parhaiten Oopperajuhlistaan. Uudet Oopperajuhlat käynnistyivät vuonna 1967. Tapahtuma on kuukauden mittainen ja kerää noin 65 000–70 000 kävijää, joista kymmenen prosenttia ulkomaalaisia. Savonlinnassa ensimmäinen keskustelutapahtuma – Saimaa Summit – järjestettiin vuosina 2009–2017. Sen järjestäjätahot kuuluivat kaupunkikonserniin. Frontline Forum on yksityisen yrityksen aloittama tapahtuma, joka järjestettiin Savonlinnassa vain kerran.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.frontlineforum.fi
-

4.7 Yritysfoorumi Porissa

Pori Jazz -viikolle yrittäjyystapahtuma

Kahtena kesänä Porissa ei järjestetty keskusteluja jazzviikolla. Kesällä 2025 aloittaa uusi kaksipäiväinen Yritysfoorumi, ja aloituspaikkana on uudelleen avautuva Jazzkatu. Idean isä on porilainen yrittäjä Peter Polsa. Hän on järjestänyt Yrittäjäfoorumi-tapahtumaa muutaman vuoden Seinäjoella Tango-markkinoiden yhteydessä sekä myös Turussa vuodesta 2017 alkaen. Polsa aikoi tuoda tapahtuman Poriin, ja tieto tästä kantautui Satakunnan Viikon toimitusjohtaja Kim Huovinlahdelle. Hän puolestaan oli pohtinut muutamien vuoden bisnes-/sijoittajatapahtuman järjestämistä. Miehet löivät

hynttyyt yhteen ja perustivat Foorum Oy:n, joka järjestää uuden Yritysfoorumin.

Huovinlahden mukaan SuomiAreenan siirtymisellä juhannuksen jälkeiselle viikolle oli aivan keskeinen vaikutus Yritysfoorumin ajankohdalle. ”Pori Jazz tuo Poriin heinäkuussa sekä paljon että oikeanlaisen profiilin ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita osanottajia ja keskustelijoita. Keskustelujen ohella samalla lavalla järjestetään lisäksi Jazzin ilmaiskonsertteja”, kertoo Kim Huovinlahti.

Tapahtuman pääyhteistyökumppaneina ovat Pori Jazzin lisäksi Porin kaupunki ja Satakunnan Yrittäjät sekä paikallisena kumppanina Porin Yrittäjät. Tapahtuma hakee uusia pääyhteistyökumppaneita 15 000 euron paketilla. Tarjolla on myös 6 500 euron kumppanuuspaketti.

Yritysfoorumin keskustelut näkyvät myös televisiossa. ”Meillä on valmiit sopimukset kahden pienemmän tv-kanavan kanssa ja neuvottelut kesken yhden ison valtakunnallisen kanavan kanssa”, kertoo Huovinlahti.

Keskusteluja on kolme kumpanakin päivänä. Niitä juontaa entinen MTV:n uutisankkuri Keijo Leppänen. Keskustelijoita on kahdesta kolmeen kussakin keskustelussa.

Foorumi toteutetaan omin voimin. Osaaminen perustuu Polsan aiempaan tapahtumakokemukseen sekä Satakunnan Messujen järjestämistaitoihin. Messuja on järjestänyt myös Satakunnan Viikko useiden vuosien ajan.

Tapahtuman kustannusarvio on 100 000 euroa, joka katetaan kumppanuuksilla. Yksittäisistä kumppaneista suurin on Porin kaupunki 20 000 eurolla.

”Ensimmäisen vuoden tavoite on kuudessa keskustelussa 2 000 kuulijaa. Lisäksi pitää huomata, että tapahtuma-alue on Jazzkadulla, joten keskustelijoiden seuraajia on helposti kolminkertainen määrä”, kertoo Huovinlahti.

Hänen mukaansa tapahtuma kasvaa ja kehittyy jatkossa.

YRITYSFOORUMI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Foorum Oy, jonka suurin omistaja on Satakunnan Viikko.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran 2025.
- **AJANKOHTA:** Jazzviikolla 16.–17.7.
- **TEEMAT:** Yrittäminen ja yritystoiminta.
- **TAVOITE:** Yrittäjille, yrityspäättäjille, yritysten toimintaedellytyksistä päättävälle luottamushenkilöille ja viranhaltijoille tarkoitettu keskustelutapahtuma.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Foorum Oy: Kim Huovinlahti, Peter Polsa ja Jukka Suomela.

- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Pori Jazz, Porin kaupunki, Porin Yrittäjät ja Satakunnan Viikko-lehti sekä paikallisia yrityksiä, yhdistyksiä ja yhteisöjä.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Työministeri Matias Marttinen, yrittäjä ja Ideaparkin suurin omistaja Toivo Sukari, pikaruokala- ja elintarvikeyrittäjä Heikki Salmela, Pori Jazzin toimitusjohtaja Sampsa Jolma, Porin kaupunginjohtaja Lauri Inna.
 - **PAIKKA:** Porin Jazzkadun ilmaislava.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy. Tilaan mahtuu useita satoja henkilöitä.
 - **BUDJETTI:** 100 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Satakunnan Viikko -lehti, Satakunnan Yrittäjät, UutisRauma sekä paikallislehti Ulvilan seutu – UutisLuotsi.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT PORISTA:** 83 000 asukkaan Pori on Satakunnan maakuntakeskus ja Suomen kymmeneksi suurin kaupunki. Pori tunnetaan Jazz-festivaalistaan, SuomiAreena-keskustelutapahtumasta, Yyterin hiekkarannoista ja jääkiekkoseura Porin Ässistä. Porin teatteri on ensimmäinen suomenkielinen teatteri. Se aloitti toimintansa vuonna 1872. Porin satama on yksi Pohjoismaiden suurimpia sahatavarasatamia ja Suomen johtavia konttisatamia.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.yritysfoorumi.fi
-

5 Urheilutapahtumien yhteyteen rakennetut keskustelutilaisuudet

5.1 Suomi100 Forum 2014–2017

Talvinen vastine SuomiAreenalle Salpausselän kisojen aikana

Perinteiset Salpausselän hiihtokisat ovat vuosikymmeniä koonneet urheilun, politiikan ja talouselämän vaikuttajia Lahteen. Ajatuksen foorumista esitti Yle Lahden toimituspäällikkö Päivi Kuisma, ja hänen kanssaan ajatusta kehittivät Lahden kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta sekä Lahti Region Oy:n Raija Forsman vuonna 2012. Tällöin hanke kulki Salpausselkä Symposiumi -nimellä. Tavoitteena oli saada oheistapahtuma Salpausselän kisoille, kohottaa Päijät-Hämeen ja Lahden profilia sekä lisätä talviurheilun valtakunnallista näkyvyyttä.

Tapahtumaan tavoiteltiin urheilun ja elinkeinoelämän päättäjiä, politiikan ja julkisuuden henkilöitä, mediaa sekä paikallisia päättäjiä ja elinkeinoelämän johtajia. Osallistujatavoite oli 380 henkilöä. Ajankohdaksi kaavailtiin kisoja edeltävää torstaita. Silloisen Lahti Region Oy:n, nykyisen Visit Lahden toimitusjohtaja Raija Forsmanin mukaan idea kaatui vuonna 2012 aikataulun mahdottomuuteen ja rahoituksen puuttumiseen.

Hanke heräsi eloon seuraavana vuonna Lahden saadessa vuoden 2017 hiihdon MM-kisat. Kisojen yhteyteen Lahden Teollisuusseura suunnitteli yrityselämän korkeatasoista gaalatilaisuutta. Kaupunginjohtaja Myllyvirta, Yle Lahden Päivi Kuisma sekä Teollisuusseura yhdistivät gaalan ja seminaariin yhtenäiseksi Suomi100 Forumiksi.

Ensimmäinen vuoden 2014 Forum oli kaksipäiväinen. Ensimmäisenä päivänä seminaari järjestettiin Sibeliustalossa, ja toisena päivänä oli puoluejohtajien paneeli Ylen Aamu-TV:ssä. Urheilijoita, valmentajia ja puoluejohtajia oli haastateltavina, ja heitä oli tavattavissa kisakeskuksessa.

Sibeliustalossa puhuttiin Suomi-brändistä, laman voittamisesta sekä Suomen mahdollisuuksista urheilun kansainvälisessä kilpailussa. Tunnetuin puhuja oli Kansainvälisen hiihtoliiton pääsihteeri Sarah Lewis.

Seuraavana vuonna puhuttiin kriiseistä niin talouden, viestinnän kuin urheilunkin osalta. MM-kisojen pääsihteeri Janne Leskinen puhui kriisin kirkastamista kisoista.

Kahden ensimmäisen vuoden tilaisuudet olivat perinteisiä luentoseminareja. Vuonna 2015 kisakeskuksessa järjestetyt tapahtumat jäivät pois. Sen sijaan Sibeliustalossa järjestettiin Sinfonia Lahden juhlakonsertti sekä gaalailallinen, joka päättyi tansseihin. Tapahtuman alkurahoituksen varmisti Lahden Teollisuusseura varaamalla 20 illallispöytää (1 000 euroa/pöytä vuonna 2014 ja 1 380 euroa vuonna 2015). Kaupungin ohella pöytiä varasivat myös muut sidosryhmät. Iltagaalasta vastasi Teollisuusseura ja varsinaisesta tapahtumasta Lahden seutu – Lahti Region Oy. Tavoitteena oli kasvattaa tapahtumaa vuosittain kohti Suomen itsenäisyyden sata-vuotisjuhlavuotta 2017. Raija Forsmanin mukaan ensimmäisinä vuosina päästiin noin 300 maksavaan vieraaseen. Heistä noin 80 prosenttia oli paikallisia.

Varsinaisen seminaarin kustannukset olivat 12 000–13 000 euroa.

Vuonna 2016 vetovastuu Forumista siirtyi Lahden Seudun Kehitys -elinkeinoyhtiölle. Forsmanin mukaan tapahtumien tuottaminen ei varsinaisesti kuulunut Lahti Regionille eikä heidän henkilöresurssitkaan olleet riittävät.

Samalla tapahtuman konsepti muutettiin Sibeliustalossa järjestettäviin teemaattisiin ”keskustelupöytiin”. Kahtena viimeisenä vuonna Forumiin osallistui noin 400 henkilöä, joista puolet oli opiskelijoita ja puolet elinkeinoelämän edustajia. Tilaisuuksia pääsi seuraamaan 100–150 hengen yleisö.

Kaksipäiväisessä tapahtumassa (kolmipäiväinen vuonna 2016) keskusteltiin kahdeksassa pöydässä kahdeksan yhteistyökumppanin toimiessa vetäjinä. Teemakeskustelut toteutettiin uudennlaisella Tilannehuone-ryhmätyöskentelymallilla. Tapahtumapaikka, Sibeliustalon Puusepän Sali, jaettiin kahteen rinnakkaiseen ”tilannehuoneeseen” eli teemakeskustelutilaan. Niissä kutsutut keskustelijat ja yleisö, yritysjohtajista opiskelijoihin, olivat samassa huoneessa tiiviissä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa pohtimassa ja hakemassa ratkaisuja yhteisiin ongelmiin.

Keskustelut kestivät kaksi tuntia, ja tapahtuma päättyi kumpanakin päivänä päätöskeskusteluun. Molempina päivinä keskustelut ajoitettiin siten, että ne päättyivät ennen Salpausselän kisojen alkamista.

Keskustelupöytiä isännöivät yhteistyökumppanit huolehtivat valtaosasta rahoitusta. Viimeiseen, vuoden 2017 tapahtumaan saatiin Päijät-Hämeen liitolta niin sanottua Suomi 100 -vuoden rahoitusta. Pääsymaksujen osuus kulujen kattamisessa oli pieni.

Tapahtumasta kaksi viimeistä vuotta vastanneen Lahden Seudun Kehitys Oy:n eli LADECin Tomi Turan mukaan konsepti oli mielenkiintoinen ja uudenlainen. ”Halusimme rikkoa perinteisen seminaarikaavan ja siinä mielestämme onnistuimme”, toteaa Tura.

Onnistumisesta kertoo sekin, että Suomi100 Forum palkittiin vuoden kokouksena ensimmäisessä valtakunnallisessa Mesoaja-gaalassa vuonna 2018. Vertailun vuoksi vuoden tapahtumana palkittiin Slush.

Lahden Teollisuusseuran toiminnanjohtaja Valtteri Simola kertoo: ”Vuoden 2017 tapahtuma järjestettiin hiihdon MM-kisaorganisaation tarpeet edellä, ja sille ei ollut enää seuraavina vuosina toteuttajia eikä ilmeisesti tarvetta. Toisaalta ehkä tapahtuman nimikin oli fokusoitu ajatellen Suomen satavuotisjuhlia eikä mietitty, miten tapahtuma saadaan toimimaan tämän jälkeen.” Niin Simola kuin Tura arvioivat tapahtuman loppuneen siihen, ettei sitä saatu rakennettua valtakunnalliseksi. Tämän vahvistaa silloinen kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta: ”Jos tapahtuma ei ylitä uutiskynnystä muualla kuin omalla alueella, on tapahtumabrändin ylläpitäminen vaikeaa. Kaupungin talouden kannalta Suomi100 Forumiin sijoitettu tuki oli kuitenkin vähäinen.”

Tapahtuman loppumisen jälkeen Teollisuusseura jatkoi yksin gaalojen järjestämistä vuodesta 2018 eteenpäin.

Salpausselän satavuotiskisojen yhteydessä vuonna 2023 kisaorganisaatio järjesti iltagaalan ohella talviurheilun tulevaisuutta käsittelevän konferenssin.

Lahden saatua vuoden 2029 hiihdon MM-kisat on herännyt ajatus Suomi-Forumien elvyttämisestä. Visit Lahden Raija Forsman pohtii, miten voisi hyödyntää Lahden MM-kisoihin saapuvaa 800:aa median edustajaa. Myös Teollisuusseuran Simolaa kiinnostaa laajempi SuomiForum, kunhan yhteistyö MM2029-organisaation kanssa rakentuu molemminpuoliselle yhteistyölle.

SUOMI100 FORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Lahden seudun kehitys, Lahden kaupunki, Yle Lahti, Etelä-Suomen Sanomat, Lahti Region Oy, Lahden Teollisuusseura ry, Päijät-Hämeen Liitto (2014–2015); Lahden Hiihtoseura, Suomen Muotoilusäätiö, Hämeen kauppakamari, Päijät-Hämeen Yrittäjät (2014); Lahden Messut (2015); Tekes (2016–2017).
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuosina 2014–2017.
 - **AJANKOHTA:** Helmi–maaliskuussa Salpausselän kisojen yhteydessä. Viimeksi Lahden vuoden 2017 MM-kisojen aikana.
 - **TEEMAT:** Suomen kilpailukyky liike-elämän, urheilun ja muotoilun kautta (2014), talous ja kriisi (2015), suomalaisen työn tulevaisuus ja tiedon luotettavuus (2017).
 - **TAVOITE:** Elinkeinoelämän, yhteiskunnan ja tiedemaailman vaikuttajat, kansalaiset ja opiskelijat keskustelemassa liiketoiminnan, työn ja osaamisen tulevaisuudesta.
 - **OHJELMAN SISÄLTÖ:** Yle Lahden toimituspäällikkö Päivi Kuisma, Lahden Teollisuusseuran toiminnanjohtaja Pekka Pöllänen, Lahti Region Oy:n toimitusjohtaja Raija Forsman ja Lahden kaupungin viestintäjohtaja Heini Moisio (2014–2015); teemapöytien vetäjät Stora Enso Oyj, Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen Yrittäjät, Hämeen kauppakamari, Helsingin yliopisto, Sitra, Fazer-konserni ja M-Brain Oy (2016–2017).
 - **PAIKKA:** Sibelius-talo, Lahti ja Salpausselän kisa-alue vuonna 2016.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** EK:n toimitusjohtaja Jyri Häkämies, Ylen toimitusjohtaja Lauri Kivinen, Kansainvälisen hiihtoliiton pääsihteeri Sarah Lewis (2014), SAK:n puheenjohtaja Jarkko Eloranta, Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja Risto E.J. Penttilä, Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen, ekonomisti Juhana Vartiainen, Suomen Olympiakomitean puheenjohtaja Risto Nieminen ja Tekesin Tuomo Alasoini. Vuosina 2014, 2015 ja 2017 puolueiden puheenjohtajien paneelit.
 - **YLEISÖ:** Seminaariohjelma ilmainen ja gaalailallinen maksullinen (2014–2015); opiskelijat maksutta, muille pääsymaksu (noin 100 euroa), teemapöytien vetäjillä omat kiintiöt (2016–2017).
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** 100 euroa (2016 ja 2017).
 - **MUSIIKKI/VASTAAVA:** Tapahtuman yhteydessä erillinen Suomi 100 -gaala sekä Salpausselän kisat.
 - **BUDJETTI:** Noin 80 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Mediatlo ESA ja Yleisradio (2016–2017).
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Lahden Seudun Kehitys LADEC oli sitoutunut tapahtuman järjestämiseen 2016 ja 2017. Sen jälkeen uutta järjestäjätahoa ei enää löytynyt.
-

5.2 Tulevaisuustapahtuma Aurora 2021–2024

Yle yhdisti urheilun ja keskustelun Pohjois-Suomessa

Yleisradion vuonna 2020 hyväksymän uuden strategian myötä yhtiö loi kaksi uutta yhteiskunnallista tapahtumaa: sananvapauteen liittyvän Hyvin sanottu -hankkeen sekä tasa-arvosta ja tulevaisuudesta keskustelevalan Auran.

Auroran taustalta löytyvät Ylestä nyt jo eläköitynyt strategiaohtaja Gunilla Ohls, toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttila sekä uutis- ja ajankohtais-toimituksen vastaava päätoimittaja Panu Pokkinen. Paikaksi valikoitui Levi alppihiihdon maailmancupin osakilpailun myötä, ja siellä tv-tuotanto oli jo valmiiksi paikalla. Projektituottaja Pia Louhivuori toteaa: ”Paikka toteutti hienosti yhtiön koko Suomi näkyväksi -tavoitetta.”

Tapahtuman esikuvaksi Louhivuori mainitsee kansainvälisen naisten liikuntaverkosto IGW:n konferenssit, joita järjestetään satunnaisesti eri puolilla maailmaa. Tapahtumassa kuullaan ja keskustellaan tasa-arvon edistämisestä erityisesti urheilun avulla. Viimeisin konferenssi oli Uudessa-Seelannissa vuonna 2022.

Leviä puolsivat myös urheilua seuraamaan tullut yleisö ja ainutlaatuinen ympäristö. Ympäristöä hyödynnettiin kahtena ensimmäisenä vuonna, jolloin kaikille ilmainen pääpuheenvuoro pidettiin tunturissa taivasalla. Yhtiön oman väen ohella suunnittelussa oli alkuvaiheessa mukana Ylen ulkopuolisista henkilöistä koostuva runsaan kymmenen hengen neuvonantajaryhmä. Alkuvuosina Ylen sisällä tapahtumasta kaavailtiin jopa Pohjolan Davosia.

Levillä järjestetty Aurora – tulevaisuustapahtuma tunturissa sai vuonna 2022 pääpuhujaksi Viron entisen presidentin Kersti Kaljulaidin. Tilaisuuden aikana pakkasta oli kahdeksan astetta. Kuva: Toni Hänninen, Chilipictures.

Visit Levin toimitusjohtaja Satu Pesosen mukaan tunturissa pidetyt tapahtumat keräsivät muutamia satoja katsojia.

”Kolmannella kerralla havaitsimme synergiaedut maailmancupin kanssa suhteellisen vähäisiksi, joten vuonna 2023 Aurora järjestettiin viikko ennen alppikisaa. Vuonna 2024 tapahtuma siirrettiin Rovaniemelle, jonne odotimme yleisöksi enemmän opiskelijoita paikallista oppilaitoksista”, kuvaa Louhi-vuori tapahtumaan tehtyjä muutoksia.

Aurorassa on ollut vuosittain 20–30 puhujaa presidentti Tarja Halosesta arjen asiantuntijoihin ja tulevaisuustutkijoihin. Keynote-puheenvuoron ja keskustelujen ohella joissain keskusteluissa on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä, äänestää tai osallistua chattiin. Lisäksi Levillä on ollut mukana esimerkiksi piirtäjä, jonka piirustuksia päivän keskusteluista on voinut käydä katselemassa tapahtumatilassa, on ollut työpajoja sekä tapahtuman tuki-jan KVS-säätiön Soppi-tiedekekus. Tapahtuma on kerännyt vuosittain 250–300 osallistujaa.

Auroran kaikki keskustelut on striimattu Yle Areenaan. Katsojia on ollut keskimäärin tuhat, parhaimmillaan yli 50 000. Lisäksi TV1:ssä oli vuonna 2023 kaksi lähetystä, joiden katsojaluvut olivat 228 000 ja 101 000.

Tapahtuman siirtämisen Rovaniemelle Visit Levin toimitusjohtaja Satu Pesonen kuittaa: ”Harmittaa, mutta ymmärsimme, että Ylen pitää järjestää tapahtumia eri puolilla Suomea.” Auroran jälkeen televisioinnit maailmancupista jatkuvat edelleen.

Tapahtuma keräsi Rovaniemen Lappia-taloon yli 400 kuulijaa. Keskustelijoita oli toistakymmentä tunnetuimpana punk- ja aktivistiryhmä Pussy Riotin perustaja, venäläinen Nadya Tolokonnikova.

AURORA – TULEVAISUUSTAPAHTUMA TUNTURISSA 2021–2024

- **JÄRJESTÄJÄT:** Yleisradio, Visit Levi (2021–2023) ja Visit Rovaniemi (2024).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuosina 2021–2024.
- **AJANKOHTA:** Marraskuun puoliväli. Vuosina 2021 ja 2022 naisten pujottelun maailmancupin yhteydessä ja vuonna 2023 viikko ennen maailmancupia Levillä. Vuonna 2024 Rovaniemellä marraskuun lopulla.
- **TEEMAT:** Tasa-arvo, sivistys, tulevaisuus, turvallisuus ja ilmasto.
- **TAVOITE:** Tapahtuma suunnattiin yhteiskunnallisesta keskustelusta kiinnostuneelle yleisölle.

- **OHJELMASISÄLTÖ:** Vastaava tuottaja ja tuottaja Pia Louhivuori ja tuottaja Anna-Maria Talvio.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Visit Levi ja Visit Rovaniemi vastaavat tapahtuman järjestämisestä, Yle sisällöstä.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Yhdysvaltalainen Nasan astronautti Karen Nyberg, valtiovarainministeri Annika Saarikko, Kaupan liiton toimitusjohtaja Mari Kiviniemi (2021); Viron entinen presidentti Kersti Kaljulaid, Maailman ilmatieteen järjestö WMO:n pääsihteeri Petteri Taalas (2022); dokumentaristi Louis Theroux, presidentti Tarja Halonen, Ukrainan Suomen-suurlähettiläs Olga Dibrova, kirjailija Juha Itkonen, KULTA ry:n pääsihteeri Rosa Meriläinen, tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala, professori Heikki Hiilamo ja europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen (2023); venäläisen punk- ja aktivistiryhmä Pussy Riotin perustaja Nadya Tolokonnikova, UPL:n johtaja Hiski Haukkala, kansanedustaja Pekka Haavisto ja Viron entinen ulkoministeri Eva-Maria Liimets (2024).
 - **PAIKKA:** Kokous- ja kongressikeskus Levi Summit, yleisölle avoin tilaisuus ulkona tunturissa (2021 ja 2022) ja Levi Summit auditoriossa (2023), Lappia-talo Rovaniemellä 2024.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Levillä pääpuhujan keskustelu maksuton, konferenssikeskuksen tilaisuudet maksullisia (keskustelut, lounas, kahvit, pop up -taideohjelma sekä hissilippu kylältä Levin huipulle); lipun hinta alkaen 40 euroa ja illalliskortti 105 euroa. Rovaniemellä tilaisuudet maksuttomia.
 - **BUDJETTI:** Yle ei kerro budjettia.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Loppui nykymuodossaan vuonna 2024 Ylen leikkausten vuoksi.
 - **FAKTAT LEVILTÄ:** Levi sijaitsee Kittilässä ja on Suomen suurin talviurheilukeskus. Vuosittain kävijöitä on noin 600 000 ja marraskuussa alppiihdon maailmancupin naisten pujottelu.
 - **FAKTAT ROVANIEMESTÄ:** Kaupunki on Lapin maakuntakeskus, ja siellä on noin 65 000 asukasta. Se tunnetaan Alvar Aallon suunnittelema Lappia-talosta, tiedekeskus Arktikumista, Kemijoen ylittävästä Jätkänykkyntilä-sillasta sekä joulupukin virallisena kotikaupunkina.
 - **FAKTAT YLE TAPAHTUMAT -YKSIKÖSTÄ:** Se vastaa muun muassa Linnan juhlista, Urheilu- ja Kulttuurigaalasta, hartausohjelmista, UMK:sta aina Jääkiekon SM-finaaleihin. Työntekijöitä yksikössä on noin 70.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** yle.fi/aihe/aurora
-

5.3 Vuokatin Huippu-urheiluviikko

Urheilun SuomiAreena rakennettiin Sotkamoon

Idean isä on Vuokatin Aateli Racen kilpailujohtaja Hannu Koivusalo. Hänen johdolla on järjestetty kaksikymmentä vuotta huippuhihtäjien rullahiihto- ja maastajuoksukisa aina juhannuksen jälkeisellä viikolla. ”Tämmöinen SuomiAreena-tyyppinen tapahtuma on ollut jo pitempään ajatuksissa, koska

Vuokatissa on paljon toimijoita: Olympiavalmennuskeskus, Vuokatin urheiluopisto, Vuokatti-Ruka-urheiluakatemia ja Jyväskylän yliopiston liikuntateknologian yksikkö. Ympäristö on otollinen huippu-urheilusta käytävälle keskustelulle”, kertoo Koivusalo tapahtuman taustasta.

Syyskuussa 2023 Koivusalo otti yhteyttä Hiihtoliiton kaupallisen johtajan paikalta lähteneeseen Jari-Pekka Jouppiin ja pyysi tätä tapahtuman vetäjäksi. Hän oli puolestaan aiemmin vetänyt Vuokatin yhteismarkkinointia. Palaset lokahtivat paikoilleen.

Koivusalon mukaan huippu-urheilukeskustelu on ollut meillä suhteellisen vaisua – on puhuttu urheilun vastuullisuudesta, ympäristöasioista ja liikumattomuudesta. ”Ihmettelen, kuinka vähän huippu-urheilun ympärillä käydään merkittävää keskustelua ottaen huomioon sen suosion kansan keskuudessa ja tv-katseluluvut”, kertoo Koivusalo tapahtuman markkinaraosta.

Jari-Pekka Jouppi sanoo asian suoremmin: ”Haluamme urheiluväen puhumaan niistä asioista, joista ei yleensä puhuta. Niin liitot kuin urheilijatkin pelkäävät puhua tuen menettämisen pelossa.”

Huippu-urheiluviikko on rakennettu kolmen jalan varaan: seminaari-ohjelma ja messut, Vuokatin Aateli Race sekä Sotkamon Jymyn superpesisottelu. Tapahtuman osallistujille on puolestaan tarjolla golfia (maksullinen), vaellusta ja brändisuunnistusta.

Sotkamo tavoittelee urheilun päättäjiä, liittoja, seuroja, urheilijoita sekä alan vaikuttajia. Ensimmäisessä tapahtumassa oli vahvasti esillä urheilun talous: rahapeliuudistus ja varojen saannin helpottaminen sekä huippu-urheilun tulevaisuus. Viikon sisällä järjestettiin lisäksi hyvinvointi- ja liikuntateknologian messut. Tapahtuma keräsi messujärjestäjä Kari Kivistön mukaan 15 alan yritystä paikalle kuukauden valmisteluajalla. Messut ovat jatkossakin tapahtumassa mukana.

Kolmen päivän aikana tilaisuuksia oli noin 50, joista puolet oli messujen näytteilleasettajien vartin puheenvuoroja. Pääosin tilaisuudet alkoivat puheenvuorolla, jota seurasivat paneelikeskustelut.

Tapahtumassa esiteltiin myös tulevia suurkisoja eli suunnistuksen MM-kisoja sekä vuoden 2027 Jukolan viestiä.

Seminaarit ovat kaikille avoimet, ja projektijohtaja Jari-Pekka Joupin mukaan ne keräsivät 3 000 osanottajaa. Kaikki seminaarin ohjelmaosiot striimattiin Yle Areenaan, ja ne keräsivät yhteensä 14 000 katsojaa. Vuonna 2024

viikolla ei ollut mediakumppania, mutta Hannu Koivusalon mukaan seuraavana vuonna saattaa olla yksi tai useampiakin mediakumppaneita.

Huippu-urheiluviikkoon satsataan heti alussa rajusti. Jari-Pekka Jouppi kertoo: ”Budjetti oli myöhäisen startin vuoksi pieni, noin 100 000 euroa, mutta jatkossa selvästi suurempi.” Puolet budjetoiduista kustannuksista maksaa Kainuun liitto ja Sotkamon kunta ja puolet sponsorit.

Tapahtumaan ollaan Joupin mukaan hakemassa 2,5-vuotista hankerahoitusta Euroopan unionilta.

Huippu-urheiluviikon ohjelmasta vastasi vuonna 2024 neljän hengen tiimi: Hannu Koivusalo, projektijohtaja Jari-Pekka Jouppi, Mika Kulmala (aiemmin toiminut Hiihtoliiton toiminnanjohtajana) sekä Emmi Tiira, joka on yksityisyrittäjänä vastannut viestinnästä, markkinoinnista sekä mediasta. Kaikkiaan tapahtumaa oli tekemässä 15 henkilöä.

Idean isän toive on, että tapahtuma pysyy jatkossakin Sotkamossa. Projektijohtaja Jouppi toivoo tapahtuman omistajiksi vuokattilaisia, sotkamolaisia, kainuulaisia toimijoita – neljästä viiteen kappaletta, jolloin tapahtumalla olisi mahdollisimman leveät hartiat.

Vuokatin huippu-urheiluviikko sai alkunsa Aateli Racesta, joka kerää huippuhihtäjät maastujuoksu- ja rullahiihtokisaan kesäkuun lopulla. Kuva: Sonja Rusanen, Kainuun Sanomat.

Huippu-urheiluviikkoa ei ole tarkoitus viedä Sotkamon ulkopuolelle. Koivusalon mukaan nyt tärkeintä on saada tapahtumalle omistaja ja rakentaa kunnan sisältö ensi vuodeksi. Hän haluaa myös laajentaa tapahtuman osallistujapohjaa hiihdon ja pesäpallon lisäksi muihin lajeihin. ”Kyselyjä tuli moneltakin suunnalta”, toteaa Koivusalo.

Vuonna 2025 tapahtuma laajenee jo viisipäiväiseksi. Uutena on kaksipäiväinen maksullinen Elite Sport Business Forum, joka on suunnattu urheiluliiketoiminnan ammattilaisille. Tapahtumassa puhuvat muun muassa EBU:n talviurheilupäällikkö Robert Portman ja City Football Groupin konsulttina toimiva Pasi Lankinen. Hän on toiminut kaupallisissa tehtävissä, jotka ovat painottuneet Manchester Cityyn.

Tapahtuman aikana Olympiakomitea järjestää seuraavien talviolympialaisten kick off -tapahtuman. ”Päivien aikana Suomen Valmentajat juhlivat 50-vuotista taivaltaan ja myös Urheilutoimittajien liitto pitää kokouksensa. Kaikkiaan tapahtumaan osallistuu 27 eri urheiluorganisaatiota”, toteaa tapahtumajohtaja Jari-Pekka Jouppi.

Kainuun maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaisen mukaan Huippu-urheiluviikon merkitys Kainuulle on todella suuri. ”Kainuu on liikuntaan ja huippu-urheiluun profiloitunut maakunta, ja on tärkeää, että Huippu-urheiluviikko osaltaan vahvistaa mielikuvaa maakunnasta ulospäin. Merkitystä maakunnalle korostaa myös se, että pyrimme määrätietoisesti lisäämään tapahtumia matkailun kovimpien sesonkien ulkopuolella”, kertoo Pirkkalainen.

VUOKATIN HUIPPU-URHEILUVIIKKO

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tapahtuman ympärille Vuokatissa rakennettu hanke ja sen yhteistyökumppanit.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2024.
- **AJANKOHTA:** Juhannuksen jälkeinen viikko.
- **TEEMAT:** Huippu-urheilun tila, urheilun rahoitus, rahapelialan muutokset, yhteiskunnan liikkumattomuusvelka, lasten ja nuorten liikkuminen, vastuullisuus urheilussa sekä valmentautuminen.
- **TAVOITE:** Urheiluyhteisö keskustelee ajankohtaisista huippu-urheiluun liittyvistä asioista.
- **OHJELMAN SISÄLTÖ:** Ohjelmatyöryhmä, jonka kanssa projektijohtaja Jari-Pekka Jouppi keskustelee ideoista ja puhujista.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Kainuun Liitto, Sotkamon kunta, Vuokatin Matkailukeskus Oy, paikalliset yritykset ja sponsorikumppanit (22 kpl) ja hankekumppanina Kainuun ammattikorkeakoulu.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskuksen johtaja Markku Jokisipilä, Huippu-urheiluinstituutin toimitusjohtaja Arto Kuusisto, Jääkiekon pelaajayhdistyksen toiminnanjohtaja Risto Kauppinen, Suomen Hiihtoliiton puheenjohtaja Sirpa Korkatti, hiihtäjä Jasmi Joensuu, Fundis Application Oy:n toimitusjohtaja Seppo Kuusinen, Rahapeliala ry:n toimitusjohtaja Mika Kuismanen (2024); Olympiakomitean puheenjohtaja Petteri Kilpinen, urheiluvaikuttaja Tapio Korjus, EBU:n Robert Portman, F1-kuljettaja Heikki Kovalainen, City Football Groupin konsultti Pasi Lankinen (Manchester City) (2025).
 - **PAIKKA:** Vuokatti Areena.
 - **KESTO:** Ensin neljä päivää, 2025 viisi päivää.
 - **MUSIIKKI/VASTAAVA:** Vuokatin Aateli Race – huippu-urheilijoiden juoksu- ja rullahiihtokilpailu, Hyvinvointi- ja liikuntateknologia -messut (kolme päivää), Elite Sport Business Forum (2025), Miss Suomi -semifinalistien muotinäytös (2024), miesten ja naisten superpesisottelut 2025 (maksulliset), metsäjuoksua, golfia, musiikkia.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Vajaa 250 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Sanoma Media (valtakunnallinen) ja Hilla Group (alueellinen).
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain, sama ajankohta.
 - **FAKTAT SOTKAMOSTA:** Kainuussa sijaitseva 10 200 asukkaan Sotkamo on tunnettu malmeista, Terrafamen kaivoksesta, maataloudesta, luonnosta, Vuokatin liikuntapaikoista ja matkailusta sekä Suomen kaikkien aikojen menestyneimmästä pesäpallojoukkueesta Sotkamon Jymystä. 2000-luvulla seura on voittanut 13 Suomen mestaruutta.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.vuokatinurheiluviikko.fi
-

6 Tiedotusvälineiden järjestämät keskustelut

6.1 SuomiForum Lahdessa 2005–2009

Lahden kaupungin imagonkohotusseminaarit

Lahden kaupunkia kutsuttiin Suomen Chicagoksi jo 1960–1970-lukujen taitteesta lähtien. Syynä olivat lehdistön vahvasti esiin nostamat rikokset sekä isot teuras-tamot. 1990-luvun laman jälkeen pieni ja keskisuuri teollisuus olivat kaupungis-sa heikoilla. Tätä huonoa imagoa ryhtyi 2000-luvulla muuttamaan Etelä-Suomen Sanomien päätoimittaja Heikki Hakala. Ratkaisuna oli valtakunnallisesti kiin-nostavien keskustelutilaisuuksien järjestäminen. Tässä Hakala oli edelläkävijä. Yhdelläkään maakuntalehdellä ei ole ollut niin vahvaa roolia keskustelutilai-suuksien järjestämisessä kuin Etelä-Suomen Sanomilla vuosina 2005–2009.

Lahti sai vuosittain paikalle maan poliittisen kerman – oli pääministeriä, puhemiestä, puolueiden puheenjohtajia – sekä eri alojen huippuasiantunti-joita. Maakunnan väelle lähetettiin nelisensataa kutsua, ja paikalle saapui parisataa. Maksuttomaan tilaisuuteen tuli ilmoittautua ennakoon. Vielä 2000-luvullakin seminaarit olivat kutsuvierastilaisuuksia. Muutoksen toi vuonna 2006 Porissa aloittanut kaikille avoin SuomiAreena.

Tilaisuudet järjestettiin Heikki Hakalan mukaan loka–marraskuussa. ”Se on vuoden pimeintä aikaa, johon haluttiin saada hieman valoa. Keskustelut alkoivat aina jonkin lahtelaisen koulun musiikkiesityksellä klo 16, ja ne päät-tyivät Päijät-Hämeen liiton isännöimään cocktail-tilaisuuteen.”

Kustannusten jako oli selvä: kaupunki maksoi tilavuokrat, maakuntaliitto cocktailit ja Etelä-Suomen Sanomat muut käytännön järjestelyistä aiheut-vat kustannukset.

Tapahtuman uutisointi oli Etelä-Suomen Sanomien vastuulla. Hämmäs-tyttävää on, etteivät tilaisuuden puheet yltäneet kertaakaan STT:n uutisiin. Muita mediakumppaneita ei tapahtumalla ollut.

Heikki Hakala muistaa yhden dramaattisen tapauksen vuoden 2008 tilaisuudesta: ”Keskustelun lopulla 88-vuotias Mannerheim-ristin ritari Pentti Iisalo pyysi puheenvuoron yleisön joukosta. Hän käytti voimakkaan ja hyvin tunteikkaan puheenvuoron, joka päättyi sanoihin ’Moskovaan ei voi koskaan luottaa’. Tämän jälkeen Iisalo kaatui penkkien väliin eikä päässyt enää omin voimin ylös. Ensiapu kantoi hänet paareilla pois hänen ollessa tajuttomana. Iisalo ei kohtauksesta toipunut, vaan kahden päivän kuluttua tuli ilmoitus hänen poismenostaan.”

Koheniko Lahden maine viiden SuomiForumin myötä? Idean isän mukaan Lahteen saatiin valtakunnallisia tuulahduksia ja kaupunki jäämään päättäjien mieleen. ”Uskon, että tilaisuuksien myötä niin Lahden kuin maakuntaliiton mahdollisuus erilaisiin taustakeskusteluihin parani merkittävästi”, arvioi Hakala.

Etelä-Suomen Sanomien talouden heikentymisen myötä lehti luopui SuomiForumin järjestämisestä. Viiden vuoden kuluttua Lahdessa aloitti uusi keskustelutapahtuma Suomi100 Forum. Se kytkeytyi Salpausselän kisojen yhteyteen ja Suomi 100 -juhlavuoteen. Hiihtoa seuraaville päättäjille oli tarjolla myös yhteiskunnallista pohdintaa. Neljän vuoden kuluttua 2017 loppui myös Suomi100 Forum. Tämän hetken tietojen mukaan nämä kaksi tapahtumaa jäävät Lahden viimeisiksi yhteiskunnallisiksi keskustelutapahtumiksi.

SUOMIFORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Etelä-Suomen Sanomat yhteistyökumppaneina Lahden kaupunki, Päijät-Hämeen liitto ja Lahden Teollisuusseura.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Aloitus 2005 ja lopetus 2009.
- **AJANKOHTA:** Loka–marraskuun vaihde.
- **TEEMAT:** Vuosittain vaihtuvat: vuonna 2007 ilmastonmuutos, 2008 sivistys ja 2009 energiakysymykset.
- **TAVOITE:** Lahden imagon vahvistaminen valtakunnallisesti ja Etelä-Suomen Sanomien aseman korostaminen maakunnallisena vaikuttajana.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Puhemies Paavo Lipponen, puheenjohtajat Eero Heinäluoma (sd.) ja Jyrki Katainen (kok.), keskustan puoluesihteerit Eero Lankia, maaherra Hannele Pokka ja valtiosihteerit Raimo Sailas (2005), Ilmatieteen laitoksen varapääjohtaja Mikko Alatalo, kirjailija Risto Isomäki, kansanedustaja Oras Tynkkynen, toimitusjohtaja Anne Brunila ja pääministeri Matti Vanhanen (2007), professori Laura Kolbe, piispa Matti Repo, puhemies Paavo Lipponen, Paavo Väyrynen ja liro Viinanen (2008), valtiovarainministeri Jyrki Katainen, SDP:n puheenjohtaja Jutta Urpilainen, vuorineuvos Jukka Viinanen, johtaja Leena Mörttinen ja toimitusjohtaja Pekka Kopra (2009).

- **OHJELMASISÄLTÖ:** Etelä-Suomen Sanomien päätoimittaja Heikki Hakala, joka toimi paneelikeskustelujen puheenjohtajana.
 - **PAIKKA:** Lahden kaupunginteatterin Eero-sali.
 - **YLEISÖ:** Noin 200 henkeä.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Kutsuvierastilaisuus, maksuton osanottajille.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Kolme keskustelua päivässä.
 - **BUDJETTI:** Kymmeniätuhansia euroja.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Tilaisuuden järjestäjä Etelä-Suomen Sanomat.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Etelä-Suomen Sanomat luopui järjestämisestä oman taloutensa heikennettyä. Yhteistyökumppaneista ei löytynyt uutta vetäjää.
-

6.2 Yle Forum 2015–2017

Yle halusi nostaa esiin keskustelun sananvapaudesta

Tanskan suurin päivälehti Jyllands-Posten julkaisi kaksitoista pilapiirrosta profeetta Muhammedista aiheuttaen ison kohun muslimimaissa vuonna 2005. Ruotsalainen ulkomaankirjeenvaihtaja Nils Horner ammuttiin kuoliaaksi Afganistanissa maaliskuussa 2014. Nämä kaksi tapahtumaa loivat pohjan, kun Yle päätti aloittaa Foruminsa sananvapaudesta.

Hankkeen ideoijana ja toteuttajana oli Ylen journalistisesta etiikasta vastannut päällikkö Riitta Pihlajamäki. Pihlajamäen mukaan kyseessä oli koko yhtiön hanke, mutta etiikasta vastaavana asia ikään kuin kuului hänelle. Pihlajamäki kuului Forumin aloitusvaiheessa EBU:n televisiokomiteaan, ja sitäkin kautta sananvapaus ja toimittajien työskentelymahdollisuudet olivat maailmalla esillä.

Forumilla ei ollut erityistä kohderyhmää. Pihlajamäen mukaan Ylessä haluttiin nostaa esiin keskeisiä teemoja – hankkeella oli hyvin vahva eetos.

Ensimmäisessä Forumissa vuonna 2015 oli pääpuhujana Jyllands-Postenin päätoimittaja Flemming Rose ja Suomen PEN -sananvapausjärjestön silloinen puheenjohtaja, kirjailija Sirpa Kähkönen. Samassa tilaisuudessa yritettiin käydä kotoista epäkorrektia keskustelua julkisuudesta tunnettujen nimien voimin (Sanna Ukkola, Ali Jahangiri ja Cristal Snow), mutta Pihlajamäen mukaan se ei oikein toiminut.

Finlandia-talossa järjestetyn toisen Forumin huippunimet olivat presidentti Martti Ahtisaari ja Ruotsin radion toimitusjohtaja Cilla Benkö. Pihlajamäen mukaan puitteet niin Helsingin yliopiston juhlasalissa kuin

Finlandia-talossa olivat hienot, jopa pompöösit. Yleisöllä oli vapaa pääsy, ja kumpikin tilaisuus veti runsaat 200 kuulijaa. ”Ehkä ongelmana oli se, että Forum koettiin elitistiseksi, ylätason keskusteluksi”, arvioi Pihlajamäki jälkeenpäin.

Kolmas Forum oli tv-lähetys Yleisradiosta, ja silloin Pihlajamäki oli jo siirtynyt Ylessä muihin tehtäviin. Viimeinen Forum oli kansaa koskeleva. Mukana olivat muun muassa Seiskan päätoimittaja Joni Soila, kohupappi Kai Sadinmaa, artisti Pyhimys ja toimittaja Hanna Sumari.

Miksi Forum sitten loppui? Pihlajamäen mukaan tekijät vaihtuivat, tapa tehdä vaihtui ja strategia keskittyi uusien yleisöjen tavoittelemiseen. ”Ajattelinkin, että siinä tapahtui jonkinlainen sukupolvenvaihdos talon sisällä. Seminaari- ja paneelikeskustelujen ajan arvioitiin olevan ohi ja haettiin uusia muotoja”, arvioi Pihlajamäki.

Yle Forumin jälkeen kului viisi vuotta ennen kuin Yle järjesti uusia yhteiskunnallisia keskusteluja. Ensin alkoi Hyvin sanottu -tapahtuma Hämeenlinnassa vuonna 2022. Seuraavana vuonna puolestaan alkoi Aurora – tulevaisuustapahtuma tunturissa Kittilän Levillä.

Vuosi ennen Yle Forumia MTV järjesti SuomiAreenassa suuren sananvapauskeskustelun. Ensimmäisessä osassa teemalla ”Laadulla on hintansa” keskustelemassa olivat opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru sekä toimitusjohtajat Lauri Kivinen (Yle), Heikki Rotko (MTV) ja Pekka Soini (Sanoma Media Finland). Juontajana toimi Tuomas Enbuske.

YLE FORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Yleisradio.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuosina 2015–2017, viimeisenä vuonna TV-lähetyksenä.
- **AJANKOHTA:** 20.10.2015, 9.9.2016 ja 19.10.2017.
- **TEEMA:** Sananvapaus.
- **TAVOITE:** Yleisradio eturivissä nostamassa esiin keskustelua sananvapaudesta.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Vuosina 2015–2016 Ylen journalististen standardien ja etiikan päällikkö Riitta Pihlajamäki.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Jyllands-Postenin päätoimittaja Flemming Rose, kirjailija Sirpa Kähkönen, toimittajat Kirsi Heikel, Sanna Ukkola, Ali Jahangiri, Abdirahim ”Husu” Hussein, toimittaja Polina Kopylovaja, myymäläetsivä Antto Terras ja viihdetähti Christal Snow (2015); presidentti Martti Ahtisaari, Ruotsin radion toimitusjohtaja Cilla Benkö, Ylen ulkomaantoimittaja Tom Kankkonen sekä kolme tutkivaa toimittajaa Latviasta. He olivat paenneet Latviaan Venäjältä, Puolasta ja Azerbaidžanista (2016); kirjailija Pirkko Saisio,

urheiluagentti Aleksi Valavuori, kansalaisaktivisti Maryam Abdulkarim, toimitusjohtaja Jukka Kurttila, Pyhimys, Seiskan päätoimittaja Joni Soila, uimari Ari-Pekka Liukkonen ja toimittaja Hanna Sumari (2017).

■ **PAIKKA:** Helsingin yliopiston juhlasali (2015), Finlandia-talo (2016), Yleisradion studio (2017).

■ **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.

■ **BUDJETTI:** Tilavuokrat sekä matka- ja majoituskustannukset.

6.3 HS 360 astetta Sanomatalossa 2015–2016

Hesarin ensimmäinen keskusteluyritys ei innostanut omaa toimitusta

Helsingin Sanomat oli järjestänyt satunnaisia keskustelutilaisuuksia Sanomatalon Mediatorilla, kunnes vuonna 2014 Sanomiin valittu päätoimittaja Päivi Anttikoski konseptoi ja teki tapahtumasta säännöllisen. ”Tilaisuuksille keksittiin nimi, HS 360 astetta, tarkoittamaan, että voimme keskustella kaikesta mahdollisesta. Luotiin visuaalinen ilme ja säännöllinen markkinointi”, kuvaa Anttikoski tapahtuman alkua.

Hänen mukaansa Hesarissa oli aika vähän sellaisia ihmisiä, jotka tämän-tyyppisistä tapahtumista innostuivat. ”Välillä oli vähän vaikeaa saada revityksi porukkaa tekemään ennakkojuttuja ja käsikirjoituksia samoin kuin ideoimaan uusia keskusteluaiheita ja vieraita”, kertoo Anttikoski.

Hän sai ympärilleen kuitenkin kovan nelikon: toimituspäällikkö Petri Korhosen lisäksi toimittajista Jaakko Lyytisen, Marko Junkkarin ja Paavo Teittisen. He vastasivat tapahtumasta parisen vuotta. Myös MTV:stä puoli vuotta Sanomissa piipahtanut Kirsi Alm-Siira oli alkuideoinnissa vahvasti mukana.

Hesari mainosti alusta alkaen tapahtumaansa hyvin. Lehdessä oli ennakkojuttu ja koko sivun mainos sekä puffi HSTV:n tekemänä HS.fi:ssä ja Facebookissa. Tilaisuudet myös striimattiin HS.fi:ssä.

Ja keskusteluaiheet todella vaihtelivat 360 astetta. Oli aiheita sananvapaudesta, pilakuvista, kirjeenvaihtajien työstä, valokuvien aitoudesta ja vapaaehtoistyöstä. Puolet aiheista liittyivät suoraan lehden tekoon, toinen puoli tavallisten ihmisten arkeen.

Anttikosken mukaan suosituin ja parhain tapahtuma oli ”Valoa äideille”, jonka ideoi toimittaja Anna-Stina Nykänen. Tavoitteena oli järjestää voimaa antavia keskusteluja pienten lasten äideille ja isille. ”Tapahtumaan jonotettiin,

ympäri Sanomatalon seinustoja oli vaunuparkkeja ja tupa täynnä väkeä”, iloitsee Anttikoski vieläkin. Äiti-tapahtuma veti Anttikosken muistin mukaan lähemmäs tuhat henkeä, muut 360 asteen tapahtumat sadasta kahteen-sataan.

Sanomatalo avasi ikkunat ulos juuri vuonna 2015: Hesari oli ensi kertaa mukana järjestäjänä SuomiAreenassa, oli HS 360 astetta ja Talouden-puolustuskurssi starttasi. Toimittaja Jaakko Lyytisen mukaan tämä johtui Anttikosken omasta innostuksesta ja myötämielisyydestä hankkeisiin. ”En voi sanoa, että näistä olisi toimituksessa laajasti innostuttu, mutta ajattelen, että niillä oli merkitystä HS:n kehitykselle”, arvioi Anttikoski. Samaan aikaan hän hyväksyi Riikka Haikaraisen Kaliforniasta tuoman Musta laatikko -idean, joka on erittäin suosittu yhä tänään.

Mutta mihin katosivat Sanomien tapahtumat? Anttikosken siirryttyä valtioneuvoston kansliaan Sanomista ei löytynyt halukasta jatkajaa HS 360 astetta -tapahtumalle. Taloudenpuolustuskurssi jatkui yhdessä Aalto EE:n kanssa vuoteen 2023 Marko Junkkarin ja Jaakko Lyytisen johdolla.

Nykyisin maan suurimmalla päivälehdellä ei ole omaa keskustelutapahtumaa.

HS 360 ASTETTA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Helsingin Sanomat
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** 2015 ja 2016.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** WWF, Helsingin kaupungin ympäristökeskus ja Ilmastoinfo; Hanasaaren kulttuurikeskus ja SvenskaNu; Helsingin yliopisto.
- **AJANKOHTA:** 18 tapahtumaa runsaassa vuodessa, syksyllä 2015 useita kuukauden aikana.
- **TEEMAT:** Earth Hour, lobbaus, hyvä vanhemmuus, vapaaehtoistyö, päivä ruotsiksi, lehden kirjeenvaihtajien kokemuksia, valokuvanäyttelyjä ja keskusteluja tieteestä.
- **TAVOITE:** Suurelle yleisölle tarkoitetut teematilaisuudet.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Kuuden hengen ohjelmaryhmä, jossa edustettuina järjestäjätahot.
- **PAIKKA:** Sanomatalon Mediatori keskellä Helsinkiä.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Koomikko Ali Jahangiri, kirkkoherra Teemu Laajasalo, ohjaaja Susanna Kuparinen; apulaispormestari Anni Sinnemäki ja WWF:n pääsihteeri Liisa Rohweder; viestintätoimistojen toimitusjohtajat Taru Tujunen ja Mikael Jungner; kansanedustaja Lauri Ihalainen ja Paltan sidosryhmä- ja viestintäjohtaja Tarja Virmala; Jörn Donner sekä vaalipiirin kansanedustajia.
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
- **MUSIIKKI JA MUU OHJELMISTO:** Tuure Kilpeläinen ja Kaihon karavaani; Fredrik Furu ja Ben Bergman; Marjukka Havumäen kuoro; valokuvanäyttely ympäri Helsinkiä; Tiuku Peltolan Todelliset supersankarit -näyttely: lasten työpajoja.

- **BUDJETTI:** Tapahtuma tehtiin normaalina toimitustyönä, ei erillistä budjettia.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Helsingin Sanomien oma tilaisuus.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtumasta vastannut päätoimittaja Päivi Anttikoski irtisanoutui HS:stä vuonna 2017, eikä vastuuvetäjää enää löytynyt.
-

6.4 Asiaa torilta! Tampereella 2015–2017

Tampereen vastaus Porin SuomiAreenalle

SuomiAreenan yhteiskunnallisten keskustelujen vastapainoksi Yleisradio ja Aamulehti ideoivat viihteellisen koko perheen toritapahtuman Tampereelle. Nimeksi tuli Asiaa torilta! Tapahtuman ideoijilla oli vahvat siteet SuomiAreenaan. Jouko Jokinen oli Satakunnan Kansan päätoimittajana Areenan alkaessa, ja SuomiAreena järjesti yhdessä Aamulehden kanssa tilaisuuksia Tampereella 2010-luvun alussa. Sinikka Tuomi puolestaan toimi Yle Satakunnan Radiossa SuomiAreenan alkuvuosina. He eivät kuitenkaan halunneet luoda SuomiAreena kakkosta.

Ylen Pirkanmaan toimituksen silloisen päällikön Sinikka Tuomen mukaan idea syntyi keskusteluissa, joihin hänen ohellaan osallistuivat Aamulehden päätoimittaja Jouko Jokinen, Yleisradiosta Minna Tiuhonen sekä Tampereen kaupungilta Saara Saarteinen.

Tapahtumat alkoivat Ylen Pikku Kakkosen lapsille tarkoitetuilla esityksillä, ja sen jälkeen keskusteltiin digitaalisuudesta, taiteen sananvapaudesta ja journalismista. Ajankohdaksi valikoitui elokuun alun arkipäivä, sillä koulut eivät vielä olleet alkaneet ja lomalaisia riitti kaupungissa.

Tapahtuma oli yksipäiväinen, ja se järjestettiin vuonna 2015 klo 13–18.30 ja seuraavana vuonna klo 12–16. Vuonna 2017 tapahtuma toteutettiin puoli-toista tuntia kestäneenä keskusteluna jalkapallosta.

Aloitusvuonna Laukontori oli täynnä väkeä, mutta vuonna 2016 Laikunlavan ohjelman aikana satoi vettä kaatamalla ja vuonna 2017 futiskeskustelua seurasivat vain ravintolalaivan asiakkaat. Tapahtuman juontajana vuonna 2016 toimineen Ylen uutisankkuri Salla Paajasen mukaan tapahtuman hiipumiseen vaikutti konseptoinnin ja omistajuuden puute ja lisäksi tapahtuma olisi tarvinnut kunnollista tapahtumatuottamista. ”Konseptoinnin puutteesta kertoo sekin, että keskustelut järjestettiin joka kesä eri paikassa.

Ensin torilla, sitten Laikunlavalla ja viimeinen Ratinassa ravintolalaivalla,” sanoo Paajanen.

Yle lähetti tapahtumat liveinä verkossa, ja lähetys näkyi myös Aamulehden etusivulla verkossa. Sekä ennakkomainonta että striimaukset saivat alueella runsaasti huomiota. Ja kun tapahtuma oli kytköksissä sekä Tampereen teatterikesään että Media & Message -tapahtumaan, olisi olettanut, että väkeä olisi riittänyt. Jalkapallokeskustelu Ratinan ravintolalaivassa jäi kuitenkin viimeiseksi.

Osasyys tapahtuman lopettamiseen oli myös väen vaihtuminen toimituksissa. Jokinen lähti Aamulehdestä Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan päälliköksi ja Sinikka Tuomi Ylen Pirkanmaan päällikön paikalta Ylen koko alue-toimintaa johtavaan tiimiin. Jatkajia kummastakaan talosta ei enää löytynyt.

ASIAA TORILTA!

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tampereen kaupunki, Yle, Aamulehti, Tampereen teatterikesä ja Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat ry.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuosina 2015 ja 2016 nimellä Asiaa torilta! ja 2017 nimellä Potkua palloon.
 - **AJANKOHTA:** Elokuun alku (2015–2016) ja 11. kesäkuuta Suomi–Ukraina-jalkapallomaatottelun yhteydessä (2017).
 - **TEEMAT:** Lastenohjelmaa ja keskusteluja digitaalisuudesta, journalismista, taiteen sananvapaudesta ja vuonna 2017 jalkapallosta.
 - **TAVOITE:** Koko perheen kesäinen pistäytymispaikka ja jalkapallon maatottelua katsomaan menevä yleisö.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA/ESIINTYJIÄ:** Maltti ja Valtti, Katti Matikainen, Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan johtaja Atte Jääskeläinen, Aamulehden päätoimittaja Jussi Tuulensuu, kansanedustaja Laura Huhtasaari, kirjailija Alexandra Salmela, teatterivapaan ohjaaja Jarmo Skön, kirjailija-kriitikko Matti Mäkelä, Palloliiton pääsihteeri Marco Casagrande, maalivahti Mika Helander, entinen maajoukkuepelaaja Katri Mattsson ja maajoukkueen kunniakapteeni Ari Hjelm.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Yle ja Aamulehti.
 - **PAIKAT:** Laukontori, Laikunlava ja ravintolalaiva Laituri.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **YHTEYDET MUIHIN TAPAHTUMIIN:** Media & Message -konferenssi (2015), Tampereen teatterikesä (2016) ja Suomi–Ukraina-jalkapallomaatottelu (2017).
 - **MUSIIKKI:** Aikakoneen Sani Aartela ja Samuli Erkkilä (2016).
 - **BUDJETTI:** Tapahtuman rahoittivat Yle ja Aamulehti, ei tietoa budjetista.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Tapahtuman järjestäjät Yle ja Aamulehti sekä markkinoivat tapahtumaa että tekivät journalistista sisältöä välineisiinsä.
 - **TULEVAISUUS:** Tapahtuma loppui 2017.
-

6.5 Hyvin sanottu -keskustelufestivaali

Iso kyselytutkimus suomalaisille johti tapahtuman syntyyn

Syksyllä 2020 Yle teki laajan kyselytutkimuksen, jossa kysyttiin, miten suomalaiset haluaisivat kehittää keskustelukulttuuria ja mistä aiheista kannattaisi keskustella. Tulosten pohjalta Ylen tuottaja Markus Liimatainen esitti ideansa tapahtumasta Erätauko-säätiön toimitusjohtaja Laura Aarikalle keuhalla 2021. Aarikka innostui ideasta, ja syksyllä tapahtuman suunnitteluun tuli mukaan Ylen kehitystiimin asiantuntija Sami Liljeblad. Tapahtumalla ei ollut esikuvaa, mutta Erätauko-säätiö oli jo vuosia kehitellyt keskustelukulttuuria yhdessä Sitran kanssa.

Tapahtuman ajankohdaksi valikoitui syyskuun loppu, kun tilaisuudelle etsittiin Suomen tapahtuma- ja lomakalenterista sopivaa vapaata ajankohtaa. Hyvin sanottu -hankkeessa jo mukana olleista kaupungeista paikaksi valikoitui Hämeenlinna, jossa Erätauko-keskustelumenetelmä oli otettu kaupungin strategiaan ja kaksisataa työntekijää oli koulutettu jo sen käyttöön. Lahti puolestaan valittiin hyvän sijaintinsa ja sopivan keskustelupaikkansa perusteella.

Kaksipäiväinen tapahtuma (perjantai ja lauantai) koostuu kolmenlaisista keskusteluista. Julkisia, kaikille avoimia puolen tunnin keskusteluja on tusinan verran. Keskustelut järjestää Yle, ja niistä yli puolet striimataan. Pop up -keskusteluihin (noin 50) on myös vapaa pääsy. Niiden järjestämisestä vastaa puolestaan Hämeenlinnan kaupunki mukaan valittujen järjestäjätahojen kanssa. Luottamukselliset keskustelut (16) on varattu järjestäjätahojen henkilöille, ja ne ovat suljettuja. Niiden järjestäjä on Erätauko-säätiö.

Keskusteluja järjestämässä on ollut yli 80 tahoa, muun muassa Suomen Partiolaiset, Eläkeliitto, Kennelliitto, Kirkkohallitus, SAK, Invalidiliitto ja Euroopan parlamentin Suomen tiedotustoimisto. Keskusteluissa on ollut mukana Ylen Poliittikkaradio, jossa on haastateltu kansanedustajia. Tilaisuuksiin on ollut enemmän hakijoita kuin paikkoja on ollut tarjolla. Mukaan pääsevät tahot on valinnut Ylen, Hämeenlinnan ja Lahden kaupungin sekä Erätauon edustajista koostuva ryhmä.

Keskustelujen kirjo on laaja. On keskusteltu unettomuudesta, eroasioista, levon saamisesta ja koirista ja käyty läpi elämän mokia. ”Kun puhuimme

unettomuudesta, sain kommentteja, että mitäs yhteiskunnallista keskustelua tämä on. Keskustelua seuranneet kuitenkin huomasivat sen olevan mitä suurimmassa määrin yhteiskunnallista, kun siinä keskusteltiin työssä jaksamisesta ja muun muassa mielenterveysongelmista”, kuvaa Markus Liimatainen aihevalintaa. Kun haastattelussa itse kutsun tapahtumaa arjen festivaaliksi, Liimatainen naurahtaa ja sanoo, että voihan sen niinkin tulkita ja että kyllä se heille sopii.

Keskustelujärjestäjät ovat valinneet tilaisuuksissa esiintyvät keskustelijat. Järjestäjille tapahtuma on maksuton. Ennen keskusteluja Erätauko antaa keskustelijoille koulutusta. Tavoitteena on Erätauko-metodin käyttäminen: toisten kunnioittaminen ja kuuleminen, sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin sekä tasalaatuisten tilaisuuksien järjestäminen.

Keskustelutiloissa ei ole perinteisiä lavarakennelmia. ”On tehty amfiteatteri: keskustelijat ovat lattiatasolla teatterin keskellä ja yleisö kaaressa heidän ympärillään. Halusimme poistaa tunnelman, jossa päättäjät puhuvat korkealla estradilla ja alamaiset kuuntelevat heitä ylös katsellen”, kuvaa Liimatainen tilaisuuksien rakentamisenkin muutosta.

Tapahtuman jälkeen Ylen asiakkuustiimi kerää järjestäjiltä suulliset ja kirjalliset palautteet. Vuoden 2023 tapahtumasta numeroarvio oli 4,77 arvosteluasteikolla yhdestä viiteen. Liimataisen mukaan palaute on ”Pohjois-Korea-luokkaa”, mutta hän pitää palautetta tapahtuman kehittämisen kannalta kultakaivoksena. Hyvin sanottu -keskustelutapahtuma poikkeaaakin kaikista muista tapahtumista: se perustuu joka syksy suomalaisille tehtävään kyselytutkimukseen sekä järjestäjiltä järjestelmällisesti kerättyyn palautteeseen.

Tapahtumalla on ollut kahtena vuonna parituhatta kävijää paikan päällä, keskimäärin 25–30 kuulijaa tilaisuutta kohden. Ensimmäisestä vuodesta kävijämäärä kaksinkertaistui. Tarkkoja lukuja Ylen välittämien tilaisuuksien (Radio Suomi, Yle Radio 1, TV1 ja Yle Areena) kuuntelija- ja katsojamääristä ei tiedetä. Liimataisen mukaan Yle Areenassa katsojaluvut ovat vaihdelleet muutamasta tuhannesta kymmeneentuhanteen.

Tapahtumaa ovat olleet kehittämässä myös Hyvin sanotussa mukana olevat vaikuttajamarkkinointitoimisto PING Helsinki sekä Viestintä-Piritta. Ne ovat olleet järjestämässä keskusteluja ja muiden järjestäjätahojen apuna.

Hyvin sanotun vuosibudjetti on ollut yli satatuhatta euroa. Hämeenlinnan osuus on ollut 70 000 euroa ja Ylen muutamia kymmeniä tuhansia euroja.

Hyvin sanottu -keskustelutapahtuma vietiin myös SuomiAreenaan Poriin vuonna 2022. Teemalla ”Elämäni moka” käyty keskustelu veti Porin kaupungintalon pihan ääriään myöten täyteen. Hämeenlinnan strategiaohtaja Markku Rimpelän mukaan tavoitteena oli levittää kyseistä keskusteluideaa ja samalla mainostaa omaa tapahtumaa.

Tapahtuman siirtyminen Hämeenlinnasta Lahteen oli Hämeenlinnan kaupungille pettymys. ”Yritimme taivutella Yleä jatkamaan meillä, ja meidän käsityksemme mukaan myös Ylen tuottajaporras olisi halunnut jatkaa Hämeenlinnassa. Ylellä on kuitenkin periaate tapahtumien kierrättämisestä, ja siitä he eivät halunneet luopua”, kertoo Rimpelä.

Vuoden 2024 syyskuussa Hämeenlinna järjesti oman Hyvin sanottu -satelliittitapahtuman.

Hämeenlinnan vahvana tavoitteena on saada tämä keskustelukulttuuri ulottumaan myös kaupungin sisälle esimerkiksi kaupunginvaltuustoon. Rimpelä uskoo, että sen myötä päätöksenteko helpottuu kaupungissa.

Hyvin sanottu -kumppanit järjestävät lisäksi satelliittitapahtumia eri puolilla Suomea ennen ja jälkeen päätapahtuman. Vuonna 2023 näitä varjotapahtumia oli Oulussa, Helsingissä, Turussa ja Lahdessa.

HYVIN SANOTTU

- **JÄRJESTÄJÄT:** Yleisradio, Erätauko-säätiö, Hämeenlinnan kaupunki 2022–2023 ja Lahden kaupunki 2024-.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2022.
- **AJANKOHTA:** Syyskuun viimeinen viikonloppu.
- **TEEMAT JA TAVOITTEET:** Myönteisen keskustelukulttuurin edistäminen, medialukutaidon ja sananvapauden edistäminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Järjestäjien ohella kunkin keskustelun järjestäjätahot (70–80 tahoa vuosittain).
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Lähes 200, esimerkiksi koulut, kunnat, puolueet, kansalaisjärjestöt, kirkko ja Tasavallan presidentin kanslia.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Näyttelijä Elina Knihtilä, työelämäprofessori Jarno Limnell, puhemies Matti Vanhanen, kansanedustajat Antti Rinne ja Riikka Purra (2022); presidentti Tarja Halonen, Jone Nikula, Emilia Vuorisalmi, näyttelijä Tunna Milonoff, Marko Björs, Maaret Kallio (2023); toimittaja Sami Sykkö, yrittäjä ja tubettaja Auri Kananen, muusikko Samuli Putro, näyttelijä Christoffer Strandberg (2024).
- **PAIKKA:** Hämeenlinnan Verkatehdas (2022–2023), Lahdessa Sibeliusstadio (2024).

- **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Julkisiin tilaisuuksiin (yli kymmenen) ja pop up -tilaisuuksiin (40–50) vapaa pääsy samoin kuin joihinkin luottamuksellisiin keskusteluihin (15–20), joihinkin ei sisäänpääsyä yleisölle.
 - **BUDJETTI:** Muutamia kymmeniä tuhansia euroja.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Kyseessä viisivuotinen hanke vuoteen 2026 saakka yhteistyössä Erätauko-säätiön kanssa.
 - **FAKTAT ERÄTAUKO-SÄÄTIÖSTÄ:** Säätiön perustivat 2019 Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Sitra, Suomen Kulttuurirahasto sekä Svenska Kulturfonden. Sen tavoitteena on muuttaa keskustelukulttuuria Suomessa rakentavammaksi, vähentää yhteiskunnan jakautumista ja lisätä ihmisten osallisuutta yhteiskuntaan. Säätiössä on kuusi työntekijää, ja sen hallitusta johtaa Suomen Kulttuurirahaston toimitusjohtaja Susanna Pettersson.
 - **FAKTAT HÄMEENLINNASTA JA LAHDESTA:**
68 000 asukkaan **Hämeenlinna** on Kanta-Hämeen maakuntakeskus. Kaupungin tunnetuimmat nähtävyydet ovat 1200-luvun lopulla rakennettu Hämeenlinna, Ahveniston moottorirata, Aulanko, Sibeliuksen syntymäkoti ja Vanajanlinna.
120 000 asukkaan **Lahti** tunnetaan Salpausselän kisoista. Lahdessa on järjestetty seitsemät hiihdon maailmanmestaruuskisat. Tunnettuja rakennuksia ovat Sibeliustalo, hyppymäet, radiomastot ja Ristinkirkko.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.hyvinsanottu.fi
-

7 Maakunnalliset ja kunnalliset keskustelutapahtumat

7.1 Nivala Areena

Pohjois-Suomen merkittävin keskustelutapahtuma

Nivala Areenan takaa löytyvät kaupungin virkamiehet kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu ja kulttuurituottaja Tiina-Riikka Turunen. He halusivat keskustelua kulloinkin ajankohtaisista Nivalaan liittyvistä asioista. Tapahtuman esikuvana on ollut SuomiAreena.

Nivalan markkinoinnin ja viestinnän asiantuntijan Riikka Järvi kuonan mukaan tapahtuma on yksi osa Uikon taikaa -tapahtumia. Se on Nivalan Liikuntakeskuksen järjestämä tapahtumaviikko, jonka aikana on tarjolla konsertteja ja stand up -keikkoja. Samaan aikaan vietetään Nivala-seuran kokoamaa Kapinaviikkoa. Tavoitteena on ollut saada Nivalasta pois muuttaneita vierailemaan entisessä kotikaupungissaan.

Areenan ohjelman rakentamisesta vastaa kaupungin virka- ja luottamusmiehistä muodostuva kuuden hengen joukko. Ohjelmatarjonta on pysynyt samanlaisena viime vuodet: alussa on musiikkiesitys ja sitä seuraavat mahdollinen ansioituneen henkilön muistaminen, tervehdyspuhe, paneelikeskustelu ja lopputervehdys. Tilaisuuden jälkeen on kaupungin järjestämä kutsuvierastilaisuus. Vuonna 2022 Nivala muisti Oulun Kärppien jääkiekkjoukkueen kapteenia, olympiavoittajaa ja kaksinkertaista maailmanmestaria Atte Ohtamaata ja vuonna 2023 Suomen Euroviisu-edustajaa Käärijää eli Jere Pöyhöstä. Ohtamaa on kotoisin Nivalasta, ja Pöyhösen sukujuuret ovat Nivalassa, vaikka hän on syntynyt Helsingissä.

Tapahtumaan on yleisöllä vapaa pääsy. Ennen tapahtumaa yleisölle on tarjolla kahvit ja pientä purtavaa. Vuonna 2024 Nivalan Teollisuuskylä Oy tarjosi ruokailun tuhannelle ensimmäiselle vieraille. Ensi kerran vuonna 2023 keskustelun aikana yleisö pääsi osallistumaan tapahtumaan lähettä-

mällä kysymyksiä juontajalle. Yleisöä on ollut paikan päällä 750–900 henkeä vuosittain.

Vuodesta 2023 lähtien Yle on striimannut kahden tunnin tapahtuman Yle Areenaan, ja lähetystä on seurannut yli 2 500 katsojaa. Yle aloitti omalla jakelualustallaan kymmenisen tapahtuman striimauksen ympäri Suomea juuri vuonna 2023, ja Nivala kuului ensimmäisten joukkoon.

Nivala Areena on vahvasti paikallisin voimin rakennettu tapahtuma. Kaupunki vastaa ohjelmasta ja kustannuksista ja kaupungin yleishallinto sekä hyvinvointialan henkilöt markkinoinnista. Tapahtuman kustannukset ovat noin 25 000 euroa. Hilla Group Oy puolestaan huolehti tapahtumamarkkinoinnista omissa printti- ja digijulkaisuissaan vuonna 2023. Seuraavana vuonna mediakumppania ei ollut.

Jokaisella tapahtumalla on pyritty nostamaan myös kunnan brändiä. ”Kaupunkimme haluaa näyttäytyä aktiivisena ja eteenpäin katsovana toimijana. Elinvoiman eteen pitää tehdä töitä, ja olemme siihen valmiit”, kertoo viestinnän asiantuntija Riikka Järviukuona.

NIVALA AREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Nivalan kaupunki yhdessä Nivalan Liikuntakeskus Oy:n kanssa.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran vuonna 2014.
- **AJANKOHTA:** Nivala-seuran järjestämän Kapinaviikon yhteydessä heinäkuun puolivälissä ja loppupuolella.
- **TEEMAT:** Valtaosin liittyvät Nivalaan ja sitä ympäröivän maaseudun elinvoimaan, kehittämiseen sekä yhteisöllisyyteen, digitalisaatioon ja vihreään siirtymään.
- **TAVOITE:** Alussa Nivalan asukkaille, yrittäjille ja sidosryhmille. Vuosittain naapurikuntien ja lopulta koko maakunnan välle. Tapahtuman sloganina Pohjois-Suomen suurin keskustelutapahtuma.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Kaupunginjohtaja Päivi Karikummun lisäksi kaupungin kulttuurituottajat vuosittain, hyvinvointikoordinaattori sekä hyvinvointijohtajat. Luottamushenkilöpuolelta kaupunginhallituksen ja -valtuuston puheenjohtajat.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Eduskunnan puhemies Maria Lohela (2016), Esko Aho, valtiosihteeri Raimo Sailas, kirjailija Teemu Keskisarja ja näyttelijä Eeva-Maija Haukinen (2017); MDI:n aluetutkija Timo Aro, MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila, kansanedustajat Tapani Tölli, Ville Skinnari ja Hanna Sarkkinen (2019); puhemies Anu Vehviläinen, kansanedustaja Paula Risikko ja toimittaja Helena Petäistö (2022); Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn, MTK:n Juha Marttila ja Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen (2023); maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah ja Helsingin yliopiston vierailtava tutkija Vesa Vihriälä (2024).
- **PAIKKA:** Alkuvuosina Nivalan Liikuntakeskuksen jäähallissa, vuodesta 2024 alkaen Champion Door -areenalla.

- **MUSIIKKI:** Tapahtuman alussa on musiikkiesityksiä joko livenä tai tallenteena. Keskustelun lisäksi joinain vuosina on muistettu ansioituneita, Nivalasta kotoisin olevia henkilöitä.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy ja kahvitarjoilu.
 - **BUDJETTI:** Noin 25 000 euroa.
 - **YHTEYS MUUHUN TAPAHTUMAAN:** Nivalan Kapinaviikko, jota on vietetty vuodesta 1987 lähtien. Alun perin Kapinaviikko alkoi Kotiseutujuhlien nimellä vuonna 1962.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Hilla Group Oyj, joka huolehtii tapahtumamarkkinoinnista ja uutisoinnista yhtiön printti- ja digijulkaisuissa. Vuosina 2023 ja 2024 Yle striimasi tilaisuuden ja jakoi sen omalla jakelualustallaan Yle Areenassa.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuma jatkuu vuonna 2025.
 - **FAKTAT NIVALASTA:** Runsaan 10 000 asukkaan kaupunki sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa. Nivala tunnetaan presidentti Kyösti Kallion kotipitäjänä, jonne hänet on myös haudattu. Suomen vuoden 2023 Euroviisu-esiintyjä Käärijän sukujuuret ovat myös Nivalassa. Kaupunki sijaitsee 150 kilometriä etelään Oulusta.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.nivala.fi – ei omaa tapahtumasivua.
-

7.2 SuuliAreena Isojoella

Keskustelua markkinahumun yhteyteen

Isojoella järjestettävä SuuliAreena lienee Suomen tuntemattomin keskustelu-tapahtuma. Suuli tarkoittaa tyhjää varastoa. Sanan taustalta löytyy Satakuntaa ja ruotsia. Tuntemattomuus selittyy sillä, ettei edes paikallislehti Suupohjan Sanomat ole uhrannut palstatilaa julkaisualueensa merkittävimmälle keskustelutapahtumalle yhtenäkään vuonna.

Idean isä on kunnanvaltuutettu, paikallisen yrittäjäjärjestön jäsen Erkki Syväoja. Isojoella oli jo vuosikymmeniä järjestetty markkinoita. Vuodesta 2017 alkaen markkinat laajennettiin monipäiväiseksi Isojoen Raitilla -tapahtumaksi. ”Ajattelin, että markkinahumun ja -tanssien oheen sopisi myös keskustelu alueen tulevaisuudesta”, sanoo Syväoja. Ensimmäinen paneeli pidettiinkin Syväoan omassa pihapiirissä, ja illalla Suulissa tanssittiin. Hänen mukaansa tämänkin tapahtuman esikuvana on SuomiAreena.

Alkuvuosina keskustelijat olivat paikallisia yrittäjiä ja Suupohjan (lähikunnat) kuntavaikuttajia. Vuodesta 2018 lähtien mukaan tuli Vaasan vaali-piirin kansanedustajia ja sen jälkeen valtakunnan vaikuttajia, muun muassa Mauri Pekkarinen ja Mika Aaltola.

Vuodesta 2015 lähtien järjestetty tapahtuma on neljänneksi vanhin Suomessa yhä jatkuvista keskustelutilaisuuksista. Koronavuonna 2020 se peruttiin ja vuonna 2021 tapahtuma siirrettiin heinäkuun loppuun.

Nykyisen järjestäjän Anna Alakortteen mukaan pienessä kunnassa olisi vaikea tavoittaa väkeä pelkällä paneelikeskustelulla. ”Isojoen Raitilla -tapahtuman yhteydessä olevien markkinoiden kanssa tämä on ollut toimiva konsepti.” Alkuvuosien sadasta kuulijasta määrä on kasvanut viime vuosien 300–500 kuulijaan. Kunnassa on asukkaita vajaa 1 900.

Keskustelulavalla järjestetään markkinapäivän aikana muutakin ohjelmaa: kisailuja, musiikkiesityksiä ja satunnaisesti muitakin puhujia. Kesällä 2024 SuuliAreenaa seurasi 15–20 minuutin mittainen Lasten Areena. ”Esitimme kakos- ja kolmosluokkalaisille lapsille kysymyksiä samoista aihepiireistä, joista aikuisetkin keskustelivat. Se oli mukava kevennys paneelin jälkeen”, kertoo Alakortes.

Panelisteille on tarjottu lounas ja luovasti jotakin pientä kuntaan liittyvää, kuten perunoita. Palkkioita ei ole maksettu.

Alakortteen mukaan SuuliAreena on tuonut kuntaan tapahtumavieraita ja positiivista ”pöhinää”. ”Panelisteille olemme kertoneet niin kunnan kuin koko Suupohjan asioista. Toivomme sen edesauttavan meitä kunnan elinvoiman kehittämisessä”, kertoo Alakortes.

Vajaan 1 900 asukkaan Isojoki on pienin kunta, jossa on järjestetty keskustelutapahtuma – nyt jo peräti kymmenen vuoden ajan. Kuva: Isojoen Raitilla, Facebook-sivu. Juontajat: Maija Luomaniemi, Isojoen kunnan hyvinvointikoordinaattori ja Anna Alakortes, Isojoen Yrittäjien puheenjohtaja. Keskustelijat: Petri Salminen, Isojoen Yrittäjien puheenjohtaja, Ari Loppi, Suupohjan koulutuskuntayhtymän rehtori, Paula Risikko, eduskunnan varapuhemies, ja Linda Leinonen, Laukaan kunnanjohtaja.

Vuonna 2025 vetäjäksi vaihtui Isojoen MTK. ”Tarkoituksena on, että eri toimijat vetäisivät tätä vuorovuosin ja samalla vastuu järjestelyistä jakautuisi”, kuvaa Alakortes tapahtuman tulevaisuutta.

SUULIAREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Isojoen Yrittäjät ry.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2015.
 - **AJANKOHTA:** Isojoen Markkinoiden yhteydessä heinäkuun ensimmäisenä lauantaina.
 - **TEEMAT:** Ajankohtaiset Isojokea ja Suupohjaa koskevat asiat.
 - **TAVOITE:** Nostaa yleiseen keskusteluun erilaisia alueita koskettavia asioita ja edesauttaa kunnan elinvoimaa.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Yrittäjien puheenjohtaja Anna Alakortes, yrittäjien hallitus ja kunnanjohtaja Juha Herrala.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Eduskunnan varapuhemies Paula Risikko, Suomen Yrittäjien puheenjohtaja Petri Salminen (2024); kansanedustajat Antti Kurvinen ja Mikko Savola, europarlamentaarikko Mauri Pekkarinen, Ulkopoliittisen instituutin johtaja Mika Aaltola (2023); Tampereen pormestari Lauri Lyly (2018).
 - **PAIKKA:** Alkuvuosina Suulin (iso varaston) pihassa keskustassa. Vuodesta 2018 lähtien kunnan koulukolmion alueella.
 - **MUSIIKKI:** Ennen ja jälkeen keskustelun.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** noin 500–1 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuosittain.
 - **FAKTAT ISOJOESTA:** Kunnassa on runsaat 1 800 asukasta, ja se sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla Satakunnan rajalla. Isojoen ja Kauhajoen rajalla sijaitsee Lauhanvuoren kansallispuisto. Vuonna 1953 surmatun Kyllikki Saaren suohauta sijaitsee kunnassa.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.isojoki.fi – ei omaa tapahtumasivua.
-

7.3 Kontula-Areena Helsingissä

Keskustelutapahtuma Suomen suurimmassa lähiössä

14 000 asukkaan Kontulassa järjestetyn konemusiikkitapahtuma Kontula Electronicin yhteyteen syntyi keskustelutapahtuma vuonna 2019. Tapahtuman yhden järjestäjän, yliopistotutkija Pentti Tuomisen mukaan Kontula-Areena on vastakohta elitistisille, rajatulle joukolle järjestetyille tapahtumille. Sillä ei ole varsinaista esikuvaa, mutta järjestäjät ovat tutustuneet Tukholmassa Spångan kaupunginosassa järjestettyyn Järvaveckaniin.

Järveveckan on nelipäiväinen tapahtuma kesäkuussa, jonka järjestämi- seen on osallistunut 370 järjestöä. Sen aikana on 60 musiikki- ja kulttuuri- tapahtumaa ja 70 paneelia ja keskustelua, ja se on kerännyt vuositasolla 45 000 kävijää.

Kontula-Areenan kaikki tapahtumat järjestetään paikallisen ostoskeskuk- sen alueella, ja molempina järjestettyinä vuosina tilaisuudet ovat keränneet 30–70 osanottajaa. Tuomisen mukaan yleisö on ollut hyvin aktiivista, ja heis- tä moni käy harvemmin tämän tyyppisissä tilaisuuksissa. Tapahtuma on ke- rännyt kokoon päättäjiä, paikallisia toimijoita, kaupungin virkamiehiä ja tutkijoita.

Vuonna 2025 tapahtuma järjestettiin kuntavaalien yhteydessä, jolloin pai- kalle saapuivat neljän suurimman puolueen pormestariehdokkaat. Aiem- min mukana on ollut tutkijoita esimerkiksi Malmöstä ja Pietarista sekä päät- täjiä ja kaupunkiaktivisteja.

Illalla keskustelujen jälkeen tarjolla on ollut musiikkia useamman tunnin ajan.

Tapahtuma oli aikomus järjestää myös vuonna 2020, ja Ylen kanssa oli sovittu lähety aika parhaaseen katseluaikaan tv:ssä, mutta tapahtuma jou- duttiin perumaan koronapandemian vuoksi.

Varsinaista mediakumppania tai taloudellista tukijaa Kontula-Areenalla ei ole. Paikallislehti Helsingin Uutiset on uutisoinut tapahtumasta.

Tapahtuman rahoitus on ollut muutaman sadan euron luokkaa. Kontu- lan osallistuvan budjetoinnin avulla on rahoitettu illan musiikkiohjelmaa.

Kontula-Areenan ydintiimi koostuu yliopistotutkija Pekka Tuomisesta, Kansan Uutisten päätoimittaja Jussi Virkkusesta ja apulaispormestari Paa- vo Arhinmäen erityisavustaja Lotta Staffansista. Ensimmäisessä Kontula- Areenassa olivat järjestäjinä myös Ylen tuottaja Pertti Yli-Kojola ja Helsin- gin Diakonissalaitoksen yksikönjohtaja Saija Karjala.

KONTULA-AREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kontula-aktiivit Pekka Tuominen, Lotta Staffans ja Jussi Virkkunen. Vuonna 2019 myös Pertti Yli-Kojola ja Saija Karjala.
- **YHTEISTYÖSSÄ:** Kontula-kollektiivi, Helsingin yliopiston INEQ-tutkimusyksikkö, OBaMA-hanke, Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria ja Kontulan Kulttuuriostari; Helsingin Diakonissalaitos (2019).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** 2019 ja 2025.

- **AJANKOHTA:** Toukokuu 2019, maaliskuu 2025.
 - **TEEMAT:** Segregaatio, paikallisdemokratia, ostoskeskusten tilanne ja lähiöidentiteetti laajemmin sekä kunnallispolitiikka.
 - **TAVOITE:** Luoda moniäänisyyttä ja -arvoisuutta korostava keskustelufoorumi lähiöön, jonka maineen tuntevat kaikki. Tarjota mahdollisuuksia uudenaikaisille kohtaamisille ja pyrkiä kaventamaan sosiaalisia etäisyyksiä kaupungissa. Tuoda keskusteluja muuallekin kuin kaupungin keskustaan.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Pekka Tuominen, Lotta Staffans ja Jussi Virkkunen.
 - **TUNNETUIMMAT KESKUSTELIJAT:** Malmön apulaispormestari Janne Grönholm, Helsingin pormestariehdokkaat Atte Harjanne (Vihr.), Eveliina Heinäluoma (SDP), Daniel Sazonov (Kok.) ja Paavo Arhinmäki (Vas.) 2025.
 - **PAIKAT:** Kontulan kirjasto, Aapelin baari ja Kontulan Nuorisotalo, jotka sijaitsevat Kontulan ostarilla (2019); Kontulan kirjasto, Kontulan Wanha Posti ja Ravintola Wenla (2025).
 - **KESTO:** Päivän mittainen, illalla musiikkia.
 - **YLEISÖ:** Kaikille avoin ja maksuton.
 - **MUSIIKKI:** Electronic-festivaali (2019); DJ:t Volpe Mary Young ja Barfinkel, Killa Knatti & Repe Vortex, Ex Tuuttiz (2025).
 - **BUDJETTI:** Muutamia satoja euroja.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tulee jatkumaan.
-

7.4 Pyhtäältä Pöydältä

Ei suuruutta vaan pieneen kuntaan sopiva tapahtuma

Uusi tapahtuma Pyhtäälle syntyi Porin SuomiAreenassa saunan lauteilla 2019. Idean takana olivat tapahtumatuottaja Vesa Ristimäki ja viestinnän moniottelija Jussi Lähde. Tapahtuman nimen keksi kunnan viestintä- ja markkinointiasiantuntijaksi vuonna 2021 valittu pitkän linjan toimittaja ja tietokirjailija Jari Korkki. Ensimmäiseksi tapahtumapaikaksi valikoitui Pyhtään Kulttuuritalo (entinen kunnantalo), jonka Ristimäki kumppaneineen oli ostanut pari vuotta aiemmin.

Ideanikkarien mukaan SuomiAreenan nähtiin kasvaneen liian suureksi ja tilalle haluttiin pieni keskustelu- ja kulttuuritapahtuma. Vesa Ristimäen mukaan isoin haaste oli löytää kaikille sopiva ajankohta. ”Alkukesän puoluekokousruuhka ja juhannukselta alkavat lomat jättivät vain yhden vaihtoehdon, viikko ennen juhannusta”, kertoo Ristimäki.

Jari Korkin mukaan ensimmäisen tapahtuman teema oli Ismo Alankoa mukaillen ”Kun Suomi putos puusta”. Ajatuksena oli pohtia koronapandemian jälkeistä Suomea, vaan toisin kävi. Korona jatkui ja Ukrainassa syttyi

sota. Alusta alkaen Korkki on vastannut ohjelmista ja Ristimäki tapahtuman tuottamisesta. Myös kunnanjohtaja, ensin Jouni Eho, sitten Terhi Lindholm, on osallistunut ideointiin.

Pyhtäältä Pöydältä on kaksipäiväinen tapahtuma. Vuonna 2022 ensimmäisen päivän liput maksoivat 175 euroa. Siihen sisältyivät ateriat sekä Maija Vilkkumaa keikka. Seuraavana vuonna perjantain lipun hinta puolitettiin, ja vuonna 2024 lippu oli ilmainen ilman aterioita. Lauantait ovat olleet joka vuosi maksuttomia.

Tapahtuman pitopaikka on vaihtunut kunnan sisällä joka vuosi, ja kävijöitä on ollut pari–kolmesataa. Vuonna 2022 keskustelut striimattiin Kauppalehden, Uuden Suomen ja Talouselämän verkkosivuilla, vuonna 2023 puolestaan Yle Areenassa.

Tapahtuma on alkanut yhteisellä keynote-puheella, jonka jälkeen paneelikeskusteluja on ollut kahdella lavalla. Vuonna 2023 keskustelujen väliajalla musisoi Ninni Poijärvi. Vaikka tapahtuma on oma kokonaisuutensa, vuonna 2023 samaan aikaan järjestettiin Home and Found -kierrätysasunto-tapahtuma ja Stockforsin kesätaidenäyttelyn avajaiset. Iltaohjelmaan kuului vielä Pyhtään kunnan vastaanotto.

Ensimmäisenä vuonna oli kaksi maksullista iltakeikkaa: perjantaina Maija Vilkkumaa ja lauantaina Sanni. Vuosina 2023 ja 2024 iltakeikkoja ei järjestetty.

Tapahtuma on toteutettu likimain paikallisin voimin. Kunnan markkinointiyhteistyökumppani Filmbutik on vastannut livestriimin teknisestä toteuttamisesta ja osallistunut myös ideointiin ja markkinointiin. Korkin ohella juontajana on toiminut myös kunnanjohtaja Terhi Lindholm.

”Yksi Pyhtään sloganeista on Pyhtää kartalle, ja siihen strategiaan tapahtuma sopii erinomaisesti”, toteaa Korkki.

PYHTÄÄLTÄ PÖYDÄLTÄ

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pyhtään kunta ja No Fear Agency, joka on tapahtuma-alan konsultointi- ja toteuttamisorganisaatio.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Aloitus vuonna 2022.
- **AJANKOHTA:** Viikko ennen juhannusta perjantaina ja lauantaina.
- **TEEMAT:** Koronasta toipuminen, Ukrainan pakolaiset ja sote-palveluiden siirtyminen hyvinvointialueille (2022); turvallisuus, talous ja Kaakkois-Suomi (2023); nuoret.
- **TAVOITE:** Keskustelutilaisuus kaikille yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille.

- **OHJELMASISÄLTÖ:** Pyhtään kunnan viestintä- ja markkinointiasiantuntija Jari Korkki.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Kotkan–Haminan seudun kehittämissyhtiö Cursor sekä koulutuskuntayhtymä Ekami. Vuonna 2022 Tapahtumateollisuus ry., TAKU ry ja Kymen Yrittäjät myös kumppaneina.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Ministerit Mika Lintilä ja Sirpa Paatero, EK:n toimitusjohtaja Jyri Häkämies ja Kuntaliiton toimitusjohtaja Minna Karhunen (2022), yrittäjä Peter Vesterbacka, eduskunnan varapuhemies Juho Eerola, ETLA:n toimitusjohtaja Aki Kangasharju ja EVA:n johtaja Emilia Kallas (2023).
 - **PAIKKA:** Pyhtään Kulttuuritalon piha-alue (2022), Stockforsin tehdasmiljö (2023) ja Aeronautica Arena -elämyskeskus (2024).
 - **MUSIIKKI:** Vuonna 2022 perjantai-ilta Maija Vilkkumaa (pääsylippu 30,50 euroa) ja lauantai Sanni (37,50 euroa), vuonna 2023 keskustelujen välissä Ninni Poijärvi.
 - **YLEISÖ:** Vuosina 2022 ja 2023 ensimmäinen päivä maksullinen ja toinen maksuton. 2023 kokonaan maksuton.
 - **BUDJETTI:** 30 000–40 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Vuonna 2023 tilaisuuksia striimattiin Yle Areenaan.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT PYHTÄÄSTÄ:** 5 200 asukkaan Pyhtää sijaitsee Suomenlahden rannikolla Kymenlaakson maakunnassa. Se on tunnin ajomatkan päässä Helsingistä. Kunta vietti 675-vuotisjuhliaan vuonna 2022.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.pyhtaaltapoydalta.fi
-

7.5 Kaakkois-Suomi Areena

Kesätorista keskustelupaikka Ruokolahdella

Ruokolahden elinkeinosihtööri Asko Ali-Marttila halusi kuntansa kesätorille muutakin kuin torimyyntiä. Näin syntyi ensimmäinen, silloin kaksipäiväinen, keskustelutapahtuma Kaakkois-Suomi Areena vuonna 2021. Idea Ali-Marttilalle syntyi Etelä-Hämeessä ja Helsingissä 2000-luvun alkupuolella järjestetyistä paneelikeskusteluista. Inspiraatiota saatiin myös SuomiAreenasta.

Kuntalaisten ohella Ali-Marttila tavoitteli myös kesäasukkaita mukaan niin tapahtumaan kuin Ruokolahden kehittämiseen. Yksi rajausta tapahtumaan tehtiin: ei poliitikkoja puhumaan politiikasta, vaan eri alojen asiantuntijoita keskustelemaan ja sparraamaan kunnan ja vähän maakunnankin asioita.

Ensimmäisenä vuonna puhuttiin kuntien, kylien ja maakunnankin tulevaisuudesta. Mukana oli kuusi kunnan- ja kaupunginjohtajaa Ruokolahden ympäriltä sekä omasta kunnasta kotoisin oleva entinen ympäristöministeri ja kansanedustaja Kimmo Tiilikainen.

Ruokolahden 450-vuotisjuhlavuonna 2022 keskusteluaiheet vaihtelivat vanhusten asemasta maankäyttöön ja yritysten houkuttelemiseen alueelle.

Vuonna 2023 ratkottiin Etelä-Karjalan sote-asiaa ja maakunnan aseman kohottamista ja seuraavana vuonna puhuttiin ensin Kaakkois-Suomen elinvoimasta sekä rajan tulevaisuudesta teemalla ”Lisää rautaa vai lisää rauhaa rajalle?” ja elokuussa puolestaan elämän ja työn merkityksellisyydestä.

Keskustelut on järjestetty eri ajankohtina: kesäkuussa (2022), heinäkuun puolivälissä (2023) ja elokuun puolivälissä (2024). Ensimmäinen Areena oli kestoltaan kolmituntinen, seuraava pari tuntia ja viimeisin kesti tunnin. Kunta on rahoittanut tapahtumaa tuhannella eurolla vuosittain, ja tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Kesällä 2023 tapahtuma striimattiin ensi kertaa kunnan omalle YouTube-kanavalle. Kunta markkinoi tapahtumaa omissa kanavissaan sekä paikallismedioissa.

Nykyisen elinkeinosihteerin Sami Rasimuksen mukaan tapahtuma on kestänyt vuosittain noin 500 kuulijaa. ”Etelä-Karjalan tapahtumakalenterista löytyi vuodelle 2023 vain viisi paneelikeskustelua, joista yksi oli Kaakkois-Suomi Areena. Tapahtuma viestii Ruokolahdesta toimeliaana kuntana”, toteaa Rasimus. Tämän vahvistaa vuoden 2023 ohjelman rakentaja, kilpailutuksella valittu yrittäjä Emmi Immonen. Hänen mukaansa lähelle kansalaisia tuoduilla keskusteluilla on tilausta. ”Aiheista on jopa runsaudenpulaa. Areena on eräänlainen keihäänkärki, jolla kesäasukkaatkin saadaan näkemään, kuinka elinvoimainen Ruokolahti on”, sanoo Immonen.

Kesän 2023 ohjelmavastaava Emmi Immonen on haaveillut keskustelijoiden kierrättämistä pitkin Ruokolahden kyllä. ”Toivottavasti meidän tapahtumaamme kopioidaan paljon ympäri Suomea”, hän toivoo.

Ruokolahden keskustelutapahtumaa ei suotta kutsuta Kaakkois-Suomi Areenaksi. Aiheet koskevat koko Etelä-Karjalaa. Myös keskustelijoista merkittävä osa on samalta alueelta. Sen paremmin Lappeenrannassa kuin Imatrallekaan ei vastaavia keskustelutilaisuuksia ole järjestetty.

KAAKKOIS-SUOMI AREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Ruokolahden kunta.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2021.
- **AJANKOHTA:** Vaihdellet vuosittain kesä–elokuun aikana.

- **TEEMAT:** 2021 Kuntien hyvä tulevaisuus ja Kylien sekä maakunnan hyvä tulevaisuus, 2022 keskustelua Etelä-Karjalan pyörämatkailubuumista, vanhusten asemasta kunnassa sekä terveyden edistämisestä itsehoidolla, maankäytöstä ja menestyvistä yrityksistä sekä 2023 Etelä-Karjalan elinvoimasta ja hyvinvointialueen sote-ammattilaisista. Vuonna 2024 keskusteltiin Kaakkois-Suomen elinvoiman kasvattamisesta, rajan turvallisuudesta sekä hyvän elämän merkityksestä.
 - **TAVOITE:** Ruokolahden kunnan kesätorin elävöittäminen ja yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen kunnan vahvuuksista sekä kehittämiskohteista.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Paneelikeskustelut sekä musiikkia että Ruokolahden musiikkiteatterin esityksiä.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Maakuntajohtaja Satu Sikanen, kansanedustajat Suna Kymäläinen ja Hanna Kosonen, entinen ministeri Kimmo Tiilikainen, aluekehityksen asiantuntijayrityksen MDI:n neuvonantaja Timo Aro, Etelä-Karjalan hyvinvointialueen johtaja Sally Leskinen, Suomen Amnestyn johtaja Frank Johansson, EU-ilmastolähettiläs Timo Huhtamäki, filosofi Frank Martela ja MTK:n toiminnanjohtaja Juha Marttila.
 - **PAIKKA:** Ruokolahden tori.
 - **MUSIIKKI:** Toisinaan ollut musiikkia ja Ruokolahden musiikkiteatterin esityksiä ja muuta ohjelmaa.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Alussa muutamia satoja euroja, viime vuodet 1 000 euroa.
 - **OHJELMASTA VASTAAVAT:** Kunnan elinkeinosihteerinä Asko Ali-Marttila vuosina 2021 ja 2022 ja tapahtumakoordinaattorina 2024. Konsultti, kuntalaisaktivisti Emmi Immonen 2023.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei. Vuoden 2023 tapahtuma striimattiin kunnan omalla YouTube-kanavalla.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT RUOKOLAHDESTA:** Kunta sijaitsee keskellä Etelä-Karjalaa Saimaan rannalla. Kunnassa on runsaat 4 800 asukasta ja noin 5 000 kesä-/osa-aika-asukasta. Matkaa on Imatralle 17 kilometriä ja Lappeenrantaan 53 kilometriä. Ruokolahti tuli tunnetuksi vuonna 1992 lukuisista leijonahavainnoista. Kunta käyttikin leijonaa kuntamainonnassaan vuosina 1992–2012.
-

7.6 Pielavesi Areena

Muikkuvestivaalien jälkeen asiapuhetta kesätorilla

Muikkuvestivaalit ja SuomiAreena. Aivan oikein, vestivaalit savoksi eivät-kä mitkään festivaalit. Nämä kaksi toisistaan hyvin poikkeavaa tapahtumaa loivat perustan ensimmäiselle Pielavesi Areenalle kesällä 2023. Heinäkuun ensimmäisenä päivänä järjestetyistä Muikkuvestivaaleista jäi torille esiintymislava. Sen hyödyntämistä päätettiin kokeilla koko heinäkuun ajan. Pielaveden kunnanjohtaja Johanna Viidan mukaan ajatuksen Pielavesi Areenasta esitti valtuuston puheenjohtaja Harri-Pekka Luomi syksyllä 2022.

Luomin mukaan SuomiAreena on toiminut henkisenä innoittajana ja mallina omalle paikalliselle sovellukselle. Kunnanjohtaja Viidan mukaan tapahtuma oli myös osa Pielaveden kunnan 150-vuotisjuhlavuotta.

Areenan ohjelmasisällöstä vastasivat kunnan 150-vuotisjuhlavuoden koordinaattori Laura Rautanen, valtuuston puheenjohtaja Luomi sekä mökkiläisneuvosto.

”Muikkujen ohella Areena ajoitettiin tarkoituksella vilkkaimpaan kesälomakauteen, jolloin Pielaveden kunnan väkiluku lisääntyy kolmanneksen kesäasukkaiden ja monipaikkaisten myötä”, kertoo Luomi. Kunnanhallituksen asettama mökkiläisneuvosto oli tuulivoimainfon yksi järjestäjistä. Pielavedellä on vireillä kolme tuulivoimahanketta, ja samaan aikaan kunnassa Pelastetaan Suomen Luonto -yhdistys kerää nimiä adressiin tuulivoimahankkeita vastaan. Tuulivoimakeskustelussa olivat mukana Luonto-yhdistyksen ja mökkiläisneuvoston edustajat, tuulivoimayhtiö Ilmatar Oy:n edustaja sekä kunnaninsinööri.

Kunnanjohtaja Viita kertoo, että ensimmäisenä Areena-päivänä satoi vetä ja uudesta kunnasta keskustelemaan otettiin myös väkeä suoraan torilta. Kuulijoita oli torilla nelisenkymmentä. Tilaisuus kesti kolme tuntia.

15. heinäkuuta 2023 nelituntinen keskustelu tuulivoimasta ja Pielavedestä kulttuuripitäjänä vetivät 150–200 henkilöä. Kulttuuriteemassa esiintyi oopperalaulaja Marjatta Airas soolona sekä duona mökkiläisneuvoston jäsenen Jorma Pollarin sekä erikseen valtuuston puheenjohtaja Luomin kanssa.

Vuonna 2024 keskustelujen ohella esiteltiin pienpetoloukkuja, linnunpönttöjä sekä lähiseudun luontokohteita. Lisäksi Eläkeliiton paikallisyhdistys paistoi muurinpohjalettuja, ja ohjelmassa oli kyläkävely. Lapsille järjestetyssä tapahtumassa oli pelejä ja leikkejä, ja tapahtumaan osallistui myös Suomen Punainen Risti.

Niin kunnanjohtajan kuin hankkeen puuhamiehenkin mukaan tapahtuma on osoittanut, että ihmisillä oli tarve kokoontua koronan ja Venäjän Ukrainaan hyökkäyksen jälkeen. Tapahtuma toteutetaan talkootyönä, ja ainoana vuoden 2023 kulueränä oli lauluesitysten ja yhteislaulujen säestäjille maksettu noin 300 euron korvaus.

Idean isän Harri-Pekka Luomin mukaan yksinomaan yksittäisten henkilöiden vahvan roolinoton varassa tapahtuma ei saa pidempiaikaista jatkuvuutta.

PIELAVESI AREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pielaveden kunta.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2023.
 - **AJANKOHTA:** Heinäkuun ensimmäinen ja toinen lauantai.
 - **TEEMAT:** 8.7. Uusi kunta pielavetisenä versiona ja 15.7. Info tuulivoimasta ja Pielavesi kulttuuripitäjänä (2023) ja 6.7. Pielaveden luonto hyvinvoinnin lisääjänä sekä 13.7. lapsuuden ainutkertaisuus (2024).
 - **TAVOITE:** Pielaveden torin ympärivuotinen aktivoiminen sekä uuden matalan kynnyksen foorumin tarjoaminen vapaalle kansalaiskeskustelulle.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Harri-Pekka Luomi, kunnanvaltuuston puheenjohtaja yksityishenkilönä (2023).
 - **PAIKKA:** Pielaveden tori, lavana rekan perävaunu.
 - **MUSIIKKI:** Laulua Pielaveden Musiikin Ystävät ja oopperalaulaja Marjatta Airas (2023) ja karaokea sekä yhteislaulua (2024).
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 300 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Ei, paikallislehti Pielavesi-Keitele uutisoi ennakkojutuillaan tapahtumista.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Kaksivuotinen kokeilu, päätökset jatkosta syksyllä 2024.
 - **FAKTAT PIELAVEDESTÄ:** Kunta sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan länsiosassa. Kunnassa on runsaat 4 100 asukasta, ja sieltä on Kuopioon 76 kilometriä. Kunta tunnetaan Lepikon torpasta, joka on presidentti Urho Kekkosen syntymäkotina. Torppa on toiminut museona vuodesta 1966 alkaen ja kerää yhä muutamia tuhansia kävijöitä vuosittain.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** pielavesi.fi/torikesä
-

7.7 Kristiinankaupungin Yhteiskuntapäivät

Ruotsin Almedalsveckan esikuvana

Tammi–helmikuussa 2023 Business Kristinestadissa (kaupungin omistama elinkeinoyhtiö) työskentelevä kolmikko Anna Bertills, Carina Storhannus ja Angélique Irjala saivat idean kaupungin omasta keskustelutapahtumasta. Bertills oli vierailut pari kertaa niin Ruotsin Almedalsveckanilla kuin Porin SuomiAreenassa. Hän kokee kaupunkinsa ja Svenskfinlandin olevan josain Suomen ja Ruotsin välillä: ”Meidän alueellamme keskustelukulttuuri on aika samanlainen kuin Ruotsissa, ja siksi esikuvana on Almedalsveckan.”

Ajankohdaksi valikoituivat luontevasti kaupungin kesämarkkinat, joita on järjestetty vuodesta 1969 lähtien. Markkinoilla vierailee vuosittain 60 000 kävijää. Yhteiskuntapäivät pidensivät heinäkuun puolivälissä järjestettyjä markkinoita yhdellä päivällä nelipäiväisiksi.

Keskustelutapahtuman järjestää kaupungin elinkeinokeskus Business Kristinestad. Tapahtuman kokonaisbudjetti oli ensin alle 10 000 euroa, ja budjetti kaksinkertaistui toisena vuotena. Rahoittajina toimivat muun muassa Föreningen Konstsamfundet, Kristiinankaupungin Säästöpankkisäätiö, Kristiinankaupunki ja Business Kristinestad.

Kaksipäiväisen keskustelutapahtuman aiheet ovat käsitelleet työmarkkinointa, viestintää, terveydenhuoltoa, lasten ja nuorten haasteita, kestäväää kehitystä, Pohjanmaan maakunnan johtajuutta sekä kansainvälistä politiikkaa. Kolmesta vartista tuntiin kestäneisiin keskusteluihin ovat osallistuneet oman kaupungin ja maakunnan keskeiset kunta-, yritys- ja aluehallinnon päättäjät. Yksittäisiin keskusteluihin on kutsuttu puolueista vain RKP:n kansanedustajia. Puoluepaneelissa olivat RKP:n lisäksi neljän muun puolueen edustajat.

Tapahtumassa on moderaattorien vetämiä paneeleja ja muutamia yksittäispuheenvuoroja.

Tapahtuma on kaksikielinen. Kahden päivän aikana keskusteluja on parikymmentä ja keskustelijoita viitisenkymmentä.

Vuonna 2024 toisena päivänä mukana oli lisäksi paikallisia näytteilleasettajia kertomassa koulutuspalveluista ja muusta alueen tarjonnasta.

Päivien keskusteluihin on osallistunut vuosittain 30–80 henkilöä. Eniten kuulijoita on kerännyt puoluepaneeli. Päivistä ovat uutisoineet paikallislehdet Syd-Österbotten ja Suupohjan Sanomat sekä Yle Österbotten.

Paneeleja on voinut seurata myös Facebookissa ja Instagramissa.

Projektipäällikkö Bertillsin mukaan tapahtuma vahvistaa Kristiinankaupungin kuvaa aktiivisena ja osallistuvana yhteisönä. Samansisältöisen kommentin saa kaikkien kesämarkkinoiden yhteydessä järjestettyjen tapahtumien järjestäjiltä Pielavedeltä, Ruokolahdelta ja Keuruulta.

KRISTIIANKAUPUNGIN YHTEISKUNTAPÄIVÄT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Business Kristinestad.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran 2023.
- **AJANKOHTA:** Heinäkuun alkupuoli.
- **TEEMAT:** Yhteisöllisyyden edistäminen, rohkaiseminen keskusteluun ajankohtaisista asioista.
- **TAVOITE:** Laaja yleisö kaupungissa, Pohjanmaalla ja koko Suomessa.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Business Kristinestadissa työskentelevät projektipäällikkö Anna Bertills, projektiassistentti Carina Storhannus ja toimitusjohtaja Angélique Irjala.

- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Kristiinankaupungin Säästöpankkisäätiö, Konstsamfundet, Svenska Bildningsförbundet.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** RKP:n kansanedustajat Henrik Weckström, Mikko Ollikainen, Joakim Strand ja Anders Norrback sekä kansanedustajat Antti Kurvinen (Kesk.) ja Paula Risikko (Kok.), entinen RKP:n europarlamentaarikko Nils Torvalds, Pohjanmaan maakuntajohtaja Mats Brandt.
 - **PAIKKA:** Hemsjödgårdenin piha ja Kulttuuritalo Dux.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Ensimmäisenä vuonna alle 10 000 euroa, toisena hieman alle 20 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei varsinaista yhteistyökumppania.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuosittain.
 - **FAKTAT KRISTIINANKAUPUNGISTA:** Runsaan 6 000 asukkaan kaupunkia pidetään yhtenä Pohjoismaiden parhaiten säilyneistä puukaupungeista. Se on Suomen suurin perunantuottajakunta ja tunnettu kesämarkkinoistaan. Kaupunki on osa kansainvälistä Cittaslow-kaupunkien verkostoa, joka edistää hidasta ja kestävää elämänmenoa. Kristiinankaupunki sijaitsee sadan kilometrin päässä niin Vaasasta kuin Porista.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.businesskrs.fi
-

7.8 Suomi puhuu Keuruulla

Keskisen Suomen oma SuomiAreena

Keuruulla, kuten monessa muussakin kunnassa, oli pitkään pohdittu asiapitoisen kesätapahtuman järjestämistä. Kehittämisyhtiö Keulinkin Parhaat työnantajat -hankkeen kolme työntekijää päättivät järjestää oman tapahtuman kesälomien aikaan. Keuruun markkinat on järjestetty jo useita vuosia viikonloppuna heinäkuun puolella välissä ja tapahtuma sijoitettiin luontevasti tähän ajankohtaan.

Keulinkin projektipäällikkö Hanna Määttä kertoo: ”SuomiAreenasta saimme idean järjestää keskisen Suomen maakunnallisen oman puhetilaisuuden, jota luonnehtisin SuomiAreenan pikkusiskoksi.”

Keskusteluteemat – vastuullisuus, työnantajuus/johtajuus sekä alueen pito- ja vetovoima – tulivat suoraan Keulinkin hankkeen tavoitteista. Keskustelijat tulivat yritys- ja kunnalliselämästä. Ministeri Anna-Kaisa Ikosta lukuun ottamatta he olivat Keuruulta, Keuruulta kotoisin olevia pääkaupungissa työskenteleviä tai muualta Keski-Suomesta.

Keuruun torilla järjestettyä tilaisuutta seurasi noin sata ihmistä ja Suur-Keuruu-lehti striimasi keskustelun. Tapahtuma oli ja on jatkossakin maksuton.

”Yleisömäärä oli varsin hyvä ensimmäiseksi kerraksi ja huomioiden vaikuttajien loma-ajan”, arvioi Määttä.

Keuruulla, Nivalassa, Pielavedellä ja Ruokolahden Kakkois-Suomi Areenalla päätavoite on sama eli alueen elinvoiman vahvistaminen.

Tapahtuman järjestäjä on Keski-Suomen liiton kautta Euroopan unionin osarahoittama hanke. Muiden rahoittajien osuus oli noin tuhat euroa. Kaupunki on rahoittanut tapahtumaa 1 500 eurolla sekä osallistunut työpanoksellaan suunnitteluun. Kokonaisbudjetti on ollut reilut 7 000 euroa.

Keuruun tapahtuman markkinointi perustuu paikallislehti Suur-Keuruun ja maakuntalehti Keskisuomalaisen ennakko- ja tapahtumajuttuihin.

Parhaat työnantajat -hanke järjestää tapahtuman vuonna 2025. Sen jälkeen vetovastuu siirtyy Kehittämissyhtiö Keulinkille.

SUOMI PUHUU

- **JÄRJESTÄJÄT:** Keuruun kaupungin kehittämissyhtiö Keulinkin Parhaat työnantajat -hanke.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2024.
 - **AJANKOHTA:** Keuruun markkinoiden yhteydessä heinäkuun puolivälissä.
 - **TEEMAT:** Yritysten vastuullisuus, työelämän johtajuus ja kuntien tulevaisuus.
 - **TAVOITE:** Keskisuomalaisten päättäjien kokoontuminen keskustelemaan jostakin ajankohtaisesta temasta.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Keulinkin hankkeen kolme työntekijää ja puhujien valinnassa Keuruun kaupunki, Keuruun markkinat ja Nuorkauppakamari.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Keuruun Tki-keskus, Keurusseudun Yrittäjät, Keurusseudun Nuorkauppakamari, Keski-Suomen liitto, Suur-Keuruu-lehti, Euroopan unionin osarahoittama.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen, Suomen Yrittäjien puheenjohtaja Petri Salminen, viestintätoimisto Tekirin hallituksen puheenjohtaja Harri Saukkomaa.
 - **PAIKKA:** Keuruun torin esiintymislava.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 5 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Suur-Keuruu-lehti.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu 2025.
 - **FAKTAT KEURUUSTA:** Keski-Suomessa 60 kilometriä Jyväskylästä lähteen sijaitsevassa Keuruun kaupungissa on noin 9 200 asukasta. Kaupunki tunnettiin Puolustusvoimien Pioneerirykmentistä, joka lakkautettiin vuonna 2014. Keuruun markkinat järjestetään viikon mittaisena heinäkuun alussa.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.munkeuruu.fi
-

8 Kutsuvierastilaisuudet

8.1 Kyröön Käräjät 2018 ja 2020

Yritys nostaa Vaasa ja Seinäjoki valtakunnan sarjaan

Valtion tekemän maakuntajaon myötä Pohjanmaasta ja Etelä-Pohjanmaasta tuli omat maakunnat, ja Vaasan ja Seinäjoen yhteistyö väheni entisestään 1990-luvulla. Olin aikoinaan mukana suunnittelemassa ja järjestämässä Anssi Kujalan ja Panu Laturin kanssa tapahtumaa, joka voisi tiivistää kaupunkien yhteistyötä edunvalvonnassa ja luoda Pohjanmaasta oman metropolialueen.

Emme uskoneet maakuntaliittojen, ELYjen/AVIen tai keskuskaupunkienkaan saavan yhteistä tapahtumaa aikaan. Päätimme kokeilla, koska joskus pienin yhteinen nimittäjä riittää. Anssi Kujala kertoo: ”Tavoite oli saada alueen keskeiset tahot pohtimaan, kuinka vahva Vaasa–Seinäjoki-akseli olisi enemmän yhdessä toimimalla.”

Tapahtuma rakennettiin SuomiAreenan mallin mukaiseksi: parin tunnin tilaisuus ja illemmalla musiikkia. Isossakyrössä väki jaettiin kolmeen workshopiin, joita vetivät valtioneuvoston kanslian viestintäjohtaja Päivi Anttikoski, viestintätoimisto Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner ja MDI:n kehittämisspäälikkö Janne Antikainen.

Työryhmissä pohdittiin sitä, mitä konkreettista yhteistyötä Vaasa ja Seinäjoki voisivat tehdä. Haluttiin yhteiset hallitusohjelmatavoitteet sekä haettiin yhteisiä matkailuvisionia.

Ensimmäisillä Käräjillä järjestäjät jakoivat palkinnon parhaasta Seinäjoen ja Vaasan välisen yhteistyön edistämisestä. Sen sai Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri jalkapallon nuorten EM-kisojen järjestämisestä Seinäjoella ja Vaasassa vuonna 2018.

Vuoden 2019 osalta ei järjestäjäkolmikon ja Seinäjoen kaupungin välillä löytynyt yhteisymmärrystä. Tapahtuma siirtyi vuoteen 2020 juuri ennen koronarajoituksia. Niin Isossakyrössä kuin Seinäjoella kunnat huolehtivat paikan varauksista, käytännön järjestelyistä ja Isossakyrössä ruokailusta.

Tapahtumat järjestettiin tiloissa, joihin mahtui 140–200 henkeä. Kummassakin tilaisuudessa sali oli täynnä – Seinäjoella koronavälit huomioiden.

Tilaisuuteen kutsutuista puolet oli Vaasan ja Seinäjoen alueelta. Toinen puoli oli Etelä-Suomessa asuvia pohjalaistaustaisia päättäjiä, yrittäjiä ja kulttuurihenkilöitä sekä muita vaikuttajia muun muassa eri ministeriöistä.

Vahvimmin Käräjiä tuki maakuntalehti Ilkka-Pohjalainen, joka totesi pääkirjoituksessaan 31.1.2020: ”Kun joka puolella toivotetaan rakenteellisten uudistusten tarvetta, Vaasa ja Seinäjoki voisivat siinäkin näyttää mallia luomalla kaupunkien kesken jotakin oikeasti uutta ja suurta – yhdessä.”

Käräjillä vuonna 2018 puhunut EVA:n johtaja Matti Apunen totesi: ”Jos Seinäjoki ja Vaasa suunnittelevat parisuhteen syventämistä, pitäisi tuottaa jotain ihan kreisiä. Ei pidä olla näpertelijä, vaan miettiä, mikä todella erottaisi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan muista maakunnista.” (Ilkka 30.1.2020.)

Vuoden 2020 jälkeen Käräjiä ei ole järjestetty. Tapahtumalle kävi samoin kuin Komiat Pirot -tapahtumalle viitisen vuotta aiemmin: yhteistä vetäjää ja tahtotilaa ei maakunnista löytynyt.

Neljä vuotta tapahtuman loppumisen jälkeen Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry pitää Kyrön Käräjien ideaa edelleen kannatettavana ja erittäin tarpeellisena. Kysymys on siitä, miten maakunnissa oltaisiin yhdessä vahvempia. ”Konsepti oli onnistunut. Siinä olisi ehkä tarvittu alueen ulkopuolelta tulevia sparraajia”, toteaa Häyry. Myös MDI:n muuttoliikeasiantuntija Timo Aro piti Käräjiä esimerkillisenä tapana käydä keskustelua alueen kannalta tärkeiden temojen ympäriltä. ”Käräjien mallia olisi ollut ilo saada monistettuna myös muualle”, toteaa Aro.

KYRÖÖN KÄRÄJÄT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Suomen Yrittäjien varatoimitusjohtaja Anssi Kujala, N2 Comsin osakas Panu Laturi ja Kuntaliiton viestintä- ja yhteiskuntasuhteiden johtaja Esa Nieminen. Kukin heistä yksityishenkilönä vuosina 2017–2020.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran Isossakyrössä vuonna 2018 ja toisen kerran Seinäjoella vuonna 2020. Seuraavaksi oli suunnitteilla Vaasa vuodelle 2021, mutta koronan takia sitä ei järjestetty.
- **AJANKOHTA:** Elokuun puoliväli.
- **TEEMAT:** Vaasan ja Seinäjoen välisen yhteistyön lisääminen: nouseminen Pohjanmaan metropoliksi ja yhteistyöllä kaupunkien nouseminen maan kymmenen suurimman keskuksen joukkoon. Lisäksi kaksoiskaupunkiajattelun virittäminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Järjestäjäkolmikko vapaaehtoistyöllä.

- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Isonkyrön kunta, Seinäjoen ja Vaasan kaupungit, Elisa, Pohjankyrö-lehti, Vaasanseudun Kehitys Oy (2018), Into Seinäjoki, Oma Säästöpankki ja Atria (2020).
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Eduskunnan puhemies Paula Risikko, EVA:n toimitusjohtaja Matti Apunen, MDI:n kehitysjohtaja Janne Antikainen, Kuntaliiton tutkimus- ja kehitysjohtaja Jenni Airaksinen, Atrian toimitusjohtaja Juha Grön, alueen kansanedustaja ja europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natri (2018); elinkeinoministeri Mika Lintilä, MDI:n erikoisasiantuntija Timo Aro, Helsingin yliopiston työelämäprofessori Vesa Vihriälä, Etelä-Karjalan maakuntajohtaja Matti Viialainen, Lukiolaisten liiton puheenjohtaja Adina Nivukoski ja Vaasan yliopiston ylioppilaskunnan varapuheenjohtaja Elli Uusi-Kokko sekä Seinäjoen Jalkapallokerhon hallituksen puheenjohtaja Raimo Sarajarvi (2020).
 - **PAIKKA:** Ensimmäinen Isossakyrössä Pohjankyrön talo (2018) ja toinen Kalevan Navetta Seinäjoella (2020).
 - **YLEISÖ:** Kutsuvierailaisuus. Kumpanakin vuonna kutsuttiin noin 230 henkilöä, osallistujia noin 140.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei. Ilmoittautuminen verkossa.
 - **BUDJETTI:** Noin 15 000 euroa.
 - **MUU OHEISOHJELMA:** Isossakyrössä kiertoajelu sekä illanvietto Kyrö Distilleryn järjestämässä Kyröfestissä. Seinäjoella Oma SP Stadionilla JVG:n ja Apulannan konsertti. Kutsutuille maksuton.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Vuonna 2020 Ilkka-Pohjalainen-lehti uutisennakon ja tapahtumauutisoinnin kautta.
 - **FAKTAT ISOSTAKYRÖSTÄ:** Vaasan ja Seinäjoen puolivälissä sijaitsevassa Isossakyrössä on 4 300 asukasta. Kunta tunnetaan Leväluhdan muinaisjäännoksista, vuonna 1596 alkaneesta nuijasodasta sekä Pohjan sodan Napuen taistelusta vuonna 1714.
 - **FAKTAT SEINÄJOESTA:** 67 000 asukkaan Seinäjoki tunnetaan tapahtuma- ja urheilu-kaupunkina. Tunnettuja musiikkitapahtumia ovat Provinssi, Vauhtiajot ja Seinäjoen Tangomarkkinat. Urheilupuolelta Seinäjoen Jalkapallokerho, pesäpallossa Seinäjoen Maila-Jussit ja salibandyssä Seinäjoen peliveljet. Kaupungin keskustaa hallitsee Aaltokeskus: Lakeuden Risti, kaupungintalo, pääkirjasto ja kaupunginteatteri. Kaupunki on usean vuoden ajan ollut yrittäjyyden ykköskaupunki koko maassa.
-

8.2 Itä-Suomi foorumi

Yritys saada hallitukselta ymmärrystä Itä-Suomen ongelmille

Itä-Suomi foorumin takaa löytyy kolme miestä: entinen komissaari Erkki Liikanen, Keskon pääjohtaja Mikko Helander ja Itä-Suomen yliopiston rehtori Jukka Mönkkönen. He pohtivat vuonna 2016, mitä voisi tehdä itä-suomalaisen identiteetin vahvistamiseksi ja ylimaakunnallisen yhteistyön tiivistämiseksi. Liikanen ja Helander toimivat alullepanijoina Rantasalmella vuonna 2018 järjestetyllä Itä-Suomi nousuun -tapahtumalle, jonka mahdollisti Etelä-Savon maakuntajohtaja Pentti Mäkinen. Koronapandemian

jälkeen kolmikko perusti vuoden 2021 alussa Itä-Suomi Unioni ry:n. Kuu-
den maakunnan yhteistyöjärjestön päätapahtumana ja ainoana tapahtuma-
na ovat vuosittaiset Itä-Suomi foorumit.

Foorumiin kutsutaan vuosittain 130–150 itäsuomalaista yritys-, kunta-,
järjestö- ja alueviranomaisvaikuttajaa. Kutsulista laaditaan yhteistyössä maa-
kuntien ja keskuskaupunkien kanssa. Tapahtuma alkaa aamukahvilla ja päät-
tyy iltavastaanottoon. Tapahtumaa ei striimata, mutta puheenvuorot ovat
nähtävissä Itä-Suomi Unionin sivuilla tapahtuman jälkeen.

Ensimmäisessä foorumissa Kuopiossa vuonna 2022 oli 135 osanottajaa,
Joensuussa seuraavana vuonna 145 ja Lappeenrannassa 165 osanottajaa vuon-
na 2024. Foorumi vaatii ilmoittautumisen, ja osallistumismaksulla saa aamu-
ja iltapäiväkahvit, lounaan sekä osallistumisen buffet-vastaanotolle. Unionin
hallituksen puheenjohtaja Jukka Mönkkönen toivoo kulttuurin ja matkailun
osuuden lisäämistä tulevissa Foorumeissa. ”Joskus voisi olla tarpeellista järjes-
tää kaikille avoin tilaisuus, mutta toistaiseksi siitä ei ole Unionissa keskusteltu”,
vastaa Mönkkönen kysymykseen, milloin tapahtumaan olisi vapaa pääsy.

Foorumilla on tähdätty ennen kaikkea vaikuttamiseen kulloiseenkin hal-
litukseen sekä valtioon laajemminkin. Asiamies Matti Viialaisen mukaan
foorumit ovat onnistuneet jopa yli odotusten ja luoneet paineita tehdä enem-
minkin itäsuomalaisen yhteistyön ja hankkeiden hyväksi.

”Itä-Suomi Unionilla ei kuitenkaan ole pysyviä resursseja, vaan työ on
aika lailla sen vahvan verkoston varassa, joka yhdistyksen hallituksessa on.
Foorumin kehittäminen vaatisi lisää järjestelyresursseja ja taloudellisia voima-
varoja”, sanoo Viialainen. Hallituksen puheenjohtaja Mönkkönen toivoo 1–2
henkilöä pyörittämään unionia. ”Toiminnan kehittäminen vaatii muuta kuin
keskustelukerhona ja foorumin järjestäjänä toimimista”, hän arvioi.

Ohjelma on rakennettu yli kahdestakymmenestä puheenvuorosta. Niissä
on käsitelty taloutta, ulkopolitiikkaa ja erittäin vahvasti aluekehitystä sekä
meneillään olevia hankkeita. Foorumia voikin pitää eräänlaisena maakuntien
tiedotustilaisuutena, jossa kerrotaan niin alueen päättäjille kuin valtiovallal-
lekin, mitä Itä-Suomen kehittämiseksi pitäisi tehdä. Joensuussa vuonna 2023
nostettiin esiin muun muassa Itärata, Imatran Erämuseon rakentaminen ja
laivareitti Kotkasta Viron Sillanmäkeen.

Foorumin tilaisuudet on uutisoitu niin Savon Sanomissa kuin Karjalai-
nessa. Lappeenrannan tilaisuus ei enää yltänyt Etelä-Saimaan sivuille.

Mitä Itä-Suomen foorumi on saanut aikaan? Mönkkösen mukaan niin Marinin kuin Orpon hallituksen agendalle on saatu Itä-Suomen elinvoimaa vahvistavien toimenpiteiden pohtiminen. Hän kuitenkin myöntää, että yksittäisiä aikaansaatuja asioita on vaikea nimetä. Tämä tarkoittanee, että puhetta Itä-Suomen asemasta on riittänyt, mutta konkreettiset teot ja päätökset puuttuvat.

ITÄ-SUOMI FOORUMI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Itä-Suomi Unioni ry – Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Kainuu.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäinen foorumi marraskuussa 2022.
- **AJANKOHTA:** Marraskuun alku, jolloin valtion budjettiesitys on tiedossa ja myös kuntien sekä yritysten alkusyksyn kiireet ovat hellittäneet.
- **TEEMAT:** Itä-Suomen elinvoiman ja identiteetin vahvistaminen elementteinä investoinnit, turvallisuus, energia, osaaminen, kulttuuri ja saavutettavuus.
- **TAVOITE:** Maan hallituksen päätöksiin ja itäisen Suomen toimenpideohjelmaan vaikuttaminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Itä-Suomi Unionin hallitus, asiamies Matti Viialainen sekä kulloinkin isäntäkaupunki.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Joensuussa kansanedustaja Pekka Haavisto, Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn, SOK:n pääjohtaja Hannu Krook ja elinkeinoministeri Wille Rydman (etänä); Kuopiossa valtiovarainministeri Annika Saarikko, Puolustusvoimien komentaja, kenraali Timo Kivinen, Energiateollisuuden toimitusjohtaja Jukka Leskelä ja Metsäteollisuuden toimitusjohtaja Paula Lehtomäki; Lappeenrannassa pääjohtaja Mario Nava Euroopan komissiosta, europarlamentaarikot Elsi Katainen, Eero Heinäluoma ja Merja Kyllönen, valtioneuvoston kanslian valtiosihteeri Risto Artjoki, valtiosihteeri Päivi Nerg, Kaakkois-Suomen rajavartioston komentaja, eversti Mika Rytkönen.
- **PAIKKA:** Kuopiossa Scandic-hotelli (2022), Joensuussa Sokos Hotel Kimmeli (2023) ja Lappeenrannassa kaupunginteatteri (2024).
- **MUSIIKKI TAI MUUTA OHJELMAA:** Näyttelijä Jussi Vatanen säestäjänään Ismo Eskelinen (2024).
- **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma.
- **OSALLISTUMISMAKSU:** 150–195 euroa/henkilö.
- **BUDJETTI:** Noin 20 000 euroa.
- **TAPAHTUMAN TUKIJAT:** Isäntäkaupunki ja muun muassa Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Kuopion Energia Oy, Osuuspankki, Lappeenrannan Energia Oy, Metsäteollisuus ry, Suomen Erämuseosäätiö ja LähiTapiola.
- **MEDIAKUMPPANI:** Ei yhteistyökumppania. Toimittajilla tilaisuuteen vapaa pääsy.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuma jatkuu vuosittain. Seuraavaksi Mikkelissä vuonna 2025.
- **FAKTAT ITÄ-SUOMESTA:** Itä-Suomen pidetään kuutta maakuntaa Etelä-Karjalasta Kainuuseen. Sitä pidetään Suomen monipuolisimpana matkailukohteena: Koli, Imatrankoski, Olavinlinna, Raatteen tie ja Hiljainen kansa -taideteos Suomussalmella, Valamon luostari, Punkaharju, Kerimäen puukirkko. Itä-Suomen kesämökkien osuus kaikista maamme kesämökeistä on 30 prosenttia. Alueen osuus Suomen maapinta-alasta

26 prosenttia, sisävesien pinta-alasta 49 prosenttia, Suomen bruttokantorahoista 40 prosenttia ja itärajan ylityksistä 97 prosenttia.

■ TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT: www.isury.fi

8.3 Naantali 24H

Kutsuvierastapahtuma yksityiskodeissa

”Ensimmäisen kerran keskustelimme Naantaliin järjestettävästä tapahtumasta Naantalista kotoisin olevan Antton Rönnholmin kanssa hänen tullessaan Milttonille Brysselin toimistoon töihin vuonna 2016. Tapasimme Naantalin kaupunginjohtajan ja kysyimme mahdollisuudesta uuden tapahtuman järjestämiseen siellä. Samaan aikaan minua lähestyi Alma Talentin toimitusjohtaja Juha-Petri Loimovuori. Hän kysyi, onko Milttonilla suunnitteilla tai kiinnostusta järjestää yhteiskunnallinen keskustelutapahtuma. Se yhteydenotto tuli sopivaan aikaan.” Näin kuvaa Naantali 24H:n alkua Milttonin senior partner, osakas Jussi Kekkonen.

Ajatuksen Naantalissa järjestettävästä kaksipäiväisestä ”Naantali talks”-tapahtumasta esitti Antton Rönholm Milttonin sisällä. Samoihin aikoihin Naantalissa asuva viestintä- ja mainosalan vaikuttaja Kari Veijonen esitti Naantali-viikkoa – kolmipäiväistä tapahtumaa, jota seuraisivat presidentin Kultaranta-keskustelut ja niiden päätteeksi Kultarannan kansalaiskeskustelu. Veijonen esitteli Naantalin kaupunginjohtajan luvalla ideaansa Milttonille. Niin Rönnholmin kuin Veijosen ideoissa oli paljon samaa, mutta Miltton päätyi esittämään Naantaliin omaa konseptiaan. Kestoltaan kaksi-kolmipäiväiset, yleisölle ideoidut vapaat keskustelut muuttuivat 24 tunnin suljetuksi kutsuvierastapahtumaksi.

Naantali 24H on alusta eli vuodesta 2018 alkaen ollut Milttonin suunnittelema. Järjestäjätahot ovat vaihdelleet vuosittain. Mukana on ollut muun muassa Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA, SAK, Alma Talent ja Accenture. Nämä tahot ovat muodostaneet projektiryhmän, joka vastaa ohjelmasta ja tapahtumasta. Miltton on ryhmän vetäjä.

On puhuttu koronapandemiasta ja muista kriiseistä, luottamuksen luomisesta ja maailman murrosten keskellä elämisestä.

Konsepti on seuraava: 1. päivänä kutsuvieraat kuljetetaan linja-autoilla Helsingistä Naantaliin, klo 12 on lounas, info ja inspiraatiopuheenvuoro,

Naantali 24H:n pienryhmätyöskentelyä kaupunginjohtaja Jouni Mutasen johdolla Naantalin museon paviljongissa vuonna 2018. Kuva: Lauri Hannus, Turun seutusanomat.

klo 13 osanottajat jaetaan 12–15 isäntäperheeseen keskustelemaan työryhmissä kolmen tunnin ajaksi, klo 18 on kaupungin tarjoama illallinen ja jatkot Naantalin rannassa. Toisena päivänä aamiaisen jälkeen puretaan parin tunnin aikana työryhmien tulokset, joita kommentoi poliitikkojen paneeli. Puolen päivän aikaan lähtee linja-autokuljetus takaisin Helsinkiin. Tilaisuuksia järjestetään esimerkiksi yksityiskodeissa, puutarhoissa ja meren rannalla. Kutsutuille tilaisuus on maksuton mukaan lukien matkat, ruokailut ja majoitus. Tapahtuman budjetti on alle 100 000 euroa.

Jussi Kekkosen mukaan tavoitteena on dialogin kehittäminen, ei koskaan lopputulos. Kutsutut ovat paikalla ikään kuin etunimillä, ei muodollisen asemansa nimissä. ”Meille tämä on pro bono -tapahtuma, joka menee yhteisvastuullisuuden nimiin”, korostaa Kekkonen.

Kaksi kertaa tapahtumaan osallistunut OAJ:n yhteiskuntasuhteista vastaavan Katri Korolaisen mukaan erityistä on keskustelujen käyminen yksityiskodeissa. ”Se on demokratisoivaa, kun ollaankin yhtäkkiä jonkun olohuoneessa. Sitä ei saa missään muualla.”

Korolainen kertoo: ”Aika harvoin minunkaan työelämässäni on mahdollista käyttää vaikkapa puoli päivää ison yhteiskunnallisen ongelman miettimiseen moniammatillisessa porukassa.”

Miltton kumppaneineen valitsee osanottajat. Tapahtuman verkkosivujen mukaan koolla on vaikuttajia taloudesta politiikkaan ja teknologiasta kulttuuriin. Milttonin omaa väkeä on ollut kymmenen prosenttia 100–120 hengen

osanottajajoukosta. Kesällä 2023 mukaan pääsi muutama hakemuksensa jättänyt henkilö. Ensimmäisenä vuonna 2018 Iltalehti striimasi tilaisuuden, mutta sen jälkeen striimausta ei ole ollut. Tapahtuman päätyttyä Milttonin verkkosivuilta löytyy tiedote käydyistä keskusteluista.

OAJ:n Korolainen pitää tapahtumaa toimivana, joten se puoltaa paikkaansa. Hän muistuttaa tapahtuman olevan kaupallisten toimijoiden tekemä: ”Siinä on muitakin intressejä kuin se yhteiskunnallinen keskustelu.”

Naantalien kaupungin viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylän mukaan tilaisuus on tarjonnut kaupungin edustajille loistavia mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja sen vaikutukset kaupunkibrändiin ovat olleet myönteiset: ”Ehkä seminaaria pitäisi tehdä näkyvämmäksi. Esimerkiksi tapahtuman keynote-puhujien esitysten striimaus kaikille avoimeksi voisi olla yksi vaihtoehto.”

Naantali 24H on järjestetty kuusi kertaa, vuonna 2020 poikkeuksellisesti kaksituntisena online-tapahtumana.

NAANTALI 24H

- **JÄRJESTÄJÄT:** Miltton ja Naantalien kaupunki. Alma Talent, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK mukana vuonna 2018. Akava, Fortum ja Konecranes vuonna 2019. Uusina kumppaneina 2024 Accenture, Helsingin seudun kauppakamari, Metropolia ja Perheyritysten liitto.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2018.
- **AJANKOHTA:** Kesäkuun toinen viikonvaihe (12.–14.6.) 24 tunnin ajan. Vuonna 2024 ajankohtana 28.–29.5.
- **TEEMAT:** Vaihtelevat vuosittain. Pääteemat viime vuosina käsitelleet niin luottamusta yhteiskunnassa kuin erilaisia murroksia sekä tekoälyä.
- **TAVOITE:** Yhteiskunnallisen vuoropuhelun kehittäminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Miltton yhdessä yhteistyökumppanien kanssa kokoaa ohjelman ja kutsuvieraat.
- **TUNNETUIMPIA KEYNOTE-/INSPIRAATIOPUHUJIA:** Käsikirjoittaja Anna Brotkin, kirjailija Ville-Juhani Sutinen ja Kalevi Sorsa -säätiön asiantuntija Janne M. Korhonen (2023); Ukrainan Suomen-suurlähettiläs Olga Dibrova ja VTT:n toimitusjohtaja Antti Vasara (2022); professori Anu Kantola ja Maailman ilmatieteen järjestön pääsihteeri Petteri Taalas (2020); Pulitzer-palkittu kirjailija ja historioitsija Anne Applebaum (2019); arkkipiispa Tapio Luoma ja kirjailija, kriitikko Silvia Hosseini (2018).
- **PAIKKA:** Naantalilaiset yksityiskodit ja Naantalien Kaivuhuone.
- **MUSIIKKI:** Ei.
- **YLEISÖ:** Kutsuvierastilaisuus. Vuonna 2023 keskustelijaksi sai hakeutua kuka tahansa.
- **OSALLISTUMISMAKSU:** Kutsuttaville maksuton.

- **BUDJETTI:** Naantalin kaupunki maksaa järjestelyistä Milttonille 20 000 euroa ja tarjoaa osallistujille illallisen. Miltton ei ilmoita tapahtuman budjettia.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Tapahtumasta on sen päättymisen jälkeen tiedote Milttonin sivuilla.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Järjestäjät ilmoittavat tilaisuuden järjestämisestä aina tapahtumavuoden alussa.
 - **FAKTAT NAANTALISTA:** Vajaan 20 000 asukkaan Naantali on yksi Suomen vanhimmista kaupungeista ja perustettu vuonna 1443. Kaupunki tunnetaan Muumimaailmasta sekä kesäkuun alussa järjestettävistä Naantalin Musiikkijuhlilla. Tasavallan presidentin kesäasunto on Naantalissa.
 - **FAKTAT MILTTONISTA:** Miltton Group on Suomen suurin markkinointiviestintätoimisto, jolla on viisi tytäryhtiötä. Groupin palveluksessa on 360 henkilöä, ja liikevaihto on 46 miljoonaa euroa. Yhtiö on kotimaisessa omistuksessa.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.naantali24h.fi
-

8.4 Pienten ponnistus Toivakassa

Pienten kuntien kunnanjohtajien keskustelua

Ajatus omasta tapahtumasta syntyi entisen kansanedustajan Touko Aallon ja vaikuttajaviestintäyhtiö Rud Pedersenin toimitusjohtaja Esa Suomisen tavatessa Porin SuomiAreenan yhteydessä järjestetyssä sivutilaisuudessa Lai-tilassa 2022. Jo silloin oli tiedossa, että Aalto aloittaa Toivakan kunnanjohtajana 2023 elokuussa.

Alun perin tapahtumaa kaavailtiin heinä–elokuun vaihteeseen (Jyväskylän Kuninkuusravit ja Jyväskylän rallin MM-sarjan osakilpailu), mutta puhujien saamisen vaikeus siirsi sen elokuun lopulle lomien jälkeiseen aikaan.

Tilaisuudessa käytettiin kuusi puheenvuoroa, muutama ennalta sovittu kommenttipuheenvuoro, ja se päättyi paneelikeskusteluun. Puheenvuorojen jälkeen oli aikaa kysymyksille ja keskustelulle, mutta monen osallistujan mielestä liian vähän. Osanottajille tarjottiin kahdet kahvit ja lohikeittolounas. Tilaisuus oli maksuton, mutta ennakkoilmoittautuminen vaadittiin.

Toivakan kunta maksoi tapahtuman kulut ja sai tukea Suomen Kyliltä (1 000 euroa) sekä 150 euroa niin sanomalehti Keskisuomalaiselta kuin Keski-Suomen liitolta.

Tavoitteena oli tarjota asiantuntijapuheenvuoroja pienten kuntien kunnanjohtajille sekä yhteisten kokemusten jakamista kunnanjohtajille. Tilaisuuteen osallistui nelisenkymmentä henkilöä, joista puolet oli kunnanjohtajia. Heistä tunnetuimmat ovat entiset kansanedustajat, nykyiset kunnanjohtajat

Juha Rehula (Padasjoki) ja Mikko Kärnä (Rautavaara) sekä Suomen Kylät ry:n toiminnanjohtaja Arto Pirttilahti.

Ohjelmaa voisi luonnehtia tietoisuutta sisältäväksi uskon vahvikkeeksi pienten kuntien kunnanjohtajille. Tapahtuman toisena vetäjänä oli Kuntaliiton pienten kuntien verkoston puheenjohtaja, Isojoen kunnanjohtaja Juha Herrala. Alle 10 000 asukkaan kuntia on nykyisin 159 eli noin puolet kunnistamme.

Tapahtumasta uutisoitiin Keskisuomalaisessa sekä Toivakan–Uraisten alueen Paikallisuutiset-lehdessä. Keskisuomalaisen pääkirjoituksessa kysyttiin, onko tapahtuma herätyskokous vai stand up -komiikkaa.

Kunnanjohtaja Touko Aallon mukaan tapahtumaa aiotaan mahdollisesti jatkaa, mutta se edellyttää yhteistyökumppanien saamisesta. Tavoitteena on yleisötilaisuuden järjestäminen. Juha Herrala puolestaan toivoo mukaan myös kuntien luottamushenkilöitä ja virkamiehiä.

PIENTEN PONNISTUS

- **JÄRJESTÄJÄT:** Toivakan kunta.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2024.
 - **AJANKOHTA:** Elokuun loppupuolella (22.8.2024).
 - **TEEMAT:** Kuntakentän tulevaisuus: rahoitus, kulttuuri, liikunta, vihreä siirtymä, kuntien näkyvyys mediassa.
 - **TAVOITE:** Yhteisten ratkaisujen keksiminen pienten kuntien aseman kohentamiseksi.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Vt. kunnanjohtaja Touko Aalto ja Rud Pedersen -vaikuttajaviestintätoimiston henkilöt.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Keski-Suomen liitto, sanomalehti Keskisuomalainen ja Suomen Kylät ry.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Valtiovarainministeriön alivaltiosihteeri Susanna Huovinen, entiset kansanedustajat ja nykyiset kunnanjohtajat Mikko Kärnä (Rautavaara), Juha Rehula (Padasjoki) ja Touko Aalto (Toivakka), Kunnallisalan kehittämissäätiö KAKS:n toimitusjohtaja Jenni Airaksinen, Kulta ry:n pääsihteeri Rosa Meriläinen ja entinen kansanedustaja, Suomen Kylät ry:n puheenjohtaja Arto Pirttilahti.
 - **PAIKKA:** Toivakan Vanhan pappilan pihalle pystytetty teltta.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **KESTO:** Kuusi ja puoli tuntia.
 - **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma, tilaisuus nähtävillä Toivakan kunnan sivuilla.
 - **BUDJETTI:** 6 165 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Keskisuomalainen-lehti.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT TOIVAKASTA:** Noin 2 300 asukkaan kunta sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa 35 kilometriä Jyväskylästä kaakkoon.
-

9 Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan erikoistuneet keskustelutilaisuudet

9.1 Eurooppa-foorumi

Pohja turkulaisesta yliopistomaailmasta, idea Ruotsista

Turkua on aina pidetty porttina länteen. Pääosin tämä johtuu hyvistä laivayhteyksistä Ruotsiin väheksymättä rahtiliikennettä. Turun yliopisto oli myös Suomessa ensimmäinen, joka kiinnostui Euroopan integraatiosta. Kiinnostus alkoi 1970-luvulla, joka oli kuitenkin vahvaa YYA-aikaa Neuvostoliiton suuntaan.

Turun yliopistoon perustettiin Euroopan yhteisöä koskeva dokumentaatio-kirjasto vuonna 1971. Hanke henkilöityi pitkälle Turun yliopiston oikeustieteen tutkija OTT Kari Joutsamoon. Häntä on luonnehdittu mieheksi, joka toi Eurooppa-oikeuden Suomeen. Kansainvälisen politiikan tutkija, myöhemmin VTT Esko Antola puolestaan nousi tutkimuksillaan ja luennoillaan Eurooppa-keskustelun johtavaksi nimeksi 1970- ja 1980-lukujen taitteessa.

Turussa Eurooppa-tietoa jakoivat Antolan ohella Turun Sanomien päätoimittaja Jarmo Virmavirta ja lehden ulkomaantoimituksen päällikkö Anders Blom 1980-luvun puolen välin jälkeen. Poliitikoilta ei kiinnostusta tai uskallusta Eurooppaan vielä löytynyt.

Alku Eurooppa-akatemiasta...

Turun Nuorkauppakamarissa syntyi ajatus Eurooppa-akatemiasta vuonna 1987. Ajatus oli Anders Blomin. Akatemia järjesti yhdessä elinkeinoelämän etujärjestöjen ja Akavan kanssa lukuisia koulutustilaisuuksia vuosina 1989–1990 sekä kotimaassa että kolmipäiväisen päätösseminaarin Brysselissä 1990. Akatemian budjetti oli neljä miljoonaa markkaa, joista kolme neljäsosaa kerättiin osallistumismaksuilla. Teoriassa kuka tahansa olisi voinut hakeutua koulutukseen – kurssin hinta tosin oli hieman yli 10 000 markkaa. Akatemia

järjesti seitsemän eri seminaaria, joihin vuosien saatossa osallistuivat kaikki Suomen EU-jäsenyyteen vaikuttaneet henkilöt: järjestöihmiset, poliitikot, virkamiehet, yritysjohtajat ja diplomaatit.

...jatkoa Eurooppa-instituutista

Rinnan Eurooppa-akatemian kanssa perustettiin Eurooppa-instituutin kannatusyhdistys, jonka valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin Jarmo Virma-virta ja johtokunnan puheenjohtajaksi Esko Antola. Instituutti aloitti ke-väällä 1989, ja se toimi koulutus-, tutkimus- ja tietopalveluja tarjoavana toi-minnallisena yksikkönä. Instituutin hallituksessa olivat Turun kaupungin, Nuorkauppakamarin ja kolmen turkulaisen yliopiston edustajat. Instituutista sai palkkaa noin 20 henkeä – yhtäaikaaisesti töissä oli kymmenen henkilöä. Niin tilaisuuksia kuin julkaisujakin oli kymmeniä. Instituutin yhteyteen perustettiin Eurooppa-rahasto lokakuussa 1990. Turun Nuorkauppakamari lahjoitti 250 000 markkaa ja päätoimittaja Jarmo Virmavirta 50-vuotis-syntymäpäiviensä onnittelutilien tuoton, lähes 200 000 markkaa rahaston peruspääomaksi.

Eurooppa-instituutin toiminta hiipui EU-keskustelun voimistuessa ja jäsenyyden toteutuessa.

Lokakuun 16. päivänä 1994 järjestetyssä neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä 56,9 prosenttia äänesti Suomen EU-jäsenyyden puolesta.

Foorumi tuontitavaraa Ruotsista

”Muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen Turussa heräsi jälleen ajatus Eurooppakeskustelun aloittamisesta. Vuonna 2022 Turun Yliopistosäätiön julkaisussa Suomen entinen Ruotsin suurlähettiläs Martti Anttonen kertoo kuulleen-
sa vuonna 2017 Ruotsin Hässleholmissa järjestetystä Europaforum-tapahtumasta. Säätiön tilaisuudessa Viron Saarenmaalla hän kysyi, eikö Turussa voitaisi järjestää vastaavaa. Samana syksynä Anders Blom kertoi ensimmäisen Eurooppa-foorumin järjestämisestä elokuussa 2018”, kertoo Eurooppafoorumi Turussa ry:n sihteeri Tuomas Mikkola.

Hässleholmissa, vajaan 20 000 asukkaan kunnassa Etelä-Skånessa, oli järjestetty Europaforum jo vuodesta 2003 lähtien. Pääjärjestäjänä oli Hässleholmin kunta, joka talousvaikeuksiinsa vedoten ei järjestänyt enää tapahtumaa 2023. Ruotsin tapahtuma ei kuitenkaan ollut turkulaisten esikuva.

Turun Yliopistosäätiön aloitteesta ja kaupungin tuella – valmisteluraha 50 000 euroa – aloitettiin Eurooppa-foorumin valmistelu, johon Anders Blom pyydettiin vetäjäksi. Selustatukea haettiin vielä Brysselistä kaikilta mahdollisilta EU-tahoilta. Turussa asian valmistelu siirtyi Turun yliopiston työelämäprofessoriksi nimitetylle Blomille (Eurooppa-foorumi) sekä Markku Jokisipilän johtamalle Turun yliopiston eduskuntatutkimuksen keskukselle. Virallisesti Eurooppa-foorumin yhdistys perustettiin loka–marraskuussa 2018. Vuonna 2021 foorumin yhteyteen perustettiin neuvottelukunta. Sitä johtaa pitkään EU:n ministerineuvoston viestintäsuhteista vastaavana pääjohtajana toiminut Reijo Kemppinen.

Entisen EU-komissaarin Erkki Liikasen avulla Eurooppa-foorumiin saatiin Bruegel, joka on yksi maailman johtavista ajatuspajoista. Liikanen on sattumoisin kyseisen ajatuspajan hallituksen puheenjohtaja.

Foorumi on tarkoitettu Eurooppa-politiikasta kiinnostuneille asiantuntijoille, poliitikoille ja kansalaisille – ja nimenomaan tässä järjestyksessä. Yleisölle tapahtuma on avoin, mutta se vaatii ennakkoilmoittautumisen. Tapahtuma on järjestetty alusta alkaen elokuun viimeisellä viikolla. Syynä ajankohtaan on lomakauden päätyminen ja tavoite käynnistää syksyn politiikkakeskustelu.

Eurooppa-foorumien tilaisuudet ovat vaihdelleet vuosittain. Ensimmäisellä kerralla Turun Hansakorttelissa järjestettiin Eurooppa-tori. Siellä eri kansalaisjärjestöt, yhdistykset ja kolmannen sektorin järjestöt esittelivät omaa Eurooppa-toimintaansa, järjestivät lavaohjelmaa ja jakoivat tietoa Euroopasta. Foorumin 30:tä ohjelmaosiota seurasi paikan päällä 2 000 henkilöä, ja striimejä sekä niiden tallenteita katsottiin noin 8 000 kertaa.

Foorumissa puhuneen Euroopan komission varapuheenjohtaja Jyrki Katainen kertoo: ”Turun mallin mukainen foorumi voitaisiin toteuttaa myös muissa EU:n jäsenmaissa – sitä kertoessani myös muut komission jäsenet innostuivat asiasta.” Tiedossa ei ole, onko Ruotsin ja Suomen lisäksi tapahtumia järjestetty muissa maissa.

Toisessa Foorumissa 2019 järjestettiin Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehnin aloitteesta ensimmäinen Esko Antola -luento. Sen piti British Academyn jäsen, professori Helen Wallace. Tapahtumia oli 50, joissa oli sata asiantuntijaa ja vaikuttajaa. Foorumiin osallistui paikan päällä tai striimien kautta 6 000 henkilöä. Yleisöllä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä tilaisuuksiin Turun Eurooppa-foorumin mobiilisovelluksen ja Twitterin kautta. Yleisö-

Tapahtumakuva Turun Eurooppa-foorumilta Hansa-kauppakeskuksesta aloitusvuonna 2018. Kuva: Arttu Ala-Jokimäki.

kommenttien määrästä ei ole tietoa. Tilaisuuksista iso osa järjestettiin ulkona pääkirjaston alueella, Vähätorin tapahtumalavalla ja Hansakorttelissa.

Koronan takia vuoden 2020 Foorumi järjestettiin kaksipäiväisenä. Tee- mana oli Suomi 25 vuotta EU:ssa.

Vuoden 2021 tilaisuus järjestettiin hybriditapahtumana. Paikan päälle pääsivät järjestäjätahojen kutsumat henkilöt. Yleisö pääsi osallistumaan tapahtumaan verkon välityksellä. Tilaisuuksia oli yli 30, ja live-lähetyksissä vieraili kolmen päivän aikana yli 2 700 kävijää. Päivien teemat liittyivät tieteseen, talouteen ja politiikkaan. Eduskunnan suuri valiokunta oli puolestaan yleisön kuultavana.

Viidennen Foorumin uutuutena oli viiden tunnin Speakers' Corner Turun Hansakorttelissa. Päivän mittaan yleisö pääsi seuraamaan keskusteluja ulko- ja energiapolitiikasta sekä mielenterveydestä. Turun kaupunginteatterissa ja Radisson Blue Marina -hotellissa järjestettiin 45 tilaisuutta, joissa oli 200 puhujaa.

Vuonna 2023 tapahtumapaikaksi oli vaihtunut Turun Taideakatemian ja konservatorion tilat lähellä Turun linnaa. Tilaisuuksien määrä oli vähentynyt 38:aan, puhujia oli 170 ja paikalla lähes 800 osallistujaa. Päivien teemoina olivat talous, vihreä siirtymä ja turvallisuuspolitiikka. Yleisölle avoin tilaisuus oli Turun Kauppatorilla. Turun Sanomat striimasi koko tapahtuman ja Ilta-Sanomat yhden keskustelun Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Vuonna 2024 Foorumi vaihtoi taas paikkaa, nyt Turun Kaupunginteatterin saleihin. 45 tapahtumaa keräsi 900 osallistujaa, ja verkossa oli 4 400 seuraajaa. Puhujina oli enemmän eurooppalaisia päättäjiä kuin aiempina vuosina.

Puhujina ovat eri vuosina olleet EU-komissaarit Jyrki Katainen ja Jutta Urpilainen, pääministerit Juha Sipilä, Sanna Marin ja Petteri Orpo, viidestä kuuteen ministeriä, Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn ja entinen pääjohtaja Erkki Liikanen sekä valtaosa europarlamentaarikoistamme. Vuodesta 2023 lähtien puhujia on tullut lisää Euroopasta: ministereitä ja korkeita virkamiehiä Italiasta, Puolasta ja Ruotsista.

Foorumin pääjärjestäjä on ollut alusta alkaen Eurooppa-Foorumi Turussa ry. Sen puheenjohtajana on toiminut pisimpään valtiotieteen tohtori Anders Blom. Nykyään yhdistystä vetää idean isä, suurlähettiläs Matti Anttonen. Tapahtumalla on ollut projektipäällikkö, joka on ollut joka vuosi eri henkilö. Tapahtuman viestinnästä on vastannut Turun kaupunki ja tapahtuman rakentamisesta Aboa Congress & Event Services Ltd. Itse ohjelman rakentamisesta ovat vastanneet ohjelman järjestäjät yhdessä tapahtuman hallituksen kanssa. Tapahtuman budjetista ovat vastanneet Foorumin toistakymmentä jäsenjärjestöä sekä kolmisenkymmentä ohjelmajärjestäjää.

Foorumi perusti oman strategianeuvoston 2023, jota johtaa pitkän linjan EU-vaikuttaja Reijo Kemppinen. Neuvostossa ovat edustettuina muun muassa ulkoministeriö, työmarkkinajärjestöt, MTK, Tela, Metsäteollisuus, Suomen Pankki, Ulkopoliittinen instituutti, Euroopan komissio ja Euroopan parlamentti. Neuvoston tehtävänä on ohjata tapahtuman kehitystä ja ohjelmasisältöä.

Anders Blomin laatiman raportin ”Yliopiston vetovoima” mukaan Foorumin kulut vuonna 2019 olivat 145 000 euroa ja vuonna 2023 ne nousivat 325 000 euroon. Näinä vuosina tilaisuuksia oli noin 40 ja puhujamäärä kasvoi sadasta vajaaseen kahteensataan.

Vuoden 2023 tapahtumaraportissa kiitettiin erinomaisista puhujista, huippuasiantuntijoista ja ohjelmasta. Kritiikkiä tuli keskustelupaikasta (liian kaukana keskustasta), tapahtumien määrästä sekä liiallisista päällekkäisyyksistä sekä liian tiukasta ohjelmasta. Muun muassa Suomen Pankin entinen pääjohtaja Erkki Liikanen toivoi aikaa ”verkottumiseen”. Lisäksi toivottiin lavoille omia juontajia sekä erilaisten näkökulmien esittäjiä keskusteluihin.

Eduskuntatutkimuksen keskukselle keväällä 2024 tekemässään raportissa Anders Blom arvioi asiaa seuraavasti: ”Koko ajan foorumi on Turussa

ollut kahden identiteetin tasapainoilussa. Alussa se koettiin eräänlaiseksi kaupungin virkätynä toteutetuksi tapahtumaksi, joka ei tavoittanut edes kaikkia kaupunginvaltuutettuja. Ja toinen identiteetti on ollut kansalais- ja eturyhmien sekä poliittisten voimien keskustelualusta, johon on periaatteessa vapaa lähiosallistumismahdollisuus.”

Eurooppa-foorumi on jakanut mielipiteitä alusta saakka. Yli 20 vuotta Brysselissä lobbarina toiminut turkulainen Petri Lahesmaa haluaa tapahtuman pysyvän asiantuntijafoorumina. ”Heti tapahtuman alussa ne olivat ammattipaneeleita. Yleisö oli perillä asioista, ja keskustelu oli syvällistä – mihin suuntaan pitäisi mennä”, kertoo Lahesmaa. Turun Sanomien ulkomaantoimituksen päällikkö Niko Vahteran mukaan tapahtumassa on laaja kirjo arvostettuja puhujia. ”Kun kattaus on näin kova, on surullista, että Eurooppa-foorumi on typistynyt eliitin kokoontumisajoksi ja alkuperäinen tavoite EU-puheen kansan keskelle tuomiseksi on heitetty romukoppaan”, toteaa Vahtera lehensä kolumnissa 14.8.2024.

Eurooppa-foorumin strategianeuvostoa johtava pitkän linjan EU-vaikuttaja Reijo Kempainen pyrkii lisäämään ulkomaisten esiintyjien määrää ja laatua huomattavasti nykyisestä. ”Mediakumppaneita voisi olla useampia, joista osa ainakin Brysselissä. Jos Politico, Brysselissä toimiva Euroopan unioniin keskittyvä verkkojulkaisu, tai eurooppalaiseen talouteen erikoistunut ajatushautomo Bruegel striimaisi osan keskusteluista, foorumin tunnettavuus paranisi ja kansainvälisten puhujien saatavuus helpottuisi”, kuvaa Kempainen tulevia suunnitelmia.

EUROOPPA-FOORUMI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Eurooppa-foorumi Turussa ry ja sen jäsenet Turku Science Park, Turun yliopisto, Åbo Akademi, Varsinais-Suomen Liitto, Turun ammattikorkeakoulu, Turun Yliopistosäätiö, Schuman-seura, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, Turun yliopiston ylioppilaskunta TYY, Åbo Akademins Studentkår, Stiftelsen för Åbo Akademi, Turun kaupunki ja Turun Nuorkauppakamari.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuodesta 2018 lähtien joka vuosi.
- **AJANKOHTA:** Elokuun viimeinen viikonvaihe.
- **TEEMAT:** Euroopan tulevaisuus, Suomen rooli Euroopassa, Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, talous.
- **TAVOITE:** EU-kesustelun käyminen kansalaisten, päättäjien sekä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa Suomen ja Euroopan tulevaisuudesta.

- **OHJELMASISÄLTÖ:** Eurooppa-foorumi Turussa ry:n hallitus ja ohjelmanjärjestäjät (30–40) vuosittain.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** EU-komissaari ja Sitran johtaja Jyrki Katainen, pääministerit Juha Sipilä, Sanna Marin ja Petteri Orpo; ulkoministeri Elina Valtonen; Eurooppa-ministerit Sampo Terho ja Tytti Tuppurainen; EU-komissaari Jutta Urpilainen, entinen komissaari ja entinen Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen, Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn ja eduskunnan suuri valiokunta (2018), valtiovarainministeri Matti Vanhanen sekä työmarkkinajärjestöjen puheenjohtajat, ministerit Annika Saarikko ja Pekka Haavisto, Ukrainan suurlähettiläs Olga Dibrova, professori Alexander Stubb. EU:n maatalouskomissaari Janusz Wojciechowski, Ruotsin Eurooppa-ministeri Jessika Roswall, Italian entinen pääministeri Enrico Letta, Puolan EU-politiikasta vastaava valtiosihteeri Agnieszka Bartol Sauer, Euroopan kansainvälispoliittisen talouden keskuksen johtaja Hosuk Lee-Makiyama.
 - **PAIKKA:** Turun Hansakortteli, Åbo Svenska Teatern, Turun pääkirjasto ja sen piha-alue, Vierailukeskus Joki Turun Tiedepuistossa, Turun kaupunginteatteri, Radisson Blue Marina-hotelli, Turun Taideakatemia ja konservatorio ja Turun Kauppatori. Joka vuosi eri paikoissa.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Ennakkoilmoittautuminen QR-koodilla.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei.
 - **BUDJETTI:** 325 000 euroa vuonna 2023.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei. Turun Sanomat on striimannut vuosina 2023 ja 2024 ja Ilta-Sanomat kerran vuonna 2023.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuosittain.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.europeforum.fi
-

9.2 Turvallisuuskonferenssi Kouvolassa

Esikuvana Ruotsin Sälénin turvallisuuskonferenssi

Ruotsin Sälénissä, pienessä 650 asukkaan kylässä lähellä Norjan rajaa on jo vuodesta 1946 lähtien järjestetty Folk och Försvar Rikskonferensen. Tämä Suomessa Sälénin turvallisuuskonferenssina tunnettu tapahtuma kerää vuosittain 350 osanottajaa ja noin 60–70 puhujaa.

”Ajatuksen Suomen Sälénistä esitti Rud Pedersenin toimistolla Kimmo Colander. Otimme yhteyttä Kouvolaan, koska se on varuskunta kaupunki ja kaupunki tarvitsi julkikuvansa kohottamista. Näin syntyi ensimmäinen Turvallisuuskonferenssi”, kertoo Rud Pedersen Public Affairsin Suomen johtaja Esa Suominen. Hänen mukaansa etenkin Husun poliitikkosuvussa oli jo aiemmin pohdittu turvallisuuteen liittyvää tapahtumaa Kouvolaan. Kouvolan kaupungin yhteyspäällikkö Anne Käen mukaan tapahtuman idea syntyi kaupungin virkamies- ja luottamusjohdon sekä Rud Pedersenin yhteistyön tuloksena.

Konferenssin ajankohdan ratkaisi alkuvuodet puolustusministerin kalenteri. ”Hänen on oltava aina paikalla, ja toki ajankohdan pitää sopia myös muille keskeisille päättäjille”, sanoo Suominen. Ohjelmasta vastasi ensimmäiset vuodet Rud Pedersenin toimisto Helsingistä. Sen neuvonantajana toimii amiraali evp. Kari Takanen. Hänen ideastaan ensimmäisessä Turvalisuuskonferenssissa vuonna 2019 järjestettiin ”Kansalaisen päivän maanpuolustuskurssi”. Epäonnistuneen markkinoinnin vuoksi maksuttomalle kurssille ilmoittautui 20–30 henkilöä. Esa Suomisen mukaan kurssi pitäisi järjestää uudestaan.

Tapahtumaa on tukemassa isoja puolustus- ja ilmailuteollisuuden yrityksiä koti- ja ulkomailta: esimerkiksi Lockheed Martin, Saab, Patria ja Sako. Tukijat ovat saaneet myös edustajansa yhteen paneelikeskusteluun. Rud Pedersen laskutti tapahtuman toteuttamisesta runsaat 30 000 euroa, ja rahat tulivat sponsoreilta.

Tapahtuma on kutsuvierastilaisuus, joka on kerännyt Kouvolan kaupungintalolle puolentoistasataa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan asiantuntijaa, tutkijaa ja päättäjää. Yleisölle tarjottiin alkuvuosina muutamia avoimia tilaisuuksia, ja kesällä 2023 Yle striimasi ensi kertaa päätilaisuuksia Yle Areenaan. Lisäksi striimi oli nähtävissä Ylen verkkosivulla sekä YouTube-kanavalla sekä Turvallisuuskonferenssin ja Kouvolan kaupungin verkkosivuilla. Yle Areenan kautta konferenssia seurasi vuonna 2023 yli 78 000 katsojaa (käynnistyksiä).

Kesällä kävelykatu Manskillä on järjestetty konferenssin yhteydessä kansalaistapahtuma, jossa on ollut kalustoesittelyjä, toimintanäytöksiä sekä viranomaisten esittelypisteitä. Tapahtumasta ovat vastanneet Kouvolan kaupunki, Karjalan prikaati sekä Kouvolan Ydinkeskusta ry. Yleisötapaukseen osallistui vuonna 2023 noin 6 000–8 000 kävijää. Vuonna 2024 väkeä houkuttelivat F/A-18 Hornetin ja NH-90-helikopterin ylilennot.

Kimmo Collanderin mukaan Manskin tapahtuma on olennainen osa konseptia. ”Ajatus oli, että kutsuvierastilaisuuden lisäksi järjestetään SuomiAreena-tyyppisiä avoimia tilaisuuksia”, kertoo Collander.

Konferenssin ohjelmarakenne pysyi samana vuodet 2019–2023: puolustusministerin avauspuheenvuoro, Puolustusvoimain esittelemä yleinen turvallisuustilanne, työryhmätyöskentelyä ja lopuksi puolueiden nuorisojärjestöjohtajien paneeli. Esa Suomisen mukaan paneeli oli alkuvaiheessa täyte-

ohjelmana, mutta kun Puolustusvoimain väki piti sitä raikkaampana kuin perinteistä puoluejohtajien paneelia, se on jatkanut ohjelmassa. Konferenssipäivän päätteeksi kaupunki on järjestänyt vastaanoton kutsuvieraille.

Vuonna 2023 pääteemana oli Suomen rooli Natossa ja Naton rooli Suomessa.

Kouvolan Turvallisuuskonferenssin kuten myös Luumäellä järjestettävän Kotkaniemi-foorumin ja Talk Helsingin julkisuusarvo nousi huomattavasti vuonna 2023, jolloin jokainen näistä järjesti presidenttipaneelin ja mediahuomio oli taattu.

Yhteyspäällikkö Anne Käen mukaan konferenssin rahoittaa Kouvola kaupunki (noin 80 000 euroa), ja vuosittain yhteistyökumppanit ovat koonneet sponsorirahaa 10 000–20 000 euroa.

Tapahtumaa on toteuttanut paikallinen mainostoimisto, ja kaupungin oma viestintäyksikkö on hoitanut viestinnän.

Kouvolan kaupunki kilpailutti tapahtuman järjestämisen syksyllä 2023. Aiemmin Rud Pedersen järjesti neljä tapahtumaa, joista vuosi 2021 toteutettiin verkkotapahtumana. ”Päädymme kilpailuttamaan tapahtuman tuottamisen, koska oli tarve lähteä kehittämään edelleen tapahtumaa”, kertoo Kouvola yhteyspäällikkö Anne Käki.

Kilpailutuksen voitti Suomen suurin markkinointiviestintätoimisto Milton. Ensimmäisessä Miltonin suunnittelemissa ohjelmassa vuonna 2024 puolustusministeri sekä puolueet nuorisojärjestöineen olivat jääneet pois. Kahden keynote-puheen jälkeen järjestettiin neljä teemakeskustelua, kaksi rinnakkain alkaen klo 11.30 ja 14.00.

Viidesti järjestetty Turvallisuuskonferenssi haluaa nousta vakiintuneeksi keskeisimmäksi keskustelufoorumiksi Suomen turvallisuuspoliittiseen vuosikalenteriin. Näin kerrotaan tapahtuman verkkosivulla.

TURVALLISUUSKONFERENSSI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kouvola kaupunki. Käytännön toteutus: alkuun Rud Pedersen Public Affairs ja vuodesta 2024 alkaen Milton Oy.
- **YHTEISTYÖSSÄ:** Lockheed Martin, Conlog Group, DA Group, Accenture, Saab, Patria, SAKO ja Suomen Journalistiliitto vuoteen 2023 saakka. Accenture, Lockheed Martin, Elisa, Insta, Patria ja Reserviläisliitto vuonna 2024.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2019, vuoden 2021 tapahtuma verkossa koronapandemian vuoksi.
- **AJANKOHTA:** 2019 syyskuu, 2021 ja 2022 lokakuu, 2023 ja 2024 syyskuu.

- **TEEMAT:** Turvallisuuspolitiikka.
 - **TAVOITE:** Nostaa tapahtuma Suomen keskeisimmäksi turvallisuuspoliittiseksi keskustelufoorumiksi, lisätä mielenkiintoa Kouvolaan kohtaan ja tukea kaupunkiin suuntautuvaa kongressimatkaileua.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Rud Pedersen Public Affairs Helsinki (vuodet 2019–2023), Milton 2024-.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Ruotsin puolustusministeri Peter Hultqvist, puolustusministeri Antti Kaikkonen, Puolustusvoimain komentaja Timo Kivinen (2019); ulkoministeri Pekka Haavisto, puolustusministeriön kansliapäällikkö Jukka Juusti, Israelin suurlähettiläs Hagit Ben-Yaakov, Norjan entinen ulkoministeriön valtiosihteeri Kjetil Skogrand (2021); puolustusministeri Antti Kaikkonen, UPL:n johtaja Mika Aaltola ja maavoimien komentaja Pasi Välimäki (2022); kenraali Curtis Scaparotti, Naton Euroopan joukkojen aiempi komentaja, Norjan Suomen suurlähettiläs Wegger Christian Strømmen, Ukrainan suurlähetystön lähetystöneuvos Maksym Kravchuk (2023); Naton Euroopan joukkojen entinen komentaja, kenraali Philip M. Breedlove, Suomen Yhdysvaltain suurlähettiläs Mikko Hautala (2024).
 - **PAIKKA:** Kouvolan kaupungintalo ja kävelykatu Manski (kansalaistapahtuma).
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Turvallisuuskonferenssi kutsuvieraille. Yleisölle avoin Manskillä-tapahtuma.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei.
 - **BUDJETTI:** Noin 100 000 euroa.
 - **OHEISOHJELMA:** Ei.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Tilaisuus nähtävissä Yle Areenassa ja Kouvolan kaupungin sekä Turvallisuuskonferenssin omilla verkkosivuilla.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT KOUVOLASTA:** Kouvola on noin 80 000 asukkaan kaupunki Kymenlaaksossa, Kaakkois-Suomessa. Kaupunkiin on kehittynyt Pohjois-Euroopan paras logistiikkakeskus. Se on Suomen suurin varuskuntakaupunki, jossa toimivat 4 000 varusmiehen Karjalan prikaati Vekaranjärvellä ja Utissa sijaitseva jääkäriyrykmentti.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.kouvolanturvallisuus.fi
-

9.3 Kotkaniemi-foorumi

Kansainvälisyyttä Svinhufvudin kotimuseossa Luumäellä

Jokainen vastavalittu kunnanjohtaja lupaa kehittää kotikuntaansa. Monilta se jää sanoihin. Luumäelle vuonna 2021 valittu Risto Alaheikka muutti sanat teoiksi. Hän ideoi kuntaan keskustelutapahtuma Kotkaniemi-foorumin heti seuraavana vuonna. Hänellä oli kaksi perustetta: kunnan profiilin nosto ja elinvoiman lisääminen sekä Kotkaniemi-museon tunnetuksi tekeminen ja hyödyntäminen.

SuomiAreena esikuvanaan kunnanjohtaja esitti ideansa keskustelutapahtumasta maakuntajohtaja Satu Sikaselle ja Kotkaniemi-säätiölle vuonna

2021. Vihreää valoa tuli. Tapahtuman juontajaksi hän pyysi eläkkeellä olevan MTV:n pitkäaikaisen ulkomaantoimittajan Kari Lumikeron. Hän oli tullut jo aiemmin tutuksi Ikean perustaja Ingvar Kampradin järjestämien Barents Reunion -tilaisuuksien vetäjänä Torniossa ja Haaparannassa. Alaheikka toimi tuolloin elinkeinoyhtiön palveluksessa Torniossa.

Kotkaniemen moderaattorina on ollut kaikki vuodet Kari Lumikero. ”Häpeä tunnustaa, että en etukäteen tiennyt isolla rahalla kunnostetusta Svinhufvud-museosta mitään”, hän kertoo tapahtumapaikasta.

Tapahtuma ajoitettiin elokuun 2022 alkuun. Näin haluttiin välttää kesälomakausi sekä päällekkäisyydet Mikkelin Päämajasymposiumin ja Suomi-Areenan kanssa. Foorumi on järjestetty alusta alkaen Kotkaniemi-museon puutarhassa, jonne mahtuu noin 300 henkilöä. Ensimmäisenä vuonna osallistujia oli 250 ja striimausta seurasi pari tuhatta henkilöä.

”Ensimmäisessä foorumissa tuotiin esiin poliittista historiaa liittyen niin P. E. Svinhufvudiin kuin Kotkaniemi-museoon ennen muita keskusteluaiheita”, kertoo Alaheikka.

Pääteemana on ollut alusta alkaen turvallisuuspolitiikka lukuisine alateemoineen. Ohjelmarunko on muodostunut alustuksista, parikeskusteluista sekä paneelikeskusteluista. Ensimmäisenä vuonna tilaisuus päättyi Ratsuväen perinnesoitokunnan esitykseen. Pääjärjestäjä Heini Kähkönen kertoo: ”Yleiskysymyksiä on ollut välillä mukana, ja niiden osuutta on tarkoitus taas hie-
man kasvattaa.”

Puhujakaarti on ollut valtakunnan ykkösluokkaa: presidentti, eduskunnan puhemiehet, puolustusministerit, Ulkopoliittisen instituutin tutkijoita sekä puolueiden eduskuntaryhmien johtoa. Toimittajien rooli on ollut merkittävä. Ensimmäisenä vuonna Ilta-Sanomien päätoimittaja Ulla Appelsin sekä Ylen kirjeenvaihtajat Mika Hentunen ja Maria Manninen ja vuonna 2023 toimittajat Mika Hentunen, Jani Halme ja Lauri Nurmi.

”Alusta saakka tästä suunniteltiin kansainvälistä tapahtumaa”, kertoo Alaheikka. Vuonna 2023 hänen ideastaan Luumäelle kutsuttiin Ruotsin puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Peter Hultqvist, aiempi Ruotsin puolustusministeri, jonka äiti oli tuotu Kuusamosta Ruotsiin vuonna 1942. Kari Lumikero kertoo: ”Luumäen foorumin puheenvuorossaan Hultqvist kertoi soittaneensa Venäjän hyökkäyssodan käynnistymisen jälkeen pari päivää myöhemmin äidilleen, jonka ohje oli yksiselitteinen: Ruotsin on liityttävä Natoon.”

Tämän jälkeen on Kotkaniemeen kysytty Euroopan parlamentin puhemies Roberta Metsolaa, Valko-Venäjän oppositiojohtaja Svjatlana Tsihanouskajaa ja Ruotsin entistä pääministeriä Carl Bildtiä, mutta aikataulusyyt ovat estäneet vierailut.

Yksipäiväinen viisituntinen tapahtuma toteutetaan järjestäjätahojen omin voimin. Käytännön järjestelyistä vastaa Kotkaniemen museon johtaja Heidi Kähkönen. Tapahtumassa ei ole mukana viestintä- eikä mediatoimistoa.

Tapahtuman rahoittavat pääjärjestäjät. Vuosina 2022–2023 Etelä-Karjalan liitolta tuli runsaat 38 000 euroa tapahtumakonseptin kehittämiseen hankerahoituksena.

Ainakin yhdessä asiassa kunnanjohtaja on onnistunut. Kesän 2024 tapahtumasta oli kokonainen aukeama Helsingin Sanomissa. ”Tällaista julkisuutta emme olisi saaneet kalliilla isolla mainoskampanjallakaan aikaiseksi. Nyt julkisuus tuli tekemisen kautta”, kuvaa Alaheikka tapahtuman merkitystä.

KOTKANIEMI-FOORUMI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Luumäen kunta, presidentti P. E. Svinhufvudin museo ja Etelä-Karjalan liitto.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2022.
- **AJANKOHTA:** Elokuun alku.
- **TEEMAT:** Suomen suvereniteetin turvaaminen (2022), Suomen turvallisuus ja elämä Nato-Suomessa (2023), Rajamaa uuden edessä (2024).
- **TAVOITE:** Keskusteluteemojen ohella lisätä Kotkaniemen tunnettavuutta presidentti Svinhufvudin kotina ja Luumäkeä kuntana.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Työryhmä, jossa edustajat Luumäen kunnasta, Etelä-Karjalan liitosta ja Kotkaniemi-säätiöstä sekä toimittaja Kari Lumikero.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Ulkopoliittinen instituutti (2023), Maanpuolustuksen kannatussäätiö, Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö, Karjalan kulttuurirahasto, Yleisradio, Etelä-Karjalan liitto, Etelä-Karjalan Säästöpankkisäätiö.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Eduskunnan puhemies Matti Vanhanen, Ulkopoliittisen instituutin johtaja Mika Aaltola, Euroopan parlamentin varapuhemies Heidi Hautala, europarlamentaarikko Eero Heinäluoma ja Sitran yliasiamies Jyrki Katainen, Puolustusvoimain komentaja Timo Kivinen (2022); entinen puolustusministeri Antti Kaikkonen, Ruotsin entinen puolustusministeri Peter Hultqvist, kansanedustaja Pekka Haavisto, Suojelupoliisin päällikkö Antti Pelttari, eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho ja kansanedustaja Antti Lindtman (2023); presidentti Sauli Niinistö, ulkoministeri Elina Valtonen, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen puheenjohtaja Pauliina Koskelo ja Viron kansainvälisen puolustustutkimuskeskuksen varajohtaja Kristi Raik (2024).
- **PAIKKA:** Presidentti P. E. Svinhufvudin kotimuseon puutarha.
- **MUSIIKKI:** Rakuunasoitokunta on esiintynyt foorumeissa.
- **YLEISÖ:** Ilmaisia yleisöpaikkoja rajoitetusti. Ennakoilmoittautuminen vaaditaan.

- **BUDJETTI:** Järjestäjän ilmoituksen mukaan 30 000–60 000 euroa vuosittain. Yli puolet järjestäjätahoilta, mutta myös hankerahoitusta Etelä-Karjalan liiton kautta.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Striimaukset vuonna 2022 Ilta-Sanomat ja Iltalehti ja vuosina 2023 ja 2024 Yle Areena.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **FAKTAT LUUMÄESTÄ:** 4 400 asukkaan Luumäki sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa. Keskustaajama Taavetista on matkaa Lappeenrantaan 37 kilometriä sekä Kouvolaan ja Haminaan 50 kilometriä. Kuntakeskus on rakentunut Venäjän keisarinna Katariina II:n vuonna 1773 perustaman Taavetin linnoituksen ympärille. Kunta tunnetaan presidentti P. E. Svinhufvudin kotipitäjänä sekä talvisodan jälkeen rakennetusta Salpa-puolustuslinjasta. 1 200 kilometrin linja ulottui Virolahdelta Savukoskelle.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.kotkaniemi.fi
-

9.4 Helsinki Security Forum

Suomen vastine kansainvälisille turvallisuuskonferensseille

Folk och Försvar Rikskonferensen Ruotsissa, meille tutumpi Sälenin turvallisuuskonferenssi vuodesta 1946, Münchenin turvallisuuskonferenssi vuodesta 1963 ja Lennart Meri -konferenssi Virossa vuodesta 2007. Siinä esikuvat ja vertailukohteet vuonna 2022 alkaneelle Helsingin turvallisuuskonferenssille.

Ulkopoliittisen instituutin johtajan Mika Aaltolan mukaan idea syntyi jo vuosien 2015–2016 tienoilla. ”Itse markkinoin sitä aktiivisesti. UPI:n hallituksen silloinen puheenjohtaja, suurlähettiläs Kai Sauer tarttui siihen vuonna 2020, ja siitä se lähti liikkeelle”, kuvaa Aaltola HSF:n syntyä.

Hanke lähti käyntiin aluksi Ulkopoliittisen instituutin sekä ulkoministeriön ja puolustusministeriön rahoituksella. Sitä vauhdittivat vielä sidosryhmien (ministeriöt, Valtioneuvoston kanslia ja Tasavallan presidentin kanslia) toiveet. Tasavallan presidentti toimii tapahtuman suojelijana.

Ulkopoliittinen instituutti vastaa tapahtuman järjestelyistä ja henkilökunnasta. Se vastaa myös Forumin sisällöstä pääsidosryhmien palautetta ja ajatuksia kuunnellen.

HSF on kutsuvierastapahtuma, joka kestää perjantai-iltapäivästä sunnuntai-iltapäivään eli reilu kaksi päivää. Osallistujille tarjotaan tapahtuman aikana kahvit, kokouslounaat ja -illalliset sekä oheisohjelmana vierailumahdollisuus Helsingissä Hakaniemen väestösuojaan tai Santahaminan varuskuntaan.

Tapahtumassa on useita keynote-puheita, paneelikeskusteluja sekä haastatteluja. Tapahtuman kokonaiskustannukset ovat noin 200 000 euroa.

Vuonna 2023 tilaisuus keräsi 280 osallistujaa. Suuri osa keskusteluista (9 kpl) striimattiin suurelle yleisölle. Online-yleisöä oli konferenssijohtaja Kukka-Maria Kovskyn mukaan useita tuhansia. Tapahtumassa on lisäksi kaksi suljettua keskustelua, jotka käydään Chatham House -sääntöä noudattaen. Kyseessä on tiedotustilaisuuksien osallistujille annettu sääntö, jonka mukaan esitettyä tietoa saa vapaasti käyttää, kunhan asian esittäjää ei kerrota eikä asiasisältöä yhdistetä esittäjäänsä. Lisäksi on vielä yksi yöistunto klo 21.30–23.00. Tilaisuuteen akkreditoituilla toimittajilla on mahdollisuus haastatella puhujia ja ottaa kuvia konferenssipaikalla, mutta he eivät pääse itse konferenssialueelle.

HSF toteutetaan kokonaan englanniksi, jotta tapahtuma tavoittaa suomalaisen yleisön lisäksi merkittävät kansainväliset yleisöt. Konferenssin tarkoituksena on esitellä Suomen näkökantoja turvallisuus- ja puolustuspolitiisiin kysymyksiin sekä tuoda esiin Ulkopoliittisen instituutin tutkijoiden asiantuntijuutta.

Kovskyn mukaan Helsingin kaupungin tarjoama mahdollisuus tutustua väestönsuojiiin ja laajemminkin kaupungin varustelukykyyyn on kiinnostanut laajasti kansainvälisiä vieraita sekä mediaa. Vuoden 2023 tilaisuus sai myös kotimaista mediajulkisuutta, koska tuolloin Mika Aaltola, Pekka Haavisto ja Alexander Stubb kohtasivat ensi kertaa kasvokkain presidenttiehdokkaina.

HELSINKI SECURITY FORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Ulkopoliittinen instituutti.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäinen kerta vuonna 2022.
- **AJANKOHTA:** Syyskuun loppu tai lokakuun alku. Ajankohta määräytyi vastaavien kansainvälisten konferenssien ja kokousten sekä kotimaisten alan tapahtumien aikataulujen perusteella.
- **TEEMAT:** Suomen ja lähiympäristön kannalta merkittävimmät turvallisuus- ja puolustuspoliittiset kysymykset.
- **TAVOITE:** HSF on suunnattu turvallisuus- ja puolustuspolitiikan asiantuntijoille, päättäjille ja vaikuttajille sekä Suomessa että ulkomailla. Osallistajat ovat tutkijoita, virkamiehiä, poliitikkoja ja toimittajia.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Ulkopoliittinen instituutti. Suunnittelussa otetaan huomioon pääsidosryhmien (UM, PLM, VNK ja TPK) palautteet ja ajatukset.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Ulkoministeriö, puolustusministeriö, Helsingin kaupunki ja sidosryhmistä Valtioneuvoston kanslia sekä Tasavallan presidentin kanslia, Patria (2024), Nato (2024).

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Tasavallan presidentti Sauli Niinistö, pääministeri Sanna Marin, ulkoministeri Pekka Haavisto, ETYJ:n pääsihteeri Helga Schmid ja EU-komissaari Jutta Urpilainen (2022). Naton Euroopan joukkojen komentaja Christopher Cavioli, Naton ydinasepolitiikan johtaja Jessica Cox, EU:n pakotteista vastaava erityislähettiläs David O’Sullivan, Yhdysvaltain kansallisen ydinturvallisuushallinnon varahallintojohtaja Frank A. Rose (2023); tasavallan presidentti Alexander Stubb, Yhdysvaltain Euroopan joukkojen aiempi komentaja Ben Hodges, Lockheed Martin Internationalin toimitusjohtaja Michael Williamson (2024).
- **PAIKKA:** Hotelli Clarion Helsinki. Paikka kilpailutetaan vuosittain.
- **MUSIIKKI:** Ei.
- **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma.
- **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei pääsymaksua.
- **BUDJETTI:** Noin 200 000 euroa.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
- **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.helsinkisecurityforum.fi

9.5 Runni-keskustelut turvallisuuden lähteillä

Mannerheim, Kenraaligolf ja Runnin kylpylä

Ajatus keskustelutapahtumasta syntyi Iisalmen torikahvilassa. Entinen puolustusministeri ja pitkäaikainen kansanedustaja Seppo Kääriäinen kuuli torilla golfturnauksesta, johon osallistui muun muassa hänen entinen alaisensa, kenraaliluutnantti evp. Arto Rätty. Tällöin Kääriäisen mieleen juolahti, olisiko turnauksen yhteyteen liitettävissä jonkinlainen seminaarin tapainen tapahtuma. Torikahveilla ajatuksesta innostui yksi Kenraalikerroksen isistä, yrittäjä Esko Koistinen. Seuraavilla kahveilla mukaan tulivat kenraaliluutnantti evp. Sakari Honkamaa, Iisalmen Sanomien päätoimittaja Tommi Korpilahalla sekä Iisalmen Reserviupseerikerhon puheenjohtaja Jari Mustonen.

Sakari Honkamaa ja Seppo Kääriäinen ovat lapsuudenystäviä Iisalmen Kirman kylästä. Pohdintoihin tuli mukaan myös Sakarin velipoika Tapio Honkamaa. Hän oli ollut ideoimassa Mikkelin Päämajasymposiumia. Kääriäinen on puolestaan vieraillut joka vuosi Mikkelin tapahtumassa.

Keskustelupaikaksi valikoitui Runnin kylpylä. Siellä Mannerheim odotteli vuonna 1919 tietoa siitä, tuleeko hänestä Suomen ensimmäinen presidentti. Näin syntyi kytkös Mannerheimiin.

”Mietimme aluksi Mannerheimiin liittyviä seminaarinimiä, mutta päädyimme siihen, ettemme ratsasta Mannerheimilla. Tapahtumassa ei käsitellä

historiaa, vaan uskomme tilausta löytyvän ajankohtaiselle turvallisuuspoliittiselle keskustelulle”, toteaa Sakari Honkamaa.

Tapahtuman taustahenkilöitä ajatellen oli selvää, että uusi tapahtuma liittyy puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaan. Tilaisuuden avasi Seppo Kääriäinen, ja kaupungin tervehdyksen toi kaupunginjohtaja Jarmo Ronkainen. Alustuspuheenvuoron pitivät Arto Rätty ja hänen jälkeensä Kainuun prikaatin komentaja, prikaatinkenraali Ari Laaksonen. Tämän jälkeen oli tunnin kestävä keskusteluosuus. Yhteenvedon keskusteluista teki maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Tapahtuma järjestettiin Vanhan Runnin 120-paikkaisessa salissa. Honkamaan mukaan alueen reserviläisjärjestöt ja reserviupseerit sekä Iisalmen Sanomat tiedottivat tapahtumasta. Lehti huolehti myös tapahtuman striimauksesta valtakunnan verkkoon. ”Tapahtumaan osallistui 120 henkilöä, ja tilaisuuteen tulijoiden määrää jarruteltiin lopuksi salin tullessa täyteen. Iisalmen Sanomien suoraa lähetystä seurasi yli 300 katsojaa, ja tallennetta on katsottu tapahtuman jälkeen lähes tuhat kertaa”, kertoo päätoimittaja Tommi Korpihalla.

Paikalliset sponsorit tarjosivat yleisölle kahvit ja lounaan. Honkamaan mukaan puhujille maksettiin kulukorvaukset, mutta muita suurempia kustannuksia ei ollut.

Runnin keskusteluja seuraavana päivänä pelattiin Kenraalin Kierros -golfkilpailu Ylä-Savo Golfin yhdeksänreikäisellä kentällä.

Runnin keskustelut ovat neljäs ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevä tapahtuma Itä-Suomessa. Mikkelissä on Päämajasymposium, Kouvolassa Turvallisuuskonferenssi ja Luumäellä Kotkaniemi-foorumi. Seppo Kääriäinen arvioi, etteivät tapahtumat syö toisiaan. Hänen mukaansa Runnin keskustelut on selkeästi alueellinen tapahtuma maanpuolustushenkilöille savolaisille. Niin Sakari Honkamaa kuin Seppo Kääriäinen ilmoittavat tapahtuman jatkuvan tulevinakin vuosina.

RUNNI-KESKUSTELUT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Paikalliset reserviläisjärjestöt, Iisalmen kaupunki ja Iisalmen Sanomat.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran heinäkuussa 2024.
- **AJANKOHTA:** 13.7.2024.
- **TEEMAT:** Suomen puolustus- ja turvallisuuspolitiikka Pohjois- ja Itä-Savon näkökulmasta.

- **TAVOITE:** Tapahtuma on suunnattu paikallisille, erityisesti maanpuolustuksesta kiinnostuneille henkilöille.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Kenraaliluutnantti evp. Sakari Honkamaa.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Ministeri Seppo Kääriäinen, kenraaliluutnantti evp. Arto Rätty, Kainuun prikaatin komentaja, prikaatinkenraali Ari Laaksonen, maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.
 - **PAIKKA:** Runnin Kartanohotellin 120 hengen sali.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **TARJOILUT:** Kahvi ja lounas maksutta yleisölle.
 - **BUDJETTI:** Olvi-säätiö, lisalmen kaupunki ja alueen yritykset rahoittivat tapahtuman. Budjetti 7 000 euroa.
 - **TAPAHTUMAN KYTKÖS:** Samana viikonloppuna pidettävä Kenraalin Kierros -golfturnaus.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Alueen ykköslehti lisalmen Sanomat.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Suunnitteilla jokavuotiseksi.
 - **FAKTAT IISALMESTA:** Pohjois-Savossa sijaitsevassa Iisalmessa on 21 000 asukasta. Kaupungista on 80 kilometriä Kuopioon ja Kajaaniin 89 kilometriä. Kaupunki tunnetaan huumoriyhtyeestä Halavatun Papat, juomia valmistavasta Olvi Oyj:stä, kaiutINVALMISTAJA Genelecistä ja erikoisajoneuvoja valmistavasta Profile Vechilesistä. Iisalmen tavoitteena on olla maailman ensimmäinen hiilineutraali seutukaupunki vuonna 2025.
 - **FAKTAT RUNNISTA:** Spa Hotel Runni sijaitsee Runnin kylässä. Se on yksi Iisalmen merkittävimmistä perinnemaisemakohteista ja sijaitsee noin 20 kilometriä Iisalmesta Kiuruvedelle päin. Runnin terveysvesilähteitä on pidetty parantavina poikkeuksellisen rautapitoisuutensa vuoksi jo 1900-luvun alusta alkaen.
-

10 Tasavallan presidenttien keskustelutapahtumat

10.1 Presidenttifoorumi – Tarja Halonen

Tiedon saamista ja jakamista laajan osallistujajoukon kesken

Tarja Halonen kuuluu 1960- ja 1970-lukujen aktiivinuorisoon, ja hän halusi muuttaa yhteiskuntaa jo opiskeluajoista lähtien. Oli asunnottomien, alkoholistien ja vankien auttamiseksi perustettu Marraskuun liike, mustalaisyhdistys, seksuaalista tasa-arvoisuutta ajanut Seta, kehitysmaakysymykset ja Mielenterveyden keskusliitto. Halonen kasvoi kansalaisaktivistiksi.

Presidentiksi tultuaan Halonen jatkoi yhteydenpitoaan kansalaisjärjestöihin. Toimikautensa 2000–2006 aluksi hän loi tiedonsaantia tukevat ”renkaat”, ikään kuin olympiarenkaat: oli ay-liikettä, opiskelijajärjestöjä, settlementtiliikettä, talousvaikuttajia, Kuntaliittoa, Romaniasiaain foorumia ja muita tahoja. Näitä tapaamalla Halonen halusi omien sanojensa mukaan saada tietoja yhteiskunnassa liikkuvista poliittista virtauksista, jotka ovat moninaisempia ja huomattavasti pitkäikäisempiä kuin pinnalla näkyvä poliittinen toiminta.

Ensimmäisen kautensa aikana Halonen järjesti näitä ”rengastapaamisia” eri tahojen kanssa. Luku- ja osanottajamääristä ei ole tietoa. Tarja Halonen muistuttaa kuitenkin: ”Minulla ei ollut missään vaiheessa mitään omaa hovia.”

Toisella toimikaudellaan 2006–2012 Halonen jatkoi ”rengastapaamisiaan”, mutta loi myös uuden tapahtuman. Suuren yleisön huomiota saivat televisoidut Presidenttifoorumit. ”Minä taisin keksiä sen itse”, sanoo Halonen. Mukana oli hänen kabinettinsa kansliapäällikkö Jarmo Viinanen, neuvonantajat Timo Tuovinen ja Päivi Kairamo-Hella, lehdistöpäällikkö Maria Romantschuk (myöhemmin Eila Nevalainen) ja erityisavustaja Sanna Viitanen. Myös presidentin puoliso Pentti Arajärvi oli mukana.

”Kun olin presidenttikaudella erilaisissa organisaatioissa mukana, osa ideoista tuli sieltä, ja ne, jotka olivat foorumissa mukana, niin he olivat myös

suunnittelussa mukana”, kertoo Halonen. Lisäksi hän muistuttaa yhteyksistään yliopistomaailmaan: ”Sitten oli mukana paljon sellaisia ihmisiä, jotka taatusti eivät ole koskaan minua äänestäneet. Se oli presidenttityötä”, kuvaa Halonen foorumin hyvin laajaa keskustelijajoukkoa.

Pääsyy Presidenttifoorumin käynnistymiselle oli Halosen suhde mediaan. ”Toisella kaudellani osa mediasta oli jo silloin vahvasti sitä mieltä, että Niinistö on se tuleva presidentti, ja se kyllä vähän näkyi median kannanotoissa”, arvioi Halonen. Hän muistuttaakin, että uudenvuodenpuhe oli ainoa tilaisuus, jota media joutui seuraamaan kansalaisten kanssa yhtä aikaa.

Hannu Lehtilän Tarja Halosesta kirjoittamassa kirjassa ”Paremmän elämän puolesta” (2012) Halonen kuvaa foorumia suoremmin. ”Presidenttifoorumi oli minun vakava yritykseni hallita mediaa – ja kiitos Ylelle – sain sille julkisuutta. Kun Yle sitten alkoi kyllästyä siihen, oli Presidenttifoorumi saavuttanut jo niin suuren kiinnostavuuden, että ihmiset tulivat sinne mielellään”, kertoo Halonen kirjassa.

Halosen presidenttifoorumien keskusteluaiheet jakautuivat melko tasan kansainvälisten ja kotimaan asioiden kanssa. Oli puhetta Euroopasta (2007 ja 2010), Itämerestä (2008), Kööpenhaminan ilmastokokouksesta (2009), globalisaatiosta ja YK:sta (2010) sekä arktisesta alueesta (2010).

”Se, mikä minua nyt jälkeinpäin hämmästyttää, on, että ne samat keskusteluteemat pysyvät kovin sitkeästi mukana”, toteaa Halonen. Ja näinhän se on. Hieman mukailtuina otsikkoina aiheet ovat olleet myös tasavallan presidentti Sauli Niinistön Kultaranta-keskusteluissa.

”Pidän parhaimpina yhteydenpitovälineinä suoria keskusteluja. Esimerkiksi radiossa se keskittyy ääneen, kun sen sijaan televisiossa mielenkiinto saattaa siirtyä esimerkiksi siihen, mitä kukin tekee tai minkä näköisiä he ovat”, sanoo Halonen.

Hän muistaa, että presidentin kyselytunnit tulivat Ylen ohjelmistoon hänen kaudellaan. ”Tämä radiotoimittaja, joka teki sen ehdotuksen, sai aluksi vähättelyä osakseen muulta toimittajakunnalta. Silti yhä edelleen se kuuluu Ylen ohjelmistoon.”

Ylen kiinnostus Presidenttifoorumeihin väheni vuosien saatossa. Vuosina 2007–2009 lähetykset tulivat suorina verkossa sekä koosteena TV1-pääkanavalla joko samana tai seuraavana päivänä. Vuoden 2010 jälkeen Yle ei taltioinut viittä tapahtumaa kahdeksasta, ja vain kaksi kertaa ne tulivat suorana verkossa. Koosteet olivat siirtyneet pääkanavalta Yle Areenaan.

Ylen viestintäosaston toimittaman yhteenvedon mukaan Halosen presidenttifoorumit (13 lähetystä) keräsivät yhteensä 1,9 miljoonaa katsojaa. Katsojakeskiarvo oli lähes 150 000. Eniten yleisöä oli kolmen presidentin kohtaamisessa vuonna 2009, yli 360 00 katsojaa, ja vähiten vuoden 2008 Moniarvoinen ja monikulttuurinen Suomi -lähetyksessä, hieman yli 39 000 katsojaa. Kun lähetykset eivät tulleet parhaaseen katseluaikaan, voi katsojalukuja pitää todella hyvinä.

Kysyessäni Haloselta, onko Euroopassa presidenteillä ja/tai pääministereillä vastaavia tapoja olla yhteydessä kansalaisiin, hänelle vastaavia ei ole tullut vastaan. Hänellä on oma arvionsa siitä, miksi tämä on tullut jo tavaksi Suomessa.

”Meillähän on kansainvälisesti ottaen pitkä presidenttikausi, kuusi vuotta. Ensimmäinen menee paneutumiseen ja viimeinen vuosi vaaleihin, niin siihen jää neljä pitkää vuotta. Monissa muissa maissa kausi kestää vain neljä vuotta”, arvioi Halonen hänen kehittämänsä Suomen mallia.

Halonen on tyytyväinen myös Niinistön tekemään uudistukseen: ”Annan täyden tunnustuksen Niinistölle, että hän pystyi tekemään Kultarantakeskusteluista askelta virallisemmän ja hyväksyttymmän tapahtuman. Minun keskusteluni olivat tällaisia kansalaiskeskusteluja, pikemminkin alan asiantuntijoita ja alan aktivisteja, eikä sille haettukaan isoa roolia. Se, että Niinistöltä perustuslaillista valtaa rajoitettiin vielä enemmän kuin minulta – se pakotti hänet luovaksi siinä, miten presidentti voi vaikuttaa muutenkin kuin uudenvuodenpuheessa.”

Halosen 50-vuotinen vaikuttamisura ei kuitenkaan ole loppunut Presidenttifoormeihin. Hän on jatkanut kansalaisaktivismiaan osallistumalla lukuisiin yhteiskunnallisiin keskustelutapahtumiin, ensin presidenttikaudellaan mutta myös sen jälkeen ja vielä nykyisinkin.

Tarja Halonen oli osallistunut Porin Jazzeihin jo 1970-luvulta lähtien. Ei siis ihme, että hänen oli helppo yhdistää osallistuminen Jazzeille ja Suomen ensimmäiseen yhteiskunnalliseen keskustelutapahtumaan, SuomiAreenaan. Hän on osallistunut SuomiAreenan keskusteluihin 11 kertaa vuodesta 2011 lähtien. Ensimmäisellä kerralla keskustelukumppanina oli YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moon ja seuraavana vuonna jemeniläinen rauhannobelisti Tawakkol Karman.

Halosella oli ratkaiseva rooli Ban Ki-Moonin saamisessa SuomiAreenaan. Suomi tuki Moonia YK:n pääsihteeriksi vuonna 2008, ja Halonen ja Ban Ki-Moon olivat alusta alkaen hyvissä väleissä. Vuonna 2009 Halonen oli puheenjohtajana pääsihteerin koolle kutsumassa ilmastohuippukokouksessa, ja

seuraavana vuonna Ban Ki-Moon kutsui Halosen YK:n vuosituhtavaroitteita koskevaan huippukokoukseen. ”Kysyin häneltä, milloin hän pitää lomaa, ja sitten kutsuin hänet puolisonsa kanssa Kultarantaan neljäksi päiväksi. Ensimmäisenä päivänä olimme SuomiAreenassa ja muiden vierailujen ohella keskustelimme ajankohtaisista kysymyksistä, muun muassa kestävä kehityksen toimintaohjelmasta, josta käytettiin nimeä Agenda 2030.”

”Pidän jazzista ja kun olen tällöinen yhteiskunta-aktivisti, niin se [Pori Jazz ja SuomiAreena] oli aivan loistava yhdistelmä. Olen sen takia pahoillani, että nyt tuli ryppy rakkauteen. Seuraan uteliaasti, kantaako SuomiAreena yksinään”, pohtii Halonen Porin kahden tapahtuman eri ajankohtia.

Halonen oli kutsunut myös YK:n aiemman pääsihteerin Kofi Annanin Kultarantaan, mutta Annan joutui lähtemään kesken pois hänen ihmis-oikeusvastaavansa jouduttua attentaatin kohteeksi Irakissa.

Sauli Niinistön halutessa nykyisen pääsihteerin Antonio Guterresin vieraakseen Kultaranta-keskusteluihin oli Halonen auttamassa vierailun toteutumista. ”Guterrez lensi helikopterilla Kultarantaan ja saman tien takaisin. Hänellä oli erittäin tiukka aikataulu”, kertoo Halonen.

Hän toivoo myös tasavallan presidentti Alexander Stubbin jatkavan vanhaa perinnettä, että YK:n pääsihteerit viettäisivät jatkossakin lomaansa Suomessa.

Halonen jatkaa yhä useassa eri tehtävässä maailmalla YK:n pyynnöstä.

SuomiAreenan jälkeen hän on osallistunut eniten 260 suomalaisen kehitysjärjestön muodostaman Fingon järjestämiin Maailma kylässä -festivaaleihin Helsingissä: kuusi kertaa, joista ensimmäinen oli vuonna 2016.

Kerran Halonen on ollut mukana Aurora – tulevaisuustapahtuma tunturissa (Levi 2023), Hyvin sanottu -keskustelufestivaalilla Hämeenlinnassa (2023) ja Helsinki puhuu -tapahtumassa Espan puistossa (2021).

Tarja Halonen on ollut presidenttinä Niinistöä aktiivisempi keskustelutapahtumiin osallistuja: 20 osallistumista viidessä eri tapahtumassa. Niinistö on osallistunut SuomiAreenaan kolmesti, Mikkelin Päämajasymposiumiin kaksi kertaa sekä Helsinki Security Forumiin ja Kotkaniemi-foorumiin kumpaankin kerran.

PRESIDENTTIFOORUMI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tasavallan presidentin kanslia presidentti Tarja Halosen johdolla.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Halosen toisen presidenttikauden ajan 2006–2012.
- **AJANKOHTA:** Kahdesta neljään kertaan vuodessa, puolet keväällä, puolet syksyllä.

- **TEEMAT:** Kolmasosa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä: Euroopasta, Itämerestä, arktisesta alueesta, rauhanvälityksestä, YK:sta. Kotimaan aiheet vanhustenhuollosta, kuntapalveluista, työllisyydestä, monikulttuurisuudesta, lähisuhdeväkivallasta, kulttuurista ja nuorten tulevaisuudesta.
 - **TAVOITE:** Tiedon saaminen eri aihepiireistä sekä pyrkimys päästä hallitsemaan mediaa.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Tarja Halonen, presidentin kabinetti, Pentti Arajärvi sekä eri kansalaisjärjestöt.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Nokian hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila, EVA:n toimitusjohtaja Sixten Korkman, professori Pekka Himanen, 14 ministeriä, arkkiatri Risto Pelkonen, vähemmistövaltuutettu Johanna Suurpää, Vappu ja Ilkka Taipale, Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestö TVY:n toiminnanjohtaja Lea Karjalainen, Ilmatieteen laitoksen pääjohtaja Petteri Taalas, asiantuntija Pia Puu Oksanen Amnesty Internationalista, kansanedustaja Erkki Tuomioja, UN Women -järjestön hallituksen puheenjohtaja Helena Ranta ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n puheenjohtaja Hanna-Mari Manninen. Vuonna 2009 muutosten Suomesta keskustelemassa presidentit Mauno Koivisto ja Martti Ahtisaari.
 - **PAIKKA:** Presidentinlinna (2006–2010 ja 2012), 5.8.2011 Kultaranta.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma, jossa osanottajia 25–30.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei.
 - **BUDJETTI:** Ei tarkkaa tietoa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Yleisradio.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Presidentti Halonen toivoi presidentti Sauli Niinistön jatkavan ja kehittävän tapahtumaa.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.presidenthalonen.fi arkistoidut sivut.
-

10.2 Kultaranta-keskustelut – Sauli Niinistö

Davos ja Sälen johtivat Kultaranta-keskustelujen syntymiseen

Ajatus ulkopoliittisten keskustelujen järjestämisestä syntyi tasavallan presidentti Sauli Niinistölle hänen osallistuessaan Maailman talousfoorumiin Davosissa tammikuussa 2013. Presidentin kansliapäällikkö Teemu Tanner on kirjannut päiväkirjaansa seuraavasti: ”Tuon matkan jälkeen TP soitti minulle 26.1. ajatellessa, että Suomessa voitaisiin järjestää [Ruotsin] Sälenin tyyppinen ulko- ja turvallisuuspoliittinen seminaari. Sovittiin, että olen yhteydessä Ulkopoliittisen instituutin (UPI) johtajaan Teija Tiilikaiseen.” Tannerin puhelinsoiton jälkeen UPI:sta tuli Kultaranta-keskustelujen kanssa järjestäjä, erityisesti sisältövalmistelujen osalta.

Eduskunnan avajaisissa helmikuussa 2013 tasavallan presidentti Sauli Niinistö kertoi, että hänen ajatuksenaan oli rakentaa toistuva ulkopoliittinen

”fundeeraustapaaminen”, johon hän toivoi eduskunnan ja monien muiden osallisuutta. Ajatuksesta tekoon kesti kolmisen kuukautta.

Paikaksi valikoitui Kultaranta. Niinistö kertoo: ”Idea taisi tulla Teemu Tannerilta, että Kultaranta olisi hyvä. Ehkä ainutkin mahdollisuus, jos ajatteli, ettei mene muiden tiloihin. Kultaranta määritteli, että sen oli oltava kesällä. Ja kun Porissa oli yksi aika iso tapahtuma [SuomiAreena], jonka jälkeen pajatso on aika tyhjä jonkin aikaa, niin päädyttiin kesän avauskeskusteluun. Tällöin päättäjät, kuten eduskunta, ovat vielä koolla”, perustelee Niinistö ajankohtaa.

Kultaranta-keskusteluihin vakiintui vuodesta 2014 lähtien selkeä runko. Sunnuntaina Niinistö järjesti mediatapaamisen, sitten tuli hänen avauspuheenvuoronsa, jota seurasi kansainvälisten vieraiden kanssa käyty keskustelu. Seuraavana päivänä oli kolme eri keskustelua, jotka päättyivät tasavallan presidentin päätössanoihin.

”Pääkeskusteluaiheet ovat syntyneet kabinettikeskusteluissa, mutta saat-
taa olla, että virikkeitä on tullut UPI:nkin puolelta”, kuvaa Niinistö keskustelujen sisältöjen rakentamista. Presidentin kabinettiin ovat kuuluneet hänen kaudellaan kansliapäällikkö (Teemu Tanner, Mikko Hautala ja Hiski Haukkala), oikeudellinen neuvonantaja (Minna Hulkkonen, Päivi Pietarinen), viestintäpäällikkö (Veera Heinonen, Katri Makkonen) ja erityisavustaja (Mikko Kortelainen, Pete Pokkinen, Juuso Rönnholm).

”Keskustelu oli aika vilkasta, ja erityisesti näissä työryhmissä (sunnuntai-iltoina) puitiin melko perusteellisesti asioita selkeän aihepiirin ansiosta”, kuvaa Niinistö keskusteluja. Niissä ei pyritty mihinkään yhteiseen julklausumaan tai vastaavaan. ”Varmaankin siellä kuultujen ja esitettyjen mielipiteiden valossa useampikin toimija otti ne huomioon.”

Heti ensimmäisten Kultaranta-keskustelujen jälkeen mietittiin myös niistä kertomista Naantalinkirkkopuistossa tavallisille kansalaisille. ”Se oli aika paljon naantalilaisista lähtöisin, ja ainakin kertaalleen sitä vakavasti pohdittiin, mutta en muista, mistä syystä se sitten kaatui. Alun perin suhtautumiseni oli kyllä myönteinen”, muistelee Niinistö.

Kultaranta-keskusteluihin osallistui vuodesta 2015 lähtien tunnettuja kansainvälisiä päättäjiä Saksan liittopresidentti Frank-Walter Steinmeierista Naton pääsihteerin Jens Stoltenbergiin sekä naapurimaiden pääministereihin. Niinistön silloisen kansliapäällikön Teemu Tannerin mukaan kansainvälisten vieraiden saamisessa ei ollut ongelmia.

Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg oli päävieraana tasavallan presidentti Sauli Niinistön Kultaranta-keskusteluissa vuonna 2022. Kuva: Matti Porre, Tasavallan presidentin kanslia.

Kotimaasta mukana ovat olleet muun muassa presidentti Martti Ahtisaari (2018) sekä pääministerit Juha Sipilä (2018), Antti Rinne (2019) ja Sanna Marin (2020) sekä puhemiehistä Matti Vanhanen (2020) ja Petteri Orpo (2023).

Koronapandemia-aikaan 2021 Niinistö järjesti verkkokeskustelut Lapin yliopiston, LUT-yliopiston ja Aalto-yliopiston opiskelijoiden kanssa kolmena päivänä. ”Tämä ajatus syntyi kabinetin keskusteluissa, että ylläpidetään kuitenkin traditiota ja samalla välitetään tietoa, etteivät yhteiskunnan tietyt toiminnot horjahda koronankaan vuoksi”, perustelee Niinistö näitä poikkeavia Kultaranta-keskusteluja.

”Keskustelujen lähettäminen kaikille katsottavaksi heti alusta saakka oli selvää – halusin avoimuutta”, Niinistö kertoo. Finnpanelin katsojatilastojen mukaan esimerkiksi vuoden 2020 sunnuntain Kultaranta-keskustelut keräsivät 515 000 katsojaa seitsemän vuorokauden aikana ja oli siten 12:nneksi suosituin ohjelma. Vuoden 2022 sunnuntain avaus kokosi puolestaan 379 000 katsojaa ja oli kesäkuun katsojatilaston neljäs. Yleisradion lähetysten myötä Kultaranta-keskustelut ovat keränneet vuosien saatossa yhteensä kahdesta kolmeen miljoonaa katsojaa.

STT:n mediapankista ilmenee, että Kultaranta-keskustelut ovat olleet toiseksi siteeratuin keskustelutapahtuma SuomiAreenan jälkeen vuosina 2006–2024.

Kultaranta-keskustelujen aloittaminen vähensi Niinistön muita osallistumisia yhteiskunnallisiin keskustelutilaisuuksiin. Porissa järjestettyyn Suomi-Areenaan hän osallistui kolme kertaa: 2017 paikan päällä sekä 2021 ja 2023 nauhoitetuissa tv-lähetyksissä sekä kutsuvierastapahtuma Helsinki Security Forumiin kerran vuonna 2022.

Niinistö halusi rajata esiintymistensä määrää lukuisista pyynnöistä huolimatta. ”Elokuun lopulla oli suurlähettiläspäivät – suuren mielenkiinnon kohde – ja sen jälkeen syksyllä Maanpuolustuskurssin avajaiset tai jokin vastaava sekä keväällä diplomaattipäivälliset. Ihan solkenaan ei ole viisasta olla framilla”, perustelee Niinistö. ”Kutsuja tuli todella paljon, mutta vuosien saatossa järjestäjät ehkä tottuivat siihen, etten ole käytettävissä.”

Jätettyään tasavallan presidentin tehtävät Niinistö osallistui Kotkaniemi-foorumiin Luumäellä.

Euroopan muihin maihin verrattuna Suomen presidenttien järjestämät televisoidut keskustelut ovat poikkeuksellisia. Tiedossa ei ole, että vastaavia tapahtumia olisi järjestetty muualla.

KULTARANTA-KESKUSTELUT – SAULI NIINISTÖ

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tasavallan presidentin kanslia presidentti Sauli Niinistön johdolla, kanssajärjestäjänä Ulkopoliittinen instituutti (UPI).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Niinistön presidenttikausilla vuodesta 2013 vuoteen 2023.
- **AJANKOHTA:** Kesäkuun toinen viikonvaihe sunnuntaina ja maanantaina 2013–2016, 2018–2019 ja 2022–2023; heinäkuun puoliväli 2017, toukokuun loppu 2020, huhtikuun loppupuolella verkkokeskustelut kolmen yliopiston opiskelijoiden kanssa 2021.
- **TEEMAT:** Kaikki liittyneet ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan: Venäjän kehitys, suomalais-ruotsalainen yhteistyö, Euroopan tulevaisuus, Ukraina, Nato, EU, ilmastomuutos, kansainvälinen talous.
- **TAVOITE:** Uudenlainen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa pohtiva kansallinen keskustelutapahtuma, jossa pyrkimys vuoropuheluun.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Tasavallan presidentti Sauli Niinistö, hänen kabinettinsa ja Ulkopoliittinen instituutti.
- **TUNNETUIMMAT KANSAINVÄLISET PUHUJAT:** Brookings Institutionin pääjohtaja Strobe Talbott, Venäjän entinen talousministeri Aleksei Kudrin, Münchenin turvallisuuskonferenssin puheenjohtaja Wolfgang Ischinger (2015), Ruotsin pääministeri Stefan Löfven (2016), EU:n ulkoasioiden korkea edustaja Federica Mogherini, Norjan ulkoministeri Børge Brende ja Naton varapääsihteeri Rose Gottemoeller (2017), YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja Miroslav Lajčák, Ruotsin entinen pääministeri Carl Bildt (2018), Saksan liittopresidentti Frank-Walter Steinmeier (2019), Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg, Norjan pääministeri Jonas Gahr Støre (2022).

- **PAIKKA:** Tasavallan presidentin kesäasunto Kultaranta (2013–2020 ja 2022), verkkokeskustelu (2021) ja Presidentinlinna (2023) Kultarannan remontin vuoksi.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Keskusteluihin kutsuttuja vuosittain sata: ulko- ja turvallisuuspolitiikan asiantuntijoita, poliittisia päättäjiä, tutkijoita sekä hallinnon, järjestöjen, elinkeinoelämän ja median edustajia.
 - **BUDJETTI:** 50 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Yleisradio lähettänyt keskusteluja niin suorana kuin koosteina TV1:ssä, Yle Areenassa sekä verkkokeskustelu suorana www.presidentti.fi/kultaranta
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tasavallan presidentti Alexander Stubb jatkoi Niinistön luomia Kultaranta-keskusteluja kesäkuun 2024 puolivälissä Presidentinlinnassa ja sen jälkeen Kultarannassa. Keskustelut näytetään aiempaan tapaan Ylen kanavilla.
 - **FAKTAT KULTARANNASTA:** Kultarannan tilan ja puutarhan perusti liikemies Alfred Kordelin, jonka kuoleman jälkeen Kultaranta siirtyi 1922 valtion omistukseen. Päärakennuksena toimivan Graniittilinnan ohella 55 hehtaarin alueella on yli 40 rakennusta ja rakennelmaa. Kultarannan puutarha on Suomen ensimmäisiä arkkitehtonisen tyylin mukaisia muotopuutarhoja. Tasavallan presidentin virka-asunnoksi Naantalin Kultaranta vakiintui Lauri Kristian Relanderin aikana vuodesta 1925 lähtien. Vuodesta 2010 alkaen Tasavallan presidentin kanslia ja Alfred Kordelinin säätiö ovat järjestäneet taidenäyttelyjä Kultarannassa. Vuosittain Kultarannan puistoon tutustuu lähes 20 000 kävijää.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** Presidentti Niinistön arkistoitu verkkosivusto vuosilta 2012–2024 löytyy osoitteesta www.presidentiniinisto.fi.
-

10.3 Kultaranta-keskustelut – Alexander Stubb

Stubb jatkaa Niinistön keskustelulinjalla

Tasavallan presidentiksi helmikuussa 2024 valitulle Alexander Stubbille jäi vain muutama kuukausi aikaa miettiä, miten hän jatkaa aiempien presidenttien Halosen ja Niinistön luomaa keskusteluperinnettä. Stubb halusi jatkaa Niinistön luomalla keskusteluformaatilla.

Stubbin vuoden 2024 Kultaranta-keskusteluissa ensimmäinen päivä oli selvästi kansainvälinen (ulkomaiset vieraat, moderaattorit, aiheet), ja se näkyi vieraslistalla. Keskustelijoina oli peräti kuusi ulkoministeriä Pohjoismaista ja Baltiasta. Myös aiemmat presidentit oli kutsuttu. Presidentti Niinistö oli estynyt Washingtoniin suuntautuneen työmatkansa vuoksi, joka liittyi EU-komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenin tilaamaan raporttiin Euroopan kriisivalmiudesta.

Toisena päivänä keskityttiin Suomeen suomalaisten kanssa. Uutuutena oli päivän avaus yhdessä pääministerin kanssa. Tasavallan presidentin kanslian

mukaan ohjelmaa oli myös enemmän ja puheiden sijasta ohjelma oli rakennettu paneelikeskusteluiden varaan.

Stubbin vuoden 2024 Kultaranta-keskustelut muistuttivat erittäin paljon Niinistön järjestämiä keskusteluja. Noin sata kutsuttua keskustelijaa olivat kansanedustajia, tutkijoita, hallinnon, elinkeinoelämän, järjestöjen ja median edustajia. Tapahtuman budjetti oli sama kuin Niinistön viimeisten Kultaranta-keskustelujen.

Yle lähetti kaikki keskustelut suorina, mutta uutuutena oli presidentin mukanaolo Ylen chatissa. Hän ehti vastaamaan tusinaan kysymykseen.

Jotakin uutta on Stubbilta tulossa. Tasavallan presidentin kanslia ilmoittaa: ”Presidentillä on ajatuksia kansalaiskeskusteluista. Niitä suunnitellaan parhaillaan ja niistä viestitään myöhemmin. Nyt saatiin hyvää kokemusta ja paljon ideoita ensimmäisistä keskusteluista.”

Kanslian mukaan tasavallan presidentti Stubbille tulee runsaasti osallistumiskutsuja yhteiskunnallisiin keskusteluihin. Kanslian mukaan niitä pohditaan tapauskohtaisesti aiheen ja aikataulun mukaan.

KULTARANTA-KESKUSTELUT – ALEXANDER STUBB

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tasavallan presidentin kanslia.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2024.
 - **AJANKOHTA:** Kesäkuun puoliväli.
 - **TEEMAT:** Suomi ja Eurooppa muuttuvassa maailmassa.
 - **TAVOITE:** Tarjota kansalaisille mahdollisuus osallistua ulkopoliittiseen keskusteluun sekä luoda suomalaisille ulkopoliittikan tekijöille mahdollisuus keskustella ajankohtaisista aiheista.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Tasavallan presidentin kanslia, Ulkopoliittinen instituutti ja ulkoministeriö.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Ulkopoliittinen instituutti ja ulkoministeriö.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Alankomaiden pääministeri Mark Rutte, Islannin ulkoministeri Kolbrun R. Gylfadóttir, Latvian ulkoministeri Baiba Braže, Liettuan ulkoministeri Gabrielius Landsbergis, Norjan ulkoministeri Espen Barth Eide, Ruotsin ulkoministeri Tobias Billström ja Puolan ulkoministeri Radosław Sikorski.
 - **PAIKKA:** Presidentinlinna, 2025 Naantalin Kultaranta.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **KESTO:** Kaksipäiväinen.
 - **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma, jonne kutsutaan noin sata henkilöä.
 - **BUDJETTI:** Hieman alle 50 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Yle.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.presidentti.fi
-

11 Ympäristö- ja luonnonsuojelutapahtumat

11.1 Maamme rikkaudet Rovaniemellä, Savonlinnassa ja Outokummussa

Kaksi järjestöä synnyttivät kaivoskriittiset keskustelut

”Niina Helistö [Rajat Lapin kaivoksille ry:n jäsen] soitti minulle syksyllä 2021 ja ehdotti, että Saimaa ilman kaivoksia ja Rajat Lapin kaivoksille järjestäisivät yhdessä kansallisen kaivoskriittisen tapahtuman”, muistelee Miisa Mink, Saimaa ilman kaivoksia -yhdistyksen perustaja ja puheenjohtaja. Kummatkin kansalaisliikkeet ovat rekisteröityjä yhdistyksiä, ja ne on perustettu vuonna 2021.

Minkin mukaan akkubuumin aiheuttama paine avata lisää kaivoksia Suomeen johti tapahtuman syntyyn.

Saimaa ilman kaivoksia -sivuston mukaan turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on antanut vuoden 2020 jälkeen kymmenen malminetsintävarausta ja kolme malminetsintälupaa Saimaan alueelle. Ennestään malminetsintää harjoitetaan Heinävedellä ja Juvalla. Lapissa puolestaan on suunnitteilla puolenkymmentä uutta kaivosta. Malminetsinnästä 81 prosenttia keskittyy Lappiin Tukesin selvityksen mukaan. Kaivannaisalan sivuston mukaan maasamme on toiminnassa kahdeksan metallimalmikaivosta. Suurimpia ovat Sodankylän Kevitsa ja Sotkamon Terrafame sekä hopeakaivos.

Molemmat järjestöt ilmoittavat olevansa poliittisesti riippumattomia. Miisa Mink erosi puheenjohtajuudesta lähtiessään vihreiden eduskuntavaali-ehdokkaaksi vuonna 2023.

Ennen omaa tapahtumaansa järjestöt järjestivät yhdessä Kansalaisten kaivosvaltuuskunnan sekä kahden kansalaisaloiteliikkeen (Kaivostoiminnalle Rajat sekä Kaivoslaki Nyt) kanssa keskustelun SuomiAreenassa Porissa heinäkuussa 2022. Akkubuumin seurauksista olivat keskustelemassa

sisäministeri Krista Mikkonen (vihr.), kansanedustaja Mari Holopainen (vihr.), Paliskuntain yhdistyksen erityisasiantuntija Sanna Hast, Suomen Luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Jari Natunen, Rajat Lapin kaivoksille ry:n puheenjohtaja Matti Nojonen ja Kaivosteollisuuden toiminnanjohtaja Pekka Suomela.

Ensimmäinen järjestöjen yhteinen tapahtuma järjestettiin vuonna 2022 Rovaniemen kauppatorilla olevassa jättiteltassa syyskuussa. Kaksipäiväinen tapahtuma sisälsi alustuksia ja paneeleja päättyen puolueiden edustajien keskusteluun. Alustuksia pitivät niin Saamelaiskäräjien kuin matkailualan edustajat. Tilaisuus keräsi molempina päivänä satakunta osallistujaa ja yli tuhat etäseuraajaa verkossa.

Puheiden ohella torilla oli matkailuyritysten kotarakennelmia, porotalousyrittäjiä poroineen sekä kalastusyrittäjiä lohiveneineen. Lisäksi esillä oli kuvanäyttely kaivosalueilla tehdyistä näytteiden otoista. Rovaniemen tapahtuman rahoittivat paikalliset yrittäjät ja 2 000 euron maksun osallistumisestaan maksanut Kaivosteollisuus ry.

Vuorotteluperiaatteen mukaisesti seuraava seminaari oli syyskuussa 2023 Savonlinnassa ravintola House of Olafin tiloissa. Ensimmäisen päivän päätteeksi osallistujille tarjottiin Honey B & T-bonesin klubikeikka. Lisäksi tarjolla oli Savonlinnan risteily, jota kaupunki oli tukemassa.

Tapahtumassa Rajat Lapin kaivoksille ry:n puheenjohtaja Mika Merkku totesi, ettei hän ole kaivoksia vastaan, mutta ne pitäisi toteuttaa ympäristöä ja muita elinkeinoja tuhoamatta ja tuottojen pitäisi jäädä Suomeen. Kummatkin järjestäjätahot vastustavat metallimalmikaivoksia, jotka sijoittuisivat vesistöjen ja suojelualueiden äärelle.

Miisa Minkin mukaan Savonlinnan tapahtuma uutisoitiin Ylen paikallisuutisissa sekä Itä- ja Länsi-Savo-lehdissä. Itä-Savo lehti striimasi tapahtuman myös omille sivuilleen. Suurimman mediahuomion keräsi Savonlinnan kaupungin ja viidentoista muun kunnan ja kaupungin sekä Etelä-Savon liiton antama julistus, jossa vaadittiin Saimaan alueen säilyttämistä malmin-kaivostoiminnan ulkopuolella. Julistus luovutettiin myöhemmin myös elinkeinoministeri Wille Rydmanille sekä ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäselle.

Tapahtuman aiheet ja ohjelman valitsevat ohjausryhmään kuuluvat järjestöjen hallituksen jäsenet.

Vuodelle 2024 oli ensin suunnitteilla Maamme rikkaudet -tapahtuma ke-vääksi Kuusamoon. Sen jäätyä toteutumatta Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri järjestää Kaivospäivät yhdessä Saimaa ilman kaivok-sia ry:n ja Rajat Lapin kaivoksille ry:n kanssa Outokummussa vuonna 2025. Tilaisuus järjestetään Teatteri Kiisussa, ja tapahtuman suojelijana toimii europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen. Ohjelman lisäksi osallistujilla on mahdollisuus vierailla Outokummun historiallisessa kaivosmuseossa. Ta-pahtumaa tukee Koneen Säätiö toisen kerran, tällä kertaa 30 000 eurolla.

MAAMME RIKKAUDET

- **JÄRJESTÄJÄT:** Saimaa ilman kaivoksia ry ja Rajat Lapin kaivoksille ry.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Rovaniemi 2022, Savonlinna 2023 ja Outokumpu 2025.
- **AJANKOHTA:** Syyskuu (Rovaniemi 2.–3.9. ja Savonlinna 22.–23.9.).
- **TEEMAT:** Kaivosten todelliset vaikutukset luonnolle ja elinkeinolle, tapahtumat ovat kaivoskriittisiä.
- **TAVOITE:** Yleisen keskustelun herättäminen maamme kaivostoiminnasta ja kaivoshankkeiden estäminen Saimaalla ja Lapissa.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Järjestävät yhdistykset, joiden puheenjohtajina Miisa Mink Saimaa ilman kaivoksia ry:stä ja Mika Merkkö Rajat Lapin kaivoksille ry:stä sekä Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri (2025).
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen kummassakin tapahtumassa, kunta- ja aluepoliitikko Satu Jaatinen (Asikkala), Helsingin yliopiston ympäristövastuun työelämäprofessori Hannele Pokka, kaivosalaa tuntevia diplomi-insinöörejä, Suomen Luonnonsuojeluliiton erityisasiantuntija Jari Natunen, toimittaja-tietokirjailija Helena Petäistö, Kaivosteollisuus ry:n toiminnanjohtaja Pekka Suomela, poromiehiä, ammattikalastajia.
- **PAIKKA:** Rovaniemen kauppatori, tapahtumateltilta Pub Old Lättis. Savonlinnassa ravintola House of Olaf. Outokummussa Teatteri Kiisu.
- **MUSIIKKI:** Savonlinnassa tilaisuuden jälkeen Honey B & T-bonesin konsertti osallistujille ilmainen, yleisölle 30 euroa. Outokummussa tutustuminen vanhaan kaivosmuseoon.
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
- **OSALLISTUMISMAKSU:** Kaivosteollisuus ry:llä 2 000 euroa vuonna 2022. Ei maksuja vuonna 2023.
- **BUDJETTI:** Rovaniemellä 20 000 euroa ja Savonlinnassa 52 000 euroa, molemmat saatiin Koneen Säätiöltä apurahana.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu.
- **FAKTAT ROVANIEMESTÄ JA SAVONLINNASTA:**
Rovaniemi on arktisen alueen pääkaupunki, Lapin maakuntakeskus ja joulupukin virallinen kotikaupunki. Asukkaita on vajaa 65 000. Lapin alueella on toiminnassa kolme kaivosta Kittilässä, Kevitsassa ja Elijärvellä sekä suunnitteilla seitsemän kaivoshanketta.

Savonlinna sijaitsee Etelä-Savon maakunnassa, ja asukkaita on 32 000. Kaupunki tunnetaan Olavinlinnasta ja siellä järjestettävistä Savonlinnan Oopperajuhlita. Kaupungissa järjestettiin Saimaa Summit -keskustelutapahtuma vuosina 2008–2017. Tällä hetkellä Saimaan seudulla ei ole toiminnassa olevia malmikaivoksia. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin mukaan alueella on viisi malminetsintä lupaa.

■ **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.maammerikkaudet.org, www.saimaailmankaivoksia.fi

11.2 Itämeri puhuu Helsingissä

Säätiöt mukana Itämeren pelastamisessa

John Nurmisen Säätiö perustettiin vuonna 1992 tekemään tekoja Itämeren pelastamiseksi. Se tarkoittaa meren rehevöitymisen vähentämistä, meriluonnon suojelua sekä meren merkityksestä viestimistä. Itämeren saastuminen nousi yleisön laajaan tietoisuuteen viimeistään 2000-luvun alussa. Rantavaltiot sopivat Itämeren suojelun toimintaohjelmasta 2007, mutta se ei toteutunut.

Itämeri puhuu -keskustelutarja on osa säätiön merikulttuurityötä, jossa pyritään vahvistamaan ihmisen ja meren välistä suhdetta. John Nurmisen Säätiön kulttuurituottaja Elina Tuomarila ja toimitusjohtaja Annamari Arrakoski-Enghart ideoivat Itämeri-keskustelut vuonna 2020 laajentamaan säätiön toimintakenttää. Säätiö halusi aktiivisemmin mukaan yhteiskunnalliseen keskusteluun erityisesti yhdistäen monialaisesti tiedettä ja taidetta.

Helsingin Sanomien Musta Laatikko -live-journalismitapahtuma oli innoittajana säätiön omiin keskustelutapahtumiin. Tilaisuuksissa on ollut keynote-puheenvuoroja, paneelikeskusteluja, musiikkia, teatteria ja pientä tarjoilua. Tilaisuudet on suunnattu mielipidevaikuttajille, säätiön kumppaneille ja lahjoittajille sekä kaikille Itämeren ystäville. Yksi keskusteluista on pidetty englanniksi, muut suomeksi.

Jokaisella Itämeri puhuu -keskustelulla on ollut oma teemansa. Puhujia ja esiintyjä ideoidaan tiimissä. Käytännössä ohjelman sisällöstä ovat vastanneet Elina Tuomarila ja viestintäjohtaja Elina Lehtinen. Tapahtumalla ei ole mediakumppania, vaan säätiön oma viestintä on vastannut tiedottamisesta. Keskusteluista kolme on striimattu YouTubeen, josta ne löytyvät yhä.

Keskustelujen yleisömäärät ovat vaihdelleet 30–120 henkilöön. Viestintäjohtaja Elina Lehtisen mukaan ihmisten osallistuminen tilaisuuksiin on

koronan jälkeen muuttunut. ”Ihmistä on tullut paljon valikoivampia ajankäyttönsä suhteen. Välillä on todella vaikeaa saada yleisöä paikalle, ja sitten taas yllättäviin tilaisuuksiin onkin ruuhkaa. Mutta kiinnostavat julkisuuden henkilöt saavat yleisöä paikalle”, kuvaa Lehtinen järjestäjän arkea.

Keskustelujen lisäksi säätiö on järjestänyt lukuisia taidenäyttelyjä. Suomenlinnassa kesällä 2023 seitsemän taiteilijan näyttely Tunteamaton Itämeri keräsi yli 11 000 kävijää.

Vuonna 2019 säätiö perusti Itämeripäivän, jota juhlitaan kahdeksassa Itämeren rantavaltiossa. Itämeripäivänä järjestetään satoja tapahtumia ja useita kymmeniä yhteiskunnallisia keskusteluja liittyen meren tilaan, luontokatoon ja ilmastonmuutokseen. Säätiö oli myös mukana Helsinki puhuu -tapahtuman Itämeri-päivillä Espan lavalla vuosina 2020, 2021 ja 2023.

Kysyin Elina Lehtiseltä, onko yritetty järjestää yhtä isoa tapahtumaa, jossa kaikki Itämerestä kiinnostuneet tahot olisivat mukana. Hän vastasi näin: ”Siitä kyllä puhumme ja haaveilemme.”

Itämeren suojeluun liittyviä keskustelutilaisuuksia on ollut järjestämässä John Nurmisen Säätiön lisäksi useita tahoja. Ilkka Herlinin johdolla 2008 perustettu Baltic Sea Action Group (BSAG) -säätiö järjesti yhdessä presidentti Tarja Halosen ja pääministeri Matti Vanhasen kanssa Baltic Sea Action Summitin vuonna 2010. Tapahtuma keräsi paikalle noin 200 ulkomaista toimittajaa, ja siellä tehtiin 150 sitoumusta – muun muassa Itämeren maiden pääministerit – toimiin Itämeren hyväksi. Tämän jälkeen BSAG ei ole järjestänyt keskustelutapahtumia.

Myös WWF Suomi on osallistunut omilla toimillaan Itämeren suojeluyrityksiin. Itämereen liittyviä keskusteluja on järjestetty myös Naantalissa (Operaatio Saaristomeri) sekä Kotkan Meripäivien yhteydessä.

ITÄMERI PUHUU

- **JÄRJESTÄJÄT:** John Nurmisen Säätiö.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuodesta 2021 alkaen.
- **AJANKOHTA:** Tilaisuudet eri ajankohtina.
- **TEEMAT:** Itämereen liittyviä keskusteluja eri teemoista.
- **TAVOITE:** Tuoda eri alojen asiantuntijoita yhteen keskustelemaan Itämerelle merkittävistä kysymyksistä.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** John Nurmisen säätiön kulttuurituottaja Elina Tuomarila ja viestintäjohtaja Elina Lehtinen.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka, professori Laura Kolbe ja Helsingin Sanomien vastaava päätoimittaja Kaius Niemi (2021); Ruotsin entinen ilmasto- ja ympäristöministeri Isabella Lövin, entinen Puolustusvoimain komentaja Juhani Kaskeala, Itämeritutkimuksen professori Alf Norkko, kirjailija-taiteilija Hannu Väisänen ja tietokirjailija Marjo T. Nurminen (2022); EVA:n johtaja Emilia Kullas, terapeutti Tommy Hellsten ja erikoistutkija Meri Kallasvuo (2023); oikeuspsykologi Julia Korkman, meribiologi Juha ”Roope” Flinkman (2024).
 - **PAIKKA:** Kansallismuseon auditorio, Pikku-Finlandia kaksi kertaa ja Kansallisteatterin Willensauna.
 - **MUSIIKKI:** Jokaisessa tilaisuudessa on ollut aiheeseen liittyvä kulttuuriesitys (mm. musiikkia ja lausuntaa).
 - **KESTO:** 1,5 tuntia.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 5 000–7 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuonna 2024 tapahtuma loppusyksyllä ja tilaisuudet jatkuvat jossain muodossa vuonna 2025.
 - **FAKTAT JOHN NURMISEN SÄÄTIÖSTÄ:** Vuonna 1992 perustetun säätiön tavoitteena on pelastaa Itämeri ja sen perintö tuleville sukupolville. Säätiön hankkeissa (vuonna 2023 yhdeksän hanketta) parannetaan Itämeren tilaa vähentämällä mereen kohdistuvaa kuormitusta ja ympäristöongelmia. Se vaalii myös mereen liittyvää kulttuuriperintöä. Säätiö sai lahjoituksia noin 2,9 miljoonaa euroa vuonna 2023. Se oli 75 prosenttia kaikista vuoden tuloista. Säätiö toimii lahjoitusvaroilla. Tukijoita ovat niin yritykset ja muut säätiöt kuin yksityishenkilötkin. Säätiön yhteistyökumppaneita vuonna 2024 olivat muun muassa Fortum, Nokia, Supercell, Ålandsbanken, Roschier Asianajotoimisto, Sanoma Media Finland ja Veho. Muita yrittystukijoita oli noin 70.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.jnfoundation.fi
-

11.3 IlmastoAreena lissä

Aloitus EU-rahalla, sitten kiistojen kohteena

Iin kunnassa ryhdyttiin jo vuonna 2012 hakemaan ratkaisuja ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Kunnasta oli tullut edelläkävijä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä. Elinkeinoyhtiö Micropoliksen silloisen toimitusjohtajan Leena Vuotoveden mukaan tapahtuma syntyi yhtiön pitkäaikaisesta unelmasta kanavoida kunnan onnistunut ilmastotyö koko Suomelle avoimeksi ilmastotekojen juhlaaksi.

Ja mikä oli luodessa, kun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta saatiin lähes 600 000 euroa hankerahoitusta kolmeksi vuodeksi (2019–2021). Vuotoveden mukaan rahoituksen järjestämisessä oli apuna

Hanna Lahti, jolla oli monialaista kokemusta tapahtumien järjestämisestä. Hankerahoituksella palkattiin tapahtumalle oma projektipäällikkö ja koordinaattori.

Tapahtumasta pyrittiin saamaan yhtä aikaa valtakunnallinen ja paikallinen. Se ajoitettiin elokuuhun, koska heinäkuu on kesälomakuukausi ja sen puoliväliä hallitsi SuomiAreena.

Tapahtumalla ei ole varsinaista esikuvaa. Inspiraationa oli Helsingin yliopiston tieteen päivät ja niiden festarimainen jalkautuminen.

Ensimmäisenä vuonna 2019 järjestettiin kaksipäiväinen tapahtuma, joka keräsi 6 500 kävijää. Huilingin puistossa keskusteltiin vihreästä taloudesta, hiilineutraalista maataloudesta ja kuntien ilmastotyöstä. Puoluetentissä olivat mukana likimain puolueiden ykkösnimet. Puheiden ohella kulttuuri-ohjelmaa löytyi konsertista teatteriin, pakopelistä näyttelyihin ja kelluntaan lijoessa.

Kunnan kaikki 1 400 koululaista tuotiin Areenaan puoleksi päiväksi tutustumaan tapahtumaan ja Ilmastotorin esittelyständeihin. Eniten yleisöä kiinnostivat kuitenkin tähtitieteilijä Esko Valtaoja ja some-tähti Roni Back.

BBC:n kuvausryhmä kävi vuonna 2019 tekemässä dokumentin Iin ilmastosankareista BBC World -kanavalle. Kotimaassa tapahtuma ei ylittänyt valtakunnallista uutiskynnystä, mutta tapahtuma huomioitiin paikallisesti.

Vuonna 2020 tapahtuma järjestettiin koronapandemian vuoksi virtuaalisena useampana verkkotapahtumana. Seuraavana vuonna esillä oli vahvasti luontosuhteen heijastuminen taiteeseen ja kirjallisuuteen, ja puhetta oli myös matkailusta, ruoasta ja asumisesta.

Puoluetentti vedettiin kunnan omien poliitikkojen voimin kansanedustajien ollessa eduskunnan ylimääräisessä täysistunnossa Afganistanin kriisin kärjistyttyä.

IlmastoAreenasta laaditun loppuraportin mukaan tapahtuma ei ehtinyt kasvaa kansallisesti tunnetuksi kansalaisten massatapahtumaksi. Tapahtumaa suositeltiin jatkossa kolmipäiväiseksi: yksi päivä koululaisille ja nuorille, toinen kansalaisille ja kolmas asiantuntijoille. Suunnitelmat jäivät toteutumatta.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Teijo Liedeksen mukaan vuoden 2023 eduskuntavaalien aikaan kritiikki liiallista ilmastonsuojeluintoa kohtaan vahvistui kunnassa. ”Erään valtuutetun mukaan kyse on ideologisista kekke-

reistä”, muistelee Liedes. Micropoliksen toimitusjohtajaksi vaihtunut Helena Illikainen huomasi, ettei isoa tapahtumaa kyetty järjestämään. ”Esitin iltanuotiota eräänlaisena välimallina saadakseni tapahtuman pidettyä hengissä. Rahaa käytimme noin 10 000 euroa”, toteaa Illikainen.

Tapahtuma siirrettiin kuuden kilometrin päähän keskustasta Iijokisuistoon. Kahdella iltanuotiolla keskustelijoina oli luontoväkeä sekä eri alojen asiantuntijoita. Kipinänuotiolla oli mahdollisuus kysyä ympäristöasioista kuntapäätäjiltä ja virkamiehiltä. Ilta päättyi musiikkiesityksiin. Aiheet olivat enemmän paikallisia kuin aiemmin.

Vuoden 2023 tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Nuku yö ulkona -järjestön kanssa Suomen luonnon päivänä. Iltanuotiot keräsivät 500 kävijää, ja sen saama palaute kansalaisilta, yrityksiltä ja kumppaneilta oli 98-prosenttisesti myönteistä.

Ilmastotyön politisoituminen kunnassa johti siihen, ettei rahoitusta löytynyt tapahtuman järjestämiseen sen paremmin vuonna 2024 kuin myöskään vuonna 2025. Kunnanhallituksen puheenjohtaja Teijo Liedeksen mukaan kuntapäätäjien enemmistö ei ollut valmis sitoutumaan tapahtumaan. Tapahtumalle varattiin valtuuston äänestyksen tuloksena 5 000 euron suunnittelumääräraha vuodelle 2025 ehdolla, että esitetty tapahtuma järjestettäisiin kyseisenä vuonna.

Oulun vuoden 2026 kulttuuripääkaupunkihankkeen ohjelmassa Ilmasto-Areena taas löytyy kahden vuoden tauon jälkeen. Micropoliksen toimitusjohtaja Helena Illikaisen mukaan kolmen tapahtuman kokonaisuuteen on suunniteltu 100 000 euron määrärahaa. Nämä tapahtumat ovat musiikki-tapahtuma Nättepop-piknik, taidetapahtuma Art Ii Biennaali ja Ilmasto-Areena.

ILMASTOAREENA

- **JÄRJESTÄJÄT:** lin kunnan elinkeinoyhtiö Micropolis.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** 2019–2021, 2023.
- **AJANKOHTA:** Elokuun loppu.
- **TEEMAT:** Kunnan ilmastotyöstä kertominen koko maan laajuisesti ja ilmastokeskusteluun mukaan kansalaiset, tutkijat, päättäjät ja elinkeinoelämä.
- **TAVOITE:** Valtakunnallisesti johtava ilmastokeskustelun eteenpäin viejä ja tapahtuman hajauttaminen kuntien, yritysten ja oppilaitosten omiin IlmastoAreenoihin ympäri vuoden.

- **OHJELMASISÄLTÖ:** 12-jäseninen kansallinen johtokunta puheenjohtajana Suomen Ympäristökeskuksen johtaja Jyri Seppälä. Iin kunnasta kaksi edustajaa ja Oulun kaupungista yksi. Lisäksi paikallinen ohjausryhmä.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** 50 tahoa, mm. Valio, Neste, Pohjolan Voima, Iin seurakunta, Oulun 2026 kulttuuripääkaupunkihanke.
 - **TUNNETUIMMAT KESKUSTELIJAT:** Eurooppaministeri Tytti Tuppurainen, euro-parlamentaarikko Ville Niinistö sekä kansanedustajat Hanna Sarkkinen, Mari-Leena Talvitie, Antti Kurvinen, Sari Essayah ja Jussi Halla-aho, Suomen Ympäristökeskuksen professori Jyri Seppälä, maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio, tähtitieteilijä Esko Valtaoja, some-vaikuttaja Roni Back (2019); työelämäprofessori Pauli Aalto-Setälä, säveltäjä Jaakko Kuusisto, Geologian tutkimuskeskuksen pääjohtaja Kimmo Tiilikainen (2021); Suomen Luonnonsuojeluliiton hallituksen puheenjohtaja Hanna Halmeenpää, Ylen Luontoillan asiantuntijoita (2023).
 - **PAIKKA:** Huilingin puisto (2019, 2021), Karhun leirikeskus Iijoen suistossa (2023).
 - **MUSIIKKI/VASTAAVA:** Metsäelokuvakonsertti, musiikkiteatteriesitys, näyttelyitä, ilmastokelluntaa Iijossa (2019); Iin Mieslaulajat, stand up -esitys, rockyhtye Aknestikin laulaja Jukka Takalo (2023).
 - **KESTO:** Kaksipäiväinen vuosina 2019 ja 2021, yksipäiväinen vuonna 2023.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** 580 000 euroa vuosille 2019–2021; 10 000 euroa (2023); 5 000 euroa (2025).
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuonna 2026 Oulun kulttuuripääkaupunkitapahtuman yhteydessä.
 - **FAKTAT IIISTÄ:** 10 000 asukkaan kunta sijaitsee 35 kilometriä pohjoiseen Oulusta. Kunnassa on 43 tuulivoimalaa, mikä on neljänneksi eniten Suomessa. Kunta on myös edelläkävijä kasvihuonepäästöjen vähentämisessä Suomessa.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.ilmastoareena.fi
-

12 Kesäfestivaaleilla järjestetyt kulttuurikeskustelut

12.1 Maailma kylässä Helsingissä

Musiikkia, taidetta, myyjäisiä ja keskusteluja

Maailma kylässä -monitaidefestivaali on nykymuodossaan alkanut 1995. Alkuperäinen idea on syntynyt Vaasassa vuonna 1988, jolloin Vaasan evankelis-luterilaiset seurakunnat järjestivät ensimmäisen kansalaisjärjestö-tapahtuman yleisölle. Tätä Mahdollisuuksien toriksi kutsuttua tapahtumaa järjestettiin vuonna 2024 yhä yhdessätoista kaupungissa eri puolilla Suomea.

Helsingissä Mahdollisuuksien tori kasvoi Maailma kylässä -festivaaliksi vuonna 1995, ja niitä järjestettiin vuorovuosina vuoteen 2005 saakka. Sen jälkeen tori on ollut osa festivaalia.

Yhteiskunnalliset keskustelut -puheohjelmat tulivat laajemmin osaksi festivaaleja vuonna 2005.

Tapahtuman järjestää Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry. Kepa on kehityskysymysten asiantuntijajärjestö, joka vuonna 2018 yhdistyi EU-tason kehityspolitiikkaan keskittyneen kattojärjestö Kehys ry:n kanssa Fingoksi. Toiminta-ajatus on ollut alusta alkaen innostaa suomalaista kansalaisyhteiskuntaa toimimaan oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Ensimmäisen kymmenen vuoden ajan Maailma kylässä oli vahvasti musiikkipainotteinen. Artisteina esiintyivät muun muassa HIM, Ultra Bra, Apulanta, Paula Koivuniemi ja PMMP sekä lukuisat kansainväliset nimet, kuten Skatalites Jamaikalta sekä YK:n pakolaisjärjestön hyvän tahdon lähettiläs Barbara Hendricks.

Puheohjelmissa on käsitelty ilmastonmuutosta, maailman köyhyyttä, ihmisoikeuksia, pakolaisuutta ja kestävä kehitystä. Enimmillään keskustelutilaisuuksia oli vuonna 2011 yli sata ja vuonna 2024 vajaa parikymmentä.

2010-luvun molemmin puolin näytteilleasettajia oli nelisen sataa, joista ruokamyyjiä kuutisenkymmentä ja kansalaisjärjestöjä 300.

Kaisaniemen Puiston vaihduttua Suvilahteen vuonna 2022 on näytteilleasettajien määrä puolittunut.

Vuosina 2013–2018 festivaaleilla oli noin 80 000 kävijää, eniten vuonna 2012 (yli 105 000). Koronapandemian jälkeisinä vuosina kävijämäärät Suvilahdessa ovat puolittuneet, ja vuonna 2024 tapahtumassa oli 45 000 kävijää.

Festivaalin ajankohdaksi valikoitui toukokuun toiseksi viimeinen viikonloppu, ei koulujen päättäjäisviikonloppu eikä elokuu Helsingin Juhlaviikkojen vuoksi. Kesällä puolestaan kansalaisjärjestöjen jäsenet ovat vapaaehtois-toiminnassa muilla festivaaleilla.

Puheohjelmat ovat keränneet vuosittain muutama tuhat kävijää. ”Vuonna 2024 tapahtumassa oli 3 000 kuulijaa ja tilaisuuksissa keskimäärin 50–150 osallistujaa”, kertoo ohjelmapäällikkö Johanna Eurakoski.

Järjestäjä Fingo valitsee puheohjelmat kolmella tavalla. Vuoden 2024 syksyllä oli open call -haku epäkaupallisille tahoille, toiseksi Fingo tuottaa itse ohjelmaa tavoitteidensa mukaisesti ja kolmanneksi mukaan pääsevät sisältökumppanit ja/tai kaupalliset tahot. Kaupallisille toimijoille on tarjolla paketteja, joiden hinta on 3 000 eurosta ylöspäin riippuen siitä, mitä muuta pakettiin haluaa ottaa (esim. mainostilaa tai näytteilleasettajapaikan).

Toteutettujen kävijäkyselyiden mukaan noin puolet festivaaliyleisöstä koki vielä vuonna 2019, ettei puheohjelma ollut kovin kiinnostavaa. Niihin onkin pyritty lisäämään viihteellisempää sisältöä eikä pelkästään kovaa asiakeskustelua. Järjestäjille annetaan myös konkreettista apua. Eurakoski kertoo: ”Olemme hankkineet puhekouluttajan, joka tukee tilaisuuden järjestäjää sen konseptoinnissa ja kirkastamisessa. Lisäksi meillä on av-tuottaja, joka auttaa lavan setupin rakentamisessa ja siinä, mitä screenillä näytetään ja millaista video- ja kuvamateriaalia siellä voi esittää.” Puhujat saavat koulutusta puhekouluttajalta, ja järjestäjille on oma kenraaliharjoituspäivä. Järjestäjät maksavat itse ohjelmakustannuksensa.

Puheohjelmien määrä on Eurakosken mukaan puolittunut siitä, mitä se oli Kaisaniemen puistossa. Suvilahdessa kolmasosa ohjelmasta oli puhetta, kun Kaisaniemessä määrä oli puolet. Puhelavan kustannukset ovat 30 000–40 000 euroa, kun kaikki kulut huomioidaan.

Kaikki puhelavan ohjelmat striimataan ja lisäksi järjestäjille annetaan tal- lenne heidän omasta ohjelmastaan heti tilaisuuden jälkeen. Striimauksilla on ollut noin tuhat katsojaa.

Tapahtuman kokonaisbudjetti on noin 850 000 euroa. Omarahoituksella siitä kerätään puolet, ja loput saadaan ulkoministeriön myöntämästä Fin- gon ohjelmatuesta. Helsingin kaupungin toiminta-avustus on 30 000 euroa. ”Kaupunki voisi hyödyntää tätä tapahtumaa paremmin. Sen arvo piilee ko- touttamisessa, kansainvälisessä toiminnassa ja kansainvälisen Helsingin voi- makkaana esiin marssina. Lisäksi se on yksi Helsingin merkittävimmistä ilmaistapahtumista”, kertoo Eurakoski.

Tuloista suurin osa tulee näytteilleasettajien paikkamaksuista: on isoa ja pientä telttapaikkaa, pöytäpaikkoja, kirjamaailman sisäpaikkoja sekä ruoan, juomien ja basaarien myyntipaikkoja. Ruoka- ja juomapaikkojen hinnat vaihtelevat 1 000–3 000 euroon, basaaripaikat 500:sta yli tuhanteen euroon sekä telttapaikat vajaasta tuhannesta eurosta 8 000 euroon. Mahdollisuuk- sien torin ja kirjamaailman paikat on hinnoiteltu 500 eurosta ylöspäin.

Maailma kylässä on Eurakosken mukaan yhtä aikaa musiikkifestivaali, messu- ja ruokatapahtuma, lasten juhla sekä myös yhteiskunnallisen kes- kustelun tapahtuma. Eniten festivaaleilla yleisöä kiinnostavat musiikki- esitykset sekä tunnelma.

MAAILMA KYLÄSSÄ

- **JÄRJESTÄJÄT:** 260 suomalaisen kehitysjärjestön kattojärjestönä toimiva Fingo ry.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran vuonna 1995, aiemmin Mahdollisuuksien torina 1980-luvun lopulta lähtien.
- **AJANKOHTA:** Toukokuun toiseksi viimeinen viikonloppu.
- **TEEMAT:** Kestävä kehitys ja ihmisoikeudet, tasa-arvo, globaali vastuu ja kansalaistoiminta, rauha.
- **TAVOITE:** Ymmärryksen lisääminen globaaleista kysymyksistä sekä suomalaisten innostaminen toimintaan kestävän tulevaisuuden puolesta.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Fingon ohjelmaraati valitsee puheohjelmien järjestäjät kolmiportaisella hakumenettelyllä.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Euroopan komission Suomen edustusto, Euroopan parlamentin Suomen tiedotustointisto, Kirkon ulkomaanapu, Helsingin kaupunki (2025); Radio Helsinki (2024 ja kaikkiaan lähes 60 kumppania 2024); ulkoministeriö ja Fingon omistama Maailman Kuvaletti (2023 ja 2025). Aiemmin järjestöjä, viranomaistahoja ja yrityksiä.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Malilainen muusikko, YK:n hyvän tahdon lähettiläs Inna Modja ja Ukrainan Suomen suurlähettiläs Olga Dibrova (2025); ukrainalainen sotatoimittaja

Illia Ponomarenko, kurdiaktivisti Rojin Birzoi, Sitran johtaja Veera Heinonen sekä kansalaisvaikuttajia ympäri maailmaa (2024); aktivisti Helena Gualinga (2023); presidentti Tarja Halonen (kuusi kertaa vuodesta 2012 lähtien), pääministeri Matti Vanhanen, ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen ja kirjailija Sofi Oksanen (2009); ministerit Heidi Hautala, Paavo Arhinmäki, Erkki Tuomioja ja Ville Niinistö (2012); ulkoministeri Pekka Haavisto (2022 ja 2021) sekä useita europarlamentaarikkoja.

- **PAIKKA:** Kaisaniemen puisto ja Rautatientori (1995–2019); sitten viisi paikkaa, muun muassa Allas Sea Pool, Kauppatori ja Tiivistämö (2022), Suvilahti (2023–2025).
- **MUSIIKKI JA MUUT:** Toistakymmentä musiikkikonserttia, dokumenttielokuvia, taidenäyttelyjä, 50 ruokamyyjää, yli 200 näytteilleasettajaa, lastenohjelmaa.
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
- **BUDJETTI:** 850 000 euroa, hallinto yms. kuluineen 900 000 euroa.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Fingon oma lehti Maailman Kuvalehti ja Radio Helsinki.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkumassa samalla konseptilla.
- **FAKTAT FINGOSTA:** Yhdistyksessä työskentelee 32 henkilöä, ja sen yhdeksänjäsenistä hallitusta johtaa kansanedustaja Eva Biaudet. Muut hallituksen jäsenet ovat jäsenjärjestöjen edustajia.
- **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.maailmakylassa.fi

12.2 Työväen Musiikkitapahtuma Valkeakoskella

Keskustelutapahtumien edelläkävijä kulttuurifestivaaleissa

Jyväskylän ja Vaasan Kesän yhteiskunnallisen hiipumisen myötä työväen musiikki siirtyi Valkeakoskelle. Tapahtuman piti alun perin kiertää Suomea, mutta Valkeakoski valittiin pysyväksi järjestämispaikaksi siellä perinteisesti vaikuttaneen vahvan työväenատteen vuoksi.

Ensimmäinen Työväen Musiikkitapahtuma järjestettiin 1972: alustajina Kaj Chydenius (Työväenliike säveltäjän innoittamana), Otto Donner (Työväen musiikin tehtävät), M. A. Numminen (Työväen henkinen musiikkipolitiikka) ja Reijo Frank (Suomen työväen laulujen historia) ja mukana työväen kuorot sekä soittokunnat ja viimeisenä iltana työväen tanssit.

”Vuoden -72 kolmipäiväinen tapahtuma keräsi 2 000–3 000 henkeä. Ylen TV2 koosti ohjelmasta 35 minuutin mittaisen ohjelman ja tapahtumaa päätettiin jatkaa vuosittain”, kerrotaan Työväen Sivistysliiton Etelä-Hämeen piirin ideoimasta (työnimellä Vilskeet Koskissa) tapahtumasta Tero Tuomiston kirjoittamassa Työväen Sivistysliiton 100-vuotishistoriikin osassa 2.

Työväen Musiikkitapahtuma 2025: Lavalla muun muassa Robin Packalen, Ilta, Samae Koskinen, Ismo Alanko ja Dallapé-orkesteri. Musiikki-

tarjonnaltaan Valkeakosken tapahtuma muistuttaa muita kesän iskelmä- ja popfestivaaleja. Perinteistä työväenmusiikkia kuullaan joka vuosi avajaisissa Valkeakosken soittokunnan esittämänä sekä yhteislaulutilaisuuksissa, joissa lauletaan vanhoja työväenlauluja sekä kerrotaan niiden historiasta. Jos keskustellaan kulttuurista, niin sitten rauhanlauluista ja amerikansuomalaisten lauluperinteestä. Lapsille ja ikäihmisille on ilmaisohjelmaa, lavarunoutta ja tapahtumatoria. Työväen Musiikkitapahtuman siitä tekevät tänään yhteiskunnalliset keskustelut.

Toiminnanjohtajaksi 1997 tulleen Marianne Haapojan mukaan työväen tapahtumalle oli vaikea saada sponsoreita. ”Ideoin ammattiliitot mukaan ensin musiikkia kuuntelemaan jäsenalennuksilla ja sitten tuomalla mukaan keskustelut.” Yksitoista ammattiliittoa alkoikin antaa jäsenilleen 10–50 euron tukea pääsylippuihin.

Keskusteluja on käyty vuodesta 1972 lähtien. Vuodesta 2006 eteenpäin on puhuttu yleisestä kulttuuripolitiikasta, kirjallisuudesta, elokuvasta ja poliittisista lauluista. Esimerkiksi vuoden 2017 keskustelu käsitteli 1960-luvun laululiikkeen kehitystä nykypäivään, ja keskustelijoina olivat Tipi Tuovinen, Paleface ja Jarkko Martikainen.

Vuodesta 2010 alkaen lisääntyivät varsinaiset yhteiskunnalliset keskustelut. Puhetta on riittänyt työväenliikkeen tulevaisuudesta (2012 keskustelijoina mm. opiskelija Sanna Marin ja SDP:n puoluevaltuuston puheenjohtaja Pia Viitanen), työelämän arvoista (2013 Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Antti Rinne ja EK:n työmarkkinajohtaja Lasse Laatusen), markkinataloudesta (2016 kansanedustajat Ville Skinnari ja Elina Lepomäki sekä vakuutusyhtiö Turvan toimitusjohtaja Minna Metsälä) sekä ilmastonmuutoksesta (2019 SAK:n puheenjohtaja Jarkko Eloranta, SITRAn ilmastoasiantuntija Oras Tynkkynen sekä yhdysvaltalaisen kongressiedustajan Aleksandria Ocasio-Cortezin neuvonantaja Randy Abreu).

Tilaisuuksien järjestäjiin ovat kuuluneet vasemmistopuolueiden ohella muun muassa SAK, Suomen Freelance-journalistit, Into Kustannus, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia sekä Työväen että Kansan Sivistysliitot.

Koronapandemian jälkeen yhteiskunnallisista keskusteluista on vastannut nelikko Teollisuusliitto, Insinööriliitto, Paperiliitto ja Ammattiliitto Pro niin sisällön kuin rahoituksen osalta. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT tuli mukaan vuonna 2024.

Toiminnanjohtaja Haapojan mukaan tapahtuma on järjestetty alusta alkaen heinäkuun loppupuolella. ”Ajankohdaksi valikoitui kesän lopetus ja syksyn aloitus. Toki haasteita ajankohdan kanssa on varsinkin, kun SuomiAreena oli heinäkuussa, niin olimme kilpailutilanteessa – tulevatko ihmiset SuomiAreenan jälkeen meille”, pohtii Haapoja tapahtuman oikeaa ajankohtaa.

Nykyisin tapahtuman budjetti on noin 800 000–900 000 euroa. Valtaosa tuloista kerätään musiikin pääsylipuilla, ravintolatuotoilla ja yhteistyökumppanuuksilla. Valkeakosken kaupungin tuki markkinointiyhteistyönä on 35 500 euroa vuodessa. Koronavuonna 2022 tapahtuma sai valtiovarainministeriön erityistukea, mutta muuten valtio ei ole myöntänyt tukea.

Keskustelujen järjestämiseen kuluu 5 000 euroa. Parhaimmillaan tapahtumalla oli vajaa 40 000 kävijää 2010-luvun lopulla. Vuonna 2024 kävijöitä oli 20 000, mikä johti taloudellisiin ongelmiin. Toiminnanjohtaja Marianne Haapoja kertoo: ”Nimenmuutostakin on ehdotettu, mutta kulttuurihistoriallisilla perinteillä on merkitystä, ja meidän tehtävämme on edistää työväen kulttuuriperinnettä.” (Yle Uutiset 15.10.2024.)

Tapahtumaa tukevat ammattiliitot maksavat osallistumisestaan muutamasta tuhannesta eurosta aina 10 000 euroon saakka. Summa riippuu yhteistyösopimuksista. Niihin sisältyy näkyvyyttä, jäsenilaisuuksia ja ohjelmasisältöä.

Merkittävintä on kuitenkin ammattiliittojen jäsenilleen antama alennus pääsylipun hintoihin. Se vaihtelee 10–60 euroon liitosta riippuen. Keskustelutapahtumiin on yleensä ilmainen sisäänpääsy.

Yhteiskunnallisista keskusteluista vastaavista liitoista Teollisuusliitto ja Paperiliitto kuuluvat SAK:hon, Ammattiliitto Pro STTK:hon ja Insinööriliitto Akavaan. Viimeisenä 2022 mukaan tulleen Insinööriliiton viestintäjohtaja Jari Rauhamäki kertoo: ”Lähdimme, kun Teollisuusliitto pyysi meitä porukkaan.”

”Kesätapahtumiin mukaan meneminen on alkanut Pori Jazzista, jolloin Satakunnan insinöörit järjestivät sidosryhmilleen brunsseja. Tullessani Insinööriliittoon lähdimme hakemaan liitolle näkyvyyttä paikoissa, joissa meitä ei ole totuttu näkemään. Nyt olemme tukemassa Helsinki Horse Show’ta, Luottomies-elokuvaa ja Suunnistusliittoa,” kertoo Rauhamäki liittonsa uusista avauksista.

Myös Musiikkitapahtuman toiminnanjohtaja Marianne Haapoja haluaa tapahtuman, jossa on moniäänisyyttä: ”Ei pelkästään yhden puolueen tai liiton väkeä, vaan eri näkökulmista syntyvää keskustelua.”

Keskusteluja on vuosittain seurannut 50–130 henkilöä. Insinööriliiton Rauhamäen mukaan enemmänkin väkeä tilaisuuksiin olisi mahtunut.

Työväen Musiikkitapahtuman tilaisuudet on keskitetty kaupungin keskustaan, UPM Tervasaaren paperitehtaan piha-alueelle ja Myllysaaren museon pihalle. Paperitorille on pystytetty iso telttä, ja käytössä on myös pienempi vanha tehdasrakennus, nykyinen nuorisotila.

Tapahtumassa on myös Sananvapauden lava, jossa on ollut puhetta ja musiikkiesityksiä. Lavalla järjestetään päivällä keskustelutilaisuuksia, ja ammattiliittojen vaatimuksesta ne ovat ilmaisia, mutta illalla on tarjolla musiikkiesityksiä, joihin on pääsymaksu. Kaikki tapahtumapaikat ovat kävelyetäisyyden päässä toisistaan.

Porissa järjestettävän SuomiAreenan ohella Työväen Musiikkitapahtumassa on oma tapahtumatori. ”Sieltä olemme myyneet parikymmentä paikkaa 500–1 000 euron hintaan. Nyt suunnitteilla on muutamalla kymppillä varattavissa olevia vilttipaikkoja niin kansalaisjärjestöille kuin pienyrittäjillekin”, kertoo Haapoja.

Tapahtuma on tehnyt yhteistyötä myös paikallisen seurakunnan kanssa. Päälavalla on vihitty aviopari, ja kesälle 2025 on suunnitteilla Virsiä ja viiniä -ilta.

50-vuotisesta taipaleestaan huolimatta Valkeakosken tapahtuma on alun jälkeen noteerattu pääosin työväenlehdissä sekä Valkeakosken Sanomissa. Haapoja kertoo: ”Neljän ammattiliiton tilaisuuksia on striimattu parin viime vuoden aikana, myös Aamulehden kautta.”

VALKEAKOSKEN TYÖVÄEN MUSIIKKITAPAHTUMA

- **JÄRJESTÄJÄT:** Työväen Sivistysliiton Etelä-Hämeen piiri (1972–1991), Työväen Musiikkitapahtuma ry, jonka jäsenjärjestöt ovat Valkeakosken kaupunki sekä Työväen Sivistysliiton Pirkanmaan ja Etelä-Hämeen piirijärjestöt (1992–2025).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Musiikkitapahtuma alkanut 1972, jonka jälkeen myös kulttuuri- ja yhteiskunnallisia keskusteluja.
- **AJANKOHTA:** Heinäkuun viimeisellä viikolla.
- **TEEMAT:** Kyseessä monitaidefestivaali, jossa näyttelyjä, lasten- ja nuortenohjelmaa, yhteislaulua, lavatansseja sekä kotimaisten artistien musiikkia. Keskusteluissa teemoina ajankohtaiset työelämä- ja työmarkkina-asiat sekä kulttuuri.
- **TAVOITE:** Ajankohtaisista työmarkkina-asioista ja kulttuurista keskusteleminen.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Yhteiskunnallisista keskusteluista vastaavat niistä järjestävät tahot.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Valkeakosken kaupunki ja rahoittajina Kansan Sivistysrahasto, Riihisäätiö ja Kuluttajaosuustoiminnan säätiö. Keskusteluohjelmissa Teollisuusliitto,

Paperiliitto, Insinööriliitto, Ammattiliitto Pro, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Työväen Sivistysliitto ja SAK.

- **PAIKKA:** UPM:n Tervasaaren tehtaan ja Myllysaaren museon piha-alueilla Valkeakosken keskustassa.
 - **MUSIIKKI:** Vuosittain noin 50 esiintyjää.
 - **YLEISÖ:** Maksullinen tapahtuma. Keskustelutilaisuuksiin vapaa pääsy. Osaan tarvitaan pääsylippu.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Musiikkitapahtuman tapahtumaranneke kolmelle päivälle 70–110 euroa. Seitsemän ammattiliittoa, esimerkiksi Paperiliitto, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ja Suomen Elintarviketutkijain Liitto, antavat jäsenilleen alennusta lippujen hinnoista kuten myös niiden 11 paikallisosastoa ja -yhdistystä. Alennukset jäsenille 10–50 euroa. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto antaa puolestaan jäsenilleen 75 prosentin alennuksen lipun hinnasta.
 - **BUDJETTI:** Musiikkitapahtuman osalta 800 000–900 000 euroa. Keskustelutilaisuuksien osalta 5 000 euroa, joka sisältyy kokonaisbudjettiin.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Valkeakosken Sanomat ja Aamulehti, joilta ilmaista mainostilaa.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuosittain.
 - Faktat Valkeakoskesta: Valkeakoski on 21 000 asukkaan kaupunki 35 kilometriä Tampereelta etelään. Kaupunki tunnetaan paperiteollisuudesta ja patruuna Juuso Waldenista (1940–1969). Hänen aikanaan kaupunkia rakennettiin Yhtyneiden Paperitehtaiden ja kaupungin yhteistyönä. Walden kuului myös vuonna 1934 perustetun jalkapalloseura Valkeakosken Hakan perustajajäseniin. Työväen Musiikkitapahtuman ohella Valkeakoski tunnetaan kuvanveistäjä Emil Wikströmin taiteilijakodista sekä pilapiirtäjä Kari Suomalaisen paviljongista.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.musarit.fi
-

12.3 Flow talks Helsingissä

Musiikki- ja taidefestivaalilla myös puhetta

Flow’n matka musiikki- ja kaupunkikulttuurifestivaaliksi alkoi VR:n vanhoilta makasiineilta vuonna 2004, jolloin siellä alettiin esittää uutta musiikkia. Kolmen vuoden kuluttua tapahtuma siirtyi Suvilahden alueelle lähelle Sörnäistä. Ensi kertaa vuonna 2011 ohjelmasta löytyi pienimuotoista puheohjelmaa: workshopeja, kisastudio ja festivaalipaneeli. Seuraavana vuonna musiikkimedia Nuorgamin lisäksi puhuttiin jo kaupunkisuunnittelusta.

Vuonna 2013 puheohjelmia toteutettiin yhteistyössä ajatushautomo Demos Helsingin kanssa. Festivaaleilla oli kuusi eri keskustelutapahtumaa, ja yhtä lukuun ottamatta kaikkien teemat koskivat musiikkia. Vuonna 2014 uusina puheohjelman yhteistyötahoina mukaan tulivat Slush, Music Finland ja Frame. Tämän jälkeen Demos jatkoi vuodet 2015 ja 2016.

Viiden vuoden tauon jälkeen – joista kaksi oli koronan vuoksi peruttuja – vuonna 2023 Flow talks -ohjelman yhteistyötahoina olivat YouTube (Flow Talks Music), Helsingin Sanomat (Musta Laatikko) sekä Helsingin kaupunki (Flow talks Sustainability).

Flow’n toimitusjohtaja Suvi Kallio kertoo: ”Flow’n yleisössä on joka tapauksessa paljon yhteiskunnallisesti valveutuneita kävijöitä sekä yhteiskunnallisia vaikuttajia. Flow on siis luonnollinen kohtaamispaikka ja alusta yhteiskunnalliselle keskustelulle.” Keskustelut ovat valtaosin liittyneet tavalla tai toisella musiikkiin. Ensimmäinen ja tähän mennessä ainoa puolueiden edustajien paneelikin käsitteli musiikkialaa.

Keskusteluja on järjestetty päivittäin yhdestä kahteen kolmen päivän aikana.

”Emme kuitenkaan koskaan ota poliittisesti kantaa tai halua liputtaa mitään kansallisia lippuja. Siinä mielessä Flow:ssa tuskin tullaan näkemään poliittisia hahmoja tai poliittisia keskusteluja. Haluamme tietoisesti pysyä

Musiikki- ja kaupunkikulttuurifestivaali Flow kerää kymmeniätuhansia osallistujia. Muutama keskustelukin mahtuu lähes 150 musiikkiartistin esiintymisten joukkoon. Kuva: Petri Anttila, Flow.

semmoisen ulkopuolella”, kertoo Kallio. Hänen mukaansa tapahtuman ensisijainen tarkoitus on tarjota korkeatasoisia musiikki- ja kulttuurielämyksiä ja eskapismia arjesta.

”Festivaalit toimivat hyvänä alustana myös erilaisten sidosryhmätapaamisten, keskustelujen ja virkistyspäivien viettoon. Ihmiset ovat alttiita ja sosiaalisesti avoinna festivaaleilla”, sanoo Kallio.

Flow on tähän mennessä kuitenkin ainoa nuorisomusiikin festivaali, jossa on puheohjelmaa.

Tapahtumassa aiotaan järjestää edelleen puheohjelmia. ”Jos idea ja sopivat yhteistyötahot löytyvät, toteutamme ohjelman. Ellei sopivaa sisältöä löydy, ei ohjelmaa toteuteta väkisin”, sanoo Kallio.

Flow’n mediahuomio kohdistuu musiikkiin niin alan medioissa kuin valtakunnankin sanomalehdissä. MTV Uutiset Live striimasi vuoden 2022 musiikkialan keskustelun, ja vuoden 2023 ohjelmista löytyi mainintoja musiikkilehti Rumbasta, Ilta-Sanomista ja Ydin-lehdestä. Puheohjelmat eivät ole ylittäneet perinteistä uutiskynnystä.

FLOW TALKS

- **JÄRJESTÄJÄT:** Flow Festival Oy. Vuodesta 2018 alkaen osa kansainvälistä Superstruct Entertainment -festivaalikonsernia. Sen omistuksessa on noin sata festivaalia Euroopassa ja Australiassa. Aiemmin yhtiön omistivat kokonaan Tuomas Kallio, Suvi Kallio ja Toni Rantanen.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Festivaali järjestettiin ensi kerran vuonna 2004. Vuodesta 2011 lähtien mukana on ollut erilaista puheohjelmaa. Vuonna 2022 ensi kertaa puolueiden edustajat keskustelivat musiikkialan tulevaisuudesta ja kasvusta.
- **AJANKOHTA:** Elokuun puoliväli.
- **TEEMAT:** Aiheita kaupunkisuunnittelusta, teknologian hyödyntämisestä, musiikin ja luovien alojen liiketoiminnasta ja kansainvälisyydestä sekä kestävästä kehityksestä.
- **TAVOITE:** Nostaa esiin ajankohtaisia ja kiinnostavia teemoja liittyen luovien alojen kansainvälisyyteen ja kasvuun, kestävään kehitykseen ja kaupunkikulttuuriin.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Flow Festival yhteistyössä vaihtuvien kumppanien kanssa.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Sanoittaja Jukka Virtanen (2012); mediatutkija Sam Inkinen, Zen Roboticsin markkinointijohtaja Jufo Peltomaa (2013); ympäristöministeri Ville Niinistö, Even Heggernes (Airbnb), Helsingin pormestari Jussi Pajunen, Tuuli Kaskinen (Demos) sekä taiteilijoita mm. Heta Kuchka ja Jani Leinonen (2014); Helsingin apulaispormestari Anni Sinnemäki (2016); pääministeri Sanna Marinin ohella kuuden puolueen edustajat (2022); tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala, kansanedustaja Nasima Razmyar (2023); Koneen designjohtaja Visa Rauta, Google DeepMindin tutkimustieteilijä Ethan Manilow (2024).

- **PAIKKA:** VR:n makasiinit (2004–2005), Kaikukatu Sörnäinen (2006), Suvilahti (2007–). Puheohjelmat useammassa eri tilassa Flow-festivaalialueella, viimeisimmät vuodet Suvilahden Tiivistämössä.
 - **MUSIIKKI:** Flow:ssa esiintyy kolmen päivän aikana noin 150 kansainvälistä ja kotimaista esiintyjää.
 - **YLEISÖ:** Puheohjelmissa sadasta viiteensataan henkilöä. Koko festivaalin kävijämäärä kolmen päivän aikana 90 000 vuosina 2022–2024.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Pääsylippu festivaaleille. Kolmen päivän lippu 215 euroa (2018), 239 euroa (2023) ja 269 euroa (2025). Yhden päivän lippu 119 euroa (2023) ja 159 euroa (2025).
 - **BUDJETTI:** Liikevaihto vuonna 2024 noin 11 miljoonaa euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei varsinaista mediakumppania. Festivaalin yhteistyökumppanina on Helsingin Sanomat.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuosittain.
 - **FESTIVAALIN YHTEYSTIEDOT:** www.flowfestival.com
-

12.4 Kihveli Soikoon! Hankasalmella 1999, 2018 ja 2022–2023

Keskustelua skifflemusiikin sekaan

Tyhjiilleen jäänyt rautatieasema ja paikkakunnalle keskittynyt skifflemusiikin harrastus loivat maailman suurimman skifflemusiikin tapahtuman. Tapahtuman järjestämisen aloitti Hankasalmen kunta vuonna 1996, ja kolme vuotta myöhemmin perustettu Kihveli Soikoon ry on vastannut tapahtumasta siitä lähtien.

Tapahtuman perustivat yhteistyössä kulttuurisihteeri Ulla Kolehmainen ja hankasalmelainen Werner Bros -yhtye. Alusta alkaen yhtyeen jäsen Jyrki Tuukkanen ja kulttuurisihteeri Kolehmainen järjestivät musiikin ohkeen keskustelutilaisuuksia muun muassa filosofiasta ja aivotutkimuksesta. Vuonna 1999 keskusteltiin maaseudun tulevaisuudesta Joensuun yliopiston tohtori Mikko Kumpulaisen johdolla.

2000-luvulla Kihvelistä tuli pelkästään musiikkitapahtuma. Viime vuosina Hankasalmen aseman kylältä kotoisin olevat Tuukkanen ja Mervi Mölsä elvyttivät keskustelut uudelleen. Keskustelut ovatkin kyläyhdistyksen järjestämiä.

Kansalaissodan muistovuonna 2018 käsiteltiin vuoden 1918 tapahtumia Suomen ja Hankasalmen näkökulmasta. Alustajina toimivat vähäväkisten asemasta muun muassa Lenin-museon johtaja Aimo Minkkinen Tampe-

reelta ja terapeutti Jari Aho Hankasalmelta. Toisena teemana oli rauha ja suvaitsevaisuus, josta alusti kansanedustaja Hussein Al-Taee (sd.). Hän puhui omasta pakolaisuudestaan.

Aseman kylän viimeisen kaupan sulkemisen myötä vuonna 2022 keskusteltiin pienten kylien ja maaseudun kuihtumisesta. Keskustelua johdatteli vuoden kyläksi valitun Iitin Vuolenkosken kylän edustaja Pauli Pethman. Hankasalmelle Ukrainan sodan jaloista pois muuttaneiden 40 ukrainalaisen pakolaisen myötä vuonna 2023 puhuttiin toivosta. Keskustelua johdatteli Suomen Punaisen Ristin pääsihteeri Kristiina Kumpula. Tilaisuudessa ukrainalaiset myivät leipomiaan ukrainalaisia leivoksia.

Festivaali on järjestetty 150 talkoolaisen voimin, ja kävijämäärä on ollut 4 500 henkilöä eli saman verran kuin kunnassa on asukkaita.

Keskustelutilaisuuksia on mainostettu festivaalin ohjelmissa, ja Hankasalmen Sanomat on kirjoittanut etukäteen tapahtumista. Markkinoinnissa on käytetty myös sosiaalista mediaa. Kunta puolestaan on tukenut tapahtumaa vuosittain toiminta-avustuksella.

Keskusteluihin on osallistunut 20–50 henkilöä per tilaisuus, ja palaute on ollut myönteistä. Musiikin ja keskustelujen lisäksi tapahtumassa on järjestetty skifflesoitinten rakennus- ja soittokursseja, ruokatapahtumia, taidenäyttelyjä, hamppu- ja kansallispukuseminaarit ja vuoden 2018 keskustelutilaisuudessa tanssiteos sodasta ja rauhasta.

Keskustelupaikat ovat vaihdelleet aseman koulun juhlasalista koulun kulttuuritilaan. Keskustelupaikan – vanhan rautatieaseman – omistaa Kihveli Soikoon ry, ja se sijaitsee kymmenen kilometrin päässä Hankasalmen keskustasta.

Kihveli Soikoon! hakeutui konkurssiin vuoden 2024 alussa.

KIHVELI SOIKOON!

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kihveli Soikoon ry vuoteen 2023 saakka. Hankasalmen elävän kulttuurin yhdistys HELKU vuodesta 2024 alkaen.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 1999, toistaiseksi viimeisen kerran vuonna 2023. Musiikkitapahtuma, jossa muutama keskustelutilaisuus.
- **AJANKOHTA:** Heinäkuun kolmas viikonloppu.
- **TEEMAT:** Kansalaissota/sisällissota, Venäjän tilanne, pienten kylien asema, Ukrainan sota.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Jyrki Tuukkanen, Mervi Mölsä ja yhdistyksen hallitus. Keskustelut kyläyhdistyksen järjestämiä.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Kansanedustaja Hussein al-Tae, Suomen Punaisen Ristin pääsihteeri Kristiina Kumpula.
 - **PAIKKA:** Hankasalmen asema ja siihen liittyvät rakennukset.
 - **MUSIIKKI:** Ei puhetilaisuuksien yhteydessä.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Muutamia satoja euroja. Kahtena viime vuotena keskusteluihin ei erillistä budjettia.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Kihveli Soikoon! hakeutui konkurssiin vuoden 2024 alussa. Hankasalmen elävän kulttuurin yhdistys HELKU ry jatkaa tapahtumaa ilman keskusteluja.
 - **FAKTAT HANKASALMESTA JA SKIFFLESTÄ:**
Hankasalmi on vajaan 4 700 asukkaan kunta Keski-Suomessa. Se sijaitsee 45 kilometrin päässä Jyväskylästä Kuopioon päin. Maaseutukunnan merkittävin tapahtuma on skifflemusiikkiin keskittynyt Kihveli Soikoon! -festivaali. Tapahtumapaikka sijaitsee kymmenen kilometriä Hankasalmen keskustasta.
Skifflemusiikki on saanut alkunsa Yhdysvaltain eteläisistä osavaltioista 1920- ja 1930-luvuilla. Tällöin köyhät muusikot rakensivat itse soittimensa arkisista tavaroista, kuten pyykkilautoista, peltipurkeista ja puulaatikoista. Tunnetuin skifflemusiikkia soittavista yhtyeistä on The Beatles, joka aloitti skiffleyhtyeenä nimellä Quarrymen ennen kuin siitä tuli maailmalla tunnettu. Suomessa tunnetuin skiffleyhtye on Hankasalmelta kotoisin oleva Werner Bros. Kihveli Soikoon! -tapahtumassa on ollut esiintyjä Englannista, Saksasta, Italiasta, Ruotsista ja Yhdysvalloista.
-

12.5 Sodankylän elokuvajuhlat

Ammattiliitto Pro mukana keskustelemassa elokuvien lomassa

Olisiko joku voinut kuvitella vielä 20–30 vuotta sitten, että SAK, Metalliliitto tai STTK olisi ollut kesän kulttuurijuhlissa mukana keskusteluissa? No ei todellakaan. SuomiAreenaan lähtivät ensimmäiset (Jyty-liitto ja STTK) heti vuonna 2006, mutta ei sentään musiikkijuhlille. Muutos lähti liitoista itsestään: uusia jäseniä oli pakko hakea uusilla keinoilla, kun jäsenmäärät alkoivat laskea eikä entinen ammattiyhdistysasia vedonnut uusiin sukupolviin.

Yksi ay-puolen rajojen rikkojista on ollut Ammattiliitto Pro. Se lähti teltoineen musiikkifestivaaleille: Joensuun Ilosaarirockiin, Oulun Qstockiin sekä Neste-ralliin 2010-luvun puolivälissä. Ja sitten yhteiskunnallisiin keskusteluihin, ensin Työväen Musiikkijuhlille Valkeakoskelle ja sen jälkeen Sodankylän elokuvajuhlille vuonna 2016.

Idean isä oli Pron silloisen järjestöosaston Juha Kähärä. ”Elokuvfestivaalien kanssa piti ensin käydä keskustelut siitä, oliko ammattiliitto kelvollinen tapah-

tumaan: piti olla yhteiset arvot – yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Pron osallistumisen ratkaisi lopulta elokuvajuhlien taiteellinen toimikunta, johon kuuluivat Aki ja Mika Kaurismäki sekä juhlien taiteellinen johtaja Timo Malmi”, kertoo Pron puheenjohtaja (2014–2024) Jorma Malinen.

Pron järjestämät keskustelut ovat kulttuuripainotteisia. Niin teemat kuin keskustelijatkin Pro valitsee yhdessä elokuvajuhlien kanssa. Keskustelut järjestetään pienessä teltassa, ja ne ovat keränneet elokuvajuhlilla vt. toiminnanjohtajan Mika Rönkön mukaan viime vuosina 50–80 henkeä. Jorma Malisen mukaan palaute oli vuonna 2024 positiivisempaa kuin aikaisempina vuosina. Keskustelut ovat tunnin mittaisia.

2024 keskustelu koski työelämän heikennyksiä, kärjistyvää polarisaatiota ja luovien alojen yhteiskunnallisia vaikutuksia. Mika Rönkön mukaan yhteiskunnalliset keskustelut sopivat erittäin hyvin kulttuuritapahtumiin. ”Kulttuuri ja elokuvat ovat jo lähtökohtaisesti yhteiskunnallisia, ja Sodankylän juhlien ohjelmisto on perinteisesti yhteiskunnallinen”, toteaa Rönkkö.

Koronavuonna 2021 Prolla oli etukäteen nauhoitettu keskustelu, joka esitettiin verkossa. Keskustelun ohella Prolla on oma teltta Kitisen rannan koulun pihapiirissä, jossa pääsee pyörittämään onnenpyörää. Lisäksi liitolla on oma kolmen elokuvan nimikkosarja, ja liiton jäsenille on tarjolla rajoitettu määrä elokuvalippuja. Vastavuoroisesti Sodankylän elokuvajuhlat ovat mukana vuosittain Pron jäsenristeilyllä ja järjestävät siellä elokuvaesityksiä sekä erikoisnäytöksiä Helsingin Cinema Orionissa. Ne ovat keränneet vuosittain vajaa 200 henkeä per näytös.

Pro on yksi elokuvajuhlien monista yhteistyökumppaneista. Ammattiliitoista se on ainoa. Puheenjohtaja Jorma Malinen ei kuitenkaan halua kertoa järjestönsä elokuvajuhlabudjetista. Hänen mukaansa kyseessä on osapuolten välinen luottamuksellinen sopimushinta.

Sodankylän elokuvajuhlilla on ollut vuosittain 30 000–35 000 kävijää.

SODANKYLÄN ELOKUVAJUHLAT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Sodankylän elokuvafestivaali ry.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Elokuvajuhlan perustivat Sodankylän kunta sekä suomalaiset elokuvantekijät Anssi Mänttari, Aki Kaurismäki ja Mika Kaurismäki vuonna 1986. Festivaalijohtajana toimi vuoteen 2014 saakka Peter von Bagh. Yhteiskunnallinen keskustelu tuli mukaan vuonna 2016 Ammattiliitto Pron ohjelmalla.
- **AJANKOHTA:** Kesäkuun puoliväli, viisi päivää.

- **TEEMAT:** Työelämä ja uusi työ, luovien alojen asema, työ- ja toimeentulo taiteen kentällä (Pron keskustelut); elokuvajuhlilla yli sadan elokuvan esittäminen vuosittain.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Ammattiliitto Pro yhdessä Sodankylän elokuvajuhlien kanssa.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUIJA:** Elokuvaohjaaja Mika Kaurismäki, ohjaaja Hanna Bergholm ja näyttelijät Terhi Panula, Martti Suosalo, Heikki Kujanpää, Elina Knihtilä, Oona Airola ja Saara Cantell.
 - **PAIKKA:** Elokuvajuhlien pieni telta.
 - **MUSIIKKI:** Ei yhteiskunnallisissa keskusteluissa.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Elokuvajuhille peruslippu elokuvaan 10 euroa, sarjalippu 110 euroa, mykkäelokuvakonsertteihin 15–35 euroa.
 - **BUDJETTI:** Pro ei kerro budjettinsa suuruutta.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Ammattiliitto Prola ei mediakumppania.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Yhteistyösopimus elokuvajuhlien kanssa vuoteen 2028.
 - **FAKTAT SODANKYLÄSTÄ:** Keski-Lapissa sijaitseva runsaan 8 000 asukkaan kaupunki on tunnettu elokuvafestivaalien ohella jokakesäisistä Tankavaaran kullanhuhdonta-kisoistaan, jääkäriprikaatistaan sekä Suomen suurimpiin lukeutuvista tekojärvistä Lokasta ja Porttipahdasta. Sodankylässä sijaitsevat myös Pahtavaaran ja Kevitsan kaivokset.
 - **FESTIVAALIN YHTEYSTIEDOT:** www.msfilmfestival.fi
-

12.6 Kaustisen kansanmusiikkijuhlat

Aineettoman kulttuuriperinnön SuomiAreena

Kaustisella, kuten muillakin merkittävillä kulttuurifestivaaleilla, poliitikkoja on nähty vuosikymmenet avaussanojen ja juhlapuheiden esittäjinä. Puheet ovat keskittyneet kulttuuriin, ja yhteiskunnallinen keskustelu on pidetty visusti kulttuurista erillään. Lähimmäksi Kaustisella päästiin vuonna 1994, jolloin silloinen pääministeri Esko Aho toi EU-komission puheenjohtaja Jacques Delorsin delegaatioineen tutustumaan kansanmusiikkijuhliin.

Ensi kerran Kaustisella keskusteltiin vuonna 2023. Tilaisuus järjestettiin kunnioittamaan keskipohjalaista kulttuurivaikuttajaa, maakuntaneuvos Viljo S. Määttälää. Hänen syntymästään tuli tuolloin kuluneeksi sata vuotta. ”Tällä keskustelulla halusimme kunnioittaa hänen muistoaan, ei pelkästään Kaustisen kansanmusiikkijuhlien perustajana, vaan koko maakunnan puolestapuhujana. Hänen ansiostaan Keski-Pohjanmaa on yhä elinvoimainen”, toteaa toiminnanjohtaja Valtteri Valo.

Neljän kansanedustajan ohella Kansantaiteen keskuksessa järjestetyssä keskustelussa oli mukana keskipohjalaisia vaikuttajia maakunnasta ja muualta

Suomesta. Jo aiemmin viikolla oli järjestetty kolmena päivänä Juurista vahvat siivet -keskustelusarja, jossa olivat haastateltavina muun muassa Ylen mediapäällikkö Petri Jauhiainen, entinen kansanedustaja ja ministeri Pertti Salolainen, kunnanjohtaja Minna Nikander sekä hyvinvointialueen lastenlääkäri Antti Saari. Nämä keskustelut järjestettiin keskellä festivaalialuetta sijaitsevalla Mondo-lavalla.

Kansanmusiikkijuhlat toimivat monien eri kulttuurien kohtaamispaikkana, joten Valon mukaan keskustelutilaisuudet sopivat hyvin musiikin loomaan. Järjestäjät ovat saaneet keskusteluista hyvin vähän palautetta, mutta saatu palaute on ollut positiivista.

Valon arvion mukaan kulttuuri on jatkossakin vahvasti esillä Kaustisella. Pro Kaustinen ry päättää omista keskusteluistaan, ja muiden tahojen järjestämistä sovitaan tapauskohtaisesti erikseen.

Kaustisella on myös järjestetty seminaareja, jotka liittyvät maailmanlaajuiseen tavoitteeseen saada kulttuuri osaksi YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Seminaarit ovat keränneet tutkijoita ja opiskelijoita muun muassa Ranskasta, Taiwanista, Ruotsista ja Virosta. Tästä syystä järjestäjät kutsuvat festivaaliviikkoa ”aineettoman kulttuuriperinnön Suomi-Areenaksi”.

Kaustisen Kansanmusiikki-instituutti puolestaan järjesti rauhan seminaarin vuonna 2023 osana festivaalin vuoden rauhanteemaa. Tässä aineettoman kulttuuriperinnön roolia ja asemaa aseellisten konfliktien oloissa käsitelleessä seminaarissa olivat puhumassa muun muassa tutkija-tanssipedagogi Diana Gutiérrez Kolumbiasta, ukrainalaisen Hudaki Village Bandin vetäjä Yuri Bukovynets ja Crisis Management Initiative -järjestön Aasia-ohjelman vetäjä Oskari Eronen. Seminaari oli englanninkielinen.

”Painetta yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle on tapahtuma-alalla paljonkin, varsinkin nykyisen kulttuurirahoituksen osalta”, sanoo Valo. Kaustista, Helsingin Flow-festivaalia sekä Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtumaa yhdistääkin poliitikkojen esiintyminen kulttuurikeskusteluissa.

”Vaikka keskustelujen kävijämäärät olivat Kaustisella vähäiset, sitä paikkasi maakuntalehti Keskipohjanmaan tilaisuuksille antama palstatila”, kertoo Valo.

Vuonna 2015 SuomiAreena kutsui kolmen merkittävän kulttuurifestivaalin artisteja esiintymään Poriin. Sunnuntaina 12. heinäkuuta Kuhmon kamarimusiikkijuhlien Enesco-kvartetti esiintyi Porin teatterissa. Seuraavana

iltana tervehdyksen toivat Kaustisen kansanmusiikkijuhlilta kansanmusiikki-yhtye Frigg ja lasten ja nuorten musiikkiryhmä Näppärit Raatihuoneen puiston isolla Purje-lavalla. Tiistaina puolestaan samassa paikassa Savonlinnan Oopperajuhlilta esiintyivät oopperalaulajat Johanna Rusanen-Kartano ja Walteri Torikka säestäjänään pianisti Tuula Hällström.

KAUSTISEN KANSANMUSIIKKIJUHLAT – KAUSTINEN FOLK MUSIC FESTIVAL

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pro Kaustinen ry sekä Kansanmusiikki-instituutti.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Kansanmusiikkijuhla ensi kerran vuonna 1968. Yhteiskunnallisia keskusteluja ensimmäisen kerran vuonna 2023.
 - **AJANKOHTA:** Heinäkuun toinen viikko vuosittain.
 - **TEEMAT:** Kulttuuriperintö ja alueelliset vetovoimatekijät, rauhantyö.
 - **TAVOITE:** Kulttuurin merkitys alueellisen vetovoiman lisääjänä.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Pro Kaustinen ry, Kansanmusiikki-instituutti ja Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahasto.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Taiteen edistämiskeskuksen erityisasiantuntija Antti Huntus, kansanedustajat Paula Risikko, Mika Lintilä, Pia Sillanpää ja Nasima Razmyar, Suomen Kuvalehden päätoimittaja Matti Kalliokoski, Kokkolan kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sari Innanen, Pohjanmaan kauppakamarin puheenjohtaja Janne Ylinen, Oulun kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeen ohjelmajohtaja Samu Forsblom, opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriasiainneuvos Mirva Mattila, Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuksen professori Markku Wilenius ja Kansanmusiikki-instituutin johtaja Matti Hakamäki.
 - **PAIKKA:** Kansantaiteen keskus, Museosali ja Mondo-lava festivaalialueella.
 - **YLEISÖ:** Keskusteluissa 20–100 henkilöä.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Koko tapahtuma yli 1,1 miljoonaa euroa, keskustelujen osalta muutama tuhat euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Keskipohtanmaa-lehti, joka pohjusti pääkeskustelua kolmena päivänä teemalla ”Juurista vahvat siivet”.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Yhteiskunnallisia keskusteluja luvassa jatkossakin.
 - **FAKTAT KAUSTISESTA:** 4 300 asukkaan Kaustisen kunta sijaitsee Keski-Pohjanmaalla. Kokkolaan on matkaa 45 kilometriä ja Pietarsaareen 55 kilometriä. Kunta on erityisen tunnettu kansanmusiikista ja kansanparantamisesta. Kaustinen Folk Music Festival on Pohjoismaiden suurin kansanmusiikkitapahtuma. Se kerää vuosittain noin 40 000–60 000 kävijää. Vuonna 2023 festivaalilla oli yli 5 000 esiintyjää. Tapahtuman järjestäjän Pro Kaustinen ry:n jäseniä ovat Kaustisen Nuorisoseura ry, Kaustisen pelimanniyhdistys ry ja Näppärit ry. Pro Kaustinen on vastannut vuodesta 2012 alkaen koko juhlien tuotannosta. Kaustislainen viulunsoitto nostettiin Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon joulukuussa 2021.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.kaustinen.net
-

12.7 Kotkan Meripäivät

Vuodesta 1962 lähtien vietettyjä Kotkan Meripäiviä voinee pitää yleisfestivaalina – koko perheen kesätapahtumana, kuten he itse kertovat. Alkuvuosisikymmeninä olivat vahvasti esillä merenkulku ja satamat, nykyään musiikki ja lapset markkinahumua unohtamatta. Tapahtumissa on ollut vuosittain 100 000–200 000 kävijää.

Ensimmäiset keskustelut Meripäivillä alkoivat vuonna 2023 teemana alueelle suunniteltu Power Coast -akkuklusteri. Samalla teemalla jatkettiin vuonna 2024. Keskustelujen järjestämisestä vastasivat Kotkan–Haminan seudun kehitysyhtiö Cursor ja sen Power Coast -hanke.

Idean itäistä Suomenlahtea koskevasta keskustelusta esitti Puhtaan meren puolesta ry:n hallituksen jäsen, Porvoon kaupunginvaltuutettu Outi Lankia. Mukaan he saivat Minun mereni ry:n, joka toimii Kotkan–Haminan alueella. Sen sijaan Puhtaan meren puolesta ry on Meri-Porin asukkaiden perustama kansalaisliike. Heinäkuussa 2024 järjestettyyn paneelikeskusteluun osallistuivat muun muassa olympiavoittaja Tapio Korjus paikkakuntalaisten vaikuttajien ohella. Meripäivien järjestäjä Kotkan kulttuuri- ja tapahtumapalvelut maksoi tilaisuudesta 200 euron palkkion Puhtaan meren puolesta ry:lle.

”Akku- ja Suomenlahti-keskusteluihin on osallistunut muutamia kymmeniä ihmisiä. Keskustelut on sijoitettu puolen päivän seutuville ennen varsinaista Meripäivien ohjelmaa”, kertoo Kotkan kaupungin yhteyspäällikkö Kari Makkonen. Keskusteluja ei striimattu, eikä keskusteluilla ollut media-kumppania.

Minun Mereni ry on ollut mukana myös Ari Heinilän elokuvan ”Minun mereni” levittämisessä. Elokuun lopun Itämeri-päivänä 44 minuutin mittaista elokuvaa esitettiin noin kymmenessä rannikkokaupungissa. Maaliskuussa 2025 elokuva siirtyi Koulukinon listoille, josta sitä on voinut tilata kouluihin. Elokuvan esitysoikeuksista ovat kiinnostuneet niin Yle kuin ulko-ministeriö.

Puhtaan meren puolesta ry on järjestänyt aiemmin kaksi Itämeri-aiheista keskustelua SuomiAreenassa Porissa. Kumpanakin vuonna (2021 ja 2022) keskustelussa on soinnut jazz Antti Sarpilan ja Jari Perkiömäen yhtyeen voimin. Europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen oli mukana vuonna 2021, ja molempina vuosina muut keskustelijat olivat vesi- ja ympäristöalan asiantuntijoita. Vuonna 2017 yhdistys järjesti heinäkuussa Yyterissä meren halaus-

tempauksen, johon osallistui satoja ihmisiä ketjussa Ytyerissä. Satakunnan Kansan etusivulle päätyneessä mielenilmauksessa vastustettiin Porin Mänty-luotoon rakennettua tuhkankäsittelylaitosta.

Kotkan kaupunki on puolestaan järjestänyt Nato-keskustelun otsikolla ”Nato tuli, katosiko pelko?” kesän 2023 Meripäivien yhteydessä ja vuonna 2024 Suomen ensimmäisen kunnallis- ja aluevaalipaneelin. Keskustelut järjestettiin Meripäivien aikaan, mutta ne eivät kuuluneet Meripäivien viralliseen ohjelmaan. Yhteyspäällikkö Kari Makkonen kertoo: ”Aloite keskusteluista tuli kahdelta demarivaltuutetulta, Jukka Lopperilta ja Riku Piriseltä, varmaankin malina SuomiAreena.” Aloite Nato-keskustelusta tuli Makkoselta itseltään.

Keskustelut eivät ole herättäneet mielenkiintoa sen paremmin yleisössä kuin mediassakaan. Keskustelujen sijoittaminen puolenpäivän tienoille ennen varsinaisten Meripäivien ohjelmien alkamista lienee yksi syy vähäisiin yleisömääriin. Kari Makkosen mukaan yhteiskunnallisten keskustelujen jatkosta ei ole tehty päätöstä. Hän pitää jatkoa mahdollisena.

KOTKAN MERIPÄIVÄT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kotkan kulttuuri- ja tapahtumapalvelut (kaupungin yksikkö).
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Keskustelut Meripäivillä alkoivat 2023.
 - **AJANKOHTA:** Heinäkuun loppu.
 - **TEEMAT JA TAVOITTEET:** Ajankohtaiskeskustelujen järjestäminen.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Hartwall ja Kotkan–Haminan seudun kehitysyritys Cursor ja sen Power Coast -hanke, joka kokoaa Kaakkois-Suomen akkuklusteritoimijat.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Tapahtuman järjestäjä yhdessä Meripäivien kanssa.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Mökkiläinen, olympiavoittaja Tapio Korjus, purjehtija, KTP-Basketin puheenjohtaja Jyrki Lindström (2024).
 - **PAIKKA:** Kotka-lava kaupunginteatterin piha-alueella.
 - **MUSIIKKI:** Ei keskustelujen yhteydessä.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Ei kustannuksia Meripäiville. Järjestäjät maksoivat tilaisuutensa kulut.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Avoin, Itämeri-keskustelua ei toteutettu vuonna 2025.
 - **FAKTAT KOTKASTA:** Kaupungissa on 50 000 asukasta, ja sen merkittävin tapahtuma on Kotkan Meripäivät. Se on yleisömäärältään Suomen kolmanneksi suurin festivaali-tapahtuma. Hyvin tunnettu nähtävyys on Merikeskus Vellamo.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.meripaiivat.com; keskustelutapahtumat löytyvät Meripäivien sivuilta.
-

13 Asiantuntijakeskustelut kutsuvieraille

13.1 Koli Forum 2009–2023

Juristien kotiseuturakkaus loi kansainvälisen tapahtuman

Tapahtuman synnyttivät kaksi Joensuusta kotoisin olevaa juristia Pekka Hallberg ja Hannu Krogerus. Heistä Hallberg toimi korkeimman hallinto-oikeuden presidenttinä 1993–2012, ja Krogerus tuli tunnetuksi omasta asianajotoimistostaan. Molemmat vaikuttivat Pohjois-Karjalan valtuuskunnassa. Heistä Krogerus toimi valtuuskunnan työvaliokunnan puheenjohtajana aina kuolemaansa saakka vuoteen 2021.

Kaksikon visiona oli luoda Kolille tapahtuma, josta muodostuisi toistuva korkeatasoinen tilaisuus Pohjois-Karjalaan. Tavoitteena oli profiloida Koli päättäjien ja vaikuttajien tapaamispaikkana. Koli Forum ry:n pääsihteeri Diana Tuomasjukan mukaan Metsäteollisuus ry:n silloisen toimitusjohtajan Anne Brunilan johtama työryhmä laati Pohjois-Karjalan valtuuskunnan aloitteen pohjalta esiselvityksen vuonna 2007, ja siitä sai alkunsa luonnonvaroihin keskittyvä seminaarisarja Koli Forum.

Alusta alkaen siitä pyrittiin luomaan eurooppalaisille päättäjille suunnattu konsepti. Tavoitteena oli antaa eväitä Euroopan kehityshaasteisiin. Ensimmäisessä Forumissa oli osallistujia kuudestatoista maasta, yhteensä 70.

Raskaan sarjan päättäjille suunnatussa tapahtumassa ei alussa peritty osallistumismaksuja. Myöhemmin osallistumismaksu perittiin. Osanottajat ovat maksaneet itse matka- ja majoituskulunsa, mutta puhujille ja panelisteille ne on korvattu.

Koli Forumin varjoseminaarina alkoivat samaan aikaan Kohtuus vaarassa -seminaarit. Se oli kaikille avoin kansalaisseminaari, jossa talouden teemoja lähestyttiin toisin, kohtuustalouden näkökulmasta. Semi-

naaria järjestävä Pauliina Kainulainen kertoo: ”Koli Forumin avausvuonna 2009 kävimme teippaamassa 10 kohtuullista vaatimusta -julistuksemme luontokeskus Ukon oveen.” Teeseissä vaadittiin muun muassa energiankäytön vähentämistä, mainonnan rajoittamista ja asevarustelun lopettamista.

Kohtuus vaarassa -tapahtuma alkoi vuosittain Joensuussa yliopistokampuksella, ja sieltä siirryttiin Kolin Seurojentalolle. Ohjelmassa oli mukana alustuksia, keskusteluja, työpajoja, konsertteja ja Kohtuusiltamat. ”Syksyllä 2011 minut ja biologi Heikki Simola kutsuttiin Koli Forumiin pitämään englanninkielinen puheenvuoro heidän osanottajilleen. Puhuimme biotalouden rajoista ja luonnon hyödyntämisestä”, muistelee Kainulainen. Yhteistyötä tai vuorovaikutusta ei näiden kahden tapahtuman välillä kuitenkaan syntynyt.

Kohtuus vaarassa -seminaareja järjestetään talkoilla. Kainulaisen mukaan noin 10–12 hengen ydinjoukko kantaa päävastuun organisoinnista eikä taustalla ole rekisteröityä yhdistystä.

Vuonna 2011 Koli Forum oli järjestämässä isoa metsätapahtumaa Joensuuhun. Joensuun Areenalle rakennettiin maailma pienoiskoossa kuvitteellisine metsineen. Tapahtumaan odotettiin 500–1 000 ulkomaista konferenssivierasta noin sadasta maasta. Järjestäjänä oli ENO-verkkokoulun tuki ry (ENO Environment Online oli globaali virtuaalinen koulu ja tietoverkko), ja tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Koli Forumin kanssa. Forumin ja ENO-konferenssin vieraat vierailivat toistensa tapahtumissa. Tapahtuma oli osa YK:n kansainvälistä metsien vuotta.

Koli Forumin teemat ovat keskittyneet metsiin ja niiden monipuoliseen käyttöön ja merkitykseen. Pääsihteeri Tuomasjukan mukaan tapahtuma myötävaikutti Suomen vuoden 2014 biotalousstrategian syntyyn sekä lisäsi tietoisuutta ja ymmärrystä Suomen biotaloudesta. Joka toinen vuosi järjestetystä Koli Forumista on laadittu julkilausuma, Koli Thesis, jonka tavoitteena on ollut antaa konkreettisia suuntaviivoja päättäjille.

Kaksipäiväisen tapahtuman ohjelmasta on vastannut erillinen toimikunta. Viime vuosina vastuu on ollut Koli Forumin hallituksella. Tapahtuman rahoittajat ja kokonaiskustannukset ovat vaihdelleet eri vuosina. Vuodesta 2014 eteenpäin tapahtumaa on rahoitettu jäsenorganisaatioiden maksamalla vuotuisilla jäsenmaksuilla. Pääsihteeri Diana Tuomasjukan mukaan

Forumiin on saatu myös ulkopuolista rahoitusta muun muassa maa- ja metsätalousministeriöltä ja ympäristöministeriöltä.

Koli Forumin ohella on järjestetty pyöreän pöydän keskusteluja vuosina 2017, 2018, 2020 ja 2022. Nämä ovat olleet Koli Forum ry:n jäsenille suunnattuja kokoontumisia. Niissä on suunniteltu seuraavan vuoden tapahtumien teemoja ja kuultu asiantuntijaesityksiä.

Forumien osallistujamäärä on vaihdellut alkuaikojen sadasta viime vuosien noin 35 osanottajaan. Osanottomaksua ryhdyttiin perimään vuodesta 2015 lähtien. Koronavuodet vähensivät osallistujia, ja vuoden 2021 tilaisuus oli hybridimuotoinen. Viime vuosina paikalle on kutsuttu myös korkeakouluopiskelijoita.

Tuomasjukan mukaan koronavuosien jälkeen potentiaaliset osallistujat kokivat tarvetta valita entistä tarkemmin, minne ja milloin he matkustavat fyysisiin tapahtumiin. Osin tämän seurauksena Koli Forumia ei enää järjestetä. ”Varsinaisena syynä oli se, että Koli Forumin koettiin saavuttaneen tavoitteensa: se toi yhteen merkittävän joukon päättäjiä ja toimi monien

Suomen kansallismaisemassa Koliilla. Koliilla keskusteltiin korkealla poliittisella tasolla yli kymmenen vuoden ajan uusiutuvien luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Kuva: Kolin verkkosivut.

tapahtumien esimerkkinä samalla nostaen Suomen ja erityisesti Pohjois-Karjalan profilia luonnonvarojen ja metsien asiantuntijuuden keskittymänä”, sanoo pääsihteeri Diana Tuomasjukka.

KOLI FORUM

- **JÄRJESTÄJÄT:** Koli Forum ry (viimeisin sihteeristö vuosina 2020–2024 Euroopan metsäinstituutissa).
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Tapahtuma syntyi korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka Hallbergin ja laamanni Hannu Krogeruksen aloitteesta vuonna 2009. Koli Forum on eurooppalaisille vaikuttajille tarkoitettu kutsuvierastapahtuma. Vuonna 2014 tapahtumalle perustettiin yhdistys. Sen perustajiin kuuluivat alkuperäisten järjestäjien lisäksi Ilmatieteen laitos, Itä-Suomen yliopisto, Lieksan kaupunki, Metsätalouden kehittämisskeskus Tapio, Oulun yliopisto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Suomen ympäristökeskus SYKE, Sitra, Teknologian tutkimuskeskus VTT ja Metsäntutkimuslaitos.
 - **AJANKOHTA:** Syyskuun tai lokakuun alku joka toinen vuosi, vuonna 2017 Helsingissä maailman kiertotalousfoorumi WCEF:n yhteydessä maaliskuussa.
 - **TEEMAT:** Uudet energiaratkaisut, metsien ja vesivarantojen mahdollisuudet biotalouden kehittämisessä, luonnonvarojen kestävä käyttö ja kiertotalous.
 - **TAVOITE:** Uudet näkökulmat luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Tapahtumassa laadittavia Koli Theses- ja Key Messages and Highlights -julkaisuja käytetään vaikuttamisen välineenä eri verkostoissa ja esimerkiksi Euroopan unionissa.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Erillinen ohjelmatoimikunta ja vuodesta 2014 lähtien Koli Forumin hallitus.
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Presidentti Martti Ahtisaari, Ruotsin pääministeri Göran Persson ja Shellin hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila (2009); presidentti Tarja Halonen ja IPCC:n puheenjohtaja Rajendra K. Pachauri (2011); Intian ympäristö- ja metsäministeri Jayanthi Natarajani (2013), EU:n ympäristöasioista vastaava komissaari Janez Potočnik ja Yhdysvaltain Suomen suurlähettiläs Bruce J. Oreck (2015); ministerit Jari Leppä, Krista Mikkonen (2019 ja 2021) ja Ville Niinistö, Maailman ilmatieteen järjestön pääsihteeri Petter Taalas.
 - **PAIKKA:** Luontokeskus Ukko.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **YLEISÖ:** Aluksi kutsuvierastapahtuma, viimeisimmät Koli Forumit avoimia kaikille. Round Table -tilaisuudet vain jäsenistölle ja kutsuvieraille.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Alussa ei, myöhemmin 300 euroa, opiskelijoille 50 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANI:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Vuonna 2024 tapahtumaa ei enää järjestetty.
 - **FAKTAT KOLISTA:** Koli on Pohjois-Karjalan korkein vaara Pielisen rannalla Lieksassa. Kolin kansallispuiston huipulta avautuvat Suomen tunnetuimmat kansallismaisemat. Tunnetuimmat maalaukset Koliilta ovat Eero Järnefeltin ja Eero Nelimarkan tekemiä. Myös Jean Sibeliuksen neljännen sinfonian sanotaan saaneen Koliilta vaikutteita. Koliilla vierailee vuosittain noin 100 000 kävijää.
-

13.2 Saaristomeren huippukokous 2019–2023

Ympäristötaapahtuma Naantalın Musiikkijuhlien yhteyteen

Saaristomeren huippukokous on kolmen miehen aikaansaannos. Näin asian kuvaa yksi hankkeen puuhamiehistä, markkinointi- ja viestintäalan ammattilainen Kari Veijonen. ”Ekonomi Jaakko Ruola, innostunut luontokuvaaja, soitti minulle kesäkuussa 2018 ja kysyi, lähtisinkö pelastamaan Saaristomerta. Mukaan pyydetään vielä Turun yliopiston rehtorin tehtävästä eläkkeelle jäävää Kalervo Väänästä”, kertoo Veijonen.

Ensimmäisenä toimenpiteenä he luovuttivat vetoomuksen Saaristomeren kipsikäsittelystä ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle syksyllä 2018. Keväällä 2019 ministeri päätti 20 miljoonan euron kolmivuotisesta kipsirahoituksesta.

Operaatio Ainutlaatuinen Saaristomeri julkistettiin 29.3.2019. Elokuussa puolestaan Kalervo Väänänen aloitti Saaristomeren kestävä kehityksen selvityshenkilönä. Syyskuussa järjestettiin Saaristomeri Forum I, jossa sadalle päättäjälle esiteltiin koko hanke. Loppuvuoden aikana järjestettiin vielä viisi asiantuntijoiden pyöreän pöydän keskustelua, joihin osallistui 60 henkilöä.

Maailman ympäristöpäivänä 5.6.2020 julkaistiin selvityshenkilö Väänäsen toimenpidesuunnitelma sekä Saaristomeren sininen kirja. Julkistamiswebinaariin osallistui 300 henkilöä. Kesä–elokuussa Saaristomerestä tehtiin valtakunnallinen mediakampanja yhteensä 19 ilmoituksella. Vuoden aikana järjestettiin vielä kaksi pyöreän pöydän kokousta niin ympäristö- kuin maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Maaliskuussa 2021 projekti jätti Sanna Marinin hallitukselle vetoomuksen, jossa toivottiin hallituksen käynnistävän Saaristomeri-ohjelman. Sen tavoitteena oli saada alue pois Helcomin hot spot -listalta. Lisäksi hallituksen toivottiin asettavan Saaristomeri-ohjelmalle korkean tason ohjausryhmän. Hallitukselle jätettiin myös 15 000 kansalaisen adressi Saaristomeren puolesta. Molemmat hankkeet hallitus hyväksyi loppukeväästä 2021.

Ensimmäinen huippukokous järjestettiin Naantalın Kirkkopuistossa kesäkuussa 2021. Ohjelman musiikista vastasi Naantalın Musiikkijuhlat. Elokuussa parikymmentä kansanedustajaa perusti oman Saaristomeri-ryhmän. Turun Logomo-galleriassa oli esillä huhti–toukokuussa Jaakko Ruolan kuvista koottu näyttely Saaristomerestä. Tätä voinee pitää ensimmäisenä

kaikille avoimena saaristomeritilaisuutena. Toinen huippukokous järjestettiin Naantalın Kaivohuoneella kesäkuussa 2022. Puhujia oli 25 ja kutsuttuja osanottajia 150.

Toukokuussa 2023 jätettiin uudelle hallitukselle ja eduskunnalle yli 13 700 kansalaisen adressi Saaristomeren puolesta. Kolmas, nyt kaksipäiväinen huippukokous järjestettiin Naantalın Kylpylässä. Ensi kertaa ohjelmassa oli osallistuminen Musiikkijuhlien konserttiin Naantalın kirkossa.

Kaikkiaan Operaatio Saaristomeren aikana on järjestetty 20 isompaa tilaisuutta, joissa on ollut yli 2 000 osanottajaa. Operaation Facebook-ryhmässä on yli 5 000 seuraajaa. Kaikki kolme huippukokousta on striimattu tapahtuman omilla sivuilla.

Kari Veijonen on toivonut vahvempaa yhteistyötä kaupungin ja Musiikkijuhlien kanssa – myös tapahtumien investoinnissa. ”Tavoitteena on useamman kesätapahtuman yhteistyö. Nykyinen Naantali elää kaksi muumikuukautta ja kuolee loppuajaksi”, arvioi Veijonen kriittisesti Naantalın kesää. Isona haaveena on ollut Saaristomeri-viikko tai -päivät, joissa olisi tarjolla monenlaista ohjelmaa. Näin tilaisuudet olisivat avoimia suurelle yleisölle.

Veijosen haaveet eivät toteutuneet. Operaatio Saaristomerta ei järjestetty enää vuonna 2024.

SAARISTOMEREN HUIPPUKOKOUS

- **JÄRJESTÄJÄT:** Operaatio Ainutlaatuinen Saaristomeri, projektijohtaja Kari Veijonen.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Viisivuotinen projekti alkoi vuonna 2019.
- **AJANKOHTA:** Kesäkuun puolivälissä samaan aikaan Naantalın Musiikkijuhlien kanssa.
- **TEEMAT:** Saaristomeren tilan parantaminen.
- **TAVOITE:** Päättäjien ja maan hallitusten tuki Saaristomeren tilan parantamiselle. Tavoitteena Saaristomeren hyvä veden tila vuonna 2029.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Emeritus yritysjohtaja, luontokuvaaja Jaakko Ruola, Turun yliopiston emeritusrehtori Kalervo Väänänen, emeritus markkinointi- ja viestintätoimistojohtaja Kari Veijonen ja leading advisor Paavo Virkkunen.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Raisio, LähiTapiola Varsinais-Suomi, OP Turun seutu (2022), Oma Sp (2023), Eckes Granini ja Munax. Tukiyritykset ja yhteisöt: Turun yliopisto, Åbo Akademi, Lunden Oy Ab Jalostaja, PES-Arkkitehdit Oy, Meriaura Group Oy, Autokiila Oy, Pemamek Oy, Herrankukkaro Oy, T2H / Ihania koteja. Pro Saaristomeri -yhteisöt.
- **PAIKKA:** Naantalın Kaivohuone (2022 ja 2023), Naantalın Kirkkopuisto (2019).
- **MUSIIKKI:** Fortune Cello Quartet ja Kalakaverit (2021), In Honorem Maris -konsertti Naantalın kirkossa 2022 ja 2023. Vuonna 2022 konsertissa tasavallan presidentin puoliso Jenni Haukio piti puheen Saaristomerelle.

- **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma. Valtaosa Saaristomerivaikuttajat-verkostosta. Vuonna 2020 asiantuntijaseminaari Turun Linnateatterissa, joka muuttui avoimeksi yleisötilaisuudeksi iltapäivällä.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Vuonna 2019 ei maksua, vuonna 2022 pääsymaksu tarjoiluineen 150 euroa ja seuraavana vuonna 175/350 euroa.
 - **BUDJETTI:** Noin 20–30 000 euroa. Juridinen vastuu Veijonen Consulting Oy.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei mediayhteistyötä. Tilaisuudet striimattu vuodesta 2021 lähtien tapahtuman omalle sivustolle.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Viimeinen tapahtuma vuonna 2023.
 - **MUUT TAPAHTUMAT:** Viiden vuoden aikana lähes kaksikymmentä seminaaria ja webinaaria.
 - **FAKTAT SAARISTOMERESTÄ:** Kaksituhatta miljoonaa vuotta vanha kallioperä, 41 255 saarta ja luotoa muodostavat lajissaan maailman suurimman saariston. Saaristomeren kansallispuisto on osa Unescon globaalia biosfäärialueiden verkostoa.
-

13.3 Puijo Summit

Luonto-, ympäristö- ja terveystapahtuma Savossa

Tapahtuma sai alkunsa Savonia ammattikorkeakoulun TKI-asiantuntija Jyri Wuorisalon aloitteesta joulukuussa 2021. Hän huomasi Kuopiosta puuttuvan tapahtuman, jossa nostettaisiin esiin luontokatoa ja ilmastonmuutosta. Hänen ehdotuksestaan innostuivat kaupungin hyvinvointikoordinaattori Tanja Tilles-Tirkkonen ja kansalaistoiminnan palvelujen päällikkö Kari Vähäsarja. Wuorisalo lähetti ehdotuksensa Kuopion kaupungille, ja kaupunki lähti tapahtumaan mukaan. Teemaan haluttiin mukaan myös ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät asiat sekä luonnon ja ihmisen hyvinvointiin liittyvä kokonaisuus.

Mukaan tulivat myös Pohjois-Savon ELY-keskus ja Pohjois-Savon liitto / Europe Direct -verkosto.

Jonkinlaisena esikuvana tapahtumalle järjestäjät pitivät vuosina 2017–2021 järjestettyä Koli – Kohtaaminen huipulla -tapahtumaa. Sen järjestäjinä olivat Savonian ohella Itä-Suomen yliopisto, Taideyliopisto, Taiteen edistämiskeskus, Savonlinnan Musiikkiakatemia, Osuustoimintakeskus Pelervo ja Luovan alan osuuskunta Lilith. Kyseessä oli osa EU:n komission Euroopan tulevaisuuskonferenssien tapahtumasarjaa ja Saimaa-ilmiö Goes Bauhaus -toimintaa. Kolilla tapahtuma järjestettiin neljä kertaa. Puijon tapahtumassa on keskitytty luonnon ja ihmisen keskinäiseen hyvinvointiin,

kun taas Kolilla oli vahvasti esillä taide ja sivistys. Keskustelijoina Kolilla olivat muun muassa kirjailija Sirpa Kähkönen ja muusikko, yrittäjä Sari Kaasinen.

Puijo Summitin päivän kestävä ohjelma koostuu keynote- tai inspiraatio-puheenvuoroista sekä muutaman tunnin kestävästä osallistavista työpajoista.

Järjestäjätahot ovat vastanneet kukin omista kuluistaan. EU:n rakenne-rahastohankkeista on saatu rahoitusta puhujiin, esitystekniikkaan sekä kahvi-tarjoiluun. Osallistujia tapahtumassa on ollut keskimäärin 50–60 henkilöä.

Vuoden 2023 tapahtumasta annettiin julkilausuma otsikolla ”Polku tulevaisuuteen”. Julkilausumaa päivitetään vuosittain seuraavassa Puijo Summitissa. Vuoden 2024 One health -teema, yhteinen terveys, kuvasi luonnon, ihmisten ja eläinten hyvinvoinnin liittymistä toisiinsa. Kuopion kaupungin hyvinvointikoordinaattori Tanja Tilles-Tirkkosen mukaan asiantuntija-tapahtuman jälkeen järjestettiin kaikille avoin ilmastokävely tapahtumapaikalta Kuopion torille. Siihen osallistui 45 ihmistä. Aiempina vuosina puhujat ovat olleet professoreita ja muita alan asiantuntijoita, vuonna 2024 muun muassa ranskalainen Lyonin kaupungin terveysjohtaja Guillaume Fauvel sekä KalPa Hockey Oy:n toimitusjohtaja Toni Saksman.

Yhtenä järjestäjätahona oleva Kuopion kaupunki uskoo tapahtumalla olevan positiivista merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin edistäjänä sekä eri toimijoiden yhteistyön lisäämisessä. Maakunnan ykköslehti Savon Sanomissa tapahtumasta on noteerattu pääasiassa EU-komissaari Jutta Urpilaisen puheenvuoro, jonka otsikkona oli ”Hyvää Eurooppa-päivää!” (2023).

PUIJO SUMMIT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto, Europe Direct -verkosto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Kuopion kaupunki.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensimmäisen kerran 2022.
- **AJANKOHTA:** Toukokuu.
- **TEEMAT:** Järjestäjistä koottu työryhmä suunnittelee ja valitsee aiheet vuosittain. Vuonna 2023 teemana Luonnon kantokyky murenee.
- **TAVOITE:** Tavoitteena hidastaa Pohjois-Savossa luontokatoa ja hillitä ilmastonmuutosta edistämällä luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Työryhmä valitsee.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** EU-komissaari Jutta Urpilainen, professori Arto O. Salonen, Kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeri Eeva Furman, Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja Tuomas Kuhmonen.
 - **PAIKKA:** Puijon Maja 2022, Kuopion kaupungintalo 2023 ja Scandic Kuopio 2024.
 - **MUSIIKKI/VASTAAVA:** Kuopion steinerkoulun bändi Lehtisen pojat 2024, ilmastokävely 2024.
 - **YLEISÖ:** Asiantuntijatapahtuma. Vuonna 2024 kaikille avoin.
 - **OSALLISTUMISMAKSU:** Ei.
 - **BUDJETTI:** Noin 4 000–5 000 euroa. Vaihtelee vuosittain.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** puijosummit.fi
-

13.4 Tampere Conversations

Päättäjien ja yliopistoväen teknologiatapahtuma

Tampereen keskustelutapahtuma syntyi illallispöydässä vuonna 2019. Ideaa kypsyttelivät työelämäprofessori Matti Apunen (Tampereen yliopisto), toimitusjohtaja Antti Eskelinen (Tampereen kauppakamari), Suomen Saksan suurlähettiläs Kai Sauer ja hänen puolisonsa Erika Sauer. Kaikilla on vahva side Tampereen yliopistoon. Ajatuksen ostivat niin Tampereen kaupunki, yliopisto kuin kauppakamari. Koronapandemian vuoksi aloitus siirtyi vuoteen 2022. Erika Sauerista tuli myös tapahtuman pääsihteeri.

Tapahtuman idea on saattaa yhteen politiikan, virkamieskunnan, akateemisen maailman ja yritysten päättäjiä ja parantaa heidän tilannekuvaansa teknologisista murroksista.

Matti Apusen mukaan ensimmäisen tapahtuman ajankohdan (elokuu 2022) ratkaisi Tampereen yliopiston tohtoripromootio, jossa Conversation-sin keynote-puhuja Ban Ki-Moon promovoitiin kunniatohtoriksi. Hänet oli saanut houkuteltua Tampereelle suurlähettiläs Kai Sauer. Toinen tapahtuma oli helmikuussa 2024, ja se järjestettiin pikaisesti reaktiona generatiivisen tekoälyn kumoukseen vuonna 2023.

Tapahtuman puhujat – parisenkymmentä vuosittain – ovat kansainvälisesti tunnettuja nimiä yliopisto- ja tutkimusmaailmasta. Vuoden 2024 yksi puhujista, MIT:n professori Daron Acemoglu oli saanut Nobelin taloustieteen palkinnon samana vuonna valtioiden välisten vauruserojen tutkimuksista.

Kotimaan poliitikoista puhujina ovat olleet kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (2022), europarlamentaarikot Miapetra Kumpula-Natri (2022) ja Sirpa Pietikäinen (2024) sekä kansanedustaja Atte Harjanne (2024). Vuonna 2024 keskusteltiin tekoälyn vaikutuksesta tuottavuuteen, sen mahdollisesta sääntelystä sekä tekoälyn vaikutuksesta työpaikkoihin.

Tapahtuma alkaa ensimmäisen päivän iltana keynote-illallispuheenvuorolla ja keskustelulla. Toisena päivänä keynote-puheenvuoroja on useita, ja niitä täydennetään paneelikeskusteluilla, niin sanotuilla fireside-keskusteluilla (haastattelijä ja haastateltava) ja videoinserteillä. Osanottajille on jaettu kumpanakin vuotena yhden keynote-puhujan kirja. Lisäksi heille tarjotaan ensimmäisenä päivänä illallinen. Toinen päivä on kahdeksan tunnin mittainen.

Aamulehti on striimannut tapahtumasta avauksen ja Yle puheenvuorot.

Tapahtumaan on osallistunut 220 henkeä, joka on Tampere-talon Duetto-salin maksimikapasiteetti.

Keskustelujen yhden ideoijan Matti Apusen mukaan tapahtuma järjestetään kahdesta syystä: ”Meillä on demokratia-, hyvinvointi- ja turvallisuuskeskusteluja, mutta niissä asiaa ei ole lähestytty teknologian näkökulmasta. Meillä oli vuonna 2023 teemana tekoäly, joka innosti yleisöä. Toinen oli Tampere, josta löytyy paljon hienoja seiniä: on Nokia Areena, on Tampere-talo, on Vapriikki, mutta Tampereen tapahtumista on puuttunut sisältöä paitsi lätkän peluu ja musiikkikonsertit.” Hän uskoo kutsuvierastapahtuman merkityksen kasvavan verkostoitumisen myötä, ja samalla Tampere kaupunkina profiloi itseään uudella tavalla.

TAMPERE CONVERSATIONS

- **JÄRJESTÄJÄT:** Tampereen kaupunki, Tampereen kauppakamari, Tampereen yliopisto, Itsenäisyyden juhluvuoden rahasto Sitra, Tampereen Yliopiston Tukisäätiö ja Tampereen teknillisen yliopiston teollisuustutkimusrahasto.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 2022, sitten 2024.
- **AJANKOHTA:** 2022 elokuu, 2024 helmikuu.
- **TEEMAT:** Teknologian vaikutus demokratiaan, hyvinvointiin ja turvallisuuteen.
- **TAVOITE:** Tapahtuman tarkoitus on olla foorumi, jossa poliittiset päätöksentekijät (ml. virkamiehet), yritysjohtajat ja akateeminen maailma kohtaavat.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Työelämäprofessori Matti Apunen, pääsihteeri Erika Sauer, suurlähettiläs Kai Sauer, Tampereen kauppakamarin toimitusjohtaja Antti Eskelinen ja vuoden 2024 tapahtumassa Better Outlook Advisorsin toimitusjohtaja Pekka Sivonen.

- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** YK:n entinen pääsihteeri Ban Ki-Moon, Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelu CIA:n entinen johtaja David Petraeus, Viron entinen pääministeri Taavi Roivas, kirjailija Jamie Susskind (2022); MIT:n taloustieteen professori Daron Acemoglu, Oxford / King's College Londonin ekonomisti Daniel Susskind, Yhdysvaltain armeijan kenraali (evp.) Mary A. Legere, tekoälytutkija Juliette Powell, Silo A1:n hallituksen puheenjohtaja Tero Ojanperä (2024).
 - **PAIKKA:** Tampere-talon Duetto-sali.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **KESTO:** Puolitoista päivää.
 - **YLEISÖ:** Kutsuvierastapahtuma, joka edellyttää ilmoittautumisen. Osanottajille tapahtuma ilmainen.
 - **BUDJETTI:** Noin 200 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Vuonna 2022 Sanoma/Aamulehti, toisella kerralla ei kumppania.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Seuraavan kerran vuonna 2026.
 - **YHTEYSTIEDOT:** www.tampereconservations.fi
-

14 Talous- ja muut keskustelut

14.1 Anders Chydenius -seminaarit Kokkolassa 1994, 2009–

Esko Aho kaavaili Pohjolan Davosia

Anders Chydenius -seminaareja on järjestetty parinkymmenen vuoden välein. Juuret juontavat 1970-luvun loppupuolelle. Silloinen Metsä-Botnian toimitusjohtaja, nykyinen vuorineuvos Matti Sundberg alkoi herätellä päättäjiä Chydeniuksen tunnettuuden lisäämiseksi. Kokkolan kaupunginjohtaja Esko Lankila nimesi Sundbergin johdolla työryhmän tekemään ehdotuksia. Tuloksena oli pari pienimuotoista seminaaria, jossa työryhmän akateemiset jäsenet esitelmöivät Chydeniuksesta. Sundberg olisi halunnut mukaan kansainvälisiä tutkijoita, mutta aihe ei houkutellut.

Runsaan kymmenen vuoden tauon jälkeen Chydeniuksen nosti esiin silloinen pääministeri Esko Aho. Hän järjesti heinäkuussa 1994 kansainvälistä kaupan vapautta käsittelevän Chydenius-seminaarin Kokkolassa. Kaksipäiväisen tapahtuman alustajajoukko oli huippuluokkaa. Puhujina olivat EU-komission puheenjohtaja Jacques Delors, Yhdysvaltain varakauppa-ministeri Charles Meissner, Venäjän kauppaministeri Aleksandr Shokhin ja presidentti Mauno Koivisto.

Mistä syntyi idea tuoda huippupäättäjiä Keski-Pohjanmaalle ja kytkeä seminaari maakunnan omaan poikaan, tosin 1700-luvulla eläneeseen Anders Chydeniukseen? Kokkolassa kirkkoherrana 1700-luvun loppupuolella vaikuttanut Anders Chydenius oli suomalainen valistusajattelija ja pohjoismaisen klassisen liberalismiin tärkein hahmo ja taloustieteen isä. Hänet tunnetaan erityisesti elinkeinovapauden ajamisesta mutta myös sanan- ja uskonnonvapauden puolustamisesta. Hänen merkittävimmät saavutuksensa olivat purjehdusoikeuksien saaminen Pohjanmaan kaupungeille sekä maailman ensimmäinen lehdistönvapauslaki.

Esko Aho taustoittaa tapahtumaidean syntyä: ”Osallistuin vuonna 1992 maailman talousfoorumiin Sveitsissä. Paikalla oli Ylen taloustoimittaja Risto Johnson (kotoisin Kokkolasta), ja me keskustelimme amerikkalaisen professori Jeffrey Sachsin kanssa Chydeniuksesta ja siitä, että hänen ympärilleen kannattaisi rakentaa jotakin isompaa.” Ideaan palattiin, kun Aho, Risto Johnson ja Petri Tuomi-Nikula pohtivat EU-jäsenyyteen liittyvää isoa tapahtumaa kesälle 1994. Kolmikko tunsi toisensa jo oppikouluajoilta.

Ahon mukaan tapahtuma järjestettiin Helsingistä käsin, ja keskipohjalaisen rooli oli siinä aika vaatimaton. ”Taloudellinen ja sisällöllinen panostus tuli Valtioneuvoston kansliasta ja elinkeinoelämän puolelta. Suunnitelmista oli jatkaa tapahtumaa vuosittain, mutta Kokkolan kaupunki ja maakunta eivät tarttuneet siihen mahdollisuuteen tehdä siitä tällainen pysyvästi kansainvälinen tapahtuma”, toteaa Aho.

Petri Tuomi-Nikulan mukaan siitä kaavailtiin Davosin satelliittitapahtumaa. ”Eskolla oli hyvä yhteys Davosin perustajaan, mutta hallitus vaihtui eikä Paavo Lipponen silloin ottanut sitä omakseen”, toteaa Tuomi-Nikula. Myös Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa 23.7.1994 arveltiin, että Chydenius-seminaarista voisi kehittyä Suomeen Davosin talvisen seminaarin kesäinen kilpailija.

Näin lähellä oli, että Esko Ahosta olisi tullut yhteiskunnallisten keskustelujen isä Suomeen 1990-luvulla.

Ahon ideoimaan seminaariin osallistui Helsingin Sanomien (29.6.1994) mukaan 150–160 talouselämän, politiikan, diplomatian ja taloustieteiden edustajaa Suomesta ja Euroopasta.

Vuonna 2001 perustettu Chydenius-säätiö aloitti Chydenius-vapaakauppa-seminaarit uudelleen 2009. Se oli jatkoa Ahon idealle, tosin kotimaisin voimin. Jo sitä ennen vuonna 2004 säätiö järjesti yhdessä EVA:n kanssa yleisö-seminaarin ”Moraalin arvo markkinoilla” ja vuonna 2007 yhdessä muun muassa eduskunnan ja opetusministeriön kanssa suomalaisen parlamentarismin 90-vuotisjuhlaseminaarin. Tuossa seminaarissa Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen puhui Chydeniuksen ja Oskari Tokoin perinnöstä tämän päivän Suomessa ja Euroopassa.

Vuosina 2009–2012 puhujat olivat talouselämämme huipulta. Vuonna 2009 avaajana oli tasavallan presidentti Tarja Halonen. Alkuvuosina tapahtuma keräsi 400 osanottajaa ja sen jälkeen sadasta kahteensataan ihmistä.

Tapahtumaa alettiin järjestää Kokkolan Oopperakesän yhteyteen. Kun Oopperakesä lopetti toimintansa vuonna 2018, seminaaria kokeiltiin kaksipäiväisen kevyen musiikin Mustakari Memories -tapahtuman yhteydessä. Viime vuosina ajankohta on vaihdellut ilman kytköstä musiikkitapahtumiin.

Koronapandemian aikana tapahtuma järjestettiin hybridinä 2020–2022. Tällöin se striimattiin, mutta ei enää sen jälkeen.

Seminaarissa on ollut avauspuheenvuoro tai Chydenius-luento, yksi tai kaksi paneelikeskustelua ja aiemmin Kokkolan oopperan tervehdys sekä kahvitauko. Chydenius-säätiön aiemman asiamiehen Juha Mustosen (2009–2019) mukaan tapahtuma on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille erityisesti Kokkolassa ja Keski-Pohjanmaalla sekä laajemmin Pohjanmaalla. Nykyisen asiamiehen Anu Rintamäen mukaan yleisö on ollut aktiivisesti keskusteluissa mukana: ”Esimerkiksi yleisökeskustelulle varattu aika kaksi kertaa 30 minuuttia ei riittänyt vuonna 2023.”

Kovista keskustelijanimistä ja säätiön hallituksen jäsenistä huolimatta – muun muassa Helsingin Sanomien päätoimittaja Kaius Niemi – eivät seminaarit ole saaneet valtakunnallista julkisuutta Ahon 1994 tapahtuman jälkeen. Säätiön hallituksen jäsen, Jyväskylän yliopiston emeritarehtori Aino Sallinen kertoo: ”Seminaari on toteutettu pienin voimavaroin. Valtakunnallisen uutiskynnyksen ylittäminen vaatisi hyvin näkyviä puhujia ja huomattavaa lisäpanostusta tiedottamiseen – paikallisesti seminaari on arvostettu.”

Juha Mustosen mukaan visiona on ollut järjestää Suomen talouspoliittisen keskustelun ykkösfoorumi, jonka ohjelmalla on alueellinen, kansallinen ja eurooppalainen näkökulma. Esko Ahon mielestä Chydenius-seminaareista on tullut enemmän paikallinen tapahtuma, jossa Suomen Pankilla on ollut sisällön rakentamisessa vahva rooli. Kokkolasta kotoisin oleva kansanedustaja, valtiovarainministeri, EU-komissaari Jutta Urpilainen on ollut puhujana seminaareissa yksitoista kertaa ja Suomen Pankin pääjohtaja sekä säätiön puheenjohtajanakin toiminut Erkki Liikanen viisi kertaa.

ANDERS CHYDENIUS -SEMINAARIT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Anders Chydenius -säätiö, Kokkolan kaupunki ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran 1994, sitten 2009–
- **AJANKOHTA:** Vaihdellut vuosittain kesä-, heinä- ja elokuun alun välillä. Kolme edellistä vuotta juhannuksen jälkeinen perjantai.

- **TEEMAT:** Anders Chydeniuksen hengessä ajankohtaiset talouteen liittyvät aiheet.
- **TAVOITE:** Suomen kesän talouspoliittisen keskustelun ykkösfoorumi kaikille kiinnostuneille.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Ideoijina säätiön hallituksen kulloisetkin puheenjohtajat Gustav Björkstrand, Erkki Liikanen ja Björn Vikström, Kokkolan kaupunginjohtajat Antti Isotalus ja Stina Mattila sekä Kokkolan yliopistokeskuksen puheenjohtaja Mikko Viitasalo. Heidän keskustelujensa pohjalta säätiön asiamies on rakentanut sisällön.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Osuuskauppa KPO, Keski-Pohjanmaan Osuuspankki, Hilla Group (aiemmin Keski-Pohjanmaa-lehti) ja Pohjanmaan kauppakamari, Österbottens Tidning (2009–2015), Merenkurkun neuvosto vuosina 2014–2018 ja 2021, oikeusministeriö ja ulkoministeriö 2021 sekä Vaasan yliopistosäätiö ja Vaasan yliopistoseura 2023.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** EU-komission puheenjohtaja Jacques Delors, ABB:n pääjohtaja Percy Barnevik, Yhdysvaltain varakauppaministeri Charles Meissner, Venäjän kauppa-ministeri Aleksandr Shokhin, presidentti Mauno Koivisto ja OECD:n pääsihteerin kabinetti-päällikkö John Llewellyn (1994); tasavallan presidentti Tarja Halonen, EU-komissaari Olli Rehn, Nokian johtaja Esko Aho, kansanedustaja, valtiovarainministeri Jutta Urpilainen, Suomen Akatemian pääjohtaja Markku Mattila, EVA:n toimitusjohtajat Sixten Korkman ja Vesa Vihriälä, VM:n valtiosihteerin Raimo Sailas, Suomen Pankin pääjohtaja, EU-komissaari Erkki Liikanen, Pohjoismaiden investointipankin toimitusjohtaja Johnny Åkerholm ja Euroopan rahoitusvakausväline ERVV:n toimitusjohtaja Klaus Regling (2012).
- **PAIKKA:** Pääosin Kokkolan kaupungintalon Kokkola-salissa. Muutama kerta Kokkolan raatihuoneella ja Keski-Pohjanmaan konservatoriossa.
- **MUSIIKKI:** Vuosina 2009–2018 kytkös Kokkolan Oopperajuhlisiin. Sen jälkeen kokeiltu Mustakari Memories -tapahtuman yhteydessä. Nyt ei kytköstä kulttuuritapahtumiin.
- **KESTO:** 2,5–4 tuntia.
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy, ennakkoilmoittautuminen vaaditaan.
- **BUDJETTI:** Säätiön osuus 10 000 euroa. Kaupunki kustantanut tilan, tarjoilut ja mahdollisen kulttuuriohjelman. Yliopistokeskus mukana markkinoinnissa ja viestinnässä.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Hilla Group (aiemmin Keski-Pohjanmaa-lehti).
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Seminaarit jatkuvat vuosittain.
- **FAKTAT KOKKOLASTA:** 48 000 asukkaan Kokkola on Keski-Pohjanmaan maakuntakeskus. Anders Chydenius hankki kaupungille tapulioikeudet 1765 käydä kauppaa ohi Tukholman. Silloin kaupunki oli tunnettu laivoistaan ja niiden tervalasteista. Tänäpä se on Suomen suurin bulkki-, raideliikenne- ja transitoliikennesatama sekä merkittävä kemian osaamisen keskus. Huvilakauden päättäjäiset eli venetsialaiset ovat saaneet alkunsa Kokkolan seudulta satakunta vuotta sitten.
- **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.chydenius.fi

14.2 Taloudenpuolustuskurssit Helsingissä 2015–2023

Taloustietoa kansanedustajille maanpuolustuskurssin tyylillä

Ajatuksen kansanedustajille annettavasta talous- ja liiketoimintatiedosta esitti Aalto EE:n sisällä professori Teemu Malmi vuonna 2014. Talon oma

kolmen hengen ideatiimi otti sen jälkeen yhteyttä Helsingin Sanomien toimittaja Jaakko Lyytiseen. Sanomien uutispäätoimittaja Päivi Anttikosken näytettyä vihreää valoa alkoi konseptin hiominen yhdessä.

Tapahtuman rahoitusvastuu oli Aalto EE:llä ja sisältövastuu Helsingin Sanomilla sekä Aalto EE:llä yhdessä. Eräänlaisena esikuvana oli valtakunnallinen maanpuolustuskurssi, ja sitä kautta syntyi myös tapahtuman nimi. Heti alussa sinne kutsuttiin kaikki kansanedustajat, iso joukko yritys- ja talousvaikuttajia sekä ay-liikkeen ja ministeriöiden väkeä. Jaakko Lyytinen kertoo: ”Ajatuksena oli altistaa (uudet) kansanedustajat laadukkaalle tutkimusperusteiselle talous- ja liiketoimintatiedolle, jota Aalto-yliopiston tutkijat ja professorit voisivat heille tarjota.”

Tapahtuma striimattiin kutsuvierastilaisuutena, ja laaja yleisö pääsi seuraamaan sitä Helsingin Sanomien verkkosivuilla. Katsojia oli 1 500–3 000. Yleisö sai kommentoida tilaisuutta Twitterissä.

Aalto EE:n Riitta Lumme-Tuomalan mukaan tapahtumaan osallistui vuosittain 150–200 henkilöä. Se suunnattiin erityisesti kansanedustajille. ”Heistä aika harvat, joitain kymmeniä, osallistui vuosittain. Vakiokävijöiden joukossa olivat muun muassa Pertti Salolainen (Kok.), Ben Zyskowicz (Kok.), Tytti Tuppurainen (SDP) ja Atte Harjanne (Vihr.)”, toteaa Lumme-Tuomala. Suurin osa yleisöstä oli talouselämän vaikuttajia, pitkälti toista sataa. Lisäksi mukana oli eri ministeriöiden edustajia.

Helsingin Sanomat mainosti tapahtumaa vuosittain koko sivun kokoisilla ilmoituksilla kaikkiaan 28 kertaa. Taloudenpuolustuskurssia käytiin mainostamassa myös SuomiAreenassa Porissa. Vuosina 2015–2018 Aalto EE järjesti yhdessä Suomen Ekonomien kanssa Taloudenpuolustuskurssin niin sanotun etko-lounaan Porin raatihuoneen kellarissa. Koronavuonna 2020 järjestettiin hybridinä Talouden ensiapukurssi. Parina vuonna Aalto EE järjesti myös niin sanottuja Talousklinikoita puolueille suljettujen ovien takana.

Tapahtuman ohjelmassa oli monenlaista sisältöä: video-inserttejä, pitchauksia, paneeleja, äänestyksiä ja keynote-puheenvuoroja. Uttakin kokeiltiin. Ensimmäisenä vuonna emerita puhemies Riitta Uosukainen simuloi eduskunnan kyselytunnin, ja viimeisinä vuosina oli niin elinkeinoministeri Mika Lintilän kuin valtiovarainministeri Riikka Purran kyselytunti.

”Parina vuonna kansanedustajat pitchasivat eli esittelivät reformi-ideoitaan akateemisista asiantuntijoista ja yritysedustajista kootulle raadille. Ainakin

yksi idea myös toteutui. Vuonna 2018 silloinen SDP:n kansanedustaja Pilvi Torsti esitti oppivelvollisuuden laajentamista toiselle asteelle ja toisen asteen maksuttomuutta. Tämä toteutui seuraavalla hallituskaudella, kun SDP oli päähallituspuolueena”, kuvaa Lyytinen kurssin merkitystä.

”Opiskelijoilla oli usein keskeinen rooli niin moderaattoreina kuin kiperien kysymysten esittäjinä. He toivat tilaisuuteen aina loistavan lisän, jota yleisö arvosti”, korostaa Jaakko Lyytinen. Hän ja Marko Junkkari Helsingin Sanomista kantoivat päävastuun tapahtumien moderoinnista.

Tapahtuma muutettiin ensimmäisen kerran jälkeen yksipäiväiseksi ilta-päiväseminaariksi. Lumme-Tuomela kertoo: ”Kiireisiä henkilöitä oli erittäin vaikea saada sitoutumaan kahdeksi päiväksi, edes yhdeksi. Iltapäivä osoittautui erinomaiseksi ratkaisuksi.”

Tapahtuman tekijätiimi päätti lopettaa tapahtuman vuoteen 2023. ”Koimme, että kurssi on hyvä päättää niin sanotusti huipulla. Se keräsi vielä kiinnostusta ja oli tunnettu brändi. Emme halunneet konseptin väsyvän ja menettävän kiinnostuksensa”, kertoo Lumme-Tuomala tapahtuman lopettamisesta.

TALOUDENPUOLUSTUSKURSSIT

- **JÄRJESTÄJÄT:** Aalto EE, joka on Aalto-yliopiston omistama liikkeenjohdon ja asiantuntijoiden koulutus- ja kehittämispalveluja tarjoava yritys, sekä Helsingin Sanomat.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** 2015–2023.
- **AJANKOHTA:** Alkusyksy maan hallituksen budjettiriihen jälkeen.
- **TEEMAT:** Talouskasvu, työn tuottavuus, Suomen talouden jälleenrakennus, sote-uudistus, rahan vastuu, riskit, työllisyys, investoinnit ja hallitusohjelman läpikäynti.
- **TAVOITE:** Poliitikkojen, yrityspäättäjien ja akateemisen maailman asiantuntijoiden huipputapaaminen talouspolitiikan tiedon lisäämiseksi.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Aalto EE:stä toimitusjohtaja Pekka Mattila, Riitta Lumme-Tuomala (päävastuu), Anu Pietinen, mainostoimisto Wörksin Jaakko Veijola ja tapahtumatuottaja Woltti Groupin Jukka Mäkelä. Helsingin Sanomista toimittajat Jaakko Lyytinen ja Marko Junkkari.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Eläkevakuutusyhtiö Elo, Tekniikan Akateemiset, Suomen Ekonomit sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto.
- **TUNNETUMPIA PUHUJIA:** Professorit Sixten Korkman, Matti Pohjola, Pekka Mattila, Henrikki Tikkanen, Eeva Vilkkumaa, Heikki Niskakangas, Seppo Ikäheimo, Pauliina Ilmonen, Vesa Puttonen sekä kurssiajatuksen isä Teemu Malmi. Poliitikoista muun muassa entinen pääministeri Esko Aho, puoluejohtajat Sanna Marin, Maria Ohisalo, Petteri Orpo, Riikka Purra ja Annika Saarikko. Yrityselämästä muun muassa Fortumin Markus Rauramo, Finnairin Topi Manner, OP:n Timo Ritokallio, hallitusammattilainen Anne Brunila, Koneen Kerttu Tuomas sekä iso joukko hallitusammattilaisia sekä pääomasijoittajia.

- **PAIKKA:** Finlandia-talo 2015–2017, Vanha ylioppilastalo 2018–2019, Valkoinen Sali 2020 (striimattu tilaisuus), Aalto-yliopiston Töölön juhlasali 2021–2023.
 - **MUSIIKKI:** Ei.
 - **KESTO:** Vuonna 2015 kaksi päivää, sen jälkeen päivä ja viimeisinä vuosina iltapäiväseminaari klo 16–20 ja lopuksi illanvietto.
 - **YLEISÖ:** Kustuvierastapahtuma.
 - **BUDJETTI:** Järjestäjät eivät julkaisseet budjettitietoja.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei, koska järjestäjänä Helsingin Sanomat itse.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Kurssit lopetettiin vuonna 2023.
 - **FAKTAT AALTO EE:STÄ:** Aalto University Executive Education and Professional Development (Aalto EE) on sataprosenttisesti Aalto-yliopiston omistama osakeyhtiö. Se tarjoaa vaikuttavia liikkeenjohdon ja asiantuntijoiden valmennus-, koulutus- ja kehittämispalveluita. Aalto EE yhdistää laaja-alaisesti käytännön osaamisen sekä Aalto-yliopiston uusimman tutkimustiedon.
 - **VERKKOSIVUT:** taloudenpuolustuskurssi.fi
-

14.3 Wasa Future Festival

Yhden miehen visio Vaasasta ja Pohjolasta

Wasa Future Festival on tapahtumana yhtä rönsyilevä kuin on sen luojakin. Sture Udd on entinen stalinisti, yksi Suomen suurimpia metsänomistajia 3 000 hehtaarillaan, ja kuten Helsingin Sanomat totesi vuonna 2019, Udd on ”uuden ajan maakuntapatruuna”.

Udd aloitti tapahtuman 2013 New Nordic Center -nimellä Vaasan keskustassa sijaitsevassa elokuvateatterissa. Tapahtumalla pyrittiin löytämään ratkaisuja Pohjanmaan kehitykseen.

Puolen päivän mittaiset tapahtumat järjestettiin ensin vappuna, myöhemmin Vaasan Taiteiden yön aikana. Puhujat olivat paikallisia päättäjiä ja yliopistoväkeä.

Vuonna 2018 Udd rakensi Vaasan Pukinkulmaan, kolmen kilometrin päähän keskustasta, 3,5 miljoonalla eurolla Innovaatiokeskuksen, josta oli tarkoitus tulla Vaasan seudun Piilaakso.

Tapahtuma siirtyi sinne, vaihtoi nimensä Wasa Future Festivaliksi ja laajeni nelipäiväiseksi. Puhujat tulivat valtakunnan tasolta niin politiikasta, yliopistomaailmasta kuin yrityksistäkin. Uddin yritysryppäeseen kuuluvat lisäksi kirjapaino, lehtikustantamo, mobiilidata- ja sensoriyritys, pienpanimo ja ravintola.

Nykyään WFF kestää kuusi päivää, joiden aikana puhutaan lähes kaikista mahdollisista alueelle merkityksellisistä asioista: esimerkiksi vuonna 2024 metsästä, yliopistoista, alueen energiayritysten kasvattamisesta, tekoälystä ja yritysten ja julkisen sektorin tuottavuuden parantamisesta ilman lisärahoitusta.

Vuonna 2024 Future Festivalissa oli 60 tilaisuutta: asiantuntijapuheen- vuoroja, paneeleja, hieman musiikkia ja näyttelykierros seudun innovaatioihin ja osaamiseen. Tapahtuman kielinä ovat suomi, ruotsi ja englanti. Yleisön pääpaino on poliittisissa päättäjissä, yrittäjissä, virkamiehissä sekä yliopisto- ja tutkimusmaailman edustajissa.

Udd haluaa tapahtumaansa ”hyviä tyyppejä”, jotka toteuttavat tapahtuman ajatuksia seuraavan vuoden aikana. WFF järjestetään elokuussa. ”Hyvät tyytit tulevat, kun on loma päällä”, toteaa Udd. Hän ei pidä tapahtumaa tyyppillisenä keskustelufoorumina, vaan päinvastoin hän pyrkii siitä leimasta irti.

Tapahtumallaan Udd pyrkii luomaan Pohjoismaista uuden valtakeskuksen ja edistämään maiden puolustus-, koulutus-, kulttuuri- ja yritys yhteistyötä.

WFF:ään on Uddin mukaan osallistunut paikan päällä 2 500 henkilöä vuonna 2024 ja verkossa osallistujia oli 6 500. ”Ei-päättävässä asemassa olevia on ollut noin puolet”, Udd kertoo.

Tapahtuman kokonaiskulut ovat noin 100 000 euroa. Suomen Kulttuurirahasto avustaa 15 000 eurolla, ja partnerit maksavat omat kustannuksensa. Uddin Bock’s Corner Village kustantaa tilat ja järjestelyt ja antaa työpanosta tapahtumaan.

Keskustelijoille ja yleisölle on tarjolla kahvit kahdesti päivässä. Alkuvaiheen Ritzin tapahtumassa (2013–2018) kahvin kanssa sai vielä viinilasillisen.

Angry Birds -pelin kehittäjänä tunnettu Peter Vesterbacka on osallistunut tapahtumaan puhtaasta mielenkiinnosta. ”Tulin tänne, kun kaikki muutkin ovat täällä. Tämä on ollut monta vuotta tällainen pienen piirin juttu – avoin, ja täällä on käyty tosi hyviä keskusteluja ja saatu ideoita”, kertoi Peter Vesterbacka Yle Uutisille elokuussa 2024.

Udd haluaisi pidentää tapahtumaansa kymmeneen päivään. ”Konkreettisten toimien aikaansaaminen vaatii sitä, koska festivaalin tavoitteena on saada aikaan 10–15 miljardin edestä toimia”, hän sanoo. Tapahtuma jatkaa kuitenkin viikon mittaisena, mutta kasvaa ympärivuotiseksi, jossa muut aktiviteetit toimivat pop-up-ratkaisuin.

Mitä WFF on sitten saanut aikaan? Udd yksilöi yhden vaasalaisten pörssi-yhtiöiden yhteistyöhankkeen. Se on nimeltään EnergySampo. Se kehittää kestäviä energiaratkaisuja eli aurinko- ja tuulivoiman hyödyntämistä. Puhessa ja keskusteluissa on edistetty Vaasan ja Uumajan välistä laivahanketta, Nordic Connector -tieyhteyttä Vaasan ja Uumajan välille, Merenkurkun yliopistoa sekä Pohjolan yhteistä puolustusteollisuusklusteria.

Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry arvioi WFF:n puhujajoukon ja heidän tapaamisensa edesauttaneen kaupungin isoja hankkeita. ”Tapahtuma poikkeaa esimerkiksi SuomiAreenasta siten, että keskustelujen laatu on ollut pääosin erittäin korkealaatuista ja on keskustelijoiden joukossa usein johtanut jatkokeskusteluihin”, toteaa Häyry.

WASA FUTURE FESTIVAL

- **JÄRJESTÄJÄT:** Monitoimialayrittäjä Sture Udd (2013–2018), Sture Uddin johtama Bock’s Corner Village 2019-.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Aloitus 2013 New Nordic Center -nimellä, vuodesta 2018 lähtien Wasa Future Festival.
- **AJANKOHTA:** Vuonna 2013 ja 2014 toukokuun alku. Sen jälkeen elokuun toinen viikko.
- **TEEMAT:** Pohjanmaan kehittäminen uuden teknologian avulla, alueen vahvuuksien nostaminen: energiatalous, pohjoismainen yhteistyö, uusien ideoiden edelläkävijyys ja toteutus.
- **TAVOITE:** Uusien asioiden toteuttaminen, joita instituutiot, puolueet tai yritysmaailma eivät hoida.
- **OHJELMASÄLTÖ:** Kymmenen hengen ryhmä, joka vaihdellut vuosittain. Mukana muun muassa tutkija Mari K. Niemi, kansanedustaja Joakim Strand ja Marja-Riitta Vest.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Merenkurkun neuvosto, Vaasan kaupunki, Vaasan ammattikorkeakoulu, Vaasan Energia, Åbo Akademi, Vaasan yliopisto, Ammattikorkeakoulu Novia, Pohjois-Savon Kulttuurirahasto, Pohjanmaan liitto, Kurikan kaupunki, Dimecc ja Vaasa International Talents.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Alueen kansanedustajat vuodesta 2013 lähtien, puolustusministeri Carl Haglund (2015); kansanedustaja Mauri Pekkarinen (2016); EVA:n toimitusjohtaja Matti Apunen, kansanedustaja Ville Skinnari, ministeri Thomas Blomqvist, europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natri (2019); ministerit Mika Lintilä ja Pekka Haavisto, EK:n toimitusjohtaja Jyri Häkämies ja tutkija Karina Jutila (2021); opetusministeri Anders Adlercreutz, Nordic West Officen toimitusjohtaja Risto E.J. Penttilä, Norjan suurlähettiläs Wegger Christian Strommen, professori Pier Luigi Sacco.
- **PAIKKA:** Ritzin vanha elokuvateatteri (2013–2018), Bock’s Corner Village (2019–).
- **MUSIIKKI:** Meksikolainen klassisen kitaran musiikkiesitys, klassista musiikkia viululla, breakdance-esitys (2024).
- **YLEISÖ:** Vapaa pääsy, muutamia kutsuvierastilaisuuksia tapahtuman aikana.
- **BUDJETTI:** Noin 100 000 euroa.

- **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TULEVAISUUS:** Jatkuu vuosittain. Toiminta ympärivuotiseksi muun muassa WIC Science Channelin kautta.
 - **FAKTAT VAASASTA:** 70 000 asukkaan kaupunki on Pohjanmaan maakuntakeskus. Se tunnetaan torin Jääkäripatsaastaan sekä jalkapalloseura VPS:stä ja jääkiekkoseura Vaasan Sportista. Kaupungissa on vahva energiateollisuuteen keskittynyt klusteri EnergyVaasa. Kaupungista on autolauttayhteys Uumajaan, ja kaupungeilla on yhteinen satamayhtiö. Merenkurkun saaristo on Suomen ainoa luonnonperintökohde Unescon maailmanperintölistalla.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.wasafuturefestival.fi
-

14.4 Helsinki puhuu Espan lavalla 2020–2024

SuomiAreena inspiroi keskustelua Itämerestä

Helsinki oli ollut ilman yhteiskunnallista keskustelutapahtumaa vuosia, kun samaan aikaan Porissa, Mikkelissä ja Savonlinnassa oli keskusteltu jo vuosikymmen. SuomiAreenan menestys Porissa inspiroi Savoy-teatterin johtaja Päivi Lopenen-Kyrönseppän ideoimaan vuonna 2019 Savoy'n hallinnoimalle Espan lavalle Helsinki puhuu -tapahtuman. Tapahtuman teemaksi nousi Itämeri. Teemavalintaan olivat myötävaikuttamassa Sanoma Oyj ja John Nurmisen Säätiö. Kaksi ensimmäistä Helsinki puhuu -tapahtumaa järjestettiin Itämeripäivien yhteydessä.

Tapahtumasta vastasi Savoy-teatteri ja ohjelmasisällöstä johtaja Lopenen-Kyrönseppä sekä ensimmäisenä vuonna tuottaja Sirpa Hynninen. Useat yhteistyötahot tekivät sisältöä ohjelmaan vuosittain. Ensimmäisenä vuonna tapahtuma oli kolmipäiväinen, sitten pari vuotta kaksipäiväinen ja vuonna 2023 yksipäiväinen.

Tapahtuma ajoitettiin elokuun loppuun, koska koulut olivat alkaneet ja ihmiset palanneet lomiltaan. Erittäin huonoissa sääolosuhteissa tapahtuma olisi voitu siirtää Savoy-teatteriin, jossa oli vielä tilaa.

Kuusi tuntia kestänyt tapahtuma suunniteltiin siten, että kovimmat yhteiskunnalliset keskustelut olivat alkuiltapäivästä ammattilaisille. Sirpa Hynninen kertoo: ”Myöhäisiltapäivällä ja alkuillasta aiheet olivat kevyempiä. Niillä tavoiteltiin turisteja, tavallisia helsinkiläisiä sekä satunnaisia ohikulkijoita.”

Tilaisuuksiin osallistui vuosittain keskimäärin 400–500 ihmistä paikan päällä, koronavuosina vähemmän turvavälijärjestelyjen vuoksi. Lisäksi kaikki

tilaisuudet striimattiin ensimmäisinä vuosina hs.fi-sivustolla, Helsinki-kanavalla ja osittain myös Savoy-teatterin Facebookissa. Vuoden 2022 striimaukset tavoittivat yhteensä lähes kaksisataatuhatta katsojaa ja seuraavana vuonna 70 000 henkeä. Tällöin rankkasade verotti katsojamääriä Espalla.

Helsinki puhuu -tapahtumat olivat rakenteeltaan hieman muista keskustelutapahtumista poikkeavia. Ne alkoivat Kaiken maailman kysymyksiä -osiolla, joita ihmiset lähettivät verkossa tai paikan päällä. Vastaajina oli poliitikkoja ja julkisuudesta tunnettuja henkilöitä.

Keskustelut vaihtelivat puolesta tunnista kahteen, ja jokaisen jälkeen oli vartin mittainen musiikkiesitys. Keskustelun järjestäjät ja yhteistyökumppanit saivat vuosittain ohjelmaan omat osionsa. Esimerkiksi kirjailijoiden sananvapausjärjestö PEN järjesti kaksi keskustelua vuonna 2021. Tuolloin keskusteltiin kotouttamiseen liittyvästä kielenoppimisesta ja sananvapauden tulevaisuudesta.

Vuoden 2023 tapahtumassa keskusteltiin pelkästään Itämerestä: luontokadosta, kalastuksesta ja ruoasta sekä turvallisuudesta. Puhetta on riittänyt myös ekoahdistuksesta, kulttuuriväen lobbaustaidoista sekä hyvästä elämästä.

Valtaosa keskustelijoista oli oman alansa asiantuntijoita. Poliitikkoja oli vähän, ja he olivat joko helsinkiläisiä kansanedustajia tai kaupunginvaltuutettuja.

Ensimmäisessä tapahtumassa yli 60 keskustelijaa, ja viimeisinä vuosina määrä on ollut 30–40. Tapahtuma tulkittiin myös selko- ja viittomakielelle. Tapahtuman budjetti oli alle 10 000 euroa vuosittain.

Miksi Helsinki puhuu sitten loppui? Sirpa Hynnisen mukaan siihen oli kolme syytä: ”Tapahtuman ideoija Loponen-Kyrönseppä siirtyi uuteen työhön, ja Savoy-teatteri keskittyi ydintoimintaansa eli musiikkitapahtumien järjestämiseen. Lisäksi Helsingissä järjestettiin elokuussa 2023 uusi Talk Helsinki -tapahtuma, eikä kahdelle samankaltaiselle keskustelutapahtumalle ollut mielestämme enää tilausta.”

HELSINKI PUHUU

- **JÄRJESTÄJÄT:** Pääjärjestäjänä Helsingin kaupungin Savoy-teatteri. Järjestäjinä myös kulttuurikeskus Caisa (2022), Helsingin Sanomat (2022) ja John Nurmisen Säätiö (2020, 2023).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2020.
- **AJANKOHTA:** Elokuun viimeinen viikko Itämeripäivän yhteydessä.
- **TEEMAT:** Itämeri, taide, kulttuuri, sananvapaus, turvallisuus, hyvä elämä.

- **TAVOITE:** Yleisölle avoin, matalan kynnyksen keskustelufoorumi ajankohtaisille asioille, lisätä keskustelua kansalaisten kesken sekä kannustaa yhteiskunnalliseen toimintaan.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Järjestäjät ja yhteistyökumppanit huolehtivat ohjelmaan omat keskustelutilaisuutensa.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Helsingin Sanomat (2020–2021), Sanoma Oyj (2020), Suomen arvostelijoiden liitto (2020–2022), John Nurmisen Säätiö (2021), Suomen PEN (2020–2021), Sublime Music Agency (2020–2021), Kirjapaja (2021), Taiteen edistämiskeskus (2021), Selkokeskus (2022), Kulta ry (2022), Ursa Minor (2022) ja SKS Kirjat (2022).
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** presidentti Tarja Halonen (2021), ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (2021), entinen pääministeri Paavo Lipponen (2021), pormestari Juhana Vartiainen ja Jan Vapaavuori, kansanedustajat Elina Valtonen, Nasima Razmyar ja Eveliina Heinäluoma, kirjailijat Sirpa Kähkönen, Juha Itkonen ja Juha Hurme, Juhani Merimaa, Kansallisoopperan taiteellinen johtaja Lilli Paasikivi ja lukuisa määrä eri alojen asiantuntijoita.
 - **PAIKKA:** Espan lava.
 - **MUSIIKKI:** Kaikkina keskustelupäivinä kolme–neljä musiikkiesitystä keskustelujen välissä.
 - **KESTO:** 2020 kolmipäiväinen, kuusi tuntia päivässä; 2021 ja 2022 kaksipäiväinen, 2023 yksipäiväinen.
 - **YLEISÖ:** Vapaa pääsy.
 - **BUDJETTI:** Alle 10 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Helsingin Sanomat.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Tapahtuma päätettiin lopettaa vuoden 2023 jälkeen.
 - **HELSINGIN KESKUSTELUT:** Talk Helsinki -päivä ennen Juhlaviikkojen avautsa elokuun puolivälissä, Helsinki puhuu elokuun viimeisellä viikolla ja Helsinki Security Conference (kansainvälinen kutsuvierastapahtuma) syys–lokakuussa.
-

14.5 Maaseutuparlamentti – valtakunnallinen tapahtuma

Suomenruotsalaiset toivat mallin Ruotsista Pohjanmaalle

Suomessa on kiistelty maatalouspolitiikasta aina sodista lähtien Maalaisliiton (keskustapuolue) ja SDP:n kesken. Koko maaseudun asema nousi enenevässä määrin esiin 1980-luvulla. Yllättävää on, että se tapahtui ruotsinkielisellä Pohjanmaalla 1980-luvun lopulla. Tuolloin opintojärjestö Svenska Folkskolans Vännerissä maaseudun kehittämistehtävissä ollut Peter Backa oli kuullut Ruotsissa alkaneesta Hela Sverige ska leva -liikkeestä, joka keskittyi maaseudun kehittämiseen. Yhdessä Ann-Sofi Backgrenin kanssa Backa aloitti Landsbygd-Framtidsbygd-kampanjan kylien kehittämiseksi. Se huipentui ensimmäiseen suomenruotsalaiseen Maaseutuparlamenttiin eli Landsbygdsriksdageniin Vöyrillä vuosina 1990 ja 1992. Sen jälkeen idea laajeni

suomenruotsalaiselle rannikkoalueelle ja Ahvenanmaalle. Nykyisin Landsbygdsriksdagen-tapahtumia järjestetään joka toinen vuosi.

Tähän mennessä näitä parlamentteja on järjestetty 18 kertaa, viimeksi Mustasaassa 2024.

Ensimmäinen valtakunnallinen suomenkielinen Maaseutuparlamentti järjestettiin Leppävirralla Pohjois-Savossa vuonna 2017. Tapahtuman järjesti valtioneuvoston kanslian asettama 34-jäseninen poikkihallinnollinen Maaseutupolitiikan neuvosto MANE, jonka pääsihteerinä on ollut alusta lähtien neuvotteleva virkamies Antonia Husberg. Hän vastaa myös tapahtuman järjestämisestä.

Leppävirralle osallistui reilu 800 henkilöä ja tapahtumissa vieraili yli 2 000 henkilöä Maaseutuparlamentti.fi-sivuston mukaan. Tapahtuma huipentui julkilausumaan, joka lähetettiin eduskunnalle ja Euroopan parlamentille.

Koronapandemian vuoksi seuraava Maaseutuparlamentti järjestettiin Kurikassa virtuaalisena ja monipaikkaisena tapahtumana vuonna 2021. Järjestäjät kutsuivat tapahtumaa Suomen suurimmaksi ideafestivaaliksi, ja teemoina oli ajassa uudistuva maaseutu, hyvä elämä ja älykäs sopeutuminen sekä hiiliviisas maaseutu. Yleisörajoitusten takia Kurikassa järjestettiin tilaisuuksia vielä vuoden 2022 puolella. Näihin kuului puolentusinaa retkikohdetta tiloille ja yrityksiin. Kurikan tilaisuus keräsi tuhat osanottajaa, ja striimien kautta sitä seurasi yli 3 000 henkilöä, joiden joukossa oli muun muassa koululuokkia.

Viimeisin parlamentti järjestettiin vuonna 2024 Nurmeksessa. Pääteemana oli uudistava paikallisenergia: halutaan lisätä maaseudun houkuttelevuutta asuinpaikkana, yrittäjyyttä sekä paikallisen kulttuurin ylläpitämistä.

Tapahtumassa oli yhdeksän pääyhteistyötahoa sekä peräti 55 eri kumppania Taideyliopistosta Olympiakomiteaan, Porokylän leipomosta Electroluxiin sekä yliopisto- ja ammattikorkeakouluista Suomen metsä- ja ympäristökeskukseen.

Puheenvuorojen ja paneelien ohella ohjelmassa oli työpajoja ja miniseminaareja. Tapahtuman aikana PielisAreenalla oli myös ideatori, joka toimi vapaan ideoinnin ja keskustelun keskipisteenä. Tapahtuman iltajuhlassa Karjalaisissa Pidoissa oli tarjolla ruokaa ja kulttuuria, ja se oli Maaseutuparlamentin ainoa maksullinen tilaisuus. Tapahtuman yhteydessä palkittiin Vuoden kylä, joka oli Pohjois-Karjalassa sijaitseva Puhos. Nurmeksen tapahtumaa seurasi Yle Areenassa yli 6 000 kävijää.

Maaseutuparlamentti on osa Hyvin sanottu -keskusteluhanketta ja kestävä kehityksen viikkoa. Sitä rahoitetaan kansallisesti MANE:n varoista sekä EU-osarahoitteisesti. Tapahtumaa voinee pitää puolivaltiollisena. Valtioneuvoston asettama maaseutupolitiikan neuvosto on tapahtuman pääjärjestäjä, ja tapahtuman tuottaa maa- ja metsätalousministeriö. Tämä on poikkeuksellista verrattuna muihin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Maaseutuverkostossa parlamenttia kutsutaan maaseudun omaksi Suomi-Areenaksi. Maaseutunuorten asiamies Meri Remes puolestaan kutsui Nurmeksien tapahtumaa ”Maaseutupolitiikan SuomiAreenaksi” Maaseudun Tulevaisuudessa (27.9.2024).

Tapahtuman tavoitteena on saada maaseudun asiat näkymään ja kuulumaan yleisessä keskustelussa. Samalla pyritään tekemään näkyväksi paikallisesti kehitettyjä ratkaisuja valtakunnallisiin haasteisiin. Parlamentin ajan kohta on vakiintunut syys-lokakuulle.

Maaseutuparlamentti järjestetään eri puolilla Suomea joka kolmas vuosi. Ruokaviraston verkostoasiantuntija Ann-Sofi Backgrenin ja Kurikan apulaiskaupunginjohtaja Juha Luukon mielestä joka toinen vuosi olisi sopivampi. ”Teknologian kehitys, EU:n ohjelmakaudet ja niihin tulevat muutokset perustelisivat joka toista vuotta ja jopa vuosittaista tapahtumaa”, toteaa Juha Luukko.

Ennen yleisölle avoimia Maaseutuparlamentteja MANE:n edeltäjä, maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä (YTR), järjesti kaksi päättäjille ja asiantuntijoille suunnattua Maaseutuparlamenttia vuosina 2005 ja 2010. Tällöin YTR:n ohella järjestäjätahoina olivat eduskunnan maaseutuverkosto ja maaseutupoliittinen ministeriryhmä. Vuoden 2005 tapahtumaan Helsingissä osallistui 600 muun osallistujan kanssa valtiopäiväneuvos, vuosina 1991–2019 kansanedustajana toiminut Timo Kalli, joka toteaa: ”Tapahtuma ei kyennyt uudistumaan, ja samalla heikkeni eduskunnan maaseutuverkoston kiinnostus.”

Nykyisin erilaisia maaseutuparlamentteja järjestetään Euroopassa parissakymmenessä maassa. Ruotsin malli vietiin aikanaan myös Eurooppaan. Koko Eurooppaa koskeva maaseutuparlamentti (ERP) järjestetään joka toinen vuosi, ja se kerää osanottajia yli 40 maasta.

Maaseudun asioista on keskusteltu myös SuomiAreenassa vuosina 2023 ja 2024. Maaseutupolitiikan neuvosto yhdessä Green Care Finlandin kanssa järjesti keskustelun ensi kertaa vuonna 2023 aiheena luontolähtöisten palvelujen edistäminen kunta- ja hyvinvointialueilla. MANE oli mukana Aree-

nassa myös seuraavana vuonna yhdessä EU:n maaseuturahoituksen ja Agrihubin kanssa aiheina metsien tila ja ruoantuotanto. Maaseudun myyntejä on puolestaan murskattu kumpanakin vuonna. Vuonna 2023 keskustelijoina olivat muun muassa kansanedustaja Hilkka Kemppi (Kesk.) ja europarlamentaarikko Ville Niinistö (Vihr.). Kumpanakin vuonna SuomiAreenan Kansalaistorilla Satakunnan ELY-keskus ja Leader-ryhmät puolestaan jakoivat neuvoja maaseuturahoituksen mahdollisuuksista.

MAASEUTUPARLAMENTTI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Valtioneuvoston asettama 34-jäseninen Maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) yhdessä yhdeksän pääyhteistyökumppanin ja 55 sisältökumppanin kanssa (2024).
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuonna 2017 Leppävirta, 2021 Kurikka ja 2024 Nurmes.
- **AJANKOHTA:** Syys–lokakuu.
- **TEEMAT:** Uudistavaa paikallisenergiaa (2024); ajassa uudistuva maaseutu, muun muassa reilu siirtyminen ja hiiliviisas maaseutu (2021) ja mahdolluuksista mahdollisuuksia (2017).
- **TAVOITE:** Äänen antaminen maaseudulla eläville sekä työskenteleville ihmisille, maaseutualueiden erityiskysymysten nostaminen politiikan agendalle ja ratkaisujen etsiminen koko maata koskeviin haasteisiin.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Yhdeksän tahon valmisteluryhmä, jossa mukana muun muassa työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen 4H-liitto, MTK, Suomen Kylät sekä Nurmeksen kaupunki ja vuoden 2024 osalta Pohjois-Karjalan liitto. Aiempina vuosina valmisteluryhmän kokoonpano on vaihdellut.
- **YHTEISTYÖKUMPPANIT 2024:** MANE, maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Vaara-Karjalan Leader ry, Nurmeksen kaupunki, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Keskitien säätiö, Suomen Kylät ry ja Maaseutuverkosto.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Maa- ja metsätalousministerit Kimmo Tiilikainen 2017, Jari Leppä 2021 ja Sari Essayah 2024; kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (2017), työministeri Arto Satonen (2024), kolumnisti Tuomas Enbuske, Kelan pääjohtaja Elli Aaltonen, kirjailija Antti Heikkinen, Aller Median toimitusjohtaja Pauli Aalto-Setälä (2017), tietokirjailija Perttu Pölönen, luova johtaja Jani Halme (2021); kansanmusiikkialan vaikuttaja Sari Kaasinen (2024).
- **PAIKKA:** Kylpylä-hotelli Vesileppis Leppävirta 2017, Kurikan kampus 2021 sekä Sokos Hotel Bomba Nurmes ja Hyvriälän Matkailukeskus 2024.
- **MUSIIKKI:** Jonas and I -yhtye ja Anne Mattila (Leppävirta), Elonkerjuu (Kurikka), Ilja Teppo (Nurmes).
- **YLEISÖ:** Vuonna 2017 Leppävirralla osallistumismaksu 20–130 euroa. Kurikassa ja Nurmeksessa maksuton. Nurmeksessa retkiin, työpajoihin ja ruokailuihin ennakkoilmoittautuminen.
- **BUDJETTI:** 180 000–250 000 euroa riippuen tapahtuman toteutustavasta.
- **MEDIAKUMPPANIT:** Striimaajat Maaseudun Tulevaisuus 2017 ja 2021, Yle Areena 2024.
- **TAPAHTUMAN JATKO:** Seuraavan kerran vuonna 2027.

■ **FAKTAT NURMEKSESTA:** Pielisjärven pohjoisosassa sijaitsevassa Nurmeksessa on runsaat 9 100 asukasta. Nurmes tunnetaan koivujen kaupunkina, ja sen tunnetuin nähtävyys on Bomban karjalaishäikylä.

■ **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.maaseutuparlamenti.fi

14.6 Kirkon juhlat 2024

Kirkon kolmipäiväinen kaupunkifestivaali Tampereella

Monesti ideasta toteutukseen saattaa kulua paljonkin aikaa. Kirkossa siihen kului yhdeksän vuotta. ”Tapasin nyt jo edesmenneen Suomen Lähetysseuran kotimaantöyryn johtajan Satu Kantolan vuoden 2015 Kouvolan kirkkopäivillä. Pohdimme, olisiko järkeä järjestää yksi iso kirkollinen tapahtuma. Säästytisikö siinä rahaa, olisiko hyötyä sisällöllisesti ja markkinoinnillisesti?” Näin kertoo kirkon uuden tapahtuman synnystä kirkkopalvelujen kehitysjohdaja Jari Kupiainen.

Ensi yritys tehtiin jo vuonna 2017, mutta se kaatui Helsingin seurakuntayhtymään. Se halusi vain Kirkon Musiikkijuhlat, ja niinpä Kirkkopäivät ja Lähetysjuhlat menivät Turkuun. Vuotta myöhemmin Kirkkohallituksen työhuoneessa päätös yhdestä yhteisestä kirkkotapahtumasta oli valmis.

Mutta vieläkin tuli mutkia matkaan, ja korona siirsi Kirkkopäivät ja Lähetysjuhlat vuoteen 2022. ”Jääkiekon MM-kisat siirsivät tapahtumaa vielä vuodelle eteenpäin, ja jos Käärijä olisi voittanut Euroviisut, niin en tiedä, miten meidän olisi käynyt”, naurahtaa Kupiainen.

Kirkon juhlapaikalla on Kupiaisen mukaan vain kaksi vaihtoehtoa: Tampere ja Helsinki. ”Haluamme olla keskellä kaupunkia, mieluiten torilla ja majoituskapasiteettia pitää löytyä”, kertoo Kupiainen vaihtoehdoista.

Kirkon juhlien esikuva löytyy Saksan kirkkopäivistä, jotka alkoivat sotien jälkeen vuonna 1949. Sieltä on tullut perinne ensin Kirkkopäivien ja nyt kirkon juhlatapahtuman yhteiskunnallisuuteen. Tosin Kallion kirkossa keskusteltiin jo vuonna 1918 rauhasta, ihmisoikeuksista ja kärjistyvästä keskustelukulttuurista.

Kolmivuotisen valmistelun tuloksena Tampereella järjestettiin vuonna 2024 yli sata tapahtumaa. Niistä parikymmentä oli maksullisia. Kupiaisen mukaan maksulliset tapahtumat olivat enemmän ammatillisia seminaareja

kirkon työntekijöille ja luottamushenkilöille. Näihin seurakunnat maksoivat omia edustajiaan.

Yhteiskunnallisia keskusteluja oli lähes kolmekymmentä. Aiheiden kirjo ulottui hyvästä elämästä yksinäisyyteen, kaupungistumisesta ilmastonmuutokseen, yhteiskunnan kriiseistä huippu-urheiluun ja sateenkaariväen asemaan seurakunnissa.

Juhlilla oli tarjolla musiikkia joka makuun: musikaalia, gospelia, poppia ja soulia sekä lukuisa määrä kuoroesityksiä. Esimerkiksi Särkänniemen huvipuistossa esiintyi yli 200 lapsikuorolaista. Ohjelmasta löytyi myös piispan aamulenkki, lukuisia elokuvia ja jopa sirkusesitys Tampereen torilla.

Tapahtuma keräsi yli 10 000 kävijää. Se ei kuitenkaan ylittänyt mediassa kunnolla uutiskynnystä. Kupiaisen mukaan mediasta paikalla olivat Aamulehti, Yle sekä kaikki kristilliset mediat. Kirkolliskokouksen tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtajan Katri Korolaisen mukaan vähäinen julkisuus kertoo kirkon yhteiskunnallisen tilan kaventumisesta. ”Media on varovainen kirjoittamaan kirkon asioista, toimittajilla ei ole kiinnostusta ja ehkä kirkkokaan ei osaa viestiä riittävän kiinnostavalla tavalla tapahtumistaan”, arvioi Korolainen vähäisen julkisuuden syitä.

Kirkon juhlien päätösmessuun toukokuussa 2024 osallistui yli 5 000 ihmistä Tampereen Keskustorilla. Kuva: Kirkkopalvelut.

”Kirkko uskaltaa tulla omana itsenään, omalla identiteetillään keskelle kaupunkia. Tämä oli se isoin viesti. Parhaiten tämä näkyi sunnuntain jumalanpalveluksessa Keskustorilla, joka keräsi lähes 5 000 osanottajaa”, summaa Kupiainen puolestaan tapahtuman onnistumista.

Katri Korolaisenkin mielestä juhla ja ohjelma olivat hienoja: ”Sen ongelma on siinä, että se kokoaa valmiiksi uskovaisia ja järjestöjen aktiiveja. Sieltä uupuivat public under -ilmiöt. Olisipa ollut vaikkapa nuorisotoimijoiden omista lähtökohdista olevia keskusteluja. Esimerkiksi Lasten ja nuorten keskuksella ei ollut varaa laittaa sinne omia ohjelmaehdotuksia pääsymaksujen takia.” Ohjelmapaikan hinta vaihteli 500–1 500 euroon paikasta riippuen, ja näyttelyosasto maksoi 500 euroa.

Seuraava Kirkonjuhlat lienevät vuonna 2031, arvioi Kupiainen. Sillä välin Kirkkopäivät ja uusi Midnight Sun Gospel -festivaali vuorottelevat vuorovuosina aina vuoteen 2029 saakka. Gospel-tapahtumalla kirkko valmistautuu myös Kirkon musiikkijuhlien hiipumiseen kirkkokuorolaisten ikääntymisen myötä.

KIRKON JUHLAT 2024

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kirkkohallitus, Kirkkopalvelut, Suomen Lähetysseura, Suomen Kanttori-urkuriliitto, Suomen Kirkkomusiikkiliitto ja Tampereen seurakuntayhtymä.
- **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Vuonna 2024 ensimmäisen kerran.
- **AJANKOHTA:** 17.–19.5.
- **TEEMAT:** Toivon voimalla – ajatus vahvistaa toivoa tulevaisuuteen.
- **TAVOITE:** Tapahtuma on tarkoitettu suurelle yleisölle, kuoroille, kirkon työntekijöille ja luottamushenkilöille ja järjestöjen työntekijöille.
- **OHJELMASISÄLTÖ:** Kuuden hengen ohjelmaryhmä, jossa edustettuina järjestäjätahot.
- **YHTEISTYÖKUMPPANI:** Tampereen kaupunki.
- **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen, kansanedustaja Lauri Lyly, Tampereen pormestari Kalervo Kummola, THL:n tutkimusprofessori Heikki Hiilamo, piispat arkkipiispa Tapio Luoman johdolla, toimittaja Katja Ståhl, mediapersoona Tuomas Enbuske, Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön johtaja Matti Heikkinen, korkeushyppääjä Ella Junnilla; artistit Sami Saari, Maria Ylipää, Suvi Teräsniska, Yona ja Knipi.
- **PAIKKA:** 21 tapahtumapaikkaa, joista 14 eri kirkoissa, eniten Aleksanterin kirkossa. Muita Tampereen Keskustori (suurelle yleisölle tarkoitettu), G Livelab, pääkirjasto Metso, Tampere-talo, elokuvateatteri ja Särkänniemi.
- **MUSIIKKI:** 23 tilaisuutta musikaalien, virsien ja kuorolaulujen kautta popiin ja souliin.
- **YLEISÖ:** 86 tilaisuuteen vapaa pääsy; 99 euron tapahtumalipulla oli pääsi 22 tilaisuuteen.
- **BUDJETTI:** 500 000 euroa, josta 30 prosenttia lipputulolla ja puolet järjestäjiltä sekä erilaisista avustuksista.

- **MEDIAKUMPPANIT:** Kotimaa-, Silta- ja Sana-lehdet ja Radio Dei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Seuraavan kerran vuonna 2031. Kirkkopäivät jatkavat Seinäjoella vuonna 2025 ja uutena Midnight Sun Gospel -tapahtuma Helsingissä 2026.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.kirkonjuhlat.fi
-

14.7 Europarlamentaarikko Li Anderssonin Kääne-festivaali 2025

Festivaali oikeistopolitiikkaa vastaan

Monet pohtivat, mitä 250 000 ääntä vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa saanut Li Andersson tekee kotimaan politiikassa Brysseliin siirtymisensä jälkeen? Vastaus on nyt tullut: kyseessä on kaksipäiväinen politiikan, talouden ja kulttuurin festivaali Helsingissä alkutalvesta. Europarlamentin vasemmistoryhmä GUE/NGL:n taloudellisella tuella järjestettävä tapahtuma pyrki omalta osaltaan hakemaan vastavoimaa – käännettä – Suomen oikeistohallituksen politiikalle.

Vasemmistoliittoa edustavan Li Anderssonin mukaan Suomeen tarvitaan uudentyypinen foorumi, joka tuo yhteen erityyppisiä toimijoita ja luo tilaa uusille avauksille (Helsingin Sanomat 5.12.2024).

Festivaalin esikuvina ovat olleet Vänsterdagarna Ruotsissa ja The World Transformed Englannissa. Li Anderssonin viestintävastaava Aleksi Karppisen mukaan kotimaisista toimijoista inspiraatiota haettiin esimerkiksi myös Tutkijaliiton ja Lymyn kaltaisten pienempien kollektiivien keskustelutilaisuuksista ilman sidonnaisuuksia puolueisiin. Lymy on Helsingin Kalliossa sijaitseva tila, jota käyttävät erilaiset ruohonjuuritason toimijat.

Kääne-tapahtuman visiointi oli aloitettu englantilaisen The World Transformedin esimerkin mukaan jo vuonna 2023. Asia nytkähti eteenpäin vuonna 2024 Li Anderssonin tultua valituksi europarlamenttiin. Hänen kabinetinsa käytössä olevaa EU-parlamentin tiedotusrahaa keksittiin käyttää tapahtuman toteuttamiseen. Tapahtuman valmistelua varten koottiin syksyllä 2024 työryhmä, joka vastasi tapahtuman konseptoinnista, ohjelman rakentamisesta ja käytännön järjestelyistä.

Työryhmään kuuluivat Li Andersson, Pohjoismaiden vihreän vasemmis-
ton pääsihteeri Mia Haglund, kuvataiteilija Eetu Kevarinmäki, viestintä-
toimisto Milttonin ja Nordic West Officen johtava neuvonantaja Alku Sirén,

strategi Eero Vaissinen, tulevaisuudentutkija Roope Mokka ajatushautomo Demoksesta, ohjaaja ja eläinaktivisti Saila Kivelä, musiikkituottaja Henri Salonen, toimittaja Sara Vainio, Vasemmistoliiton kaupunginvaltuutettu Sara Koiranen Turusta ja Li Anderssonin viestintävastaava Aleksi Karppinen.

Tapahtumassa keskusteltiin taiteen ja talouden suhteesta, lyhyemmästä työviikosta, teollisuus- ja asuntopolitiikasta, ilmastonmuutoksesta, yrittäjyydestä sekä Ukrainan ja Palestiinan tilanteesta.

Pääosa keskustelijoista oli ulko- tai kotimaisia yliopistomaailman tutkijoita. Mukana oli myös kahden suomalaisen suuryrityksen nuorempia johtajia (Jussi Herlin Koneesta ja Anna Miettinen Enstosta). Perinteisen politiikan puolelta mukana olivat vain valtioneuvos Matti Vanhanen ja vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja Oras Tynkkynen. Tapahtuman esittelytekstissä haettiin uusia liittolaisia kohti käännettä parempaan. Keskustelijajoukossa ei ollut yhtään Vasemmistoliiton ja SDP:n tunnettua päättäjää.

Yhteiskunnallisen keskustelun ohella taidepolitiikka on vahvasti esillä. Konkreettista apua osallistujille antoi apulaispormestari Paavo Arhinmäen mielenosoituskylttipaja. Kolmen tunnin työn paras kyltti palkittiin tapahtuman iltajuhlissa. Mallia annettiin myös Oulun musiikkivideofestivaalien protestivideoissa.

Musiikista vastasivat valtaosin vaihtuvat DJ:t. Teatteritaide oli mukana osallistuvilla esityksillä arkkitehtuurista ja maahanmuuton torjunnan viirastosta. Toisen päivän keskustelujen päätteeksi tarjottiin kehollista harjoitetta.

Yhteensä 31:ssä eri tapahtumassa oli keskustelijoita noin 70. Kun mukaan lasketaan teatteri- ja musiikkiryhmät, tapahtumassa oli satakunta esiintyjää.

Ajankohdaksi valikoitui tammikuu, koska se on hiljaisinta aikaa tapahtumakentällä. Festivaalin työryhmä käy myös keskusteluja muihin vuodenaikoihin järjestettävistä pienemmistä Käännö-tapahtumista.

Ensimmäiseen festivaaliin osallistui Helsingin Korjaamolla kahden päivän aikana yli 3 000 kävijää, joista noin 600 samanaikaisesti. Tapahtuma oli loppuunmyyty, ja sosiaalisessa mediassa ilmoitettiin kunkin tilaisuuden jonotilanteesta. Käännö oli sallittu myös alaikäisille iltajuhlaa lukuun ottamatta.

Yksi syy tapahtuman suurelle medianäkyvyydelle oli entisen pääministerin Sanna Marinin osallistuminen tapahtumaan. Hän oli keskustelemassa lyhyemmästä työviikosta.

Tapahtuma striimattiin kumpanakin päivänä YouTubeen kokonaisuudessaan.

Tapahtuma oli suunnattu yhteiskunnan eri aloilla aktiivisesti toimiville henkilöille, jotka hakivat erilaisia toiminnan muotoja. Tavoitteena oli tuoda yhteen niin suoran toiminnan aktivisteja, some-vaikuttajia, yritysmaailman edustajia kuin poliitikkoja. Toisena kohderyhmänä oli paikalle saapunut yleisö.

Järjestäjien mukaan tapahtumasta uutisoitiin kaikissa suurimmissa suomalaisissa medioissa.

KÄÄNNE-FESTIVAALI

- **JÄRJESTÄJÄT:** Kymmenen henkilön työryhmä, toteutus europarlamentaarikko Li Andersson Euroopan parlamentin Left-ryhmän taloudellisella tuella.
 - **TAPAHTUMAN HISTORIA:** Ensi kerran vuonna 2025.
 - **AJANKOHTA:** 18.–19.1.2025.
 - **TEEMAT:** Vastavoima näköalattomalle ja eriarvoisuutta kasvattavalle politiikalle.
 - **TAVOITE:** Modernia politiikkaa ja taidetta yhdistävä tapahtuma, jossa ihmiset voivat inspiroitua uudenlaisen progressiivisen politiikan mahdollisuuksista ja oppia toisiltaan.
 - **OHJELMASISÄLTÖ:** Kymmenen hengen ryhmä.
 - **YHTEISTYÖKUMPPANIT:** Saksalainen Rosa Luxemburg Stiftung -säätiö sekä Kansan Uutiset -lehti (taloudellinen tuki).
 - **TUNNETUIMPIA PUHUJIA:** Entinen pääministeri Sanna Marin, taloustieteen professori Clara Mattei etänä (Yhdysvallat), taloustieteilijä ja kirjailija Grace Blakeley (Iso-Britannia), lyhyemmän työviikon tutkija Will Stronge The Autonomy Institutesta (Iso-Britannia), Kone Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja Jussi Herlin, valtioneuvos Matti Vanhanen, tutkija Timo Miettinen, Ensto Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Anna Miettinen, Aalto Economic Instituten johtaja Oskari Nokso-Koivisto, Patria Oyj:n toimitusjohtaja Esa Rautalinko, vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja Oras Tynkkynen, Taiteen edistämiskeskuksen johtaja Kaisa Rönkkö, taiteilija Mia Wennerstrand, tutkija ja kirjailija Hanna Kuusela.
 - **PAIKKA:** Kulttuuritehdas Korjaamon viisi eri tilaa.
 - **MUSIIKKI/TAIDE:** DJ Willamomafia, DJ OW & JESE, Out of Sync (kansainvälinen drag king -bändi), MODEM-duo, Semot semot posa; moldovalaisen teatteriryhmän esitys, esitystaidekollektiivi Nosferatun performanssi, Oulun musiikkivideofestivaalien protestivideoita ja apulaispormestari Paavo Arhinmäen mielenosoituskylltipaja.
 - **YLEISÖ:** Maksuton, paikat täytettiin saapumisjärjestyksessä.
 - **BUDJETTI:** 35 000 euroa.
 - **MEDIAKUMPPANIT:** Ei.
 - **TAPAHTUMAN JATKO:** Jatkuu vuosittain Helsingissä. Todennäköisesti loppukesällä 2025 Helsingissä vielä yksipäiväinen pienempi Kääne-tapahtuma.
 - **TAPAHTUMAN VERKKOSIVUT:** www.kaanefestival.fi
-

15 Toteutumattomat tapahtumat

15.1 Naantaliin ja Tampereelle suunnitellut tapahtumat

Pieni Naantalın kaupunki Turun kupeessa on kohde, jonne on suunniteltu useita yhteiskunnallisia keskusteluja. Kaupunkia kaavailtiin Pohjolan kesäkauden avaajaksi, johon olisi yhdistetty vielä tasavallan presidentin Kultaranta-keskustelut. Palavereja ja keskusteluja käytiin vuosien ajan – tuloksetta.

Ensimmäisen Naantalia koskevan keskustelutapahtumaidean esitti Nokian pääjohtaja Kari Kairamo jo 1980-luvun puolivälin jälkeen. ”Hän oli ahkera Naantalın Musiikkijuhlien kävijä, ja hänellä oli ajatus, että tähän sopisi hyvin tällöinen Eurooppa-areena”, kertoo Kairamo isännöinyt kaupungin vahva mies, 50 vuotta kunnallispolitiikassa vaikuttanut SDP:n entinen kansanedustaja Mikko Rönnholm. Hänen mukaansa ajatusta ei kuitenkaan koskaan viety pidemmälle.

Vesa Helkkulan kirjassa ”Nokian myrskyisä vuosikymmen” löytyy tukea Kairamon kansainvälistymis- ja Eurooppa-innolle. Kairamo oli ryhtynyt Ulkomaankauppaliiton puheenjohtajaksi vuoden 1987 alusta. Hän halusi edistää Euroopan integraatiokehitystä ja samalla kansainvälistää Nokiaa. Nokian vaikeudet johtivat vuotta myöhemmin Kairamon itsemurhaan.

Toisen idean isä oli tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Pari vuotta Kultaranta-keskustelujen aloittamisen jälkeen vuonna 2014 Niinistö pohdiskeli, olisiko Kultaranta-keskustelujen jälkeen syytä järjestää keskusteluihin liittyvä yleisötilaisuus. ”Yhdessä pohdiskelimme, että Naantalın ranta voisi olla sopiva paikka tapahtumalle. Keskustelussa paikalla ollut kansliapäällikkö Teemu Tanner lupasi ottaa asian omaksensa, mutta presidentti sanoi ottavansa sen itse hoitaakseen”, kertoo Rönnholm. Hänen mukaansa asiaan ei kuitenkaan palattu.

Siemen jäi kuitenkin itämään Niinistön ajatuksesta. Siihen tarttui kaupungin viestintä- ja mediavaikuttaja Kari Veijonen. Syntyi kolmas idea, joka oli erittäin kunnianhimoinen. Veijonen suunnitteli Naantali-viikkoa,

Pohjolan kesän avausta Musiikkijuhlien yhteyteen. Hanketta ehti maakuntalehdessä puoltamaan jo valtuuston puheenjohtaja Rönholmkin.

Veijosen suunnitelman hankkeen perustajatahoina olisivat olleet Naantalin kaupunki, Naantalin Musiikkijuhlasäätiö, Varsinais-Suomen Liitto, Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko.

”Tämä vuosittaiseksi tarkoitettu viikko valmistellaan yhteistyössä tasavallan presidentin ja presidentinkanslian kanssa siten, että Naantali-viikon tapahtumat ovat järjestelyiltään synergisiä Kultaranta-keskustelujen kanssa ja voivat yhdessä muodostaa merkittävän uuden suomalaisen ja kansainvälisen keskustelufoorumin alkukesään”, kirjoitti Kari Veijonen Naantalin silloiselle kaupunginjohtajalle Jouni Mutaselle 24.11.2015 lähettämässään esityksessä.

Sapluuna oli selvä: kolme päivää keskusteluja keskiviikosta perjantaihin, välipäivä, sitten presidentin Kultaranta-keskustelut. Tiistaina presidentti kertoi keskusteluistaan Naantalin rannassa. Kotikaupungin tuen puuttuessa Veijonen ei ottanut virallisesti yhteyttä muihin kaavailemiinsa perustajatahoihin.

Taustakeskusteluja hän kävi lisäksi Varsinais-Suomen liiton maakuntajohtaja Kari Häkämiehen ja maakuntahallituksen puheenjohtaja Ilkka Kanervan, Mikko ja Antton Rönholmien, Musiikkijuhlien Tiina Tunturin kanssa. Kaikilta tuli hankkeelle vihreää valoa.

Naantalin valtuustoa johtaneen Mikko Rönholmien mukaan asia kaatui päättäjien kateuteen. ”Oliko pelko siitä, paljonko tämä tulee maksamaan. Kari osaa tehdä hyvät ohjelmat, mutta oli pelko, ettei Kari nyt vaan tienaa tästä mitään”, kertoo Rönholm.

Hänen mielestään on kyse pikkukaupungin ongelmasta: ”Meillä on jo Musiikkijuhlat ja Muumimaaailma. Oltiin tyytyväisiä siihen, mitä kaupungilla oli. Itsetyytyväisyys näivetti, eikä ollut perspektiiviä tulevaisuuteen.”

Antton Rönholm oli puolestaan vuonna 2015 kirjannut pitkään hahmottelemansa ideat keskustelutapahtumasta nimellä Naantali-talks. ”Koska SuomiAreena oli kokonsa ja tapahtumien määrän suhteen karnevalistinen, niin kaipasin hiukan hitaampaa ja intiimimpää keskustelua. Kumppaniksi haarukoin Yleä, koska ajattelin niiden etsivän samanlaista preesenssiä kuin mikä Maikkarilla oli Porissa. Mukana oli myös ajatus integroida Kultaranta-keskustelut osaksi tätä Naantali-kokonaisuutta, toimia niiden häntänä”, kuvaa Rönholm ideaansa.

Antton Rönholm ja Kari Veijonen olivat vaihtaneet useasti ajatuksia, ja kun Rönholm aloitti vuonna 2016 Milttonin Brysselin-toimistossa, hän esitti ideoita Naantalissa järjestettävästä tapahtumasta yrityksen sisällä. Kaupungilta saamallaan valtakirjalla Veijonen vuorostaan sopi yhteisen palaverin Milttonin kanssa esityksensä jatkokehittelystä. Vuosien 2016–2017 aikana Veijosella oli kalenterinsa mukaan seitsemän palaveria joko livenä tai puhelimitse Milttonin kanssa. Yhteistä näkemystä ei löytynyt.

Rönholm oli visioinut tilojen puolesta rajoitetun kokoisia mutta ainakin televisioinnin kautta yleisölle avoimia keskusteluja vanhan kaupungin miljöössä. ”Kuulin sitten jossakin vaiheessa sattumalta muualta, että Miltton oli siirtänyt ideat tilaisuudesta Naantalissa omaksi innovaatiokseen ja muuttanut tilaisuuden kutsuvierastapahtumaksi”, kertoo Antton Rönholm.

Niin Rönholmin kuin Veijosen ideoissa oli halua nostaa Naantalin profilia hienojen keskustelupuitteiden luojana ja myös tukea Naantalin Musiikkijuhlia.

Lopulta yksikään näistä hankkeista – Antton Rönholmin, Kari Veijosen tai Sauli Niinistön – ei toteutunut. Rönholmin ja Veijosen ideat muotoutuivat Milttonilla 200 hengen kutsuvierastapahtumaksi.

15.2 IdeaSuomi 2016

Tampereelta kotoisin oleva mutta Helsingissä omassa mainostoimistossaan työskennellyt Marko Kulmala oli kehittänyt tapahtumakonseptin kotikaupunkiinsa. Vuoden 2015 lopulla hän esitteli sen minulle. Olin juuri saanut potkut SuomiAreenasta.

Kulmalan ideoima tapahtuma olisi ollut selkeästi muista poikkeava ja hyvin tavoitteellinen. Puhumisen sijasta siinä olisi haettu ideoita toteutettavaksi.

Tapahtuma olisi järjestetty Tampereella kesäkuun viimeisellä viikolla keskiviikosta torstaihin. Se olisi järjestetty Tampere-talolla, Tornin Veturihallissa tai Pakkahuoneella. Tapahtuma olisi ollut maksullinen, ja 500–1 000 lippua olisi tullut myyntiin. Puhujia olisi ollut parikymmentä, 19 Suomesta ja yksi maailmanluokan nimi.

Puhujat olisivat saaneet itse valita teemansa ja lähestymistapansa. Jokaiselle olisi ollut tarjolla tuottaja-apua puheenvuoron muotoiluun ja dramatisointiin. Esitys oli tarkoitus lopettaa kolmen lauseen ”törkeään väittämään”.

Kotimaisiksi ideanjakajiksi oli tarjolla muun muassa seuraavia nimiä: Laura Lindstedt, Juha Itkonen, Juhana Vartiainen, Pekka Haavisto, Sauli Niinistö, Lauri Järvillehto, Hilkka Olkinuora, Kai Telanne, Lauri Kivinen ja Virpi Sarasvuo.

Kansainvälisten nimien kirjo oli laaja: Angela Merkel, Stephen King, Elon Musk, Keith Richards ja Neil Young. Rock-miehiä oli tarjolla muitakin.

Maksullisen osuuden jälkeen Tampereen Keskustorilla olisi järjestetty neljä 90 minuutin pituista keskustelua. Kolme puhujaa olisi ollut IdeaSuomen puhujien joukosta, ja kaksi olisi ollut ulkopuolisia.

Teemoina valmistelupaperissa olivat seuraavat: Tampere 1917/1918 ajatuksena varmistaa, että luokkasotaa ei synny enää koskaan; hallitus ja oppositio – miten jatketaan kasvun polulla; media ajatuksena varmistaa, että mediaan voi luottaa; viihde: mitä tabuja ja rajoja viihteen pitää kaataa seuraavan vuoden aikana?

Puheista oli tarkoitus tehdä 20 jaksoa tv-sisältöä, lisäksi livefeedit päälle.

IdeaSuomen päättäjäisiksi Kulmala kaavaili kaikille avointa, maksullista iltatapahtumaa. Ohjelmistossa olisi ollut kolme stand up -koomikkoesitystä ja jonkin jo lopettaneen bändin uniikki come back -keikka.

IdeaSuomen kaupalliset kumppanit olisivat olleet Tampereen kaupunki, SOK, VR ja Pirkanmaan liitto. Mediapartnereina olisivat toimineet AlmaMedia ja Yle. Tapahtuman johtoryhmän olisivat muodostaneet Kai Telanne (AlmaMedia), Lauri Kivinen (Yle) ja Anna-Kaisa Ikonen (Tampereen kaupunki). Ohjausryhmään oli kaavailtu tuttuja nimiä, kuten Jouko Jokinen (Aamulehti), Tiina Järvillehto (AlmaMedia) ja Matti Apunen. Tuottajaniminenä mainittiin minun lisäksi Marko Kulmala, ja kaksi paikkaa oli varattu Ylelle. Tapahtumatuotannosta olisi vastannut Aku Syrjä.

Ylen silloinen tapahtumatuotannon päällikkö Riitta Pihlajamäki kertoo: ”Markku Kulmala ja sinä kävitte esittelemässä hanketta minulle ja muutamalle muulle. Jotakin jatkokeskusteluja kävin uutis- ja ajankohtaistoiminnan sekä viestinnän kanssa. Ylellä oli kuitenkin jokin linkki SuomiAreenaan. Liekö tuo päällekkäisyys ollut syynä siihen, ettei hanke edennyt.”

Kulmalan IdeaSuomi oli selkeä yritys saada Tampereelle korkeatasoinen keskustelutapahtuma ja myös vastine Porin SuomiAreenalle. Lähes kymmenen vuotta myöhemmin Jouko Jokinen ei muista hankkeesta mitään, mutta epäilee sen kaatuneen jo alkumetreillä Alman ja Yleisradion huonoihin väleihin.

16 Arvioita keskustelutapahtumista

16.1 SuomiAreena vaikuttanut parinkymmenen tapahtuman syntyyn

SuomiAreena ehdittiin järjestää kahdesti vuosina 2006 ja 2007 ennen kuin uusia keskusteluja alkoi syntyä muualla Suomessa. Ensimmäisenä herättiin Etelä-Savossa. Pitkällä joululounaalla Mikkeliissä vuonna 2007 heräsi ajatus omasta tapahtumasta. Tapahtuman nimi ja sisältö löytyivät omasta kaupungista, ja Yle haettiin mediakumppaniksi. Päämajasymposium sai Yleltä tapahtumaansa juontajan ja päätössanojen pitäjän. Enemmän varmaankin Mikkeliissä toivottiin. Mikkelin Päämajasymposium on viime vuonna laajentunut epävirallisesti kahteen päivään Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehnin järjestämän taloustapahtuman myötä. Päämajasymposium on järjestetty aina Mikkelin Musiikkijuhlien aikaan.

Savonlinna seurasi Mikkeliä perässä heti seuraavana vuonna. Saimaa Summit -keskusteluille haettiin osallistujia Oopperajuhlille tulevista päättäjistä. Summitin järjestäjä Savonlinnnasali Oy tilasi vuonna 2009 Mikkelin ammattikorkeakoululta tutkimuksen, jossa verrattiin Summitia ja SuomiAreenaa. Tekijöiden mukaan tapahtuman kansainvälistymisen myötä Summit voisi nousta SuomiAreenan tasolle, jos järjestelyt, markkinointi ja mediakumppanuudet onnistuisivat. Toisin kävi, sillä jatkuvat järjestäjävaihdokset ja keskinäiset kiistat kaatoivat yhdeksän vuotta järjestetyn tapahtuman vuonna 2017.

Omaan kotimaakuntaani Etelä-Pohjanmaalle syntyi Komiat Pirot -tapahtuma vuonna 2013. Ja miten käs muuten kuin Ilmajoen Musiikkijuhlien yhteyteen. Piroissa puhuttiin oman maakunnan asioista. Tapahtuma loppui parin vuoden jälkeen, sillä vetäjiä ei enää löytynyt.

Yle Lahden toimituspäällikkö Päivi Kuisma, silloinen Lahden kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta ja Lahti Region Oy:n Raija Forsman ideoivat puolestaan Lahden Salpausselän hiihtokisojen yhteyteen ”talvisen Suomi-

Areenan”, Suomi100 Forumin. Se aloitettiin vuonna 2014 ja järjestettiin neljä kertaa. Tapahtumalle ei löytynyt pysyvää vetäjää, eikä yhteistyö hiihtokisojenkaan kanssa oikein sujunut. Vuoden 2029 hiihdon MM-kisojen yhteydessä tapahtuma elvytettäneen uudestaan.

Pohjois-Pohjanmaalle Nivalaan syntyi oma tapahtuma vuonna 2014. Kaupunginjohtaja Päivi Karikummun mukaan esikuvana oli SuomiAreena. Itseään Pohjois-Suomen merkittävimmäksi keskustelutapahtumaksi kutsuva Nivala Areena on järjestetty nyt kymmenen vuoden ajan, ja päivän kestävä tapahtuma on kerännyt vuosittain 500–700 osallistujaa. Samana vuonna syntyi vajaan 2 000 asukkaan Isojoelle, Etelä-Pohjanmaalle, SuuliAreena. Kesämarkkinoiden yhteydessä järjestetty tapahtuma on kerännyt satoja kuulojoita.

Lieksan Vaskiviikkojen yhteyteen pääkaupunkiseudulla asuvat, Lieksassa syntyneet yksityishenkilöt perustivat Pielisen Savotan 2015. Savotta on vakiinnuttanut paikkansa, ja kuten Nivalakin, se kerää entisiä kotikunnan asukkaita tapahtumaansa.

Kaksi pikkukuntaa puolestaan halusi lisää kävijöitä kesätorilleen. Ruokolahti aloitti Kaakkois-Suomi Areenan vuonna 2021 ja Pielavesi puolestaan Muikkufestivaaliensa jälkeen Pielavesi Areenan. Kummassakin keskitytään paikkakunnan omien asioiden käsittelyyn.

SuomiAreenan vaikutus edellisten monien edellä mainittujen tapahtumien syntyyn on ilmeinen, mikä näkyy tapahtumien nimissäkin. Jotkin tapahtumat ovat myös saaneet syntyideansa Porissa. Esimerkiksi kesällä 2019 Porissa syntyi saunan lauteilla idea uudesta tapahtumasta Pyhtäälle. Tästä tapahtumasta – Pyhtäältä Pöydältä – haluttiin pienempi ja intiimimpi kuin SuomiAreenasta. Tapahtumaa ideoineet mediavaikuttaja Jussi Lähde, tuottaja Timo Ristamäki ja Pyhtään markkinointia ja viestintää hoitava Jari Korkki ovat useina vuosina vierailleet SuomiAreenassa.

Helsinkiläisen Savoy-teatterin johtaja Päivi Lopenen-Kyrönseppä sai myös inspiraation SuomiAreenasta luodessaan Espan lavalle Helsinki puhuu -tapahtuman vuonna 2020. Keskellä Espan puistoa olevalla lavalla puhuttiin paljon Itämerestä. Neljän kesän jälkeen tapahtuma loppui Lopenen-Kyrönseppän vaihdettua työpaikkaa ja Savoy-teatterin keskittyessä omiin tapahtumiinsa.

Luumäen kunnanjohtaja Risto Alaheikka puolestaan keksi käyttöä presidentti P. E. Svinhufvudin museolle. Ulkopoliittiset keskustelut aloitettiin Kotka-

niemessä vuonna 2022. Juontajana on toiminut pitkään SuomiAreenassa mukana ollut, nyt jo eläkkeellä oleva MTV:n ulkomaantoimittaja Kari Lumikero.

Kesällä 2024 järjestetty Vuokatin Huippu-urheiluviikko kutsuu puolestaan itseään ”huippu-urheilun SuomiAreenaksi”. Sattumaa tai ei, tapahtuma järjestetään vielä samaan aikaan SuomiAreenan kanssa eli kesäkuun viimeisenä viikonloppuna. Kolmipäiväinen tapahtuma nousi jo ensimmäisenä vuonna merkittävien keskustelujen joukkoon.

Keuruun markkinoiden yhteydessä vuonna 2024 järjestettiin ensimmäinen Suomi puhuu -tapahtuma. Kehittämisyhtiö Keulink Oy:n projekti-päällikkö Hanna Määtän mukaan keuruulaiset saivat SuomiAreenasta idean järjestää kesken Suomen maakunnallisen oman puhetilaisuuden.

Myös Maaseutunuorten asiamies Mari Remos kutsuu Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa kolmatta kertaa järjestettyä (2024) valtakunnallista Maaseutuparlamenttia ”maaseutupolitiikan SuomiAreenaksi”.

Lisäksi SuomiAreenalla lieene ollut välillistä merkitystä Helsingin Juhla-viikkojen yhteyteen syntyneeseen Talk Helsinki -tapahtumaan, jonka sisällöstä vastaa aikanaan MTV:ssä SuomiAreenassakin työskennellyt Nina Rahkola. Myös viestintä- ja markkinointivaikuttaja Kari Veijosen suunnitelmat Naantalin keskusteluviikosta 2010-luvun puolivälissä saivat vauhtia Porista.

SuomiAreena on toiminut inspiroijana lähes parillekymmenelle tapahtumalle. Konseptia on sovellettu pienten kuntien tapahtumiin ja urheilutapahtumiin, pääasiassa yhden päivän tapahtumiin. Yllättävää on, että 2020-luvulla on syntynyt toistakymmentä uutta tapahtumaa ja niistä peräti viisi kesällä 2024. Areenan ”perillisistä” vain neljä on loppunut, ja pääasiassa syyinä on ollut se, ettei uusia vetäjiä ole löytynyt.

Ruotsista on löydetty esikuva peräti yhdeksään tapahtumaan. Almedalsveckanista ovat mallia ottaneet SuomiAreena ja Kristiinankaupungin Yhteiskuntapäivät. Sälenin Folk och försvar -turvallisuuskonferenssi innoitti tasavallan presidentti Sauli Niinistön aloittamaan Kultaranta-keskustelut ja viestintätoimisto Rud Pedersenin ehdottamaan Kouvolalle Turvallisuuskonferenssin järjestämistä. Hässleholmin kunnan järjestämästä Europaforumista sai suurlähettiläs Matti Anttonen puolestaan idean Turun Eurooppafoorumiin.

Ruotsista ottivat oppia ruotsinkielisen Pohjanmaan maaseutuaktivistit 1980-luvun lopulla ja synnyttivät suomenruotsalaiset maaseutuparlamentit.

Ensimmäinen valtakunnallinen suomenkielinen Maaseutuparlamentti järjestettiin vasta vuonna 2017.

Kirkko puolestaan sai idean SuomiAreenan ”Piispojen iltahetkiin” Ruotsin Almedalenissa sikäläisen kirkon järjestämistä vastaavista tilaisuuksista.

Suomen ensimmäinen lähiöfestivaali Kontula-Areena Helsingissä sai puolestaan vaikutteita Tukholman Spångassa järjestetystä Järvaveckanista.

Ja viimeksi Li Anderssonin Käännösfestivaali vuoden 2025 alussa sai inspiraatiota niin Ruotsista (Vänsterdagarna) kuin Englannistakin (The World Transformed).

Keskustelut ovat joko Areenoita tai Foorumeita

Areena-nimen keksimme yhdessä silloisen MTV:n uutisten päätoimittajan Merja Ylä-Anttilan kanssa kokoushuoneessa fläppitaulun ääressä keväällä 2006. Porin tapahtuman nimeksi tuli SuomiAreena. ”Samaa sukua” ovat olleet MTV:n järjestämät muutkin keskustelut eli TalviAreena ja Metropoli-Areena.

Ensimmäiset muut areenat – SuuliAreena ja Nivala Areena – syntyivät 2010-luvun puolivälissä. 2020-luvulla seurasivat sitten Kaakkois-Suomi Areena Ruokolahdella ja Pielavesi Areena.

Yhtä yleinen tapahtumanimi on foorumi. Sen nimen käytön keskustelutapahtumille aloitti Etelä-Suomien Sanomien päätoimittaja Heikki Hakala nimeämällä Lahdessa järjestämänsä tapahtuman SuomiForumiksi vuonna 2005. Seuraavana vuonna presidentti Tarja Halonen aloitti presidenttien järjestämät keskustelut Presidenttifoorumilla. Sitä seurasi metsäasioihin keskittynyt Koli Forum Joensuussa vuonna 2009, ja sitten tuli Salpausselän kisojen yhteydessä järjestetty Suomi100 Forum. Viimeisimmät ovat puolestaan Ulkopoliittisen instituutin Helsinki Security Forum (2022) ja Frontline Forum Savonlinnassa (2023).

Areena- ja foorumi-termien ohella hyvin yleistä on nimetä tapahtuma paikkakunnan mukaan. Sillä halutaan luoda omalle kunnalle näkyvyyttä. Varhaisimpia ovat Jyväskylän Kesä ja Vaasan Kesä 1960-luvulta ja uusimpia puolestaan Kouvolan Turvallisuuskonferenssi, Pyhtäältä Pöydältä, Wasa Future Festival, Helsinki puhuu ja Vuokatin Huippu-urheiluviikko.

Muutama tapahtuma ei puolestaan nimellään kerro mitään siitä, mitä tilaisuudessa tapahtuu. Näitä ovat Yleisradion Aurora-tapahtuma ensin

Levillä ja sitten Rovaniemellä sekä europarlamentaarikko Li Anderssonin järjestämä Kääne-festivaali Helsingissä.

16.2 Keskustelut musiikin, urheilun ja kesätapahtumien kylkeen

Vain ani harva yhteiskunnallinen keskustelu on järjestetty ilman kytkentää muihin tapahtumiin. SuomiAreenaa ei olisi uskallettu järjestää yksinään. Kymmeniätuhansia kävijöitä keräävä Pori Jazz oli sopiva paikka aloittaa keskustelut. Ja samalla logiikalla järjestettiin Mikkelin Päämajasymposium (Mikkelin Musiikkijuhlat), Savonlinnan Saimaa Summit ja Frontline Forum (Savonlinnan Oopperajuhlat), Komiat Pirot (Ilmajoen Musiikkijuhlat), Pielisen Savotta (Lieksan Vaskiviikot) ja Talk Helsinki (Helsingin Juhlaviikot).

SuomiAreenan siirryttyä pois jazzviikolta tilalle tuli uusi tapahtuma Yritysfoorumi. Tapahtuman takana ovat Porin kaupunki, Pori Jazz, Satakunnan Yrittäjät ja Satakunnan Viikko -lehti. Samassa yhteydessä Pori Jazz rakentaa seitsemän vuoden jälkeen Jazzkadun perinteiselle paikalle Etelärantaan. Parhaimmillaan kumpikin samalla paikalla oleva tapahtuma tukee toisiaan, mutta yhteistyö keskustelujen ja musiikkitapahtumien välillä on ollut vuosien saatossa olematonta. Ainoastaan Mikkeliissä Musiikkijuhlien ja Päämajasymposiumin sekä Talk Helsingin ja Juhlaviikkojen yhteistyötä on tehty yhdessä toisiaan kuunnellen. Esimerkiksi Mikkelin Musiikkijuhlien vaihtaessa ajankohtaa Päämajasymposium seurasi perässä.

Myös kaikki urheiluun liittyvät keskustelut on järjestetty urheilutapahtumien yhteyteen, muun muassa Suomi100 Forum Salpausselän talvikisojen yhteydessä, Aurora-tapahtuma Levillä pujottelun maailmancupin yhteydessä kahtena vuotena ja Huippu-urheiluviikko Vuokatissa kesäisen Aateli Race-juoksu- ja rullahiihtokisan yhteydessä. Parhaiten yhteistyö on sujunut Vuokatissa. Selitys on yksinkertainen: Hannu Koivusalo järjestää niin Aateli Racea kuin Huippu-urheiluviikkoakin.

Kuntien omat kesätapahtumat ovat hyötäneet keskusteluista. Ruokolahden, Pielaveden, Isojoen, Kristiinankaupungin ja Keuruun toreille tuotiin keskustelut, samoin Nivalan Kapinaviikolle. Ne sijoitettiin kesämarkkinoiden tai muiden kulttuuritapahtumien yhteyteen.

Mistä yhteistyön puute keskustelujen ja musiikkijuhlien välillä sitten johtuu? Uskon, että moni musiikkijuhla katsoo yhteiskunnallisen keskustelun tulleen heidän reviirilleen ilman lupaa ikään kuin valmiiksi katettuun pöytään. Porissa kinaa Jazzin ja SuomiAreenan välillä aiheutti majoitustilojen vähyys. Mukana lienee myös kateutta ja mustasukkaisuutta. En tiedä yhtään tapahtumaa, jossa vuoropuhelu olisi säännöllistä, yhteisiä ideoita luovaa ja tapahtumia kehittävää. Myös kunnat näyttävät pääsääntöisesti seuraavan sivusta tapahtumiaan: avustukset jaetaan, mutta muuten yhteyttä pidetään erikseen kumpaankin tapahtumaan.

Suurin ja merkittävin haaste tapahtumien kehittämiseksi on niiden yhteistyö. Tämä koskee suurten paikkakuntien tapahtumia. Liian moni tapahtuma on loppunut myös vetäjien puutteeseen, haluttomuuteen tai keskinäisiin kiistoihin (Saimaa Summit, Komiat Pirot, Kyröön Käräjät, Suomi100 Forum ja SuomiForum Lahdessa, Tampereen Asiaa torilta! ja Helsinki puhuu).

Vastavuoroisesti puolen tusinaa musiikki- ja kulttuuritapahtumaa on ottanut ohjelmaansa keskusteluja, pääosin kulttuurin liittyviä. Avaajana toimi Maailma kylässä -festivaali Helsingissä. 2010-luvun puolivälistä alkaen mukaan ovat tulleet Sodankylän elokuvajuhlat,

Flow-festivaali, Valkeakosken Työväen Musiikkipäivät, Kaustisen Kansanmusiikkijuhlat, Kihveli Soikoon! Hankasalmella sekä Kotkan Meripäivät. Näissä tapahtumissa keskusteluja on ollut vain muutamia, kun musiikki- ja/ tai kulttuuritapahtumia on ollut 50–100.

16.3 Yhteiskunnalliset keskustelut jakoivat mediaa

MTV:n aloittaessa yhdessä Porin kaupungin kanssa SuomiAreenan siihen suhtauduttiin osin uteliaasti ja kilpailevat mediat, kuten Yle ja Helsingin Sanomat, hieman vieroksuen. Ensimmäiseen SuomiAreenaan ilmoittautui 26 eri mediaa, yhteensä 68 toimittajaa tai kuvaajaa. Mitään varsinaista akkreditointia ei vaadittu, vaan toimittajilla oli vapaa pääsy kaikkiin tilaisuuksiin.

Ylen radiotoimituksen Riitta Väkeväinen oli ensimmäisiä Poriin tulijoita vuonna 2009. Laura Aimolan opinnäytetyössä samalta vuodelta Väkeväinen luonnehti huomanneensa Ylessä lievää karsastusta MTV:n järjestämää tapahtumaa kohtaan, mutta hyvät, vetävät keskustelijat ja aiheet ovat kuitenkin ajaneet edelle.

Yleisradio ja Helsingin Sanomat yrittivät kahtena ensimmäisenä vuotena olla huomamatta koko tapahtumaa. Helsingin Sanomien toimittaja Jaakko Lyytisen mukaan tapahtumaan suhtauduttiin alussa neutraalin uteliaasti. ”Olin itse soittamassa Punatähdet-yhtyessä Porissa jo vuonna 2011. Siellä oli nasta meno, ja se oli kiva tapahtuma. Tuntui oudolta, ettei Helsingin Sanomat ollut siellä mukana”, kuvailee Lyytinen alkuvaikeutelmiaan Suomi-Areenasta.

Iltapäivälehdet tulivat Poriin 2008 siteeraten haastateltaviaan Porin Jazzin vieraina, ei vahingossakaan SuomiAreenan puhujina. Samoin teki moni muu uutismedia.

SuomiAreenassa toimittajana, tuottajana ja vastaavana tuottajana vuodesta 2007 lähtien työskennellyt Asta Kujala havaitsi muutoksen päättäjien puheissa vuosina 2010–2011.

”Haastattelin SuomiAreenassa vuosittain ministereitä ja vastaavia yhteiskunnallisia päättäjiä. Yhtenä kesänä huomasin heidän puheenpartensa muuttuneen. Tämä ei tapahtunut vain yhden tai kahden päättäjän kohdalla vaan useiden. Päättäjät eivät enää tulleet Poriin Jazzeille, vaan ensisijaisesti SuomiAreenaan ja sitten myöhemmin ehkä Jazzeille. Tässä kiteytyi hyvin se, että tapahtumien tuottaminen ja juurruttaminen ihmisten mieleen on maratonlaji, mikä ei tapahdu hetkessä”, kuvaa Asta Kujala tapahtuman merkityksen kasvua.

SuomiAreena vilkastutti alusta alkaen uutisköyhiä kesiä. Esimerkiksi vuonna 2009 tapahtumasta tehtiin 177 uutista eri lehtiin eri puolilla Suomea. Näistä peräti 73 julkaistiin Satakunnan Kansassa. Lehden merkitys SuomiAreenalle oli alusta saakka erittäin tärkeä. Lehti julkaisi useina vuosina päivittäiset ohjelmat, ja enimmillään Areenasta kirjoitettiin päivittäin kuudesta seitsemään sivua, parhaimpina vuosina jopa yli kymmenen sivua.

SuomiAreenan kesto piteni neljässä vuodessa kahdesta viiteen päivään, ja väkimäärän kasvu kymmeniintuhansiin ”pakotti” toimittajat Poriin. Kaikkien oli esimerkiksi huomioitava YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moonin vierailu SuomiAreenassa vuonna 2011.

Helsingin Sanomat tuli Areenaan näyttävästi vuonna 2013. Toimittaja Anssi Miettinen teki viiden sivun jutun otsikolla ”Suuri käyntikortin metsästyks”. Pari vuotta myöhemmin Helsingin Sanomat järjesti ensimmäisen oman tilaisuutensa Areenassa. Helsingin Sanomista Porissa ovat olleet lähes

aina toimittajat Jaakko Lyytinen ja Marko Junkkari eli samat henkilöt, jotka olivat järjestämässä Sanomien omia ensimmäisiä keskustelutapahtumia Helsinkiin.

Ylen Satakunnan Radio paikallismedian edustajana oli tukemassa Areenaa alusta alkaen. Helsingin Yleisradio tuli mukaan vuonna 2009. 2010-luvun lopulla ja 2020-luvun alussa Yle on ollut mukana joka vuosi. Inhimillisiäkin syitä tähän muutokseen löytyy. MTV:n uutistoimituksen päällikkö Merja Ylä-Anttila siirtyi Ylen toimitusjohtajaksi vuonna 2019, ja aikanaan Satakunnan Kansan päätoimittajana toiminut Jouko Jokinen siirtyi Yleen uutis- ja ajankohtaistoimituksen päälliköksi vuonna 2017. Jokinen oli Satakunnan Kansan päätoimittaja SuomiAreenan aloittaessa Porissa, ja hänen päätoimittajakaudellaan lehti oli voimallisesti tukemassa tapahtumaa.

Nykyisin uutiskriteerit ratkaisevat SuomiAreenan ja muidenkin keskustelutapahtumien saaman julkisuuden, eivät medialeirit. Esimerkiksi vuonna 2024 Helsingin Sanomat uutisoi peräti aukeaman verran Kotkaniemi-foorumista. Hyvät puhujat presidentti Niinistön johdolla ja ajankohtaiset aiheet ylittivät reippaasti valtakunnallisen uutiskynnyksen.

Pääosin tapahtumista kerrotaan paikallislehdissä. Esimerkiksi Iisalmen Sanomat oli vahvasti mukana Runni-keskustelujen käynnistämisessä vuonna 2024. Paikallislehdet myös striimaavat tapahtumia omille verkkosivuilleen. Yllättävän harvoin keskustelut kuitenkaan yltävät maakuntalehtiin. Esimerkiksi Turun Sanomat on antanut palstatilaa Eurooppa-foorumille vasta parina viime vuonna. Ilkka-Pohjalainen puolestaan piti vahvasti esillä Kyröön Käräjien keskusteluja Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueella 2010-luvun lopulla.

Satakunnan Kansa on maakuntalehdistä ylivoimaisesti vahvimmin tuonut esille SuomiAreenaa, joskin jutut ovat selvästi vähentyneet 2020-luvulla.

Omasta mielestäni meillä oli hyvä herraonni, sillä jokainen lehden päätoimittaja Jouko Jokisesta Olli-Pekka Behmin kautta Tomi Lähdeniemeen on tukenut SuomiAreenaa enemmän kuin yksikään meistä olisi villeissä unelmissaan voinut toivoa. Satakunnan Kansa herätti porilaiset ja maakunnan väen. Tästä olisikin syytä kirjoittaa oma osionsa suomalaisen lehdistön historiaan.

Keskustelut saivat uutta valtakunnallista julkisuutta vuodesta 2023 lähtien, kun Yle alkoi striimata niitä Yle Areenaan. ”Pilottihankkeen tavoitteena

vuosina 2023–2024 oli tuottaa laajasti lisäarvoa yhteiskunnan eri toimijoille tarjoamalla yleishyödyllisten ja julkisten organisaatioiden yhteiskunnallisen sisällön julkaisemista Yle Areenassa”, kertoo Ylen tapahtumapäällikkö Jyri Kataja-Rahko. Hänen mukaansa pilotti lähti liikkeelle Ylen johtoryhmän päätöksellä vuoden 2022 lopulla.

Yle julkaisi yhteiskunnallisista keskusteluista vuonna 2024 yli 120 sisältöä. Näkyvyyttä saivat muun muassa Nivala Areena, Pyhtäältä Pöydältä, Jyväskylän Kesä ja Kotkaniemi-foorumi Luumäeltä.

Viestintätoimisto Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner kertoo: ”Niin se, että laitat jotain verkkoon, niin se ei riitä. Laadun pitää olla kohdillaan, sisällön osuvaa ja se tapa, millä se tuotetaan, sen pitää henkiä osaamista ja siihen markkinointi päälle. Tallennat 50 tapahtumaa voi olla hyvä alku, mutta se ei pitkälle lennä. Menetetään Suomessa paljon, jos ei pystytä nostamaan kolmen neljän tapahtuman kärkeä.”

Valtakunnallisista medioista Yle on järjestänyt kolme omaa tapahtumaa. Sananvapauteen keskittynyt Yle Forum loppui kahden vuoden jälkeen (2015–2017). Aurora – tulevaisuustapahtuma tunturissa järjestettiin kolmena vuonna Levillä, ja yhtiön sisällä siitä kaavailtiin eräänlaista Pohjolan Davosia. Neljäntenä vuonna se kuitenkin siirrettiin Rovaniemelle, ja lopulta säästösyistä sitä ei enää järjestetä (2021–2024).

Ylen viimeinen Hyvin sanottu -keskustelutapahtuma yhdessä Erätauko-säätiön kanssa järjestetään vuonna 2026. Tämän jälkeen Ylellä ei ole omaa keskustelutapahtumaa.

Sama tilanne koskee Helsingin Sanomia. Vielä 2010-luvun puolivälissä niitä oli kaksi: HS 360 astetta ja Taloudenpuolustuskurssi. Kummankin alullepanijana oli silloinen päätoimittaja Päivi Anttikoski, joka siirtyi lehteen MTV:n uutistoimituksesta.

Keskustelutapahtumista tiedottaminen yleisölle ja medialle kaipaa kohentamista. Ei riitä, että tapahtumasta on yksi puffijuttu paikallis- ja/tai maakuntalehdessä. Poikkeuksiakin löytyy. Helsingin Sanomat mainosti koko sivun ilmoituksillaan omia Taloudenpuolustuskurssejaan 2010-luvun lopulla. Kouvolan Turvallisuuskonferenssi puolestaan osti etusivun mainoksen Helsingin Sanomista kuukausi ennen tapahtumaa vuonna 2024.

Uutiskynnyksen ylittäminen vaatii vahvaa ohjelmaa. Kesän mittaan järjestetään arviolta nelisenkymmentä erilaista keskustelutilaisuutta. Liian usein

keskusteluotsikot ovat mitäänsanomattomia ja keskustelijat liian samanmielisiä kunnan keskustelun aikaansaamiseksi. Uutiskynnyksen ylittivät vuonna 2024 kunnolla vain presidentinvaaliehdokkaiden esiintymiset keskusteluissa, joskin ilman mitään varsinaisia avauksia tai uutisia.

Puolueet ovat järjestäneet omia tilaisuuksiaan SuomiAreenassa jo vuosien ajan. Satakunnan Kansan toimittaja Juha Ståhle purki aikoinaan pettymystään niiden sisältöön lehtensä palstoilla: ”Puolueet olivat jättäneet aivot kokonaan Helsingin saunakabinetteihin, sillä Raatihuoneen puoluepäivät olivat kuin isoja tupailtoja tai pelkää jäsenten välistä huttua. Juontajat ja panelistit samasta leiristä. Hoh-hojjaa.” (SK 14.7.2017.)

16.4 MTV:n työntekijät kysyttyjä keskustelutapahtumissa

Vuodesta 2006 alkaen järjestetty SuomiAreena on ollut tapahtumatuottamisen, uutisoinnin ja tapahtumien ideoimisen korkeakoulu kymmenille MTV Uutisten työntekijöille. Uutisissa työskenteli koko tapahtuman tuottaja, apulaistuottaja, tapahtuman tekninen järjestäjä ja useita tv-tuottajia ja toimittajia eri tehtävissä ja eri aikoina lähes puolen sataa. He saivat käytännön koulutuksen tapahtumiin, joita ei muista medioista löytynyt.

MTV:n väellä onkin ollut kovaa kysyntää talon ulkopuolelle tai vähintään muiden tapahtumien ideointiin.

Itse toimin SuomiAreenan tuottajana vuosina 2006–2015. Areenan onnistumisen jälkeen minut haluttiin moneen paikkaan kertomaan tapahtumasta. Miltton Oy kutsui minut kertomaan tapahtumasta asiakkailleen jo 2011. Eteläpohjalaiset puolestaan kyselivät, miksei vastaavanlaista tapahtumaa järjestetä Pohjanmaalle. Sitä kyllä yritettiin vuonna 2013, mutta etätyönä tilaisuuden rakentaminen ei onnistu, jos paikalliset järjestäjät puuttuvat. Näin kävi niin Komiat Pirot- kuin Kyröön Käräjät -tapahtumille.

Naantaliin suunniteltuun kolmen päivän tapahtumaan minulta pyydettiin arvioita vuonna 2016. Viestintä- ja markkinointivaikuttaja Kari Veijosen hanke ei koskaan toteutunut. Veijoselta puuttui tärkein eli oman kotikaupungin päättäjien tuki.

MTV:ssä toimittajana ja päätoimittajana työskennellyt Päivi Anttikoski siirtyi Helsingin Sanomiin vuonna 2014. Pian Sanomat aloitti HS 360 astetta

-nimisen tapahtuman Sanomatalon yleisötilassa. Sitä järjestettiin lähes kahden vuoden ajan, ja tapahtumia oli kaikkiaan parikymmentä. Aihepiirit vaihtelivat puoluejohtajapaneeleista lastenhoitoon, ympäristökysymyksiin ja mediaa käsitteleviin aiheisiin.

Anttikoski oli vaikuttamassa myös Sanomien Taloudenpuolustuskurssiin, joka oli tarkoitettu kansanedustajille sekä elinkeinoelämän edustajille. Puolustuskursseja järjestettiin vuosina 2015–2023. Kumpakaan tapahtumaa ei enää järjestetä. Anttikosken lähdettyä Helsingin Sanomista tapahtumalle ei löytynyt enää ”omistajaa”.

Vuonna 2015 Helsingin Sanomissa piipahti myös toimittaja-uutisankkuri Kirsi Alm-Siira. Hän toimi HSTV:n kanavapäällikkönä keväästä vuoden loppuun. Hän toikin HS 360 astetta -ohjelman rakentamiseen oman MTV:n tapahtumaosaamisensa. Vuodesta 2016 lähtien hän on jatkanut taas MTV:llä ja on jo vuosikymmenen ajan ollut käytetyin juontaja SuomiAreenassa. Alm-Siira on kotoisin Noormarkusta Satakunnasta.

MTV:n uutistoimittajana toiminut, Satakunnan Nakkilasta kotoisin oleva Nina Rahkola toimi SuomiAreenassa juontajana ja toimittajana 2010- luvun puolivälistä alkaen. Lähdettyään MTV:stä hän on järjestänyt yhdessä puolisonsa kanssa Talk Helsinki -tapahtuman vuodesta 2023 alkaen.

Huomenta Suomessa ja MTV Uutisissa työskennellyt Asta Kujala oli mukana SuomiAreenassa useissa tehtävissä vuodesta 2007 vuoteen 2016. Hän on toiminut toimittajana, tv-tuottajana ja lopuksi SuomiAreenan tuottajana vuosina 2015–2016. Yleisradioon siirryttyään hänet valittiin Ylen uuden yksikön tapahtumapäälliköksi vuonna 2019. Nykyisin hän hyödyntää media-taloissa saamiaan oppeja S-ryhmässä.

”Kokemukset SuomiAreenassa opettivat myös kaupallisuudesta ja kumppanuuksista, joiden osaamista edelleen kartutan nyt S-ryhmän Sisällöt-yksikön sisältöjohtajana”, kertoo Kujala. Hänen esihenkilönään S-ryhmässä on Päivi Anttikoski.

Uutisissa politiikan toimittajana työskennellyt Johanna Tuuri valittiin SuomiAreenan tuottajaksi Mari Haaviston jälkeen vuoden 2020 alussa. Vajaan puolen vuoden jälkeen Tuuri siirtyi Ylen yhteiskuntasuhdejohtajaksi. Tuurin politiikan toimittajuus ja kokemukset SuomiAreenassa lienevät vaikuttaneet hänen valintaansa Ylen palvelukseen.

Eikä kahta ilman kolmatta Yleisradioon siirtyjää. Pia Louhivuori on työskennellyt MTV:ssä useissa eri tehtävissä vuodesta 2002 alkaen: tuottajana Ihana Aamu -ohjelmassa ja Huomenta Suomi -ohjelmassa ja viimeksi vastaavana tuottajana kehittämässä MTV:n tytäryhtiö Mediahubin tv-tuotantoja ja muita sisältöprojekteja vuodesta 2016 lähtien. Yleisradion tapahtumayksikön vastaavaksi tuottajaksi hän siirtyi 2019. Siellä hän on vastannut esimerkiksi Aurora – tulevaisuustapahtuma tunturissa -keskusteluista.

MTV:n entinen Saksan-kirjeenvaihtaja Tapio Nurminen perusti oman tuotantoyhtiön, Nouhau Productionsin, yhdessä puolisonsa kanssa. Yhtiö teki pitkään MTV:lle Huomenta Suomi- ja Studio 55 -ohjelmia. 2020-luvulla Nurminen on toiminut juontajana/moderaattorina muun muassa Talk Helsinki -tapahtumassa yhdessä Nina Rahkolan kanssa.

MTV:n pitkäaikainen ulkomaankirjeenvaihtaja Kari Lumikero on puolestaan ollut juontamassa Kotkaniemi-foorumia Luumäellä Etelä-Karjalassa. Lumikeron ammattiosaamista ymmärsi hyödyntää hänen kouluaikainen tuttunsa Tornioista, Luumäen kunnanjohtaja Risto Alaheikka. Hän ideoi Kotkaniemi-foorumin vuonna 2022.

16.5 Viestintätoimistot tapahtumissa – Poriin syntyi ”varjoSuomiAreena”

Viestintätoimistot heräsivät yhteiskunnallisiin keskusteluihin varsin myöhään. Poikkeuksina olivat viestintätoimistot Drum ja JKL Group Helsingistä. Drumin Poriin toi Tehy, jonka kanssa Drum teki yhteiskampanjan vuoden 2007 eduskuntavaaleihin. Tehyn johtaja, porilainen Jaana Laitinen-Pesola ja Drumin johtaja, MTV-taustainen Tero Kekki halusivat kertoa, miten kampanja tehtiin.

Kuusi vuotta SuomiAreenan aloittamisen jälkeen vuonna 2011 viestintäyhtiö Miltton kutsui minut esittelemään tapahtumaa yhtiönsä asiakkaille. Pari vuotta myöhemmin Miltton aloitti omat vastaanottonsa Porissa torstai-iltaapäivän päätteeksi. Niistä tuli ensimmäinen ”varjoSuomiAreena”-tapahtuma.

Viestintätoimisto Manifesto on järjestänyt eniten tilaisuuksia SuomiAreenassa. Vuodesta 2012 alkaen ensin torstai-iltaisin on soinnut Porin yössä Haisakaa p***a koko valtiovalta -lauluilta vuosi vuodelta suuremmissa saleissa.

Bob Dylanin esiintyminen Pori Jazzissa torstaina vuonna 2014 siirsi poliittiset laulut keskiviikkoiltaan. Laulu- ja soitinyhtye Punatähtien tahdittamasta lauluillasta vierailijoiheen on tullut yksi SuomiAreenan suosituimmista tapahtumista. Samalla se on tehnyt mainitusta yhteestä halutun esiintyjän puolueiden ja työmarkkinajärjestöjen tilaisuuksiin.

Muista viestintätoimistoista Tekir, Rud Pedersen ja Pohjoisranta BCW ovat järjestäneet eniten keskustelutilaisuuksia.

Viestintätoimistojen isoin merkitys SuomiAreenassa on kuitenkin heidän asiakkaidensa keskustelutilaisuuksien valmistelu: aiheiden, teemojen ja keskustelijoiden valinta sekä ennen kaikkea näiden tahojen omien sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen. Viestintätoimistoille tekemäni kyselyn perusteella SuomiAreenan aikana järjestetään virallisen ohjelman ulkopuolella lähemmäs sata erilaista sidosryhmätilaisuutta lounas-, kahvi- ja iltatilaisuudet mukaan lukien. Näin arvioivat niin viestintätoimisto Tekirin hallituksen puheenjohtaja Harri Saukkomaa kuin Milttonin operatiivinen johtaja Anna Kero.

Käytännössä viestintätoimistojen järjestämistä tilaisuuksista onkin tullut oma ”varjoSuomiAreenansa”. Eniten tällaisia varjotilaisuuksia järjestettiin 2014–2019.

Viestintätoimistoilla on ollut SuomiAreenassa töissä vuosittain yhteensä yli viisikymmentä työntekijää. Yksistään Milttonilla määrä on vuodesta riippuen vaihdellut 15–60. Miltton on myös varannut asiakkailleen viime vuosina oman majoitustilan Ahlströmin Ruukista Noormarkusta, peräti 31 huonetta.

Useimmilla viestintätoimistoilla on Porissa töissä muutamia henkilöitä viikon aikana. Poikkeuksia ovat Rud Pedersen sekä Tekir, joka on virallisesti SuomiAreenan yhteistyökumppani tilaisuuksien rakentamisessa. Useimmille viestintätoimistoille tapahtuma SuomiAreenassa on osa yritysten kanssa vuositasolla tehtyä sopimusta.

Viestintätoimisto Kaiun toimitusjohtaja Pete Saarnivaara muistuttaa, että tapahtumassa näkyminen on osa yrityksen profiloitumista sekä työntekijöiden omaa verkostoitumista. Hän on myös ainoa, joka kertoo tapahtuman taloudellisesta merkityksestä yritykselleen: vain 1 000–10 000 euroa vuodessa. Moni muu toimisto veloittaa yhden tilaisuuden valmistelusta ja järjestelystä 5 000–10 000 euroa.

2020-luvulla toimistojen rooli on Porissa pienentynyt. ”Koronan jälkeen tapahtumat ovat olleet enemmän kaupallisia, jolloin kiinnostuksemme on vähentynyt”, toteaa Drumin Tero Kekki. Useimpien toimistojen (Rud Pedersen, Drum, Kaiku & Cocomms) mukaan heille parhaimmat vuodet olivat 2012–2018.

SuomiAreena yhtiöitettiin vuonna 2024, mukana tasaosuuksin Porin kaupunki ja MTV. Kumpikin sijoitti yhtiöön puoli miljoonaa euroa. Yleisradion uutisten haastattelussa kesällä 2024 Porin kaupunginjohtaja Lauri Inna totesi: ”Vuosikustannukset ovat noin puoli miljoonaa euroa, mikä on samaa luokkaa nykystä kustannusten kanssa.”

Uudessa yhtiössä on vahvaa viestintätoimisto-osaamista. Uuden yhtiön toimitusjohtaja Antti Lehtinen oli aiemmin toiminut Pohjoisranta BCW:n toimitusjohtajana, ja hallituksessa aloitti viestintätoimisto Ellun Kanojen entinen toimitusjohtaja Taru Tujunen.

SuomiAreenan jälkeen muutkin tapahtumat alkoivat kiinnostaa viestintätoimistoja. Miltton on järjestänyt Naantali 24H -kutsuvierastapahtumaa vuodesta 2018 lähtien ja syksystä 2024 alkaen Kouvolan Turvallisuuskonferenssia. Rud Pedersen oli ennen Milttonia Kouvolan tapahtuman järjestäjä. Lisäksi se on ollut mukana vuonna 2024 Toivakassa järjestetyn Pienten ponnistus -tapahtuman rakentamisessa. Toimisto oli järjestämässä myös vuonna 2023 Laitilaan yhden päivän kutsuvierastapahtumaa Seutukaupungin valtiopäivät. ”Se järjestettiin SuomiAreenan avajaispäivänä sillä ajatuksella, että Laitila on sopivasti Kasitien varrella, johon on mukava pysähtyä matkalla Poriin. Tällä tavoin saimme laajan joukon osallistujia, jotka eivät varmasti olisi lähteneet vain Laitilan tapahtumaa varten”, kertoo Laitilan kaupunginjohtaja Lauri Kattelus.

Kansalaisjärjestöillä on myös omat ”varjoAreenansa”.

SuomiAreenan alkaessa tilaisuuksien järjestäjiksi haettiin kansalaisjärjestöjä. Heidän mukaantulonsa takaisi keskusteluihin moniäänisyyttä ja myös valtavirrasta poikkeavia aiheita. Ensimmäisten vuosien aikana mukaan lähtivät muun muassa Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, Suomen Luonnon-suojeluliitto, YK-liitto, Amnesty, Attac, Eurooppalainen Suomi ry, Kuluttajaliitto, Selkämeren ammattikalastajat ry ja Naisten Pankki.

Porin kävelykadulla avattiin Kansalaistori vuonna 2009, ja teltoilla olivat mukana seuraavina vuosina muun muassa Rauhanliitto, Kehitysyhteistyön

palvelukeskus Kepa ry, Yhteisvastuukeräys, Nuorten työpaja, Reilu kauppa, Lukiolaisten liitto ja Satakunnan nuorisoseurojen liitto.

Kansalaistori tarjosi osallistumismahdollisuuden parille–kolmellekymmenele kansalaisjärjestölle useina vuosina, koska pääsymaksuja ei peritty.

Vuodesta 2017 lähtien SuomiAreena ryhtyi perimään järjestäjiltä osallistumismaksua niin keskustelutilaisuuksista kuin Kansalaistorin telttapaikoistakin. Tämä johti siihen, että monilla järjestöillä ei ollut enää varaa osallistua tapahtumaan.

Moni kansalaisjärjestö onkin, viestintätoimistojen tapaan, ryhtynyt järjestämään omia tilaisuuksiaan SuomiAreenan virallisen ohjelman ulkopuolella. Ne ovat järjestäneet aamiaisohjelmia ja/tai lounastilaisuuksia paikallisissa kahviloissa. Järjestäjistä löytyvät muun muassa Keskustanuoret, Eurooppanuoret, Lasten ja nuorten keskus sekä Yhteisvastuukeräys. Joillakin on ollut tilaisuuksien alussa asiaohjelmaa ja sen jälkeen kokkarit opiskelija- tai nuorisotalossa.

Erään järjestäjän mukaan tällaisia ”varjoAreenoita” on järjestetty 2020-luvulla useita kymmeniä.

16.6 Onko reseptiä hyvän tapahtuman järjestämiseen?

Toimivia yhteiskunnallisia keskusteluja on hyvin monenlaisia. On yhteen asiaan keskittyviä, kuten ulko- ja turvallisuuspoliittiset keskustelut, sekä omia paikallisia asioita käsitteleviä tapahtumia. Useimmat kestävät puoli päivää tai koko päivän.

Sitten on useita päiviä kestäviä tapahtumia: viisipäiväinen Vuokatin Huippu-urheiluviikko, nelipäiväinen SuomiAreena, kolmipäiväinen Turun Eurooppafoorumi sekä kaksipäiväiset Hyvin sanottu! -keskustelufestivaali, Kultaranta-keskustelut ja Helsinki Security Forum. Kolmipäiväisistä tapahtumista Maa-seutuparlamentti järjestetään joka kolmas vuosi ja vuonna 2024 aloittanut Kirkon juhlat joka viides vuosi.

Tapahtuman suunnitteleminen on tärkeää aloittaa mahdollisimman varhain. SuomiAreenan aloittamista suunniteltiin lähes kaksi vuotta ja Kirkon juhlia vieläkin kauemmin. Isoimpia monipäiväisiä tapahtumia suunnitellaankin ympäri vuoden. Niitä tekemään on palkattu tuottaja/tuottajia,

projektipäällikkö tai jollakin muulla tittelillä toimiva henkilö. Sama periaate pätee toki yksipäiväisiin tapahtumiin, mutta niillä on harvemmin erikseen palkattuja henkilöitä.

Mikkelin Päämajasymposiumia on valmistellut pitkään oman toimensa ohella paikallisen maakuntaliiton maakuntajohtaja ja Pielisen Savottaa puolestaan Helsingissä asuvien entisten lieksalaisten vapaaehtoisjoukko. Tärkeää olisi saada yksi henkilö, joka vastaa tapahtumasta, ja hänen tuekseen pieni ydinporukka, neljästä kuuteen henkilöä. Yllättävän monen tapahtuman verkkosivuilta puuttuvat tapahtuman tekijöiden yhteystiedot. Esimerkiksi Turun Eurooppa-foorumin sivuilta ei löydy ainuttakaan yhteystietoa tätä kirjoitettaessa.

Naantali 24H:n ja Kouvolan Turvallisuuskonferenssin tuottaa viestintätoimisto Miltton. Keskustelijoiden valmentamista ja kouluttamista antaa SuomiAreenan järjestäjille viestintätoimisto Tekir, ja Rud Pedersen puolestaan on Toivakan Pienten ponnistus -tapahtuman apuna.

Yleisradiolla on ollut oma tapahtumatuotanto-osastonsa, joka vastaa paitsi yhteiskunnallisista keskusteluista niin myös urheilu- ja muista merkittävistä tapahtumista, kuten Linnan juhlista. Myös MTV:llä on ollut oma yksikkönsä SuomiAreenaa varten.

16.6.1 SUOMI ON PANEELIEN LUVATTU MAA

Yksipäiväisten tapahtumien runko on pitkälti sama joka paikassa. On pääpuhe tai keynote-puhe, joka avaa tapahtuman, ja sitä seuraava paneelikeskustelu. Tapahtumaa moderoimaan hankitaan julkisuudesta yleisesti tunnettu henkilö, joka on samalla yksi tapahtuman vetonauloista. Yhtään huonompi ratkaisu ei olisi myöskään asiansa tuntevien paikallisten ja/tai maakunnallisten moderoijien käyttäminen pienemmissä tapahtumissa.

Pyhtäältä Pöydältä -tapahtumassa yhdistyvät molemmat: tunnettu politiikan toimittaja Jari Korkki vaikuttaa Pyhtäällä ja on luonteva juontajavalinta. Isoissa tapahtumissa, kuten SuomiAreenassa ja Kirkon juhlissa, juontajia on jopa kymmeniä. Samalla voi kysyä, kuinka hyvin juontaja ehtii perehtyä työhönsä, jos hänellä on 19 tilaisuutta juonnettavanaan, kuten Kirsi Alm-Siiralla oli SuomiAreenassa vuonna 2019. Lehtitietojen mukaan ostopalveluna hankittavien juontajien taksat vaihtelevat 1 500 eurosta kolmeen tuhanteen euroon.

Eräs tapahtumajärjestäjä kiteyttää mielipiteensä: ”Mitä nuorempi toimittaja, sitä halvempi hinta. Kolmikymppisillä hinta on selvästi halvempi kuin viisikymppisillä, mutta vastaavasti heidän työhönsä käyttämä tuntimäärä on selvästi suurempi vanhempiin verrattuna. Tv:stä tunnetuilla hinnat ovat aivan erilaiset kuin muilla toimittajilla.”

Televisiosta tunnetut uutisankkurit ja nimekkäät toimittajat ovat Suomi-Areenan yleisimpiä juontajia. Todentaakseni tämän vaikutelman valitsin tarkasteltaviksi satunnaisesti vuodet 2015, 2019 ja 2021. Eniten käytetyimmät juontajat olivat MTV:n uutisankkurit Kirsi Alm-Siira (22 juontoa kyseisinä vuosina) ja Jaakko Loikkanen (20). Heidän jälkeensä käytetyimpiä olivat MTV:n toimittaja Nina Rahkola (16), aikanaan MTV:ssä ankkurina toiminut Peter Nyman (12) sekä (ensimmäiset ei-MTV:läiset) juontaja Ronja Salmi ja Madventuresin Riku Rantala, kummallakin yhdeksän juontokeikkaa. Yleisradiosta ainoastaan kolme henkilöä on ollut juontajina: uutisankkuri Jussi-Pekka Rantanen (4), Arto Nyberg (3) ja Ylen Radio Porin Antti Laakso (3).

MTV:n omista toimittajista, juontajista ja muista työntekijöistä peräti 26 on toiminut SuomiAreenan juontajina. 2020-luvulla MTV Uutiset onkin suosittelut SuomiAreenalle oman väen käyttöä. Koronapandemian jälkeisenä vuonna 2021 juontajista yli puolet oli järjestäjätahojen omia henkilöitä.

Yksi asia on ongelmana lähes jokaisessa tapahtumassa: yleisölle ei ole järjestetty kunnollista mahdollisuutta osallistua keskusteluun. SuomiAreenan alkuvuosina yleisö sai tosin äänestää asioista joko lapuilla tai jaetuilla äänestyslaitteilla, mutta liian usein väki istuu tapahtumissa kuin kirkon penkillä kuuliaisena sanan kuulolla. Kokeneet juontajat huomioivat yleisön tai siten puhuja, kuten presidentti Sauli Niinistö Kotkaniemi-foorumissa 2024. Hän lyhensi omaa puhettaan antaakseen yleisökeskustelulle aikaa. Jokaiseen tunnin mittaiseksi suunniteltuun osioon pitäisi käsikirjoituksessa aina varata vähintään varttitunti yleisökeskustelulle.

Liian usein keskusteluihin otetaan mukaan turhan monta henkilöä. Suurin ongelma on SuomiAreenassa, jonka 45 minuutin keskusteluissa on laavalla ollut jopa kymmenen henkilöä. Oman kokemuksen perusteella kolmesta neljään keskustelijaa on ideaali kokoonpano.

Keskustelut kestävät puolesta tunnista lähes kahteen tuntiin. Useampipäiväisissä tapahtumissa, kuten Turun Eurooppa-foorumissa, Kirkon juhliissa Tampereella ja Helsinki Security Forumissa, avajaisluento tai keynote ovat tunnin

mittaisia. Mikkelin Päämajasymposiumin päivän tilaisuudessa kesto on ollut puoli tuntia. Keskustelun jälkeiset paneelit ovat yleisesti tunnin mittaisia.

Eurooppa-foorumin ja SuomiAreenan tilaisuuksien kestot ovat nykyisin 45 minuuttia. SuomiAreenassa ne olivat toistakymmentä vuotta tunti ja vartti. Sitten niitä lyhennettiin ensin tuntiin ja lopuksi kolmeen varttiin. Lyhyempi kesto tietää ohjelmaan enemmän tilaisuuksia ja sitä myötä enemmän rahaa järjestäjille.

Yksipäiväisissä tilaisuuksissa normaali keskusteluosio kestää tunnin. Talk Helsingissä käytettiin vuonna 2023 kymmenen ja kahdenkymmenen minuutin haastatteluja ja/tai puheenvuoroja rytmittämään ohjelmaa. Näin kahdeksan tunnin tapahtumassa on yli 30 keskustelijaa. Uskon tällaisen ”rytmituksen” lisääntyvän isommissa tapahtumissa. Turun Eurooppa-foorumiin osallistunut Suomen Pankin entinen pääjohtaja Erkki Liikanen on toivonut puolestaan tilaisuuksien välisiä taukoja verkostoitumista varten.

Yhtä oikeaa pituutta keskusteluille ei ole. Jos mukana on kansainvälisiä vieraita, ymmärrettävästi se pidentää keskustelua. Pituuteen vaikuttaakin eniten se, kuinka monta keskustelijaa on ja syntykö keskustelijoiden välille aitoa debattia.

SuomiAreenassa keskusteluihin tuotiin mukaan teatteriryhmiä, musiikkia ja jopa runoja rikkomaan perinteinen paneeli. Porin torilla on pedattu sänkyjä ja keskusteltu koulusta pulpeteissa eli pyritty myös tekemään jotain pelkän puheen sijaan. Kokemukset ovat olleet myönteisiä. Talk Helsinki -tapahtuman ensimmäisenä vuonna 2023 keskustelua ”rikottiin” myös monin tavoin pienempiin kokonaisuuksiin. Musiikki on käytössä pienenä välipalana lähes kaikissa tapahtumissa.

Maailma kylässä -festivaalilla puolestaan järjestäjä kouluttaa sekä tilaisuuden varsinaista järjestäjää että puhujia ja järjestää jopa kenraaliharjoituksen ennen tilaisuutta. Näin nähdään todellista vaivaa tilaisuuden onnistumiseksi.

Päättäjien virallisia kokouksia on tuotu ulos kansalaisten keskuuteen ensimmäistä kertaa SuomiAreenassa. Ensi kertaa eduskunnan historiassa sosiaali- ja terveysvaliokunta kokoontui Porin kävelykadulla vuonna 2011, Porin kaupunginvaltuusto seuraavana vuonna ja eduskunnan tulevaisuusvaliokunta vuonna 2018. Asianajajaliitto puolestaan järjesti näytösoikeudenkäynnin vuonna 2017. Kaikki nämä tapahtumat keräsivät useita satoja kuulijoita.

16.6.2 MITEN VALITA KESKUSTELIJAT TAPAHTUMIIN?

Tapahtuman suosio riippuu myös keskustelijavalinnoista. Aina kun presidentit Halonen ja Niinistö ovat olleet lavalla, väkeä on riittänyt. Merkittävien poliitikkojen ohella yleisöä kiinnostavat yllättävät valinnat. Kun SuomiAreenassa 2009 Raha-automaattiyhdistyksen keskusteluun otettiin mukaan The 69 Eyes -rockyhtyeen Jyrki 69 Tarja Halosen vierelle, tapahtuma veti nuortakin väkeä mukaan. SuomiAreenassa onkin vuosien aikana esiintynyt keskusteluissa lähes sata musiikki- ja viihdealan ammattilaista.

SuomiAreena on myöhemmin valinnut keskustelijoiksi julkisuudessa kovaa-kin keskustelua herättäneitä henkilöitä. Lavalle ovat nousseet Ulvilan surmasta syytetty Anneli Auer (2016), useista rikoksista tuomittu entinen huumepoliisi Jari Aarnio (2022) ja kolmoismurhaaja ”Late” Johansson (2022). Varainkäyttöepäselvyyksistä julkisuuteen noussut Valtiontalouden tarkastusviraston entinen pääjohtaja Tytti Yli-Viikari oli mukana keskustelemassa vuonna 2021. Media ja ennätysosuudet yleisömäärät olivat julkkisnimillä taatut.

Keskusteluun on syytä valita henkilöitä, joilla on erilaisia näkemyksiä käsiteltävästä asiasta. Esimerkki epäonnistumisesta oli vuonna 2023 SuomiAreenassa järjestetty keskustelu ”Terveysttä ja hyvinvointia homeopatialla”. Sen järjestivät Pohjoismaainen Homeopaattiyhdistys ry ja Suomen Homeopaatit ry, joiden keskustelijat olivat luonnollisesti kaikki homeopatiaa kannattavia. Toimittaja Sanna Ukkolan kovasanainen kirjoitus Iltalehdessä otsikolla ”SuomiAreena tuuttaa mummoille hengenvaarallista potaskaa” nosti keskustelun valtakunnalliseen julkisuuteen.

Paikallisissa, maakunnallisissa sekä ympäristöön liittyvissä tapahtumissa keskustelijat ovat olleet valtaosin oman paikkakunnan väkeä ja eri alojen asiantuntijoita. Joihinkin, kuten Ruokolahden Kaakkois-Suomi Areenaan, ei ole edes haluttu kansanedustajia.

Yhteiskunnallisten tapahtumien halutuimmat puhujat tulevat politiikan huipulta. Heihin lukeutuvat presidentit, pääministerit, Suomen Pankin johtajat sekä EU-komissaarit. TOP 20 -lista keskustelijoista yhteiskunnallisissa keskusteluissa vuosina 2006–2025 löytyy kirjan liitteistä. Jokainen TOP 20 -joukkoon kuuluva on osallistunut SuomiAreenaan. Tähän joukkoon kuuluvia on ollut runsaasti ulko- ja turvallisuuspoliittisissa keskusteluissa sekä Turun Eurooppa-foorumissa. Halutuimpien joukosta löytyvät myös edesmennyt valtiosihteeri Raimo Sailas, aluetutkija Timo Aro, Ulkopoliit-

tisen instituutin entinen johtaja Mika Aaltola sekä Ilmatieteen laitoksen pääjohtaja Petteri Taalas. Heidän ohellaan ministerit Paula Risikko ja Sari Essayah ovat osallistuneet runsaasti, pääosin pienten kuntien sekä maakuntien tapahtumiin.

SuomiAreenan sisältörakentamisessa mukana olevan viestintätoimisto Tekirin hallituksen puheenjohtaja Harri Saukkomaan mielestä puhujien valinnan tärkein kriteeri on omakohtaisuus: ”En ihan hirveästi pidä keskusteluista, joissa on ainoastaan asiantuntijoita. Se ei välttämättä ole kiinnostavaa.” Pienten kuntien järjestämiin tilaisuuksiin puolestaan haetaan asiantuntijoita. Maa- ja metsätaloutta, ympäristöä tai omaa aluetta koskeviin keskusteluihin onkin vetävien julkisnimien saaminen erittäin haasteellista.

Keskusteluja vaivaa myös tietynlainen kiltteys. Panelisteille esitetään ne ilmiselvät kysymykset, joihin etenkin poliitikot antavat ympäripyöreitä vastauksia. Vai muistaako joku tilaisuuden, jossa olisi reippaasti haastettu toisia keskustelijoita?

SuomiAreenan alkuaikoina monet järjestöt julkaisivat tilaisuudessaan tekemänsä gallupin, kyselyn tai jopa kirjan. Nämä nousivat muita paremmin uutisaiheiksi ja toimivat samalla hyvänä pohjana tulevalle keskustelulle. Esimerkiksi oman paikkakunnan asioita käsitteleviin tapahtumiin voisi paikallislehti teettää etukäteen pienen kyselyn keskusteltavasta asiasta, koskee se sitten tuulivoimaan liittyvää kaavaa tai muuta vastaavaa. Samalla lehti saisi uutismateriaalia.

Yleinen sääntö tuntuu olevan myös se, että tapahtuman järjestäjä ja/tai sitä taloudellisesti tukeva taho valitsee keskustelijoiksi ”oman talon väkeä”. Tämä näkyy SuomiAreenassa, mutta myös esimerkiksi Talk Helsingissä vuonna 2024. Tapahtumasta vastaavan henkilön ja hänen ryhmänsä onkin syytä käyttää aikaa keskustelijavalintoihin. Ensimmäistä kertaa järjestetyissä Kirkon juhliissa ohjelmisto yllätti monipuolisuudellaan ja moniarvoisuudellaan sekä mielenkiintoisilla keskustelijoilla.

16.6.3 POHDI YLLÄTTÄVIEN KESKUSTELUPAIKKOJEN VALINTAA!

Keskustelupaikoiksi valitaan perinteisesti kaupunkien ja kuntien edustavimmat tilat, esimerkiksi Kokkolassa Chydenius-seminaarit järjestetään kaupungintalon salissa tai Raatihuoneella, Kouvolassa Turvallisuuskonferenssi kaupungintalolla ja Mikkeliissä Päämajasymposium Konsertti- ja kongressi-

keskus Mikaelissa. Julkisten tilojen ohella hotellit ovat olleet ahkerassa käytössä. Syyt ovat selvät. Tällaisiin tiloihin mahtuu eniten yleisöä, tekniset asiat ja mahdolliset tarjoilut on helppo järjestää eikä tarvitse varautua sateeseen.

Kesä tarjoaa yleisölle kyllä miellyttävämpiäkin paikkoja. Pielavesi Areena, Kaakkois-Suomi Areena Ruokolahdella, SuuliAreena Isojoella ja Suomi puhuu Keuruulla on järjestetty torilla samoin kuin osa SuomiAreenan tilaisuuksista Porissa. Kirkon juhlien päätilaisuus Tampereella järjestettiin kaupungin suurella Keskustorilla. Paikkana se taatusti tavoitti tavallisia ihmisiä enemmän kuin perinteinen kirkko.

Luumäen Kotkaniemeä varten on pystytetty teltta P. E. Svinhufvudin museon pihamaalle, ja myös Pienten ponnistuksessa Toivakassa kokoonnuttiin telttaan. Iin IlmastoAreena järjestettiin viimeksi leirinuotiolla keskustan ulkopuolella meren rannalla.

Naantali 24H:n tapahtumat on järjestetty yksityiskodeissa kuten Porissa alkuvuosina. Eksoottisin tapahtuma on ollut Ylen järjestämä Aurora, joka pidettiin Levillä tunturissa.

Porissa tilaisuuksia on viety kauppakeskuksiin, kaupungintalon puutarhaan, puistoihin, joenrantaan, yksityiskoteihin, kirkkoon sekä kävelykadulle

Porin kaupungintalon pihapuutarha on ollut yksi tapahtuman suosituimmista keskustelupaikoista. Keskusteluja voi seurata jopa kadulta. Kuva: Maarit Laakkonen.

pystytetyille järjestöjen teltoille. Pyrkimyksenä on ollut madaltaa ihmisten osallistumiskynnystä. Sisätiloista poistuminen kesken tilaisuuden on vaivaannuttavaa, kun taas ulkotiloissa järjestetyssä tapahtumassa voi vain pii- pahtaa, jollei se kiinnosta koko aikaa. Tietojeni mukaan ulkona pidetyt ti- laisuudet on jouduttu keskeyttämään vain kerran. Tämän aiheutti rankka- sade Porissa vuonna 2022.

16.6.4 RATKAISEEKO RAHA TAPAHTUMAN ONNISTUMISEN?

Keskustelutapahtuman järjestämiseen käytetään maassamme rahaa vajaas- ta tuhannesta eurosta yli puoleen miljoonaan euroon. Haitari on suuri. Tori- lavalla järjestettävä parin kolmen tunnin tilaisuus ei paljoa maksa. Budjetti kasvaa isommaksi, mikäli järjestäjät maksavat puhujien matka- ja majoitus- kustannuksia tai tarjoavat yleisölle jotain. Pienellä summalla ei myöskään pysty mainostamaan tilaisuutta. Kouvolan kaupunki osti Turvallisuus- konferenssin mainostamiseen Helsingin Sanomista etusivun, joka norma- listi maksaa lähemmäs 50 000 euroa. MTV puolestaan mainosti SuomiAree- naa omalla kanavallaan runsaasti alkuvuosina.

Yhteiskunnallisten keskustelujemme keskivertokustannukset ovat 10 000– 50 000 euroon. Kun mukaan lasketaan työntekijöiden palkat, tilakulut sekä tekniikka, summat kasvavat entisestään. Toki myös 500–1 500 eurolla saa aikaan tapahtuman.

Laajuudessaan omassa luokassaan on SuomiAreena, jonka vuosikustan- nukset lienevät reippaasti yli puoli miljoonaa euroa. Yksin jo Porin kau- pungin kustannukset ovat 260 000 euroa, mutta tapahtumia onkin Suomi- Areenassa lähes kaksisataa neljän päivän aikana.

Jos yleisölle jotain tarjotaan, se on kahvia. Siitä aiheutuvat kustannukset kattaa yleensä jokin tapahtuman sponsori. Kikkojakin on käytetty. Helsin- gin Sanomat tarjosi vuonna 2015 SuomiAreenassa sadalle ensimmäiselle drinkin, ja kirkko viiniä omassa Virsiä ja viiniä -illassaan, mutta muuten al- koholilla ei ole väkeä houkuteltu. 2010-luvun loppupuolella MTV puoles- taan jakoi sadalle ensimmäiselle milloin ämpäreitä, munkkeja tai vastaavaa.

Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtumassa mukana olevat ammatti- liitot ovat antaneet jäsenilleen 20 prosentin alennuksen lippuhinnasta, ja Sodankylässä Ammattiliitto Pron jäsenille on ollut omia elokuvien erikois- näytöksiä.

Tapahtumaan osallistuville järjestöille ja muille tahoille oman organisaation ja väen osallistumiskustannukset voivat nousta jopa kuusinumeroiseksi. Helsingin Sanomien vuonna 2019 julkaistun jutun mukaan valtion organisaatiot sijoittivat vuoden 2018 SuomiAreenaan lähes 600 000 euroa. Tästä summasta hotellimajoitukseen kului 140 000 euroa. Selvitys koski 19 ministeriötä tai muuta julkista rahaa käyttävää organisaatiota. Eniten rahaa käyttivät Veikkaus ja Puolustusvoimat, molemmat hieman yli 100 000 euroa.

16.6.5 MITÄ TILAISUUKSILLA HAETAAN?

Yleisin tavoite on lisätä kaupungin tai kunnan tunnettavuutta. Tämä oli lähtökohta Suomi100 Forumilla Lahdessa, Saimaa Summitilla Savonlinnassa ja monessa muussa paikassa.

Pienet kunnat houkuttelevat tapahtumilla myös kesäasukkaitaan tai kunnassa aiemmin asuneita (Nivala Areena, Pielavesi Areena, Pielisen Savotta, Ruokolahden Kaakkois-Suomi Areena, Kristiinankaupungin Yhteiskuntapäivät ja Keuruun Suomi puhuu).

Luumäen Kotkaniemi-foorumilla puolestaan pyritään lisäämään P. E. Svinhufvudin kotimuseossa vierailevien määrää. Isot tapahtumat pyrkivät saamaan poliitikkoja, päättäjiä, yritysjohtajia sekä eri teemoista kiinnostuneita paikalle uutiskynnyksen ylittävillä keskusteluillaan. Näin toimivat esimerkiksi Vuokatin Huippu-urheiluviikko, Turun Eurooppa-foorumi ja SuomiAreena.

Tapahtumaa järjestettäessä on syytä miettiä tarkkaan, mikä on sen tarkoitus ja tavoite. Vuosi kerrallaan etenemisen sijaan olisi hyvä suunnitella tapahtumaa kahden kolmen vuoden aikajänteellä. Tästä olisi hyötyä myös kunnan päättäjille, jotka tekevät päätöksen tapahtumalle myönnettävästä tuesta.

Tapahtumien arvostamisessa olisi myös parannettavaa. Tätä kirjaa tehdessäni minulle ilmeni, että tietoja vanhoista tapahtumista, edes ohjelmien sisällöistä, ei tahdo löytyä enää mistään. Esimerkiksi tiedot SuomiForumista kaivoi tapahtuman aikanaan järjestänyt Etelä-Suomen Sanomien päätoimittaja Heikki Hakala Kansallisarkistosta. Parhaiten tapahtuman historiatiedot löytyvät Maailma kylässä -festivaalista sekä Wasa Future Festivalista. Presidentti Niinistön Kultaranta-keskustelujen uutisointeja ja taltiointoja löytyy vuodesta 2018 lähtien aina vuoteen 2023. Presidentti Halosen

Presidenttifoorumien uutistiedot ja pidetyt alustukset puolestaan kaikki ovat vuosilta 2006–2012.

Pääsääntöisesti tapahtuman tiedot poistetaan heti tapahtuman jälkeen tai viimeisin tapahtuma jää näkyviin. Minusta tämä kertoo järjestäjien arvostuksen puutteesta omaa tapahtumaa kohtaan.

Isoissa mediataloissa, kuten Helsingin Sanomissa ja MTV:ssä, pääpaino on normaalissa uutistyössä, päivittäisten uutisten kertomisessa, ei niinkään keskustelujen järjestämisessä ja tiedon arkistoinnissa. Tiedon järjestäminen ja tallentaminen saattavat monen päivittäisestä uutistyöstä vastaavan päällikön mielestä viedä ydintyöstä liikaa aikaa.

16.7 Mikä on keskustelujen tulevaisuus?

Koronapandemian jälkeen yhteiskunnallisten keskustelujen määrä lähti kasvuun. Vuoden 2021 jälkeen uusia keskusteluja on syntynyt Suomeen yli kaksikymmentä. Yksistään vuonna 2024 järjestettiin kuusi uutta tapahtumaa. Yhden päivän keskustelujen kustannukset ovat niin pienet, että lisää keskusteluja lienee tulossa. Jatkossa asialla ovat niin kunnat kuin viestintätoimistot joko yhdessä tai erikseen. Kunnat hakevat lisää elinvoimaa ja näkyvyyttä, viestintätoimistot asiakkuuksia.

Myös SuomiAreenaa luotsataan tuleviin vuosiin viestintätoimistojen osallisella. Uuden SuomiAreena Oy:n toimitusjohtajana aloittaa Pohjoisranta BCW:stä tullut Antti Lehtinen, ja hallituksessa istuu viestintätoimisto Ellun Kanojen entinen toimitusjohtaja Taru Tujunen.

Maamme toiseksi vanhimman tapahtuman, Mikkelin Päämajasymposiumin luotsaa vuonna 2025 uusi maakuntajohtaja.

Ukrainan sotaa ja sen seurauksia käsitellään julkisuudessa vielä vuosia, ja sitä myötä ulko- ja turvallisuuspoliittisille tapahtumille on jatkossakin kysyntää. Myös kuntien järjestämät tapahtumat kesätoreilla jatkuvat, ja niiden määrä saattaa jopa lisääntyä.

Kaksi puutetta teemoista löytyy: talouteen liittyvät keskustelut sekä ympäristöön ja luontoon liittyvä tapahtuma. Itämereen liittyviä keskusteluja on ollut useita, mutta yhtä yhteistä ei ole kyetty järjestämään. Iin IlmastoAreena aloitti vuonna 2019 vahvasti, mutta tapahtuma on nyt hiipumassa kunnan sisäisiin kiistelyihin. Yksittäisiä, pääosin kutsuvieras pohjaisia

tapahtumia on järjestetty Joensuussa (Koli Forum), Kuopiossa (Puijo Summit) ja Jyväskylässä (Päijänne Foorumi), mutta ne ovat jääneet asiantuntijaväen pieniksi tapahtumiksi. Näistä Koli ja Päijänne ovat myös jo loppuneet.

Lisäksi oman maakunnan tulevaisuutta koskevat tilaisuudet loistavat pois-aolollaan. Ainoastaan pääkaupunkiseudun MetropoliaAreena yrittää nostaa keskustelua metropolin asemasta valtakunnan politiikassa. Mutta missä ovat Espoossa, Vantaalla, Oulussa, Kajaanissa tai vaikkapa Salossa tai Lappeenrannassa järjestettävät keskustelut?

Sosiaalisen median käyttö lieene saavuttanut huippunsa. Somessa lisääntynyt vihapuhe, tahallinen väärinymmärrys, keskustelijakumppanien vähätely ja panettelu sekä väärin tietojen levittely johtanevat eri some-medioiden käytön vähenemiseen. Missään some-mediassa ei enää pysty käymään asiallista yhteiskunnallista keskustelua trollien ja väärillä nimillä esiintyvien ihmisten hallitessa keskusteluja.

Jäljelle jäävät kaikille avoimet kasvokkaiset tilaisuudet, joissa arvokasta ja toisia kunnioittavaa keskustelua vielä voidaan käydä. Tähän on keskittynyt Ylen Hyvin sanottu -tapahtuma. Sellaisissa on yhteiskunnallisten keskustelujemme tulevaisuus, ja tapahtumien merkitystä lisäävät niistä tehdyt striimaukset. Valtakunnallisesti toimiva Yle Areena on lisännyt striimauksiaan, mikä tuo näkyvyyttä monelle maakunnalliselle tapahtumalle.

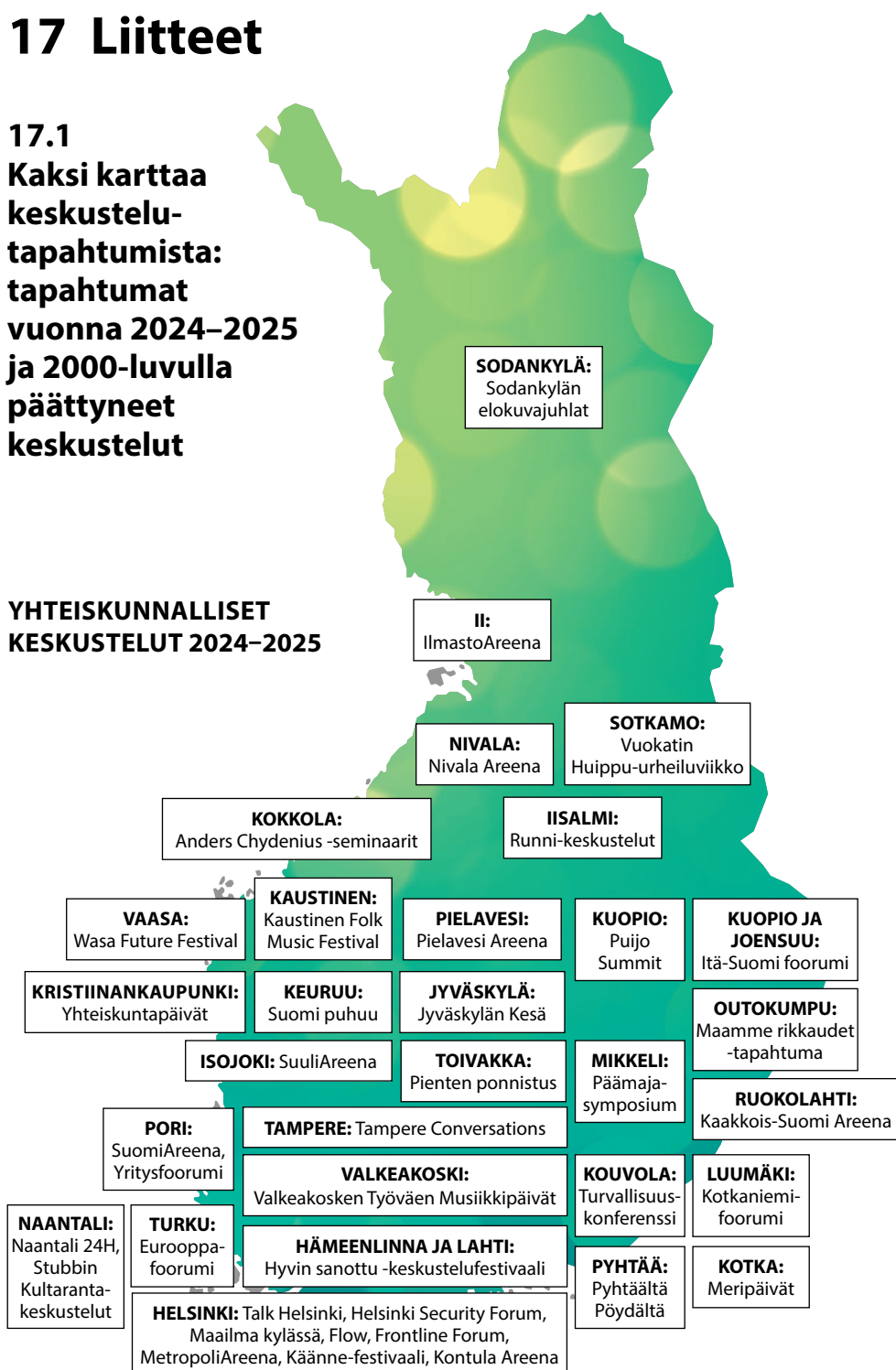
Uuden avauksen teki myös europarlamentaarikko Li Andersson. Hän järjesti kaksipäiväisen taidetta ja politiikkaa yhdistävän Käänte-festivaalin Helsingin Korjaamolla tammikuun puolivälissä 2025. Andersson maksoi kaikille avoimen tilaisuuden europarlamentaarikon viestintäbudjetistaan. Tapahtumallaan Andersson huolehtii näkyvyydestään vaalien välissä ja samalla kokoaa vihervasemmiston keskustelemaan politiikkansa suunnasta. Todennäköisesti muista nyky-Suomen poliitikoista tai vaikuttajista ainoastaan Sanna Marin pystyisi halutessaan järjestämään oman yhteiskunnallisen keskustelutapahtuman.

17 Liitteet

17.1

**Kaksi karttaa
keskustelu-
tapahtumista:
tapahtumat
vuonna 2024–2025
ja 2000-luvulla
päättäneet
keskustelut**

YHTEISKUNNALLISET KESKUSTELUT 2024–2025

YHTEISKUNNALLISET KESKUSTELUT AIEMMIN

17.2 Tapahtumat aikajanalla

VUOSIKYMMEN	VUODET	TAPAHTUMA	PAIKKAKUNTA
1960	1966-1978	Jyväskylän Kesä	Jyväskylä
1990	1994, 2009–	Anders Chydenius -seminaari	Kokkola
	1999, 2018, 2022–2023	Kihveli Soikoon!	Hankasalmi
2000	2005–	Maailma kylässä	Helsinki
	2005–2009	SuomiForum	Lahti
	2006–	SuomiAreena	Pori
	2006– (1972 alkaen)	Valkeakosken Työväen Musiikkipäivät	Valkeakoski
	2006–2012	Presidenttifoorum	Helsinki
	2008–	Päämajasymposium	Mikkeli
	2008–2020	TalviAreena	Helsinki
	2009–2012, 2023–	MetropoliAreena	Helsinki
	2009–2017	Saimaa Summit	Savonlinna
	2009–2023	Koli Forum	Joensuu
2010	2011–	Flow-festivaali	Helsinki
	2013–2023	Kultaranta-keskustelut/ Niinistö	Naantali
	2013–2015	Komiat Pirot	Ilmajoki, Seinäjoki
	2014–	Nivala Areena	Nivala
	2014–2024	Pielisen Savotta	Lieksa
	2014–2017	Suomi100 Forum	Lahti
	2015–2016	HS 360 astetta	Helsinki
	2015–2017	Yle Forum	Helsinki
	2015–2017	Asiaa torilta!	Tampere
	2015–2023	Taloudenpuolustuskurssi	Helsinki
	2015–	Wasa Future Festival	Vaasa
	2015–	SuuliAreena	Isojoki
	2015–	Sodankylän elokuvajuhlat	Sodankylä
	2017, 2021, 2024	Maaseutuparlamentti	Leppävirta, Kurikka, Nurmes
	2018–	Eurooppa-foorumi	Turku
	2018–	Naantali 24H	Naantali
	2018, 2020	Kyröön Käräjät	Isokyrö, Seinäjoki
	2018–2023	Saaristomeren huippukokous	Naantali
	2019–	Turvallisuuskonferenssi	Kouvola
	2019, 2021, 2023	IlmastoAreena	Ii
	2019, 2025	Kontula-Areena	Helsinki

VUOSIKYMMEN	VUODET	TAPAHTUMA	PAIKKAKUNTA
2020	2020–2024	Helsinki puhuu	Helsinki
	2021–	Jyväskylän Kesä	Jyväskylä
	2021–2024	Aurora-tulevaisuustapahtuma	Kittilä, Rovaniemi
	2021–2023	Itämeri puhuu	Helsinki
	2022–	Hyvin sanottu -keskustelufestivaali	Hämeenlinna, Lahti
	2022–	Pyhtäältä Pöydältä	Pyhtää
	2022–	Kaakkois-Suomi Areena	Ruokolahti
	2022–	Itä-Suomi foorumi	Kuopio, Joensuu
	2022–	Helsinki Security Forum	Helsinki
	2022–	Kotkaniemi-foorumi	Luumäki
	2022, 2024	Tampere Conversations	Tampere
	2022–	Kotkan Meripäivät	Kotka
	2022–	Puijo Summit	Kuopio
	2022–2023, 2025	Maamme rikkaudet	Rovaniemi, Savonlinna, Outokumpu
	2023–	Pielavesi Areena	Pielavesi
	2023–	Kristiinankaupungin Yhteiskuntapäivät	Kristiinankaupunki
	2023–	Talk Helsinki	Helsinki
	2023–	Frontline Forum	Savonlinna, Helsinki
	2023–	Kaustisen kansanmusiikkijuhlat	Kaustinen
	2024–	Vuokatin Huippu- urheiluviikko	Sotkamo
	2024–	Suomi puhuu	Keuruu
	2024–	Pienten ponnistus -kuntakongressi	Toivakka
	2024–	Runni-keskustelut	Iisalmi
	2024–	Kultaranta-keskustelut/Stubbs	Helsinki
	2024	Kirkon juhlat	Tampere
	2025–	Käännösfestivaali	Helsinki
	2025–	Yritysfoorumi	Pori

- sinisellä pohjalla yhä jatkuvat tapahtumat
- punaisella pohjalla kulttuuritapahtumat ja vuosiluku kertoo keskustelutapahtuman aloitusajankohdan kulttuuritapahtumassa
- valkoisella pohjalla jo loppuneet tapahtumat

17.3 TOP 20 -keskustelijat kaikissa yhteiskunnallisissa tapahtumissa 2006–2025

KESKUSTELIJA	TAPAHTUMAT	
Pekka Haavisto	10	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Helsinki Security Forum, Kotkaniemi-foorumi, Turvallisuuskonferenssi, Maailma kylässä, Talk Helsinki, Wasa Future Festival, Itä-Suomen foorumi, Aurora-tulevaisuustapahtuma
Tarja Halonen	8	SuomiAreena, Presidenttifoorumi, Maailma kylässä, Koli Forum, Hyvin sanottu -keskustelufestivaali, Helsinki puhuu, Aurora-tulevaisuustapahtuma, Koli Forum, Anders Chydenius -seminaari
Eero Heinäluoma	8	SuomiAreena, TalviAreena, MetropoliAreena, Eurooppa-foorumi, Kotkaniemi-foorumi, Itä-Suomi foorumi, SuomiForum, Komiat Piro
Matti Vanhanen	8	SuomiAreena, TalviAreena, MetropoliAreena, Eurooppa-foorumi, Kotkaniemi-foorumi, Maailma kylässä, Hyvin sanottu -keskustelufestivaali, SuomiForum
Olli Rehn	7	SuomiAreena, TalviAreena, Eurooppa-foorumi, Päämajasyposium, Talk Helsinki, Itä-Suomi foorumi, Anders Chydenius -seminaari
Mika Aaltola	7	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Kotkaniemi-foorumi, Turvallisuuskonferenssi, Helsinki Security Forum, Pielisen Savotta, Talk Helsinki
Petteri Taalas	7	SuomiAreena, Presidenttifoorumi, Saimaa Summit, Koli Forum, Aurora-tulevaisuustapahtuma, Talk Helsinki, Naantali 24H
Sauli Niinistö	6	SuomiAreena, TalviAreena, Kultaranta-keskustelut, Päämajasyposium, Kotkaniemi-foorumi, Helsinki Security Forum
Sanna Marin	6	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Helsinki Security Forum, Taloudenpuolustuskurssi, Flow, Valkeakosken Työväen Musiikkipäivät

KESKUSTELIJA	TAPAHTUMAT	
Jutta Urpilainen	6	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Helsinki Security Forum, Anders Chydenius -seminaarit, SuomiForum, Puijo Summit
Jyrki Katainen	6	SuomiAreena, MetropoliAreena, Eurooppa-foorumi, Kotkaniemi-foorumi, Talk Helsinki, SuomiForum
Elina Valtonen	6	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Helsinki Security Forum, Kotkaniemi-foorumi, Helsinki puhuu, Valkeakosken Työväen Musiikkipäivät
Paula Risikko	6	SuomiAreena, TalviAreena, Kyröön Käräjät, Nivala Areena, SuuliAreena, Kaustisen kansanmusiikkijuhlat
Ville Niinistö	6	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Maailma kylässä, Flow, Koli Forum, IlmastoAreena
Timo Aro	6	SuomiAreena, Pielisen Savotta, Nivala Areena, Kyröön Käräjät, Komiat Pirot, Kaakkois-Suomi Areena
Martti Ahtisaari	5	SuomiAreena, Presidenttifoorumi, Anders Chydenius -seminaarit, Koli Forum, Yle Forum
Alexander Stubb	5	SuomiAreena, TalviAreena, Kultaranta-keskustelut, Eurooppa-foorumi, Helsinki Security Forum
Erkki Liikanen	5	SuomiAreena, Eurooppa-foorumi, Anders Chydenius -seminaarit, Päämajasymposium, Talk Helsinki
Raimo Sailas	5	SuomiAreena, Anders Chydenius -seminaari, Nivala Areena, SuomiForum, Saimaa Summit
Sari Essayah	5	SuomiAreena, Nivala Areena, Maaseutuparlamentti, Runni-keskustelut, IlmastoAreena

17.4 TOP 30 -keskustelijat SuomiAreenassa 2006–2024**

Keskustelija	Tittelit	Osallistumiset SuomiAreenaan	Keskustelujen määrä
Li Andersson	kansanedustaja, Vasemmistoliiton puheenjohtaja, europarlamentaarikko (Vas.)	9	64
Sirpa Pietikäinen	europarlamentaarikko (Kok.)	13	53
Paula Risikko	kansanedustaja, ministeri, eduskunnan puhemies (Kok.)	14	50
Krista Kiuru	Kuluttajaliiton puheenjohtaja, kansanedustaja, ministeri (SDP)	14	50 (10*)
Tuomas Enbuske	juontaja, toimittaja	8	36
Antti Kaikkonen	kansanedustaja, ministeri (Kesk.)	12	35
Mikael Jungner	puoluesihtööri, kansanedustaja (SDP), Kreabin toimitusjohtaja	11	35
Annika Saarikko	kansanedustaja, ministeri, keskustan puheenjohtaja (Kesk.)	9	31
Anne Berner	Perheyriyten liiton pj., ministeri (Kesk.)	9	30
Ville Niinistö	kansanedustaja, europarlamentaarikko (Vihr.)	12	29
Harry Harkimo	purjehtija, kansanedustaja, puolueen puheenjohtaja (Liike Nyt)		29
Ilkka Kanerva	kansanedustaja, ministeri (Kok.), Varsinais-Suomen maakuntahallituksen puheenjohtaja	12	27
Jari Myllykoski	kansanedustaja (Vas.)	10	27 (10*)
Pekka Haavisto	kansanedustaja, ministeri (Vihr.)	11	26
Miiapetra Kumpula- Natri	kansanedustaja, europarlamentaarikko (SDP)	15	26
Juhana Vartiainen	kansanedustaja (Kok.)	6	26
Olli Rehn	kansanedustaja, europarlamentaarikko (Kesk.), Suomen Pankin pääjohtaja	14	25
Jaana Laitinen-Pesola	kansanedustaja (Kok.), Tehyn puheenjohtaja	11	25 (4*)
Tarja Halonen	presidentti	12	24
Eero Heinäluoma	kansanedustaja, eduskunnan puhemies, europarlamentaarikko (SDP)	14	24

** 2024 ei ole mukana, koska tietoja SuomiAreenasta ei ollut saatavilla

Keskustelija	Tittelit	Osallistumiset SuomiAreenaan	Keskustelujen määrä
Merja Ylä-Anttila	MTV Uutisten vastaava päätoimittaja	10	24
Kai Mykkänen	kansanedustaja, ministeri (Kok.)	8	23
Maria Ohisalo	kansanedustaja, ministeri, puolueen puheenjohtaja (Vihr.)	8	23
Matti Vanhanen	kansanedustaja, eduskunnan puhemies (Kesk.)		22
Peter Vesterbacka	Mighty Eagle, CEO Rovio; yrittäjä FinEst Bay Area Development Company	12	22
Eeva Kalli	kansanedustaja (Kesk), SYL:n puheenjohtaja		22 (4*)
Antti Palola	STTK:n puheenjohtaja	10	21
Heidi Hautala	europarlamentaarikko (Vihr.)	10	21
Matias Marttinen	kansanedustaja (Kok.)		21 (4*)
Kristiina Salonen	kansanedustaja (SDP)		21 (10*)
Antti Lindtman	SDP:n nykyinen puheenjohtaja	12	20
Anna-Maja Henriksson	RKP:n puheenjohtaja (2016–2024)	7	16
Sari Essayah	puolueen puheenjohtaja (KD)	10	15
Petteri Orpo	puolueen puheenjohtaja (Kok.)	4	5
Sofia Virta	puolueen puheenjohtaja (Vihr.)	3	3
Sauli Niinistö	eduskunnan puhemies, tasavallan presidentti	5	7
Martti Ahtisaari	tasavallan presidentti	5	5
Alexander Stubb	ministeri (Kok.)	5	9

* Satakunnan kansanedustajien keskinäiset keskustelut SuomiAreenassa;
keskustelujen lukumäärä, joihin osallistunut

18 Lähteet

ANDERS CHYDENIUS -SEMINAARI

Esko Aho, pääministeri.
Petri Tuomi-Nikula, ulkoministeriön viestintä- ja kulttuuriosaston päällikkö.
Juha Mustonen, Anders Chydenius -säätien asiamies 2006–2022.
Anu Rantamäki, Anders Chydenius -säätien asiamies.
Aino Sallinen, Anders Chydenius -säätien hallituksen varapuheenjohtaja.
Anders Chydenius-säätien toimintakertomukset 2020 ja 2021.
Demokratia osana kestäväää kehitystä.
Anders Chydenius -säätien julkaisuja 5, Kakkola 2020.
Helsingin Sanomien uutisjuttu 29.6.1994, pääkirjoitus 23.7.1994.

ASIAA TORILTA!

Sinikka Tuomi, Ylen Pirkanmaan alueen päällikkö.
Virpi Kautto, Ylen tuottaja.
Salla Paajanen, Ylen alueellisten tv-uutisten juontaja.
Perttu Pesä, Tampereen kaupungin tapahtumapäällikkö.
Asiaa torilta! -lähetykset 2015, 2016 ja 2017
Yle Areenassa, areena.yle.fi

AURORA – TULEVAISUUSTAPAHTUMA

Pia Louhivuori, Auran tapahtumapäällikkö, Yle Tapahtumat.
Merja Ylä-Anttila, Ylen toimitusjohtaja.
Satu Pesonen, Visit Levin toimitusjohtaja.
Ylen toimintakertomus 2022.
areena.yle.fi
Verkkosivut: chydenius.fi

EUROOPPA-FOORUMI

Tuomas Mikkola, Eurooppa-foorumi Turussa ry:n sihteeri.
Eurooppa-foorumin tapahtumaraportti 2.10.2023.
Turun kaupungin tiedotteet kaupungin verkkosivuilla vuosilta 2021–2023.
Olli Korhonen (väitöskirja):
Integraatiomyönteisten etujärjestöjen linjat ja toiminta ennen Suomen EU-jäsenyyttä.
Turun yliopiston julkaisuja, Annales Universitatis Turkuensis, Sarja C, osa 441, Turku 2017.
Olli Korhonen, Eurooppa-instituutin toiminnanjohtaja.

Jouko Jokinen, Yleisradion uutis- ja ajankohtaistoiminnan päällikkö.
Anders Blom, Eurooppa-akatemia projektijohtaja ja Eurooppa-foorumi Turussa ry:n puheenjohtaja.
Anders Blom, Eurooppa-foorumin vetäjä, Yliopiston vetovoima – Raportointia yhdestä työelämäprofessorista ja sen vaiheista.
Eduskuntatutkimuksen keskuksen julkaisuja 5. Turku 2024.
Markku Jokisipilä, Turun eduskuntatutkimuksen johtaja, Facebook-kirjoitus 1.8.2024.
Reijo Kemppinen, Eurooppa-foorumi ry:n strategianeuvoston puheenjohtaja.
Petri Lahesmaa, Petri Lahesmaa Consulting -vaikuttajaviestintäyrityksen omistaja.
Niko Vahtera, Turun Sanomien ulkomaantoimituksen päällikkö.
Verkkosivut: www.europeforum.fi

FLOW FESTIVAL

Suvi Kallio, Flow'n toimitusjohtaja.
Eva Palmen, Flow'n viestintäpäällikkö.
Helsingin Sanomien talousjuttu Flow'sta 9.8.2023.
Iltalehden juttu festivaalilippujen hinnoista 6.6.2023.
Verkkosivut vuodesta 2011 alkaen: www.flowfestival.fi

FRONTLINE FORUM

Iiro Jussila, tapahtumayhtiö Stamen.io Oy:n Chief Executive Officer.
Savonlinnan Oopperajuhlien verkkosivujen uutinen 7.7.2024
Verkkosivut: www.frontlineforum.fi

HELSINKI SECURITY FORUM

Kukka-Maria Kovsky, Helsinki Security Forumin sihteeristön päällikkö.
Mika Aaltola, Ulkopoliittisen instituutin johtaja.
Verkkosivut www.helsinkisecurityforum.fi

HELSINKI PUHUU

Sirpa Hynninen, Savoy-teatterin tuottaja.
Helsinki puhuu -tapahtuman tiedot Facebookissa.

HS 360 ASTETTA

Päivi Anttikoski, Helsingin Sanomien päätoimittaja.
HS 360 asteen tiedot Facebookissa.

HYVIN SANOTTU -KESKUSTELUFESTIVAALI

Markus Liimatainen, päätuottaja, Yleisradio.
Markus Rimpelä, Hämeenlinnan kaupunki,
strategiajohtaja.
Ylen toimintakertomus 2022.

ILMASTOAREENA

Helena Illikainen, Iin kunnan elinvoimajohtaja.
Leena Vuotovesi, Iin kehittämisyhtiö Micropolis
Oy:n toimitusjohtaja.
Hanna Lahti, IlmastoAreenan projektipäällikkö.
Teuvo Liedes, Iin kunnanhallituksen
puheenjohtaja.
Verkkosivut: ilmastoareena.fi

ITÄMERI PUHUU

Elina Lehtinen, John Nurmisen säätiön
viestintäjohtaja.
Verkkosivut: www.johnnurmisenasaatio.fi

ITÄ-SUOMI FOORUMI

Matti Viialainen, Itä-Suomi Unionin asiamies.
Jukka Mönkkönen, Itä-Suomi Unionin hallituksen
puheenjohtaja.
Verkkosivut: www.isury.fi

JYVÄSKYLÄN KESÄ

Kaija ja Markku Valkonen: Yhtä juhlaa Finland
Festivals. Otava 1994.
Olli Matikainen: Jyväskylän Kesä – Alkusoitto,
Valtonen, Heli & Matikainen, Olli (toim.),
Kesäsemesteristä se alkoi, Jyväskylän
kesäyliopisto 1912–2012. Jyväskylän
kesäyliopisto 2012.
Jyväskylän yliopisto / JYX-julkaisuarkisto:
Jyväskylän Kesän ohjelmat 1966–2023.
Radio Jyväskylän Sound Cloud -haastattelut,
Mikko Pyhälä ja Hannu Halinen, 2020.
Aarne Pekkarinen: Unescon Itä-Länsi-projektin
teemat vuoden 1966 Jyväskylän Kesässä,
kandidaatin tutkielma, Historian ja
etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto, 2023.
Olli Alhon (Jyväskylän Kesän ohjelmajohtaja
1968–1969) haastattelu sivustolla
sananvapauteen.fi, päivämäärä ei tiedossa.
Kyösti Ylikulju, Jyväskylän Kesän
festivaalijohtaja.
Päivi Halinen, Keski-Suomen Ely-keskuksen
luonnonsuojelupäällikkö.
Janne Kotiaho, JYU Wisdomin johtaja.
Verkkosivut: jyvaskylankesa.fi

KAAKKOIS-SUOMI AREENA

Sami Rasimus, Ruokolahden elinkeinosihteeri.
Emmi Immonen, kuntalaisaktivisti, Ruokolahti.
Asko Ali-Marttila, tapahtumakoordinaattori,
Kaakkois-Suomi Areena.

KAUSTISEN KANSANMUSIIKKIJUHLAT

Valtteri Valo, Kaustinen Folk Music Festival,
toiminnanjohtaja.
Matti Hakamäki, Kaustisen Kansanmusiikki-
instituutin johtaja.
Verkkosivut: www.kaustinen.net

KIHVELI SOIKOON!

Eija Häkkinen, Kihveli Soikoon! -festivaalin
sihteeri.
Mervi Mölsä, Kihveli Soikoon! -festivaalin
hallituksen jäsen.
Jyrki Tuukkanen, Werner Bros -yhtyeen jäsen,
tapahtuman perustaja.
Matti Mäkinen, Hankasalmen kunnanjohtaja.
Jaakko Silvast, Hankasalmen Sanomien
päätoimittaja.
Ella Puttonen, Kihveli Soikoon! -tapahtuman
sosiokulttuuriset vaikutukset Hankasalmen
kunnassa. Savonia-ammattikorkeakoulun
matkailualan opinnäytetyö 2015.
www.theseus.fi

KIRKON JUHLAT 2024

Jari Kupiainen, Kirkkopalvelujen kehitysjohtaja.
Katri Korolainen, OAJ:n yhteiskuntavastaava,
kirkolliskokouksen tulevaisuusvaliokunnan
puheenjohtaja.

KOLI FORUM

Venla Wallenius, Euroopan metsäinstituutin
tutkija.
Pauliina Kainulainen, Kohtuus vaarassa
-seminaarin yksi järjestäjistä.
Pekka Hallberg, korkeimman hallinto-oikeuden
presidentti.
Yleisradion uutinen 23.10.2009.
Varjoseminaarin verkkosivut:
www.kohtuusvaarassa.com

KOMIAT PIROT

Sari Hanka, Ilmajoen Musiikkijuhlien
toiminnanjohtaja.
Tuula Lahti, Into Seinäjoki markkinointipäällikkö.
Ilkka-lehden "Etelä-Pohjanmaan tulevaisuus
puhuttaa" -uutisjuttu 5.6.2013.
Esa Niemisen mielipidekirjoitus Ilkassa 20.8.2020.
Ilmajoen Musiikkijuhlien toimintakertomukset
vuosilta 2013 ja 2015.

KONTULA-AREENA

Pekka Tuominen, yliopistotutkija Helsingin
yliopistosta, yksi Kontula-Areenan tekijöistä.

KOTKAN MERIPÄIVÄT

Kari Makkonen, Kotkan kaupungin
yhteyspäällikkö.

Karri Kivelä, Minun mereni ry:n toiminnanjohtaja.
Outi Lankia, Puhtaan meren puolesta ry:n hallituksen jäsen.
Heli Toikka, Cursor Oy:n viestintäpäällikkö.
Verkkosivut: meripaiivat.com

KRISTIINANKAUPUNGIN YHTEISKUNTAPÄIVÄT

Anna Bertills, Business Kristinestad, projektipäällikkö.
Verkkosivut: www.businesskrs.fi

KULTARANTA-KESKUSTELUT – ALEXANDER STUBB

Tasavallan presidentin kanslian vastaukset
19.6.2024.
Tasavallan presidentin verkkosivut:
www.presidentti.fi

KULTARANTA-KESKUSTELUT – SAULI NIINISTÖ

Presidentti Sauli Niinistö.
Tasavallan presidentti Sauli Niinistön kansliapäällikkö Teemu Tanner.
Teemu Lukkari, Ylen Strategia ja asiakkuus-yksikön asiakkuusasiantuntija.
Arkistoidut verkkosivut:
www.presidenttiniinisto.fi

KYRÖÖN KÄRÄJÄT

Panu Laturi, N2 Comms -vaikuttajaviestinnän yksikön toimitusjohtaja.
Ilkka-Pohjalainen, MieliPiteet - Kyröön Käräjien synnystä ja tulevasta. Esa Nieminen, yksi Kyröön Käräjien kolmen ”kökkäporukasta”, 20.8.2020.
Ilkka-Pohjalainen, ”Kohti tiiviimpää Vaasan ja Seinäjoen yhteistyötä”, 4.7.2020.
Kyröön Käräjien ohjelma – Kaupungit tulevaisuuden kehityksen ajureina – 15.8.2020. Esa Niemisen arkisto.
Kyröön Käräjien ohjelma 18.8.2018. Esa Niemisen arkisto.
Kyröön Käräjien järjestelymuistio 7.6.2018. Esa Niemisen arkisto.
Tomas Häyry, Vaasan kaupunginjohtaja.

KÄÄNNE-FESTIVAALI

Aleksi Karppinen, europarlamentaarikko
Li Anderssonin viestintäpäällikkö.
Li Andersson, europarlamentaarikko.
Verkkosivut: www.kaannefestival.fi

MAAILMA KYLÄSSÄ

Johanna Eurakoski, ohjelmapäällikkö ja tiiminvetäjä, Maailma kylässä -festivaali.
Verkkosivut: www.maailmakylässä.fi

MAAMME RIKKAUDET

Miisa Mink, tapahtuman pääjärjestäjä Saimaa ilman kaivoksia ry:n puheenjohtaja.
Annamari Markkola, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piirin puheenjohtaja.
Lapin Kansa 20.10.2023.
Rajat Lapin kaivoksille ry:n verkkosivut:
www.rajatlapinkaivoksille.fi
Saimaa ilman kaivoksia ry:n verkkosivut:
www.saimaailmankaivoksia.fi
kaivannaisala.fi, tukes.fi
Koneen Säätiön verkkosivut: koneensaatio.fi
Verkkosivut: maammerikkaudet.org

MAASEUTUPARLAMENTTI

Antonia Husberg, Maaseutuparlamentin tuottaja, maa- ja metsätalousministeriö.
Ann-Sofi Backgren, Ruokavirasto, verkostoasiantuntija.
Juha Luukko, Kurikan apulaiskaupunginjohtaja.
Timo Kalli, keskustan kansanedustaja.
Peter Backa: The Swedish Rural Parliament in Finland teoksessa Rural Parliaments.
Maaseutuparlamentti – mikä ja miksi? Uutinen Maaseutuparlamentin sivulla 6.6.2021.
Verkkosivut: www.maaseutuparlamentti.fi

METROPOLIAREENA

Risto Hietanen, Vantaan Sanomien päätoimittaja.
Anssi Kujala, Helsingin Yrittäjien toimitusjohtaja.
Pia Pakarinen, Helsingin Yrittäjien toimitusjohtaja, Helsingin kauppakamarin toimitusjohtaja.
Seija Elo, Uudenmaan liiton viestintäjohtaja.
Anne Lahnajärvi, Suomen Lehtiyhtymän toimittaja.
Mari Kiviniemi, hallinto- ja kuntaministeri.
Uudenmaan liiton loppuraportit MetropoliAreenasta 25.3.2010, 25.3.2011, 27.4.2011.
MetropoliAreenan ”vuosikirja” 2009 ja 2010, Esa Niemisen arkisto.
MetropoliAreena MTV Uutisissa 2.3.2011.
Helsingin Yrittäjien arkistokuvat sekä Helsingin Yrittäjien jäsenlehden jutut MetropoliAreenasta 26.8.2024, materiaalit Jaana Tihtonen, Helsingin Yrittäjien viestintäpäällikkö.
Verkkosivut: metropolipolitiikka.fi

NAANTALI 24H

Panu Mäenpää, Miltton Oy:n yhteyshenkilö.
Kari Veijonen, matkailu- ja viestintäyhtiö Veijonen Consulting Oy.
Tiina Rinne-Kylänpää, Naantalın kaupungin viestintä- ja kehittämisspäällikkö.

Jussi Kekkonen, Miltton Oy:n Senior Partner.
Antton Rönholm, Miltton Oy:n vanhempi
asiantuntija, Bryssel.
Katri Korolainen, OAJ:n yhteiskuntavastaava.
Verkkosivut: www.naantali24H.fi

NIVALA AREENA

Jukka Turunen, Nivalan hyvinvointijohtaja.
Risto Puolimatka, Nivala-lehden päätoimittaja.
Päivi Karikumpu, Nivalan kaupunginjohtaja.
Riitta Järvikuona, Nivalan kaupungin
markkinoinnin ja viestinnän asiantuntija.
Verkkosivut: Nivala.fi – ei omaa tapahtumasivua.

OPERAATIO AINUTLAATUISEN SAARISTOMEREN HUIPPUKOKOUS

Kari Veijonen, Operaatio Ainutlaatuisen
Saaristomeren projektijohtaja.
Operaatio Ainutlaatuinen Saaristomeri
2019–2023 toimintakertomus, 20.11.2023.

PIELAVESI AREENA

Hannu-Pekka Luomi, Pielaveden
kunnanvaltuuston puheenjohtaja.
Johanna Viita, Pielaveden kunnanjohtaja.
Verkkosivut: pielavesi.fi/torikesä

PIELISEN SAVOTTA

Tarja Virmala, Pielisen Savotan hallituksen jäsen.
Annika Ullgren, Lieksan Vaskiviikot,
toiminnanjohtaja.
Jarkko Määttä, Lieksan kaupunginjohtaja.
Verkkosivut: www.pielisensavotta.fi

PIENTEN PONNISTUS -KUNTAKONGRESSI

Touko Aalto, Toivakan kunnanjohtaja.
Juha Herrala, Kuntaliiton pienten kuntien
verkoston puheenjohtaja.
Toivakan kunnan Facebook-sivut.
Keskisuomalainen-lehden pääkirjoitus,
Inkeri Pasanen, 25.8.2024.

PORI JAZZ

Kun kuvia ei kumarreta, oh jazz – Pori jazz
1966–1987. Aarne Seppälä. Pori Jazz 1987.
Pori Jazz 30 vuotta – kolme vuosikymmentä
improvisointia. Risto Ennekari. WSOY 1996.
Pori Jazz 50 vuotta – kuvitettu klassikko. Jarmo
Huida, Mikko Peltola, Ilari Tapio. Alma Media
Kustannus, 2014.
Mr. Pori Jazz -dokumenttielokuva Jyrki
Kankaasta. Arista-filmi 2017 (Yle Areenassa).
Heikki Koski, Porin kaupunginjohtaja 1970–1975.
Mikko Peltola, Pori Jazzin tiedottaja.
Matti Saari: Kari Kairamo: kohtalona Nokia.
Gummerus, 2000.
Verkkosivut: www.porijazz.fi

PRESIDENTTIFOORUMI – TARJA HALONEN

Presidentti Tarja Halonen.
Hannu Lehtilä: Tarja Halonen – Paremman
elämän puolesta, Tammi 2012.
Katri Merikallio: Tarja Halonen – erään aktiivistin
tarina, Into 2020.
Teemu Lukkari, Ylen Strategia ja asiakkuus
-yksikön asiakkuusasiantuntija.
Arkistoidut verkkosivut:
www.presidenthalonen.fi

PUIJO SUMMIT

Tanja Tilles-Tirkkonen, Kuopion kaupungin
hyvinvointikoordinaattori.
Verkkosivut: www.puijosummit.fi
Koli – kohtaaminen huipulla -verkkosivut:
www.kohtaaminenhuipulla.fi

PYHTÄÄLTÄ PÖYDÄLTÄ

Jari Korkki, Pyhtään kunnan viestintä- ja
markkinointiasiantuntija.
Vesa Ristimäki, tapahtumatuottaja,
No Fear Agency, Pyhtään lehti 2.8.2022.
Verkkosivut: www.pyhtaaltapoydalta.fi

PÄÄMAJASYMPOSIUM

Tapio Honkamaa, Länsi-Savon päätoimittaja.
Pentti Mäkinen, Etelä-Savon maakuntajohtaja.
Etelä-Savon maakuntaliiton sähköpostitiedot
ohjelmista 15.3.2024.
Jukka Tikka, Mikkelin Musiikkijuhlien
kannatusyhdistyksen puheenjohtaja.
Verkkosivut: www.esavo.fi
Suomen Pankin verkkosivut:
www.suomenpankki.fi
Itä-Suomen Unionin verkkosivut: www.isury.fi

RUNNI-KESKUSTELUT

Sakari Honkamaa, kenraaliluutnantti evp.
Seppo Kääriäinen, entinen ministeri ja
puoluesihtööri.
Tommi Korpilahalla, Iisalmen Sanomien
päätoimittaja.

SAIMAA SUMMIT

Tuomo Yli-Huttula, Itä-Savon päätoimittaja.
Jyrki Karvinen, Saimaa Summitin vastaava
tuottaja.
Päivi Nikkonen ja Pia Issakainen: Saimaa Summit
-tapahtuman kehittämisehdotusten kartoitus
tapahtuman kansainvälistämiseksi. Mikkelin
ammattikorkeakoulun liiketalouden
koulutusohjelman opinnäytetyö 2009.
Katja Remes, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen
toimitusjohtaja.
Savonmaa-lehden pääkirjoitus 18.5.2016,
1.6.2016.

STT Info Saimaa Summitista 10.7.2017.
Jarkko Wuorinen, Savonlinnan seudun
Yrityspalvelut Oy:n puheenjohtaja.
Jarkko Wuorisen CV, www.wuorinen.fi
Taneli (Magnus) Tuomaala, Saimaa Summitin
toimitusjohtaja.
Reko Tammi, Savonlinnasali Oy:n
toiminnanjohtaja.

SODANKYLÄN ELOKUVAJUHLAT

Jorma Malinen, Ammattiliitto Pron
puheenjohtaja.
Mika Rönkkö, Elokuvajuhlien vt.
toiminnanjohtaja.
Verkkosivut: www.msfilmfestival.fi

SUOMI100 FORUM

Tomi Tura, Lahden seudun kehitys LADECin
toimitusjohtaja.
Suomi100 Forumin esittely vuodelta 2017.
Heini Moisio, Lahden kaupungin
viestintäjohtaja.
Markus Pirttijoki, Etelä-Suomen Sanomien
päätoimittaja.
Raija Forsman, Visit Lahden toimitusjohtaja.
Valtteri Simola, Lahden Teollisuusseuran
toiminnanjohtaja.
Jyrki Myllyvirta, Lahden kaupunginjohtaja.

SUOMIAREENA

SuomiAreenan käsiohjelmat 2006–2024,
Esa Niemisen arkisto.
Esa Niemisen päiväkirjat vuosilta 2006–2015,
Esa Niemisen arkisto.
Satakunnan Kansan lehdet 18.–22.7.2006;
17.–22.7.2007; 14.–20.7.2008; 13.–19.7.2009;
18.–25.7.2010; 10.–17.7.2011; 13.–22.7.2012;
14.–21.7.2013; 11.–21.7.2014; 10.–19.7.2015;
10.–17.7.2016; 9.–16.7.2017; 15.–22.7.2018;
14.–21.7.2019; 10.–17.7.2021; 10.–17.7.2022
ja vuodet 2023 ja 2024.
MTV:n toimittamat katsojaluvut vuosilta
2006–2024.
Pertti Rajala, Satakunnan liiton maakuntajohtaja.
Katja Aalto, Satakunnan liiton hallintojohtaja.
Tiina J. Lehtonen, SuomiAreenan
tapahtumakoordinaattori,
tapahtumapäällikkö ja tuottaja.
Tero Kekki, MTV Uutisten uutispäällikkö.
Mikko Lohikoski, Turun kaupungin yhteysjohtaja.
Kristian Vainio, SuomiAreenan tuottaja,
Pori Jazzin toimitusjohtaja.
Kim Huovinlahti, Satakunnan Viikon
päätoimittaja/toimitusjohtaja.
Harri Vihtilä, Satakunnan ammattikorkeakoulun
vahtimestari, SuomiAreenan
kansalaistorivastaava.

Kaija Laurila, Porin kaupungin ICT-tietohallinnon
kehityspäällikkö, SuomiAreenan
toimistopäällikkö.
Ulla Keskinen, Porin kaupungin hallintopalvelut/
konsernipalvelut, kansliasihteeri/
yhteyspäällikkö.
Ritva Kuusisto, Porin kaupungin johdon
assistentti.
Mikko Peltola, Pori Jazzin tiedottaja.
Kelpo Ahola, Porin Sokos Hotel Vaakunan
hotellipäällikkö.
Jan Kaski, SuomiAreenan logistiikkavastaava.
Lauri Turtola, Ravintola Kirjakaupan omistaja.
Heli Koskela, Porin kaupungin graafinen
suunnittelija.
Niina Holappa: "SuomiAreena – raikasta
ajatuksen lentoa" – Satakunnan
ammattikorkeakoulun matkailun
koulutusohjelman opinnäytetyö 2009.
Laura Aimala: "SuomiAreenan julkisuuskuvaa
kesällä 2009" – Satakunnan ammattikorke-
akoulun viestinnän koulutusohjelman
opinnäytetyö 2010.
Tiina Salminen: "Hallittu kaaos – SuomiAreenan
tapahtuman kasvu 2006–2012. Turun
yliopiston historian, kulttuurin ja taiteiden
tutkimuslaitoksen pro gradu -tutkielma 2012.
Eduskunnan 100-vuotistoimikunnan ja
100-vuotistyöryhmän kokouspöytäkirjat
2005–2006. Eduskunnan kirjasto.
Erkka Rautio, Eduskunnan kirjaston tietopalvelu,
tietoasiantuntija.
Folktingetin toimintakertomukset 2012–2014,
2016–2017, 2019–2020 ja 2022.
Merja Ylä-Anttila, MTV Uutisten päätoimittaja.
Tomi Einonen, MTV Uutisten vastaava
päätoimittaja 2018–.
Jouko Jokinen, Satakunnan Kansan päätoimittaja
2001–2010, Aamulehden päätoimittaja 2010–
2017.
Jenni Äman, SuomiAreenan tuottaja (Pori).
Kari Hannus, Porin apulaiskaupunginjohtaja.
Anna-Kaisa Ikonen, Tampereen pormestari
2013–2017.
Porttikielto Poriin -dokumenttisarjasta tehdyt
lehtijutut: Ilta-Sanomat 28.2.2015, Journalisti
26.2.2015, Suomen Kuvalehti 22.2.2015,
Uusi Aika 20.2.2015.
Marcus Österlund, Folktingetin pääsihteeri.
Hannu-Pekka Laiho, Suomen Punaisen Ristin
viestintäjohtaja.
Jaakko Heinimäki, piispa Kaarlo Kallialan
erityisavustaja.
Vilhelmiina Wahlbäck, DNA:n viestintäpäällikkö.
Kari Mäkinen, arkkipiispa.
Aino-Maija Luukkonen, Porin kaupunginjohtaja
2005–2022.

Juho Lipsanen & Hannu Laakso: Operaatio
Täyskäännös. WSOYPro, 2009.

Mari Haavisto, SuomiAreenan tuottaja 2016–2019.
Asta Kujala, SuomiAreenan tuottaja 2015–2016.
Markku Jokisipilä, Turun eduskuntatutkimuksen
keskuksen johtaja.

Hannu Leinonen, Kauppalehden päätoimittaja.
STT:n Mediapankki 2006–2024.

Petri Tuomi-Nikula, Ulkoministeriön lehdistö- ja
kulttuuriosaston päällikkö.

Olli Rehn, Suomen Pankin pääjohtaja (aiemmin
EU-komissaari, elinkeinoministeri).

Rita Tainola, Ilta-Sanomien toimittaja.

Johanna Tonttila, SuomiAreenan tuottaja
2021–2024.

Keijo Leppänen, MTV:n uutisankkuri.

Marjo Timonen, eduskunnan entinen tiedotus- ja
viestintäpäällikkö.

Minna Holopainen, STT:n päätoimittaja.

Lauri Kattelus, Laitilan kaupunginjohtaja.

Jorma Malinen, Ammattiliitto Pron
puheenjohtaja.

Antti Palola, STTK:n puheenjohtaja.

Olli Luukkainen, OAJ:n puheenjohtaja.

Paula Risikko, kansanedustaja ja eduskunnan
varapuhemies.

Li Andersson, kansanedustaja ja
europarlamentaarikko.

Kirsi Alm-Siira, MTV:n uutisankkuri.

Aki Blomberg, SuomiAreenan ENG-kuvauksista ja
editoinneista vastannut freelancer-kuvaaja
MTV:ssä.

Heikki Piihola, MTV:n tv-tuotannoista vastannut
tuottaja.

Verkkosivut: www.suomiareena.fi

SUOMIFORUM

Heikki Hakala, Etelä-Suomen Sanomien
päätoimittaja.

SUOMI PUHUU

Tiina Pajari, Keuruun kaupunginjohtaja.

Hanna Määttä, Parhaat työnantajat -hanke,
projektipäällikkö.

Verkkosivut: www.munkeuruu.fi

SUULIAREENA

Juha Herrala, Isojoen kunnanjohtaja.

Anna Alakortes, Isojoen Yrittäjien puheenjohtaja.

Erkki Syväoja, Isojoen kunnanvaltuutettu.

Verkkosivut: isojoki.fi – ei omaa tapahtumasivua.

TALK HELSINKI

Nina Rahkola, Talk Helsingin tuottaja.

Niklas Ehrnroothin LinkedIn-sivut 2023.

Stuba Nikula, Helsingin tapahtumasäätiön
toimitusjohtaja.

Tero Kallio, Autotuojat ja -teollisuus ry:n
toimitusjohtaja.

Helsingin kaupungin ja Talk Helsinki Oy:n välinen
yhteistyösopimus vuodelle 2024 (24.4.2024).

Helsingin kaupungin asiakirjat.

Verkkosivut: www.talkhelsinki.fi

TALOUDENPUOLUSTUSKURSSI

Jaakko Lyytinen, Helsingin Sanomien toimittaja.

Riitta Lumme-Tuomala, Aalto EE:n Head of
Growth.

Päivi Anttikoski, Helsingin Sanomien
päätoimittaja 2014–2017.

Verkkosivut: taloudenpuolustuskurssi.fi

TALVIAREENA

Esa Niemisen muistiinpanot (päiväkirjat).

Aino-Majja Luukkonen, Porin kaupunginjohtaja.

Johanna Tonttila, SuomiAreenan tuottaja
2021–2024.

MTV Uutisten verkkosivut TalviAreenasta.

Uuden Suomen Puheenvuoro-palstan kirjoitus
Anssi Joutsenlahdelta 27.2.2014.

TAMPERE CONVERSATIONS

Matti Apunen, Tampereen yliopiston
työelämäprofessori.

Tampereen Kauppakamarilehti 18.8.2022.

Verkkosivut: www.tampereconversations.fi

TURVALLISUUSKONFERENSSI

Esa Suominen, Rud Pedersen Public Affairs,
toimitusjohtaja.

Anne Käki, Kouvolan kaupungin yhteyspäällikkö.

Sanna Kauppi, Kouvola Innovation Oy,
viestintä- ja markkinointipäällikkö.

Verkkosivut: www.kouvolanturvallisuus.fi

VAASAN KESÄ

Vaasan kaupunginarkisto: Hdb1 Vaasan Kesä
1968–1974.

Vaasan kaupunginarkisto: Vaasan

kulttuurilautakunnan pöytäkirjat Db1,
Toimintakertomukset 1969–1988 sekä
lehtileikkeet.

Jukka Lindfors, Yle Elävä arkisto 23.12.2010.

Rock SM, Wikipedia.

Ville Soimetsä, Essi Jouhki, Liisa Lalu, Ville
Okkonen, Kimmo Rentola, Aapo Roselius:
Vimmaa ja voimaa – Suomen Teiniliitto ja
yhteiskunta 1939–1983. Teos, 2023.

VALKEAKOSKEN TYÖVÄEN MUSIIKKIPÄIVÄT

Marianne Haapoja, Työväen Musiikkitapahtuman
toiminnanjohtaja.

Eija Valkonen, Paperiliiton viestintäpäällikkö.

Jari Rauhamäki, Insinööriliiton viestintäpäällikkö.

Työväkeä, sivistystä, liikettä 2 – Satavuotias
Työväen Sivistysliitto. Tero Tuomisto. Into
Kustannus Oy 2023.
Yle Uutiset 15.10.2024.
Verkkosivut: musarit.fi

VOUKATIN HUIPPU-URHEILUVIIKKO

Juha-Pekka Jouppi, projektinjohtaja,
Vuokatin Huippu-urheiluviikko.
Hannu Koivusalo, Vuokatti Aateli Racen
kilpailujohtaja.
Pekka Pajalan uutisjuttu Sotkamo-lehdessä
tapahtumasta 25.6.2024.
Verkkosivut: www.vuokatinurheiluviikko.fi

WASA FUTURE FESTIVAL

Sture Udd, monialayrittäjä, Wasa Future
Festivalin primus motor.
Helsingin Sanomat: Sturen suuri idea, 17.2.2019.
Vaasa Insider: Wasa Future Festival Sture Udd:
"Luodaan Pohjoismaista uusi valtakeskus",
11.6.2024.
Iltalehti: "Visio(miljo)nääri", 3.6.2019.
Ylen verkkouutinen Wasa Future Festivalista
9.8.2024.
Tomas Häyry, Vaasan kaupunginjohtaja
Verkkosivut: www.wasafuturefestival.fi

YLE FORUM

Riitta Pihlajamäki, Yleisradion journalististen
standardien ja etiikan päällikkö.
Jere Nurminen, Ylen viestintä- ja brändijohtaja.

YRITYSFOORUMI

Kim Huovinlahti, Satakunnan Viikon
toimitusjohtaja.
Verkkosivut: www.yritysfoorumi.fi

* * *

NAANTALIIN JA TAMPEREELLE SUUNNITELLUT TAPAHTUMAT 2010-LUVULLA

Mikko Rönnholm, entinen kansanedustaja ja
Naantalin kaupunginvaltuutettu.
Antton Rönnholm, Miltton Oy:n vanhempi
asiantuntija, Bryssel.
Vesa Helkkula: Nokia – Kairamon myrskyisä
vuosikymmen. Minerva, 2023.
Marko Kulmala, Insano-yrityksen toimitusjohtaja.

VIESTINTÄTOIMISTOT

Tero Kekki, Viestintä Oy Drum, partneri ja
viestinnän suunnittelija
Esa Suominen, Rud Pedersen Public Affairsin
hallituksen puheenjohtaja ja osakas.
Anna Kero, COO Miltton Networks.
Pete Saarnivaara, partneri, hallituksen
puheenjohtaja, Viestintätoimisto Kaiku.
Mikael Jungner, Managing Partner, Kreab.
Antti Ruuskanen, JKL Groupin toimitusjohtaja.
Kalle Euro, JKL Groupin viestintäkonsultti.
Harri Saukkomaa, Tekir, hallituksen
puheenjohtaja.
Ilari Marzano, johtaja, yhteiskuntasuhteet,
Viestintätoimisto Manifesto.

YLEISET KOMMENTIT

Kai Amberla, Finland Festivalsin
toiminnanjohtaja.

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö rahoittaa kuntia palvelevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tavoitteena on tukea ja parantaa kuntien ja niiden organisaatioiden toimintamahdollisuuksia.

Rahoitamme hankkeita ja tutkimuksia, joiden arvioimme olevan kuntien tulevaisuuden kannalta keskeisimpiä. Tuloksien tulee olla sovellettavissa käytäntöön. Rahoitettavilta hankkeilta edellytetään ennakkoluulotonta ja uutta uraa luovaa otetta.

Säätiöllä on *Polemiikki*-niminen asiakaslehti ja kolme julkaisusarjaa:

Polemia-sarja, jossa käsitellään kunnille tärkeitä strategisia kysymyksiä ajattelua herättävällä tavalla.

Tutkimusjulkaisut-sarja, jossa julkaistaan osa säätiön rahoittamista tutkimuksista. Pääosa säätiön rahoittamista tutkimuksista julkaistaan tekijätahon omissa julkaisusarjoissa.

Julkaisut-sarja, jossa esitellään tutkimustietoa tai yhteiskunnallisia keskustelun avauksia.

Toimintamme ja julkaisumme esitellään tarkasti kotisivuillamme www.kaks.fi.

Vuonna 1990 perustettu itsenäinen säätiö rahoittaa toimintansa sijoitus-
tuotoilla.

Osoite	Fredrikinkatu 61 A 00100 Helsinki
Toimitusjohtaja	Jenni Airaksinen, jenni.airaksinen@kaks.fi , p. 050 533 2002
Tutkimuspäällikkö	Sami Borg, sami.borg@kaks.fi , p. 050 345 0811
Taluspäällikkö	Maarit Vaittinen, maarit.vaittinen@kaks.fi , p. 040 716 4807
Viestintäpäällikkö	Satu Perjo, satu.perjo@kaks.fi , p. 0400 720 874

Tutustu kotisivuihimme (www.kaks.fi)!

Jyväskylän Kesä ja Vaasan Kesä aloittivat yhteiskunnallisten keskustelujen järjestämisen 1960-luvun lopulla. Kului kolme vuosikymmentä, ja sitten vuonna 2006 Pori Jazzin kylkeen syntyi SuomiAreena.

SuomiAreena inspiroi ihmisiä ja myötävaikutti siihen, että Suomeen luotiin parikymmentä keskustelutapahtumaa. Valtaosin kesäisin järjestettävien keskustelujen aiheina ovat olleet muun muassa ulko- ja turvallisuuspolitiikka, oman paikkakunnan ja alueen tulevaisuus, Eurooppa, urheilu ja ympäristö.

Tässä kirjassa kerrotaan vuosina 2006–2025 järjestetyistä 61 keskustelutapahtumasta. Kirja on sekä historiallinen katsaus että käsikirja siitä, miten keskusteluja on järjestetty ja mitä järjestämisessä kannattaisi ottaa huomioon. Se on myös kunnianosoitus niille – pääosin yksittäisille – henkilöille, joiden aloitteesta kesät ovat avautuneet keskusteluille.

Kirjan kirjoittaja on MTV Uutisissa eri tehtävissä 30 vuotta työskennellyt VTM Esa Nieminen, jonka ideasta syntyi Euroopan toiseksi vanhin keskustelufestivaali SuomiAreena.

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2025

978-952-349-144-1 (nid.)

978-952-349-145-8 (pdf)

9 789523 491441